

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام صادق علیه السلام:

کتاب خدا بر چهار چیز است.

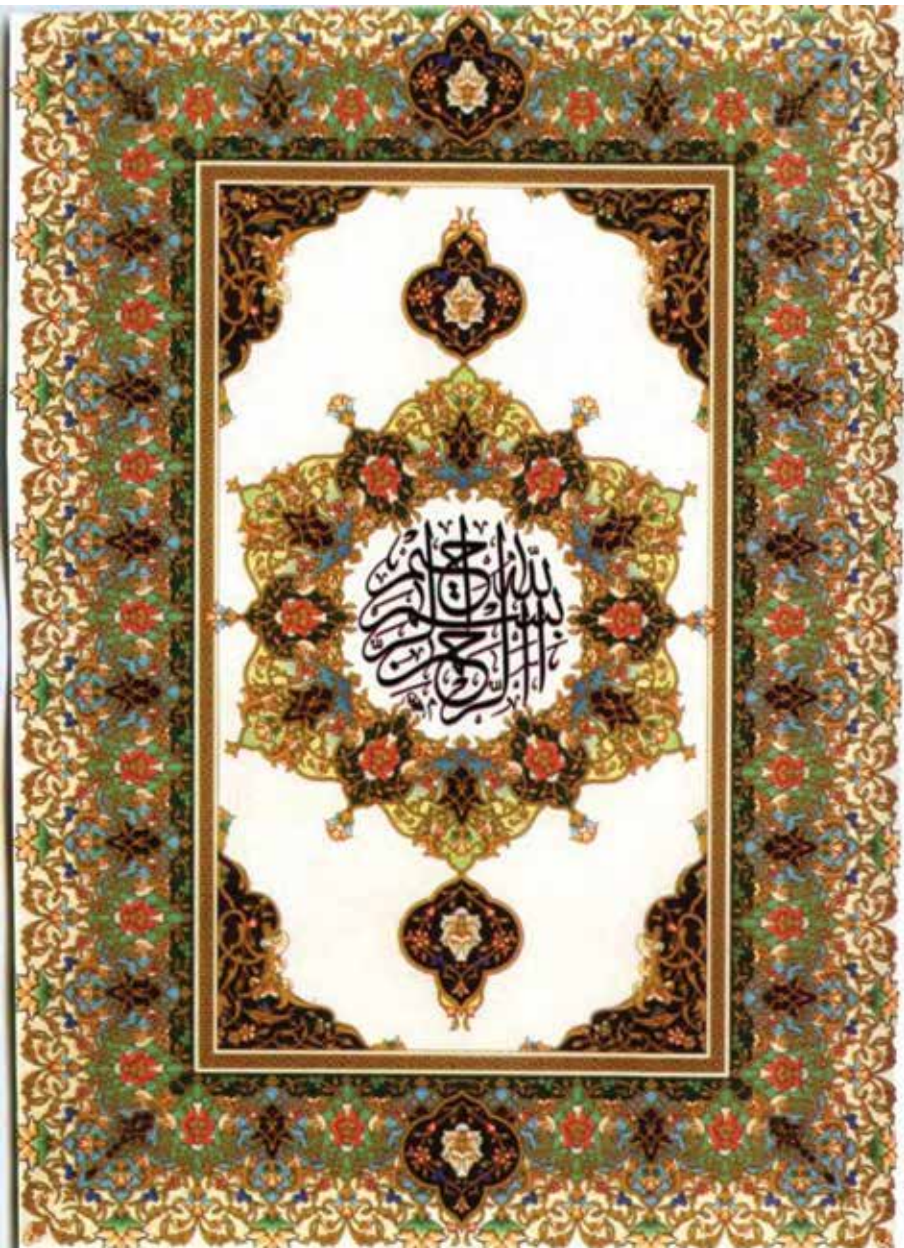
عبارت، اشارت، لطایف و حقایق.

عبارت از آن عوام است. اشارت از

آن خواص است. لطایف از آن اولیاء است و

حقایق از آن انبیاء.

اعلام الدین / ۳۰۳

فهرس باسماء سور

السورة	رقمها	الاصححفة	البيان
الفاتحة	١	١	مكي
البقرة	٢	٢	مدني
آل عمران	٣	٥٠	مدني
البقرة	٤	٧٧	مدني
الفائدة	٥	١٠٦	مدني
الأعراف	٦	١٢٨	مكي
الأعراف	٧	١٥١	مكي
الأفضال	٨	١٧٧	مدني
التوبة	٩	١٨٧	مدني
يونس	١٠	٢٠٨	مكي
هود	١١	٢٢١	مكي
يوسف	١٢	٢٣٥	مكي
الرعد	١٣	٢٤٩	مدني
إبراهيم	١٤	٢٥٥	مكي
الجبر	١٥	٢٦٢	مكي
النحل	١٦	٢٦٧	مكي
الإسراء	١٧	٢٨٢	مكي
الكهف	١٨	٢٩٣	مكي
مريم	١٩	٣٠٥	مكي
طه	٢٠	٣١٢	مكي
الأنبياء	٢١	٣٢٢	مكي
الحج	٢٢	٣٣٢	مدني
المؤمنون	٢٣	٣٤٢	مكي
الشور	٢٤	٣٥٠	مدني
الفرقان	٢٥	٣٥٩	مكي
الشعراء	٢٦	٣٦٧	مكي
النمل	٢٧	٣٧٧	مكي
القصص	٢٨	٣٨٥	مكي
العنكبوت	٢٩	٣٩٦	مكي
الرؤوم	٣٠	٤٠٤	مكي
لقمان	٣١	٤١١	مكي
السنجدة	٣٢	٤١٥	مكي
الأحزاب	٣٣	٤١٨	مدني
سبأ	٣٤	٤٢٨	مكي
فاطر	٣٥	٤٣٤	مكي
نيس	٣٦	٤٤٠	مكي
الصفافات	٣٧	٤٤٦	مكي
ص	٣٨	٤٥٣	مكي
الزمر	٣٩	٤٥٨	مكي
غافر	٤٠	٤٦٧	مكي
فصلت	٤١	٤٧٧	مكي
الشورى	٤٢	٤٨٣	مكي
الزخرف	٤٣	٤٨٩	مكي
التحان	٤٤	٤٩٦	مكي
الجاثية	٤٥	٤٩٩	مكي
الأحقاف	٤٦	٥٠٢	مكي
محمد	٤٧	٥٠٧	مدني
الفتح	٤٨	٥١١	مدني
الحجرات	٤٩	٥١٥	مدني
ق	٥٠	٥١٨	مكي
الذريات	٥١	٥٢٠	مكي
الطور	٥٢	٥٢٣	مكي
النجم	٥٣	٥٢٦	مكي
القمر	٥٤	٥٢٨	مكي
الرحمن	٥٥	٥٣١	مدني
الواقعة	٥٦	٥٣٤	مكي
الحديد	٥٧	٥٣٧	مدني
المجادلة	٥٨	٥٤٢	مدني

فهرس بأسماء سُور

السورة	رُحْمَا	الصَّحِيفَةُ	الْبَيْتَان	السورة	رُحْمَا	الصَّحِيفَةُ	الْبَيْتَان
الحِشْر	٥٩	٥٤٥	مدني	الأَعْلَى	٨٧	٥٩١	مكي
المُمْتَحِنَةُ	٦٠	٥٤٨	مدني	الغَاثِيَةِ	٨٨	٥٩٢	مكي
الصَّف	٦١	٥٥١	مدني	الْفَجْر	٨٩	٥٩٣	مكي
الجُمُعَة	٦٢	٥٥٣	مدني	الْبَلَد	٩٠	٥٩٤	مكي
المنَافِقون	٦٣	٥٥٤	مدني	السَّمْس	٩١	٥٩٥	مكي
التَّغَابُن	٦٤	٥٥٦	مدني	اللَّيْل	٩٢	٥٩٥	مكي
الطَّلَاق	٦٥	٥٥٨	مدني	الصُّحَى	٩٣	٥٩٦	مكي
التَّحْرِيم	٦٦	٥٦٠	مدني	السَّج	٩٤	٥٩٦	مكي
المُلْك	٦٧	٥٦٢	مكي	التَّيْن	٩٥	٥٩٧	مكي
القَلَم	٦٨	٥٦٤	مكي	العَلَق	٩٦	٥٩٧	مكي
الحَاقَةَ	٦٩	٥٦٦	مكي	القَنَدَر	٩٧	٥٩٨	مكي
المعَاج	٧٠	٥٦٨	مكي	البَيْتَةِ	٩٨	٥٩٨	مدني
نُوح	٧١	٥٧٠	مكي	الرِّزْقَة	٩٩	٥٩٩	مدني
الجَن	٧٢	٥٧٢	مكي	الغَادِيَات	١٠٠	٥٩٩	مكي
المُرزَل	٧٣	٥٧٤	مكي	القَارِعَة	١٠١	٦٠٠	مكي
المَدَّثِر	٧٤	٥٧٥	مكي	التَّكْوِيْن	١٠٢	٦٠٠	مكي
الْقِيَامَة	٧٥	٥٧٧	مكي	العَضْر	١٠٣	٦٠١	مكي
الإنْسَان	٧٦	٥٧٨	مدني	الهَمْرَة	١٠٤	٦٠١	مكي
المرسَلَات	٧٧	٥٨٠	مكي	الفيل	١٠٥	٦٠١	مكي
النَّبَأ	٧٨	٥٨٢	مكي	قُرَيْش	١٠٦	٦٠٢	مكي
التَّازِغَات	٧٩	٥٨٣	مكي	المَاعون	١٠٧	٦٠٢	مكي
عَبَسَ	٨٠	٥٨٥	مكي	الْكُوْنِر	١٠٨	٦٠٢	مكي
التَّكْوِيْن	٨١	٥٨٦	مكي	الكَافِرُون	١٠٩	٦٠٣	مكي
الإِنْفِطَار	٨٢	٥٨٧	مكي	التَّضَر	١١٠	٦٠٣	مدني
المطْفَفين	٨٣	٥٨٧	مكي	المَسَد	١١١	٦٠٣	مكي
الإِنشِقَاق	٨٤	٥٨٩	مكي	الإِخْلَاص	١١٢	٦٠٤	مكي
البُرُوج	٨٥	٥٩٠	مكي	الفَلَق	١١٣	٦٠٤	مكي
الطَّارِق	٨٦	٥٩١	مكي	النَّاس	١١٤	٦٠٤	مكي

فهرست الفبایی سوره ها

صفحه	شماره	نام سوره	صفحه	شماره	نام سوره	صفحه	شماره	نام سوره
۵۶۴	۶۸	قلم	۵۷۸	۷۶	دھر *	۵۰	۳	آل عمران
۵۲۸	۵۴	قمر	۵۲۰	۵۱	ذاریات	۳۵۵	۱۴	ابراهیم
۵۷۷	۷۵	قیامت	۵۳۱	۵۵	رحمن	۴۱۸	۴۴	احزاب
۶۰۳	۱۰۹	کافرون	۲۴۹	۱۳	رعد	۵۰۲	۴۶	احقاف
۶۰۲	۱۰۸	کوثر	۴۰۴	۳۰	روم	۶۰۴	۱۱۲	اخلاص *
۲۹۳	۱۸	کهف	۴۸۹	۴۳	زخرف	۲۸۲	۱۷	اسراء *
۴۱۱	۳۱	لقمان	۵۹۹	۹۹	زلزله	۱۵۱	۷	اعراف
۵۹۵	۹۲	لیل	۴۵۸	۳۹	زمر	۵۹۱	۸۷	اعلی
۱۰۶	۵	مانده	۴۲۸	۳۴	سبا	۵۹۸	۹۷	انا انزلناه *
۶۰۲	۱۰۷	ماعون	۴۱۵	۳۲	سجده	۳۲۲	۲۱	انبیاء
۵۴۲	۵۸	مجادله	۵۹۶	۹۴	شرح *	۵۷۸	۷۶	انسان *
۵۰۷	۴۷	محمد	۳۶۷	۲۶	شعراء	۵۹۶	۹۴	انشراح *
۵۷۵	۷۴	مدثر	۵۹۵	۹۱	شمس	۵۸۹	۸۴	انشقاق
۵۸۰	۷۷	مرسلات	۴۸۳	۴۲	شوری	۱۲۸	۶	انعام
۳۰۵	۱۹	مریم	۴۵۳	۲۸	ص	۱۷۷	۸	انفال
۵۷۴	۷۳	مزمل	۴۴۶	۲۷	صافات	۵۸۷	۸۲	انفطار
۶۰۳	۱۱۱	مسد *	۵۵۱	۶۱	صف	۱۸۷	۹	برائت *
۵۸۷	۸۳	مطقیبن	۵۹۶	۹۳	ضحی	۵۹۰	۸۵	بروح
۵۶۸	۷۰	معارض	۵۹۱	۸۶	طارق	۲	۲	بقرة
۵۲۸	۶۷	مَلک	۵۵۸	۶۵	طلاق	۵۹۴	۹۰	بلد
۵۴۸	۶۰	ممتحنه	۳۱۲	۲۰	طه	۲۸۲	۱۷	بنی اسرائیل *
۵۵۴	۶۳	منافقون	۵۲۳	۵۲	طور	۵۹۸	۹۸	بینه
۴۶۷	۴۰	مومن *	۵۹۹	۱۰۰	عادیات	۶۰۳	۱۱۱	تبت *
۳۴۲	۲۳	مومنون	۵۸۵	۸۰	عبس	۵۶۰	۶۶	تحریم
۵۸۳	۷۹	نازعات	۶۰۱	۱۰۲	عصر	۵۵۶	۶۴	تغابن
۶۰۴	۱۱۴	ناس	۵۹۷	۹۶	علق	۶۰۰	۱۰۲	تکائر
۵۸۲	۷۸	نبأ	۳۹۶	۷۹	عنکبوت	۵۸۶	۸۱	تکویر
۵۲۶	۵۳	نجم	۵۹۲	۸۸	عاشیه	۱۸۷	۹	توبه *
۳۶۷	۱۶	نحل	۴۶۷	۴۰	غافر *	۶۰۴	۱۱۲	توحید *
۷۷	۴	نساء	۱	۱	فاتحه *	۵۹۷	۹۵	تین
۶۰۳	۱۱۰	نصر	۴۳۴	۲۵	فاطر	۴۹۹	۴۵	جاثیه
۳۷۷	۲۷	نمل	۵۱۱	۴۸	فتح	۵۵۳	۶۲	جمعه
۵۷۰	۷۱	نوح	۵۹۳	۸۹	فجر	۵۷۲	۷۲	جن
۳۵۰	۲۴	نور	۳۵۹	۲۵	فرقان	۵۶۶	۶۹	حاقه
۵۳۴	۵۶	واقعہ	۴۷۷	۴۱	فصلت *	۳۳۲	۲۳	حج
۶۰۱	۱۰۴	ھمزہ	۶۰۴	۱۱۳	فلق	۳۲۲	۱۵	حجر
۲۲۱	۱۱	ھود	۶۰۱	۱۰۵	فیل	۵۱۵	۴۹	حجرات
۴۴۰	۳۶	یس	۵۱۸	۵۰	ق	۵۳۷	۵۷	حدید
۲۳۵	۱۲	یوسف	۶۰۰	۱۰۱	قارعه	۵۴۵	۵۹	حشر
۲۰۸	۱۰	یونس	۵۹۸	۹۷	قدر *	۱	۱	حمد *
			۶۰۲	۹۶	قریش	۴۷۷	۴۱	حم سجده *
			۳۸۵	۲۸	قصص	۴۹۶	۴۴	دخان

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ ١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٢
الرَّحِيمِ ٣
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ٤
إِيَّاكَ ٥
نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ٦
أَهْدِنَا
الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ٧
صِرَاطَ الَّذِينَ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ٨

قَابِ اَلْاِسْتِغَاثَةِ

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ ١

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است) ①

ستایش فقط سزاوار خداوندیست که پروردگار
جهانیان^(۱) است ② آن بخشاینده‌ای که با
رحمت است ③ هم او که مالک روز حسابرسی
است ④ ای خداوند بزرگ؛ فقط تو را می‌پرستیم
و تنها از نیروی تو مدد می‌گیریم ⑤ ای خداوند
بزرگ در همهٔ امور؛ ما را به راه درست هدایت
کن ⑥ به راه آنان که نعمت عطایشان کرده‌ای، نه
راه انسان‌های ناسپاسی که بر آنها خشم
گرفته‌ای و نه راه آن جماعتی که بی‌تو، سرگشته

و حیرانند! ⑦

۱. عالم‌های متنوعی وجود دارد که همه تحت
سیطرهٔ رب العالمین است.

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ ٢

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ اَلَمْ نَكُنْ لَكَ رَبًّا فِیْ هٰذِیْ
۲ اَلْمَتَّعِیْنَ ۱ الَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ بِالْغَیْبِ وَیُقِیْمُوْنَ
۳ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ یُنْفِقُوْنَ ۲ وَالَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ
۴ بِمَا اُنزِلَ اِلَیْكَ وَمَا اُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ
۵ هُمْ یُوقِنُوْنَ ۱ اُولٰٓئِكَ عَلٰی هٰذِیْ مِنْ رَّبِّهِمْ
۶ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۵

وَإِلَّا لَمَّا اَنْزَلْنَا مِنْ اٰیٰتِنَا لِقَوْمِكَ

سُورَةُ الْبَقَرَةِ ٢

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم^(۱) قرآن بی تردید راهنمای قابل اعتمادی است برای آنها که حرمت خداوند را نگاه می‌دارند^(۲) کسانی که به عالم نادیده ایمان دارند، نماز می‌گزارند و از آن چه روزیشان کرده‌ایم دیگران را بهره‌مند می‌کنند^(۳) هم آنهایی که به تمامی راهنمایی‌های خداوند [آنچه بر تو نازل شده و آنچه بر پیامبران قبل از تو نازل شده- ایمان دارند،^(۴) و آخرت را به یقین باور دارند^(۵) این چنین افرادی در جریان هدایت الهی‌شان سیر می‌کنند و بی‌شک اینان

رستگاران حقیقی‌اند^(۵)

۱. این گونه حروف به حروف مقطعه مشهور است، در ۲۹ سوره قرآن آمده است و از رموز و اسرار قرآن می‌باشد.
۲. بر اساس این آیه، احترام به کتب و حیاتی سایر ادیان الهی برای اهل ایمان از ضروریات است.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
 أَبْصَارِهِمْ غِشْوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ
 مَن يَقُولُ ءَأَمَّنَّا بِاللَّهِ وَيَا لَيْتُمْ الْآخِرَ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾
 يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَأَمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ
 وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ
 لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ إِلَّا أَنَّهُمْ
 هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ
 ءَأَمِنُوا كَمَا ءَأَمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا ءَأَمَنَ السُّفَهَاءُ
 إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَٰكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا قُلُوا
 الَّذِينَ ءَأَمَنُوا قَالُوا ءَأَمَّنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا
 مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ
 فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ
 بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

[ای پیامبر]، آن‌هایی که کفر و ناسپاسی سراسر وجودشان را گرفته - چه از عاقبت کار برحذرشان داری و چه نداری - برایشان یکسان است و حقایق را باور نمی‌کنند^(۶) [و به خاطر ناسپاسی‌شان]، خداوند مرکز ادراک و فهم و شنوایی‌شان را بسته است و بر روی چشم‌هایشان پرده‌ای ضخیم کشیده [تا هیچ حقیقت آرامش‌بخشی را حس نکنند، و به راستی که چه] عذاب بزرگی است برای آنان!^(۷) و عده‌ای از مردم می‌گویند ما به خدا ایمان داریم! و پذیرفته‌ایم که روز حسابرسی وجود دارد، در حالی که چنین ایمانی در وجودشان نیست!^(۸) [تصور می‌کنند با این اقرار بی‌محتوا]، خدا و اهل ایمان را فریب می‌دهند، اما کسی جز خودشان را فریب نداده‌اند. شعور درکش را ندارند!^(۹) مرکز ادراک و فهم‌شان آشفته و بیمار است و خداوند این بیماری را وخیم‌تر کرده و به خاطر دروغ‌گویی و نیرنگ‌شان عذابی دردناک در انتظار آن‌هاست!^(۱۰) وقتی به آن‌ها گفته شود تباهی و پلیدی را در زمین ترویج نکنید [مغروران] جواب دهند ما درستکار و خیراندیشیم!^(۱۱) بدانید و آگاه باشید که آن‌ها مفسدند [و چنان غافلند] که حتی خودشان هم حس نمی‌کنند!^(۱۲) و هنگامی که به آن‌ها گفته شود شما هم مثل مردم عادی، [بی‌غرور] ایمان بیاورید، [مغروران] جواب دهند: ما مثل بی‌خردان ایمان بیاوریم؟! بدانید آن‌ها خود بی‌خردند و نمی‌دانند!^(۱۳) و هنگامی که با اهل ایمان و حقیقت برخورد کنند گویند ما خدا و حقایق هستی را باور کرده‌ایم، و وقتی با شیاطین درونی و بیرونی خود خلوت می‌کنند می‌گویند ما به واقع با شما هستیم! و اهل ایمان را مسخره می‌کنیم!^(۱۴) [خبر ندارند این] خداست که آن‌ها را مسخره می‌کند و چنان در ظلمت طغیان و کفرشان رهایشان می‌کند تا سرگردان بمانند!^(۱۵) این دسته کسانی‌اند که [هستی خود را داده و] به جای هدایت، گمراهی و حیرانی خریده‌اند، بی‌شک تجارت‌شان سودی ندارد و به راه نجات و آرامش دست نخواهند یافت!^(۱۶)

۱. منظور از حقایق، که در جای جای ترجمه به فراخور محتوی آورده‌ام، ایمان به خداوند، پیامبران، وحی و قیامت، فرشتگان، غیب و نادیده‌هاست.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدْنَا نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ
 ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٧﴾ صُعُومًا
 بُكْرًا عَمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٨﴾ أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ
 ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِّنَ
 الظُّلُمَاتِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ
 يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشْوَاهِ فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ
 قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ إِنْ أَلَّ اللَّهُ عَلَىٰ
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
 خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
 بِهِ مِنَ الشِّجَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ
 تَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾ وَإِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا
 بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ
 الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٤﴾

حکایت آن‌ها مثل کسی است که آتش می‌افروزد [تا با نور آن پیرامونش را ببیند تا به زعم خود آگاهانه‌تر بر طغیان‌شان بیفزایند] اما چون اطراف روشن شود خدا آن نور را از آن‌ها می‌گیرد و نابینا در ظلمات رهایشان می‌کند! (نور و دیدن حقیقت بر آن‌ها حرام است) ﴿۱۷﴾ هیچ ندای حقی را نمی‌شنوند، هیچ کلام حقی را بر زبان نمی‌آورند و هیچ حقی را نمی‌بینند! با این وجود، اینان توانایی بازگشت [از گمراهی به راه حق] را ندارند! ﴿۱۸﴾ یا حکایت آن‌ها مثل کسانی است که در شبی بارانی و تاریک و پررعد و برق از خوف [صدای رعب‌انگیز] صاعقه‌های مرگبار انگشتان خود را در گوش‌ها فرو برده‌اند (امید که مَفْری بیابند) حال آنکه خدا بر همه ناسپاسان چیره و مسلط است! ﴿۱۹﴾ تو گویی برق آسمان می‌خواهد دیده‌هایشان را کور کند. هرگاه [رعد و برقی] بر می‌جهد [بی‌اراده] به سویی می‌روند و چون از غرش می‌افتد [حیران و ماتم زده] می‌ایستند [و خطر را با تمام وجود حس می‌کنند] و اگر خدا می‌خواست کر و کورشان می‌کرد، و خدا بر هر کاری توانا است! ﴿۲۰﴾ ای مردم! پروردگارتان را بنده باشید، آن خدایی که هم شما و هم انسان‌های قبل از شما را بیافرید [و نعمت زندگی داد] و با این پرستش شاید بتوانید حرمت خداوند را نگاه دارید! ﴿۲۱﴾ آن [خدایی] که زمین را چون فرشی به زیرپاهای شما گستراند و آسمان را بالای سرتان برافراشت و از آن بارانی فرستاد و به واسطه آن انواع میوه‌ها را رویاند تا روزی شما گردند و شما خود نیک می‌دانید که نباید هیچ چیزی را هم‌سطح و همتای خداوند بزرگ قرار دهید! ﴿۲۲﴾ و اگر به این قرآن که بر بنده خودمان نازل کرده‌ایم شک و تردید دارید، اگر راست می‌گویید یک سوره مثل آن بیاورید! گواهان هم از خودتان باشند نه از جانب خدا ﴿۲۳﴾ و اگر نتوانستید - که هرگز نمی‌توانید [ادعایتان را به اثبات برسانید - پس بهترین راه این است] از آتشی که هیزم آن از مردم و از سنگ است بپرهیزید! این چنین آتشی خاص ناسپاسان است! ﴿۲۴﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ
 رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا
 وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾ إِنَّ
 اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا
 الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا
 يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
 إِلَّا الْفَالْسِقِينَ ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
 مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ
 فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ تُمَيِّتُكُمْ
 ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَ
 لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ
 فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

و به آن کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان سراسر خدمت و نیکی است مژده‌رسان، بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است برای آن‌هاست، آن‌چنان که هرگاه از میوه‌هایش بهره‌مند شوند گویند: این مانند برکاتی است که قبلاً نصیب ما شده بود! و این چنین [از نعمت‌های مورد انتظارشان]، در حد کمال، به آن‌ها عطا می‌شود، و هم‌چنین در بهشت دارای همسرانی پاکیزه و اصیل هستند و جاودانه همه بهره‌مندند! ﴿۲۵﴾ خداوند هیچ ابایی ندارد [برای بیان حقیقت] از پشه - و حتی کمتر از آن - مثال بیاورد، چه اهل باور و معرفت خوب می‌دانند در این مَثَل حتماً بیان نکته حقی است که از جانب پروردگارش آمده است. اما ناسپاسان بی‌ایمان می‌گویند این چگونه مثلی است و خداوند قصد بیان چه نکته‌ای را دارد، که بسیاری را بدان گمراه می‌کند و بسیاری را هدایت! بدانید [مَثَل‌های خداوند] گمراه نمی‌کند مگر مردم بدکردار زشت‌سیرت را! ﴿۲۶﴾ آنان که عهد و پیمان الهی را پس از تأییدش می‌شکنند و پیوندهایی را که خداوند امر به رعایت آن کرده قطع می‌کنند و در زمین تباهی و زشتی ترویج می‌کنند، آنان حقیقتاً زیان‌دیده‌گانند! ﴿۲۷﴾ آخر چگونه خدا را باور ندارید در حالی که شما مرده بودید و او شما را زندگی داد! هموست که دوباره جانتان را می‌گیرد و باز به شما حیات می‌بخشد! سرانجام نیز، همه به سوی او بازخواهید گشت ﴿۲۸﴾ او همان خدای مهربانی است که هر آن‌چه را در زمین است برای بهره‌مندی شما آفرید سپس به آسمان پرداخت و به زیبایی تمام هفت آسمان را برافراشت، و او بر هر چیزی آگاه است ﴿۲۹﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۗ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۗ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢٢﴾ قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٢٧﴾

و [یاد آرا] هنگامی که پروردگارت به فرشتگان گفت: می‌خواهم بر روی زمین جانشینی بیافرینم، آن‌ها گفتند: [ای خداوند بزرگ] آیا می‌خواهی موجودی را جانشین کنی تا زمین را به فساد و تباهی کشد و به ناحق خون بریزد؟! حال آن که ما خودمان تو را به حکم ستایش، تسبیح می‌گوییم و هر لحظه تقدیست می‌کنیم! و خداوند دانا گفت: من چیزها می‌دانم که شما از آن بی‌خبرید! ﴿۳۰﴾ و [خدا] همه اسماء (کلیدهای فهم هستی) را به آدم تعلیم داد. آنگاه به فرشتگان عرضه داشت و گفت: اگر شما راست می‌گویید [و هنوز بر ادعای قبلی تان هستید] نام‌های این حقایق را برابرم بیان کنید! ﴿۳۱﴾ فرشتگان گفتند: ای خداوند پاک و بی‌نقص، ما به غیر از آن چه خود به ما آموخته‌ای آگاهی دیگری نداریم! این تویی که دانای حکیمی! ﴿۳۲﴾ [آنگاه خداوند] گفت: ای آدم، از نام‌هایشان آگاهشان کن و چون [آدم] از این نام‌ها آگاهشان کرد [خداوند به فرشتگان] گفت: نگفتم که نادیده‌های آسمان و زمین را می‌دانم و آگاهم از آن چه آشکار می‌دارید و آن چه پنهان می‌کنید! ﴿۳۳﴾ و هنگامی که به فرشتگان گفتیم آدم را سجده کنید، بی‌درنگ همه سجده کردند، مگر ابلیس که متکبرانه از فرمان خداوند سرباز زد و با این تَمَرَد از گروه ناسپاسان شد! ﴿۳۴﴾ آنگاه گفتیم: ای آدم با همسرت در بهشت ساکن شو و از هر نعمتی که خواستید در کمال امنیت بهره‌مند شوید، فقط به این درخت نزدیک نشوید! که از ستمکاران خواهید بود! ﴿۳۵﴾ اما شیطان [با وسوسه] آن‌ها را به سقوط کشانید و آنان را از آن چه در آن بودند بیرون کرد! بی‌درنگ گفتیم: همه از این مرحله‌ی تعالی پایین روید [که لیاقتش را نداشتید] از این پس دشمنان یکدیگرید! بروید بر زمین تا زمانی که تکلیفاتان روشن شود! ﴿۳۶﴾ سرانجام آدم [رانده شده پشیمان،] از پروردگارش کلماتی را آموخت که باعث پذیرش توبه او گردید، زیرا خداوند بزرگ بسیار با گذشت و توبه‌پذیر است ﴿۳۷﴾

قُلْنَا أَهْطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ
 هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٩﴾
 يٰبَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي
 أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٣٠﴾ وَءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا
 لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ ۗ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي
 ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ ﴿٣١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا
 الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ
 وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٣٣﴾ * أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ
 وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٤﴾
 وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ
 ﴿٣٥﴾ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ رَبَّهُمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٣٦﴾
 يٰبَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ
 عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا
 وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٨﴾

گفتیم همه شما به مرحله پایین‌تری روید و همان‌جا بمانید تا راهنمایی برایتان
 بفرستم (این یک فرصت جدید است) هرکس از راهنمایی من پیروی کند هرگونه
 اضطراب و اندوه و یاسی از او دور خواهد شد! ﴿۳۸﴾ و کسانی که عناد و ناسپاسی
 پیشه کنند و آیات و راهنمایی‌های ما را دروغ بیندارند بدون شک اهل آتشی
 خواهند بود که در آن جاودانه می‌مانند! ﴿۳۹﴾ ای بنی‌اسرائیل! به یاد آورید آن
 نعمتی را که عطایان کردم، پس وفا کنید به عهدی که با من بسته‌اید، بی‌شک
 من نیز به عهد شما وفادار خواهم بود و تنها از من بترسید! ﴿۴۰﴾ پس حرمت این
 قرآنی که تورات شما را تأیید می‌کند نگاه دارید و به آن ایمان بیاورید و خود را
 به اولین منکر این کتاب تبدیل نکنید و آیات مرا [سوداگرانه] به بهایی اندک
 نفروشید و از من پروا داشته باشید! ﴿۴۱﴾ و هیچ‌گاه قامت حق را با ردای زشت
 باطل نیامیزید تا پنهانش کنید، درحالی که به حقانیت آن واقفید! ﴿۴۲﴾ نماز را بپا
 دارید و زکات اموالتان را پرداخت کنید و با رکوع کنندگان حق پرست همراه شوید!
 ﴿۴۳﴾ [آخر این] چگونه [است که شما] دیگران را به خوبی و نیکوکاری امر می‌کنید
 اما خودتان را فراموش می‌کنید! در حالی که آیات ما همواره لقلقه زبان‌تان است.
 چرا عقل خود را به کار نمی‌اندازید؟! ﴿۴۴﴾ [در سختی‌ها و مصائب روزگار] از صبر و
 نماز نیرو بگیرید! [هر چند که می‌دانم] بر همه سخت و گران است مگر بر فروتنان!
 ﴿۴۵﴾ همان‌هایی که بی‌گمان می‌دانند روزی پروردگارشان را ملاقات خواهند کرد
 و بدون شک نزد او باز خواهند گشت ﴿۴۶﴾ ای بنی‌اسرائیل! به یاد آرید آن نعمتی را
 که عطایان کردم و شما را بر همه جهانیان برتری دادم! ﴿۴۷﴾ بترسید از روزی که
 کسی به درد کسی نخواهد خورد و هیچ‌پا در میانی و شفاعتی در کار نیست و از
 هیچ‌کس غرامت گرفته نمی‌شود و به کسی یاری نمی‌رسد! ﴿۴۸﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
 يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ فِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ
 مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ
 وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَى
 أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ أَخَذْتُمْ الْعَجَلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ
 ﴿٤٣﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٤﴾
 وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٤٥﴾
 وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ أَوَلَمْ يَأْتِكُمْ
 الْعَجَلُ فَتَوَبُّوا إِلَى بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ
 خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
 الرَّحِيمُ ﴿٤٦﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى نَرَى اللَّهَ
 جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ
 مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٨﴾ وَظَلَلْنَا عَلَيْكُمْ
 الْعَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوى ط كُلوْا مِنْ طَيِّبَاتِ
 مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٩﴾

و [یاد آرید] آن زمانی که شما را از دست فرعونیان نجات دادم (یادتان هست؟) شما را سخت شکنجه می‌کردند، پسرانتان را سر می‌بریدند و دخترانتان را زنده نگاه می‌داشتند! و این یک آزمایش بزرگ و حساس الهی بود! ﴿۴۹﴾ و [به یاد آرید] آنگاه که دریا را برایتان شکافتیم و [از دست دشمن] نجاتتان دادیم. فرعونیان را غرق کردیم و شما تمام این صحنه‌ها را می‌دیدید! ﴿۵۰﴾ و [یاد آرید] آن زمان که با موسی وعده کرده بودیم چهل شب نزد ما بماند، اما شما در غیاب او گوساله‌ای را [برای پرستش] برگزیدید، و این ستمی بود که بر خود روا داشتید! ﴿۵۱﴾ اما باز مهربانانه از شما گذشتیم و [فرستی دادیم تا] شاید به راه شکر و سپاس بیایید! ﴿۵۲﴾ و [باز به یاد آرید] آن زمان که هم کتاب و هم قدرتِ تشخیص [حق از باطل] را به موسی عطا کردیم تا باعث راهنمایی و آرامش شما باشد! ﴿۵۳﴾ و هنگامی که موسی به قومش گفت: شما با [این حرکت زشت و زنده] گوساله‌پرستی به خودتان ظلم کردید! پس توبه کنید و به سوی خالق خود بازگردید و نفس‌تان را بکشید که این کار نزد خدا [از یک زندگی آلوده] به مراتب بهتر و آبرومندتر است! اما باز خداوند توبه شما را پذیرفت و از شما درگذشت. حَقّاً که او توبه‌پذیر و بسیار باگذشت است! ﴿۵۴﴾ [این ماجرا سپری شد] و باز شما گفتید: ای موسی تا خدا را آشکارا نشانمان ندهی هرگز به تو ایمان نمی‌آوریم! ناگهان صاعقه‌ای مرگبار بیامد و شما را در حالی که نگاه می‌کردید به کام خود فرو برد ﴿۵۵﴾ پس از این مرگ، باز شما را زنده کردیم تا شاید [حرمات نگاه دارید و] سپاسگزار شوید! ﴿۵۶﴾ [دوباره مهربانانه] ابرها را چون سایبانی بر سرتان قرار دادیم و از «مَن» و «سلوی» تقدیم‌تان کردیم. ^(۱) باکی نیست، از روزی پاک و بی‌آلایش ما بخورید و بهره‌مند شوید! بدانید آن‌ها به ما ظلم نکردند بلکه بر خود ستم روا داشتند. ﴿۵۷﴾

۱. من و سلوی را غالباً ترتجیبین و بلدرجین دانسته‌اند. یک مائده آسمانی!

وَإِذْ قُلْنَا أَدْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَأَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيئَتِكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا
رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ وَإِذْ اسْتَسْقَى
مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا
وَأَشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعَثُوا فِي الْأَرْضِ مَافْسِدِينَ ﴿٦٠﴾
وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا
رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْتِجُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا
وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلِهَا قَالَ آتَتْبَدْلُونَ الَّذِي هُوَ
أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبُطُوا مَصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَآسَأَلْتُمْ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءَ وَيَغَضِبُ مَنْ
اللَّهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ
الَّذِينَ بَغَىٰ الْحَقَّ ذَلِكُمْ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

و [یاد آرید] هنگامی که گفتیم: به این شهر وارد شوید و از نعمت‌هایش در هر جا و هر زمان بهره‌مند گردید، [مشروط بر آنکه] از دروازه شهر سجده‌کنان داخل شوید و [با زبان اخلاص] بگویید: خداوندا [بار سنگین] گناه و ناسپاسی را [از دوش ما] بردار! تا ما نیز از نافرمانی‌های شما بگذریم و بر نعمت و پاداش نیکوکاران بیفزاییم! ﴿۵۸﴾ اما ستمکاران سخن را به غیر از آن چه که به آن‌ها گفته شده بیان کردند، و به کیفر این عصیان و ناسپاسی، عذاب سختی از آسمان بر آن‌ها فرود آوردیم ﴿۵۹﴾ و [باز به یاد آرید] آن زمانی که موسی [دست به عصا برداشت و] برای قوم خود آب خواست. به او گفتیم: عصای خود را به آن سنگ بزن تا دوازده چشمه جوشان نمایان شود تا هر گروهی به سوی آبشخور خود رود! از رزق الله بخورید و بنوشید، ولی در روی زمین تباهی و نکبت به راه میندازید! ﴿۶۰﴾ و آن هنگام که [شکم‌پرستانه] گفتید: ای موسی مزاج ما با یک نوع غذا سازگار نیست، از خدای خود بخواه تا از روییدنی‌های زمین از سبزی و خیار و سیر گرفته تا عدس و پیاز برایمان بیاورد! [و موسی] گفت: آخر چگونه می‌توانید یک چیز برتر را با چیزی فروتر عوض کنید؟! [اگر غذا و طعام می‌خواهید]، بروید به دیاری فرودست که هرچه خواستید بیابید! و این چنین شد که ذلت و فقر و بیچارگی، توأم با خشم خدا آن‌ها را محاصره کرد، و این نتیجه کفران و ناسپاسی آن‌ها نسبت به آیات خداست زیرا آن‌ها پیامبران خدا را به ناحق می‌کشتند و سرمستانه عصیان می‌کردند و قومی تجاوزکار بودند! ﴿۶۱﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصْرَى وَالصَّبِيَّةَ مِنْ
 ءَأَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
 رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
 مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ
 بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
 مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ
 فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا
 بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ
 مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا
 أَتَتَّخِذُنَا هُزُؤًا قَالِ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ
 ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لِنَارِكَ يَبِينَ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا
 بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا يَكْرَهُونَ بَيْنَ ذَلِكَ فافْعَلُوا مَا
 تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا ادْعُ لِنَارِكَ يَبِينَ لَنَا مَا لُونُهَا قَالَ إِنَّهُ
 يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لُونُهَا تَسْرُّ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

کسانی که ایمان آورده‌اند و کسانی که یهودی و مسیحی و صابئی^(۱) هستند چنانچه به خداوند بزرگ و روز حسابرسی در آخرت ایمان داشته باشند و دارای عملکردی نیک و مفید باشند پاداش آن‌ها بر عهده خداوندست و باید که هیچ ترس و یأس و اندوهی به خود راه ندهند! ﴿۶۲﴾ و به یاد آورید آن زمان که پیمان محکمی از شما گرفتیم، کوه طور را بالای سرتان نگاه داشتیم و گفتیم: توراتی را که به شما داده‌ایم با قوت بگیرید و مراقبت کنید و آنچه را که در آن بیان شده به خاطر بسپارید تا بلکه حرمت نگاه دارید و محفوظ بمانید! ﴿۶۳﴾ ولی پس از مدتی [عهد را شکستید و از فرمان ما] سرپیچی کردید، و اگر [بی‌کران دریای] فضل و رحمت خداوند، شما را در بر نمی‌گرفت بدون شک از زیانکاران بحساب می‌آمدید! ﴿۶۴﴾ و شما خوب می‌شناسید کسانی را که در روز شنبه [از حکم و فرمان ما] سرپیچی کردند و ما به آن‌ها گفتیم به بوزینگانی دلیل و خاموش تبدیل شوید! ﴿۶۵﴾ و ما این کار را کردیم تا عبرتی باشند برای معاصران و آیندگان، و موعظه‌ای برای هر آن که از خداوند مقتدر می‌هراسد! ﴿۶۶﴾ و هنگامی که موسی به قوم خود گفت: خداوند بزرگ به شما فرمان داده است تا گاوی را قربانی کنید! گفتند: ما را مسخره کرده‌ای؟! [موسی] جواب داد: به خدا پناه می‌برم اگر مثل نادانان رفتار کرده باشیم! ﴿۶۷﴾ گفتند: از پروردگارت بخواه تا برایمان شرح دهد چگونه [گاو] باید قربانی کنیم؟ گفت: خداوند می‌فرماید: گاوی که نه چندان پیر و فرتوت است و نه چندان کم سن و بی‌بنیه، یک گاو میانه سال، اکنون به دستور خدا عمل کنید! ﴿۶۸﴾ گفتند: به پروردگارت بگو، برایمان شرح دهد گاو چه رنگی باشد؟ گفت: خداوند می‌فرماید: یک گاو زرد طلائی، که چشم هرکس بر او بیافتد شادمان شود! ﴿۶۹﴾

۱. این احتمال وجود دارد صابئین از پیروان هرمس النعمة باشند. برخی از دانشمندان مسلمان، او را همان ادریس نبی ﷺ و برخی یهودیان او را خنوخ از نوادگان آدم ﷺ دانسته‌اند. صابئین، موحدند و خدای واحد را می‌پرستند و این نکته از ترجمه متون هرمسی که اخیراً از خط هیروگلیف که بر روی پاپیروس یافت شده پیداست. هرمس از شخصیت‌های اسراری تاریخ است و بسیاری از علوم غریبه و نیز علم نجوم به آن نسبت داده می‌شود. وی سه هزار سال قبل از میلاد مسیح ﷺ در مصر به آموزش علوم باطنی اشتغال داشته است. لازم به ذکر است که تاکنون سه هرمس شناسایی شده است، اما منظور ما، هرمس مثلث النعمة می‌باشد. کسی که سه نعمت حکمت و قدرت و نبوت به او عطا شده است. متون هرمسی را هرمتیکا می‌نامند.

قَالُوا ادْعُ لِنَارِكَ يَبِينُ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا
 إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لِذُلَّوْلٍ
 تُشِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَمَّمَةٌ لِأَشْيَةٍ فِيهَا قَالُوا
 أَلَنْ جِئْتِ بِالْحَقِّ فذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ وَإِذْ
 قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ
 ﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ
 آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِن مِّن الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ
 مِنْهُ إِلَّا نَهْرٌ وَإِن مِنْهَا لَمَا يَشْقُقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِن
 مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿٧٤﴾ * أَقْطَمْعُونَ أَن يُؤْمِنُوا الْكُفْرَ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ
 يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ
 يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامِنَّا وَإِذَا
 خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ
 عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ ءَعِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

گفتند: از پروردگارت بخواه تا شرح بیشتری بگویی، چه هنوز در مورد گاو قربانی به شناخت قطعی نرسیده‌ایم! و اگر خدا بخواهد به این کار هدایت خواهیم شد. ﴿۷۰﴾ [موسی] گفت: خداوند می‌فرماید از آن گاوها نیست که رام و تسلیم، زمین را شخم بزند و کشت و آبیاری کند. گاوی است یک رنگ و بی‌عیب. گفتند: اکنون شناختمان را کامل کردی. سپس رفتند و قربانی کردند در حالی که نزدیک بود از این فرمان هم سرپیچی کنند! ﴿۷۱﴾ و [به یاد آورید] آن زمان را که کسی را کشتید و آنگاه به یکدیگر بهتان زدید [تا خونش پایمال شود] اما خداوند دانا آن چه را که پنهان کرده بودید آشکار کرد ﴿۷۲﴾ [و باز از این فتنه نجات‌تان دادیم و] گفتیم: قطعه‌ای از آن گاو قربانی را به مقتول بزنید که خداوند این چنین مرده‌ها را زنده می‌کند^(۱) [و این چنین] نشانه‌های [قدرت و توانایی] خود را [در برابر دیدگان شما] به نمایش می‌گذارد تا شاید عقل‌تان به کار افتد! ﴿۷۳﴾ اما پس از این ماجرا قلب‌های شما سخت و سنگین شد، همچون سنگ یا سخت‌تر از سنگ! چه گاهی از سنگی، جوی‌ها روان گردد. و پاره‌ای از آن‌ها چون شکاف بر دارد از آن آب بیرون جهد و گاه [سنگی] از خوف خداوند [از فراز کوه] به زیر افتد! بدانید که خداوند هرگز از عملکرد شما غافل نیست! ﴿۷۴﴾ آیا باز طمع می‌دارید تا شما را باور کنند؟! در حالی که عده‌ای از آن‌ها کلام خدا را می‌شنوند و با آن که خوب می‌فهمند تحریفش می‌کنند و این کار را آگاهانه انجام می‌دهند! ﴿۷۵﴾ و هنگامی که اهل ایمان را ملاقات کنند می‌گویند ما نیز ایمان آورده‌ایم، و زمانی که با یکدیگر خلوت می‌کنند معترضانه می‌گویند چرا با اهل ایمان از نعمت و قدرت خدادادیتان می‌گویید تا آن‌ها هم در پیشگاه خداوند از این نکات علیه خودتان استفاده کنند؟! چرا عقلتان را به کار نمی‌اندازید؟! ﴿۷۶﴾

۱. به نظر می‌رسد که این گاو، مظهر «نفس حیات‌بخش» یا همان «جان» باشد.

أَوْ لَا يَعْمُونَ أَن اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٧﴾
 وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ
 إِلَّا يظنون ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ
 ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَ تَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
 فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ
 ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ
 أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ وَأَمْ
 تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلَى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً
 وَأَحْطَتْ بِهَ خَطِيئَتُهُ فَأُوتِيَكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
 فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
 مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ
 إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا
 لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ
 تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

آیا نمی‌دانند که خداوند بزرگ بر آن چه که پنهان می‌کنند و آن چه که آشکار می‌سازند آگاهانه اشراف دارد؟! ﴿۷۷﴾ و برخی از آن‌ها بی‌سوادانی هستند که جز آرزوهای ذهنی‌شان، از کتاب خدا چیز دیگری نمی‌دانند! اینان تنها به گمان و خیال خویش تکیه دارند ﴿۷۸﴾ بَدا به حال کسانی که کتاب را با دستان خود می‌نویسند و ادعا می‌کنند که این کتاب از جانب خداست تا آن را به [عنوان کتاب خدا به سخیف‌ترین و کم‌ارزش‌ترین قیمت [دنیایی] بفروشند! پس وای بر آن‌ها به خاطر آن چه نوشته‌اند و وای بر تجارتي که کرده‌اند! ﴿۷۹﴾ [با خیال خام] می‌گویند: یک چند روزی بیشتر در آتش نمی‌مانیم. [ای پیامبر به آن‌ها] بگو: آیا از خداوند چنین عهدی گرفته‌اید؟ [اگر چنین است] خدا هرگز از عهدش تخلف نمی‌کند! [اما چنین نیست] بلکه شما چیزی را که نمی‌دانید به خداوند نسبت می‌دهید ﴿۸۰﴾ آری، کسانی که دستاوردها زشتی و پلیدی است، و جرم و گناه، آن‌ها را بی‌ایمان محاصره کرده است، اهل آتشند و جاودانه در آنند! ﴿۸۱﴾ و آنان که حقایق را با تمام وجود باور کرده‌اند و عملکردی خوب و شایسته دارند (بی‌تردید) آنان اهل بهشت‌اند و جاودانه لذت می‌برند ﴿۸۲﴾ و [به یاد آورید] هنگامی که از بنی‌اسرائیل پیمان گرفتیم که: جز خداوند بزرگ را پرستش نکنید و به پدر و مادر و خویشان و یتیمان و درماندگان، نیکی روا دارید و هرگاه با مردم سخن می‌گویید بهترین کلام را برگزینید و نماز به پا دارید و زکات را پرداخت کنید! اما جز اندکی [همگی از فرمان خدا] سرپیچی کردید و مغرورانه روی‌گردان شدید. ﴿۸۳﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَآتَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
 أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾
 ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا
 مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
 وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسْرَىٰ تَقْدُوهُمْ وَهِيَ مُحَرَّمَةٌ عَلَيْكُمْ
 إِخْرَاجُهُمْ أَفْتُوْمُنُونَ بَعْضُ الْكُتُبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ
 فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ
 بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ
 الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ
 ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ
 بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ
 الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ
 اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا
 غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

و [یاد آرید] آن هنگام را که از شما پیمان گرفتیم که خون یکدیگر را نریزید و همدیگر را از خانه و دیار خویش آواره نکنید، و شما به چنین پیمانی اعتراف کردید و خود گواهد! ﴿۸۴﴾ اما اکنون این شمائید که همدیگر را می‌کشید و عده‌ای را از خانه و کاشانه‌شان آواره می‌کنید و بر علیه آن‌ها تجاوزکارانه و به ناحق متحد می‌شوید، و هرگاه به اسارت شما درآیند برای آزادیشان فدیة طلب می‌کنید! حال آنکه از اساس بیرون کردنشان از سرزمین‌شان بر شما حرام بود. آیا فقط می‌خواهید به بعضی از آیات کتاب خدا عمل کنید و برخی دیگر را انکار کنید؟! بدانید جزای کسی که این چنین عمل کند چیزی جز خواری و ذلت در دنیا نیست و به خاطر دستاوردشان در روز قیامت به اشد مجازات محکوم خواهند شد. و خداوند بزرگ از عملکردتان غافل نیست ﴿۸۵﴾ اینان همان کسانی هستند که زندگی دنیا را به بهای از دست دادن آخرت خریدند! [و به خاطر این تجارت زیان بار] هیچ عفوئ شامل حالشان نمی‌شود و کسی توانایی نجاتشان را از عذاب ندارد! ﴿۸۶﴾ ما به موسی تورات را عطا کردیم و پیامبرانی بعد از او فرستادیم. به عیسی پسر مریم نیز دلایل آشکاری دادیم و او را بواسطه روح القدس تأیید نمودیم. اما هرگاه که پیامبری آمد و چیزهایی گفت که با هواهای نفسانی شما سازگار نبود متکبرانه سرکشی کردید، سپس عده‌ای را انکار کردید و عده‌ای را کشتید! ﴿۸۷﴾ و آن‌ها گفتند که قلوب ما (قوای مُدْرِکَةُ ما) در حجاب است، پس نفرین خدا بر آن‌ها به خاطر ناسپاسی و طغیانشان، و چه اندک است ایمانشان! ﴿۸۸﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ
 وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
 جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ
 ﴿٨٩﴾ بِسْمَا آسْتَرُوا بِهِ ۖ أَنفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ
 بَغْيًا ۖ أَن يُنَزِّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ
 فَبَاءُوا وَبَغَضُوا عَلَىٰ غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ
 ﴿٩٠﴾ وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا تَوَدُّونَ
 بِنَاؤُنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا
 مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ
 مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ
 اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَإِذْ
 أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ خُذُوا
 مَاءَ آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا قُلُوبًا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
 وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِسْمَا
 يَا مَرْكُومَ بِهِ ۖ إِيْمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

و آن زمان که قرآن خداوند به سوی آن‌ها فرستاده شد، با آنکه آن را شناختند و کتاب آن‌ها را هم تأیید می‌کرد، و نیز با آنکه خود آن‌ها خواستار نیرویی بودند تا بر کافران چیره شوند، اما باز به پیامبر و کتابش ایمان نیاوردند! پس نفرین خداوند بر همه ناسپاسان باد! ﴿۸۹﴾ چه معامله بدی با خود کردند آنگاه که از شدت حسد، قرآنی را که خداوند نازل کرده بود قبول نکردند! زیرا نمی‌توانستند شاهد این باشند که خداوند فضل و کرمش را به هر کدام از بندگان که بخواهد می‌دهد! و بدینسان خشمی مضاعف آن‌ها را فرا گرفت. بدانید برای ناسپاسان حسود، عذابی خوارکننده است! ﴿۹۰﴾ و هنگامی که به آن‌ها گفته شود، به آنچه خداوند نازل کرده ایمان آورید، گویند: ما فقط به آنچه بر خودمان نازل شده است ایمان می‌آوریم! و غیر کتاب خودشان را مردود می‌دارند، در حالی که این قرآن، کتب آسمانی‌شان را تأیید می‌کند! ای پیامبر به آن‌ها بگو: اگر چنانچه ادعا می‌کنید که فقط به کتاب خودتان ایمان دارید پس چرا پیامبران خدا را به ناحق می‌کشید؟! ﴿۹۱﴾ همانا موسی برای هدایت شما با دلایلی روشن به سوی‌تان آمد، اما شما گوساله‌پرستی کردید و راه ظلم و ستم در پیش گرفتید! ﴿۹۲﴾ و یاد آرید آن هنگام که از شما پیمان سنگینی گرفتیم و کوه طور را بالای سرتان برافراشتیم و گفتیم آن‌چه را نازل شده است با دل و جان بگیرید و مراقب باشید و بشنوید کلامش را! گفتند: شنیدیم و عمل نکنیم! و به خاطر ناسپاسی و طغیان‌شان، و سوسه‌گوساله‌پرستی در دل‌هایشان جا گرفت. [ای پیامبر] به آن‌ها بگو: اگر واقعاً به آنچه می‌گویید باور دارید، باورهایتان شما را به بدکاری و بدفرجامی می‌رساند! ﴿۹۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ
 دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ
 يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ
 ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
 يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرَحِّزٍ لَهُ مِنْ
 الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ
 كَانَ عَدُوًّا لِلْجِبْرِيلِ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ
 اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ
 ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ
 وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا
 إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾
 أَوْ كَلَّمَآ عَاهِدُوا عَهْدًا نَّبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ
 لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
 كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

به آن‌ها بگو اگر راست می‌گویید که بهشت خدا و حیات جاودان فقط ویژه شماسست نه مردم دیگر، پس آرزوی مرگ کنید تا زودتر به وصال خویش برسید!!

﴿۹۴﴾ و هرگز آرزوی مرگ نمی‌کنند زیرا دستاوردشان زشت و پلید است و خدا ستمکاران را خوب می‌شناسد! ﴿۹۵﴾ [وقتی شخصیت آن‌ها را تحلیل کنی] خواهی دید که آن‌ها حریص‌ترین مردم به زندگی دنیا هستند حتی حریص‌تر از مشرکان! برخی از این ناسپاسان خودخواه حتی طالب عمر هزار ساله‌اند. اما حتی این عمر دراز، آن‌ها را از عذاب الهی مصون نخواهد کرد و خداوند نسبت به عملکردشان بی‌ناست ﴿۹۶﴾ به هرکس که نسبت به فرشته مقرب ما جبرائیل دشمنی ورزد، بگو که جبرائیل به فرمان خداوند این آیات را بر قلب تو نازل کرده است، آیه‌ای که تمام کتب آسمانی را تأیید می‌کند و سراسر هدایت و آرامش و بشارت است برای اهل ایمان! ﴿۹۷﴾ هر [ناسپاسی] که دشمن خدا و فرشتگانش و پیامبران و جبرائیل و میکائیل باشد، خداوند نیز دشمن این کافران خواهد بود! ﴿۹۸﴾ حقیقتاً ما بر تو آیات و نشانه‌های روشنی نازل کردیم و کسی منکر آن نخواهد شد مگر بدکاران زشت‌سیرت ﴿۹۹﴾ آیا چنین نیست هر بار با ما عهد بستند تعدادی از آن‌ها پیمان‌شکنی کردند؟ آری اکثر آن‌ها ایمان نمی‌آورند!

﴿۱۰۰﴾ و هرگاه رسولی از جانب خداوند به سوی آن‌ها می‌آمد، با آنکه راست بودن کتابشان را تأیید می‌کرد، جماعتی از اهل کتاب چنان رفتار می‌کردند که گویی از کتاب جدید خدا بی‌خبرند و آن را پشت سر می‌انداختند! ﴿۱۰۱﴾

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَنَ ۖ وَمَا كَفَرَ
 سُلَيْمَنُ وَلَا كَنَّ الشَّيْطَانُ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
 السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَرْوَتَ
 وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا
 تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ
 وَزَوْجِهِ ۖ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
 وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۖ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ
 اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ
 أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١١٣﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا
 وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوَّكَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا
 وَأَسْمِعُوا ۚ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ مَا يُوَدُّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ
 أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
 بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

و در زمان حکومت سلیمان، آن‌ها تسلیم و سوسه‌هایی بودند که شیطان صفتان همواره در گوششان زمزمه می‌کردند. سلیمان ناسپاس نبود بلکه ناسپاسی و کفران برانده شیطان صفتانی بود که به مردم جادوگری می‌آموختند. و به خاطر آگاهی که آن دو فرشته موجود در بابل یعنی هاروت و ماروت از سحر و افسونگری داشتند [مردم به طمع آموختن سحر به سوی آن‌ها رهسپار می‌شدند] و آنان به هر کسی که آموزش می‌دادند می‌گفتند کار ما آزمون سخت و سنگین است! مراقب باشید به دامن کفر و ناسپاسی نیافتید! و آن‌ها آموختند که چگونه با جادوگری بین مرد و همسرش جدایی بیندازند. اما غافل از اینکه خداوند نمی‌گذارد به کسی زیان برسانند مگر آنکه خود خدا اراده کرده باشد! و آن‌ها در حقیقت چیزی را آموختند که نه تنها نفعی برایشان ندارد بلکه زیان و نکبت آن متوجه خود آن‌هاست و خود آن‌ها نیک می‌دانند آنکه چنین کالای زشتی خریده است هیچ بهره‌ای از حیات جاودانی نخواهد داشت و اگر آگاهی از حقیقت داشتند می‌فهمیدند که خود را به بد چیزی فروخته‌اند! ﴿۱۰۲﴾ اما اگر [به جای افسون و جادوگری] به خداوند قادر و آگاه ایمان می‌آوردند و حرمت فرمان‌های خدا را نگاه می‌داشتند برایشان از هر چیز دیگری با برکت‌تر بود اگر می‌دانستند! ﴿۱۰۳﴾ ای اهل ایمان هیچگاه (در خطاب به پیامبر) از عبارت «راعنا»^(۱) استفاده نکنید بلکه بگویید «أنظرننا»! (ما را بنگر و بر ما ناظر باش). از این کلام بند بگیری زیرا ناسپاسان در عذابی دردناکند ﴿۱۰۴﴾ بدانید که نه ناسپاسان اهل کتاب و نه حتی مشرکان، هیچ کدام دوست ندارند تا خیر و برکتی از سوی خداوند بر شما نازل شود! در حالی که خداوند بزرگ هرکه را صلاح بداند شامل رحمت خاص خود می‌کند. بدانید فضل و کرم خداوند، بسیار بزرگ است! ﴿۱۰۵﴾

۱. در عربی به معنای «ما را رعایت کن!» ولی این لفظ در زبان یهودیان ناسزاگونه بوده و آنان با سوء استفاده کردن از این مفهوم و به منظور استهزاء، عمدتاً آن را در خطاب به پیامبر بر زبان می‌راندند!

* مَا نَسَخَ مِنْ آيَةٍ أَوْ نَسِيهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا
 أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٦﴾ أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ
 اللَّهَ لَهُ وَمَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٦٧﴾ أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ
 كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ
 فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٦٨﴾ وَكَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا
 مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا
 وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ ؕ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿١٦٩﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تَقَدَّمُوا
 لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَحِدُّوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرٌ ﴿١٧٠﴾ وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا
 أَوْ نَصْرِيًّا تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٧١﴾ بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ
 أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٢﴾

ما هیچ‌گاه آیه‌ای را کنار نمی‌گذاریم و از یاد نمی‌بریم مگر آنکه بهتر از آن یا همانند آن را بیابوریم، آیا نمی‌دانی که خداوند بر هر کاری تواناست؟! ﴿۱۰۶﴾ آیا نمی‌دانی که فرمانروایی مطلق آسمان‌ها و زمین با خداست؟! و شما را هیچ یار و یاور و پناهگاهی بجز خدا نیست؟! ﴿۱۰۷﴾ آیا می‌خواهید همان برخوردی را با رسول اسلام کنید که پیش از این با موسی کردند؟! بدانید که هر کس ایمان به حقیقت را رها کند و راه ناسپاسی و کفران پیشه کند بی‌شک راه درست را گم کرده است! ﴿۱۰۸﴾ بسیاری از اهل کتاب با آن که حق بر آن‌ها آشکار شده، از روی حسد، دوست دارند حال که ایمان آورده‌اید دوباره شما را به وادی کفر و ناسپاسی بازگردانند. اما شما عفو کنید و با گذشت با آن‌ها برخورد کنید تا خداوند به موقع فرمان خویش را جاری کند و خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿۱۰۹﴾ نماز را به پای دارید و زکات اموالتان را پرداخت کنید و بدانید تمامی دستاورد نیک‌تان را نزد خداوند خواهید یافت و خداوند به عملکردتان کاملاً بیناست ﴿۱۱۰﴾ و ادعا کردند که هیچ کس به بهشت خداوند وارد نمی‌شود مگر آنکه یهودی یا مسیحی باشد! این آرزوی آن‌هاست: به آن‌ها بگو اگر راست می‌گویید دلایلش را بیابورید! ﴿۱۱۱﴾ آری، هر کس که سراپا تسلیم خداوند شود و رو سوی او آورد در حالی که عملکردش نیز سراسر خوبی و خدمت باشد بدون شک پاداشش نزد خداوند محفوظ است و هیچ ترس و یأس و اندوهی در او راه ندارد! ﴿۱۱۲﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ
 لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ ۚ كَذَلِكَ
 قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ قَالَ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن
 مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ، وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا
 أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي
 الدُّنْيَا خِزْيٌ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ
 وَالْمَغْرِبُ فَأَيُّمَا تَوْلَّوْا فَوَجَّهَ اللَّهُ بِنُورِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ وَسِعَ عِلْمُهُ ﴿١١٥﴾
 وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۗ سُبْحٰنَهُ ۗ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضِ ۗ كُلُّ لَّهُ قٰنِیٰنٌ ﴿١١٦﴾ بِدِیْعِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ
 وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا یَقُولُ لَهُ وَكُنْ فِیَكُنُ ﴿١١٧﴾ وَقَالَ
 الَّذِينَ لَا یَعْلَمُونَ لَوْلَا یُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِنَا آیَةٌ
 كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشٰبَهَتْ
 قُلُوبُهُمْ ۗ قَدْ بَیِّنَّا الْآیٰتِ لِقَوْمٍ یُّوقِنُونَ ﴿١١٨﴾ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ
 بِالْحَقِّ بَشِیْرًا وَّنَذِیْرًا ۗ وَلَا تُسْئَلُ عَنْ اَصْحٰبِ الْجَحِیْمِ ﴿١١٩﴾

و یهودیان می‌گویند مسیحیان بر حق نیستند. و مسیحیان می‌گویند یهودیان بر حق نیستند. حال آنکه آن‌ها کتاب خدا را می‌خوانند و آگاهند! حتی در این میان، آن‌هایی که سواد ندارند چیزی شبیه حرف آن‌ها را تکرار می‌کنند. بدون شک خداوند بزرگ در روز قیامت در مورد آن چه اختلاف می‌کنند قضاوت خواهد کرد ﴿۱۱۳﴾ و کیست ظالم‌تر از آن که بر مساجد خدا سلطه یافت تا نگذارد نام خدا در آن یاد شود و در ناآبادی آن‌ها کوشید؟! پس ورود آن‌ها به مساجد خدا جایز نیست مگر آنکه بیمناک و ترسان وارد شوند! بی‌شک برای آنان در دنیا خواری و ذلت است و در آخرت عذابی بزرگ! ﴿۱۱۴﴾ مشرق و مغرب از آن خداست پس به هر طرف رو کنید رو سوی خدا کرده‌اید! خداوند همه جا حضور دارد و بسیار آگاه است ﴿۱۱۵﴾ و عده‌ای گفتند: خداوند فرزندی اختیار کرده است! دور باد ناپاکی و نقص از او، زیرا آنچه که در زمین و آسمان هاست از آن اوست و همه ریزه‌خوار نعمت اویند و فرمانبردار ﴿۱۱۶﴾ بوجد آورنده بی‌همتای زمین و آسمان هاست. و هنگامی که اراده بر کاری کند فقط می‌گوید «باش» و بی‌درنگ خواهد بود! ﴿۱۱۷﴾ و ناآگاهان می‌گویند: چرا خداوند با ما سخن نمی‌گوید؟! و چرا معجزه‌ای بر ما نمایان نمی‌شود؟! این همان سخنی است که پیشینیان‌شان نیز می‌گفتند! قلب‌ها و قوای مُدرکۀ آن‌ها شبیه هم است درحالی که ما برای اهل یقین و باور چنان آیات و نشانه‌های روشنی خلق کردیم [که جای هیچ شکی نمی‌ماند] ﴿۱۱۸﴾ ما تو را به حق به پیامبری مبعوث کردیم تا هم بشارت‌دهنده باشی و هم بیم‌دهنده. و تو هرگز مسؤول دوزخیان نیستی! ﴿۱۱۹﴾

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ
 إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي
 جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ الَّذِينَ
 آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ وَمَنْ
 يَكْفُرْ بِهِ ۗ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يٰٓبَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ
 الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾ وَأَتَّقُوا يَوْمًا
 لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا
 شَفَاعَةٌ ۗ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذْ آتَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ
 فَأَتَمَّهُنَّ قُلْ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِي قُلْ
 لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ
 وَأَمْنَا وَانْخَبُدُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ وَعِهدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ
 ﴿١٢٥﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ
 مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
 فَأُمْتِعْهُ وَقَلِيلًا تُعْضَطَّرُهُ ۗ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

ای پیامبر، هرگز یهودیان و مسیحیان از تو راضی نمی شوند مگر آنکه از افکار آن‌ها تبعیت کنی! تو به آن‌ها بگو که فقط راهنمایی خدا، هدایت خالص است! و اگر چنانچه به خواسته آن‌ها تن دادی [و پیروی‌شان کردی] آن هم بعد از آنکه آگاه شده‌ای، بدون شک هیچ یار و یآوری از سوی خدا نخواهی داشت! ﴿۱۲۰﴾ آن‌هایی که کتاب الهی تقدیم‌شان کردیم و بخوبی آن را می‌خوانند و حقش را چه در کلام و چه در عمل به جا می‌آورند، بی‌شک همان‌ها به کتاب ایمان دارند. و اما آنان که بدان کافر و بدبینند همگی زیانکارند! ﴿۱۲۱﴾ ای بنی اسرائیل! بیاد آرید نعمتی را که عطایان کردم و شما را بر همه جهانیان برتری دادم! ﴿۱۲۲﴾ و بترسید از روزی که کسی به جای دیگری مجازات نمی‌شود، و هیچ بدلی به جای مجازات قابل قبول نیست و شفاعت و [پادرمیانی] کسی سودی نبخشد و یار و یآوری در کار نباشد! ﴿۱۲۳﴾ و هنگامی که خداوند، ابراهیم را توسط کلماتی امتحان کرد و او سربلند از این امتحان بیرون آمد، گفت: من تو را به پیشوایی مردم برگزیدم، و ابراهیم گفت: این پیشوایی را به فرزندان من هم عطا می‌کنی؟ و [خدا] گفت: چنانچه ظالم و ستمکار باشند چنین امتیازی به آن‌ها نخواهد رسید! ﴿۱۲۴﴾ و ما کعبه را محل امن و مرجع و ملجأ مردم قرار دادیم. پس مقام ابراهیم را جایگاهی برای پرستش خداوند بزرگ قرار دهید. چه از ابراهیم و اسماعیل پیمان گرفتیم تا خانه‌ام را برای طواف‌کنندگان و اعتکاف‌کنندگان و نمازگزاران پاک و آماده کنند ﴿۱۲۵﴾ و هنگامی که ابراهیم دست به دعا برداشت که پروردگارا، این شهر را محل امن و آرامش قرار بده^(۱) و رزق و روزی اهلس را که خداوند و روز حسابرسی را باور دارند فراوان گردان، [و خدا] گفت: حتی کسی که کفر بورزد در دنیا اندکی بهره‌مندش می‌کنم. اما [در روز حسابرسی به خاطر ناسپاسی‌اش] او را به عذاب آتش گرفتار کنم که سرنوشت بسیار بدی است! ﴿۱۲۶﴾

۱. نکته قابل توجه اینکه ابراهیم ﷺ ابتدا برای این شهر، از خداوند امنیت طلب می‌کند، آنگاه یک اقتصاد پر رونق! زینا پیراوض است که یک اقتصاد شکوفا در سایه امنیت امکان پذیر است.

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَرْغَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ وَأَسْلِمُ قَالَ آسَأْتُمْ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُهَا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ وَمُؤْمِنُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

و هنگامی که ابراهیم و اسماعیل دیوارهای کعبه را برافراشتند، دست به دعا برداشتند که پروردگارا این عمل را از ما قبول کن! زیرا این نوبی که بر همه چیز شنوا و آگاهی ﴿۱۲۷﴾ پروردگارا، ما را تسلیم خودت گردان! فرزندان ما را نیز مقام تسلیم عطا کن، و راه بندگی مخلصانه را نشانمان ده، و از خطاهای ما درگذر، زیرا تو توبه‌پذیر و بسیار باگذشتی! ﴿۱۲۸﴾ پروردگارا از بین خودشان، پیامبری را برایشان برگزین تا آیات تو را بر آن‌ها بخواند و علم کتاب و حکمت بیاموزد و آن‌ها را [از هر چه زشتی و پلیدی است] پاک گرداند زیرا تو مقتدر و حکیمی! ﴿۱۲۹﴾ و هیچ کس از آیین ابراهیم روی نگرداند مگر انسان‌های پست و بی‌خرد! زیرا این ما بودیم که ابراهیم را در دنیا برگزیدیم [و شاخص کردیم] و بی‌شک همو در آخرت از شایستگان است! ﴿۱۳۰﴾ و هنگامی که خداوند بزرگ به او گفت: تسلیم شو [تسلیم هر آنچه ما مقدر کرده‌ایم] و ابراهیم بی‌درنگ گفت: سراپا تسلیم پروردگار جهانیان شدم! ﴿۱۳۱﴾ و ابراهیم و یعقوب همین [فرهنگ] تسلیم خدا بودن را به فرزندانشان وصیت کردند و گفتند: ای فرزندان! خداوند بزرگ، آیین تسلیم را برای شما انتخاب کرده است [پس چه در زندگی و چه در مرگ تسلیم امر خدا باشید] و جز به آیین تسلیم نمرید! ﴿۱۳۲﴾ آیا شما شاهد آن صحنه بودید هنگامی که مرگ یعقوب فرا رسید و او بی‌درنگ رو به فرزندان‌ش کرد و گفت: بعد از من، شما خود را در اختیار که قرار می‌دهید و که را می‌پرستید؟! گفتند: مطمئن باش که خدای تو، خدای نیاکان تو، ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را می‌پرستیم، همان خدایی که یکتاست. و بدان که ما همه تسلیم او هستیم! ﴿۱۳۳﴾ آری، آن‌ها جماعتی بودند که اکنون در گذشته‌اند، دستاوردشان مال خودشان و دستاورد شما نیز متعلق به خودتان. و شما مسؤول آنچه که آن‌ها انجام داده‌اند نیستید! ﴿۱۳۴﴾

۱. در حدیثی قدسی آمده است که خداوند متعال به داود علیه السلام وحی فرمود تو می‌خواهی و من می‌خواهم. ولی فقط آن چیزی واقع می‌شود که من می‌خواهم. پس اگر تسلیم خواست من شوی، خواست تو را هم تأمین می‌کنم. اما اگر تسلیم خواست من نشوی تو را در راه خواسته‌ات به رنج و زحمت می‌افکنم و آنگاه همان می‌شود که من می‌خواهم. بحارالانوار، ج ۸۲، ص ۱۳۲.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
 حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا
 أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ
 رَبِّهِمْ لَا نَفَرِقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾
 فَإِن آٰمَنُوا بِمِثْلِ مَا آٰمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ آٰهْتَدُوا وَإِن تَوَلَّوْا
 فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسِيَّكُم مِّنْهُمْ أَلِلُّهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ
 عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
 وَلِنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَم
 اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ
 بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
 وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

ادعا کردند: اگر یهودی یا مسیحی شوید حتماً به راه درست و نجات بخش هدایت می‌گردید! [ای پیامبر به آن‌ها] بگو: ما آیین یکتاپرستی ابراهیم را در سینه داریم [و اهل شرک به خدا نیستیم]. چنان که ابراهیم نیز اهل شرک نبود! ﴿۱۳۵﴾ [بدون شک] بگویید: ما به خداوند بزرگ ایمان آورده‌ایم و آنچه را که بر ما و آنچه را که بر موسی و عیسی و همه انبیاء نازل کرده است باور کرده‌ایم، و بین هیچ کدام از انبیاء فرقی نمی‌گذاریم زیرا سراسر وجودمان تسلیم امر خداوند است! ﴿۱۳۶﴾ و اگر باورهای به حق شما را بپذیرند بدون شک به راه نیک هدایت شده‌اند و اگر روی بگردانند، [لجاجت کرده‌اند] و خداوند بزرگ، تو را در برابر همه آن‌ها و در همه سختی‌ها کفایت می‌کند زیرا او بسیار شنوا و آگاه است ﴿۱۳۷﴾ این است رنگ زیبای خدا [و خداشناسی] و چه کسی خوش‌رنگ‌تر از خداوند زیباست؟! بدانید ما فقط او را بنده‌ایم! ﴿۱۳۸﴾ بگو: آیا در مورد الله با ما مجادله می‌کنید؟! در حالی که او، پروردگار ما و شماست. پس دستاورد ما برای خودمان و دستاورد شما نیز برای خودتان! بدانید که ما آزادکنندگان از برای اوئیم! ﴿۱۳۹﴾ آیا می‌گویید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان یهودی یا مسیحی بوده‌اند؟! ای پیامبر! به آن‌ها بگو شما به این مطلب آگاه‌ترید یا خداوند بزرگ؟! و واقعاً متمکاتر از کسی که شهادت و گواهی خود را از خدا پنهان می‌کند تصور می‌شود؟! بدانید خداوند بزرگ نسبت به عملکردتان غافل نیست! ﴿۱۴۰﴾ آری، آن‌ها جماعتی بودند که اکنون در گذشته‌اند، دستاوردشان مال خودشان و دستاورد شما نیز متعلق به خودتان و شما مسؤول آنچه که آن‌ها انجام داده‌اند نیستید! ﴿۱۴۱﴾

* سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَن قِبَلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا
 عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا
 شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا
 جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يَتَّبِعِ الرَّسُولَ
 مِمَّن يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ
 هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ
 بِالنَّاسِ لَرُءٌ وَفُ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ
 فَلَوْلَيْنَكَ قِبْلَةٌ تَرْضَاهَا قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ
 بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلِيَن آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
 بِكُلِّ آيَةٍ مَّا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنتَ بِتَابِعٍ قِبَلَتِهِمْ
 وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلِيَن آتَبَعْتَ أَهْوَاءَ هُم مِّنْ
 بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

کم خردانی از میان مردم می‌گویند: چه چیز باعث شد که مسلمانان از قبله‌ای که رو سوی آن داشتند، برگشتند؟! ای پیامبر به آن‌ها بگو: که مشرق و مغرب از آن خداست، و خداوند بزرگ هرکه را بخواهد به مسیر درست راهنمایی می‌کند! ﴿۱۴۲﴾

این چنین بود که ما شما را یک امت متعادل قرار دادیم تا برای همه مردمان گواه و الگو باشید همچنان که رسول اسلام برای شما گواه و الگوست! و قبله‌ای را که رو سوی آن می‌داشتید تغییر ندادیم مگر آنکه [شما را امتحان کنیم تا] مشخص کنیم چه کسی از پیامبر تبعیت می‌کند و چه کسی مخالفت می‌ورزد! و این امتحان بزرگ بر همه سخت آمد مگر بر آنان که مزه هدایت الهی را چشیده بودند. بدانید خداوند، ایمان شما را بی‌پاداش نمی‌گذارد، زیرا خداوند بزرگ بر همه مردم بسیار مهربان و باگذشت است! ﴿۱۴۳﴾ وقتی روی خود را به سمت‌های مختلف آسمان می‌گردانی، [چهره‌ات را می‌بینیم، می‌دانیم چه می‌خواهی] تو را به سمت قبله‌ای که دوست می‌داری و آرزویش را می‌کنی می‌گردانیم. پس هم اکنون رویت را سوی مسجدالحرام کن. پس هر کجا که بودید روی سوی آن کنید! و اهل کتاب نیز خوب می‌دانند که این تغییر قبله آیه حقی است که از جانب پروردگارشان آمده است. و خداوند بزرگ نسبت به عملکردشان غافل نیست! ﴿۱۴۴﴾ برای اهل کتاب هر دلیل و برهانی که بیاوری روی سوی قبله تو نخواهند کرد، تو نیز به سوی قبله آنان روی نمی‌کنی! حتی آن‌ها مابین خودشان نیز قبله یکدیگر را قبول ندارند! و اگر چنانچه بعد از اینکه به تو آگاهی دادیم از خواهش‌های نفسانی آن‌ها تبعیت کنی بدون شک از ستمکاران خواهی بود! ﴿۱۴۵﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ
 وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ
 مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ
 هُومَوْلِيهَا فَاسْتَخِفُّوا الْخَيْرَاتِ آيِنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِي بِكُمْ اللَّهُ
 جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ
 قَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
 وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ
 وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
 وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ
 ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَا تُرَنَّعَمَنِّي عَلَيْكُمْ
 وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ يَتْلُو
 عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَأذْكُرُونِي أَذْكَرُكُمْ
 وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

کسانی که کتاب عطایشان کردیم آن را چون فرزندانشان می‌شناسند با این وجود گروهی از آن‌ها آگاهانه حق را کتمان می‌کنند! ﴿۱۴۶﴾ شک مکن که حق فقط همانست که از جانب پروردگارت می‌آید! ﴿۱۴۷﴾ هرکس را راهی است که بدان سوی می‌رود. اما شما کوشش کنید تا در خیر و خدمت از یکدیگر پیشی بگیرید، [و مطمئن باشید] در هر جا که باشید خداوند شما را دوباره جمع خواهد کرد! زیرا خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿۱۴۸﴾ و از هر مکان که بیرون آمدی روی سوی مسجدالحرام کن! و بدان که حق همان است که پروردگارت حکم می‌کند! و خداوند از عملکردتان غافل نیست ﴿۱۴۹﴾ و از هر مکان که بیرون آمدی روی سوی مسجدالحرام کن! بلکه همه شما هر جا که بودید روی سوی آن کنید! [و چنان متحد و یک پارچه باشید] تا کسی ایرادی بر شما وارد نکند، مگر آنکه ستمکار و کینه‌توز باشد. و از آن‌ها نترسید و از من بترسید [که خداوند قهار شما هستم]، و بدینسان نعمتم را بر شما کامل می‌کنم تا شاید به راه نجات و آرامش رهنمون شوید! ﴿۱۵۰﴾ ما پیامبری از خودتان را به سوی‌تان فرستادیم تا آیات ما را بر شما بخواند و پاک و متعالی‌تان گرداند و شما را علم کتاب و حکمت بیاموزد. و تعلیم‌تان دهد آنچه را که نمی‌دانید! ﴿۱۵۱﴾ یادم کنید تا یادتان کنم! و شکرگزارم باشید و ناسپاسی مکنید! ﴿۱۵۲﴾ ای کسانی که حقایق را باور دارید! از صبر و نماز قدرت بگیرید! و بدانید خداوند بزرگ همواره با صابران است! ﴿۱۵۳﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتَ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ
 لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٦﴾ وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ
 وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِيرٍ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾
 الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ
 ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ
 هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَابِرِ اللَّهِ ۗ
 فَمَنْ حَاجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا
 وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ
 لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ
 ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّوْا فَاُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ
 وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ
 كُفَّارًا أُولَئِكَ عَلَيْهِمُ لعنةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
 ﴿١٦١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُّ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾
 وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۖ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

و کسی را که در راه خدا کشته شده است مرده نخوانید زیرا آن‌ها زنده حقیقی‌اند و شما شعور درکش را ندارید! ﴿۱۵۴﴾ بدون شک شما را به اندکی از ترس و گرسنگی و نداری و بیماری و همچنین کمی مال و اموال امتحان می‌کنیم [تا اهل صبر از دیگران متمایز شوند]، و مؤذنه رسان به اهل صبر! ﴿۱۵۵﴾ همان کسانی که چون اندوه و مصیبتی به آن‌ها رسد بی‌درنگ گویند: ما از آن خداییم و به سوی او باز می‌گردیم! ﴿۱۵۶﴾ درود و رحمت بی‌پایان پروردگارشان بر آن‌ها زیرا بی‌تردید رهافتگان حقیقی‌اند! ﴿۱۵۷﴾ [بدانید که دو کوه] صفا و مروه [در مکه از] شعائر الهی‌اند، پس کسی که به حج می‌رود و یا عمره می‌گذارد باکی نیست اگر آن دو را نیز طواف کند. زیرا کسی که از روی صدق نیت، عمل خیری را انجام دهد بداند که خداوند قدرشناس و آگاه است ﴿۱۵۸﴾ و کسانی که آیات روشن و هدایت بخش ما را، آن هم بعد از آنکه برای مردم در قرآن به وضوح بیان کرده‌ایم، کتمان کنند، بی‌درنگ نفرین خداوند و نفرین هر حق‌شناسی بر آن‌ها باد! ﴿۱۵۹﴾ مگر کسانی که توبه کنند و دست به کار نیک زنند و جبران نمایند و [آن حقی را که کتمان کرده‌اند] آشکار سازند. بی‌تردید من هم توبه آن‌ها را می‌پذیرم زیرا که من بسیار توبه‌پذیر و با گذشتم! ﴿۱۶۰﴾ کسانی که با کفر و ناسپاسی زندگی کردند و با کفر و ناسپاسی مردند، نفرین خداوند و فرشتگان و همهٔ مردم بر آن‌ها باد! ﴿۱۶۱﴾ و جاودانه [در فضای این نفرین] می‌مانند، و برای کم شدن عذاب، هیچ عفوی شامل حالشان نمی‌شود و آن‌ها را مهلتی در کار نیست! ﴿۱۶۲﴾ و خداوند بزرگ شما، خدای یکتا و بی‌همتا است. هیچ معبودی جز او نیست، همو که بخشاینده و با رحمت است ﴿۱۶۳﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ أَلْوَانِ السَّمَاءِ وَالنَّهَارِ
 وَاللَّيْلِ وَاللَّيْلِ وَاللَّيْلِ فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
 مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِينَ
 السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ النَّاسِ
 مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ سَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ
 الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
 إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَأَوَّاءُ الْعَذَابِ
 وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ
 لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ
 أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
 خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
 بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

بدانید در آفرینش آسمان‌ها و زمین و در چرخه شب و روز و در کشتی‌هایی که
سینهٔ آب‌ها را می‌شکافند و مایهٔ برکت مردمند، و نیز در بارانی که خدا از آسمان
نازل می‌کند و زمین مرده و فسرده را زنده می‌کند و مایه گسترش جنبندگان در روی
زمین می‌گردد، و همچنین در حرکت بادها و ابرهای گرفتار در میان زمین و آسمان،
نشانه‌های بارز و روشنی است برای خردمندان! ﴿۱۶۴﴾ و از میان مردم، کسانی
هستند که همتیانی برای خداوند قائل می‌شوند و آن‌ها را به اندازهٔ پروردگار
دوست می‌دارند. اما آن‌ها که با تمام وجود حقایق را باور دارند، خدا را بیش
از هر چیز دیگر دوست می‌دارند. و هنگامی که گستاخانِ ستم‌پیشه عذاب را
بینند [درک خواهند کرد که] تمامی قدرت در اختیار خداوند است و عقوبت
خدا سخت و طاقت‌فرساست! ﴿۱۶۵﴾ آنگاه که سران [و رقم درشت‌ها] عذاب را
بنگرند، از هواداران و فرمانبرداران خود بیزاری می‌جویند. و اینچنین پیوند بین
آن‌ها گسسته خواهد شد. ﴿۱۶۶﴾ و آن‌هایی که عمری هواداری و فرمانبرداری‌شان
را کردند می‌گویند: اگر یک بار دیگر فرصت می‌یافتیم، همچنان که آن‌ها در
این شرایط از ما بیزاری جستند ما نیز از آن‌ها بیزاری می‌جستیم! و خداوند
عملکردشان را اینچنین مایهٔ حسرتشان قرار می‌دهد. و آن‌ها هیچ راه خروجی از
این آتش ندارند! ﴿۱۶۷﴾ ای مردم! از هرچه که از حلال و پاکی در روی زمین است
بهره‌مند شوید، [مواظب باشید] و پا جای پای شیطان نگذارید که او دشمن
واقعی شماست! ﴿۱۶۸﴾ [وسوسه‌های او] شما را به بدی و تباهی می‌کشاند و
باعث می‌شود به خداوند نسبتی را دهید که نمی‌دانید! ﴿۱۶۹﴾

وَإِذ قِيلَ لَهُم اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ ءِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ ءِ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧﴾ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعُقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمُّ بكمُ عُمَى فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءِ آمَنُوا كَلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِزْيِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ ءِ غَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرُ بَاعٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنْ أَتَى اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾ إِنْ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ءِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿٢٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ أَخْتَفَوْا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٢٣﴾

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود از آن چه خداوند نازل کرده پیروی کنید، گویند: ما به همان راهی می‌رویم که پدرانمان رفته‌اند! اگر پدرانشان گمراه بودند و ذره‌ای تعقل نداشتند و هدایت نشده بودند چه؟! ﴿۱۷۰﴾ مَثَلُ كَافِرَانٍ مَثَلُ حَيَوَانٍ است که کسی در گوش او آوازی بخواند و [آن حیوان] غیر از بانگی و صدایی نشنود! اینان نسبت به درک حقایق، کر و لال و کورند و هیچ حقیقتی را در نمی‌یابند! ﴿۱۷۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از تمامی پاکی‌هایی که روزی‌تان کرده‌ایم بهره‌مند شوید، و اگر خدا را می‌پرستید شکر او را به جا آورید ﴿۱۷۲﴾ و خدا بر شما، گوشت مردار و خون و گوشت خوک و هر آنچه را به نیت غیر خداوند ذبح گردد حرام کرد. اما اگر کسی در شرایط اضطراری، ناچار به مصرف شد، چنانچه با بی‌میلی رفتار کند و خوردن را از حد نگذراند گناهی مرتکب نشده است. و خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۱۷۳﴾ و کسانی که آنچه را خداوند در کتابش نازل کرده، کتمان می‌نمایند [و حق را بیان نمی‌کنند] تا سوداگرانه بهای اندکی بستانند، [خبر ندارند که] در شکم‌های خود آتش انباشته می‌کنند! و به سبب این زشتی، خداوند در روز قیامت کلامی با آن‌ها حرف نخواهد زد و از ناپاکی‌هایشان نخواهد کرد، و برای آن‌ها عذابی دردناک است! ﴿۱۷۴﴾ و بدون شک آن‌ها کسانی‌اند که [عمرشان را داده‌اند و] به جای هدایت و آموزش، گمراهی و عذاب خریده‌اند آیا دست‌آویزی دارند تا بر آتش خدا صبر کنند؟! ﴿۱۷۵﴾ بداندید خداوند، کتابش را بحق نازل کرده است و همه آن‌هایی که در کتاب خدا اختلاف می‌کنند بدور از بهره‌اند! ﴿۱۷۶﴾

* لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
 وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
 وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
 وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ
 الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا
 وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ
 صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ
 عَلَيْكُمُ الْقَصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرِّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَىٰ
 بِالْأُنثَىٰ فَمَنْ عَفَىٰ لَهُ وَمِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدِّءِ
 إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ
 بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي
 الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا احْتَضَرَ
 أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ
 بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ
 فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

نیکی آن نیست که [به هنگام نماز و عبادت] صورت خود را به مشرق و مغرب بگردانید! بلکه نیکوکار واقعی کسی است که خداوند و روز حسابرسی و فرشتگان و کتاب و انبیاء را با تمام وجود باور داشته باشد. و با آنکه مال خود را دوست دارد آن را با طیب خاطر به خویشان و یتیمان و درماندگان و مسافران در راه مانده و زندانیان نیازمند ببخشد. و خالصانه برای خدا نماز گزارد و زکات اموالش را پرداخت کند. و به پیمان‌هایی که می‌بندند وفادار باشند و در سختی‌ها و ناملایمات صبوری پیشه کنند. حقیقتاً این‌ها که اهل عمل‌اند راستگو هستند و حرمت فرمان خدا را نگاه می‌دارند! ﴿۱۷۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در مورد کشته‌های شما قصاص مقرر شده است. آزاد در مقابل آزاد، بنده در مقابل بنده، زن در مقابل زن! و اگر کسی از جانب برادر خود از قصاص عفو شود باید مسرورانه به دنبال ادای خون بهارود و آن را به نیکوترین وجه بپردازد. این نکته در حقیقت عفو و بخششی از جانب پروردگار بزرگتان است. و اگر کسی بعد از این، تجاوزکارانه برخورد کند برای او عذابی دردناک است! ﴿۱۷۸﴾ ای صاحبان اندیشه! برای شما در قصاص، زندگی است (نه مرگ)! باشد که از زشتی و تجاوز پروا کنید! ﴿۱۷۹﴾ و بر شما نوشته شده هرگاه زمان مرگ یکی از شما فرا رسد در حالی که مالی اندوخته دارد باید در مورد پدر و مادر و خویشان، از روی خیر و انصاف وصیت کند. و این شیوه درست کسانی است که حرمت فرمان‌های الهی را نگه می‌دارند! ﴿۱۸۰﴾ و هرکس که وصیت را بشنود و تحریف و دگرگونش کند، گناه بزرگی را به گردن گرفته است. و خداوند بزرگ بسیار شنوا و آگاه است! ﴿۱۸۱﴾

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ
عَلَيْكُمْ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى
الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿١٨٤﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمْ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا
هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَالِهِمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

و اگر وصیت‌کننده‌ای در وصیتش راه خطا و جفا رفته باشد چنانچه کسی به اصلاح کار در میان وارثان اقدام کند گناهی مرتکب نشده است. و خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۸۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر شما روزه گرفتن مقرر شد هم چنان که بر پیشینیان شما مقرر شده بود، امید آنکه پرهیزگاری را در وجودتان تقویت کنید! ﴿۱۸۳﴾ [روزه] در روزهایی معین و معدود است، اگر کسی از شما بیمار و یا مسافر بود به همان تعداد که روزه نگرفته در روزهای دیگر روزه بگیرد. و آنان که توانایی آن را ندارند بَدَل از آن به درماندگان طعام دهند. و هر که بر این عمل خیر بیافزاید به خود نیکی روا داشته است. و اگر علم به روزه داشتید، می‌دانستید که روزه گرفتن برای شما خیر و برکت است ﴿۱۸۴﴾ ماه رمضان که در آن قرآن نازل شده است، برای مردم سراسر هدایت و بیان راهنمایی و تمایز حق و باطل است. پس هرکس که توفیق رسیدن به این ماه را داشت روزه بگیرد. و هرکس که بیمار و یا مسافر بود آن تعداد که نتوانسته روزه بگیرد در روزهای دیگر روزه بدارد، زیرا خداوند بزرگ می‌خواهد بر شما آسان بگیرد و سخت‌گیری نکند تا این ماه را به سلامت و برکت پایان برید. و خداوند بزرگ را از اینکه راه آرامش را به شما هدیه کرده است به بزرگی یاد کنید، شاید که به مقام شاکران نائل شوید! ﴿۱۸۵﴾ ای پیامبر! اگر بندگانم از تو دربارهٔ من سوال کنند بگو: من بسیار نزدیکم، ندای کسی که مرا بخواند پاسخ می‌دهم. پس آن‌ها نیز باید به ندای من پاسخ دهند و باورکنند مرا. امید آن که به راه رشد و تعالی درآیند! ﴿۱۸۶﴾

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ
 لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
 تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْتَمَنَ
 بَشِيرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
 حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ
 الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
 عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ وَلَا تَأْكُلُوا
 أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ
 لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ
 ﴿١٧٨﴾ يَسْئَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحُجَّجِ
 وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ
 مَنْ اتَّقَىٰ وَأَتَى الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَأَتَفَقَأَ اللَّهُ
 لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٧٩﴾ وَقَلِيلٌ مِمَّا سَأَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
 يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٨٠﴾

همبستر شدن با همسرانتان در شب‌های ماه رمضان بر شما حلال است. آنان لباس شما هستند و شما لباس آنان. از آنجایی که خداوند می‌دانست که شما [در مورد نزدیکی با همسرانتان در شب‌های رمضان] نافرمانی کرده و به خود ستم می‌کنید، از حکم حرمت آن گذشت و شما را بخشید. اکنون باکی نیست با همسرانتان همبستر شوید و از آنچه خداوند برایتان حلال نموده بهره‌مند شوید. و بخورید و بنوشید تا آن زمان که نور صبحگاهی در شب تیره نمایان گردد. آنگاه روزه‌تان را به شب برسانید. و هنگامی که در مساجد اعتکاف کرده‌اید با همسرانتان نزدیکی نکنید. آنچه که بیان شد حدود الهی است و نزدیکش نشوید! خداوند آیتش را برای مردم این چنین بیان می‌کند امید آنکه حرمت فرمان‌های الهی را نگه دارند! ﴿۱۸۷﴾ اموال یکدیگر را با دروغ و نیرنگ و کلاهبرداری نخورید، و به حاکمان رشوه ندهید تا آن‌ها شما را در برابر خوردن ناحق مال دیگران حمایت کنند! و شما خوب می‌دانید که چه می‌گوییم! ﴿۱۸۸﴾ ای پیامبر! از تو درباره هلال‌های مختلف ماه می‌پرسند، به آن‌ها بگو: برای اینست که مردم، زمان و گذشت آن را بدانند و موسم حج را دریابند. و بدانید شایسته نیست که از درهای پشت خانه‌ها وارد شوید^{۱)} بلکه خوب آنست حرمت نگاه دارید و از درهای اصلی خانه‌ها داخل شوید! و از خداوند پروا داشته باشید، امید آنکه به رستگاری نائل گردید! ﴿۱۸۹﴾ و اجازه داده شده تا با کسانی که به جنگ با شما برخاسته‌اند بجنگید، اما تجاوزکار نباشید! زیرا خداوند بزرگ، تجاوزکاران را دوست ندارد. ﴿۱۹۰﴾

۱. هر چیز، راهی دارد. راهی درست و محترمانه. خانه مظهر سکن و آرامش است. محل امن است. پس امین می‌طلبد محرم شو و از در، درآ!

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجْتُمْ وَالْمُتَنَنِّةُ
 أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقْتُلُواهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقْتَلُوا
 فِيهِ فَإِن قَتَلْتُمُوهُمْ فَاتُّوهُمُ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١١١﴾ فَإِن أَنْتُمْ هَؤُلَاءُ
 فَإِنِ اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٢﴾ وَقَتِلُواهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
 الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ أَنْتُمْ هَؤُلَاءُ فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١١٣﴾ الشَّهْرُ الْحَرَامُ
 بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتِ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
 عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
 الْمُتَّقِينَ ﴿١١٤﴾ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ
 وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ
 فَإِن أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَخْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ
 الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَّأْسِهِ فَفَدْيَةٌ
 مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ
 فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ
 وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي
 الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١٦﴾

هر جا جنگ طلبان را یافتید بکشید و از هر جا شما را بیرون رانده‌اند، برانید! زیرا فتنه از قتل بدتر است! اما در مسجد الحرام که محل امن است با آن‌ها جنگ نکنید مگر آنکه آن‌ها به جنگ برخیزند. و اگر دست به چنین کاری زنند، آن‌ها را بکشید! اینچنین است جزای کافران! ﴿۱۹۱﴾ اما اگر دست برداشتند، خداوند بزرگ، بسیار آمرزنده و با گذشت است. ﴿۱۹۲﴾ و با آن‌ها بجنگید تا آنجا که فتنه از بین برود و دین از آن خدا شود. و اگر دست برداشتند دیگر هیچ تجاوزی در کار نباشد! زیرا تجاوز جز بر ستمگران روا نیست ﴿۱۹۳﴾ ماه حرام در مقابل ماه حرام، بدانید که شکستن حرمت ماه‌های حرام قصاص دارد! پس هرکس به تجاوز بر حریم شما برخیزد به اندازه همان تجاوز با او برخورد نمایید! و از خدا بترسید و بدانید که خداوند با خویشتن‌داران است! ﴿۱۹۴﴾ و در راه خدا انفاق کنید و با دست خویش، خودتان را به ورطه هلاکت نیاندازید! ﴿۱۹۵﴾ و عمل خیر و نیک انجام دهید زیرا خداوند بزرگ، نیکوکاران را دوست دارد ﴿۱۹۶﴾ و عبادت حج و عمره را برای خدا به نحو احسن به پایان برید، و اگر شما را از حج بازداشتند قربانی کنید از آنچه که میسر است، ولی سر خود را متراشید مگر آنکه قربانی به محلتش رسیده باشد! و اگر کسی از شما مریض بود و یا بیماری خاصی در سر داشت [و نتوانست سر بتراشد] به عنوان فدیة، یا روزه بگیرد یا صدقه دهد و یا قربانی کند! پس هنگامی که خیالتان راحت شد و ایمن گشتید، هرکس که بخواهد از عمره تمتع به حج باز آید، آنقدر که برایش میسر است قربانی کند. و چنانچه توانایی قربانی کردن نداشت در حج سه روز روزه بگیرد و هفت روز دیگر نیز پس از بازگشت از حج روزه بدارد، تا بدینسان ده روز تمام روزه گرفته باشد. البته این حکم برای کسی است که اهل شهر مکه نباشد. حرمت فرمان‌های الهی را نگاه دارید و بدانید [چنانچه اوامر او را نادیده بگیرید] عقوبت خدا سخت و طاقت فرساست! ﴿۱۹۷﴾

۱. عدم انفاق، مهلکه است. آنکه چیزی نمی‌بخشد و هیچ انفاق نمی‌کند به واقعه خود را به مهلکه انداخته است! زیرا جریان حیات، بده و بستان انرژی خود را دارد. در شأن نزول آیه، در اسباب النزول سیوطی نیز همین معنا آمده است.

الْحُجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحُجَّ فَلَا
 رَفْعَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحُجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ
 خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزُودُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى
 وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
 أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ
 عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
 وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
 لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
 النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
 فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
 آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ
 رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ
 ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
 وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ أُولَئِكَ
 لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

حج در ماه‌های معینی می‌باشد. پس هرکه بخواهد فریضه حج خود را در این ماه‌ها به جا آورد باید که نه جماع کند و نه حرکت زشت و زنده‌ای از او سرزند. همچنین از هرگونه مجادله بپرهیزد. و بدانید هر کار نیکی که انجام دهید خداوند بزرگ از آن آگاه است! و برای حج، توشه بگیرید و بهترین توشه، صیانت نفس و خویشتن‌داری است. پس ای اهل خرد، حرمت فرمان‌های مرا نگاه دارید!

﴿۱۹۷﴾ اگر چنانچه هنگام حج از خداوند روزی دنیوی طلب کنید باکی نیست؛ پس هنگامی که از صحرای عرفات برگشتید در مشعرالحرام یاد خدا بسیار کنید. یادش کنید به خاطر راه آرامشی که نشانتان داده است، زیرا قبل از آن گمراه و حیران بودید! ﴿۱۹۸﴾ پس بازگردید از همان راهی که همه باز می‌گردند. و از خداوند بزرگ طلب بخشش کنید که او آمرزنده و باگذشت است ﴿۱۹۹﴾ و چون حج خود را تمام کردید خداوند بزرگ را همچون زمانی که پدران‌تان را یاد می‌کنید، یاد کنید. بلکه سزاوار است بهتر از آن یاد کنید! و عده‌ای از مردم هستند که می‌گویند: پروردگارا به ما [فقط] در دنیا، نعمت ارزانی دار. پس در آخرت، بهره‌ای برای آن‌ها نیست ﴿۲۰۰﴾ اما عده دیگری از آن‌ها می‌گویند: پروردگارا، ما را هم در دنیا و هم در آخرت، خیر و نیکی عطا فرما و از عذاب آتش در امانمان دار! ﴿۲۰۱﴾ بی‌درنگ آن‌ها از چیزی که خواسته‌اند بهره می‌برند زیرا خداوند بزرگ، بسرعت حساب‌ها را پرداخت می‌کند ﴿۲۰۲﴾

* وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي
 يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ
 اتَّقَىٰ وَأَتَقَىٰ اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ
 ﴿٢٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَيُشْهَدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٣﴾
 وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ
 وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ
 أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُ لَهُ وَجَهَنَّمُ وَلَيْسَ
 الْمِهَادُ ﴿٢٥﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
 مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوتَ
 الشَّيْطَانِ إِنَّهُ رَكُومٌ مُبِينٌ ﴿٢٧﴾ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ
 مَا جَاءَ تَكُفُّرَ الْبَيِّنَاتِ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
 ﴿٢٨﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ
 وَالْمَلَائِكَةُ وَفُضِيَ الْأَمْرُ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢٩﴾

۱) و خداوند را در روزهای معینی در مراسم حج یاد کنید و اگر کسی این کار را در دو روز و یا بیشتر انجام داد، چنانچه پرهیزگار باشد مانعی ندارد. پس حرمت خداوند را نگاه دارید و بدانید همه شما به سوی او محشور خواهید شد ﴿۲۰۲﴾ [ای پیامبر!] در میان مردم کسانی هستند که نظراتشان درباره زندگی دنیا، موجب اعجاب تو می‌شود، در حالی که خدا را نیز به نیت خیر خود گواه می‌گیرند! مراقب باش که آن‌ها کینه‌توزترین دشمنانند! ﴿۲۰۴﴾ چون از نزد تو بازگردند بی‌درنگ در روی زمین مشغول تباهی و فساد می‌شوند و کشتزارها و دام‌ها را نابود می‌کنند.

۱) بدانکه خداوند، تباهی و فساد را دوست ندارد! ﴿۲۰۵﴾ و چون به چنین کسی گفته شود از خدا بترس! چنان خودخواه است که خودخواهی و قدرت طلبی‌اش وجودش را به گناه می‌کشد. بدون شک جهنم او را کافی است! و چه جایگاه بدی است این جهنم! ﴿۲۰۶﴾ و انسان‌هایی هستند که تمام وجود خود را تقدیم خداوند می‌کنند تا خشنودی او را بدست آورند، حال آنکه خداوند بزرگ بر بندگانش بسیار مهربان است ﴿۲۰۷﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! همگی خالصانه به راه تسلیم و اطاعت وارد شوید و پا جای پای شیطان مگذارید، زیرا او برای همگی شما یک دشمن واقعی است! ﴿۲۰۸﴾ و اگر به لغزش و خطا افتادید - آن هم پس از آنکه حقایق روشن را دریافتید - بدانید بر ما ضرری نیست زیرا خداوند پیروز و حکیم است ﴿۲۰۹﴾ آیا اینان منتظر آنند که خداوند با فرشتگانش زیر چتری از آبرآسمان بیایند و کار یکسره شود؟! بدانید که خداوند مرجع همه کارهاست! ﴿۲۱۰﴾

۱. به نظر می‌رسد خدایی که فالق الحب است، دانه‌های نورانی در وجود سالکان حق کاشته است تا با وصل به حقیقت، نسلی برتر به ظهور رساند. اما شیطان صفتانی که خود را در لباس اتقیاء و خیرخواهان، نشان می‌دهند، قصد آن دارند که این کشت و زرع مقدس را نابود کرده و مانع ظهور نسل برتر شوند.

سَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١١﴾ زَيْنَ
 لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
 اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ
 ﴿١١٢﴾ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ
 وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
 فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
 مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
 لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١١٣﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا
 يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ
 وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ
 اللَّهِ أَلا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿١١٤﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ
 مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدِّينُ وَالْأَقْرَبِينَ وَلِیَسْمَى الْمَسْكِينِ
 وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ فإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

ای پیامبر! از بنی اسرائیل سوال کن، چقدر ما تا به حال آیات روشن و دلایل محکم برای آن‌ها آورده‌ایم! چنانچه کسی نعمت خدا داده‌اش را [به نعمت و تباهی] تبدیل کند، بداند که عقوبت خداوند بزرگ بسیار سخت است! ﴿۲۱۱﴾

زندگی دنیا برای اهل کفر، آرایش کرده جلوه می‌کند. همان‌هایی که اهل ایمان را مسخره می‌کنند. اما بدانید آن‌هایی که پرهیزگارند فریب زینت دنیا را نمی‌خورند، و در روز قیامت در مرحله‌ای بالاتر از ناسپاسان قرار گرفته‌اند. و خداوند بزرگ هرکس را صلاح بداند بدون حساب به او برکت و روزی می‌بخشد! ﴿۲۱۲﴾ مردم از یک ریشه و اُمّتند، و خداوند به سوی آن‌ها پیامبرانی بشارت‌دهنده و برحذر دارنده مبعوث کرد، و همراه آنان کتاب حقی فرستاد تا آن کتاب میان مردم در مورد آن چیزهایی که اختلاف می‌کنند داوری کند. اما جز حسودانی که قبلاً صاحب کتاب شده بودند و حقایق برایشان روشن بود با آن مخالفت نکردند! و خداوند بزرگ اهل ایمان را در مورد حقایقی که اختلاف می‌کردند به فرمان خود رهنمون کرد. و این چنین است که خداوند هر کس را صلاح بداند به سوی راه درست و متعالی هدایت می‌کند ﴿۲۱۳﴾ پنداشته‌اید که به همین راحتی وارد بهشت خدا می‌شوید؟! در حالی که آن سختی‌ها و مصائبی که بر گذشتگان شما رفته است بر سر شما نیامده است! آن‌ها سختی و رنج کشیدند و حتی متزلزل شدند، تا جایی که پیامبر و یارانش گفتند: پس یاری خدا کی خواهد رسید؟! بدانید که نصرت و یاری خداوند نزدیک است! ﴿۲۱۴﴾ ای پیامبر از تو می‌پرسند، چه چیز را انفاق کنیم و در راه خدا ببخشیم؟! بگو: خیر و برکت را بر پدر و مادر و خویشان و یتیمان و درماندگان و مسافران و امانده از راه، انفاق کنید و بدانید خداوند به آنچه که خالصانه می‌بخشید آگاه است! ﴿۲۱۵﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا
 شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ
 لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ
 الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ
 أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ
 يُقْتَلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ
 يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ
 حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ
 النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ
 هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ
 اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
 قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
 مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَكَ ذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

جنگ [در راه خداوند] بر شما مقرر شده است هر چند آن را دوست ندارید! اما چه بسا چیزهایی که خوشایند شما نیست اما برایتان نتایجی نیک دارد. و چه بسا چیزهایی که دوست دارید اما نتایج آن برایتان شرّ و پلید است! و خداوند می‌داند و شما آگاهی ندارید. ﴿۲۱۶﴾ [ای پیامبر] دربارهٔ جنگ کردن در ماه حرام از تو سوال می‌کنند، بگو: جنگ در این ماه گناه کبیره است. اما بازداشتن مردم از راه نجات بخش خدا و دامن زدن به کفر و ناسپاسی و جلوگیری از ورود مردم به مسجد الحرام و بیرون راندن مردمش، نزد خداوند گناهی بزرگتر است. و فتنه مضرت‌تر از قتل است! آن‌ها با شما می‌جنگند تا شما را از دین آرامش بخشان دور کنند. بدانید هر یک از شما از دینش برگردد و بی‌ایمان بمرید، بدون شک اعمال و دستاورد چنین افرادی در دنیا و آخرت تباہ شده و جاودانه در آتش خواهند بود! ﴿۲۱۷﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و کسانی که [به خاطر رضایت پروردگار از همه چیز دست شستند و] هجرت کردند و جهاد کردند، بی‌تردید همان‌ها امیدواران به رحمت بی‌پایان خداوندند، و خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۲۱۸﴾ [ای پیامبر!] از تو دربارهٔ شراب و قمار سوال می‌کنند، بگو: در آن‌ها آلودگی و گناهی بزرگ است هر چند برای مردم منافعی نیز در بردارند، اما ضرر آن‌ها بیشتر از نفع‌شان است! همچنین از تو می‌پرسند: چه چیز را انفاق کنیم؟! بگو: عفو^۱ و گذشت را انفاق کنید و توسعه دهید! و این چنین خداوند بزرگ، آیات و نشانه‌هایش را برای شما تبیین می‌کند، امید آن که فکرتان را به کار بیاندازید! ﴿۲۱۹﴾

۱. عفو به مازاد مال نیز ترجمه شده است.

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الَّتِي تَمْلِكُ قُلُوبَ أَصْحَابِهَا لَمْ
 خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدِينَ مِنَ
 الْمُصْلِحِينَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْتَبَكُمْ إِنْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَزُحِكُمْ
 ﴿٢٢٠﴾ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَا أُمَّةٌ مُؤْمِنَةٌ
 خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ
 حَتَّى يُؤْمِنُوا وَعَبَدُوا مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ
 أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
 بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾
 وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي
 الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ
 مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ
 ﴿٢٢٢﴾ نِسَاءُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنْ تَشْتُمُوا وَقَدْ مَوَّأ
 لِأَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلْقَوُهُ وَبَشِّرِ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُوا
 وَتَتَّقُوا وَتُصَدِّقُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

و اما برای آرامش] در دنیا و آخرت، از تو دربارهٔ چگونگی رفتار با یتیمان و اموال آن‌ها می‌پرسند. بگو: اقدام به اصلاح امور آنان خیر و نیک است. و اگر با آنان همسفره شوید و زندگی کنید، چون برادران شما هستند. مراقب باشید که خداوند انسان تباهکار و کلاهبردار را از نیکوکار خیراندیش باز می‌شناسد! و اگر خدا بخواهد می‌تواند به خاطر عملکردتان بر شما سخت بگیرد. بدانید که خدا پیروزمند و حکیم است! ﴿۲۲۰﴾ و با زنان مشرکه تا وقتی که ایمان نیاورده‌اند ازدواج مکنید! بدانید یک کنیز با ایمان به مراتب بهتر از یک زن آزاد و زیبایی مشرکه است که ظاهرش مورد پسند شما واقع می‌شود! هم‌چنین مردان مشرک نیز تا ایمان نیاورده‌اند زنان مؤمنه را به عقدشان در نیاورید! بدانید که یک بندهٔ سادهٔ مؤمن به خدا به مراتب بهتر از مشرکی است که مورد توجه و پسند شما باشد. زیرا آن‌ها شما را به سوی آتش می‌خوانند، اما خداوند بزرگ به فرمانش، شما را به سوی بهشت و آمرزش می‌خواند! و خدا این چنین آیات و نشانه‌هایش را برای مردم بیان می‌کند، امید آنکه بیندیشند! ﴿۲۲۱﴾ و از تو دربارهٔ حیض زنان می‌پرسند، بگو: حیض یک رنج طبیعی است. در ایام حیض با زنان همبستر نشوید تا آنکه پاک شوند. و هنگامی که پاک شدند طبق فرمان خداوند از آنان بهره‌مند شوید. همانا خداوند بزرگ توبه‌کنندگان و پاکیزگان را دوست دارد ﴿۲۲۲﴾ همسران شما کشتزار با برکت شما هستند، پس هر زمان که خواستید، با آنان همبستر شوید و با رفتار و اثر نیک، دستاوردهایی از پیش برای عاقبت خود ذخیره کنید. و حرمت خداوند را نگاه دارید، و بدانید که همهٔ شما او را ملاقات خواهید کرد! و [ای پیامبر] مژدهٔ رسان به تمام کسانی که به حقایق ایمان دارند! ﴿۲۲۳﴾ و خداوند را دستاویز قسم‌های خود قرار ندهید تا به بهانهٔ آن، از اقدام به کار خیر و تقوی و اصلاح کار مردم باز بمانید! و بدانید که خداوند بزرگ بسیار شنوا و دانا است! ﴿۲۲۴﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٣٢٥﴾ لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرِيصٌ أَرْبَعَةٌ أَشْهُرٌ فَإِنْ فَاءُ وَإِنْ فَاءُ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٢٦﴾ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّ هُنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٢٨﴾ الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَنٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ ؕ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٢٩﴾ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَتَكَحَّحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٣٠﴾

و خداوند شما را به خاطر قسم‌هایی که بی‌اراده می‌خورید مؤاخذه نخواهد کرد، بلکه شما را به نیت‌هایی که در سینه پنهان کرده‌اید مؤاخذه می‌کند! و خدا بسیار بزرگوار و صبور است ﴿۲۲۵﴾ و آن دسته که از زنانشان دوری می‌کنند [و قسم می‌خورند تا با آن‌ها نزدیکی نکنند]، چنانچه قبل از اتمام چهار ماه به زندگی برگردند، بر آن‌ها باکی نیست و خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۲۲۶﴾ و چنانچه عزم بر طلاق کرده باشند بدانند که خداوند نسبت به گفتار و رفتارشان شنوا و آگاه است! ﴿۲۲۷﴾ و زنان مطلقه از شوهر کردن خودداری کنند تا این که سه بار از حیض پاک شوند زیرا خون حیض باعث می‌شود اگر خداوند فرزندی در رحم آن‌ها خلق کرده باشد، کتمان نکنند. و زنان بدانند چنانچه به خداوند و روز قیامت ایمان دارند، شوهرانشان برای رجوع به زندگی، محق‌تر از دیگرانند. البته اگر خواهان زندگی با تفاهم باشند! و بدانید که زنان، حقوق مشروعی برگردن مردان دارند همچنان که مردان از امتیاز سرپرستی برخوردارند. و خداوند بزرگ بر همه چیز توانا و آگاه است ﴿۲۲۸﴾ و طلاق [رجعی] تا دوبار صحیح است، [بدین معنی که در هر بار مرد می‌تواند یا به زن رجوع کند] و با خوشی و سازگاری زندگی کنند و یا به نیکی و خیراندیشی جدا شوند. و بر شما حلال نیست که به زور چیزی از مهریه آنان کم کنید. مگر آنکه بترسند مبادا حقوق یکدیگر را که خداوند امر کرده است رعایت نکرده باشند. که اگر چنین باشد، در این صورت سزاوار است که زن بخشی از مهر خود را برای اخذ طلاق ببخشد. این مقررات دین خداست از آن سرپیچی نکنید. و هر که از اوامر خداوند سرپیچی کند بدون شک از ستمکاران است! ﴿۲۲۹﴾ و اگر مردی همسر خود را [برای سومین بار] طلاق داد دیگر آن زن برایش حلال نیست، مگر اینکه آن زن با کس دیگری ازدواج کند! و چنانچه طلاق گرفت باکی نیست که دوباره به عقد شوهر اولش درآید، بشرط آنکه از این پس آگاهانه احکام و حدود الهی را رعایت کنند. و این مقرراتی است که خداوند برای مردم دانا بیان می‌کند! ﴿۲۳۰﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِغْنَ أَجْلَهُنَّ فَأُمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
 أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ
 يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
 وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
 يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾ وَإِذَا
 طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِغْنَ أَجْلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكَحْنَ
 أَرْزُلَهُنَّ إِذَا تَرَضُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۗ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ
 مِنْكُمْ يَوْمَئِذٍ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ ذَلِكَ لَكُمْ لَعْنٌ وَأَطْهَرُ ۗ وَاللَّهُ
 يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ * وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ
 كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
 وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ
 وَالِدَةٌ بَوْلِدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ ۗ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ ۗ فَإِنْ
 أَرَادَ إِفْصَالٌ عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ
 أَرَدْتُمْ أَنْ تُسْرِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا
 ءَاتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٥﴾

و اگر زنانان را طلاق دادید باید تا اتمام عده آنان، یا آن‌ها را محترمانه در خانه نگهداری کنید و یا به نیکوترین وجهی رهایشان سازید. و سزاوار نیست که آنان را به زور و آزار در خانه نگه دارید تا تعدی کنید. و اگر کسی چنین رفتاری کند بدون شک به خودش ظلم کرده است! و آیات خداوند را به تمسخر نگیرید و بیاد آورید نعمت‌هایی را که به شما عطا کرده است. و بدانید به همان کتاب و حکمتی که بر شما نازل کرده است موعظه‌تان می‌کند! حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و بدانید که خدا بر همه چیز آگاه است! ﴿۲۳۱﴾ و هرگاه زنانان را طلاق دادید و عده آن‌ها هم تمام شد، نباید مانع ازدواج مشروع و دلخواه آن‌ها با دیگران شوید! و هرکس از شما که به خداوند و روز قیامت ایمان دارد از این دستور پند گیرد زیرا برای ترکیه نفوس شما بهتر و پاک‌تر است! و خداوند عمق احکام را می‌داند و شما نمی‌دانید! ﴿۲۳۲﴾ و مادران [چنانچه بخواهند] دو سال تمام به فرزندان خود شیر دهند. این برای کسی است که بخواهد دوران شیرخوارگی را تکمیل کند. و بر پدر نوزاد است که خوراک و پوشاک مادر را در حد متعارف تأمین کند، زیرا هرکسی بقدر توانائیش مکلف است. و متوجه باشید که نه مادر برای نگهداری طفل آزار ببیند و نه پدر بیش از حد متعارف در فشار قرار گیرد! و اگر چنانچه نوزاد پدری نداشت، وارث او بر این امور اقدام کند. و اگر پدر و مادر هر دو با رضایت همدیگر تصمیم گرفتند تا طفل را از شیر بگیرند، بر آن‌ها باکی نیست؛ و حتی اگر خواستید زن دیگری در قبالت دستمزد به طفلتان شیر دهد باز اشکالی ندارد. حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و بدانید که خدا به عملکردتان بیناست ﴿۲۳۳﴾

وَالَّذِينَ يَتُوفُونَ مِنْكُمْ وَيَذُرُونَ أَزْوَاجًا لَا يَرَى بَصَنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
 أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
 فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
 ﴿٢٢٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ
 أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
 وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا
 وَلَا تَعَزُّمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ
 وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَعَامُوا
 أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ ذَلِيلٌ ﴿٢٢٥﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ
 مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى
 الْمَوْسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَّعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢٦﴾ وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
 فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَوَضَعْتُمْ يَدَيْكُمْ فَاصْبِرْ لَهَا أَنْ يَعْفُونَ
 أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبٌ لِلتَّقْوَى
 وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنْ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٢٧﴾

کسانی از شما که می‌میرند و همسرانی باقی می‌گذارند، همسرانشان چهار
 ماه و ده روز صبر کنند و چون این مدت بسر آمد اگر آن زنان اقدام به کاری
 پسندیده و مجاز کنند، به شما ارتباطی ندارد. و بدانید که خداوند بزرگ نسبت
 به عملکردتان آگاه است ﴿۲۳۴﴾ و همچنین بر شما گناهی نیست اگر محترمانه و
 با کنایه از آنان خواستگاری کنید و یا اینکه نیت ازدواج با آن‌ها را در دل داشته
 باشید، زیرا خداوند نیت شما را نسبت به آن‌ها می‌داند. اما پنهانی با آنان قرار
 ازدواج مگذارید، بلکه برای حفظ احترامشان، نیت خود را محترمانه اظهار کنید.
 به هر حال [تا عِدَّةٔ آن‌ها تمام نشده] اقدام به ازدواج نکنید. و بدانید که خداوند
 از آنچه در دل پنهان داشته‌اید آگاه است، پس از خدا بترسید و بدانید که او
 بسیار بخشنده و بردبار است! ﴿۲۳۵﴾ و باز بر شما گناهی نیست اگر زانی را که
 با آن‌ها همبستر نشده‌اید و مهری نیز تعیین نکرده‌اید طلاق دهید، مشروط
 بر آنکه هدیه‌ای درخور و شایسته به آن‌ها عطا کنید! توانگر به قدر توانش و
 انسان تنگدست نیز به قدر وسعش. و این کاری است که شایستهٔ نیکوکاران
 است ﴿۲۳۶﴾ [و اگر مهری تعیین کرده‌اید] ولی با آنان نزدیکی نداشته‌اید، هنگام
 طلاق باید نصف مهر را بپردازید مگر آنکه خود زن و یا کسی که بر این ازدواج
 ولایت دارد مهر را ببخشد؛ و اگر با چنین وضعیتی مهر بخشیده شود به تقوی و
 نیکوکاری نزدیک‌تر است. و احسان و نیکی را نسبت به هم فراموش نکنید زیرا
 خداوند به عملکردتان بیناست! ﴿۲۳۷﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ
قَلْبَيْنِ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ
﴿٢٣٩﴾ وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنكُمُ وَيَذُرُونَ أَزْوَاجًا
وَصِيَّةً لِّأَزْوَاجِهِم مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ
خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
مِن مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾ وَلَمَّا طَلَّقْتَ مَتْعُ
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾ أَلَمْ تَرَ
إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾
وَقَتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾ مَن
ذَ الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَأَصْعَافًا
كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

و در مورد نمازها به ویژه نماز میانه^(۱) کوشا باشید و مطیعانه برای عبادت خداوند قیام کنید! ﴿۲۳۸﴾ و اگر در موقعیت امنی نبودید و بیم خطر می‌رفت [نماز را] در حالی که پیاده و یا سواره هستید به جا آورید. اما هنگامی که در محیط امنی بودید نماز را آنگونه که شایسته است به جا آورید، زیرا خداوند چیزهایی را که نمی‌دانستید به شما تعلیم داد! ﴿۲۳۹﴾ و آن دسته از مردان شما که در آستانه مرگ قرار گرفته‌اند، باید نسبت به همسرانی که از خود به جا می‌گذارند وصیت کنند که بعد از مرگشان تا یک سال هزینه زندگی آن‌ها را پرداخت کنند و از خانه اخراجشان نکنند! و اگر خود خارج شدند و درباره زندگی‌شان تصمیم شایسته‌ای گرفتند، به شما ارتباطی ندارد. و خداوند توانا و حکیم است ﴿۲۴۰﴾ و زنان مطلقه، حقوق مشروعی دارند. و این حق، بر گردن مردان خدا ترس است! ﴿۲۴۱﴾ و این چنین خداوند بزرگ آیاتش را تبیین می‌کند، امید آنکه تعقل کنید! ﴿۲۴۲﴾ آیا آن جماعت هزاران نفره را ندیدی که برای فرار از مرگ، خانه و کاشانه خود را رها کردند^(۲) اما خداوند به آن‌ها گفت: بمیرید، و سپس دوباره زنده‌شان کرد؟! زیرا خداوند بزرگ دریای فضل و رحمتش را بر مردم جاری می‌کند، اما اکثر آن‌ها سپاسگزار نیستند! ﴿۲۴۳﴾ و در راه خدا بجنگید و بدانید که او بسیار شنوا و آگاه است! ﴿۲۴۴﴾ کیست که در راه رضایت خداوند [جان و مالش را به عنوان] قرض الحسنه تقدیم کند تا خدا نیز پاداشی چند برابر عطایش کند! و بدانید که این خداوند است که روزی برخی را محدود و برخی را گسترده مُقدّر می‌کند. در هر حال به سوی او باز خواهید گشت! ﴿۲۴۵﴾

۱. نماز وسطی را معمولاً نماز عصر (میانی از نمازهای پنجگانه) و یا نماز ظهر (وسط روز) دانسته‌اند. اما نظر دیگران را نظر قلب می‌داند. قلب میان جسم است و «لاصلوه الا بحضور القلب» (نماز جزء به حضور قلب محقق نمی‌شود).

۲. گفته‌اند، این عده جماعتی از بنی اسرائیل بودند که در ناحیه‌ای از شام سکونت داشتند، آن‌ها به خاطر حفظ جان خود از فرمان پیامبرشان تمرد کردند و به جهاد نرفتند! پس بلایی چون طاعون در شهرشان پدیدار شد و آنان به بیابان فرار کردند، ولی از آنجایی که هیچ کس نمی‌تواند از چنگال مرگ بگریزد خداوند جانشان را در همان بیابان گرفت! آنگاه با دعای پیامبرشان حزقیل دوباره زنده‌شان کرد تا هم خود عبرت گیرند و هم عبرتی برای دیگران باشند.

۳. پیامبر خدا ﷺ: مجاهد کسی است که به خاطر خدا با نفس خود مبارزه کند. کنزالعمال، ج ۱۱، ص ۱۱۲۶.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلِإِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذِ
 قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ أَبْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا
 قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا
 مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا
 إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ
 نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
 قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ
 بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِّنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ
 اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ
 وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلَكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٧﴾
 وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ
 التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا
 تَرَكَ آءَالُ مُوسَىٰ وَعَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُم إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٢٨﴾

آیا ندیدی اشراف قوم بنی اسرائیل بعد از موسی رو به یکی از پیامبران کردند و گفتند: برای ما فرمانروایی تعیین کن تا تحت رهبری او در راه خدا جنگ کنیم. و او گفت: اگر جنگ بر شما مقرر شد ولی از آن سرپیچی کردید چه؟! گفتند: چرا سرپیچی کنیم در حالی که ما را از سرزمین مان بیرون کرده اند و از فرزندانمان دور افتاده ایم! و هنگامی که اجازه جنگیدن به آن‌ها داده شد بجز اندکی همه از جهاد سرپیچی کردند! و خداوند بر حال ستمکاران آگاه است ﴿۲۴۶﴾ و پیامبرشان به آن‌ها گفت: خداوند طالوت را به عنوان فرمانروای شما انتخاب کرده است. گفتند: او فرمانروای ما باشد؟! ما که به فرمانروایی شایسته‌تر از او ایم، زیرا طالوت دارایی و اموال زیادی ندارد! و پیامبر گفت: خداوند امتیاز فرمانروایی را به او داده است زیرا دانش و قدرتش را افزوده است. و بدانید خداوند فرمانروایی را به هر که صلاح بداند عطا می‌کند و او آگاهانه در همه جا حضور دارد! ﴿۲۴۷﴾ و پیامبرشان گفت: بدانید که نشانه فرمانروایی طالوت، صندوق عهدی است که در آن راز آرامش و دستاورد خاندان موسی و هارون قرار دارد که از جانب خداوند، توسط فرشتگان به سوی شما حمل خواهد شد. و در این راز نشانه‌ای است برای شما، اگر به حقیقت ایمان داشته باشید! ﴿۲۴۸﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ
 بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
 فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ
 إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ
 قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّكَلَّفُوا اللَّهَ كَمَنْ فَعَتْ
 قَلِيلَةٌ غَلَبَتْ فِئَةٌ كَثِيرَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ
 الصَّابِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
 رَبَّنَا أفرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَأَنْصِرْنَا
 عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ
 وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ
 وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ
 بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو
 فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا
 عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

و هنگامی که طالوت با سپاهش به راه افتاد [رو به آنان کرد] و گفت: خداوند شما را به نهر آبی آزمایش می‌کند، پس هرکه بخواهد از آن سیراب شود از من نیست! اما کسی که از آن نخورد و یا بقدر اندکی بنوشد از من است! اما همه بجز تعداد اندکی از آن آب سیراب شدند! سپس او و افراد با ایمانی که از این امتحان سربلند بیرون آمده بودند از نهر گذشتند. عده‌ای از آن‌ها گفتند: تعداد ما اندک شده است و امروز توان رویارویی با سپاه جالوت نیست!^۱ اما عده‌ای دیگر که می‌دانستند روزی باید خداوند را ملاقات کنند گفتند: اگر خدا بخواهد چه بسا گروه اندکی بر جماعت بسیاری غلبه کند، و بدون شک خداوند با کسانی است که صبورند و استقامت می‌ورزند!^{۲۴۹} و هنگامی که مقابل جالوت و سپاهش قرار گرفتند گفتند: خدایا به ما صبر و استقامت عطا کن و ما را ثابت قدم و استوار گردان و بر قوم ناسپاسان پیروز کن^{۲۵۰} پس به خواست خدا آن‌ها را در هم کوبیدند و جالوت به دست داود کشته شد. و خداوند امتیاز فرمانروایی و حکمت و دانایی را به او عطا کرد و آنچه را که صلاح می‌دانست به او تعلیم داد. و اگر خداوند برخی را توسط برخی دیگر شکست نمی‌داد، بی‌شک تباهی و نکبت زمین را فرا می‌گرفت! بدون تردید خداوند بزرگ فضل و کرمش را به جهانیان ارزانی می‌دارد!^{۲۵۱} این‌ها همه نشانه‌های خداوند است که به حق بر تو می‌خوانیم زیرا بدون شک تو از پیامبران هستی^{۲۵۲}

۱. اهل معنی، جالوت را نفس اماره می‌دانند که دارای سپاه غضب و شهوت و بخل و طمع... است.

* تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِّنْهُمْ مَّن كَلَّمَ اللَّهُ
 وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْتَاتِ
 وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِن
 بَعْدِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيْتَاتُ وَلَكِنِ اخْتَفَوْا
 فَمِنْهُمْ مَّنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا
 وَلَكِنَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا
 مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خِلَّةٌ وَلَا
 شَفَعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ
 مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا
 بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ
 الْغَيِّ فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
 بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

و برخی پیامبران را نسبت به برخی دیگر برتری دادیم. خداوند با برخی از آن‌ها سخن گفت. و برخی دیگر را به درجاتی امتیاز داد. و به عیسی پسر مریم توانایی انجام معجزاتی را دادیم و او را توسط روح القدس یاری کردیم. بدانید اگر خدا می‌خواست نمی‌گذاشت مردمانی که بعد از آن‌ها آمدند با آنکه نسبت به او امر الهی آگاه شده‌اند به جنگ با یکدیگر برخیزند (اما خدا کسی را به اطاعت مجبور نمی‌کند و مردم را برای انتخاب راه سعادت آزاد می‌گذارد!) سرانجام آن‌ها با یکدیگر اختلاف کردند. عده‌ای به حقایق ایمان آوردند و عده‌ای کفر و ناسپاسی پیشه کردند. و باز اگر خداوند می‌خواست، آن‌ها به جنگ با یکدیگر بر نمی‌خواستند [اما خداوند به اختیاری که به انسان‌ها داده پایبند است] و آنگونه که صلاح بداند عمل می‌کند ﴿تو﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از نعمت‌هایی که بهره‌مندتان کرده‌ایم به دیگران اتفاق کنید قبل از آنکه روزی بیاید که نه تنها در آن فرصت داد و ستدی نیست بلکه هیچ دوستی [و پا در میانی] و شفاعتی هم درکار نمی‌باشد! بدانید ناسپاسان کفر پیشه، همان ستمگرانند! ﴿تو﴾ الله خدائی است که جز او هیچ خدایی نیست، زنده و پاینده و آگاه است. هیچ خواب سبک و سنگینی او را فرا نمی‌گیرد، و آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست! پس کیست که بتواند بدون اجازه‌اش شفاعت کند؟! هموست که از گذشته و آینده مردمان باخبر است. هیچ کس به علم او احاطه پیدا نمی‌کند مگر به قدری که خودش بخواهد! تخت فرمانروائیش چنان وسیع است که همه آسمان‌ها و زمین را در برگرفته در حالی که حفظ آن‌ها بر او سخت نیست. و خداوند بلند مرتبه و بزرگ است! ﴿تو﴾ هیچ اجباری در پذیرش دین نیست،^(۱) زیرا راه رشد و سعادت از انحراف و تباهی کاملاً مشخص شده است! پس هرکس به طاعت پشت کند و به خدا ایمان بیاورد، بدون تردید به ریسمان نجات‌بخشی دست یافته که هرگز پاره شدنی نیست. و بدانید که خداوند بزرگ بسیار شنوا و آگاه است! ﴿تو﴾

۱. در شأن نزول آیه «لا اکراه فی الدین» آمده است: مردی از انصار به نام حصین از طایفه بنی سالم بن عوف، مسلمان بوده و دو پسر نصرانی داشت، به پیامبر ﷺ گفت: آیا پسران خویش را مجبور کنم که اسلام بیاورند یا نه؟! زیرا آن‌ها هیچ دینی را به جز نصرانیت نمی‌پذیرند. پس آیه «لا اکراه فی الدین» نازل شد. در روایت دیگر آمده است، چون تعدادی از فرزندان انصار، هنگام تبعید یهود بنی نصیر، با آنان بودند، جمعی از انصار گفتند: ما اجازه نمی‌دهیم فرزندانمان با آن‌ها بروند. رسول خدا ﷺ گفت: فرزندان خود را اختیار بدهید. اگر با شما مانندند از شما هستند و اگر آن‌ها را انتخاب کردند بگذارید با آن‌ها بروند پس خدای مهربان «لا اکراه فی الدین» را نازل کرد. (اسباب النزول سیوطی - ۷۸)

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ
 النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
 أَنْ ءَاتَاهُ اللَّهُ الْمَلَكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي
 وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي
 بِالسَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي
 كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾ أَوَكُلِّذَى
 مَرَ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْيِي
 هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
 قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ
 لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ
 وَانظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَىٰ
 الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا الْحَمَامَ فَلَمَّا
 تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

خداوند یاور کسانی است که به حقایق ایمان دارند و بدینسان آن‌ها را از تاریکی‌های جهل و تباهی به نور حقیقت هدایت می‌کند. اما آن‌ها که کفر و ناسپاسی پیشه کنند یاور آن‌ها طاغوتی است که آن‌ها را از نور هدایت خارج کرده و به ظلمات جهل و تباهی می‌کشاند، بی‌تردید همه آن‌ها همواره در آتش دوزخ خواهند بود! ﴿٢٥٧﴾ آیا بیاد نداری نمودی را که خداوند، پادشاهی به او عطا کرده بود، مغرورانه با ابراهیم گفتگو می‌کرد؟! و هنگامی که ابراهیم به او گفت: خدای من کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند، و نمود گفت: من هم زنده می‌کنم و می‌میرانم! و ابراهیم جواب داد: خداوند خورشید را از مشرق بیرون می‌آورد تو آن را از مغرب بیاور! و در این هنگام نمود کفر پیشه مبهوت ماند، زیرا خداوند بزرگ، ستمکاران را به راه برتری هدایت نمی‌کند ﴿٢٥٨﴾ و آیا بیاد نداری ماجرای کسی را که از یک روستای ویران شده که سقف‌های خانه‌هایش فرو ریخته بود می‌گذشت و می‌گفت: از کجا معلوم که خدا می‌تواند این مرده‌ها را زنده کند؟! بی‌درنگ خداوند جانش را گرفت، و او صد سال مرده بود سپس زنده‌اش کرد و به او گفت: چه مدت در اینجا هستی؟! جواب داد: یک روز یا کمتر! گفت: نه، صد سال اینجا بوده‌ای! به غذا و آب نگاه کن فاسد نشده است! اکنون به الاغ خود بنگر! برای اینکه تو را عبرت مردمان قرار دهیم، استخوان‌های الاغ را بنگر که چگونه آن‌ها را دوباره به هم پیوند می‌دهیم و گوشت بر آن‌ها می‌پوشانیم! و هنگامی که تمام این حقایق بر او آشکار شد گفت: دانستم که خدا بر هر کاری تواناست! ﴿٢٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَلَّمْتَ
تُؤْمِنُ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ
الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٦﴾
مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ
يُضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٧﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا
أَذَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَتَّبِعُهَا أَذَىٰ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٦٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ
رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ
عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

و هنگامی که ابراهیم گفت: پروردگارا به من نشان ده که چگونه مردگان را زنده می‌کنی! خدا گفت: آیا به این امر باور نداری؟! ابراهیم جواب داد: چرا باور دارم، فقط می‌خواهم دلم آرام گیرد! خدا گفت: چهار پرنده را بردار، آن‌ها را قربانی کن [و گوشتشان را با هم بیامیز] و هر قسمتی از آن را بر بلندی کوهی قرار ده، سپس آن‌ها را به سوی خودت فراخوان، بی‌درنگ به سوی تو شتابان پرمی‌گشایند. و بدان که خداوند توانا و حکیم است. ﴿۲۶۰﴾ آن‌ها که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند مثل دانه‌ایست که هفت خوشه از آن بیرون زند در حالی که در هر خوشه صد دانه باشد. و خداوند آن را برای هر کس بخواهد دو یا چند برابر می‌کند و خداوند گشایش‌دهنده و آگاه است ﴿۲۶۱﴾ پاداش آنان که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند در حالی که منت نمی‌گذارند و آزار نمی‌رسانند، با خداوند بزرگ است، و نباید هیچ خوف و یأس و اندوهی به خود راه دهند! ﴿۲۶۲﴾ سخن پسندیده و عفو و گذشت، بهتر از صدقه‌ایست که با آزار توأم باشد! و خداوند بی‌نیاز و بردبار است ﴿۲۶۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! صدقات خود را با منت‌گذاری و آزار، تباه نکنید و مانند کسی نباشید که اموالش را از روی ریاکاری انفاق می‌کند در حالی که نه به خدا ایمان دارد و نه به روز جزا! مَثَل چنین شخصی مانند سنگ صافی است که خاک بر روی آن نشسته باشد و ناگهان باران تند بیارد و خاک را بشوید و سنگ را بی‌هیچ محصول و دستاوردی باقی‌گذارد! چنین کسانی از عملکردشان بهره‌ای نخواهند برد و خداوند جماعت ناسپاسان را مشمول هدایتش نخواهد کرد! ﴿۲۶۴﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
 وَتَثْبِيْتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
 فَتَاتَتْ أَكْلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ
 وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٦٥﴾ أَيُّدُ أَحَدِكُمْ أَنَّ تَكُونَ لَهُ
 جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ
 ضِعْفَاءُ فَاصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٣٦٦﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا
 لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَمَنَّوْا الْخَيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ
 وَلَسْتُمْ بِتَاخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
 حَمِيدٌ ﴿٣٦٧﴾ الشَّيْطَانُ يُعِدُّكُمْ لِالْفَقْرِ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ
 وَاللَّهُ يُعِدُّكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
 ﴿٣٦٨﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
 أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٣٦٩﴾

و مثل کسانی که با تمام وجود اموال خود را در راه رضای خدا انفاق می‌کنند مثل باغی است که بر زمین بلندی قرار گرفته که هرگاه باران بر آن بیارد محصولش دوچندان می‌شود. و اگر باران بسیار بر آن نیارد حتماً باران اندک خواهد دید! بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان بیناست! ﴿۲۶۵﴾ آیا در میان شما کسی دوست دارد، باغی از خرما و انگور که نه‌رها در پای درختان متنوعش جاری است، داشته باشد، مشروط به اینکه در پیری‌اش هنگامی که سخت عیالوار است گردبادی کوبنده و آتشین بیاید و تمام آن چه را که دارد تباہ کند و شعله‌ور سازد؟! خداوند بزرگ آیاتش را این چنین برای شما بیان می‌کند، امید آنکه تفکر کنید! ﴿۲۶۶﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! از دستاوردهای پاکیزه خود و از نعمتهایی که در زمین برایتان خلق کرده‌ایم انفاق کنید. و برای انفاق کردن به سراغ قسمت‌های بد و ناپاکی که حتی خودتان جز به کراهت حاضر به گرفتن آن نیستید نروید. و بدانید که خداوند بزرگ بی‌نیاز و قابل ستایش است ﴿۲۶۷﴾ (و در هنگام انفاق)، شیطان شما را از فقر و تهیدستی می‌ترساند و به کارهای زشت و می‌دارد. در حالی که خداوند شما را به آموزش خویش و افزونی نعمت وعده می‌دهد! همانا خدا گشایش‌دهنده و آگاه است ﴿۲۶۸﴾ خداوند حکمتش را به هرکه بخواهد عطا می‌کند. و بدانید به هرکس که حکمت عطا شود، بدون شک خیر و برکت زیادی به او داده شده است! و این نکته را کسی در نمی‌یابد مگر خردمندان ﴿۲۶۹﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧﴾ إِنَّ بُدُؤَ
 الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا
 الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِنْ
 سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٨﴾ *لَيْسَ
 عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا
 تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا
 ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ
 وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ
 يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ
 بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْفَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ
 خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
 بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
 رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣١﴾

و بدانید هرچه را که انفاق و یا نذر کرده‌اید خداوند بر آن آگاه است. و برای ستمکاران هیچ یار و یابوری وجود ندارد! ﴿۲۷۰﴾ اگر صدقات خود را آشکارا دهید کار خوبی کرده‌اید. اما اگر آن‌ها را بصورت پنهانی به فقرا دهید برایتان بهتر است و باعث از بین بردن گناهان شما می‌شود. و خداوند بر عملکردتان آگاه است ﴿۲۷۱﴾ [ای پیامبر!] هدایت آن‌ها به عهده تو نیست بلکه این خداست که هرکس را صلاح بداند هدایت می‌کند! و بدانید هر خیری که برسانید در حقیقت به خود رسانده‌اید! و فقط برای خشنودی خدا انفاق کنید زیرا هرچه در این راه انفاق کنید [پاداشش] بطور کامل به شما باز می‌گردد و هیچ ظلم و ستمی بر شما نخواهد رفت! ﴿۲۷۲﴾ [و این صدقات]، از آن فقرائی است که در راه خداوند در تنگنا قرار گرفته‌اند و در حالی که توانائی طلب روزی برایشان فراهم نیست، [چنان خویشتن‌دار و با عزت نفس‌اند] که افراد ناآگاه، آن‌ها را بی‌نیاز تصور می‌کنند! اما تو [ای پیامبر] آن‌ها را از چهره‌هایشان می‌شناسی زیرا آن‌ها به اصرار از مردم چیزی نخواهند. و بدانید آنچه از خیر و خوبی انفاق می‌کنید خداوند بر آن آگاه است! ﴿۲۷۳﴾ کسانی که اموالشان را در شب و روز و آشکار و پنهان انفاق می‌کنند پاداششان نزد پروردگارشان محفوظ است و باید هیچ خوف و یأس و اندوهی به خود راه ندهند! ﴿۲۷۴﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ
عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ
اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ
﴿٢٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا
فَأَنزَلْنَا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ
أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ
ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ
إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَىٰ
اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

آن‌هایی که رباخوارند، در قیامت همچون کسانی برمی‌خیزند که بر اثروسوسه‌های شیطان دیوانه شده‌اند! و این به آن جهت است که گفتند: معامله هم مثل ربا است! در حالی که خداوند معامله و داد و ستد را حلال کرده است و ربا را حرام! پس هرکس که موعظه خدا را شنید و از رباخواری دست برداشت، خداوند گذشته‌اش را می‌بخشد و کارش به خدا واگذار می‌شود. اما اگر کسی دوباره به رباخواری مشغول شد، بدون تردید اهل جهنم است و آن‌ها همواره در آتش می‌مانند! ﴿۲۷۵﴾ خداوند ربا را از بین می‌برد و پاداش صدقات را افزایش می‌دهد. و خدا هیچ ناسپاس گنه‌کاری را دوست ندارد ﴿۲۷۶﴾ بدانید کسانی که حقایق را باور کرده‌اند و عملکردشان سراسر خیر و خدمت است و نماز بیای می‌دارند و زکات اموالشان را پرداخت می‌کنند، بدون تردید پاداش آنان نزد پروردگارش محفوظ است، و نباید هیچ خوف و یأس و اندوهی به خود راه دهند! ﴿۲۷۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! تقوای الهی پیشه کنید و آن‌چه از مطالبات ربا باقی است رها کنید، اگر دارای ایمان حقیقی هستید! ﴿۲۷۸﴾ و اگر چنین نکردید در واقع به خدا و پیامبرش اعلان جنگ داده‌اید! و چنانچه توبه کنید سرمایه‌تان از آن خودتان؛ در این حال نه ظلمی کرده‌اید و نه ظلمی بر شما رفته است ﴿۲۷۹﴾ و اگر [شخص بدهکاری] تنگدست بود باید به او مهلت داد تا توانگر شود. و کاش این نکته را در می‌یافتید که اگر به او بخشید، برای شما بهتر است! ﴿۲۸۰﴾ بترسید از روزی که به سوی خداوند باز خواهید گشت، و به هرکس نتایج دستاوردش داده شود، در حالی که به آن‌ها ستم روا نمی‌گردد! ﴿۲۸۱﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَأَكْتَبُوهُ ۖ وَلِيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْب
كَاتِبُ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ ۖ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ
الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا
فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ
أَنْ يُمْلَلَ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ ۚ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ
مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ
مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ
إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبُ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا
أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ
عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْرَبُ لِلشُّهَدَةِ ۖ وَإِنِ اتَّزَمْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ
بِجَرَّةٍ حَاضِرَةٍ تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
إِلَّا أَنْ تَكْتُبُوهَا ۖ وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ ۖ وَإِنْ تَقَعُوا فِي يَدَيْهِمْ فَمَنْ سَوْفَ بِكُمْ وَأَتَقُوا
اللَّهَ وَيَعْلَمِ كُمْ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾

ای اهل ایمان! هرگاه خواستید وام مدت داری را به یکدیگر دهید آن را مکتوب کنید. و باید نویسنده‌ای از میان شما سند را درست و عادلانه بنویسد. و نویسنده همچنان که خداوند او را تعلیم داده است از نوشتن سند امتناع نوردد! و این بدهکار است که باید متن را به نویسنده املاء کند. و از خدای پرورنده خود پروا داشته باشد و چیزی را کم نکند! و اگر بدهکار، کم خرد و یا صغیر بود و یا به هر علتی نتوانست متن سند را املاء کند، پس باید ولی و سرپرست او از روی عدالت به این کار اقدام نماید. و دو شاهد از میان مردانتان گواه گیرید و اگر دو مرد نبود یک مرد و دوزن که مورد توافقتان است شاهد باشند، تا اگر یکی فراموش کرد دیگری به یادش آورد؛ و شاهدان هنگامی که دعوت شوند نباید از شهادت دادن امتناع بورزند. و از نوشتن نکات ریز و درشت این بدهی ناراحت نشوید زیرا اینگونه نوشتن نزد خداوند عادلانه‌تر، برای شهادت روشن‌تر، و برای جلوگیری از شک و تردید مؤثرتر است. و اما برای داد و ستد نقدی که دست به دست می‌دهید و می‌گیرید لزومی به نوشتن نیست. و چون معامله می‌کنید شاهی برگیرید، و نباید هیچگونه ضرری به نویسنده و شاهد وارد شود. که اگر چنین کنید کار زشت و زنده‌ای مرتکب شده‌اید! و حرمت فرمان خدا را نگاه دارید، زیرا اوست که به شما تعلیم می‌دهد. و خداوند بزرگ بر همه چیز آگاه

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كِتَابًا فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً
 فَإِنْ مِنْ بَعْضِكُمْ بَعْضًا فَيُؤَدِّ الَّذِي أُوتِيَتْ مِنْ أَمْنَتِهِ وَلِيَتَّقِ
 اللَّهَ رَبَّهُ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۗ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ
 إِثْمٌ قَلْبُهُ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾ اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ
 يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ ۗ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ ۗ
 وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٣﴾ ءَأَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ
 مِنْ رَبِّهِ ۗ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَأَمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
 وَكُتُبِهِ ۗ وَرُسُلِهِ ۗ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۗ وَقَالُوا
 سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٤﴾ لَا يَكْلِفُ
 اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ
 رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
 عَلَيْنَا أَوْرَاقَنَا كَمَا حَمَلْتَهُ ۗ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا
 وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
 وَارْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٥﴾

و اگر در سفر بودید و نویسنده‌ای نیافتید [و نوشتن سند میسر نبود] باید چیزی به گرو داده شود. و اگر به یکدیگر اطمینان داشتید پس باید بدهکاری که امین شمرده شده است امانت را به موقع پرداخت نماید. و از خداوند پرورنده‌اش بهراسد! و شهادت را کتمان نکنید، زیرا کسی که شهادت را کتمان کند قلبش گناهکار است. و خداوند بر عملکردتان آگاه است ﴿۲۸۲﴾ آنچه در آسمان و آنچه در زمین است از آن خداوند بزرگ است. و بدانید هر چیزی را که در وجودتان پنهان کنید و یا آشکار سازید خداوند، شما را بدان بازخواست می‌کند! پس هرکه را صلاح بداند می‌بخشد و هر که را صلاح بداند عذاب می‌کند. و خدا بر هر کاری تواناست ﴿۲۸۳﴾ پیامبر، خود به آنچه از سوی پروردگارش بر او نازل شده، ایمان دارد! بلکه همه مؤمنان، به خدا و فرشتگان خدا و کتاب‌ها و پیامبرانش ایمان آورده‌اند! ما میان هیچ‌کدام از پیامبران خدا فرق نمی‌گذاریم. و آن‌ها گفتند: شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا ما آموزش تو را خواستاریم، زیرا سرنوشت و سرانجام ما به تو ختم می‌شود! ﴿۲۸۴﴾ خداوند هیچ کس را مکلف نمی‌کند مگر به قدر طاقتش! دستاوردهای نیک هرکس، از آن خود اوست و دستاوردهای پلیدش به زیان اوست! پروردگارا! اگر غفلت کردیم و خطاکار بودیم ما را مؤاخذه مکن. و آنگونه که بر پیشینیان ما تکلیف [سخت و سنگین] تعیین کردی، تکلیف طاقت‌فرسا بر دوش ما مینهد. پروردگارا! ما را به آنچه طاقتش را نداریم مکلف مکن، و ما را ببخش و بیامرز و از ما درگذر که تو مولای مایی! پس بر گرو ناسپاسان کفر پیشه پیروزمان گردان! ﴿۲۸۵﴾

سورة آل عمران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعَمَّ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ۝ مِنْ
قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ۝ ۴ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى
عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۝ ۵ ۝ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ
فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۝ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ ۶ ۝ هُوَ
الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ
الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ۝ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ
مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۝ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ
إِلَّا اللَّهُ ۝ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمْنَابِهِ ۝ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ
رَبِّنَا ۝ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝ ۷ ۝ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ
إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۝ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۝ ۸ ۝ رَبَّنَا
إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۝ ۹ ۝

سوره آل عمران

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم ^۱ این الله است که هیچ خدای جز او نیست! خدایی که زنده و پاینده است ^۲ او بحق کتابی بر تو نازل کرد که کتب آسمانی پیشینیان را تأیید می‌کند. و قبل از آن تورات و انجیل را نازل کرد ^۳ برای راهنمایی مردم، و قرآنی فرستاد که جدا کننده حق از باطل است. بدانید کسانی که آیات خدا را انکار کنند عذاب سختی در انتظار آنان است! و خداوند مقتدر، کیفر دهنده ناسپاسان است ^۴ هیچ چیزی در زمین و آسمان، بر خداوند بزرگ پوشیده نیست ^۵ اوست که شما را در رحم‌ها آنطور که صلاح می‌داند شکل می‌دهد و صورتگری می‌کند. بدانید که هیچ معبودی جز او نیست، خدایی که قدرتمند و حکیم است ^۶ او همان کسی است که قرآن را بر تو نازل کرد، کتابی که هم دارای آیات «محکم» است (با حکمی روشن و واضح)، که این قسم، اصل قرآن است. و هم دارای آیات «متشابه» است (که از نظر معنی وجوه مختلفی دارند). بدینسان آن‌ها که قلب‌ها و نیات‌شان منحرف است به خاطر ایجاد فتنه و ارائه تفسیری نادرست به سراغ متشابهات می‌روند! در حالی که عمق معنای ناب آن‌ها را کسی جز خداوند بزرگ نمی‌داند. و آنان که در راه علم و دانش ثابت قدم و استوار هستند می‌گویند: ما به قرآن، ایمان داریم. تمام آن از جانب پروردگاران است. و این نکته را کسی جز خردمندان در نمی‌یابد! ^۷ پروردگارا! قلب‌های ما را [به سوی ناحق] متمایل مکن، آن هم بعد از آن که هدایت و راهنماییمان کرده‌ای! و رحمت الهی را شامل حالمان گردان زیرا تو بسیار بخشنده‌ای ^۸ ای پرورنده ما! همانا تو گرد آورنده همه مردمی. آن هم در روزی که هیچ تردیدی در وجود آن نیست. بدانید خداوند از وعده‌اش تخلف نمی‌کند! ^۹

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ
 مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾ كَذَابٍ إِلَى
 فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاخَذَهُمُ اللَّهُ
 بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
 سَعْتٌ لَبِيبٌ وَنُحْشُرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ وَيُسَّ السَّيِّئَاتِ ﴿١٢﴾
 فَكَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فَعْتَيْنِ الْأُتَقَاتِ فَعَتَّةٌ تُقَاتِلُ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأَى
 الْعَيْنِ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَعِبْرَةً لَأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ
 مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ
 وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ
 مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنُ الْمَقَابِ ﴿١٤﴾ * قُلْ
 أَوْبَيْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِمَّنْ ذَلِكُمْ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ
 جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَرْوَاجٌ
 مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنْ أَللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

کسانی که در زندگی راه ناسپاسی و کفر پیش گرفتند، [در روز حسابرسی]، اموال و اولادشان هیچ سودی برایشان نخواهند داشت! و ناسپاسان خود هیزم آتشند ﴿۱۰﴾ زیرا آن‌ها به شیوه فرعونیان و گذشتگان نشان آیات ما را دروغ پنداشتند و به خاطر گناهانشان، خداوند آنان را مورد بازخواست قرار داد. و بدانید که مجازات خدا سخت است! ﴿۱۱﴾ [ای پیامبر!] به همه کسانی که کفر و ناسپاسی وجودشان را فرا گرفته بگو: بزودی شما شکست خورده و [سرافکنده] در جهنم جمع خواهید شد. و چه جایگاه بدی است جهنم! ﴿۱۲﴾ هنگامی که آن دو سپاه (مجاهدان راه خدا و کفار روبروی هم قرار گرفتند، در آن عبرتی برای شما بود: یک گروه در راه خدا نبرد می‌کرد، و گروه دیگر که کافر بود. و کفار به چشم ظاهر، مجاهدان را دو برابر می‌دیدند! و اینگونه است که خداوند هرکه را بخواهد یاری می‌دهد! بدون تردید این برای صاحب‌نظران عبرت است ﴿۱۳﴾ به چشم مردم جهان، مواهب دنیا، از قبیل برخورداری از زنان و فرزندان و اموال هنگفت از طلا و نقره و اسب‌های ممتاز و چهارپایان و زراعت، و سوسه‌انگیز شد. بدانید این‌ها سرمایه‌های زندگی پست مادی است، در حالی که سرانجام نیک و حیات جاودان نزد خداوند بزرگ است! ﴿۱۴﴾ ای پیامبر بگو: آیا می‌خواهید شما را به بهتر از این‌ها آگاه کنم؟! کسانی که حرمت فرمان‌های الهی را نگاه دارند، نزد پروردگارش بهشت‌هایی دارند که نهرها در آن جاری است. آن‌ها با همسرانی پاک در زیر چتری از خشنودی خداوند، جاودانه خواهند زیست. و بدانید خدا به امور بندگانش بیناست ﴿۱۵﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا أَمْتٌ فَأَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
 وَنَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالْقَنَاتِ
 وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَعْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللَّهُ
 أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا
 بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 عِنْدَ اللَّهِ لِلْإِسْلَامِ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
 إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِعَايَةِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ حَاجَّوكَ
 فَقُلْ أَسَمْتُ وَجْهِي لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسَمْتُ فَإِنْ أَسَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا
 وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾
 إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِعَايَةِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّيْنَ
 بَعْدَ حَقِّهِ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ
 النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

همان‌هایی که [خالصانه] می‌گویند: پروردگارا! ما ایمان آورده‌ایم، تو نیز از گناهان ما درگذر و ما را از عذاب آتش حفظ کن! ﴿۱۶﴾ همان‌هایی که در سختی‌ها صبورند، در نیت و گفتار صادقند، مطیع امر خدایند و برای خشنودی خداوند انفاق می‌کنند و سحرگهان بیدارند و آموزش می‌طلبند! ﴿۱۷﴾ خداوند گواهی می‌دهد که جز او معبودی نیست! فرشتگان و حاملان علم نیز همین گواهی را می‌دهند. همو که برپاکننده عدل و داد است. حقیقتاً خدایی جز او نیست، قدرتمند و حکیم است ﴿۱۸﴾ بدانید که دین در نزد خداوند، دین اسلام (یعنی تسلیم بودن در برابر حق) است! و اهل کتاب از آن عدول نکردند مگر بعد از آنکه از حقایق آن آگاه شدند، و از روی حسادت راه مخالف پیشه کردند! و هرکس آیات روشن و حیات بخش خدا را نپذیرد، بداند که خدا همه حساب‌ها را به سرعت رسیدگی خواهد کرد! ﴿۱۹﴾ و اگر مجادله‌ای خصمانه را با تو آغاز کردند بگو: من تمامی وجودم را به خداوند واگذار کرده‌ام، حتی کسانی که پیروی‌ام می‌کنند اینگونه هستند! و باز به اهل کتاب و به بی‌سوادان بگو: آیا شما هم تسلیم [خداوند بزرگ] شده‌اید؟! که اگر چنین کنند به راه سعادت هدایت خواهند شد. و اگر هم به حقیقت پشت کنند بر تو ضرری نیست زیرا تو یک ابلاغ‌کننده‌ای و خداوند بزرگ بر حال بندگانش بیناست ﴿۲۰﴾ کسانی که به آیات خداوند کفر ورزیده و آن را نمی‌پذیرند و پیامبران را به ناحق می‌کشند و خون مردمی را که امر به عدالت می‌کنند می‌ریزند، به عذابی دردناک بشارت ده! ﴿۲۱﴾ دستاورد این‌ها در دنیا و آخرت تباه شده است و هیچ یآوری نخواهند داشت ﴿۲۲﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٢﴾
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ۗ
وَعَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتُرُونَ ﴿٢٣﴾ فَكَيْفَ إِذَا جُمِعَتْ لَهُمْ
لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٤﴾ قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُوتِي الْمُلْكَ مَن
تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعْزِزُ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن
تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥﴾ تُولِجُ اللَّيْلَ
فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٦﴾
لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ
وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ
تُقَّةً وَيُحَذِّرْكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٧﴾ قُلِ
إِن تَحْفَظُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يُعَلِّمَهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨﴾

آیا آن‌هایی را که بهره‌ای از کتاب داشتند ندیدی؟! همین که دعوت شدند تا کتاب خدا در مورد آن‌ها قضاوت کند، عده‌ای از آن‌ها آگاهانه روی گردان شدند و از حکم خدا سرباز زدند! ﴿۲۳﴾ و این به خاطر آن است که [مغرورانه] گفتند: فقط چند روز محدودی در آتش خواهیم بود! و این دروغ و خود گول زدن باعث گستاخی آنان در دینشان شد ﴿۲۴﴾ و چه حالی خواهند داشت وقتی آن‌ها را در روزی - که در آمدنش هیچ تردیدی نیست - گرد آوریم و پاداش عملکرد هرکس بی‌کم و کاست داده شود بی آنکه ستمی به کسی روا گردد! ﴿۲۵﴾ بگو: ای خداوند بزرگ! صاحب حقیقی مُلک و فرمانروایی تویی و آن را به هرکه بخواهی می‌دهی و از هرکه بخواهی می‌گیری! هرکه را صلاح بدانی عزت و اقتدار می‌بخشی و هرکه را صلاح بدانی ذلیل و خوار می‌کنی! اصلاً همهٔ نیکی‌ها به دست توست زیرا تو بر هر کاری توانایی ﴿۲۶﴾ شب و روز را از دل یکدیگر در می‌آوری، زنده را از مرده بیرون می‌کشی و مرده را از وجود زنده! و هرکه را بخواهی رزق و روزی بی حساب تقدیم می‌کنی ﴿۲۷﴾ اهل ایمان، نباید به جای مؤمنان، منکران حقیقت را دوست و تکیه گاه خود بگیرند! پس اگر کسی چنین کند رابطه‌اش را با خدا قطع کرده است مگر آنکه از آن‌ها بپرهیزد. خداوند شما را از نافرمانی خویش برحذر می‌دارد. و بدانید که سرنوشت‌ها به سوی خدا ختم می‌شود! ﴿۲۸﴾ بگو [ای پیامبر!] هرچه را در دلتان مخفی کنید و یا آشکارش سازید، خداوند از آن آگاه است. بلکه خداوند از آنچه در آسمان‌ها و زمین است باخبر است. و بدانید که خدا بر هر کاری تواناست ﴿۲۹﴾

يَوْمَ نَجِدُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ
مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ
نَفْسَهُ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ
فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ
وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ
مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَقَبَّلَ مِنِّي ۖ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾
فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ
وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ ۖ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ
وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ
حَسَنِ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
رُكُوعًا الْمِحْرَابِ وَجَدَ عِنْدَ حَرْبِهَا قَلْبًا قَالَ يَمْرِؤُا نَىٰ لَكَ هَذَا
قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

روزی که هرکس دستاورد خوب و بد خود را در برابرش ببیند، آرزو می‌کند کاش میان او و دستاورد بدش فاصله‌ای طولانی بیافتد! خداوند، شما را از نافرمانی‌اش برحذر می‌دارد، زیرا خدا بر بندگان بسیار مهربان است ﴿۳۰﴾ بگو [ای پیامبر!] اگر براستی خدا را دوست دارید از من تبعیت کنید تا خدا هم شما را دوست بدارد و از گناهان و خطاهای شما درگذرد. زیرا خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۳۱﴾ بگو: از خداوند و پیامبرش [که حکم او را می‌گوید] اطاعت کنید، چه اگر سرپیچی کنید بدانید خداوند ناسپاسان را دوست ندارد ﴿۳۲﴾ این خدا بود که آدم و نوح و خاندان ابراهیم و عمران را بر همهٔ جهانیان برتری داد ﴿۳۳﴾ نسل‌هایی که برخی از دل برخی دیگر بوجود آمدند. و خداوند شنوا و داناست ﴿۳۴﴾ و یاد آورید هنگامی که همسر عمران گفت: پروردگارا! نذر کرده‌ام تا این طفلی که در شکم دارم آزادانه و با تمام وجود در خدمت تو باشد. پس این نذر را از من بپذیر که تویی شنوا و دانا! ﴿۳۵﴾ و هنگامی که از زایمان فارغ شد گفت: پروردگارا! فرزند من دختر است - در حالی که خداوند از ابتدا می‌دانست او چه خواهد زایید! - و پسر همچون دختر نیست. نام او را مریم گذاشتم و او و فرزندانش را از دست شیطان رانده شده، به پناه تو می‌آورم ﴿۳۶﴾ پس خداوند بزرگ آن دختر را با خشنودی تمام از مادرش پذیرفت و او را به زیبایی تمام پرورش داد و سرپرستی‌اش را به زکریا سپرد. و زکریا هر وقت به محراب عبادت مریم وارد می‌شد می‌دید که در کنار او غذایی آسمانی است! از او پرسید: ای مریم! این [غذاها] از کجا برای تو می‌آید؟! و او جواب داد: از جانب خداوند بزرگ، و خداوند هرکه را بخواهد بدون حساب روزی می‌دهد! ﴿۳۷﴾

هَذَا لَكَ دَعَاكَ يَا رَبِّهِ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٢٨﴾ فَدَاتَهُ الْمَلَكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ
يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَأَحْسَبُكَ أَوْ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ
أَنِّي كُنْتُ لِي غَلْمٌ وَقَدْ بَلَغَنِي الْكِبَرُ وَأَمْرَاتِي عَاقِرٌ قَالَ
كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً
قَالَ آيَاتُكَ أَلا تُكَلِّمُ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلاَّ رَمَزًا وَأَذْكَرَ
رَبِّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحَ بِالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿٤١﴾ وَإِذْ قَالَتِ
الْمَلَكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ
عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾ يَمْرَيْمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي
وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَقْلَمَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ
يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى
ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

و اینجا بود که زکریا دست دعا به سوی پروردگارش بلند کرد و گفت: پروردگارا! مرا از سوی خودت، فرزندی پاک و نیکو عطا کن، که تو شنونده دعایی! ﴿٣٨﴾ پس فرشتگان خدا او را در حالی که ایستاده در محراب مشغول نیایش بود، ندا دادند که خداوند تو را به فرزندی به نام یحیی بشارت می‌دهد! همو که تأیید کننده «کلمه» خدا (یعنی مسیح) خواهد بود، فرزندی که هم بزرگوار است و هم مُبْرَا از هر عیب نفسانی، و پیامبری از جماعت نیکوکاران است! ﴿٣٩﴾ زکریا گفت: پروردگارا! چگونه می‌توانم فرزندی داشته باشم در حالی که پیر و سالخورده‌ام و همسرم نیز نازاست؟! پاسخ داد: اینگونه خداوند هر کاری که بخواهد انجام می‌دهد! ﴿٤٠﴾ زکریا گفت: پروردگارا! [بر حقانیت این موضوع] نشانه‌ای بر من پدیدار کن! پاسخ داد: نشانه تو اینست که سه روز با هیچ کس سخن نگوئی مگر به اشاره، پروردگارت را بسیار یاد کن و در هر صبح و شام او را تسبیح گوی! ﴿٤١﴾ و [یاد آوری] هنگامی که فرشتگان به مریم گفتند: خداوند تو را انتخاب کرده و تو را پاکیزه گردانیده و تو را بر همه زنان عالم برتری داده است! ﴿٤٢﴾ ای مریم! از پروردگارت اطاعت کن و او را سجده نما و با تعظیم‌کنندگان خدا همراه شو! ﴿٤٣﴾ و این از اخبار نادیده است که به تو ای پیامبر وحی می‌کنیم؛ زیرا آنگاه که قرعه زدند تا مشخص شود چه کسی کفالت مریم را عهده‌دار شود و کار به نزاع کشید تو در میان آنان نبودی! ﴿٤٤﴾ و [یاد آوری] آن هنگام را که فرشتگان به مریم گفتند: ای مریم! خداوند تو را به «کلمه» ای از خودش که نامش مسیح، عیسی پسر مریم است بشارت می‌دهد! او کسی است که در دنیا و آخرت آبرومند و از مقربین درگاه الهی است! ﴿٤٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾
 قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ
 اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ وَكُن فَيَكُونُ
 ﴿٤٧﴾ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ
 ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَاتٍ مِّن
 رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ
 فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ
 وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْبِئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ
 فِي بُيُوتِكُمْ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾
 وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَحِلَّ لَكُمْ
 بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عِزِّي ﴿٥٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
 هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ * فَلَمَّا أَحْسَسَ عَيْسَىٰ مِنْهُمْ
 الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
 أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

او چه در گهواره و چه در بزرگسالی با مردم سخن می‌گوید! و او بدون تردید از نیکوکاران است ﴿٤٦﴾ مریم گفت: پروردگارا! چگونه پسری داشته باشم، در حالی که هیچ مردی با من تماس نداشته است! فرمود: اینگونه خداوند آنچه بخواهد خلق می‌کند! چون اراده بر کاری کند فقط می‌گوید «باش!» پس بی‌درنگ «موجود» می‌شود ﴿٤٧﴾ و [خداوند] به او علم کتاب و حکمت و نیز تورات و انجیل را می‌آموزد ﴿٤٨﴾ و او پیامبری برای قوم بنی‌اسرائیل است، در حالی که می‌گوید: من از جانب پروردگارتان با معجزه نزد شما آمده‌ام، می‌توانم برایتان از گل، مجسمه‌ای به شکل پرنده بسازم و در او بدمم و به اذن خدا پرنده شود! می‌توانم کور مادرزاد و شخص بَرص^(۱) گرفته را شفا دهم! می‌توانم به فرمان خداوند مرده را زنده کنم! و حتی می‌توانم شما را از آنچه که می‌خورید و یا در خانه‌هایتان ذخیره کرده‌اید آگاه کنم! و همه اینها معجزه‌ای برای شماست، امید آنکه حقایق را باور کنید! ﴿٤٩﴾

تورات را تأیید می‌کنم و آمده‌ام تا چیزهایی که بر اثر گناهان گذشته، بر شما حرام شده حلال گردانم، من با معجزه‌ای به فرمان خداوند به سوی شما آمده‌ام، پس حرمت فرمان خداوند را نگاه دارید و از من اطاعت کنید! ﴿٥٠﴾ الله، پروردگار من و شماست! او را بپرستید که راه راست و درست همین است ﴿٥١﴾ و هنگامی که عیسی، کفر و ناسپاسی را در وجود آن‌ها حس کرد گفت: چه کسانی مرا در راه خدا یاری می‌کنند؟ و حواریون^(۲) گفتند: ما یاران خداوندیم و به او ایمان داریم؛ گواه باش که ما در این راه تسلیم خدا شده‌ایم! ﴿٥٢﴾

۱. بیماری پِیسی.

۲. حواریون، شاگردان مخصوص عیسی ﷺ بودند که تعداد آن‌ها را دوازده تن ذکر کرده‌اند.

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾ وَمَكُرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ
﴿٥٧﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَلْعَسَىٰ إِنَّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ
مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٨﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
فَأَعَدِّ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ
مِنَ نَاصِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ ۖ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾ ذَلِكَ نَتَلُوهُ
عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾ إِنَّ مَثَلَ
عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ الْمُمْتَرِينَ
﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا
نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا
وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

پروردگارا! ما به آنچه نازل کرده‌ای ایمان آورده‌ایم و پیامبر تو را تبعیت می‌کنیم،
 پس نام همه ما را در فهرست شاهدان حق مکتوب کن! ﴿۵۳﴾ ناسپاسان مکر
 کردند، خدا هم مکر کرد؛ بدانید خداوند بهترین مکرکنندگان است! ﴿۵۴﴾ و هنگامی
 که خدا گفت: ای عیسی، تو را از میان آن‌ها بر می‌گیرم و به سوی خود بالا می‌برم
 و از جمع ناسپاسان دور می‌سازم. و تا روز قیامت کسانی که از تو تبعیت کردند بر
 ناسپاسان کفر پیشه برتری می‌دهم: سپس همگی شما به سوی من باز خواهید
 گشت، و بی‌شک در آنچه اختلاف کرده‌اید حکم خواهیم کرد ﴿۵۵﴾ و اما آن کسانی
 که کفر و ناسپاسی پیشه کرده‌اند، آن‌ها را هم در دنیا و هم در آخرت به عذابی
 سخت گرفتار خواهیم کرد، در حالی که هیچ یار و یابوری ندارند! ﴿۵۶﴾ اما آنان که
 ایمان آورده‌اند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است، خداوند پاداششان
 را تماماً پرداخت می‌کند. بدانید خداوند ستمکاران را دوست ندارد ﴿۵۷﴾ [ای
 پیامبر!] اینها آیات و یادآوری‌های حکیمانه‌ایست که بر تو می‌خوانیم ﴿۵۸﴾ مثل
 خلقت عیسی نزد خداوند چون خلقت آدم است از خاک، آن هنگام که به او
 گفت «باش!» و بی‌درنگ «موجود» شد ﴿۵۹﴾ این سخن حق از پروردگار توست،
 پس از تردید کنندگان مباش! ﴿۶۰﴾ و هرکس در این موضوع با تو به مجادله و ستیز
 برخیزد - آن هم بعد از آنکه بر حقیقت آگاه شده‌ای - بگو: بیایید تا ما هم و هم
 شما، خود و فرزندان و همسرانمان را در یک جا گرد آوریم و «مباهله» کنیم. و
 بی‌درنگ بخواهیم تا نفرین خداوند بر گروهی که دروغ می‌گویند فرود آید! ﴿۶۱﴾

إِنَّ هَذَا هُوَ الْقَصُّ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ
 ﴿٦٣﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
 وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ
 بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا
 بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ
 وَمَا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
 ﴿٦٥﴾ هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ
 تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
 لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
 وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾
 إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَا أَهْلَ
 الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

اینها همه داستان‌های درستی است و هیچ خدایی جز الله نیست، او خدایی
 قدرتمند و حکیم است ﴿٦٢﴾ [ای پیامبر!] اگر [از ایمان به حقایق] رویگردان شدند
 بدان که خداوند کاملاً بر مفسدان آگاهی دارد! ﴿٦٣﴾ بگو: ای اهل کتاب بیایید
 زیر چتر کلمه و باوری که بین ما و شما مشترک است! و آن چیزی نیست جز آنکه
 غیر خداوند را نپرستیم و هیچ شریکی برایش قائل نشویم و برخی از ما برخی
 دیگر را سوای خداوند به پرستش نگیرند! و اگر از این هم رویگردان شدند، شما
 بگویید: گواه باشید که ما تسلیم خداوند شده‌ایم! ﴿٦٤﴾ ای اهل کتاب! چرا در
 مورد ابراهیم مجادله و ستیز می‌کنید در حالی که تورات و انجیل بعد از او نازل
 شده است؟! چرا عقل‌تان را به کار نمی‌اندازید؟! ﴿٦٥﴾ گیرم در آنچه به آن علم
 و آگاهی دارید مجادله‌تان روا باشد، چرا در مورد چیزی که به آن علم ندارید
 مجادله می‌کنید؟! در حالی که خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید! ﴿٦٦﴾ ابراهیم نه
 یهودی بود و نه مسیحی، بلکه حنیفی^(۱) بود که تسلیم امر خداوند شده بود و در
 زمرهٔ مشرکان نبود! ﴿٦٧﴾ بدانید کسانی که از ابراهیم تبعیت کردند و نیز این پیامبر
 و اهل ایمان، نزدیک‌ترین و سزاوارترین مردم به ابراهیم هستند! و خداوند
 سرپرست اهل ایمان است ﴿٦٨﴾ گروهی از اهل کتاب آرزو دارند تا شما را گمراه و
 حیران کنند، حال آنکه نمی‌دانند کسی غیر از خودشان را گمراه نمی‌کنند! شعور درک
 این معنی را ندارند! ﴿٦٩﴾ اهل کتاب! چرا به آیات خداوند کفر می‌ورزید [و آن را قبول
 نمی‌کنید] در حالی که شما به حقانیت آن واقفید و خود گواهید؟! ﴿٧٠﴾

۱. حنیف، کسی است که فقط رو سوی خدا دارد و از هر تعلقی آزاد است.

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَامِنُوا
بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكُفُّوا ءَاخِرَهُ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تَتُومِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ
الْهُدَىٰ هَدَىٰ اللَّهُ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ
عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ وَمَنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنَ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ
يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنَ إِنْ تَأْمَنَهُ بِيَدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ
إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمِّيَّةِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ
﴿٧٥﴾ بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ
﴿٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَٰئِكَ لَأَخْلَقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ
إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

ای اهل کتاب، چرا قامت حق را با ردای زشت باطل می‌پوشانید و حقیقت را کتمان می‌کنید؟! در حالی که به این امر آگاهید! ﴿۷۱﴾ و گروهی از اهل کتاب [به «خودی»‌هایشان] گفتند بروید و به آنچه بر اهل ایمان نازل شده، در ابتدای روز ایمان بیاورید. اما در انتهای روز انکارش کنید تا شاید از ایمانشان دست بردارند! ﴿۷۲﴾ [باز گفتند:] جز آن کسی را که از دین شما تبعیت می‌کند، باور نکنید. [اما تو ای پیامبر] بگو: هدایت فقط هدایت خداوند است! اهل کتاب به یکدیگر گفتند: تصور نکنید همانند آنچه به شما عطا شده، به دیگران نیز داده شده تا به وسیله آن در پیشگاه خداوند به مجادله با شما برخیزند! ای پیامبر بگو: فضل و رحمت به دست خداست و آن را به هر که بخواهد می‌دهد و خداوند گشایش دهنده و داناست! ﴿۷۳﴾ و هر کس را صلاح بدانند، رحمت خاص خود را نصیب او می‌کند. و خداوند صاحب فضل و بخششی بزرگ است ﴿۷۴﴾ در میان اهل کتاب کسانی هستند که اگر ثروت زیادی را به رسم امانت به آن‌ها بسپاری به تو باز می‌گردانند. و نیز در بین آن‌ها کسانی هستند که اگر حتی دیناری به آن‌ها به امانت دهی به تو باز نمی‌گردانند مگر آنکه بر آن‌ها مسلط باشی، زیرا می‌گویند: ما در قبال اُمّیین (غیر یهود) مسؤول نیستیم! و این سخن کذبی است که بر خدا می‌بندند در حالی که خود به باطل بودن آن آگاهی دارند! ﴿۷۵﴾ آری، هر کس به عهد خویش وفا کند و پرهیزگاران حرمت آن را نگاه دارد بداند که خداوند پرهیزگاران را دوست دارد ﴿۷۶﴾ و آن سوداگرانی که پیمان خدا و سوگندهایی را که خورده‌اند به بهای اندک و ناچیز دنیا می‌فروشند، بدون تردید در آخرت بهره‌ای نخواهند داشت، و خداوند در روز قیامت، با آنان نه سخن می‌گوید و نه حتی بدانها نظر می‌افکند، و نه آن‌ها را پاکیزه می‌گرداند! و این عذاب دردناکی برای آن‌هاست ﴿۷۷﴾

وَإِن مِّنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤُنَ الْأَسِنَّاتِهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
 مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ
 عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ
 وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ
 دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيُنَّ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ
 الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ
 تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ
 إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾ وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَآ أَتَيْتُكُمْ
 مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِمَا
 مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ
 عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ
 مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
 الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾ أَفَغَيَّرَ دِينَ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْمَهُمْ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طُوعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

و از میان آن‌ها گروهی هستند که شیوه گفتارشان را مثل کلام خدا می‌کنند تا تصور کنید [آنچه می‌گویند] از کتاب خداست! در حالی که ارتباطی به کتاب خدا ندارد، هر چند ادعا می‌کنند از سوی خدا آمده است! اما چنین نیست و آن‌ها بر خداوند بزرگ افترا می‌بندند و آگاهانه این کار را می‌کنند ﴿۷۸﴾ هیچ بشری را سزاوار نیست که خدا به او کتاب و فرمانروایی و نبوت عطا کند آنگاه به مردم بگوید بندگان من باشید نه بنده خدا! در حالی که سزاوار است مردمی ربّانی^(۱) باشید همچنان که کتاب خدا را می‌آموزید و درس می‌گیرید ﴿۷۹﴾ و [کتاب خدا] به شما دستور نمی‌دهد که فرشتگان و پیامبران را به عنوان خدایان برگزینید: مگر ممکن است شما را به کفر دستور دهد؟! آن هم بعد از آنکه تسلیم حق شده‌اید؟! ﴿۸۰﴾ و [به یاد آرید] هنگامی که خداوند از پیامبران پیمان گرفت: حال که شما را از کتاب و حکمت بهره‌مند کردم به پیامبری که به سوی‌تان می‌آید و آئین شما را تصدیق می‌کند ایمان بیاورید و یاریش کنید! و خدا ادامه داد: آیا اقرار کردید، و عهد مرا پذیرفتید؟! همگی گفتند: آری اقرار کردیم! و خدا گفت: پس گواهی دهید، من نیز همراه شما گواهی می‌دهم ﴿۸۱﴾ پس هرکس، از این به بعد نافرمانی کند بدون شک از زشتکاران بدئیت است! ﴿۸۲﴾ یا [دینی] به غیر از دین خدا می‌خواهند؟! حال آنکه در حقیقت هر که در آسمان‌ها و زمین است، چه بخواهد چه نخواهد، تسلیم خداوند بزرگ است و همه به سوی او باز می‌گردند! ﴿۸۳﴾

۱. ربّانی کسی است که به رب منسوب است. در جریان ربوبیت خود به سر می‌برد. خداوند امر می‌کند که خود را به صفت من، آراسته کنید! پیامبر ﷺ نیز فرمودند: «تخلقوا بأخلاق الله»، خود را به اخلاق الهی آراسته کنید.

قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
 وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ
 وَنَحْنُ لَهُ وَ مُسْلِمُونَ ﴿٨٥﴾ وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ
 يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ
 يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ
 الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ
 وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ
 عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن
 بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّن نَّقْبَلْ تَوْبَتَهُمْ
 وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ
 كُفْرًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِّلٌءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ
 أَفْتَدَىٰ بِهِ ؕ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٩١﴾

بگو: ما به خداوند بزرگ و آنچه بر ما نازل شده و آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان، و نیز به آنچه به موسی و عیسی و پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده ایمان داریم. و هیچ فرقی بین آن‌ها نمی‌گذاریم زیرا ما تسلیم محض امر خداییم! ﴿۸۴﴾ هرکس غیر از تسلیم بودن در برابر خداوند، دینی برگزیند هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و قطعاً او در آخرت از زبان دیدگان خواهد بود! ﴿۸۵﴾ چگونه خدا، قوم کافر و ناسپاس را هدایت کند در حالی که قبلاً ایمان آورده و گواهی داده بودند که پیامبر، حق است و دارای دلایلی روشن است؟! بدانید خداوند بزرگ، قوم ستمکار را هدایت نمی‌کند ﴿۸۶﴾ جزای آن‌ها اینست که نفرین خدا و فرشتگان و همهٔ مردم بر آنان باد! ﴿۸۷﴾ و در فضای این نفرین، جاودانه بمانند و در این عذاب هیچ عفوئی شامل حالشان نمی‌شود و هیچ مهلتی نخواهند داشت! ﴿۸۸﴾ مگر آنکه بعد از این توبه کنند و نیکوکار شوند. بدانید خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۸۹﴾ کسانی که ایمان داشتند سپس کافر شدند و روز به روز بر کفر و ناسپاسی خود افزودند، هرگز توبهٔ آن‌ها پذیرفته نخواهد شد، زیرا آن‌ها همان گمراهانند! ﴿۹۰﴾ آنان که نسبت به حقایق کافر شدند و با همین کفر نیز مردند، اگر بخواهند به اندازهٔ تمام کرهٔ زمین طلا بدهند تا خود را از عذاب الهی بازخرند، امکان‌پذیر نیست! برای آن‌ها عذابی دردناک است و هیچ یارو یاوری ندارند ﴿۹۱﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
 فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾ * كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلالًا لِبَنِي
 إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ
 التَّوْرَةُ قُلْ فَأَتُوا بِالتَّوْرَةِ فَآتُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 ﴿٩٣﴾ فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ
 هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٤﴾ قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
 وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٥﴾ إِنْ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي
 بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ
 إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ وَمَنْ دَخَلَهُ وَكَانَ آمِنًا وَاللَّهُ عَلَى النَّاسِ حَجُّ الْبَيْتِ
 مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ
 ﴿٩٧﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ
 عَلَى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنِ
 سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبِعُونَهَا عَوجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ
 بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا
 مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ ﴿١٠٠﴾

به مقام شامخ نیکی نمی‌رسید مگر آنکه، از آنچه خود دوست دارید انفاق کنید و ببخشید! و بدانید هرچه را انفاق کنید خداوند از آن آگاه است ﴿۹۲﴾ همه خوراکی‌ها برای بنی‌اسرائیل حلال بود جز آن‌ها که اسرائیل قبل از نزول تورات بر خود حرام کرده بود، و اگر غیر از اینست بگو تورات را بیاورید و بخوانید اگر [بر ادعایان پا می‌فشارید] و راست می‌گویید! ﴿۹۳﴾ از این پس هرکس بر خداوند دروغ و افترا بزند، بدون شک از ستمکاران است! ﴿۹۴﴾ بگو: خدا راست می‌گوید، پس از آیین یکتاپرستی ابراهیم تبعیت کنید زیرا او از جماعت مشرکان نبود ﴿۹۵﴾ اولین خانه‌ای که برای مردم بنا شد همانی است که در «بکه»^(۱) است، و این خانه مایهٔ برکت و هدایت همهٔ جهانیان است ﴿۹۶﴾ در آنجا آیات و نشانه‌های روشن است. در آنجا مقام ابراهیم است. بدانید هرکس داخل آن خانه شود در امنیت است! و مردمی که استطاعت رفتن به خانهٔ خدا را دارند باید به خاطر او حج را به جا آورد. و هرکس نپذیرد و انکار کند، بداند که خداوند بزرگ از همهٔ جهانیان بی‌نیاز است! ﴿۹۷﴾^(۲) بگو: ای اهل کتاب! چرا آیات خداوند را انکار می‌کنید؟ حال آنکه خدا شاهد عملکردتان است! ﴿۹۸﴾ بگو: ای اهل کتاب! چرا راه خدا را بر آن‌ها که ایمان دارند می‌بندید و می‌خواهید که آن‌ها منحرف شوند؟! در حالی که خود شما گواه بر درستی راه هستید؟ بدانید خداوند از عملکردتان غافل نیست ﴿۹۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! مراقب باشید چنانچه گروهی از اهل کتاب را تبعیت کنید بی‌شک شما را بعد از آنکه ایمان آورده‌اید به وادی کفر و ناسپاسی باز می‌گردانند ﴿۱۰۰﴾

۱. بکه، به جایگاه خانه خدا گویند.

۲. حج، راه سلوک است. مسیر وصل است. حج، خروج از منیت است و دریافت حقیقت، مقام ابراهیم، توحید ناب است. سالک باید این جام وحدت را سر کشد. این خانهٔ امن است. امنیت جزء در این وحدت نیست. «و خدا بین آدمی و قلب او حائل است!» (انعام - ۲۴)

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ
 رَسُولُهُ ۗ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١١١﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ ۖ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
 مُسْلِمُونَ ﴿١١٢﴾ وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ وَاذْكُرُوا
 نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
 فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ
 النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ
 تَهْتَدُونَ ﴿١١٣﴾ وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ
 بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١١٤﴾
 وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
 وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
 وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
 فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١١٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَّتْ
 وُجُوهُهُمْ ففِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٧﴾ تِلْكَ ءَايَاتُ
 اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۗ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١١٨﴾

و چه زشت است که کافر شوید در حالی که آیات الهی بر شما خوانده می‌شود و پیامبرش نیز در میان شما حضور دارد! بدانید هرکه به خداوند بزرگ تمسک جوید، به راه درست راهنمایی شده است ﴿۱۰۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! حرمت اوامر خدا را در بالاترین درجه آن پاس دارید، و جز به آیین تسلیم نمی‌رید! ﴿۱۰۲﴾ و همگی ریسمان نجات خداوندی را محکم بگیرید و فرقه فرقه نشوید، و نعمت بزرگ خداوند را به یاد آورید آن هنگام که دشمن هم بودید و او قلب‌های شما را به یکدیگر نزدیک کرد، و به برکت نعمتش همگی برادر شدید. در حالی که بر لبه پرتگاه آتش بودید، و خداوند شما را از آن نجات داد. این چنین خداوند آیتش را برای شما بیان می‌کند، امید آنکه به راه نجات و آرامش هدایت شوید ﴿۱۰۳﴾ باید از میان شما جمعی باشند که همواره مردم را به خیر و خدمت دعوت کنند، به خوبی‌ها امر کنند و از زشتی و منکر باز دارند. و اینان رستگارانند ﴿۱۰۴﴾ و از کسانی نباشید که فرقه فرقه شده‌اند و با یکدیگر اختلاف ورزیده‌اند! آن هم بعد از آنکه دلایل روشن حقانیت را دیده‌اند؛ بدانید برای آن‌ها عذابی بزرگ خواهد بود ﴿۱۰۵﴾ روزی که عده‌ای روسفید شوند و عده‌ای سیه‌رو، به آنان که سیه‌رو شده‌اند می‌گویند: آیا پس از ایمان آوردن تان، کافر شدید؟! پس بچشید این عذاب را به خاطر حقایقی که پوشانده‌اید! ﴿۱۰۶﴾ اما آنان که روسفید و آبرومندند در دریای رحمت خداوند جاودانند ﴿۱۰۷﴾ این‌ها آیات خداوند است که به حق بر تو می‌خوانیم و خداوند بزرگ هیچ ظلمی را بر جهانیان نمی‌پسندد ﴿۱۰۸﴾

۱. دقت کنید! می‌فرماید: اینان رستگارانند! یعنی رستگاران می‌توانند به امر به معروف و نهی از منکر اقدام کنند. این مهم از کسانی که رستگار نیستند و خود آلوده‌اند، مراد نیست. رستگار، کسی است که از تعلقات رسته است و واصل به حق گشته است. یادمان باشد که مسیح علیه السلام هنگامی که می‌خواستند زنی را سنگسار کنند، گفت: آنکه خود گناه نکرده است به این کار مبادرت کند! و همه رفتند زیرا به گناهکاری خود آگاه بودند! خود مسیح علیه السلام نیز که بی‌گناه بوده، زن را بخشید و از او خواست گرد گناه نگرده!

وَيَلِّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
 وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ
 الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ
 الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَنْ يَضُرُّكُمْ إِلَّا آذَىٰ ط وَإِنْ يَقْتُلُوكُمْ
 يُولُوكُمْ الْأَذْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١١١﴾ ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ
 الدِّيَّةَ أَيَنْ مَا تَقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ
 وَبَاءُ وَبِعَضْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَضَرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكِ
 بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ
 بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكِ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾ لَيْسُوا
 سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ
 ءَانَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُسَدِّعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَٰئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾ وَمَا
 يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست و تمامی امور به او باز می‌گردد ﴿۱۰۹﴾ شما بهترین مردمی هستید که بر جهانیان نمایان شده است، زیرا امر به معروف و نیکی می‌کنید و از بدی و زشتی باز می‌دارید و [با تمام وجود] خداوند را باور دارید! و اگر اهل کتاب ایمان بیاورند بی‌شک برایشان خیر و برکت است. البته جمعی از آنان مؤمن‌اند اما بیشترین، زشتکار و بدنیت‌اند ﴿۱۱۰﴾ جزء آزار اندکی، هیچ خسارت دیگری را نمی‌توانند بر شما وارد کنند. و چون با شما جنگ کنند، شکست خورده، میدان را ترک می‌کنند! بدانید آن‌ها پیروز نمی‌شوند ﴿۱۱۱﴾ هر جا که باشند ذلت و خواری آن‌ها را محاصره کرده است و تنها مفر آن‌ها امان خدا و امان مردم است! و آن‌ها به خشم خداوند نزدیک شده‌اند و در تنگنای بیچارگی و نگون‌بختی به سر می‌برند. زیرا آن‌ها آیات خدا را انکار می‌کردند و پیامبران را به ناحق می‌کشتند، و این بدان سبب بود که از فرمان خدا عصیان کردند و تجاوزکار شدند ﴿۱۱۲﴾ اما همه اهل کتاب یکسان نیستند بلکه مردمانی از آن‌ها به اطاعت خدا قیام کرده‌اند، آیات خداوند را در نیمه‌های شب تلاوت می‌کنند و از عظمت او به سجده می‌افتند ﴿۱۱۳﴾ خداوند و روز قیامت را باور دارند و امر به نیکی می‌کنند و از زشتی و بدی باز می‌دارند و به سرعت به انجام کارهای نیک اقدام می‌کنند، بدون شک آن‌ها از نیکوکارانند ﴿۱۱۴﴾ و هر کار نیکی که انجام دهند نادیده گرفته نمی‌شود و خداوند به امور حرمت‌گزاران حریم الهی، آگاه است ﴿۱۱۵﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ
 اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
 مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
 صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا
 ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِّن دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا
 وَدُّوْا مَا عِنتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي
 صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ
 ﴿١١٨﴾ هَآأَنْتُمْ أَوْلَاءُ يُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ
 كُلِّهِ وَإِذَا الْقُومُ قَالَوْءَآمَتًا وَإِذَا اخْلَوْا عَضُوعَٰلَيْكُمْ
 أَلَانَ مِلَٰمَ مِنَ الْعِيْظِ قُلْ مُوتُوا بِعِيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَّسْكُمُ حَسَنَةٌ سَوَّهْمُ وَإِنْ تَصِبْكُمُ
 سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
 تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

آنان که به کفر و ناسپاسی گرویدند بدانند اموال و اولادشان هیچ سودی در برابر مجازات خداوند، برایشان نخواهد داشت! آن‌ها اهل آتشند و جاودانه در آن خواهند ماند ﴿۱۱۶﴾ مثل انفاق و بخشش کافران در دنیا، مثل تندبادی است که بر کشتزار قوم به خود ستم کرده‌ای، بوزد و تمام محصولات آن‌ها را نابود کند. بدانید که خداوند بر آن‌ها ستم نکرده است، بلکه خود آن‌ها بر خویش ستم کرده‌اند! ﴿۱۱۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! محرم اسراری غیر از اهل ایمان انتخاب نکنید، زیرا دیگران از هیچ فسادى نسبت به شما کوتاهی نمی‌کنند، و همواره آرزو می‌کنند در رنج و عذاب باشید! کینه و دشمنی از کلامشان می‌بارد؛ تازه آن‌چه در دل پنهان کرده‌اند بزرگ‌تر است! ما نشانه‌ها را به روشنی برای شما بیان کردیم، امید آنکه عقل خود را به کار اندازید ﴿۱۱۸﴾ شما آن‌ها را دوست می‌دارید اما آن‌ها شما را دوست ندارند، زیرا شما به تمام این کتاب ایمان آورده‌اید! و زمانی که آن‌ها با شما برخورد کنند گویند: ایمان آورده‌ایم! و وقتی خلوت می‌کنند از شدت کینه و حسد نسبت به شما، انگشتان خود را به دندان می‌گزند! بگو ای پیامبر: از شدت این کینه بمیرید، که خداوند به آنچه که در دل‌هاست آگاه است! ﴿۱۱۹﴾ اگر خوبی و خیری به شما رسد غمگین می‌شوند، و اگر شری بر شما وارد شود خوشحال می‌گردند! بدانید اگر شما در راه حق صبور باشید و حرمت خداوند را نگاه دارید، از نقشه‌هایشان هیچ ضرری به شما نخواهد رسید، زیرا خداوند بر آنچه می‌کنند احاطه دارد ﴿۱۲۰﴾ و [یاد آر] هنگامی که صبحگاه خانواده‌ات را ترک کردی تا اردوگاه جنگی اهل ایمان را مشخص کنی! بدان که خداوند بزرگ، شنوا و آگاه است! ﴿۱۲۱﴾

إِذْ هَمَّتْ طَّائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا وَعَلَى اللَّهِ
 فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
 أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمَدِّدَ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 مُنزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَى إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُورِهِمْ
 هَذَا يُمَدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ
 ﴿١٢٥﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ
 وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا
 مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْتَسِبْتُمْ فِي قُلُوبِكُمْ خَائِبِينَ ﴿١٢٧﴾
 لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ
 ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَعْرِضُ لِمَنْ
 يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً
 وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ
 لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

و نیز به یاد آر] هنگامی که دو گروه از شما تصمیم گرفتند تا نسبت به جهاد سستی کنند، غافل از اینکه خداوند پشتیبان آن‌ها بود! و بدانید که اهل ایمان فقط بر خداوند بزرگ توکل می‌کنند ﴿۱۲۲﴾ خداوند شما را در [جنگ] «بدر» یاری کرد در حالی که شما ضعیف بودید! پس حرمتِ نعمتِ خداوند را نگاه دارید. امید آنکه به مقام شاکران نائل شوید ﴿۱۲۳﴾ و [یاد آر] هنگامی که به اهل ایمان گفتی: آیا کافی نیست که خداوند، شما را با سه هزار تن از فرشتگان آسمانیش یاری کند؟! ﴿۱۲۴﴾ آری، امروز هم اگر استقامت کنید و حرمت خدا را نگاه دارید هنگامی که به شما یورش می‌آورند، خداوند با پنج هزار تن از فرشتگان ممتازش شما را یاری خواهد کرد! ﴿۱۲۵﴾ و خداوند این کار را نکرد مگر برای آنکه شما شادمان شوید و قلب‌هایتان آرام گیرد! و بدانید هیچ پیروزی وجود ندارد مگر آنکه از جانب خداوند قدرتمند و حکیم باشد! ﴿۱۲۶﴾ بدینسان خداوند قسمتی از پیکره دشمن را هلاک کرد، و قسمتی دیگر را خوار و ذلیل و سرافکنده بازگرداند! ﴿۱۲۷﴾ اگر خدا بخواهد آن‌ها را می‌بخشد و یا عذابشان می‌کند و این کار - ای پیامبر - ارتباطی به تو ندارد، زیرا آن‌ها قومی ستمکارند! ﴿۱۲۸﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست. هرکه را صلاح بداند می‌بخشد و هرکه را صلاح بداند عذاب می‌کند، و خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۱۲۹﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! ربا مخورید با اضافه‌های پی در پی آن! و حرمت خدا را نگاه دارید، امید آنکه رستگار شوید! ﴿۱۳۰﴾ و بپرهیزید از آتشی که برای ناسپاسان مهیا شده است! ﴿۱۳۱﴾ و از خداوند و پیامبر اطاعت کنید تا مشمول رحمت الهی گردید! ﴿۱۳۲﴾

* وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
 السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٢﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
 فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ
 عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا
 فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا
 لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلَىٰ مَا
 فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم مَّغْفِرَةٌ مِّن
 رَبِّهِمْ وَجَنَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ
 أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قِبَلِكُمْ سُنَنٌ فَنُفِثُوا
 فِي الْأَرْضِ فَأَنْظِرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ
 ﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾
 وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ
 ﴿١٣٩﴾ إِنْ يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ، وَتِلْكَ
 الْآيَاتُ نَزَّلْنَا بِهَا عَلَىٰ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

و برای رسیدن به آموزش خداوند و نیز رسیدن به بهشتی که وسعتش به اندازه آسمان‌ها و زمین است از یکدیگر پیشی گیرید! [همان بهشتی که] برای حرمت‌گزاران حریم الهی مهیا شده است ﴿۱۳۳﴾ همان کسانی که چه در توانگری و چه در تنگدستی انفاق می‌کنند. و هنگام خشم بر نفس خویش مسلط می‌شوند، و از خطاهای مردم در می‌گذرند. بدانید خداوند نیکوکاران را دوست دارد! ﴿۱۳۴﴾ و آنان که وقتی کار زشتی مرتکب شوند و یا به خود ظلم کنند، به یاد خدا می‌افتند و سپس برای پاک شدن گناهانشان طلب آموزش می‌کنند. و غیر از خدا کیست که بتواند گناهان را محو کند و ببخشد؟! البته آن‌ها چون به زشتی گناه آگاه بودند بر ادامه آن پافشاری نکردند! ﴿۱۳۵﴾ پاداش آن‌ها بخشش و آموزش خداوند و بهشت‌هایی است که نهرها در آن جاری است، و آن‌ها در آن جاویدانند. و چه پاداش خوبی است برای اهل عمل! ﴿۱۳۶﴾ قبل از شما، آیین‌ها و سنت‌های بسیاری بوده است، پس در زمین سیر و سیاحت کنید تا ببینید عاقبت آن‌ها که حقایق را تکذیب کردند چه بوده است! ﴿۱۳۷﴾ این برای مردم یک سخن است، اما برای آن‌ها که حرمت خدا را نگه می‌دارند یک راهنمایی و یک موعظه است! ﴿۱۳۸﴾ سستی مکنید، مأیوس و غمگین مشوید! چه شما از همه برترید، اگر ایمان داشته باشید! ﴿۱۳۹﴾ اگر در این راه به شما زخمی‌رسد، بی‌شک به دشمن نیز زخمی مثل همان وارد آمده است! و اینگونه روزها [ی تلخ و شیرین] را میان مردم می‌گردانیم تا خداوند اهل ایمان را مشخص کند، و شاهدانی از شما برگرد. بدانید که خداوند ظالمان را دوست ندارد! ﴿۱۴۰﴾

وَلِيْمَحِصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمَحَقَ الْكٰفِرِينَ ﴿١٤١﴾ أَمْ
 حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا
 مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصّٰبِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ
 قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ
 إِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ؕ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
 أُنْقَلَبْتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَابِكُمْ ۗ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰٓ عَقْبَيْهِ فَلَٰنَ يُضْرَرَ
 اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
 لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ كَتَبْنَا مُوَجَلًّا ۗ وَمَنْ يُرِدْ
 ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا
 وَسَيَجْزِي الشّٰكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ قَاتَلَ مَعَهُ
 رِيسُوْنَ كَثِيْرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا ءَصَابَهُمْ فِي سَبِيْلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
 وَمَا اسْتَكْبَرُوْا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الصّٰبِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ
 قَالُوْا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبَّتْ أَقْدَامَنَا
 وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ
 الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

و این کار برای آنست که خداوند اهل ایمان را پاکیزه گرداند و ناسپاسان کافر را نابود کند! ﴿۱۴۱﴾ آیا خیال کرده‌اید که به بهشت وارد می‌شوید در حالی که هنوز خداوند، مجاهدان و صابران را از میان شما مشخص نکرده است؟! ﴿۱۴۲﴾ پیش از آنکه مرگ به سراغتان آید همواره آن را آرزو می‌کردید، اکنون مرگ مقابل شماست و آن را می‌بینید! ﴿۱۴۳﴾ محمد کسی نیست جز پیامبری که قبل از او پیامبرانی بوده‌اند؛ آیا او اگر بمیرد و یا کشته شود شما به آیین گذشتگانان برمی‌گردید؟! بدانید کسی که به گذشته زشت خود برگردد به خداوند ضری نرسانده است، و خداوند به زودی پاداش شکرکنندگان را خواهد داد! ﴿۱۴۴﴾ و هیچ کس نمی‌میرد مگر به اذن خدا، و آن در کتابی زمان بندی شده است. هرکس خواهان پاداش دنیوی باشد به او می‌دهیم. و هرکس خواهان پاداش حیات جاوید باشد باز به او می‌دهیم، و به زودی شکرکنندگان را پاداش خواهیم داد! ﴿۱۴۵﴾ و چه بسا پیامبرانی بودند که مردان الهی بسیاری همراه آنان به جنگ رفتند و در راه خدا، هرچه بر سرشان آمد نه سست شدند و نه مأیوس، و وضعی از خود نشان ندادند و سرفرو نیاوردند زیرا خداوند استقامت‌کنندگان را دوست دارد! ﴿۱۴۶﴾ و تنها سخن آن‌ها این بود که پروردگارا! گناهان ما را ببامرز و زیاده‌روی و تندروی ما را در کارها ببخش، و قدم‌های ما را استوار گردان، و بر جماعت ستمکار پیروزمان گردان! ﴿۱۴۷﴾ و خداوند بی‌درنگ، هم پاداش دنیوی و هم پاداش خوب حیات جاوید را به آن‌ها عطا کرد، و بدانید که خداوند نیکوکاران را دوست دارد! ﴿۱۴۸﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا
يَرُدُّكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَنُلْقِي
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ
مَا لَهُمْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَيَشْهَرُ
مَثْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ
وَعَدَهُ إِذْ تَخَسُّونَهُمْ بِإِذْنِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ
وَتَنَزَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ
مَا تُحِبُّونَ ۗ مِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّن
يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۗ
وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ
﴿١٥٢﴾ إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلَوْنَهَا عَلَىٰ أَحَدٍ
وَأَلرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ فَأَثَابَكُمْ
غَمًّا بَعِيرًا ۗ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا
مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چنانچه از کفار اطاعت کنید آن‌ها شما را به آیین زشت گذشته‌گان برمی‌گردانند، و سرانجام زیانکار خواهید شد ﴿۱۴۹﴾ [آن‌ها سرپرست شما نیستند] بلکه خداوند سرپرست شماست و او بهترین یاری دهنده است! ﴿۱۵۰﴾ به زودی در دل ناسپاسان، رعب و وحشت خواهیم انداخت زیرا آنان چیزهایی را شریک خدا قرار دادند که هیچ حجت آسمانی ندارد! بدانید جایگاه ظالمان، آتش است و چه بد جایگاهی است! ﴿۱۵۱﴾ خداوند به وعده‌ای که به شما داده بود وفا کرد، آن هنگام که به خواست او دشمن را تار و مار می‌کردید تا اینکه سست شدید و در کار خود به نزاع پرداختید. اما هنگامی که آنچه را که دوست داشتید (غنائیم و سوسه‌انگیز) را به شما نشان داد و [بر سر غنائیم دنیوی] از فرمان سرپیچی کردید، عده‌ای از شما خواستار دنیا شدند و عده‌ای خواستار حیات جاودان! و خدا شما را شکست داد تا امتحانتان کند! اینک از شما درگذشت زیرا خداوند نسبت به اهل ایمان بخشنده و باگذشت است ﴿۱۵۲﴾ و [یاد آورید] هنگامی که [سراسیمه] از کوه بالا می‌رفتید و از وحشت به عقب‌ماندگان نگاه نمی‌کردید در حالی که پیامبر، شما را از پشت سر صدا می‌کرد! پس خداوند غمی بر غم شما افزود برای اینکه بفهمید هیچ‌گاه برای چیزی که از دست داده‌اید و مصیبت‌هایی که به شما وارد آمده غمگین و مأیوس نشوید! و بدانید که خداوند بزرگ از عملکردتان آگاه است ﴿۱۵۳﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نَاعَسَا يَعْشَى طَآئِفَةً
 مِنْكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ
 الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ ۗ
 قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ
 يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قَتَلْنَا هَٰؤُلَاءِ قُلْ لَوْ كُنْتُمْ
 فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ
 وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ
 يَوْمَ التَّقِي الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ
 مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا
 ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرُبَىٰ لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
 وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ أَوْ مُتْتِمَّتْ لِمَغْفِرَةٍ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٍ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

و بعد از غم، آرامش و ایمنی را بر شما نازل کرد تا آنجا که برخی از شما را خواب آرام فرا گرفت. اما گروهی دیگر که در فکر جان خویش بودند و چون زمان جاهلیت به خداوند گمان باطل داشتند گفتند: یعنی می‌شود دوباره کار به دست ما افتد؟! بگو همه کارها به دست خداست. آن‌ها در دل‌های خود چیزی را پنهان می‌کنند که نمی‌خواهند بر تو آشکار کنند، و می‌گویند: اگر حتی قسمتی از کار به دست ما بود اینجا اینگونه کشته نمی‌شدیم! به آن‌ها بگو [ای پیامبر]: حتی اگر در خانه‌هایتان هم بودید، آنان که برایشان کشته شدن مقرر شده بود با پای خود به قتلگاه می‌رفتند! زیرا خداوند شما را به آنچه در سینه دارید امتحان می‌کند تا ایمان را که در قلبتان است خالص گرداند. بدانید خداوند بزرگ از آنچه در سینه‌هاست آگاه است! ﴿۱۵۴﴾ و کسانی که در روز روبرو شدن دو سپاه، فرار کردند، شیطان آن‌ها را به خاطر دستاورد گناه‌آلودشان لغزاند. اما اکنون خداوند آن‌ها را بخشیده است، زیرا خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و بردبار است ﴿۱۵۵﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! مثل کفاری نباشید که درباره برادران خود که به سفر و یا جنگ رفتند گفتند: اگر پیش ما مانده بودند نه می‌مردند و نه کشته می‌شدند! و خداوند این گمان خام را به عنوان حسرتی در دل آن‌ها گذاشت، و بدانید که این خداوند است که زنده می‌کند و می‌میراند و خدا به عملکردتان بیناست! ﴿۱۵۶﴾ و اگر در راه اطاعت از خداوند بمیرید و یا کشته شوید باکی نیست. زیرا بخشش و رحمت بی‌کران الهی از هر چه در طول عمر می‌اندوزند بهتر است ﴿۱۵۷﴾

وَلَئِنْ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تَحْشُرُونَ ﴿١٥٨﴾ فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ
 لَئِنْ لَمْ يَأْتِ بِدَلِيلٍ لَكَ لَئِنْ لَمْ يَأْتِ بِدَلِيلٍ لَكَ لَئِنْ لَمْ يَأْتِ بِدَلِيلٍ لَكَ لَئِنْ لَمْ يَأْتِ بِدَلِيلٍ لَكَ
 فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ
 فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِنْ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ
 فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ
 بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ
 يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ
 نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنْ أَتَّبَعَ رِضْوَانَ
 اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَا أَوْلَهُ جَهَنَّمَ وَيَبْسُ الْمَصِيرُ
 ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ
 مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
 يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوَلَمْ آتِ
 أَصَابَتِكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا
 قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

و چه بمیرید و چه کشته شوید نزد خداوند محشور خواهید شد! ﴿۱۵۸﴾ [ای پیامبر] به برکت وجود رحمت الهی است که تو با مردم خوش رفتار هستی، و اگر خشن و سخت دل می‌بودی، بدون شک تو را ترک می‌کردند! پس آن‌ها را ببخش و برایشان آموزش بطلب و در کارها با آن‌ها مشورت کن. اما هنگامی که تصمیم گرفتی بر خدا توکل کن، زیرا خداوند بزرگ توکل‌کنندگان را دوست دارد! ﴿۱۵۹﴾ اگر خدا شما را یاری کند هیچ کس نمی‌تواند بر شما مسلط شود، و اگر بخواهد شما را خوار کند، غیر از خودش کیست که بتواند یاریتان کند؟! بدانید که اهل ایمان بر خداوند توکل می‌کنند ﴿۱۶۰﴾ هیچ پیامبری خیانت نکند و هرکس که خیانت کند بدانند آنچه را که خیانت کرده در روز قیامت با خود خواهد آورد، آنگاه جزای دستاورد هرکس داده شود در حالی که به احدی ستم نمی‌رود! ﴿۱۶۱﴾ آیا کسی که در راه رضایت خداوند قدم بر می‌دارد مانند کسی است که موجب خشم خدا می‌شود! در حالی که جایگاه او جهنم است، و چه بد سرنوشتی است [این جهنم!] ﴿۱۶۲﴾ برای این دو گروه درجات متفاوتی است و خداوند بزرگ به عملکردشان بیناست ﴿۱۶۳﴾ و خداوند بر اهل ایمان منت گذاشت که پیامبری از خودشان را مبعوث کرد تا آیات الهی را بر آن‌ها بخواند و پاکیزه‌شان گرداند و کتاب و حکمت به آن‌ها بیاموزد، در حالی که قبل از آن در گمراهی و حیرانی آشکار بودند ﴿۱۶۴﴾ آیا [به یاد دارید] هنگامی که آسیبی [در جنگ احد] به شما رسید در حالی که دو برابر این آسیب را [در جنگ بدر] رسانده بودید، گفتید: این مصیبت از کجاست؟ بگو [ای پیامبر]: از ناحیه خودتان است! خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست! ﴿۱۶۵﴾

۱. بهشت و جهنم دو کیفیت‌اند در آنفس، و البته در افاق نیز مشهودند. هرکس، هرکدام از این دو کیفیت را با نوع سلوکش، در وجودش پرورش دهد، پس از مرگ نیز با او خواهد ماند.

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ فَيَا ذُنَّ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ
 ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَتَّبِعْنَا كُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمِيذٍ
 أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ الَّذِينَ قَالُوا لِلْإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا
 لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا قُلُوبًا فَادْرَأْ وَأَعَنْ أَنْفُسِكُمْ الْمَوْتَ إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ
 اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ، وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ
 مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾ *يَسْتَبْشِرُونَ
 بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ
 الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾
 الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
 فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

آن چه آن روز در برخورد دو سپاه به شما رسید به اذن خدا بود تا اهل ایمان را مشخص کند ﴿۱۶۶﴾ و نیز اینکه کسانی را که نفاق کردند مشخص نماید! چون به آن‌ها گفته شد: بیایید و در راه خدا جهاد کنید و یا [لا اقل] دفاع کنید! گفتند: اگر به یقین می‌دانستیم جنگی روی خواهد داد، با شما می‌آمدیم! بدانید که آنان به کفر نزدیک‌ترند تا به ایمان! زیرا با زبان چیزهایی می‌گویند که در قلب‌هایشان نیست در حالی که خداوند به آنچه کتمان می‌کنند آگاهی کامل دارد ﴿۱۶۷﴾ به آنان که [از جهاد امتناع کردند و] دربارهٔ برادرانشان گفته بودند: اگر سخن ما را شنیده بودند کشته نمی‌شدند، بگو: اگر راست می‌گویید مرگ را از خودتان دور کنید! ﴿۱۶۸﴾ و میندازید کسانی که در راه خداوند کشته شده‌اند مرده‌اند، بلکه آنان زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی دارند ﴿۱۶۹﴾ از فضل و رحمتی که خداوند نصیب‌شان کرده شادمانند و مشتاقانه کسانی را که هنوز به آن‌ها ملحق نشده‌اند فرا می‌خوانند. زیرا هیچ ترس و اندوهی بر آنان روا نیست ﴿۱۷۰﴾ و [دیگران را] مژده رحمت و نعمت الهی می‌دهند و اینکه خداوند پاداش اهل ایمان را ضایع نمی‌کند ﴿۱۷۱﴾ کسانی که، با آنکه زخم خورده‌اند باز گوش به فرمان خدا و رسولش هستند، چنانچه همواره عملکرد نیک داشته باشند و حرمت فرمان خدا را نگاه دارند برایشان پاداشی بزرگ است ﴿۱۷۲﴾ آن دسته از اهل ایمان که مردم خطابشان کردند که: همه علیه شما بسیج شده‌اند، پس بترسید و تسلیم شوید! اما این سخن ایمان‌شان را تقویت کرد و گفتند: الله ما را کفایت می‌کند و او وکیل خوبی است! ﴿۱۷۳﴾

فَأَقْبَلُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّ لَهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا
 رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ
 يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ ؕ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾
 وَلَا يَحْزَنكَ الَّذِينَ يَسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
 شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
 شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا
 نُضِلُّ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ ؕ إِنَّمَا نَلْمِي لَهُمْ لِيَزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ
 عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۗ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ
 عَلَى الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِن رُّسُلِهِ ۗ مَنْ يَشَاءُ فَنُفِئُوا بِاللَّهِ
 وَرُسُلِهِ ۗ وَإِن تَوَمَّنُوا أَوْ تَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ
 الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَاءِ أَنفُسِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ
 بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ ۗ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَاللَّهُ
 مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

پس [شادمانه] همراه با نعمت و رحمت الهی [از جنگ] بازگشتند در حالیکه هیچ آسیبی به آن‌ها نرسیده بود، زیرا آن‌ها رضایت و خشودی خدا را خواستند و خداوند صاحب فضل و بخشایشی بزرگ است ﴿۱۷۴﴾ این شیطان است که در دل دوستدارانش رعب می‌اندازد ولی شما از آن‌ها نترسید و از من خوف داشته باشید، اگر حقیقتاً ایمان دارید! ﴿۱۷۵﴾ کسانی که به سوی کفر و ناسپاسی می‌شتابند تو را غمگین نکنند، آن‌ها هیچ ضرری به خدا نمی‌رسانند. خداوند می‌خواهد هیچ بهره‌ای از آخرت نصیب‌شان نکند زیرا برایشان عذابی بزرگ است ﴿۱۷۶﴾ آنان که ایمان را از کف دادند و به جای آن کفر خریدند، بدانند که هیچ ضرری به خدا نخواهند رساند و برای آن‌ها عذابی دردناک مهیاست! ﴿۱۷۷﴾ و بی‌ایمانان مپندارند مهلتی که به آن‌ها داده‌ایم به نفع آن‌هاست، بلکه این مهلت را داده‌ایم تا آن‌ها بر گناهانشان بیافزایند، زیرا عذابی خوارکننده در انتظارشان است! ﴿۱۷۸﴾ خداوند، شما اهل ایمان را همانگونه که هستید [بدون آزمایش] رها نمی‌کند مگر اینکه ناپاک را از پاک مشخص کند! و خدا شما را از نادیده‌های غیب مطلع نمی‌کند، اما بعضی از پیامبرانش را که خود بخواهد برای این کار بر می‌گزیند. پس خدا و پیامبرانش را باور کنید و اگر ایمان بیاورید و حرمت فرمان‌های خدا را نگاه دارید، در این صورت برای شما پاداشی بزرگ است ﴿۱۷۹﴾ و کسانی که بخل می‌ورزند و از نعمت‌هایی که خداوند عطایشان کرده انفاق نمی‌کنند، مپندارند که این کار به نفع آنان است بلکه شری است که دامگیرشان شده، و در روز قیامت آنچه را که از بخشیدنش بخل ورزیده‌اند چون طوقی به گردن‌شان آویخته می‌گردد. و بدانید که میراث آسمان‌ها و زمین همه از آن خداست (کسی چیزی با خود نمی‌برد) و خداوند به عملکردتان آگاه است ﴿۱۸۰﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ
سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ
ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ
وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا
عٰهَدَ الْيَنَّا أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ
تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ
وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ
﴿١٨٣﴾ فَإِن كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا
بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ
ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فَمَن زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَعُ الْعُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَسَبُّوْتَ فِي
أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلِتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا
وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِّنْ عَرْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

و خداوند شنید سخن آن‌هایی را که گفتند: خدا فقیر است و ما توانگریم! بدون شک هم ادعایشان را و هم [اقدامشان را در مورد] قتل پیامبرانی که به ناحق کشتند، مکتوب خواهیم کرد و می‌گوییم بچشید عذاب آتش سوزان را! ﴿۱۸۱﴾ و این به خاطر دستاوردتان است، زیرا خداوند به هیچ کدام از بندگانش ستم نمی‌کند ﴿۱۸۲﴾ کسانی گفتند: خداوند از ما پیمان گرفته است تا به هیچ پیامبری ایمان نیاوریم مگر آنکه یک قربانی برای ما بیاورد که آتش آن را بخورد! بگو [ای پیامبر!] پیامبرانی هم قبل از من با معجزاتی آشکار آمدند؛ حتی همین را که گفتید انجام دادند، پس چرا آن‌ها را کشتید اگر مدعی راستگویی هستید؟! ﴿۱۸۳﴾ [ای پیامبر!] اگر تو را تکذیب کنند، بدان که پیامبران قبل از تو نیز که با دلایل آشکار و نوشته‌ها و کتاب روشن آمدند تکذیب شدند! ﴿۱۸۴﴾ هر کسی طعم مرگ را می‌چشد، بدون شک مزد عملکردتان را در روز قیامت خواهند داد و هرکس را که از آتش دور کنند و به بهشت بیاورند، برنده و پیروز است. و بدانید که این زندگی دنیا چیزی جز کالای فریب نیست! ﴿۱۸۵﴾ شما در مورد اموال و جان‌هایتان امتحان خواهید شد، و بدانید هم از مشرکان و هم از اهل کتاب، زخم‌زبان بسیار خواهید شنید، و چنانچه صبر پیشه کنید و حرمت فرمان خدا را نگاه دارید، کار بزرگی انجام داده‌اید! ﴿۱۸۶﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ
 وَلَا تَكْتُمُونَهُ، فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ ثَمَنًا
 قَلِيلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا
 أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
 بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي
 خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ
 لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيمًا وَفُوعُوا
 وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾
 رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
 أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ
 ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا
 سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّأَمَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى
 رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

و [یاد آورید] هنگامی که خداوند از اهل کتاب پیمان گرفت تا کلام خدا را برای مردم بیان کنند و کتمان‌ش نکنند، اما آن‌ها، آن را پشت سر انداختند و به بهای اندک دنیا فروختند. و چه تجارت زشتی کردند! ﴿۱۸۷﴾ مپندار آن‌ها که از اعمال زشت خود شادمانند، و حتی دوست دارند نسبت به اعمال خوبی که انجام نداده‌اند مورد ستایش قرار گیرند. در پناهگاهی دور از عذاب خداوند! برای آن‌ها عذابی دردناک مهیاست ﴿۱۸۸﴾ مُلک و فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن خداست. و خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿۱۸۹﴾ حقیقتاً در آفرینش آسمان‌ها و زمین و اندر پی هم آمدن شب و روز، نشانه‌هایی برای مردم خردمند است! ﴿۱۹۰﴾ آن‌هایی که در هر حال - چه نشسته چه ایستاده و حتی به پهلو خفته - خداوند را یاد می‌کنند، و در آفرینش آسمان‌ها و زمین تفکر می‌کنند، [اقرار دارند که] پروردگارا! اینها را بیهوده و باطل خلق نکرده‌ای، تو از هر عیب و نقص مبرایی، پس ما را از عذاب دوزخ حفظ فرما! ﴿۱۹۱﴾ پروردگارا! هرکس را که به آتش افکنی بدون شک خوار و رسوایش کرده‌ای! و بدانید که ستمگران را هیچ یار و یآوری نیست! ﴿۱۹۲﴾ پروردگارا! ما ندای منادی ایمان را شنیدیم [که فریاد برآورده بود]: باور کنید پروردگارتان را! پس ما نیز ایمان آوردیم. پروردگارا! از گناهان ما درگذر، و بدی‌های ما را ببوشان، و ما را با نیکان بمیران! ﴿۱۹۳﴾ پروردگارا! به ما عطا کن آنچه را که از زبان پیامبرانت به ما وعده داده‌ای، و ما را در روز قیامت خوار مساز؛ زیرا تو خلاف وعده خویش عمل نمی‌کنی! ﴿۱۹۴﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنثِيَ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغْرَبَنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَتَّعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَيَسَّ الْمَهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشَعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِعَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

پس خداوند دعایشان را اجابت کرد و گفت: من عمل هیچ کدام از شما را - چه مرد باشد چه زن - ضایع نمی‌کنم، شما ممنوع هستید و از جنس یکدیگر. پس آن‌ها که در راه خدا هجرت کردند در حالی که از خانه‌هایشان رانده شده بودند، و در راه من سختی و آزار دیدند و جنگ کردند و کشته شدند، بدون تردید تمامی گناهانشان را محو می‌کنم و آن‌ها را در بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد می‌کنم! این پاداشی از جانب خداوند است. و بهترین پاداش‌ها نزد خداست ﴿۱۹۵﴾ جولان دادن [پیروزمندانه] کافران در شهرها تو را نفریب! ﴿۱۹۶﴾ این بهره‌ناچیز و چندروزه دنیاست. پس از آن جایگاهشان جهنم است، و چه بد جایگاهی است [این جهنم!] ﴿۱۹۷﴾ اما کسانی که حرمت اوامر پروردگارشان را نگاه داشتند برایشان بهشت‌هایی است که نهرها در آن جاری است و آن‌ها همیشه در آنجا مهمان خدایند، و بدانید آنچه نزد خداست برای نیکان بهترین است! ﴿۱۹۸﴾ و نیز از اهل کتاب کسانی هستند که به خداوند و آنچه بر شما نازل کرده‌ایم و آنچه بر آن‌ها نازل شده است ایمان دارند، و در برابر خداوند خاضعند و آیات خدا را به بهایی اندک نمی‌فروشند. پاداش آنان نزد پروردگارشان محفوظ است. بدون شک خداوند حساب‌ها را سریعاً رسیدگی می‌کند! ﴿۱۹۹﴾ ای همه کسانی که ایمان آورده‌اید، صبر پیشه کنید، استقامت داشته باشید، و همواره آماده باشید، و حرمت خدا را نگاه دارید، امید آنکه رستگار شوید! ﴿۲۰۰﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا
 زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ
 بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾ وَعَ اتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ
 وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَيْرَ بِالْأَسْفَلِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ
 كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ﴿٢﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا
 مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنِّي وَتِلْكَ أَرْبَعٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا
 فَوَاحِدَةٌ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴿٣﴾ وَعَ اتُوا
 النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُنَّ نَفْسًا فَكُلُوهُ
 هَنِيئًا مَرِيئًا ﴿٤﴾ وَلَا تَوْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ
 قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٥﴾ وَابْتَلُوا
 الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنَّهُنَّ مِنْهُمْ رِشْدًا فَادْفَعُوا
 إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ
 غَنِيًّا فَلْيَسْعَفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا
 دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

سوره نساء

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای مردم! حرمت پروردگارتان را نگاه دارید، پروردگاری که همه شما را از یک نفس^(۱) خلق کرد و همسر او را از جنس خودش آفرید، سپس از آن دو، مردان و زنان بسیاری را به وجود آورد. و حرمت خدایی را نگاه دارید که هرگاه از یکدیگر چیزی می‌خواهید سوگند او را می‌خورید. و نیز با خویشاوندان خود قطع رابطه نکنید که خداوند مراقب رفتار شماست^(۲) و هنگامی که یتیمان بزرگ شدند اموال آن‌ها را به خودشان بدهید. و اموال بد خود را با اموال خوب آن‌ها عوض نکنید، و [با مخلوط کردن] اموال آن‌ها با اموال خودتان، آن را نخورید، زیرا این گناهی بزرگ است^(۳) و چنانچه می‌تسید اگر با دختران یتیم [ازدواج کنید] عدالت را رعایت نکنید، پس با زنان دیگری که برایتان حلال است و می‌پسندید ازدواج کنید، دو یا سه یا چهار زن. و باز اگر ترسیدید که نتوانید عدالت را بین آن‌ها رعایت کنید فقط با یک تن ازدواج کنید، و با آنکه مالکش شده‌اید، زیرا این کار در جلوگیری از ستم مؤثرتر است^(۴) و مهر زنان را با طیب خاطر تماماً به آن‌ها پرداخت کنید، و اگر آن‌ها چیزی از آن را به شما بخشیدند حلال و گواریتان خواهد بود^(۵) و اموال [متعلق به سفیهان] را که در دست‌تان است، و خداوند آن را باعث بقای زندگی مادی قرار داده، به آن‌ها نسیب‌ارید. اما به وسیله آن، آنان را روزی دهید و لباس بیوشانید و همواره با آن‌ها با رفتار و سخنان شایسته برخورد کنید^(۶) و یتیمان را هنگامی که به سن ازدواج رسیدند امتحان کنید، چنانچه متوجه رشد عقلی آن‌ها شدید اموالشان را به خودشان بدهید. و پیش از آنکه به سن بلوغ رسند اموالشان را طمع‌کارانه و از روی اسراف نخورید، و آنان که توانگرند به عنوان دستمزد [حفظ کردن اموال] چیزی از اموالشان برندارند. و هرکه نیازمند است، دستمزد به میزان عرف بردارد. و هنگامی که اموالشان را دادید شاهدانی را بر آن‌ها گواه کنید، و بدانید خداوند برای حساب کشیدن کافی است^(۷)

۱. نفس، ماده لطیفه‌ای است که قابلیت حیات و جنبندگی دارد. ما همه از یک نفس واحد، از یک منبع حیات بخش، نشأت گرفته‌ایم. ما همه در کل، یک پیکره واحد را تشکیل می‌دهیم. پس هر ظلمی، ظلم به خویشتن است!

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ
مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا
﴿٨﴾ وَلِيَحْشَ الَّذِينَ لَوْتَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعْفًا
خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾ إِنَّ
الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي
بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي
أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ فَإِن كُنَّ نِسَاءً
فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ وَلَا بَوْلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن
كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَتْهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِن
كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا
أَوْ دِينَءٌ أَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

مردان را از آنچه پدران و مادران و نزدیکان به ارث می‌گذارند نصیبی است. و زنان را نیز از آنچه پدران و مادران و نزدیکان به ارث می‌گذارند نصیبی است، خواه کم باشد خواه زیاد، و این سهمی تعیین شده است ﴿۷﴾ و اگر هنگام تقسیم ارث، خویشاوندان و یتیمان و درماندگان نیز آمدند به آن‌ها هم چیزی بدهید، و با آن‌ها با سخن و رفتار پسندیده برخورد کنید! ﴿۸﴾ آنان که بعد از خود، بر [آینده] فرزندان کوچک و ناتوانشان بیمناک‌اند، باید از این بیمناکی خویش عبرت بگیرند و تقوای خدا پیشه کنند، و همواره سخنی استوار و معقول بگویند! ﴿۹﴾ آن‌ها که اموال یتیمان را ظالمانه می‌خورند همانا در شکم‌هایشان آتش می‌خورند و به زودی در دوزخ شعله‌ور می‌گردند! ﴿۱۰﴾ خداوند شما را در مورد فرزندانان وصیت می‌کند، بدانید سهم پسر دو برابر دختر است، و اگر همگی دختر باشند و بیش از دو تن هم باشند، دو سوم میراث متعلق به آن‌هاست، و اگر یک دختر بود نصف میراث برای اوست، و به پدر و مادر میت هر کدام یک ششم میراث می‌رسد اگر میت فرزندی داشته باشد؛ و اگر فرزندی نداشته باشد تنها پدر و مادر از او ارث می‌برند، برای مادر او یک سوم است (و بقیه از آن پدر است)، و اگر او برادرانی دارد، مادرش یک ششم می‌برد؛ و همه این‌ها بعد از انجام وصیتی است که او مقرر کرده، و نیز بعد از پرداخت همه بدهی‌ها است. شما نمی‌دانید پدران و مادران و فرزندانان، کدام یک برای شما نافع‌ترند! این‌ها حکم خداوند است و خدا دانا و حکیم است ﴿۱۱﴾

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُن
 لِهِنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا
 تَرَكَتْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوَصِّينَ بِهَا أَوْ دَيْنٌ
 وَلِهِنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُن لَكُمْ وَلَدٌ
 فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلِهِنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ تُوَصُّونَ بِهَا أَوْ دَيْنٌ وَإِنْ كَانَ
 رَجُلٌ يُوْرَثُ كَلَلَةً أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ إِخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ
 وَحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ
 فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوَصَّى
 بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّتِ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
 عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ
 ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
 يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤﴾

نصف میراث زنانان برای شماس است اگر آن‌ها فرزندی نداشته باشند، و اگر فرزندی داشته باشند، یک چهارم از آن شماس است، آن هم پس از انجام وصیتی که کرده‌اند و ادای بدهی‌ها. و برای زنان شما یک چهارم میراث شماس است اگر فرزندی نداشته باشید و اگر برای شما فرزندی باشد، یک هشتم از آن آن‌هاست، آن هم بعد از وصیتی که کرده‌اید و ادای بدهی‌ها. و اگر مردی باشد که خواهر یا برادر از او ارث می‌برد^(۱) یا زنی که برادر یا خواهری دارد، سهم هر کدام یک ششم است (اگر برادران و خواهران مادری باشند) و اگر بیش از یک تن باشند آن‌ها در یک سوم شریکند، آن هم پس از انجام وصیتی که شده و ادای بدهی‌ها، به شرط آنکه از طریق وصیت و اقرار صوری به بدهی^(۲) به وراثت ضرر نزنند! این وصیت خداوند است و خدا دانا و بردبار است ﴿۱۲﴾ اینها احکام الهی است و هرکس از خداوند پیامبرش اطاعت کند او را وارد بهشت‌هایی نماید که نهرها در آن جاریست و همواره در آنجا خواهد بود، و این یک پیروزی بزرگ محسوب می‌شود ﴿۱۳﴾ و هرکس از فرمان خدا و پیامبرش سرپیچی کند و از احکام خدا تجاوز نماید او را به آتشی داخل کند که در آن جاویدان خواهد بود، و برای او عذابی خوارکننده است! ﴿۱۴﴾

۱. کلاه: برادر و خواهر متوفی، چنانچه به علت وجود نداشتن فرزند یا پدر و مادر، وارث او بگردند.
 ۲. تمام آیات فوق‌الذکر ظاهراً به ارث متعارف و زن و مرد متعارف ترجمه شده‌اما باید توجه داشت که نزد اهل معنا، دارای وجه باطنی دیگر نیز می‌باشد. ذکر و انثی دو نیروی خلاق در هستی است. یکی دهنده است و دیگری گیرنده، و این دو با هم پدید آورنده پدیده‌های مختلفند. از این منظر، بحث بر سر تقسیم نیروهای موجود در هستی جهت خلاقیت در روند حیات معنا می‌دهد. پس ذکر و انثی، فراتر از مرد و زن متعارف است.

وَالَّتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نَسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ
 أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ
 حَتَّىٰ يَتَوَقَّأَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٥﴾
 وَالَّذَانِ يَأْتِيَنَّهَا مِنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا
 فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿١٦﴾
 إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ
 ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ
 يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ
 قَالَ إِنِّي تَبْتُ الْغَنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كَمَا
 أُورِثُكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ
 لِيَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَاءِ اتِّئِمُّوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ
 مُّبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ
 أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

و کسانی از زنان شما که مرتکب زنا شوند پس چهار شاهد مسلمان بر عمل آن‌ها بطلبید و اگر گواهی دادند، آن زنان را در خانه نگه دارید تا مرگشان فرا رسد و یا اینکه خداوند راهی پیش پایشان بگذارد! ﴿۱۵﴾ و از میان شما آن مردان و زنانی که [همسر ندارند] مرتکب [زنا] شدند، آن‌ها را فقط آزار رسانید و اگر توبه کردند و به عمل نیک گرویدند از آن‌ها درگذرید، زیرا خداوند بسیار توبه‌پذیر و با گذشت است ﴿۱۶﴾ و پذیرش توبه از جانب خداوند برای کسانی است که کار زشتی را از روی جهالت انجام می‌دهند و سپس به سرعت توبه می‌کنند. خداوند توبهٔ چنین افرادی را می‌پذیرد، بدانید خداوند آگاه و حکیم است! ﴿۱۷﴾ برای آن دسته که کارهای زشت مرتکب می‌شوند و هنگامی که مرگشان فرا می‌رسد می‌گویند: الان توبه کردم! [توبه‌ای وجود ندارد] و نیز برای کسانی که با کفر و بی‌ایمانی از دنیا می‌روند اینگونه است. آن‌ها کسانی‌اند که عذابی دردناک برایشان مهیا کرده‌ایم ﴿۱۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر شما حلال نیست که با آزار رساندن به زنان از میراث آن‌ها استفاده برید، و آن‌ها را تحت فشار قرار مدهید تا قسمتی از آنچه را که به آن‌ها داده‌اید باز پس گیرید! مگر آنکه مرتکب عمل زشت آشکاری شده باشند. و بدانید که باید با زنان به نیکی رفتار کنید و اگر از آنان کراهت دارید [سریعاً قصد طلاق نکنید] چه بسا چیزهایی که خوشایند شما نباشد اما خداوند در آن خیر و برکت بسیار گذاشته است! ﴿۱۹﴾

وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
 إِحْدَاهُنَّ قِطَارًا فَلَا تَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَ
 بُهْتَنَا وَإِنَّمَا مِثْلُنَا ❶ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى
 بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا
 ❷ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
 إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ
 سَبِيلًا ❸ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
 وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ
 الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ
 وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ
 وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُم مِّن نِّسَائِكُم
 اللَّاتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلَا
 جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ
 أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا
 مَا قَدْ سَلَفَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ❹

و اگر چنانچه خواستید زن دیگری را به جای همسرتان برگزینید و مال فراوانی هم به عنوان مهر به او پرداخته‌اید چیزی از آن را پس نگیرید. آیا برای پس گرفتن آن به تهمت و گناه آشکار متوسل می‌شوید؟! ﴿۲۰﴾ و چگونه آن را باز پس می‌گیرید در حالی که شما با یکدیگر رابطه و آمیزش کامل داشته‌اید، و آن‌ها هنگام ازدواج از شما پیمان محکمی گرفته‌اند! ﴿۲۱﴾ و با زنان پدرانتان ازدواج مکنید، مگر آنکه قبل از نزول این حکم انجام شده باشد، زیرا این کاری زشت و تنفرآور و راه نادرستی است! ﴿۲۲﴾ حرام شده است بر شما، مادرانتان و دخترانتان و خواهرانتان و عمه‌هایتان و خاله‌هایتان و دختران برادرهایتان و دختران خواهرانتان و مادرانی که شما را شیر داده‌اند و خواهران رضاعی شما و مادران همسرانتان و دختران همسرانتان که در دامان شما پرورش یافته‌اند، - البته از همسرانی که با آن‌ها آمیزش جنسی داشته‌اید - و چنانچه آمیزش جنسی نداشته‌اید باکی نیست! و نیز زنان پسرنی که از نسل شما هستند، و همچنین ازدواج با دو خواهر همزمان، از این پس همه این‌ها بر شما حرام است مگر آنکه قبل از نزول این حکم، به وقوع پیوسته باشد. بدانید خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۲۳﴾

* وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
 كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَإِجْلٌ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا
 بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْلِفِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ
 مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا
 تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
 حَكِيمًا ﴿١٤﴾ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكَحَ
 الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ
 فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ
 مِنْ بَعْضٍ فَأَنْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
 بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسْلِفَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ
 أَخْدَانٍ فَإِذَا أَحْصَيْتُمْ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَلْحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ
 مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ
 مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 ﴿١٥﴾ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِي
 مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٦﴾

و نیز زنان شوهردار (از هر دین که باشند) بر شما حرام است. جز آن کسانی که سرپرستی‌شان را عهده‌دار شده‌اید. این‌ها احکام الهی است که بر شما مقرر می‌شود و غیر از این‌ها (که حرام بودنشان ذکر شد) همه بر شما حلال‌اند که با صرف اموال خود، آنان را به نکاح در بیاورید در حالی که پاکدامن باشند و از زنا خودداری نمایند و زنانی را که از آن‌ها تمتع می‌گیرید واجب است که مهرشان را پرداخت کنید، و بر شما باکی نیست چنانچه غیر از مهر معین، توافقات دیگری کرده باشید. بدانید خداوند آگاه و حکیم است! ﴿۲۴﴾ و کسی که استطاعت ازدواج با زنان مؤمنه و متشخص را ندارد می‌تواند از کنیزان میان خودتان، آن‌هایی را که مؤمنه هستند به زنی انتخاب کند. و خداوند مراتب ایمان شما را می‌داند - همه از جنس یکدیگرید - پس با اذن سرپرست‌شان آن‌ها را به نکاح خود درآورید و مهر آن‌ها را به نحو شایسته‌ای پرداخت کنید. و باید که پاکدامن باشند نه بی‌عفت، و نه آن‌هایی که پنهانی دوست می‌گیرند. و هنگامی که شوهردار شدند اگر مرتکب زنا شوند حد آن‌ها نصف حد زنان آزاد است. و این برای کسانی از شماست که بیم دارد [از بی‌همسری] به رنج بیافتند. با این همه، اگر صبر پیشه کنید برای شما بهتر است، و خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۲۵﴾ و خداوند می‌خواهد [با این احکام راه درست را] بر شما آشکار کند و شما را به سنت‌های حسنه پیشینیان راهنمایی کند و شما را بیمارزد. و بدانید که خداوند دانا و حکیم است ﴿۲۶﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
 الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ
 عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ
 تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ
 اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا
 وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ
 يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ
 عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾
 وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ ءَبْعُضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ
 نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبْنَ
 وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
 وَالْأَقْرَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَآتَوْهُمْ
 نَصِيبَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

خداوند می‌خواهد توبه شما را بپذیرد، اما کسانی که پیروی شهوات می‌کنند می‌خواهند شما به انحرافی بزرگ بیافتید! ﴿۲۷﴾ بدانید، خداوند می‌خواهد بر شما آسان بگیرد چرا که انسان ضعیف آفریده شده است ﴿۲۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال یکدیگر را به ناحق مخورید مگر از راه تجارتی که هر دو طرف به آن راضی باشید. و اقدام به خودکشی مکنید! بدانید که خداوند نسبت به شما با رحمت است ﴿۲۹﴾ و هرکس از روی تجاوز و ستم چنین کند او را به آتش خواهیم افکند و چنین کاری برای خدا سهل است! ﴿۳۰﴾ و اگر از گناهان کبیره‌ای که از آن نهی شده‌اید اجتناب کردید، گناهان دیگر شما را محو کرده و شما را به جایگاهی نیک و پر نعمت وارد می‌کنیم ﴿۳۱﴾ هیچ‌گاه نعمت‌هایی را که خداوند به دیگران داده، و باعث برتری آن‌ها نسبت به دیگری است، تمنا نکنید! بدانید مردان را از دستاوردشان بهره و نصیبی است و زنان را نیز از دستاوردشان بهره و نصیبی! پس نعمت را از فضل و رحمت الهی طلب کنید زیرا خداوند بر هر چیزی آگاه است ﴿۳۲﴾ برای همه، و ارثانی قرار دادیم که از میراث پدر و مادر و خویشان خود ارث برند. و نصیب هرکس را که با او پیمانی دارید پرداخت کنید، زیرا خداوند بر هر چیزی شاهد و ناظر است ﴿۳۳﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَأَلْصَقَتْ فَوْتَتُهُنَّ
حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ
نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
وَأَضْرِبُوهُنَّ فَإِنِ اطَّعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٢٤﴾ وَإِنِ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا
فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ
يُرِيدُ إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
خَبِيرًا ﴿٢٥﴾ وَعَبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ
وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ
وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ
اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٢٧﴾

مردان [در زندگی مشترک] سرپرست همسران خود هستند از آن جهت که خداوند برخی را نسبت به برخی دیگر برتری داده است و نیز اینکه مردان از مال خویش نفقه می‌دهند. پس زنان شایسته، فرمانبردار [خداوند] و در غیاب شوهرانشان حقوق آن‌ها را حفظ می‌کنند و حرمت فرمان خدا را نگاه می‌دارند. اما آن دسته از زنان که از سرکشی و نافرمانی‌شان بیم دارید ابتدا موعظه‌شان کنید، [اگر مؤثر نبود] از مقاربت با آن‌ها دوری کنید، [چنانچه باز هم مفید نبود] تنبیه‌شان کنید، و اگر فرمانبردار شدند دیگر نسبت به آن‌ها راه بیداد نگیرید! بدانید خداوند بلند مرتبه و بزرگ است ﴿۳۴﴾ و اگر از جدایی بین زن و شوهر بیم داشتید یک داور از خانوادهٔ مرد و یک داور از خانوادهٔ زن انتخاب کنید چنانچه آن‌ها نیت اصلاح داشته باشند، خداوند میانشان توافق ایجاد می‌کند، بدانید خدا آگاه و داناست ﴿۳۵﴾ پس خداوند بزرگ را پرستش کنید و هیچ چیز را شریک و همتای او قرار ندهید و به پدر و مادر و خویشاوندان و یتیمان و درماندگان و همسایهٔ دور و نزدیک و دوست همنشین و در راه مانده و نیز به بندگان خود، نیکی و احسان کنید و بدانید خداوند، متکبران و فخرفروشان را دوست ندارد ﴿۳۶﴾ و کسانی که هم خود بخل می‌ورزند و هم دیگران را به بخل‌ورزی وادار می‌کنند و برکاتی را که خداوند به آن‌ها داده پنهان می‌نمایند [و انفاق نمی‌کنند] بدانند که برای ناسپاسان غذایی خوارکننده مهیا کرده‌ایم! ﴿۳۷﴾

وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ وَقَرِينًا فَسَاءَ
قَرِينًا ﴿٣٨﴾ وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا
مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يَضَعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ
اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ
سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي
سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ
أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَايِبِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً
فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٤٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

و کسانی که اموال خود را ریاکارانه انفاق می‌کنند در حالی که نه خدا را باور دارند و نه روز قیامت را، مثل کسی است که شیطان قرین و همنشین اوست. و چه بد همنشینی است [این شیطان!] ﴿۳۸﴾ آخر چه ضرری بر آن‌هاست اگر به خدا و روز حسابرسی ایمان داشته باشند و از آنچه خدا روزیشان کرده انفاق کنند؟! بدانید خداوند به احوال آنان آگاه است ﴿۳۹﴾ بدانید خداوند بزرگ حتی به اندازه ذره‌ای ظلم نمی‌کند و اگر کار خیری در میان باشد آن را دو برابر کرده و از جانب خود پاداش بزرگی عطا می‌کند ﴿۴۰﴾ و چگونه است حال آنان، در آن روزی که از هرامتی [نسبت به عملکردشان] شاهد و گواهی بیاوریم و تو را نیز شاهد و گواه این امت برگزیریم ﴿۴۱﴾ در آن روز، کسانی که در زندگی کافر و ناسپاس بودند و از فرمان پیامبر سربیزی کردند آرزو می‌کنند که ای کاش با خاک زمین یکسان می‌شدند! زیرا هیچ سخنی را از خداوند، پنهان نتوانند کرد! ﴿۴۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در حال مستی نماز نخوانید، تا زمانی که [به هوش باشید و] بفهمید که چه می‌گویید! همچنین در حال جنابت، تا زمانی که غسل کنید - مگر اینکه در راه سفر باشید - و اگر بیمارید و یا مسافر و یا قضای حاجت کرده‌اید و یا با زنان آمیزش جنسی داشته‌اید و آب نیافتید، پس با خاک تمیز تیمم کنید و صورت و دست‌هایتان را با آن خاک مسح کنید. بدانید خداوند بزرگ بخشنده و آمرزنده است ﴿۴۳﴾ آیا ندیده‌ای کسانی را که بهره و نصیبی از کتاب خدا به آن‌ها داده شده [اما به جای هدایت] گمراهی می‌خرند و می‌خواهند شما هم گمراه و حیران باشید؟! ﴿۴۴﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾
 مِنَ الَّذِينَ هَادُوا وَيَحْرِفُونَ الْأَكْلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ
 سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرُ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لِيًّا بِالسِّنْتِهِمْ
 وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا
 لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
 إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾ يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ ءَامَنُوا بِمَا نَزَّلْنَا
 مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا
 عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ
 اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٧﴾ إِنْ اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
 ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا
 ﴿٤٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ
 وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
 وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا
 مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّلُغُوتِ وَيَقُولُونَ
 لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

خداوند دشمنان شما را بهتر می‌شناسد، بدانید که دوستی خدا و یاری او برای شما کافیت ^{۴۵} برخی از یهودیان به تحریف سخنان می‌پردازند، می‌گویند: شنیدیم و سرپیچی کردیم یا بشنو و هرگز نمی‌شنوی! و یا «راعنا» (ما را تحقیق کن)، تا با زبان خود حقایق را دگرگون کنند و به دین خدا طعنه زنند در حالی که اگر می‌گفتند: شنیدیم و اطاعت کردیم و یا بشنو و مهلتمان ده، هم برایشان بهتر بود و هم به واقعیت نزدیک‌تر! اما خداوند به خاطر ناسپاسی شان آن‌ها را نفرین کرده است و به جز عده کمی از آن‌ها ایمان نخواهند آورد ^{۴۶} ای کسانی که کتاب آسمانی به شما داده شده است! به قرآنی که نازل کرده‌ایم، همان که کتاب شما را هم تأیید می‌کند، ایمان بیاورید: پیش از آنکه نقش [هدایت] را از چهره‌هایی محو کنیم و صورت‌ها را به قفا [و به گمراهی پیشین] برگردانیم. و یا همچنان که اصحاب سبت ^(۱) را نفرین کردیم آن‌ها را هم نفرین کنیم، بدانند که فرمان خداوند شدنی است! ^{۴۷} بدانید خداوند هر گناهی را - به غیر از شرک به خودش را - در مورد هر که بخواهد می‌آمزد، زیرا کسی که برای خداوند شریک و همتایی قابل شود حقیقتاً افترا و گناه بزرگی مرتکب شده است ^{۴۸} آیا ندیده‌ای کسانی را که خود را پاک و مطهر نشان می‌دهند؟! حال آنکه این خداوندست که هر که را بخواهد پاک و قابل ستایش می‌گرداند. بدانید به هیچ کس حتی به قدر رشته باریکی که در شکاف هسته خرماست ظلم نمی‌شود! ^{۴۹} ببین چگونه بر خداوند بزرگ دروغ و افترا می‌بندند! بدان که همین دروغ برای اثبات گناه آشکارشان کفایت می‌کند! ^{۵۰} آیا نمی‌بینی کسانی را که بهره و نصیبی از کتاب آسمانی به آن‌ها داده شده‌اما به ساحران و بتان ایمان می‌آورند، و درباره کافران می‌گویند که راه آن‌ها نسبت به راه اهل ایمان به هدایت نزدیک‌تر است؟! ^{۵۱}

۱. گروهی از تبهکاران بنی‌اسرائیل که به اصحاب سبت (اهل شنبه) مشهور شده‌اند. برای اطلاع از سرگذشت آن‌ها به کتب تاریخی و یا تفاسیر رجوع کنید.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾
 أَمَلَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾ أَمْرٌ
 يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا
 آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾
 فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَعَتْهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾
 إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا كَلَّمَا نَضِجَتْ
 جُلُودُهُمْ بِدَلَّتْهُمْ جُلُودًا أُخْرَىٰ لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
 عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ لَّهُمْ فِيهَا
 أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا ظِلِيلًا ﴿٥٧﴾ * إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ
 أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
 تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا
 بَصِيرًا ﴿٥٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
 الْأَمْرِ مِنكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَزُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ
 تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

آن‌ها کسانی‌اند که خداوند بزرگ، نفرینشان کرده است. و کسی را که خداوند نفرین کند هیچ یار و یآوری برایش نیایی ﴿۵۲﴾ آن‌ها اگر نصیبی از حکومت و فرمانروایی داشته باشند هرگز برای مردم حقی قائل نیستند و بهره‌ای به آن‌ها نمی‌رسانند! ﴿۵۳﴾ و حتی به نعمت‌های خدادادی مردم نیز حسادت می‌کردند! در حالی که ما به خاندان ابراهیم کتاب و حکمت دادیم و به آن‌ها فرمانروایی بزرگی عطا کردیم ﴿۵۴﴾ پس برخی از آن‌ها به آن ایمان آوردند و برخی دیگر مانع توسعه‌اش شدند، مطمئناً شعله‌های آتش دوزخ آن‌ها را کفایت می‌کند! ﴿۵۵﴾ کسانی که آیات نجات‌بخش ما را انکار کردند به زودی آن‌ها را به آتشی خواهیم افکند که چون پوست‌شان زایل شود، پوستی دیگر بر آن‌ها بیوشانیم^(۱)، تا عذاب را بچشند! بدانید خداوند پیروزمند و حکیم است! ﴿۵۶﴾ و کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است، به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد کنیم تا جاودانه در آنجا بمانند و با همسران پاک و بی‌عیبی که برای آن‌ها آفریده شده‌اند در زیر سایه‌های گسترده و فرح‌بخش جایشان دهیم ﴿۵۷﴾ خداوند به شما دستور می‌دهد تا امانت‌ها را به سلامت به صاحبانشان برگردانید و نیز هرگاه خواستید بین مردم قضاوت کنید با عدل و انصاف حکم کنید، خداوند چه خوب شما را موعظه می‌کند! بدانید که خدا شنونده و بیناست ﴿۵۸﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! از خداوند اطاعت کنید، از پیامبر و صاحبان راستین حکومت از خودتان، اطاعت کنید، و اگر در چیزی اختلاف کردید، [برای داوری] آن را نزد خدا و پیامبر مطرح کنید؛ چنانچه به خدا و روز حسابرسی ایمان دارید، این کار برای شما خیر و عاقبتی نیکو دارد ﴿۵۹﴾

۱. جلود (پوست) به واقع کالبدهایی هستند که آدمی را فرا گرفته‌اند. از این منظر کالبدهای عاطفی و ذهنی نیز از این دست محسوب می‌شوند. در دنیا نیز سلول‌های پوست تبدیل می‌یابند. طبق نظر فیزیولوژیست‌ها، اغلب سلول‌ها هر چند سال یک بار جای خود را به سلول‌های جدید می‌دهند.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ
 وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الظُّلْمِ
 وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ
 ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ
 اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُتَنَفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ
 صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا
 قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا
 إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا
 فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي
 أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا
 لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
 جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
 لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
 حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
 أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

آیا نمی‌بینی آن‌هایی را که گمان می‌کنند به آنچه که بر تو و قبل از تو نازل شده، ایمان دارند در حالی که می‌خواهند قضاوت و داوری را به طاغوت واگذارند! حال آنکه به آن‌ها امر شده بود که به طاغوت کافر شوند! بدانید که شیطان می‌خواهد آن‌ها را گمراه و حیران کرده و به بیراهه‌های دور از حقیقت بکشاند ﴿٦٠﴾ و هنگامی که به آن‌ها گفته شود به سوی کلام خدا و پیامبر بیاوید، منافقان را می‌بینی که از تو روی می‌گردانند! ﴿٦١﴾ پس چگونه است هنگامی که به خاطر عملکردشان مصیبتی به آن‌ها می‌رسد به سوی تو می‌آیند و به خدا قسم می‌خورند که نیت ما جزء خوبی و توافق و وحدت چیز دیگری نبوده است! ﴿٦٢﴾ آن‌ها کسانی‌اند که خداوند بزرگ آنچه را که در قلب‌هایشان می‌گذرد می‌داند، پس از آن‌ها درگذر و موعظه‌شان کن و با بیانی رسا نتایج اعمالشان را به آن‌ها گوشزد نما ﴿٦٣﴾ و ما هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر آنکه به فرمان خداوند از او اطاعت شود. چنانچه مخالفان به خود ستم کرده، به سوی تو آمده بودند و از خداوند آموزش خواسته بودند پیامبر نیز برایشان طلب آموزش می‌کرد؛ و در این حال خداوند بزرگ را توبه‌پذیر و با گذشت می‌یافتند ﴿٦٤﴾ و اینگونه نیست! به پروردگارت قسم که اهل ایمان نیستند مگر آنکه در نزاع و اختلاف خود، تو را به قضاوت و داوری بطلبند، که در این صورت مطمئناً از حکمی که تو می‌دهی ناراضی نشوند و کاملاً تسلیم آن گردند ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثِيئًا ﴿٦٦﴾ وَإِذْ آلَا تَيْنَهُمْ مِّن لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْتَهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عِلِيمًا ﴿٧٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ انفِرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلِيَّتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

و اگر بر آن‌ها مقرر می‌کردیم که نفس‌تان را بکشید و یا ترک دیار خود کنید، مسلماً به جز عده کمی، همه از آن سرپیچی می‌کردند! حال آنکه اگر به موعظه‌هایی که می‌شدند عمل می‌کردند برایشان بهتر بود و موجب استقامت آن‌ها می‌شد (۶۶) در این صورت ما نیز از جانب خودمان، پاداشی بزرگ به آن‌ها عطا می‌کردیم (۶۷) و بی‌شک به راه درست هدایت‌شان می‌کردیم (۶۸) و کسانی که خداوند و پیامبر را [خالصانه] اطاعت کنند، [بدون تردید در آخرت] همراه آن‌هایی خواهند بود که خداوند، نعمت بی‌کران عطایشان کرده است همچون پیامبران، قله‌نشینان راستگویی و صداقت، شهدای از جان گذشته، و نیکوکاران با اخلاص! و این‌ها چه دوستان و هم‌نشینان خوبی‌اند! (۶۹) و این لطف، خدادادی است و همین بس که خداوند بدان واقف است (۷۰) ای کسانی که ایمان آورده‌اید! [در مقابل دشمن] آمادگی کامل خود را حفظ کنید و آنگاه دسته‌دسته و یا به صورت جمعی به میدان روید (۷۱) و از میان شما کسانی هستند که سست عنصر و محافظه‌کارند، هرگاه مصیبتی به شما وارد شود، گویند: خداوند بر ما مَنّت گذاشت که با آن‌ها نبودیم و شاهد [آن مصیبت] نشدید! (۷۲) و اگر نعمت و برکتی به شما رسد، تو گویی هیچ‌گاه آشنایی و مودت بین شما نبوده است! و گویند: کاش ما هم با آن‌ها بودیم و از این نعمت و پیروزی بزرگ برخوردار می‌شدیم! (۷۳) کسانی که حیات جاوید را به زندگی دنیوی ترجیح می‌دهند باید در راه خدا جهاد کنند و کسانی که در راه خدا می‌جنگند، با علم به اینکه چه کشته شوند و چه پیروز گردند، به زودی آن‌ها را پاداشی بزرگ خواهیم داد (۷۴)

وَمَا لَكُمْ لَا تَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ
الظَّالِمِ أَهْلِهَا وَأَجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَأَجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا
﴿٧٥﴾ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَفَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ
كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كَتَبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالَ إِذَا فِرْقٍ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ
عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ
وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا تَكُونُوا
يُذَرِكُمْ اللَّهُ الْمَوْتَ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ حَسَنَةٌ
يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ
عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ
فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

پس چرا در راه خداوند [برای نجات] مردان و زنان و کودکان مستضعف نمی‌جنگید! همان‌هایی که همواره می‌گویند: پروردگارا ما را از دیار ستمکاران خارج کن و از سوی خودت برای ما یاور و سرپرستی برگزین ﴿۷۵﴾ آن‌ها که حقایق را باور دارند، در راه خدا می‌جنگند، اما آن‌ها که کفر و ناسپاسی وجودشان را گرفته در راه طاغوت [و تعلقات واهی] پیکار می‌کنند؛ پس بجنگید با هواداران شیطان! بدانید که نیرنگ شیطان ضعیف است ﴿۷۶﴾ آیا ندیدی کسانی را که به آن‌ها گفته شد، فعلاً اندیشه جنگ نکنید، بروید نمازتان را بگزارید و زکات‌تان را بپردازید! اما آنگاه که فرمان جنگ داده شد جمعی از آنان چنان از مردم می‌ترسیدند که گویی از خدا می‌ترسند و حتی بیشتر! و وحشت‌زده گفتند: پروردگارا چرا اکنون جنگ را بر ما واجب کرده‌ای؟! چرا آن را اندک زمانی به تأخیر نینداختی؟! ای پیامبر! به آن‌ها بگو: ارزش زندگی دنیا اندک است، و زندگی جاوید برای آنکه حرمت فرمان خدا را نگاه دارد بهتر است. و بدانید حتی به قدر رشته باریک موجود در شکاف هسته خرما به شما ستم نمی‌شود! ﴿۷۷﴾ هر جا که باشید، مرگ شما را در آغوش خواهد گرفت اگر چه در برج‌های بلند و محکم باشید! چنانچه خیر و خوبی به آن‌ها رسد می‌گویند این از جانب خداوند است. و چنانچه بدی و شری دامنگیرشان شود می‌گویند: این از جانب توست! ای پیامبر! بگو: همه از جانب خداست. چه بر سر این قوم آمده که هیچ سخنی را نمی‌فهمند؟! ﴿۷۸﴾ [اما تو ای پیامبر] هر خبری که به تو رسد از جانب خداوند است، اما هر بدی که دامنگیرت شود از جانب خود توست؛ ما تو را به عنوان پیامبر برای مردم فرستادیم و گواهی خدا در این باره کافی است ﴿۷۹﴾

۱. قرآن در پیکار با نفس اماره، با شیطان و نیروهایش که صفات ذمیمه هستند، بسیار توصیه می‌کند. زیرا زندگی با وجود اوصاف زشت و مخرب، یک زندگی پاکیزه نخواهد بود. جهاد اکبر، یعنی جهاد با نفس، تلاشی مقدس جهت آزادسازی انسان از پلیدی‌ها و تعلقات درونی‌اش است. درون که پاک شود، بیرون نیز از آن تبعیت خواهد نمود.

مَن يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ
 عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ عِنْدِكَ
 بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ
 فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا
 ﴿٨١﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانُ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ
 لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ
 أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ ۖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ
 مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضَّلَ اللَّهُ
 عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتَهُ لَا تَبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾
 فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ
 عَسَى اللَّهُ أَن يَكْفِيَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا
 وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾ مَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُ
 نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُن لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا
 وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا
 بِأَحْسَنِ مِمَّا أُرِدُّوا وَأَنْ أَلَّ اللَّهُ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

هرکه از پیامبر اطاعت کند از خدا اطاعت کرده است و کسی که سرپیچی کند [بر تو باکی نیست]، زیرا ما تو را برای نگرهبانی آن‌ها نفرستاده‌ایم! ﴿۸۰﴾ در حضور تو اقرار می‌کنند که فرمانبر داریم، اما وقتی از پیش تو می‌روند گروهی از آن‌ها، در شب‌نشینی‌هایشان غیر از آنچه را که تو می‌گویی باور دارند! خداوند آنچه را که در شب‌نشینی‌هایشان می‌گویند ثبت می‌کند. پس اعتنایی به آن‌ها مکن و بر خداوند بزرگ توکل نما، که توکل به خدا کارساز است ﴿۸۱﴾ پس چرا در قرآن تدرّبی نمی‌کنند؟! اگر قرآن از سوی غیر خداوند آمده باشد، باید در آن اختلاف فراوان می‌یافتند! ﴿۸۲﴾ و چون خبری از پیروزی و یا شکست و ناکامی را می‌شنوند [بدون تحقیق] همه جا جار می‌زنند، درحالی که اگر آن را به پیامبر و یا پیشوایان‌شان ارجاع می‌دادند، توسط قدرت تشخیصی که دارند، باعث می‌شدند که آن‌ها از ریشه‌های حقیقی خبر آگاه شوند. و اگر فضل و رحمت خداوند بر شما نبود بدون شک جز تعداد اندکی، همگی شما از شیطان پیروی می‌کردید! ﴿۸۳﴾ پس در راه خداوند بزرگ پیکار کن و بدان که تو فقط مسؤول عملکرد خودت هستی. و اهل ایمان را بر این کار تشویق کن امید آنکه خداوند شما را از شر و آسیب منکران حقیقت حفظ کند. و بدانید که خداوند بزرگ هم مقتدری نافذ و هم مجازات‌کننده‌ای سخت است! ﴿۸۴﴾ هرکس واسطه کار خوبی شود از آن کار خیر، بهره و نصیبی می‌برد و هرکس واسطه کار شری شود، شَرّش به او هم می‌رسد، و خداوند بر هر چیز اشراف کامل دارد ﴿۸۵﴾ و هرگاه دیگران بر شما درود و تحیت گویند شما نیز بهتر از آن و یا [لااقل] مثل آن را در جواب بگویید. و بدانید که خداوند حساب همه چیز را دارد ﴿۸۶﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
 وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ * فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنْفِقِينَ
 فِئَتَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ
 أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ وَذُوالْوَكْفُونَ
 كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى
 يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فُخِدُوا وَهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
 وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وِلِيَاءَ وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ
 يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ
 صُدُورُهُمْ أَنْ يَقْتُلُوكُمْ أَوْ يُقْتَلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
 لَسَاطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَذَقْتُمُوهُمْ فَانِ اعْتَرَلُوكُمْ فَلَمْ يُقْتَلُواكُمْ
 وَالْقَوَا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾
 سَتَجِدُونَ الْعَآرِضِينَ يَرِيدُونَ أَنْ يُأْمِنُوكُمْ وَيَأْمِنُوا قَوْمَهُمْ كُلٌّ
 مَا رَدُّوْا إِلَى الْفِتْنَةِ أَرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَرِلُوكُمْ وَيَلْقُوا
 إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُدُّوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
 ثَقَفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مِمَّا نَشَاءُ ﴿٩١﴾

این الله است که جز او معبودی نیست. بدون تردید همه شما را در روز قیامت - که شکی در وجود آن نیست - گرد خواهد آورد. آیا راستگوتر از خداوند کسی وجود دارد؟! ﴿۸۷﴾ شما را چه شده است که در رابطه با منافقین دو گروه گشته‌اید؟! مگر نمی‌دانید که خداوند به خاطر عملکردشان، حمایتش را از آن‌ها برداشته و واژگونه‌شان کرده است. آیا می‌خواهید آن‌ها را راهنمایی کنید در حالی که خداوند گمراه و حیران‌شان ساخته است؟! بدان هرکه را خداوند گمراه و سرگردان کند هیچ راهی برایش نخواهی یافت ﴿۸۸﴾ بدانید که آن‌ها آرزو دارند تا شما هم مثل آن‌ها کافر و ناسپاس شوید تا [در این زشتی] با هم سهیم باشید! آن‌ها را به دوستی انتخاب نکنید مگر آنکه [توبه کرده و] در راه خداوند هجرت کنند. و چنانچه سرپیچی کردند [و بر ضد شما اقدام کردند] هرچا آن‌ها را یافتید اسیر کنید و [در صورت احساس خطرا] بکشید و از میان آنان هیچ‌گاه دوست و سرپرست و یآوری برنگزینید ﴿۸۹﴾ مگر کسانی که با هم پیمانان شما، پیمان بسته‌اند. و یا آنهایی که به سوی شما می‌آیند در حالی که نه سر جنگ دارند و نه توان همکاری با شما بر ضد قوم خود را دارا هستند. بدانید اگر خدا می‌خواست، آن‌ها را بر شما مسلط می‌کرد و توان جنگیدن به آن‌ها می‌داد! پس اگر از شما منصرف شدند و قصد جنگ با شما را نداشتند [بلکه] پیشنهاد صلح کردند، خداوند به شما اجازه نمی‌دهد به آن‌ها تعرض و تجاوز کنید! ﴿۹۰﴾ و جماعت دیگری از آن‌ها را می‌بینی که هم می‌خواهند از دست شما در امان باشند، هم از دست قوم خود! اما هر زمان که آن‌ها را به سوی فتنه بخوانند با سر می‌روند! اگر اینها هم از درگیری با شما خودداری نکردند و پیشنهاد صلح ندادند و از اقدام بر ضد شما دست نکشیدند، هرچا آن‌ها را یافتید، یا اسیر کنید و یا بکشید؛ که شما را بر آن‌ها تسلطی آشکارا بخشیده‌ایم! ﴿۹۱﴾

وَمَا كَانَ لِلْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَقْتُلُوا مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ
 مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
 إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ
 لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ
 مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فِدْيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ
 أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
 شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ
 عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا
 فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا
 لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
 عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ
 كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
 فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

هیچ فرد با ایمانی مجاز نیست فرد با ایمان دیگری را به قتل برساند مگر اینکه از روی خطا مرتکب این امر شده باشد! پس اگر کسی فرد با ایمانی را از روی خطا به قتل رساند باید [به کفاره آن] یک برده مؤمن را آزاد کند و خون بهای مقتول را نیز به خانواده‌اش پرداخت کند! مگر آنکه آن‌ها خون بها را ببخشند. و اگر مقتول، مؤمن ولی از جماعت و قومی باشد که دشمن شما هستند، فقط برده مؤمنی را آزاد کند؛ و اگر از قومی است که جزو هم‌پیمانان شما هستند هم برده مؤمنی را آزاد کند و هم خون بها را به خانواده‌اش پرداخت نماید، و چنانچه برده‌ای نیافت به نیت توبه دو ماه پی در پی روزه بگیرد؛ بدانید خداوند بزرگ آگاه و حکیم است ﴿۹۲﴾ و اما اگر کسی از روی عمد اهل ایمانی را به قتل رساند جزای او جهنم است و در آن جاودان خواهد بود و خدا بر او خشم می‌گیرد و نفرین می‌کند، زیرا خداوند برای او عذابی بزرگ مهیا کرده است! ﴿۹۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چون [برای جهاد] در راه خدا خارج می‌شوید، تحقیق و تفحص کنید و به خاطر به دست آوردن مادیات دنیا و غنایم، به کسی که به شما اظهار صلح و سلام کند مگویید: مؤمن نیستی! [تا بدین بهانه او را از پای درآورده و غنیمتی به چنگ آورید] بدانید که غنیمت‌های بزرگ و حقیقی نزد خداوند است. البته قبلاً این چنین بودید ولی خداوند بر شما منت نهاد. پس تحقیق کنید! بدانید که خداوند بزرگ بر عملکردتان آگاه است ﴿۹۴﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
 وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ
 الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً
 وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ
 ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا لِمَ كُنتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ
 قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ
 جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
 وَالنِّسَاءِ وَالْوَالِدِينَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾
 فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَن يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ
 يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعًا كَثِيرًا وَسِعَةً وَمَنْ
 يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ
 وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي
 الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ
 أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَكْثَرُ عَدُوًّا مِّمَّن بَيْنَٰكُمْ ﴿١٠١﴾

اهل ایمانی که راحت طلبند و بی هیچ عذری در راه خدا پیکار نمی‌کنند هرگز با مجاهدانی که از جان و مال خویش می‌گذرند مساوی نیستند! خداوند مجاهدانی را که از جان و مال خویش می‌گذرند، بر ترک کنندگان جهاد برتری [مهمی] داده است. خداوند همه را نسبت به عملکرد خوبشان وعدهٔ پاداش نیک داده است، اما مجاهدان را بر ترک کنندگان جهاد با پاداش بزرگ‌تری برتری داده است! ﴿۹۵﴾

[آن هم برتری] با درجاتی الهی، همراه با آموزش و رحمت! بدانید که خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۹۶﴾ و کسانی که به خود ظلم کرده‌اند وقتی فرشتگان جانشان را بگیرند، از آن‌ها می‌پرسند: عملکردتان چه بود؟! [دست به توجیه برداشته] می‌گویند: [اگر می‌بینید عملکرد خوبی نداریم به خاطر این است که] ما را روی زمین مستضعف و ناتوان کرده بودند! و فرشتگان گویند: آیا زمین خدا وسیع نبود تا مهاجرت کنید و به نقطهٔ دیگری بروید؟! بدون تردید جایگاه آنان جهنم است، و چه بد سرنوشتی است [این جهنم!] ﴿۹۷﴾ فقط گروهی از آن‌ها استثناء می‌شوند و آن‌ها مردان و زنان و کودکانی هستند که حقیقتاً هیچ چاره‌ای ندارند و راه به جایی نمی‌برند ﴿۹۸﴾ امید آنکه خداوند از آن‌ها درگذرد زیرا خداوند بزرگ، عفونکننده و آمرزنده است ﴿۹۹﴾ بدون تردید هرکس در راه خدا مهاجرت نماید، در روی زمین از نعمت‌ها و گشایش‌های بسیاری برخوردار می‌شود! و کسی که از خانهٔ خود خارج شده تا به سوی خدا و پیامبرش مهاجرت کند و در این راه مرگش فرا رسد، بی‌شک پاداش او بر خداوند بزرگ است و بدانید خدا بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۱۰۰﴾ و هنگامی که مسافر هستید بر شما گناهی نیست اگر از بیم آسیب کافران نمازتان را کوتاه کنید زیرا کافران دشمنان آشکار شما هستند ﴿۱۰۱﴾

۱. مهاجرت به سوی خدا و رسولش، آیا جز یک «سلوک» همه‌جانبه است؟! اگر روح آدمی بدانند که او را به سوی محبوب می‌خوانند، با تمام وجود، بند تعلقات را زودوده، رهسپار می‌شود و تا به حقیقت واصل نگردد، آرام نمی‌گیرد!

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ
 مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا
 مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا
 مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
 عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ
 أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ
 وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١١٣﴾
 فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُودًا وَعَلَى
 جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ
 كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١١٤﴾ وَلَا تَهْنُؤُوا فِي
 ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْمُونًا فَإِنَّهُمْ يَأْمُونُ كَمَا
 تَأْمُونُ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ
 عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١٥﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
 بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١١٥﴾

و هنگامی که با اهل ایمان در میدان جنگ، قصد برپایی نماز را داشته باشی، باید گروهی از اهل ایمان در حالی که اسلحه خود را در بر گرفته‌اند با تو به نماز بایستند [و گروه دیگر نگهبانی دهند]، و هنگامی که نماز را به پایان رساندند بروند از پشت مراقب شما باشند، و عده‌ای دیگر که نماز نگزارده‌اند بیایند و با تو نماز برپا کنند. آن‌ها باید کلیه وسایل دفاعی و اسلحه خود را هنگام نماز با خود داشته باشند زیرا کافران آرزو می‌کنند تا شما از وسائل دفاعی و جنگ‌افزارهایتان غفلت کنید تا به یک باره بر شما یورش آورند! و اگر ریزش باران آزارتان می‌دهد و یا اگر بیمار و مجروح هستید باکی نیست که اسلحه خود را زمین بگذارید، ولی سایر وسایل دفاعی را همراه داشته باشید. بدانید خداوند عذاب خوارکننده‌ای برای کافران مهیا کرده است! ﴿۱۰۲﴾ و هنگامی که نماز را به پایان بردید خداوند بزرگ را در هر حال - چه نشسته، چه ایستاده، چه خوابیده به پهلو - یاد کنید، و آنگاه که احساس امنیت کردید نماز را [انگونه که شایسته آن است] به جا آورید، زیرا نماز برای اهل ایمان یک وظیفه معین است ﴿۱۰۳﴾ و در تعقیب دشمن و غلبه بر او سست و ناامید مشوید. و اگر رنج و آزاری می‌بینید بدانید که آن‌ها نیز چون شما در رنج و آزارند [با این تفاوت که] شما به خداوند امید دارید در حالی که چنین امیدی برای آن‌ها وجود ندارد! بدانید خداوند بزرگ آگاه و حکیم است ﴿۱۰۴﴾ ما این قرآن را به حق بر تو نازل کردیم تا به آنچه خداوند با چشم یقین به تو آموخته در بین مردم حکم کنی و از خائنان حمایت نکنی! ﴿۱۰۵﴾

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾ وَلَا تَجِدُ
 عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
 خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
 مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ
 وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٨﴾ هَٰ أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ
 جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٩﴾ وَمَن يَعْمَلْ
 سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ وَتُومَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا
 رَّحِيمًا ﴿٢٠﴾ وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ وَعَلَىٰ نَفْسِهِ
 وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢١﴾ وَمَن يَكْسِبْ خَطِيئَةً
 أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا
 ﴿٢٢﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتِ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ
 أَن يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ
 مِن شَيْءٍ وَأَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
 مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿٢٣﴾

و از خداوند بزرگ طلب آموزش کن، زیرا خدا بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۱۰۶﴾ و [برای دفاع] از کسانی که به خود خیانت ورزیده‌اند مجادله مکن، زیرا خداوند هیچ خائن گنهکاری را دوست ندارد ﴿۱۰۷﴾ [زیرا] آن‌ها از مردم می‌ترسند (زشت کاریشان را پنهان می‌کنند) اما از خدا نمی‌ترسند، در حالی که خداوند همیشه با آن‌هاست! حتی در آن شب‌نشینی‌هایشان سخنانی بر زبان آوردند که موجب خشنودی خدا نبود، بدان خداوند نسبت به عملکردشان اشراف کامل دارد ﴿۱۰۸﴾ آری، این شماست که در زندگی دنیا از آن‌ها دفاع کردید. اما کیست که در برابر خداوند و در روز قیامت از آن‌ها دفاع کند و وکالتشان را بر عهده گیرد؟! ﴿۱۰۹﴾ بدانید کسی که عمل زشتی را مرتکب شود و یا ظلمی به خودش روا دارد سپس [پشیمان شده] از خداوند طلب آموزش نماید، خدا را آمرزنده و باگذشت خواهد یافت ﴿۱۱۰﴾ هرکس گناهی مرتکب شود، به خودش زیان رسانده است. و خداوند آگاه و حکیم است ﴿۱۱۱﴾ و هرکس که خطا یا گناهی مرتکب شود و آن را به گردن بی‌گناهی بیاندازد بار بهتان و گناه آشکاری را به دوش کشیده است ﴿۱۱۲﴾ و اگر فضل و رحمت خداوند بر تو نبود، بدون شک گروهی از دشمن، قصد گمراهی تو را داشتند حال آنکه آن‌ها جز خودشان [کس دیگری] را گمراه نمی‌کنند! و بدان که نمی‌توانند هیچ زیانی بر تو وارد کنند زیرا خداوند، قرآن و حکمت را بر تو نازل کرده و آنچه را نمی‌دانستی به تو تعلیم داده است. بدان که فضل و رحمت خداوند بر تو بسیار بزرگ است! ﴿۱۱۳﴾

* لَأَخِيرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ تَجَوُّهِمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ
 أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
 ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٦﴾ وَمَنْ
 يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ
 سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ
 مَصِيرًا ﴿١١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۗ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
 ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
 بَعِيدًا ﴿١١٨﴾ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ ۖ إِلَّا إِنثَاءٌ وَإِنْ يَدْعُونَ
 إِلَّا الشَّيْطَانَ مَرِيدًا ﴿١١٩﴾ لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ
 عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١٢٠﴾ وَلَا ضَلَّ اللَّهُ سَبِيلَهُمْ
 وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَبْتَئِنَّا إِنْ أَعْنَاهُ مَا نَكُفِّرُهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ
 فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ
 دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١٢١﴾ يَعِدُهُمْ
 وَيُمْنِيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٢﴾ أُولَٰئِكَ
 مَأْوَلُهُمْ جَهَنَّمُ ۖ لَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢٣﴾

هیچ خیری در بسیاری از نخواستارهای شان وجود ندارد، مگر آنکه کسی امر به نیکی و خدمت به دیگران کند و یا اقدام به اصلاح امور مردم نماید! و کسی که به خاطر رضایت خداوند این کار را انجام دهد به زودی پاداش بزرگی به او خواهیم داد ﴿۱۱۴﴾

و کسی که بعد از آشکار شدن راه حق و هدایت، به مخالفت با پیامبر برخیزد و از راهی برود که غیر از راه اهل ایمان است، ما هم به همان راهی که دوست دارد او را بر می‌گردانیم! و به جهنمش می‌افکنیم و بد سرنوشتی است [این جهنم!] ﴿۱۱۵﴾

خداوند بزرگ کسی را که به او شرک بورزد نمی‌آمزد؛ اما هر گناهی پایین‌تر از آن را نسبت به هرکه صلاح بدانند می‌بخشد زیرا کسی که برای خداوند همتایی قائل شود بدون تردید به بیراهه‌های گمراهی و حیرانی افتاده است ﴿۱۱۶﴾ آنچه به جای خدا می‌خوانند چیزی نیست جز الهه‌های [بی‌روح و بی‌خاصیت] و نیز شیطانی که سرکش و ویرانگر است! ﴿۱۱۷﴾ نفرین خداوند بر شیطان، آنگاه که گفت: گروهی از بندگان تو را به عنوان سهم خودم در اختیار خواهم گرفت ﴿۱۱۸﴾ و بدون تردید گمراهشان می‌کنم و با آرزوهای [واهی] آن‌ها را سرگرم می‌سازم و به [انجام اعمال خرافی، چون] شکافتن گوش‌های چهارپایان و ادارشان می‌کنم، فرماندهی‌شان می‌کنم تا آفرینش خدا را دگرگون کنند. بدانید هرکس شیطان را به جای خداوند به عنوان سرپرست و تکیه‌گاه خود برگزیند بی‌شک زیان آشکاری کرده است! ﴿۱۱۹﴾

شیطان به آن‌ها وعده می‌دهد و وجودشان را مملو از تمنا و آرزوهای واهی می‌کند، بدانید که وعده شیطان به آن‌ها جز فریب و نیرنگ نیست! ﴿۱۲۰﴾ آن‌ها جایگاهشان جهنم است و هیچ راهی برای فرار از آن نمی‌یابند ﴿۱۲۱﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ
 حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾ لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ
 وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ
 وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ
 يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
 فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ
 أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ
 مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلَّهِ
 مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
 مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ
 فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمَى النِّسَاءِ
 الَّتِي لَا تَوْلُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْعَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
 وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ
 وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

و اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و پیوسته عملکردشان خوبی و خدمت است به زودی همه آن‌ها را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد می‌کنیم و آن‌ها در آنجا جاویدانند. این وعده حقی از جانب خداست و کیست که از خداوند بزرگ راستگوتر باشد؟! ﴿۱۲۲﴾ این نه خوشایند شماست و نه خوشایند اهل کتاب، که کسی را که عملکرد زشت و پلیدی دارد به سزایس برسائیم، [آن هم در روزی که] به غیر از خدا هیچ دوست و یآوری نمی‌یابد! ﴿۱۲۳﴾ کسانی که عملکرد خوب و مفید داشته باشند در حالی که به حقایق ایمان دارند - چه مرد باشند و چه زن - بدون تردید به بهشت وارد می‌شوند و کمترین ظلمی به آن‌ها نخواهد شد ﴿۱۲۴﴾ و دین چه کسی زیباتر از دین کسی است که سراپای وجودش تسلیم خداوند شده است؟! در حالی که نیکوکار است و از آیین پاک یکتاپرستی ابراهیم پیروی می‌کند! و [این چنین است که] خدا ابراهیم را به عنوان دوست خود برگزید! ﴿۱۲۵﴾ بدانید آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداوند است و خداوند بزرگ بر هر چیزی احاطه دارد ﴿۱۲۶﴾ از تو، درباره زنان فتوی می‌خواهند بگو: خداوند درباره آن‌ها در این قرآنی که بر شما خوانده می‌شود فتوی داده است، آن هم در مورد زنان یتیمی که حقوقشان را پرداخت نمی‌کنید و می‌خواهید با آن‌ها ازدواج کنید! و نیز در مورد کودکان صغیر و ناتوان سفارش شده است: با یتیمان با عدالت رفتار کنید و بدانید آن چه از خوبی و خدمت انجام دهید خداوند از آن آگاه است! ﴿۱۲۷﴾

۱. امام باقر علیه السلام: خداوند، ابراهیم را خلیل خود قرار داد، چون دست رد به سینه هیچ کس نزد و از هیچ کس هم جز خداوند، چیزی نخواست. علل الشرایع، ص ۳۴.

وَإِن أَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ
 عَلَيْهِمَا أَنْ يَصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ
 وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسَ الشُّحَّ وَإِن تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ
 كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا
 بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُوهَا
 كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِن تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
 غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِن يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّن سَعَتِهِ
 وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا
 ﴿١٣١﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا
 ﴿١٣٢﴾ إِن يُشَآئِدْ هَبِكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخِرِينَ وَكَانَ
 اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ
 ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

و اگر زنی بیم آن داشت که بی توجهی و دوری شوهرش از او [باعث جدایی شود] باکی نیست که هر دو نسبت به صلح و سازش مابین یکدیگر اقدام کنند زیرا صلح و سازش بهترین چیزهاست، اگرچه مردم [در این مورد] بخل می‌ورزند! اما شما نیکی کنید و گذشت داشته باشید و حرمت نگاه دارید زیرا خداوند نسبت به عملکردتان آگاه است ﴿۱۲۸﴾ البته هرچه تلاش کنید هرگز نمی‌توانید بین زنانان عدالت را برقرار کنید؛ اما تمام توجه و توانان را معطوف یکی نکنید تا همسران دیگرتان را بلامتکلیف رها کرده باشید! و اگر سازش کنید و حرمت نگاه دارید، خداوند نیز بسیار بخشنده و باگذشت است ﴿۱۲۹﴾ و [اگر سازگاری نشد و] آن دو از هم جدا شدند، خداوند هر دو را به فضل خویش بی‌نیاز می‌کند، زیرا خدا گشایش دهنده و حکیم است ﴿۱۳۰﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداوند است، ما هم به شما و هم به اهل کتاب که قبل از شما بودند وصیت کردیم که حرمت خداوند بزرگ را نگاه دارید، و اگر کفر و ناسپاسی پیشه کردید بدانید آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست، و خداوند بی‌نیاز و درخور ستایش است ﴿۱۳۱﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست و خداوند برای نگهداری آن‌ها کافی است ﴿۱۳۲﴾ ای مردم! اگر خدا بخواهد همه شما را از بین می‌برد و مردم دیگری را جایگزین شما می‌کند، و خداوند بر چنین کاری تواناست ﴿۱۳۳﴾ هرکس پاداش دنیوی بخواهد بداند که هم پاداش دنیوی و هم آخروی هر دو نزد خداست، و خداوند بزرگ شنوا و بیناست ﴿۱۳۴﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ
عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا
فَأَلَّهِ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوُّا
أَوْ تُعْرَضُوا فَأِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٧٥﴾ يَأْتِيهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِن قَبْلُ وَمَن يَكْفُرْ
بِاللهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٧٦﴾ إِن الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ
كَفَرُوا ثُمَّ ءَزَدُوا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
سَبِيلًا ﴿١٧٧﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧٨﴾ الَّذِينَ
يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيَبْتَغُونَ
عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٧٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكَ فِي
الْكِتَابِ أَن إِذَا سَمِعْتُمُ آيَاتِ اللهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا
تَعْدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِذْ كُفِرُوا إِذَا مَثَلُهُمْ
إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٨٠﴾

ای اهل ایمان! از برپاکنندگان عدل باشید. گواهان راستگوی خدا شوید اگرچه به ضرر خود یا پدر و مادر و نزدیکانتان باشد. چه فقیر باشند و چه بی‌نیاز. بدانید که خدا در حمایت از آن‌ها سزاوارتر از هر کس دیگر است! پس از هواهای نفسانی تبعیت مکنید که از راه حق و انصاف منحرف خواهید شد، و اگر حقیقت را تحریف کردید و یا از آن دوری جستید بدانید که خداوند بر عملکردتان آگاه است ﴿۱۳۵﴾

ای کسانی که حقایق را باور دارید! به خداوند و پیامبرش و قرآنی که بر او نازل کرده و همچنین کتابی که پیش از آن فرستاده، ایمان بیاورید. و هرکس خدا و فرشتگانش و کتاب‌هایش و پیامبرانش و روز حسابرسی را انکار کند، بداند که در گمراهی و حیرانی سختی گرفتار آمده است! ﴿۱۳۶﴾ بی‌شک خداوند، آن‌هایی را که ایمان آوردند سپس کافر شدند، دوباره ایمان آوردند و باز کافر شدند، و بر کفر و ناسپاسی خود هر روز افزودند، نخواهد بخشید و به راه نجات هدایتشان نخواهد کرد! ﴿۱۳۷﴾ مژده رسان به منافقان که عذاب دردناکی در انتظارشان است! ﴿۱۳۸﴾

کسانی که کافران را به جای اهل ایمان دوست و تکیه‌گاه خود انتخاب کرده‌اند، آیا عزت و اقتدار از نزد آن‌ها می‌جویند؟! بدانید که تمامی عزت و اقتدار از آن خداوند است ﴿۱۳۹﴾ در قرآن، خدا برای شما نازل کرد؛ هنگامی که شنیدید آیات خدا را عده‌ای انکار و مسخره می‌کنند، با آنان همنشینی مکنید تا به بحث دیگری بپردازند و [اگر آن‌ها را ترک نکردید] شما هم یکی از آنان خواهید بود، و بدانید که خداوند هم منافقان و هم کافران را در جهنم گرد خواهد آورد! ﴿۱۴۰﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا
 أَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا
 أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ
 بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
 سَبِيلًا ﴿١٤١﴾ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا
 قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
 اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ مُذَبِّدِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لِآلِي هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى
 هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
 أُرِيدُونَ أَنْ يُتَّعَلَّقُوا بِاللَّهِ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٤٤﴾ إِنَّ
 الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا
 ﴿١٤٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
 دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
 الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ
 إِنْ شَكَرْتُمْ وَعَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

عده‌ای که همیشه مراقب شما هستند، وقتی فتح و پیروزی از جانب خداوند به دست آورید گویند: مگر ما با شما نبودیم؟! و هنگامی که اهل کفر پیروز شوند [به طرف آنان رفته] می‌گویند: مگر ما شما را به مبارزه و عدم سازش با اهل ایمان، تشویق نمی‌کردیم؟! بی‌شک خداوند در روز قیامت میان شما حکم خواهد کرد! و خدا هیچ‌گاه بی‌ایمانان را بر اهل ایمان مسلط نخواهد کرد! ﴿۱۴۱﴾ منافقین می‌خواهند خدا را فریب دهند، حال آنکه این خداست که آن‌ها را فریب می‌دهد! و هنگامی که به نماز اقدام می‌کنند کسل و بی‌روحند و در برابر مردم دست به ریاکاری می‌زنند و خدا را جز اندکی یاد نمی‌کنند ﴿۱۴۲﴾ حیران و دودل [بین کفر و ایماند]، نه از این‌ها هستند و نه از آن‌ها. این چنین است وقتی خدا بخواهد کسی را در گمراهی گذارد، برایش راه چاره‌ای نمی‌یابی ﴿۱۴۳﴾ ای کسانی که حقایق را باور کرده‌اید. کافران ناسپاس را به جای اهل ایمان سرپرست و تکیه‌گاه خود مگیرید. آیا می‌خواهید با این کار، در پیشگاه خداوند دلیل آشکاری علیه خودتان داشته باشید؟! ﴿۱۴۴﴾ بدان که منافقان در پایین‌ترین مرحله دوزخ قرار دارند و هیچ یار و یوری برایشان نخواهی یافت! ﴿۱۴۵﴾ اما کسانی که توبه کردند و [با اعمال نیک]، جبران گذشته را نمودند و به خداوند اعتماد کردند و دین را فقط خالصانه برای خدا خواستند، بی‌شک آنان همراه و همداستان اهل ایماند، و به زودی خداوند اهل ایمان را پاداشی بزرگ خواهد داد ﴿۱۴۶﴾ اگر شکرگزار و حرمت نگهدار باشید و زیرا به حقایق ایمان آورید، هیچ عذابی از جانب خداوند دامنگیرتان نخواهد شد، زیرا خداوند قدرشناس و آگاه است ﴿۱۴۷﴾

* لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ
 اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ نَحَفُواهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ
 سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوقًا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾ إِنْ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ
 بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ
 نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا
 بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا
 لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ
 أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾ يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ
 أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ
 مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ
 ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا
 عَنْ ذَلِكَ وَعَاتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
 الطُّورَ بِمِيثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا
 لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

خداوند بلندکردن صدا به بدگویی و ناسزا را دوست ندارد، مگر آنکه [صدای مظلوم بیچاره‌ای باشد که] به او ظلم شده است. و بدانید که خداوند شنوا و آگاه است ﴿۱۴۸﴾ چه کار خوب را آشکارا انجام دهید و چه پنهان به آن اقدام کنید، و نیز اگر از بدی‌ها گذشت کنید، بدانید که خداوند نیز مقتدری باگذشت است ﴿۱۴۹﴾ کسانی هستند که خدا و پیامبرانش را انکار می‌کنند و می‌خواهند بین خدا و پیامبرانش تفرقه بیندازند و می‌گویند: ما بعضی را قبول داریم و بعضی را قبول نداریم! و با این کار می‌خواهند راه [فرار و چاره‌ای] برای خود دست و پا کنند ﴿۱۵۰﴾ بدان که این‌ها کافر حقیقی‌اند و برای کافران ناسپاس غذایی خوارکننده مهیا کرده‌ایم! ﴿۱۵۱﴾ [بدانید] کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده‌اند میان احدی از پیامبرانش فرق نمی‌گذارند و به زودی پاداششان را خداوند خواهد داد، زیرا خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۱۵۲﴾ [ای پیامبر!] اهل کتاب از تو می‌خواهند که از آسمان، کتاب [ویژه‌ای] برای آن‌ها نازل کنی؛ بدان که آن‌ها بزرگ‌تر از این خواسته را از موسی داشتند. آنجا که گفتند: ای موسی، خدا را نشانمان ده! پس صاعقه‌ای مرگبار به خاطر ظلمشان، دامگیر آن‌ها شد. سپس به حرکت زشت گوساله‌پرستی اقدام کردند، آن هم بعد از آنکه حقایق برایشان روشن شده بود! اما [دیگر بار] ما از آن‌ها گذشت کردیم و به موسی دلیل و معجزه‌ای آشکار عطا کردیم ﴿۱۵۳﴾ و بالای سرشان کوه طور را نگه داشتیم و در همان حال از آن‌ها پیمان گرفتیم و گفتیم از دروازه «بیت المقدس» سجده‌کنان وارد شوید و در روز شنبه^(۱) از فرمان خدا سرپیچی نکنید. به هر حال از آنان پیمان سختی گرفتیم! ﴿۱۵۴﴾

۱. روز شنبه از جانب خداند امتحانی برای قوم بنی‌اسرائیل بود؛ زیرا خداوند از آن‌ها خواسته بود که در آن روز دست از کار و صید بکشند. اما برخی از آنان آبگیرهایی درست کردند، و هنگام بالا آمدن آب دریا ماهی‌ها را در آن آبگیرها به دام می‌انداختند تا روز بعد از شنبه آن‌ها را صید کنند!

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكَفَرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
 بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
 فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَنَانَا
 عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
 اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ
 اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
 وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
 ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ
 الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَيُظْلَمُونَ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا
 حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيْبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ
 كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْنُهُمْ عَنَّا وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ
 النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾ لَٰكِن
 الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ
 وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
 وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

و به خاطر پیمان شکنی، انکار آیات خداوند، کشتن ناحق پیامبران، و نیز اینکه گفتند: قلب‌های ما در پرده‌ای است [و سخن پیامبران را نمی‌فهمیم، از درگاه خدا رانده شدند] بدانید خداوند به علت کفر و انکارشان قلب‌هایشان را از درک حقایق عاجز نموده و جز عده اندکی ایمان نمی‌آورند ﴿۱۵۵﴾ و این‌ها هم به خاطر کفرشان بود، و هم به خاطر بهتان بزرگی که به مریم زدند ﴿۱۵۶﴾ و [هم اینکه] گفتند ما مسیح، عیسی پسر مریم، پیامبر خدا را کشتیم در حالی که نه او را کشتند و نه به صلیب کشیدند بلکه امر به آن‌ها مشتبه شد. و کسانی که در مورد مسیح اختلاف می‌کنند در شک و تردیدند و به حقیقت ما چرا آگاهی ندارند و جز از ظن و گمان خود پیروی نمی‌کنند. بدانید یقیناً مسیح را نکشته‌اند ﴿۱۵۷﴾ بلکه خداوند او را به سوی خویش بالا برد. و خدا مقتدری حکیم است ﴿۱۵۸﴾ و هر اهل کتابی سرانجام [به حقیقت مسیح] ایمان خواهد آورد هر چند در لحظه قبل از مرگش (آنگاه که پرده‌ها کنار می‌رود). و در روز قیامت، مسیح شاهد و گواه‌شان خواهد بود ﴿۱۵۹﴾ و به خاطر ظلمی که یهود روا داشتند و نیز به خاطر مانع تراشی‌هایی که در راه خدا می‌کردند، بسیاری از چیزهای پاکیزه را که بر آنان حلال بود، حرام کردیم! ﴿۱۶۰﴾ و به خاطر رباخواریشان که از آن نهی شده بودند و نیز به سبب خوردن اموال مردم به ناحق، ما عذاب دردناکی را برای ناسپاسان آن‌ها تدارک دیده‌ایم ﴿۱۶۱﴾ اما آن دسته از آنان که در علم و آگاهی ثابت قدم و استوارند و نیز مؤمنانی که به آنچه به تو، و قبل از تو نازل شده ایمان دارند، و نماز به پا می‌دارند و زکات اموالشان را پرداخت می‌کنند، و به خدا و روز حسابرسی ایمان دارند، به همه آن‌ها پاداشی بزرگ عطا خواهیم کرد ﴿۱۶۲﴾

۱. مسیح اسم معنایی است زنده و حیات‌بخش، که اساساً نه کشته شدنی است و نه به صلیب کشیدنی.

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ
 وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
 وَءَاتَيْنَا دَاوُدَ زُورًا ﴿١٦٢﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ
 مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى
 تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ
 لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
 ﴿١٦٥﴾ لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ وَيَعْلَمُ ۗ وَالْمَلَكُ
 يَشْهَدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
 طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ
 ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ
 مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

ما به تو وحی کردیم همانگونه که به نوح و پیامبران بعد از او وحی کردیم، و نیز به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندانش و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی کردیم، و به داوود زبور را عطا کردیم ﴿۱۶۳﴾ و پیامبرانی را پیش از این، داستان و سرگذشتشان را برایت بیان کردیم و پیامبرانی را هنوز سرگذشتشان را برایت نگفته‌ایم. و بدان که خداوند با موسی سخن گفت ﴿۱۶۴﴾ پیامبرانی که بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده بودند! تا در پیشگاه خداوند بر مردم حجت تمام باشد و آن‌ها بعد از پیامبران [بهانه‌ای نداشته باشند] و خداوند مقتدر و حکیم است ﴿۱۶۵﴾ و خداوند شهادت می‌دهد آنچه را که بر تو نازل کرده از روی علم و آگاهی خویش نازل کرده است، فرشتگان نیز این گواهی را می‌دهند حال آنکه شهادت و گواهی خدا کافی است ﴿۱۶۶﴾ بدانید آن‌ها که به حقایق کافر شدند و مانع ورود مردم به راه خدا می‌شوند، در گمراهی و حیرانی سختی گرفتار آمده‌اند ﴿۱۶۷﴾ و خداوند ناسپاسان کفر پیشه‌ای را که ستم می‌کنند نمی‌آمزد و به راه نجات راهنمایی نمی‌کند، ﴿۱۶۸﴾ مگر به راه جهنمی که قرار است در آن جاودانه بمانند! و این کار بر خداوند آسان است ﴿۱۶۹﴾ ای مردم! پیامبر به حق از جانب خداوند به سوی شما آمده است، پس به او ایمان بیاورید که خیر شما در آن است! و اگر انکار کنید بدانید آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست و خداوند بزرگ آگاه و حکیم است ﴿۱۷۰﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ إِنَّهُ غَيْرُ خَيْرٍ لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٧٦﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرْهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿٧٧﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٧٨﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿٧٩﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَأَعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿٨٠﴾

ای اهل کتاب! در دینتان غلو نکنید و در رابطه با خدا جز حق نگوئید. ^(۱) بدانید که مسیح، عیسی پسر مریم، فقط پیامبر خداست و کلمه‌ای است که به مریم القاء کرده است و روحی (متعالی) از اوست! پس به خداوند و پیامبرانش ایمان بیاورید و نگویید [خداوند] سه‌گانه است این کلام را بس کنید که خیر شما در آن است! بدانید که الله خدای واحد است و او از اینکه فرزندی داشته باشد پاک و مبراست؛ زیرا تمام آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است برای اوست. و خداوند بزرگ برای تدبیر و کارسازی آن‌ها کافی است ^(۱۷۱) هرگز مسیح ابایی ندارد که بنده خدا باشد، حتی فرشتگان مقرب نیز این‌گونه‌اند. و کسی که از عبادت و پرستش خداوند ابا داشته باشد و تکبر بورزد، بداند خداوند به زودی همه آن‌ها را نزد خودش جمع خواهد کرد! ^(۱۷۲) و اما کسانی که ایمان آورده‌اند و عملکردشان سراسر خیر و خدمت است پاداششان را خداوند عطا خواهد کرد، بلکه از فضل خود بر آن‌ها خواهد افزود! و اما کسانی که از پرستش حق ابا کنند و تکبر ورزند بدون شک عذاب دردناکی را به آن‌ها خواهد چشاند و هیچ یار و یابوری غیر از خداوند بزرگ نخواهند یافت ^(۱۷۳) ای مردم! برهان و دلیل محکمی از جانب خدا برای شما آمده است زیرا برایتان نور آشکاری نازل کرده‌ایم ^(۱۷۴) اما آنان که به خداوند ایمان آوردند و به او توسل جستند، به زودی آن‌ها را به [دریای بی‌کران] فضل و رحمت خویش وارد می‌کند و به راه درست و نجات‌بخش هدایت‌شان می‌نماید ^(۱۷۵)

۱. امام صادق علیه السلام: به هوش باشید که غلات (غلو کنندگان) جوانان شما را فاسد نکنند زیرا غلات، بدترین خلق خدایند. عظمت خدار را پایین می‌آورند و برای بندگان خدا، ادعای خدایی می‌کنند. أمالی، ص ۶۵.

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِنَّ أَمْرًا أُهْلَكَ
 لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَوَلَهُ وَأُخْتُ فَأَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ رِثَتُهَا إِنْ
 لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا أَثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشُّلْثَانِ مِمَّا تَرَكَ
 وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حِظِّ الْأُنثِيَيْنِ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

سورة المائدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ
 إِلَّا مَا يَتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُجْلَى الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنْ اللَّهُ
 يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعِيرَ اللَّهِ
 وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا أَيْمَانَ الْبَيْتِ
 الْحَرَامِ يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
 وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
 تَعْتَدُوا وَاتَّعَاوُا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوُا عَلَى الْإِثْمِ
 وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٧٨﴾

[ای پیامبر!] از تو فتوا می خواهند؛ بگو خداوند در مورد «کلاله»^(۱) می گوید، اگر کسی بمیرد و فرزندی نداشته باشد و خواهری داشته باشد، به آن خواهر نصف میراث می رسد و [اگر خواهری بمیرد و برادری داشته باشد] برادر میراث او را به ارث می برد، چنانچه خواهر فرزندی نداشته باشد. و اگر دو خواهر از میتی بمانند دو سوم میراث را می برند، و اگر وارثان جمع برادران و خواهران باشند، میراث بین آن ها تقسیم می شود و برای برادر دو برابر سهم خواهر است. خداوند احکام خود را برای شما بیان می کند تا گمراه و حیران نشوید. و بدانید که خداوند بزرگ بر همه چیز داناست! ﴿۱۷۳﴾

سوره مائده

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای اهل ایمان! به قراردادهایتان وفادار باشید. بدانید که [گوشت] حیوانات چهارپا بر شما حلال شده است مگر آن هایی که [بعد از این] گفته می شود. و شکار در حال احرام (در مراسم حج) را حلال میندازید. قطعاً خداوند به آنچه صلاح بداند حکم می کند ﴿۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! حرمت شعائر و مراسم الهی را نشکنید، و همچنین حرمت ماه حرام و قربانی های بی نشان و نشان دار^(۲) را، و نیز حرمت آن ها که به قصد خانه خدا برای به دست آوردن فضل و خشنودی او می آیند، نگاه دارید. اما هنگامی که مراسم تمام شد و از احرام درآمدید، شکار کردن برای شما مانعی ندارد. مراقب باشید که کینه و دشمنی نسبت به کسانی که قبلاً شما را از [حج و] مسجدالحرام بازداشتند، باعث نشود که تعدی و تجاوز کنید! و باید در انجام کارهای نیک و شایسته و رشد و توسعه پرهیزگاری همکاری کنید، و هرگز بر انجام گناه و تجاوز متحد نشوید. و حرمت فرمان خدا را نگاه دارید، زیرا مجازات خداوند سخت و طاقت فرساست ﴿۲﴾

۱. کلاله: برادر و خواهر متوفی، چنانچه به علت وجود نداشتن فرزند یا پدر یا مادر، وارث او بگردد.
 ۲. بی نشان آن قربانی است که به عنوان هدیه تقدیم خانه خدا گردد و نشان دار آن است که برای ذبح در مراسم حج اختصاص یافته.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَحُمُ الْخَنزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ
 وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ
 السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا
 بِالْأَزْلَمِ ذَٰلِكُمْ يَسُوءُ الْيَوْمَ يَسَّرَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا
 تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ
 نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ
 غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٠﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا
 أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ
 مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ
 وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣١﴾
 الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلْلٌ لَكُمْ
 وَطَعَامُكُمْ حَلْلٌ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ
 مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
 مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَلِّفِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ، وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٢﴾

بر شما حرام شد گوشت مردار و خون و گوشت خوک و آنچه به نام غیر خدا ذبح شده است، همچنین حیواناتی که خفه شده‌اند و [یا آن دسته که] با زجر کشته شده و یا از بالای بلندی پرت شده‌اند. و نیز بر شما حرام است حیوانی که به ضرب شاخ حیوان دیگری هلاک شده و یا گوشت حیوانی که باقی‌مانده غذای حیوانات درنده است، مگر آنکه هنوز نمرده باشد [و به موقع برسید] و آن را ذبح کنید، و [باز بر شما حرام است] آنچه به نیت بتان ذبح شده، همچنین آن گوشتی که به واسطه قرعه چوب‌های قمار تقسیم می‌شود که این کاری زشت و ناپسند است!^(۱) امروز کفار ناسپاس از دین شما مأیوس شدند، از آن‌ها ترسید بلکه از من پروا داشته باشید. امروز دین را به سرحد کمال رساندم و نعمتم را بر شما تمام کردم و راضی شدم که اسلام دین شما باشد. و برای کسی که مجبور و ناچار است، بدون آنکه تمایل به گناه داشته باشد [می‌تواند از آن گوشت‌های ممنوع بخورد، و] باکی نیست، و خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۲﴾ باز از تو می‌پرسند چه چیزهای دیگری برای آن‌ها حلال است. بگو: هر چیز پاکیزه‌ای برای شما حلال است حتی صیدی را که پرندگان شکاری و سگان شکاری که به آن‌ها شکار کردن را آموخته‌اید - آنچه‌ان که خدا به شما آموخته است - حلال و پاکیزه است. از گوشت صیدی که آن‌ها به دست می‌آورند بخورید و نام خدا را بر آن بخوانید و حرمت فرمان خداوند را نگاه دارید و بدانید که خداوند همه حساب‌ها را سریعاً رسیدگی می‌کند ﴿۴﴾ امروز همه چیزهای پاکیزه را بر شما حلال کردم. غذای اهل کتاب^(۳) بر شما حلال است و غذای شما نیز بر آن‌ها حلال است. هم زنان پاکدامن اهل ایمان و هم زنان پاکدامن اهل کتاب‌های آسمانی قبل از شما، در صورتی که مهر آن‌ها را پرداخت نمایند حلال هستند، نه از روی زنا و نه به صورت دوست‌گیری مخفیانه! و بدانید کسی که کفر به حکم خدا را به ایمان بر آن ترجیح دهد، اعمال خویش را تباه کرده و در آخرت از زیانکاران خواهد بود! ﴿۵﴾

۱. در «هومئوپاتیک» یا قانون شباهت و همسان‌سازی، در باب خوردن این بحث موجود است که اگر چیزی خورده شود، احساس آن به وجود خورنده وارد می‌شود. اگر حیوانی به شدت ترسیده باشد، این ترس به خورنده گوشت حیوان نیز وارد می‌شود. اگر درنده‌ای آن را دریده باشد، درنده‌خویی به وجود انسانی که خورنده آن است سرایت می‌کند. اگر به نیت بتان قربانی شده باشد، حس بت‌پرستی را به خورنده خودش القا می‌کند.

۲. کسانی که دارای کتاب آسمانی هستند چون یهودیان و مسیحیان.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَرُوا
وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ
الْغَايِبِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ
وَلِيُنِيبَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾
وَأذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاتَّقْتُمْ
بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ
لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ
أَلَّا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٩﴾

ای اهل ایمان! هرگاه خواستید به نماز بایستید، صورت و دست‌های خود را تا آرنج بشویید و سرهایتان را مسح کنید و پاهایتان را تا برجستگی آن، و چنانچه جُنُب باشید خود را پاکیزه کنید، و اگر بیمار یا مسافر هستید و یا یکی از شما از قضای حاجت آمده است و یا اینکه آمیزش جنسی با همسران خود داشته‌اید و آبی نیافتید پس بر خاک تمیزی تیمم کنید و با آن صورت و دست‌هایتان را مسح کنید. بدانید خداوند نمی‌خواهد شما را به سختی بیاندازد بلکه می‌خواهد شما را پاکیزه گرداند و نعمتش را بر شما به تمامی عرضه کند؛ امید آنکه به مقام شاکران نائل شوید ﴿٦﴾ و به یاد آورید نعمت خداوند را که به شما عطا کرده است، و [نیز به یاد آورید] پیمانی را که با تأیید از شما گرفت آن زمان که گفتید: شنیدیم و اطاعت کردیم! پس حرمت اوامر خدا را نگاه دارید زیرا خداوند بر نیت و اسرار درون سینه‌ها، آگاه است! ﴿٧﴾ ای اهل ایمان! همواره کارهای خود را برای خدا به پا دارید، و به عدالت گواهی دهید، و [مراقب باشید] کینه و خصومت نسبت به دشمنان باعث نشود که تعدی و تجاوز کنید و به ناحق روی آورید؛ عادل باشید که این خصلت به پرهیزگاری نزدیک‌تر است! و حرمت خدا را نگه دارید زیرا خداوند بزرگ به عملکردتان آگاه است ﴿٨﴾ خداوند به اهل ایمان و آنان که عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است وعدهٔ آموزش و پاداشی بزرگ داده است ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَتَ
 اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
 فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
 وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي
 مَعَكُمْ لَئِن أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَءَاتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
 وَءَامَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهُ قَرْضًا
 حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
 مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾ فِيمَا نَقَضْتُمْ
 مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ
 الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا
 بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
 فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَأَصْفَحْ إِنَّ رَبَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

و آنانکه راه انکار و تکذیب آیات ما را پیش گرفته‌اند، اهل جهنم‌اند ﴿۱۰﴾ ای اهل ایمان! از نعمتی که خداوند به شما عطا کرده یاد کنید آن هنگام که جماعتی قصد تسلط و دست درازی به شما را داشتند اما خداوند دستشان را کوتاه کرد، پس حرمت خداوند را نگه دارید و بدانید اهل ایمان فقط به خداوند بزرگ توکل می‌کنند! ﴿۱۱﴾ وقتی خداوند از بنی‌اسرائیل پیمان گرفت، از میانشان دوازده سرپرست از طوایف [مختلف] انتخاب کردیم، آنگاه خدا گفت: اگر نماز به پا دارید و زکات اموالتان را بدهید و پیامبران مرا باور کنید و یاورشان باشید، و هم‌چنین اگر به [جان و مالتان در راه] خداوند قرض الحسنه دهید، من همواره با شما خواهم بود و گناهان شما را می‌پوشانم و شما را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد می‌کنم! اما اگر کسی بعد از این، راه انکار و ناسپاسی پیشه کند، بدون شک راه نجات را گم کرده است ﴿۱۲﴾ و به خاطر پیمان‌شکنی‌شان آن‌ها را نفرین کردیم و قلب‌هایشان را سخت و سنگین نمودیم زیرا آن‌ها کلمات خداوند را از معنای حقیقی‌اش خالی می‌کردند و آنچه را که به آن‌ها گوشزد شده بود به فراموشی می‌سپردند. [و تو ای پیامبر]، همواره از کارهای خائنانه آن‌ها آگاه می‌شوی، به جز عده‌اندکی [که اهل خیانت نیستند] پس از آن‌ها درگذر و بزرگوارانه چشم‌پوشی کن، زیرا خداوند انسان‌های بزرگ‌منش را دوست دارد ﴿۱۳﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَقَهُمْ فَنَسُوا
 حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
 وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ
 بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ
 جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا
 كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ
 قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾
 يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ
 وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
 وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾ لَقَدْ كَفَرَ
 الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
 قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ
 الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَوَمَنْ فِي الْأَرْضِ
 جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
 يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

ما از کسانی که ادعای مسیحیت داشتند پیمان گرفتیم، اما آنان بخشی از آنچه را که به آن‌ها گفته شده بود، فراموش کردند؛ ما هم آن‌ها را تا روز قیامت در کینه و دشمنی رها کردیم. و به زودی خداوند بزرگ آنان را از عملکردشان آگاه خواهد کرد ﴿۱۴﴾ ای اهل کتاب! پیامبر ما به سوی شما آمده تا بسیاری از حقایق آسمانی را که شما کتمان کرده‌اید روشن سازد و از بسیاری دیگر [که تاب تحملش را ندارید] درگذرد. [کاش درک می‌کردید که] از جانب خدا برایتان یک نور حقیقی و یک کتاب روشن آمده است! ﴿۱۵﴾ خداوند توسط آن، هرکه را [خالصانه] برای جلب رضایتش اقدام کند به راه‌های صلح و آرامش و دوستی هدایت می‌کند و از تاریکی‌های جهل و بیداد رهایی، و به فرمانش به نور حقیقت رهنمون می‌کند و بدون تردید به راه درست و نجات‌بخش هدایت‌شان می‌نماید ﴿۱۶﴾ واقعاً کفر ورزیدند آن‌ها که ادعا کردند خداوند همان مسیح پسر مریم است! بگو [ای پیامبر]: چه کسی قدرت عرض اندام در برابر خدا را دارد؟! اگر خدا بخواهد هم مسیح و هم مادرش و همهٔ اهل زمین را هلاک می‌کند، زیرا حکومت زمین و آسمان‌ها و آنچه بین آن‌هاست متعلق به خداست. هرچه بخواهد خلق می‌کند؛ بدانکه خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿۱۷﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّوهُ، قُلْ
 فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن
 يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
 رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فِتْرَةٍ مِّنَ الرَّسُولِ أَن تَقُولُوا مَا جَاءَنَا
 مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ أَدْعُرُوا
 نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا
 وَءَاتَاكُمْ مَّا لَمْ يُوْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ يَا قَوْمِ أَدْخُلُوا
 الْأَرْضَ الْمَقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا
 عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١١﴾ قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا
 فِيهَا قَوْمٌ مَّا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن نَّدْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِن
 يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ
 أُنْعِمِ اللَّهُ عَلَيْنِيهِمَا أَدْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانكروا
 غَلِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

و یهودیان و مسیحیان ادعا کردند که ما فرزندان و دوستان خاص خداییم! به آن‌ها بگو: اگر چنین است پس چرا خداوند، شما را به سبب گناهانتان عذاب می‌کند؟! [این چنین نیست]، بلکه شما هم بشرید مثل دیگران که خلق کرده است، بدانید خداوند هرکه را صلاح بداند می‌آمزد و هرکه را صلاح بداند عذاب می‌کند زیرا حکومت آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آن‌هاست از آن خداست. بدانید که عاقبت و سرنوشت همه به او ختم می‌شود! ﴿۱۸﴾ ای اهل کتاب! پیامبر ما در دورانی که پیامبرانی نبودند، به سوی شما آمد تا حقایق را برایتان بیان کند، تا دگر نگوئید ما هیچ بشارت‌دهنده و هشداردهنده‌ای نداشتیم! بشارت‌دهنده و هشداردهنده‌ای برایتان آمده است! و خداوند بزرگ بر همه چیز تواناست ﴿۱۹﴾ و [یاد آورید] هنگامی که موسی به قوم خود گفت: ای مردم به یاد آورید نعمتی را که خداوند به شما عطا کرد، آن زمان که پیامبرانی [نجات بخش] از میان شما برگزید و قدرت و فرمانروایی عطایان کرد و نعمت‌هایی تقدیم‌تان نمود که به هیچ‌کس از جهانیان نداده بود! ﴿۲۰﴾ ای قوم! به سرزمین مقدسی که خداوند برایتان مقدر کرده است وارد شوید و به عقب برنگردید زیرا بازگشت [به کفر و نافرمانی] باعث زیانتان خواهد بود! ﴿۲۱﴾ اما به موسی جواب دادند: در آن شهر قومی قدرتمند و ستمگر وجود دارد و [ما تا وقتی آن‌ها در شهر هستند] هرگز به آن وارد نخواهیم شد. اگر آن‌ها از آنجا بروند. ما داخل می‌شویم! ﴿۲۲﴾ اما دو نفر از میان آن ترسوها، که خدا به آن‌ها نعمت [عقل و ایمان و شجاعت] عطا کرده بود گفتند: شما از دروازه شهر بر آنان وارد شوید، هنگامی که وارد شدید خواهید دید که شهر را فاتحانه تسخیر کرده‌اید، و اگر به قدرت خدا ایمان دارید پس به او توکل کنید ﴿۲۳﴾

قَالُوا لِمُوسَى إِتَانًا لَنَدْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ
 أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
 الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
 يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ
 ﴿٢٦﴾ * وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ
 مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ
 قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِن بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ
 لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ
 رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ
 مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ
 لَهُ وَنَفْسُهُ وَقَتَلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ وَأَصْبَحَ مِنَ الخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾
 فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ وَكَيْفَ يُورِي
 سَوْءَةَ أَخِيهِ قَالَ يُوَيْلَتِي أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
 الْغُرَابِ فَأُورِي سَوْءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

گفتند: ای موسی، ما تا زمانی که آن‌ها در شهر هستند، هرگز به آن وارد نمی‌شویم. تو و خدایت بروید و [با آن‌ها بجنگید] ما همینجا نشستیم! ﴿۲۴﴾ موسی گفت: پروردگارا می‌بینی که من فقط اختیار خودم و برادرم را دارم. از تو می‌خواهم که بین ما و این قوم زشت‌کردار بد نیت جدایی افکنی! ﴿۲۵﴾ و خدا گفت: [حال که چنین است] چهل سال ورود آنان به شهر حرام شد. آن‌ها باید حیران و سرگردان در بیابان‌ها بگردند! و هیچ‌گاه برای قوم بدکردار تأسف مخور! ﴿۲۶﴾ و برای آنان داستان راستین دو فرزند آدم را بخوان، آن زمان که برای تقرب به خدا قربانی کردند اما از یکی پذیرفته شد و از دیگری رد شد. و آنکه قربانی‌اش مردود شده بود گفت: بدون تردید تو را خواهم کشت! و آنکه قربانی‌اش پذیرفته شده بود گفت: این قانون خداست که فقط از پرهیزگاران بپذیرد! ﴿۲۷﴾ و اگر تو، به کشتن من اقدام کنی مطمئن باش که من برای قتل تو اقدام نخواهم کرد، زیرا از پروردگار جهانیان می‌ترسم! ﴿۲۸﴾ و با این کار، باعث می‌شوم تو با کوله‌باری از گناه من و خودت به سوی خدا رهسپار شوی و بی‌شک از اهل جهنمی و این جزای ستمکاران است! ﴿۲۹﴾ پس نفسِ سرکشش او را به کشتن برادر ترغیب کرد و عاقبت او را کشت و سرانجام از زیانکاران شد ﴿۳۰﴾ در این هنگام خداوند به کلاغی که زمین را می‌کند فرمان داد تا به او نشان دهد چگونه جسد برادرش را دفن کند. و قاتل گفت: وای بر من که اندازه‌این کلاغ هم نیستم تا بفهمم چگونه جسد برادرم را دفن کنم! و سرانجام نیز پشیمان شد ﴿۳۱﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ
 نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
 النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ
 جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنْ كَثِيرًا
 مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ إِنَّمَا
 جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي
 الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ
 وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ
 لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
 ﴿٣٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدَرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا
 أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
 اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ
 لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَ أَنَّ لَهُمْ
 مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ
 عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

از این رو بر بنی اسرائیل مقرر کردیم هرکس، انسانی را بکشد در حالی که نه قتل کرده و نه محکوم به فساد در زمین است، مثل اینست که همه مردم را کشته باشد و کسی که انسانی را حیات بخشد مانند اینست که تمامی مردم را حیات و زندگی بخشیده است. حقیقتاً پیامبران ما [برای بنی اسرائیل] دلایل روشنی آوردند، اما بسیاری از آن‌ها با وجود این دلایل، راه اسراف و تجاوز پیشه کردند ﴿۲۲﴾ جزای آن‌ها که با خدا و پیامبرش جنگ می‌کنند و گستاخانه در روی زمین فساد و تباهی به راه می‌اندازند اینست که کشته شوند و یا به دار آویخته گردند و یا دست و پایشان به جهت خلاف یکدیگر، بریده شود و یا اینکه تبعید گردند؛ زیرا برای آنان در دنیا خواری و ذلت و در آخرت نیز عذاب بزرگی برایشان مهیا است ﴿۲۳﴾ مگر کسانی که قبل از آنکه شما بر آن‌ها دست یابید توبه کنند! پس بدانید که خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۲۴﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! حرمت اوامر خدا را نگاه دارید و از فرصت‌ها استفاده کنید و به خدا نزدیک شوید و در راه او جهاد کنید! امید آنکه رستگار شوید ﴿۲۵﴾ آنانکه راه کفر و ناسپاسی را پیشه خود کرده‌اند اگر همه آنچه در زمین و همانند آن است، متعلق به آن‌ها باشد و بخواهند با آن، خود را از عذاب روز قیامت بازخرند، از آن‌ها پذیرفته نخواهد شد! و عذاب دردناکی برایشان مهیاست ﴿۲۶﴾

۱. صفات ذمیمه و زشت ما، نفسانیت لذت طلب ما، به جنگ با حقیقت سربرداشته‌اند. هر سالک حق موظف است تا با بهره‌گیری از شیوه‌های مراقبه و تزکیه، نیروهای مخرب نفس اماره خویش را منکوب کرده و از میدان حضور به در کند. دست‌ها و قدم‌ها، یعنی مجموعه توانایی‌های این نفس را از حیز انتفاع، منقطع نماید و آن را از دستبرد به روح پاک، دور نماید. وصل به حقیقت اینگونه ممکن است. این آیه بر خلاف تصور بسیاری از عرفانی‌ترین آیات قرآن است. نکات ظریفی در مبارزه با نفس دارد که سالکان به موقع از آن بهره‌مند می‌گردند!

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقىمٌ ﴿٣٧﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا
أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا تَكْلَافًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ
يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٩﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ
لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ
لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ يَا أَيُّهَا
الرَّسُولُ لَا يَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ
الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمَنْ
الَّذِينَ هَادُوا وَسَمَّعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّعُونَ لِقَوْمِ
ءَاخِرِينَ لَمْ يَأْتُواكَ بِمُحَرَّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ
يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِن لَمْ تُؤْتَوْهُ
فَأَحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ
فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

تلاش می‌کنند تا از آتش خارج شوند اما هرگز نمی‌توانند از آن خارج گردند زیرا عذابشان پابرجاست! ﴿۲۷﴾ و به عنوان یک مجازات الهی دست مرد و زن دزد را به کیفر کاری که کرده‌اند قطع کنید،^(۱) و بدانید که خداوند مقتدر و حکیم است! ﴿۲۸﴾ و هرکس بعد از ستمی که کرده است، توبه کند و [با خدمت و کار مفید] جبران نماید، بداند که خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد زیرا خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۲۹﴾ آیا نمی‌دانی که حکومت آسمان‌ها و زمین از آن خداست؛ هرکه را صلاح بداند عذاب می‌کند و هرکه را صلاح بداند می‌آمرزد و او بر هر کاری تواناست ﴿۴۰﴾ ای پیامبر! آنان که در مسیر کفر و انکار مشتاقانه در شتابند تو را اندوهگین نکنند، چه آن‌هایی که به زبان گفتند ایمان آورده‌ایم، در حالی که در قلب‌هایشان ایمانی نیست و چه آن دسته از یهودیانی که با دقت حرف‌های تو را گوش می‌کنند تا بهانه‌ای برای تکذیب تو بیابند! بدان آن‌ها جاسوسان گروهی هستند که خودشان نزد تو نیامده‌اند؛ آن‌ها سخنان را از معنای اصلیش خالی می‌کنند و به یکدیگر می‌گویند: اگر آنچه را که خواستیم به شما دادند، بپذیرید. و اگر ندادند از او دوری کنید! بدان ای پیامبر، اگر خداوند بخواهد کسی را به کیفر عملکردش مجازات کند، تو قادر به کمترین دفاع از او نخواهی بود. آن‌ها کسانی‌اند که خداوند نمی‌خواهد وجودشان را پاکیزه گرداند. بدون تردید در دنیا خواری و مدلت و در آخرت نیز عذابی بزرگ نصیب‌شان خواهد شد ﴿۴۱﴾

۱. از دیگر وجوه عرفانی آیه این است که باید دست نامحرمان و ظالمان را از دست‌یابی به اسرار الهی کوتاه نمود. اسرار کائنات، ثروت‌های عظیم‌اند و چون کسی به بخشی از آن دست یابد خود را قدرتمند نموده است. بدیهی است که این آگاهی بر نامحرمان و ظالمان، حرام است و این مهم از اولیاء خدا برمی‌آید.

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْثَرُونَ لِلسَّحْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ
 فَأَحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ
 يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٢﴾ وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ
 وَعِنْدَهُمُ التَّورَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ
 ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّورَةَ
 فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْمَوْا
 لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ
 كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ
 وَاخْشَوْنَ اللَّهَ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ
 بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
 عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ
 بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالْيَسْنَ بِالْيَسَنِ وَالْجُرُوحَ
 قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ
 لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

آن‌ها برای تکذیب کردن تو، با دقت به حرف‌هایت گوش می‌دهند! آن‌ها مال حرام به وفور می‌خورند؛ پس اگر به سوی تو آمدند، در میان آنان قضاوت کن و یا آن‌ها را به خودشان واگذار. بدانکه اگر آن‌ها را به خود رها کنی هیچ آسیبی به تو نمی‌تواند برسانند، و اگر هم بین آن‌ها قضاوت کردی، با عدالت و انصاف حکم کن، زیرا خداوند عادلان را دوست دارد ﴿۴۲﴾ و چگونه تو را به قضاوت فرا می‌خوانند، در حالی که تورات در دستشان است و در آن حکم خداست؟! و نیز چگونه، حال که نزد تو آمدند و حکم خدا را شنیدند روی بر می‌گردانند؟! بدانکه آن‌ها اهل ایمان نیستند ﴿۴۳﴾ ما تورات را در حالیکه در آن هدایت و نور است نازل کردیم، تا پیامبرانی که تسلیم فرمان خدا بودند بر اساس آن برای یهودیان حکم کنند. خداشناسان و دانشمندانی که مأمور حفظ کتاب خدا بودند و به حَقانیت آن گواهی دادند نیز بر اساس آن داوری می‌کردند. پس از مردم نترسید، از من پروا داشته باشید و آیات مرا به بهایی اندک مفروشید. و بدانید هرکس که بر اساس آیات خدا حکم نکند از کافران و ناسپاسان است ﴿۴۴﴾ و [در تورات] بر آنان مقرر کردیم که جان در برابر جان، چشم در برابر چشم، بینی در برابر بینی، گوش در برابر گوش، دندان در برابر دندان و نیز هر زخمی را قصاص است. اما اگر کسی از قصاص [بزرگوارانه] گذشت کند کفاره گناهانش خواهد بود. بدانید هرکس بر اساس آیات خدا حکم نکند از ستمکاران است ﴿۴۵﴾

وَقَفَيْنَا عَلَى آثَرِهِمْ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
 مِنَ التَّورَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا
 لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّورَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾
 وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ
 بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ
 وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
 عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنكُم شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ
 فِي مَاءِ آتِكُمْ فَأَسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ وَأَن أَحْكَم بَيْنَهُمْ
 بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتُوكَ عَنْ
 بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُمْ
 بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفٰسِقُونَ ﴿٤٩﴾ أَخْفِكُمْ
 الْجَهْلِيَّةِ يَبْعُونَ وَمَن أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

و از پی آن‌ها، عیسی پسر مریم را فرستادیم در حالی که تورات‌شان را تأیید می‌کرد
 و انجیل را - که آن هم تأییدکننده تورات قبل از خود بود - به او دادیم تا راهنمایی
 و موعظه‌ای باشد برای هرکه حرمت خداوند را نگاه می‌دارد ﴿٤٦﴾ پس باید کسانی
 که به انجیل معتقدند براساس آیاتی که خدا نازل کرده حکم کنند، بدانید هرکس
 براساس آیات خدا حکم نکند زشتکار و بد نیت است! ﴿٤٧﴾ و قرآن را به حق بر تو
 نازل کردیم زیرا هم تأیید کننده کتاب‌های آسمانی قبل از خود است و هم سرآمد
 همه آن‌ها، پس در بین آن‌ها براساس آیات خداوند حکم کن و از خواهش‌های
 نفسانی‌شان پیروی مکن، تا مجبور شوی چیزی از حق را نادیده بگیری! ما برای
 هر کدام از شما شریعت و شیوه‌ای قرار داده‌ایم، و اگر خدا می‌خواست، همه شما
 را تبدیل به یک امت واحدی می‌کرد! اما خدا می‌خواهد شما را در آنچه تقدیم‌تان
 کرده امتحان کند. پس در خدمت کردن و نیکی نمودن از یکدیگر پیشی بگیرید و
 بدانید که بازگشت همه شما به سوی خداوند بزرگ است و به زودی همه شما
 را به حقیقت آنچه که مورد اختلاف‌تان بوده است آگاه می‌کند ﴿٤٨﴾ و میان‌شان
 براساس آیات خداوند حکم کن و از خواهش‌های نفسانی آنان پیروی مکن و از
 آن‌ها حذر کن تا مبادا تو را نسبت به بعضی از آیاتی که خداوند بر تو نازل کرده
 منحرف کنند! چنانچه از حق روی‌گردان شدند بدان که خداوند اراده کرده تا آنان
 را به جرم برخی از گناهانشان عقوبت کند. و بدان که بسیاری از مردم، زشتکار و
 بد نیت اند ﴿٤٩﴾ آیا حکم و مقررات زمان جاهلیت را می‌خواهند؟! برای مردمی که
 اهل یقین و باورند چه حکمی بهتر از حکم خداست؟! ﴿٥٠﴾

* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ
 أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ
 نَحْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ
 فَيُصِيبُ حَوْأَ عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا
 أَهْلَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتِ
 أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ
 مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ
 عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
 يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ
 عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
 الصَّلَاةَ وَوَدُّوا نَ الْزَكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

ای اهل ایمان، یهودیان و مسیحیان را تکیه‌گاه خود انتخاب نکنید! آن‌ها اولیای یکدیگرند. بدانید هرکس آن‌ها را تکیه‌گاه خود قرار دهد از آن‌هاست و قطعاً خداوند قوم ستمکار را هدایت نمی‌کند ﴿۵۱﴾ اما کسان دیگری را می‌بینی که در قلب‌هایشان بیماری است و [در دوستی و تکیه‌گاه قرار دادن اهل کتاب] بر یکدیگر پیشی می‌گیرند و می‌گویند: می‌ترسیم برای ما اتفاق بدی بیافتد! ﴿۵۲﴾ امید است که خداوند بزرگ، پیروزی یا معجزه‌ای بیاورد تا این گروه [ناسپاس] از آنچه در دل می‌پروراندند پشیمان شوند ﴿۵۳﴾ اهل ایمان گویند: آیا اینان همان کسانی‌اند که شدیدترین قسم‌ها را به خدا می‌خوردند که همواره با شمایند؟! اعمالشان تباه شد و زیان‌کار شدند! ﴿۵۴﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! هرکس از شما از دین خود برگردد بر خداوند باکی نیست. به زودی خدا جماعتی را بیاورد که دوستشان بدارد و آن‌ها نیز خدا را دوست بدارند! [جماعتی که] در برابر اهل ایمان متواضع‌اند و در برابر کفار ناسپاس سرسخت و نیرومند، کسانی که در راه خدا جهاد کنند و از سرزنش هیچ ملامتگری نهراسند. و این فضل و رحمتی الهی است که به هرکس صلاح بداند می‌دهد. و خداوند گشایش دهنده و آگاه است! ﴿۵۵﴾ بدانید که دوست و تکیه‌گاه شما، خدا و پیامبرش و اهل ایمان می‌باشند، همان‌هایی که نماز به پا می‌دارند و در حالی که در رکوعند زکات می‌دهند ﴿۵۶﴾ و هرکس خدا و پیامبرش و اهل ایمان را تکیه‌گاه خود کند، بداند که حزب خدا پیروز است ﴿۵۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! کسانی که دین شما را به تمسخر و بازی می‌گیرند - خواه از اهل کتاب آسمانی قبل از شما باشند و خواه از کفار - به سرپرستی نگیرید و حرمت فرمان خدا را حفظ کنید، اگر اهل ایمان هستید! ﴿۵۸﴾

۱. زیرا به گمانشان با تکیه‌گاه قرار دادن آن‌ها، احساس امنیت خواهند کرد، و اگر به آن‌ها پشت کنند در معرض خطر قرار می‌گیرند!

۲. آنکه در حال رکوع اتفاق کرد، امام علی علیه السلام بود.

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هَاهُنَا وَلِهَذَا ذَكَرَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقْمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمَنَّا
بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَإِنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾
قُلْ هَلْ أُنبِئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَعَنَهُ اللَّهُ وَعَظِبَ
عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ
دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ
﴿٦١﴾ وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمْ
السُّحْتِ لَيْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتِ لَيْسَ مَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلِعِنُوا
بِمَا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَئْتِ الْبُرْهَانُ مِن رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعِدَاةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا
اللَّهُ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

و [نشانه آن‌ها اینست که] هرگاه بانگ نماز کنید، آن را به تمسخر و بازی می‌گیرند، زیرا آن‌ها قومی هستند که در مورد حقایق تعقل نمی‌کنند! ﴿۵۸﴾ بگو ای اهل کتاب! آیا ما را سرزنش می‌کنید؟! مگر ما جز اینکه به خدا و آنچه بر ما نازل شده و آنچه قبلاً نازل شده است، به چیز دیگری ایمان داریم؟! حقیقتاً بیشتر شما زشت‌کردار و بد نیت‌اید ﴿۵۹﴾ بگو: آیا می‌خواهید شما را از کسانی که موقعیتشان نزد خدا بدتر از اینست آگاه کنم؟! کسانی که خدا نفرینشان کرده و مورد خشم خود قرار داده و از آن‌ها [در زندگی] میمون‌ها و خوک‌هایی ساخته که طاغوت و بت عبادت می‌کنند. آری موقعیت آن‌ها بدتر است و نسبت به راه درست، گمراه‌تر و حیران‌ترند! ﴿۶۰﴾ و هنگامی که نزد شما می‌آیند ادعا می‌کنند که ایمان آورده‌اند، در حالی که با کفر داخل شده‌اند و با کفر نیز خارج می‌شوند! بدانید که خداوند بزرگ به آنچه پنهان می‌کنند آگاه‌تر است ﴿۶۱﴾ و بسیاری از آنان را می‌بینی که در گناه و تجاوز و حرام‌خواری مشتاقانه شتاب می‌کنند. چه بد و زشت است عملکردشان! ﴿۶۲﴾ چرا دانشمندان مسیحی و یهودی آن‌ها را از سخنان گناه‌آلودشان و نیز از حرام‌خواری نهی نمی‌کنند؟! چه زشت و بد است دست‌آوردشان! ﴿۶۳﴾ و یهودیان گفتند: دست خدا بسته است! دست‌های خودشان بسته باد. و نفرین بر آن‌ها به خاطر سخنی که گفتند! دستان خدا باز و گشاده است و هرگونه بخواهد می‌بخشد! این آیاتی که بر تو نازل کرده‌ایم بر کفر و طغیان بسیاری از آن‌ها می‌افزاید. ما نیز [به سبب انکار آیات خدا و عملکرد سوءشان] بین آن‌ها تا روز قیامت کینه و دشمنی افکنده‌ایم. بدان که هرگاه آتش جنگ را روشن کردند، خداوند آن را خاموش کرد. [آن‌ها کسانی هستند که] برای فساد و تباهی بر روی زمین تلاش می‌کنند. [بدانید] خداوند بزرگ، مفسدان را دوست ندارد ﴿۶۴﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ
 سَيِّئَاتِهِمْ وَلَآدْخُلَنَّهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا
 التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا
 مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ
 وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ
 بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ؕ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ
 رِسَالَتَهُ ؕ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ؕ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى
 تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ ؕ
 وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا
 فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ
 هَادُوا وَالصَّابِغُونَ وَالنَّصَارَىٰ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا
 مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا قُلْنَا إِنَّا جَاءَ هُمْ رَسُولٌ
 بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

اما اگر اهل کتاب ایمان بیاورند و حرمت فرمان خداوند را نگاه دارند بدون شک گناهانشان را می‌پوشانیم و آن‌ها را در بهشت‌های پر نعمت وارد می‌کنیم ﴿٦٥﴾ و اگر آن‌ها به تورات و انجیلی و آنچه از جانب پروردگارشان بر آن‌ها نازل شده، عمل کنند، [بدون تردید] رزق و روزی از زمین و آسمان سراپایشان را فرا می‌گیرد و بهره‌مند می‌شوند! البته جمعی از آن‌ها معتدل و میانه‌رو هستند، اما بسیاری از آنان عملکردشان زشت و منفور است ﴿٦٦﴾ ای پیامبر! آنچه را بر تو نازل شده است، به مردم ابلاغ کن، که اگر این کار را نکنی به رسالت عمل نکرده‌ای! [این ابلاغ را شجاعانه به انجام برسان] و مطمئن باش خداوند تو را از شر مردم حفظ می‌کند! زیرا خداوند بزرگ، ناسپاسان را به راه موفقیت هدایت نخواهد کرد ﴿٦٧﴾ بگو: ای اهل کتاب، شما ارزشی ندارید مگر آنکه به تورات و انجیل و آنچه خداوند بر شما نازل کرده عمل کنید! و بدان ای پیامبر، آنچه بر تو نازل کرده‌ایم بر کفر و طغیان بسیاری از آن‌ها می‌افزاید. پس بر حال قوم ناسپاس تأسف مخور ﴿٦٨﴾ اما کسانی که ایمان آورده‌اند و کسانی از یهودیان و صابئین و مسیحیان که خدا و روز قیامت را باور دارند و عملکردشان خوبی و خدمت است نباید هیچ ترس و یأس و اندوهی به خود راه دهند ﴿٦٩﴾ حقیقتاً از بنی‌اسرائیل پیمان گرفتیم و پیامبرانی به سوی آنان فرستادیم، اما هرگاه پیامبری به سراغ‌شان آمد که سخنانش با هواهای نفسانی‌شان موافق نبود، آن‌ها به ناحق عده‌ای را تکذیب کردند و عده‌ای را کشتند! ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوا أَنَّ التَّكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُوا شَتَبَاتٍ بِأَنَّهُ عَلَيْهِمْ لَغْوٌ
 عَمُؤٌ وَصَمُؤٌ كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾
 لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ
 يَبْنِي إِسْرَائِيلَ يَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ
 بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا
 لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ
 ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِن لَّمْ يَنْتَهُوا
 عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾
 أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٤﴾
 مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ
 صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ انظُرْ كَيْفَ بُيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ
 ثُمَّ انظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
 يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾ قُلْ
 يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ
 قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِن قَبْلُ وَأَصْلُوا كَثِيرًا مِّمَّا ضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾

آنان پنداشتند مجازاتی در کار نخواهد بود، لذا [نسبت به حقایق] کور و کر شدند! اما باز خداوند توبه‌شان را پذیرفت. دوباره بسیاری از آن‌ها کور و کر شدند [تا حقایق را نه ببینند و نه بشنوند!] و بدان خداوند به عملکردشان بیناست ﴿۷۱﴾ به وادی کفر افتادند آن‌ها که گفتند: خداوند همان مسیح، پسر مریم است. حال آنکه خود مسیح گفت: ای بنی اسرائیل، خدایی را پرستش کنید که هم پروردگار من و هم پروردگار شماست! بدانید کسی که به خداوند بزرگ شرک بورزد خدا بهشت را بر او حرام می‌کند و جایگاهش جهنم است! بدانید ستمکاران هیچ یار و یابوری نخواهند داشت ﴿۷۲﴾ به وادی کفر افتادند آن‌ها که گفتند: الله سومین از خدای سه‌گانه است! در حالی که هیچ معبودی جز خدای بی‌همتا نیست و اگر از این اندیشه باطل دست برندارند به این کفرگویان ناسپاس غذایی در دناک خواهد رسید ﴿۷۳﴾ پس چرا به سوی خداوند بزرگ توبه نمی‌کنند و از او آمرزش نمی‌طلبند؟! بدانند که خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۷۴﴾ مسیح پسر مریم، کسی نیست جز یک پیامبری که قبل از او پیامبران دیگری بوده‌اند و مادرش پاکدامنی راستگوست. و آن‌ها هم مثل همه غذا می‌خوردند! بنگر چگونه آیات و نشانه‌ها را برایشان بیان می‌کنیم و باز بنگر آن‌ها چگونه از حق روی بر می‌گردانند! ﴿۷۵﴾ ای پیامبر! بگو: چرا به جای خداوند چیزی را پرستش می‌کنید که هیچ سود و زینتی برایتان ندارد؟! بدانید که خداوند بزرگ شنوا و آگاه است! ﴿۷۶﴾ بگو ای اهل کتاب! به ناحق در دیتان غلو و بزرگ‌نمایی مکنید و از خواهش‌های نفسانی قومی که از دیرباز گمراه و حیرانند تبعیت مکنید، زیرا آنان بسیاری را منحرف کردند و خود نیز گم کرده راه و حیرانند! ﴿۷۷﴾

لِعَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ
دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ
لَيْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ
يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ
أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ
خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا
أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوا هُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا
مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾ *لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ
أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيُّ
ذَلِكَ يَأْتٍ مِنْهُمْ قِيسِيْنَ وَرُهَبَانَا وَأَنَّهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى
الرَّسُولِ تَرَىٰ أُعْيَنَهُمْ تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا
مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَا مَنَّا فَآكُتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾

بدانید که ناسپاسان قوم بنی اسرائیل از زبان داود و عیسی پسر مریم، نفرین شده‌اند و این به سبب نافرمانی و تجاوزشان بود! ﴿۷۸﴾ زیرا آن‌ها یکدیگر را از بدی و زشتی که [گستاخانه] انجام می‌دادند نهی نمی‌کردند، و چه منفور و زشت است عملکردشان! ﴿۷۹﴾ و بسیاری از آنان را می‌بینی که کفار را دوست و تکیه‌گاه خود قرار می‌دهند، و چه دستاورد پلیدی را پیشاپیش برای خود می‌فرستند، [دستاوردی] که نتیجه آن خشم خدا بر آن‌هاست؛ و اینان در عذاب الهی جاوداندند ﴿۸۰﴾ حال آنکه اگر به خداوند بزرگ و پیامبر و آنچه که بر او نازل شده ایمان داشتند، کفار را دوست و تکیه‌گاه خود قرار نمی‌دادند! بدانید بسیاری از آنان زشت‌کار و بد نیت‌اند ﴿۸۱﴾ و به درستی درک خواهی کرد کینه‌توزترین و دشمن‌ترین افراد نسبت به اهل ایمان، یهود و مشرکان هستند؛ و مهربان‌ترین و دوست‌ترین افراد نسبت به اهل ایمان، کسانی هستند که می‌گویند: ما مسیحی هستیم. زیرا در میان‌شان افرادی هستند که عالم و زاهدند و در برابر حق تکبر نمی‌کنند ﴿۸۲﴾ هرگاه آیات نازل شده بر پیامبر را بشنوند و حقیقت را دریابند، می‌بینی که چشم‌هایشان پر از اشک می‌شود و می‌گویند: پروردگارا! به حقیقت ایمان آوردیم. پس نام ما را در فهرست گواهی‌دهندگان به حق، بنویس ﴿۸۳﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا
 رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثَبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّتِ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
 أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرِمُوا
 طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
 الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا
 وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ
 بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ
 فَكَفَرْتُمْ بِإِطَاعَةِ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا نَطَعُمُونَ
 أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رِقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
 ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا
 أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ
 رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

و چرا به خداوند و این دین حقی که به ما رسیده است ایمان نیاوریم، و مشتاق
 نباشیم به اینکه خداوند ما را در جمع نیکوکاران به شمار آورد؟ ﴿۸۴﴾ و به خاطر
 سخن حقی که گفتند، خداوند بزرگ پاداششان را بهشت‌هایی قرار داد که نهرها
 در آن جاریست. و آن‌ها در آن جاودانند. و این پاداش نیکوکاران است ﴿۸۵﴾ و اما
 کسانی که کفرورزیدند و آیات [نجات‌بخش] ما را انکار کردند بدون شک آن‌ها اهل
 جهنم‌اند ﴿۸۶﴾ ای اهل ایمان! چیزهای پاکیزه‌ای را که خداوند بر شما حلال کرده،
 حرام مکنید و از حد معقول هم تجاوز مکنید زیرا خداوند، تجاوزگران را دوست
 ندارد! ﴿۸۷﴾ و از نعمت‌های پاکیزه و حلالی که خداوند عطایتان کرده بخورید و
 حرمت فرمان خداوندی را که به او ایمان آورده‌اید پاس بدارید ﴿۸۸﴾ خداوند شما
 را به خاطر سوگندهای بی‌هوده و غیرعمدتان، مؤاخذه نمی‌کند، بلکه به شکستن
 پیمان‌هایی که محکم بسته‌اید مؤاخذه خواهد کرد! پس کفّارۀ چنین گناهی،
 إطعام ده مسکین است از غذای معمولی که به خانواده خود می‌دهید. و یا
 پوشاندن لباس به آن‌ها و یا آزاد کردن یک بنده. و اگر کسی بنده‌ای نیافت یک ماه
 روزه بگیرد. این کفّارۀ قسم است هرگاه قسم خوردید. پس مراقب سوگندهایتان
 باشید! و خداوند اینچنین آیتش را بیان می‌کند، امید آنکه به مقام شاکران
 نائل شوید! ﴿۸۹﴾ ای اهل ایمان! خمر (می، مشروب) و قمار و بتان و تیرک‌های
 قرعه‌کشی و شرط‌بندی، پلید و ناپاک و از کارهای شیطان است. از شیطان دوری
 کنید، امید آنکه رستگار شوید! ﴿۹۰﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
 فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ
 الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فِإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا
 الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَلْوَنَكُمْ اللَّهُ بِشَيْءٍ
 مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ ءَأَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَخَافُهُ
 بِالْغَيْبِ فَمَن أَعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَعَلُهُ وَعَذَابُ الْعِمْ ﴿٩٤﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَن قَتَلَهُ
 مِنكُمْ مُّتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا
 عَدْلٍ مِّنكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَرَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ
 أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا لِّذَوْقِ وَيَالَ أَمْرُهُ عَفَا اللَّهُ عَمَّا
 سَلَفَ وَمَن عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

زیرا شیطان اراده کرده است به واسطهٔ خمر و قمار بین شما کینه و دشمنی بیندازد و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد، آیا [از این کارهای زشت] دست بر می‌دارید؟! ﴿۹۱﴾ و از خداوند بزرگ و پیامبرش اطاعت کنید و از نافرمانی برحذر باشید، و چنانچه [از حکم خدا] سرپیچی کنید بدانید که مسؤولیت پیامبر ما جز یک ابلاغ روشن چیز دیگری نیست! ﴿۹۲﴾ بر کسانی که اهل ایمانند و عملکردی شایسته دارند، گناهی نیست اگر [در گذشته (می)] خورده باشند^{۱)} به شرط آنکه پرهیزگار شوند و ایمان داشته باشند و عمل صالح انجام دهند، باز پرهیزگار شوند و ایمان آورند، و باز پرهیزگار شوند و اعمال نیک انجام دهند! و بدانند که خداوند نیکوکاران را دوست دارد ﴿۹۳﴾ ای اهل ایمان! خداوند حتی شما را به صیدی که با دست و یا با نیزه‌تان می‌گیرید امتحان می‌کند! تا مشخص کند چه کسی از قدرت الهی، در نهان می‌هراسد! پس هرکس بعد از این از حد خویش تجاوز کند عذاب دردناکی برای او مهیاست ﴿۹۴﴾ ای اهل ایمان! هیچ صیدی را در حال احرام نکشید. و هرکس از شما عمداً مرتکب کشتن صیدی شود جزای او قربانی کردن معادل آن صید است، در حالی که باید دو شاهد عادل گواهی دهند که قربانی معادل به کعبه رسیده است، و یا کفارهٔ آن اطعام درماندگان، و یا روزه گرفتن معادل آن است تا عقوبت کار خویش را بچشد. خداوند از آنچه در گذشته مرتکب شده‌اید گذشت، اما کسی که [به گناهان گذشته] رو آورد، بدون تردید خداوند از او انتقام خواهد گرفت، و بدانید که خداوند بزرگ، قدرتمند و انتقام‌گیرنده است ﴿۹۵﴾

۱. قبل از نزول آیه تحریم خمر.

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ، مَتَعَالَى كُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ
 وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
 إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٦﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
 قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلْبِدَ ذَلِكَ لَتَعْلَمُوا
 أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
 شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
 تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿١٩﴾ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ
 وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَأْتِ الْوَلِيَّ الْأَلْبَابِ
 لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٢٠﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ
 أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنزَلُ
 الْقُرْءَانُ إِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢١﴾
 قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿٢٢﴾ مَا جَعَلَ
 اللَّهُ مِنْ بَيْعِيرَةٍ وَلَا سَابِئَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ وَأَكْثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

صید دریایی و طعام آن بر شما و کاروانیان حلال است، اما صید خشکی مادمای که در احرام هستید بر شما حرام است. و حرمت فرمان خدا را که روزی نزد او جمع خواهید شد نگاه دارید ﴿۹۶﴾ خداوند، کعبه بیت‌الحرام را مایهٔ حیات و برپا بودن مردم قرار داده است، و نیز ماه حرام و قربانی نشان‌دار و بی‌نشان را! و این چنین احکام به خاطر آن است که بفهمید خداوند بزرگ آنچه را که در آسمان‌ها و زمین است می‌داند و او به هر چیزی آگاه است! ﴿۹۷﴾ بدانید که خداوند هم مجازاتش شدید است، و هم آمرزنده و بسیار با گذشت است ﴿۹۸﴾ و بدانید که پیامبر وظیفه‌ای جز ابلاغ [کلام خدا] ندارد، و خداوند بزرگ به آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پنهان می‌دارید آگاه است ﴿۹۹﴾ بگو ای پیامبر: پلید با پاکیزه یکسان نیست هر چند که زیادی تعداد ناپاکان اعجاب تو را برانگیزد! پس ای اندیشمندان، حرمت خدا را نگهدارید، امید آنکه رستگار شوید ﴿۱۰۰﴾ ای اهل ایمان! از چیزهایی سؤال نکنید که اگر [حقیقت آن‌ها] بر شما آشکار شود ناراحت‌تان کند! و اگر سؤال در اینگونه موارد را به وقت نزول آیات قرآن بسپارید، مسلماً حقیقتش بر شما آشکار خواهد شد. خدا از این نکته بگذرد! و خداوند آمرزنده و بردبار است! ﴿۱۰۱﴾

جمعی از پیشینیان شما از آن موارد سؤال کردند، سپس به انکار و مخالفت با آن برخاستند! ﴿۱۰۲﴾ خداوند در مورد بحیره و سائبه و وصیله و حام^(۱) حکمی نکرده است، اما کسانی که کافرند بر خداوند تهمت دروغ می‌بندند، زیرا بسیاری از آنان نسبت به حقایق، تعقل نمی‌کنند! ﴿۱۰۳﴾

۱. چهار نوع شتر و گوسفند که در جاهلیت به علی خرافی خوردن گوشت آن‌ها را حرام می‌دانستند. برخی اهل معنا، این کلمات را اسراری و اشاره به نیروها و مرکب‌هایی می‌دانند که در موافقی از سلوک قابل بهره‌برداری اند.

وَإِذْ قِيلَ لَهُم تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا
 مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ ءَابَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ ءَابَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
 شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ
 لَا يَصُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةٌ
 بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذُو
 عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ ءَاخِرَانِ مِّنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ
 فَاصْبِرْ لِمُصِيبَةِ الْمَوْتِ تَحْسِبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ
 فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أُرْتَبْتُمْ لَآنَشُرِي بِهِ ءِثْمَنَا وَلَا وَكُنَا ذَا
 قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّ مِنَ الْآثِمِينَ ﴿١٦﴾ فَإِنْ عَثَرَ
 عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخِرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ
 اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَىٰ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدْنَا أَحَقُّ مِنْ
 شَهَدْتِهِمَا وَمَا آعْتَدِينَا إِنَّا إِذًا لَّ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ ذَلِكَ أَدْنَىٰ
 أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْههَا أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَنٌ بَعْدَ
 أَيْمَنِهِمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٨﴾

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود به سوی پیامبر و آنچه خداوند نازل کرده بیایید، می‌گویند: همان چیزهایی را که نزد پدرانمان یافتیم برای ما کافی است! حتی اگر پدرانشان نادان بودند و چیزی نمی‌دانستند و هدایت هم نشده بودند [باز از آن‌ها پیروی می‌کردند؟! ﴿۱۰۴﴾ ای اهل ایمان! پس شما به خود بپردازید زیرا تا وقتی که در راه هدایتید گمراهان به شما ضرری نمی‌رسانند. بازگشت همه شما به سوی خداست و به زودی خداوند شما را نسبت به عملکردتان آگاه می‌سازد ﴿۱۰۵﴾

ای اهل ایمان! چون مرگتان فرا رسد هنگام وصیت، دو نفر شاهد عادل از بین خودتان گواه بگیرید، و اگر در سفر بودید و مصیبت مرگ فرا رسید دو نفر شاهد از غیر خودتان انتخاب کنید، و اگر به آن‌ها شک کردید، تا بعد از نماز آن‌ها را نگاه دارید تا به خداوند قسم خورند که ما حاضر نیستیم حقیقت را به چیزی بفروشیم هر چند به نفع نزدیکانمان باشد، و شهادت الهی را کتمان نمی‌کنیم که اگر جز این باشد قطعاً از گناهکاران خواهیم بود ﴿۱۰۶﴾ و هرگاه معلوم شود که آن دو شاهد خیانت ورزیده‌اند، دو شاهد بهتر جای آن‌ها را بگیرند. و آن دو به خدا قسم خورند که شهادت ما از آن دو نفر قبلی درست‌تر است و ما از حق تجاوز نکنیم، و هرگاه چنین کنیم در زمره ستمکاران باشیم! ﴿۱۰۷﴾ این شیوه، نزدیک‌ترین نوع گواهی به حق است. و بترسند از اینکه سوگند دیگران جایگزین سوگند آن‌ها شود و [رسوا گردند!] حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و با دقت گوش کنید، زیرا خداوند قوم زشت‌کار بدنیت را هدایت نمی‌کند ﴿۱۰۸﴾

*يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أَحْبَبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا
 إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمَهُ الْغُيُوبَ ﴿١٠٩﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
 اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ
 الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ
 الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ
 مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ
 طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَامَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ
 الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ
 جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا
 إِلَّا أَسْحَرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾ وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا
 بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّكَ مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾
 إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ لِيَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ
 أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ
 مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا
 وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

روزی که خدا پیامبران را جمع کند می پرسد [در مورد دعوت شما]، چه پاسخی به شما داده شد؟! می‌گویند: ما چیزی نمی‌دانیم، تو خود آگاه هر غیب و نادیده‌ای هستی ﴿۱۰۹﴾ و هنگامی که خدا به عیسی پسر مریم گفت: یاد آر، نعمتی را که به تو و مادرت عطا کردم، آنگاه که تو را به واسطه روح القدس یاری کردم تا تو، هم در گهواره و هم در بزرگسالی با مردم سخن بگویی، و کتاب و حکمت و تورات و انجیل را به تو آموختم، و آن زمان که از گل مجسمه‌ای به شکل پرنده ساختی و به اذن من در آن دمیدی و آن تبدیل به پرنده شد، و باز به اذن من، کور مادرزاد و بیمار بَرَص^(۱) گرفته را شفا دادی، و مردگان را به اذن من زندگی بخشیدی، و نیز آن هنگام که با این معجزات روشن، نزد بنی اسرائیل آمدی و من تو را از آسیب آنان حفظ کردم، اما ناسپاسان آن‌ها گفتند که این فقط یک جادو و چشم‌بندی آشکار است! ﴿۱۱۰﴾ و هنگامی که به حواریون وحی کردم که به من و پیامبرم ایمان بیاورید، گفتند: ایمان آوریم و گواه باش که ما در برابر حق تسلیم شده‌ایم! ﴿۱۱۱﴾ و هنگامی که حواریون به عیسی پسر مریم گفتند: آیا پروردگار تو می‌تواند سفره‌ای آسمانی بر ما نازل کند؟! عیسی گفت: حرمت خدا را نگهدارید اگر اهل ایمانید! ﴿۱۱۲﴾ گفتند می‌خواهیم از آن بخوریم و قلب‌هایمان آرام گیرد، و نیز بدانیم که تو به ما راست گفته‌ای و گواهان این معجزه باشیم! ﴿۱۱۳﴾

۱. بیماری پیسی.

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ
 تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَأَرْزُقْنَا وَأَنْتَ
 خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ
 مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾
 وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي
 وَأُمَّيَّ الْهَيْبِينَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ
 مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ وَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ مَا فِي نَفْسِي
 وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ
 إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
 شَهِيدًا مِمَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
 وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن
 تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ
 الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ
 مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

و عیسی پسر مریم گفت: خدایا، پروردگارا! بر ما مائده‌ای از آسمان نازل کن تا هم برای اولین ما، و هم برای آخرین ما، عیدی و نشانه‌ای از تو باشد. و به ما روزی عطا کن زیرا که تو بهترین روزی دهندگانی! ﴿۱۱۴﴾ و خدا گفت: بر شما نازل می‌کنم! اما اگر بعد از این کسی از شما کفر و ناسپاسی بورزد چنان او را عذاب کنم که احدی از جهانیان را عذاب نکرده باشم! ﴿۱۱۵﴾ و هنگامی که خدا به عیسی پسر مریم گفت: آیا تو به مردم گفته‌ای که غیر از خدا، من و مادرم را به خدایی بگیرد؟! و عیسی گفت: تو پاک و بی‌نقصی. سزاوار من نیست چیزی را بگویم که مستحق آن نیستم. اگر چنین چیزی گفته باشم قطعاً تو به آن آگاهی! تو از آنچه در درون من است اطلاع داری، اما من از ذات تو بی‌خبرم. تویی که دانای همه نادیده‌هایی! ﴿۱۱۶﴾ من چیزی به آن‌ها نگفتم مگر آنچه را که تو امر کرده‌ای، اینکه خداوند را عبادت کنید، همان خدایی که پروردگار من و شماست! و مادام که در میان آن‌ها بودم مراقب اعمال و اعتقادشان بودم، و از وقتی جان مرا انتقال داده‌ای، تو خود مراقب آن‌ها بوده‌ای. و تو بر هر چیزی گواهی ﴿۱۱۷﴾ اگر بخواهی عذابشان کنی، بنده‌های تو! و اگر بخواهی آن‌ها را بیامری همانا تو قدرتمند و حکیمی! ﴿۱۱۸﴾ و خدا گفت: امروز، روزی است که راستگویان از راستی خود بهره می‌برند، زیرا بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست برای آن‌هاست، و آنان جاودانه در آنجا خواهند ماند. خداوند از آنان راضی است و آن‌ها نیز از خدا راضی‌اند. و این پیروزی بزرگ است ﴿۱۱۹﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست از آن خداست، و او بر هر کاری تواناست ﴿۱۲۰﴾

سورة الأنعام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
 وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي
 خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ
 تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ
 وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ
 آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ
 لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا يَهِيمُونَ ﴿٥﴾
 أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ
 مَا لَمْ نُمْكِنْ لَهُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ قَدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا
 آخَرِينَ ﴿٦﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَامْسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ
 لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أَنْزَلَ
 عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ الْقُرْآنِ الْأَمْرُ لَمَّا يَنْظُرُونَ ﴿٨﴾

سوره انعام

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ستایش خاص خداوندی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و نور را پدید آورد، اما ناسپاسان برای پروردگارشان شریک و هم‌تا قائل می‌شوند! ﴿۱﴾
او کسی است که شما را از گِل خلق کرد سپس عمری برایتان مقرر داشت که آگاهی از این زمان معین، نزد اوست. با این همه شما تردید می‌ورزید! ﴿۲﴾
خداي آسمان‌ها و زمین اوست. هم اسرار شما را می‌داند و هم آشکار شما را. و به دستاوردتان آگاه است! ﴿۳﴾ و هیچ آیه‌ای از آیات پروردگارشان به سراغ‌شان نیامد مگر آنکه از آن روی گردان شدند ﴿۴﴾ آن‌ها حق را وقتی سراغ‌شان آمد تکذیب کردند. پس به زودی حقیقت اخباری که آن را به تمسخر می‌گیرند بر آن‌ها نمایان خواهد شد! ﴿۵﴾ آیا ندیده‌اند که چه بسیار مردمی را قبل از آن‌ها از بین بردیم. مردمی که قدرتی به آن‌ها عطا کرده بودیم که به شما نداده‌ایم. باران‌های رحمت، بی در پی بر آن‌ها فرستادیم و نهرها در زیر پایشان جاری کردیم. اما به خاطر نافرمانی و گناه، هلاک‌شان کردیم و بعد از آن‌ها، جماعت دیگری پدید آوردیم! ﴿۶﴾ حتی اگر کتابی نوشته بروی کاغذ بر تو نازل کنیم، باز ناسپاسان با آنکه با دست‌هایشان آن را لمس می‌کنند خواهند گفت: این چیزی جز جادو و چشم‌بندی آشکار نیست! ﴿۷﴾ و گفتند چرا فرشته‌ای بر او نازل نشده است؟! حال آنکه اگر فرشته‌ای نازل می‌کردیم کار تمام شده بود و به آن‌ها مهلتی نمی‌دادیم! ﴿۸﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ أَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِ مَا
 يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلِنَا مِن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ
 سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾ قُلْ سِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِّبِينَ
 ﴿١١﴾ قُلْ لَمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى
 نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ
 فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ وَلَهُ
 مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾ قُلْ
 أَعْيَرَ اللَّهُ اتِّخَذَ وَايَاتِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
 يُطْعَمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ
 وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ
 رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ مَن يُضَرْفُ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ
 وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
 لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يَمَسَّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 ﴿١٧﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

و حتی اگر فرشته‌ای را به عنوان پیامبر بر می‌گزیدیم باز به صورت مردی بر آن‌ها می‌فرستادیم [و اگر چنین می‌کردیم] کار را بر آن‌ها مشتبه می‌کردیم همچنان که آن‌ها بر دیگران مشتبه می‌کنند! ﴿۹﴾ بدان که پیامبران پیش از تو را نیز مسخره می‌کردند! اما آثار سوء این تمسخر دامنگیرشان شد ﴿۱۰﴾ بگو: در زمین سیر کنید و ببینید عاقبت تکذیب‌کنندگان حقایق چه بوده است؟! ﴿۱۱﴾ بگو: آنچه از آسمان‌ها و زمین است از آن کیست؟! بگو: از آن خدایست که رحمت و بخشش را بر خودش واجب کرده است! خدایی که همه شما را در روز قیامت - که هیچ شکی در وجود آن نیست - جمع خواهد کرد. و کسانی که به خودشان ضرر زده‌اند همان کسانی هستند که به حقایق ایمان نمی‌آورند ﴿۱۲﴾ آنچه در شب و روز ساکن است از آن اوست و او شنوا و آگاه است ﴿۱۳﴾ بگو: چگونه غیر از خدا، تکیه‌گاهی برای خود قرار دهم؟! در حالی که او آفریننده آسمان‌ها و زمین است، روزی‌دهنده است اما خود به روزی نیاز ندارد. بگو ای پیامبر: به من امر شده است اولین کسی باشم که تسلیم محض خداوندست! و [امر شده است که:] هرگز از مشرکان مباش! ﴿۱۴﴾ بگو: من از اینکه پروردگارم را نافرمانی کنم می‌ترسم، زیرا عذاب روز بزرگ در پیش است! ﴿۱۵﴾ در آن روز از عذاب هرکس صرف نظر شود مورد رحمت خداوند واقع شده، و این یک پیروزی آشکار است ﴿۱۶﴾ بدان اگر خداوند بخواهد زبانی به تو برساند هیچ کس غیر از او نمی‌تواند آن را دفع کند! و اگر بخواهد نعمتی را شامل حالت کند، او بر هر کاری تواناست ﴿۱۷﴾ و او کاملاً بر بندگانش مسلط است و در عین حال حکیم و آگاه است ﴿۱۸﴾

قُلْ أَى شَىءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَىٰ هَٰذَا
 الْقُرْءَانُ لَا تَذَكَّرُ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَبَيْتَكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ ءَالِهَةً
 أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌُ وَاحِدٌ وَإِنِّى بَرِّىءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ
 ﴿١١﴾ الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمْ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ الَّذِينَ
 خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَىٰ
 اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
 جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا تَرَعْمُونَ ﴿١٤﴾
 ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَحْتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾
 أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَّبُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٦﴾
 وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
 وَفِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلِمًا ءَايَةً لَا يُؤْمِنُوبَهَا حَتَّىٰ إِذَا
 جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسْطِيرٌ
 الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَعْنَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا
 أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ النَّارِ فَقَالُوا
 يَلَيْتُنَا نَرُدُّ وَلَا نَكْذِبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

بگو: مهم‌ترین گواهی، گواهی چه کسی است؟! بگو: خداوند گواه بین من و شماست! بدانید که این قرآن بر من نازل شده تا هم شما و هم کسانی را که این قرآن بعدها به آن‌ها می‌رسد از نافرمانی خداوند برحذر دارم! آیا باز شهادت می‌دهید که خدایان دیگری با الله هستند؟! بگو من که چنین شهادتی نمی‌دهم! بگو: او خدای یکتاست و من از شرک‌ورزی شما بیزارم ﴿۱۹﴾ و آن‌هایی که کتاب آسمانی عطایشان کردیم پیامبر را خوب می‌شناسند، آنچنان که فرزندان خود را می‌شناسند! و بدان کسانی که به خودشان زیان رساندند همان کسانی هستند که اهل ایمان نیستند ﴿۲۰﴾ چه کس ستمکارتر از کسی است که به خدا دروغ بزند و یا آیاتش را تکذیب کند؟! بدانید که او ستمکاران را عاقبت به خیر نمی‌کند! ﴿۲۱﴾ بی‌شک روزی که همهٔ مردم را محشور کنیم، به مشرکان می‌گوییم: کجا هستید شرکایی که همتای خدا می‌پنداشتید؟! ﴿۲۲﴾ و فتنهٔ آنان چیزی نیست جز آنکه به دروغ گفتند: به خداوندی که پروردگار ماست سوگند که ما از مشرکان نبودیم! ﴿۲۳﴾ ببین چگونه به خودشان هم دروغ می‌گویند، و آن افتراها چگونه ناپدید می‌شود! ﴿۲۴﴾ و از اینان کسانی هستند که به حرف‌های تو گوش می‌دهند ولی، ما بر قلب‌هایشان پرده انداختیم و گوششان را سنگین کردیم تا فهم حقایق نکنند! و آن‌ها اگر تمام نشانه‌های حق را ببینند باز باور نمی‌کنند! بدانکه فقط به سوی تو می‌آیند تا به مجادله بپردازند. و کافران می‌گویند: این حرف‌ها همان افسانهٔ پیشینیان است ﴿۲۵﴾ این‌ها تلاش می‌کنند تا هم خود و هم دیگران را از پیامبر دور کنند، در حالی که با این کار کسی جز خود را به ورطه نابودی نکشیده‌اند! اما شعور درک این معنی را ندارند! ﴿۲۶﴾ و اگر آن‌ها را در روز حسابرسی در برابر آتش ببینی، می‌گویند: کاش [به عقب] باز می‌گشتیم و این بار آیات پروردگارمان را انکار نمی‌کردیم و از جماعت اهل ایمان می‌شدیم! ﴿۲۷﴾

بَلْ بَدَأَ اللَّهُ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَوَرُدُّوا الْعَادُ وَالْمَاءُ هُوَ عَنَّهُ
 وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
 بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَيْسَ هَذَا
 بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ
 ﴿٣٠﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ
 بَغْتَةً قَالُوا لَوْ أَنَّا حَسَرْنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ
 عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَسَاءَ مَا يَرْبُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
 إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوَ وِلْدَانُ الْأَخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
 ﴿٣٢﴾ قَدْ نَعَلِمَ إِنَّهُ لِيَحْزُنَكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ
 وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّاتٍ اللَّهُ يَمْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَتْ
 رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبْرُوا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ
 نَصْرُنَا وَلَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْأَمْرَسِيِّينَ
 ﴿٣٤﴾ وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
 نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ
 اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

همین را هم راست [نمی‌گویند] بلکه آن‌ها در این لحظه شاهد دستاورد و نیت‌هایی که مخفی کرده‌اند هستند، و اگر [به قبل] باز گردند دوباره به همان چیزهایی که از آن نپی شده‌اند برمی‌گردند: آن‌ها قطعاً دروغگو هستند! ﴿۲۸﴾ اما [اکنون در دنیا] گویند: جز این زندگی ندیایی ما، هیچ چیز دیگری وجود ندارد، و ما دوباره زنده نخواهیم شد! ﴿۲۹﴾ و اگر آن‌ها را هنگامی که در برابر خدا ایستاده‌اند ببینی، خدا گوید: آیا این حق نبود؟! گویند: آری، سوگند به پروردگاران حق است! و خدا گوید: به خاطر دستاورد کفرآلودتان عذاب را بچشید! ﴿۳۰﴾ حقیقتاً ضرر کردند کسانی که دیدار خداوند را انکار نمودند! آن زمان که ناگهان قیامت بر پا شود گویند: وای بر ما به خاطر تقصیری که کرده‌ایم! آن هم در حالی که دستاوردهای گناه‌آلودشان را [چون باری گران] به دوش می‌کشند. و چه بار بد و طاقت‌فرسایی را به دوش می‌کشند! ﴿۳۱﴾ بدانید این دنیا جز بازیچه و چیزهای سرگرم‌کننده نیست حال آنکه زندگی جاوید برای کسانی که حرمت خدا را نگه می‌دارند بهتر است، چرا عقل‌تان را به کار نمی‌اندازید؟! ﴿۳۲﴾ می‌دانیم که تو نسبت به آنچه می‌گویند غمگینی، اما بدان که آن‌ها تو را انکار نمی‌کنند، بلکه ستمکاران آیات و نشانه‌های خدا را انکار می‌کنند! ﴿۳۳﴾ بدان که پیامبران قبل از تو نیز تکذیب شدند، اما آن‌ها در مقابل تکذیب‌ها به زیبایی صبر کردند و آزار را به جان خریدند تا موقع یاری ما رسید! و بدان که هیچ چیزی کلمات و تعهدات خدا را تغییر نمی‌دهد، و تو به قسمتی از سرگذشت پیامبران آگاه شده‌ای! ﴿۳۴﴾ [و اگر غصه بی‌ایمانی آن‌ها را می‌خوری] و دوری کردن از آن‌ها برایت سخت است، اگر می‌توانی نقبی در زمین پیدا کن و یا نردبانی را در آسمان بگذار تا برایشان معجزه‌ای قابل باور بیاوری! بدان اگر خدا صلاح می‌دانست همه را هدایت می‌کرد [ولی هدایت اجباری ارزشی ندارد] پس تو از نادانان مباش! ﴿۳۵﴾

* إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ
 يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
 قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا
 مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ
 مَا فَرَقْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾
 وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوهُمْ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءُ
 اللَّهُ يُضِلُّهُ وَمَنْ يَشَاءُ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ
 أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ
 تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ
 مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ
 يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِنْ قَسَتْ
 قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا
 نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ
 إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

تنها کسانی که با گوش جان می‌شنوند پذیرای دعوت تو‌اند. بی‌شک خداوند مردگان را زنده کرده و به سویش بازگردانده خواهند شد! ﴿۳۶﴾ و گفتند: چرا معجزه‌ای از جانب پروردگارش بر او نازل نشده است؟! بگو: خداوند می‌تواند معجزه‌ای نازل کند. اما بسیاری از آن‌ها نمی‌دانند! (اگر معجزه بیاید و باز ایمان نیاورند به خاطر این بی‌حرمتی عذاب الهی حتمی است!) ﴿۳۷﴾ هیچ جنبنده‌ای بر روی زمین نیست، و هیچ پرنده‌ای با بال‌هایش [در هوا] پرواز نمی‌کند، مگر آنکه آن‌ها نیز همچون شما امت‌هایی هستند! و ما در قرآن هیچ چیزی را از قلم نیانداخته‌ایم! و سرانجام، همه نزد پروردگارشان جمع می‌شوند! ﴿۳۸﴾ کسانی که آیات ما را انکار می‌کنند کران و گنگان رها شده در تاریکی‌اند! خدا هر که را صلاح بداند در گمراهی و حیرانی می‌گذارد و هر که را صلاح بداند راه درست و نجات‌بخش را بر او نمایان می‌کند ﴿۳۹﴾ اگر راست می‌گوئید به من پاسخ دهید: آیا اگر عذاب الهی بر شما فرود آید و قیامت برپا شود باز غیر خدا را برای کمک می‌خوانید؟! ﴿۴۰﴾ بلکه تنها خدا را می‌خوانید! و اگر او بخواهد، شما را از رنجی که برای رفع آن یاری می‌طلبید نجات خواهد داد، و آن شرکایی که می‌پنداشتید فراموش خواهید کرد ﴿۴۱﴾ ما برای مردمانی که قبل از تو بودند [پیامبرانی] فرستادیم و آن‌ها را در سختی و تنگنا قرار دادیم تا شاید [برای وصول به حق]، بی‌تکبر زاری کنند ﴿۴۲﴾ اما چرا هنگامی که سختی و رنج به آن‌ها رسید [به درگاه حق] زاری نکردند؟! زیرا قلب‌هایشان سخت و سنگین شده و شیطان نیز اعمالشان را در نظرشان بزرگ و زیبا جلوه‌گر ساخته است ﴿۴۳﴾ و چون حقی را که به آنان یادآور شده بودیم فراموش کردند، درهای گشایش و همه‌گونه نعمت را برایشان باز کردیم تا خوشحال شوند [و به آنچه به آن‌ها داده شده دل ببندند!] ناگهان همه را گرفتیم و ناامید و مأیوس رهاشان کردیم! ﴿۴۴﴾

۱. و با اینکه: اکثر آن‌ها نمی‌دانند که وارد دوران خردورزی شده‌اند. کافی است به تک‌تک پدیده‌های اطراف خود بنگرند، بی‌شک هر کدام را معجزه‌ای بزرگ خواهند یافت!

فَقَطَّعَ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ
 مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظِرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ
 ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ
 بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا
 نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ
 فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا
 يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ
 عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنْ مَلَكَ
 إِنْ أَتَيْعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَى قُلِّ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ
 أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ
 رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
 ﴿٥١﴾ وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
 وَجْهَهُ وَمَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
 عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَطْرُدْهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

و پروردگار جهانیان را شکر و سپاس که ریشه قوم ستمکار کنده شد! ﴿۴۵﴾ بگو: چه تصور می‌کنید اگر خداوند قدرت درک حقایق را از گوش‌ها و چشم‌ها و قلب‌های شما بگیرد کدام خدا به جز الله می‌تواند آن را به شما برگرداند؟! بین چگونه آیات و نشانه‌ها را شرح می‌دهیم، اما آن‌ها روی برمی‌گردانند! ﴿۴۶﴾ بگو: اگر عذاب خدا - چه به صورت غافلگیر کننده و چه به صورت آشکار - بیاید، چه می‌بینید؟! آیا جز ستمکاران هلاک می‌شوند؟! ﴿۴۷﴾ و ما پیامبران را جز برای مژده دادن و بیم رساندن مبعوث نکردیم. پس هر که ایمان آورد و عمل نیک و مفید انجام دهد هیچ ترس و یأس و اندوهی به خود راه ندهد! ﴿۴۸﴾ و کسانی که آیات ما را انکار کردند به کیفر دستاورد زشت و پلیدشان عذاب الهی آن‌ها را فرا می‌گیرد! ﴿۴۹﴾ بگو: من نمی‌گویم که خزائن [قدرت] الهی نزد من است، و نمی‌گویم که بر غیب و نادیده‌ها آگاهم، و حتی به شما نمی‌گویم که من یک فرشته‌ام! فقط از آنچه که به من وحی می‌شود پیروی می‌کنم. بگو: آیا کور و بینا یکسانند؟! چرا تفکر نمی‌کنید؟! ﴿۵۰﴾ و کسانی را که می‌ترسند در برابر پروردگارشان قرار گیرند، به واسطه قرآن هشدار ده و بگو: برای آن‌ها به غیر از او، هیچ یاور و شفیی نیست! شاید خداوند نگاه دارند! ﴿۵۱﴾ و کسانی را که هر صبح و شام پروردگارشان را می‌خوانند و مشتاق وصل و دیدار اویند طرد مکن! زیرا نه چیزی از حساب آن‌ها بر عهده تست و نه چیزی از حساب تو بر عهده آنان، پس اگر آن‌ها را از پیش خود طرد کنی بدون تردید از ستمکاران خواهی بود ﴿۵۲﴾

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَ اللَّهُ
 عَلَيْهِم مِّنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا
 جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلِّمُوا عَلَيَّ كَمَا كَتَبَ
 رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا
 بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٨﴾
 وَكَذَلِكَ نَقُصُّكَ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَتِينَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ
 ﴿٥٩﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قُلْ
 لَا اتَّبِعْ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُمْ إِذْ أَوْمَأْتُمْ إِلَى الْغَيْبِ
 ﴿٦٠﴾ قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي
 مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ
 خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٦١﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِيَ
 الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٦٢﴾ وَعِنْدَهُ
 مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ
 وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَةٍ
 الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَأْسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦٣﴾

و ما برخی را به برخی دیگر، امتحان کردیم تا آنجا که گفتند: چرا خدا، از بین ما، به اینان نعمت داده است؟! آیا خداوند شاکران را بهتر نمی‌شناسد؟! ﴿۵۲﴾ و هنگامی که اهل ایمان سوی تو آمدند بگو: سلام بر شما. پروردگارتان بر خودش رحمت و بخشش را واجب کرده است، بدانید هرکس کار بدی را از روی غفلت و نادانی انجام دهد آنگاه توبه کرده و با کار نیک جبران کند، بی‌شک خداوند آمرزنده و باگذشت است ﴿۵۴﴾ و این چنین آیات و نشانه‌ها را به تفصیل بیان می‌کنیم تا راه و رسم گناهکاران آشکار شود! ﴿۵۵﴾ بگو: من منع شده‌ام از اینکه به جز خداوند، آنچه را شما به جای خدا می‌خوانید، پرستش کنم! بگو: خواهش‌های نفسانی شما را پیروی نمی‌کنم، که اگر چنین کنم گمراه خواهم شد و هیچ‌گاه رنگ هدایت را نمی‌بینم! ﴿۵۶﴾ بگو: من از پروردگارم دلیلی آشکار دارم، همان دلیلی که شما انکار کرده‌اید! بدانید آنچه را برای رسیدن به آن شتاب می‌کنید نزد من نیست! حکم فقط حکم خداست. او کسی است که حقیقت را بیان می‌کند و بهترین جداکننده حق از باطل است ﴿۵۷﴾ بگو: اگر آنچه را که برای رسیدن به آن شتاب می‌کنید نزد من بود، داستان بین من و شما هم تمام شده بود! و خداوند بزرگ بر ستمکاران آگاهی کامل دارد ﴿۵۸﴾ کلیدهای غیب و نادیده‌ها نزد اوست و هیچ‌کس جز خودش بر آن‌ها آگاهی ندارد! او کسی است که نسبت به آنچه در خشکی و دریا می‌گذرد عالیم است، حتی هیچ برگه‌ای از درخت نمی‌افتد مگر آنکه از آن آگاه است! و نیز هیچ دانه‌ای در تاریکی اعماق زمین و حتی هیچ ترو خشکی نیست، مگر آنکه مقدراتش در کتابی روشن ثبت شده باشد! ﴿۵۹﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ
 يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ
 يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ
 وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ
 رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفِرُّونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ
 أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِّنْ
 ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لِّئِنْ أَنجَانَا مِنْ
 هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾ قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ
 ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا
 مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ سُيُوعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ
 بَأْسَ بَعْضٍ أَنظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾ وَكَذَّبَ
 بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُل لَّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ نَبِيٍّ
 مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعَامُونَ ﴿٦٧﴾ وَإِذَا رَأَيْتُ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا
 فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ
 الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

اوست که شب هنگام [در خواب] روح از بدنتان بر می‌گیرد در حالی که آنچه را که در روز انجام داده‌اید می‌داند، و [صبحگاه] دوباره شما را زنده می‌کند، و این چرخه ادامه می‌یابد تا عمرتان پایان پذیرد، سپس بازگشت‌تان به سوی اوست و شما را از عملکردتان آگاه می‌کند! ﴿۶۰﴾ اوست که بر بندگان مسلط است، و نگهبانانی بر شما گمارده است که چون عمر کسی از شما به پایان رسیده باشد فرستادگان مان جان او را بی‌هیچ کوتاهی بگیرند ﴿۶۱﴾ تا به سوی سرپرست حقیقی‌شان خداوند، بازگردانده شوند. بدان حکم [بی‌چون و چرا] از آن اوست، و او [در محاسبه اعمال] سریع‌ترین حسابگران است! ﴿۶۲﴾ بگو: کیست که شما را از ظلمات خشکی و دریا نجات بخشد؟! در حالی که شما به زاری و در خفا او را می‌خوانید که: اگر این بار ما را از این مهلکه نجات دهد بدون شک شاکر و سپاسگزار می‌شویم! ﴿۶۳﴾ بگو: خداست که شما را از این مهلکه‌ها و مصیبت‌ها نجات می‌دهد، اما باز شما [یادتان می‌رود و] شرک می‌ورزید! ﴿۶۴﴾ بگو: او قادر است عذابی بر شما بفرستد که از سراپایتان بجوشد و یا شما را گروه گروه در هم افکند تا طعم تلخ جنگ را به هر یک از شما، توسط دیگری بچشاند! بین چگونه آیات و نشانه‌ها را شرح می‌دهیم تا شاید حقایق را بفهمند! ﴿۶۵﴾ و قوم تو قرآن را تکذیب کردند در حالی که کاملاً حق است. پس به آن‌ها بگو: من وکیل و مدافع شما نیستم! ﴿۶۶﴾ برای هر خبری جایگاهی و زمانی است! به زودی خواهید فهمید! ﴿۶۷﴾ و اگر دیدی جمعی از روی عناد و بهانه جویی به آیات ما پرداخته‌اند از آن‌ها روی بگردان تا به مطلب دیگری بپردازند، و اگر چنانچه شیطان باعث فراموشیت شد هنگامی که یادآور شدی با آن قوم ستمکار منشین! ﴿۶۸﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَا كُنْ^{٦١}
 ذِكْرَى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦١﴾ وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ
 لِعِبَادٍ وَلَهُمْ وَعَزَّوْا وَعَزَّوْا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَذَكَرَ بِهِمْ أَن
 تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ
 وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَلَ كُلَّ عَدَلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أَُولَئِكَ
 الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ
 وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ أَدْعُوا مِن دُونِ
 اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ
 هَدَانَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ
 حَيْرَانَ لَهُ وَأَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْتِنَا قُلْ إِنْ
 هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمْرٌ نَّالِ السَّلَامِ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ
 أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُخْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ^{٧٣}
 فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ
 عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٤﴾

اما اگر کسانی که پرهیزگارند [و جهت ارشاد در چنین جمعی حضور دارند]، به گناه آنان بازخواست نخواهند شد، پس حقایق را یادآوری کنند! شاید حرمت فرمان خدا را نگاه دارند ﴿۶۹﴾ آن کسان که دینشان را به بازی و سرگرمی گرفته‌اند، رها کن زیرا زندگی دنیا مغرورشان ساخته است! فقط به واسطه قرآن به آن‌ها یادآوری کن مبادا دستاوردهای دامنگیرشان شود در حالی که به جز خدا هیچ یاور و شفיעی نخواهند داشت! [حتی برای رهایی از عذاب] هرگونه فدیة‌ای دهند پذیرفته نخواهد شد! و آن‌ها کسانی هستند که به خاطر دستاورد کفرآلودی که دامنگیرشان شده است برایشان شرابی از آب جوشان و عذابی دردآور مهیا شده است! ﴿۷۰﴾ بگو: چرا بجای خدا، چیزی را بخوانیم که نه می‌تواند به ما سود دهد و نه زیان برساند؟! چرا پس از آنکه خدا هدایت‌مان کرده، همچون کسی که شیطان گمراهش کرده و در زمین حیرانش نموده، از حق برگردیم؟! حال آنکه او را یارانی است که به هدایتش می‌خوانند که نزد ما بیا! بگو: تنها هدایت خداوند، هدایت است! ما امر شده‌ایم که تسلیم محض پروردگار جهانیان باشیم ﴿۷۱﴾ و نماز را به پای دارید و حرمت او را پاس بدارید! حرمت همان کسی است که نزدش محشور خواهید شد ﴿۷۲﴾ و او کسی است که آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید. و روزی که به هر چیزی گوید: موجود شو! موجود شو! کلامش حق است. و آن روز که در صور^(۱) دمیده شود حکومت خاص اوست، دیده و نادیده را می‌داند و او حکیم و آگاه است ﴿۷۳﴾

۱. «نخ» به معنای دمیدن و «صور» به معنای شیپور است. و قرآن در اینجا یک تعبیر کتابی بسیار زیبا به کار می‌برد. در قدیم برای توقف کاروان یا اعلام حرکت آن در شیپوری می‌دمیدند. و قرآن با این تعبیر کتابی با دمیدن در صور خبر از توقف زمان و حرکت و زندگی می‌دهد (همه چیز می‌میرد) و با دمیدن دیگر، زنده شده، جنبش می‌گیرند.

* وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَرَزَرْتَنِي إِذْ أَخَذْتَنِي مِنَ الْهَيْمَةِ إِنِّي
 أَرَيْتُكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ
 مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ
 ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكُوكَبَاتِ قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
 قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا
 رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ
 الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا
 أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يُرِيدُ بِرَبِّي عِبْرَةً وَمِمَّا تُشْرِكُونَ
 ﴿٧٨﴾ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾ وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ
 اتَّخَذْتَنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ
 إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا
 تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
 أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
 فَأَتَى الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

و هنگامی که ابراهیم به پدرش آزر گفت: آیا بتان را به عنوان معبود برگزیده‌ای؟! بدون تردید هم تو و هم قوم تو را در گمراهی آشکاری می‌بینم! ﴿۷۴﴾ این چنین شد که به ابراهیم «ملکوت»^(۱) آسمان‌ها و زمین را نشان دادیم تا از اهل یقین شود! ﴿۷۵﴾ و چون تاریکی شب او را فرا گرفت ستاره‌ای را دید و گفت: این پروردگار من است. و چون [ستاره] غروب کرد و ناپدید شد گفت: من غروب کنندگان را دوست ندارم ﴿۷۶﴾ و هنگامی که ماه را دید که طلوع کرده گفت: این پروردگار من است! اما زمانی که دید آن هم افول کرد و ناپدید شد گفت: اگر پروردگارم مرا به راه درست هدایت نکند بی‌شک از قوم گمراهان خواهم بود! ﴿۷۷﴾ پس هنگامی که خورشید را در حال طلوع دید گفت: این دیگر خدای من است، زیرا از همه بزرگ‌تر است! اما وقتی دید آن هم غروب می‌کند گفت: ای قوم، من از شرکی که می‌ورزید بیزارم! ﴿۷۸﴾ من [تسلیم محض] روی خود را سوی کسی متوجه می‌کنم که آسمان‌ها و زمین را آفرید! و من هرگز از مشرکان نخواهم بود ﴿۷۹﴾ و هنگامی که قوش به او پرخاشگری کردند، گفت: چرا در رابطه با خداوند با من به پرخاشگری برخاسته‌اید، حال آنکه او مرا [به راه نجات] هدایت کرده است؟! من از چیزهایی که شما همتای خدا قرار می‌دهید نمی‌ترسم مگر آنچه را پروردگارم بخواهد! وسعت علم و آگاهی پروردگارم همه چیز را فرا گرفته است، آیا هنوز هم هشیار نمی‌شوید؟! ﴿۸۰﴾ و چگونه از چیزهایی که شما همتای خداوند قرار داده‌اید بترسم در حالی که شما در مورد شرک زشت خودتان به خدا - که هیچ دلیل الهی هم ندارد - نمی‌ترسید؟! اگر می‌دانید بگوئید بینم کدام یک از دو گروه بت‌پرستان و خداپرستان، شایستگی بودن در فضای امنیت و آرامش دارند؟! ﴿۸۱﴾

۱. حقایق حکومت مطلقه خداوند بر همه مخلوقات.

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمَنُ
 وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى
 قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾
 وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا
 مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
 وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾
 وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَهُدَّيْنَا إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ
 الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِن آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ
 وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي
 بِهِ مَن يَشَاءُ مِن عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ
 وَالنُّبُوَّةَ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هُنَّ لِآءٌ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
 بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ آفَتُهُ
 قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرِي لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

کسانی که ایمان آورده‌اند ایمان خود را به شرک و ظلم آلوده نمی‌کنند زیرا امنیت
 و آرامش برای آن‌هاست، و آنان [به راه نجات و رستگاری] هدایت شده‌اند ﴿۸۷﴾ و
 این دلایل ما بود که به ابراهیم در مقابل قومش عطا کردیم. هرکه را صلاح بدانیم
 به درجات بالاتر می‌بریم، و پروردگار تو حکیم و آگاه است ﴿۸۸﴾ و به او اسحاق و
 یعقوب را عطا کردیم و همه آن‌ها را هدایت نمودیم، و نیز نوح را قبل از آنان به
 راه نجات هدایت کردیم، همچنین فرزندانش، داود و سلیمان و ایوب و یوسف
 و موسی و هارون را. و اینچنین پاداش نیکوکاران را می‌دهیم! ﴿۸۹﴾ و زکریا و یحیی
 و عیسی و الیاس همگی از صالحان‌اند ﴿۹۰﴾ و اسماعیل و یسع و یونس و لوط،
 همگی را بر جهانیان برتری دادیم ﴿۹۱﴾ و از پدران و فرزندان و برادرانشان، گروهی
 را برگزیدیم و به راه درست و نجات بخش هدایت کردیم ﴿۹۲﴾ این است هدایت
 خداوند! هر کس از بندگان را صلاح بداند هدایت می‌کند و اگر شرک بورزند
 همه اعمال نیک‌شان تباه می‌شود! ﴿۹۳﴾ آن‌ها کسانی‌اند که کتاب و قدرت
 و نبوت عطایشان کردیم؛ و اگر به آیات حق کفر بورزند کسان دیگری را برای
 پاسداری از حق انتخاب خواهیم کرد که به آن کافر نباشند! ﴿۹۴﴾ اینان کسانی‌اند
 که خداوند هدایت‌شان کرده است، پس به هدایت آنان اقتدا کن و بگو: در برابر
 این رسالت الهی، از شما پاداشی نمی‌خواهم. زیرا این قرآن فقط پندنامه‌ای برای
 جهانیان است ﴿۹۵﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِثْلَ
 قُلُوبِ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ، مُوسَى نُورًا وَهُدًى
 لِلنَّاسِ لِيَجْزِيَ اللَّهُ فِعْلَهُمْ، فَرَأَيْتُمْ كَيْفَ تَكْفُرُونَ، كَثِيرًا
 وَأَعْلَمَ اللَّهُ مَا تَعْمَلُونَ، وَإِنَّمَا أَوْلَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ
 عَلِيمٌ ﴿٩١﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقٌ لِمَا
 بَيْنَ يَدَيْهِ، وَإِن تَنْزِيلُهُ لَأَنزِيلٌ قُرْآنٌ، وَمَنْ حَوْلَهَا
 وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ، وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ
 يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ
 كَذِبًا، أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ،
 وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ، وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي
 غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ، أَخْرِجُوا
 أَنْفُسَكُمْ، الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ
 عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ، وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾
 وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ، وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْتُمْ
 وِرَاءَ ظُهُورِكُمْ، وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
 أَنَّهُمْ فِيكُمْ، شُرَكَؤُكُمْ، لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَوَضَّلَ عَنْكُمْ
 مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

خدا را آنچنان که شایسته اوست نشناختند. آنگاه که گفتند: خداوند هیچ چیزی بر کسی نازل نکرده است! بگو: چه کسی کتابی را که موسی آورد، نازل کرده است؟! همان کتابی که برای مردم نور بود و هدایت. اما شما آن را تبدیل به کاغذهایی کردید و قسمتی از آن را آشکارا در معرض عموم قرار دادید و بسیاری از آن را پنهان کردید! در حالی که مطالبی به شما تعلیم داده شد که قبلاً نه شما می‌دانستید و نه پدرانتان! بگو: الله! آنگاه ترکشان کن تا با اوهامشان سرگرم باشند! ﴿۹۱﴾ و این کتاب پربرکتی است که نازل کرده‌ایم، کتابی که تأیید کننده کتب آسمانی پیشین است، تا مادر همه شهرها^{۱)} و هر کس را در اطرافش است [از نافرمانی خدا] بر حذر داری. و بدان کسانی که به آخرت ایمان آورده‌اند آن را باور دارند و بر نمازهایشان مراقبت می‌کنند ﴿۹۲﴾ و چه کسی ستمکارتر از کسی است که به خدا دروغ بزند، یا بگوید: به من وحی شده است، در حالی که هیچ وحی بر او نازل نشده است! و یا کسی که بگوید: من همانند آنچه خدا نازل کرده است نازل می‌کنم! و کاش می‌دید هنگامی که این ظالمان در شادید مرگ فرو رفته‌اند و فرشتگان قبض روح، دست‌هایشان را گشوده‌اند و می‌گویند: جانتان را بالا بیاورید که امروز به خاطر دروغ‌هایی که به خداوند نسبت داده‌اید و تکبری که نسبت به آیاتش داشته‌اید جزایی خوارکننده انتظارتان را می‌کشد! ﴿۹۳﴾ اکنون تنهای آنها، همانگونه که روز اول خلق شدید به سوی ما آمده‌اید، و آنچه را به شما بخشیده بودیم پشت سر گذاشتید، در حالی که شفیعان و تکیه‌گاه‌های خود را که فریادرس می‌انگاشتند با شما نمی‌بینیم! اکنون تمام پیوندهایی که داشتید بریده شده است، حتی تمام آنچه را که در خیال می‌پنداشتید از شما دور شده‌اند! ﴿۹۴﴾

۱. «ام القرى» از نام‌های مکه مکرمه.

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى ^{٩٥} يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ
 الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَآتَىٰ نُوْفُكُونَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ الْإِصْبَاحِ
 وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ
 الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا
 بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
 ﴿٩٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ
 قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ
 خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ
 دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ
 مُتَشَبِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ
 لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِبَتِ وَخَلَقَهُمْ
 وَخَرَفُوا لَهُ وَبَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُصِفُونَ
 ﴿١٠٠﴾ يَدْبَعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَمَّا يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُن لَّهُ
 صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

این خداوند است که دانه و هسته را می‌شکوفاند، و زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می‌آورد. خداوند شما این چنین است، پس چگونه از حقیقت منحرف می‌شوید؟! ﴿۹۵﴾ او شکوفنده صبح است و شب را برای آرامش و خورشید و ماه را وسیله محاسبه زمان قرار داد، این اندازه‌گیری خداوند مقتدر و آگاه است ﴿۹۶﴾ و او کسی است که ستارگان را وسیله راهیابی شما در ظلمات بیابان‌ها و دریاها قرار داد. حقیقتاً نشانه‌هایمان را برای آنان که می‌فهمند به تفصیل بیان کردیم ﴿۹۷﴾ و او کسی است که شما را از یک جان واحد خلق کرد، بعضی را کامل و پایدار و برخی دیگر را ناپایدار! حقیقتاً نشانه‌ها را برای کسانی که ژرف‌اندیشند به تفصیل بیان کردیم ﴿۹۸﴾ و او کسی است که از آسمان بارانی نازل کرد و به وسیله آن انواع گیاهان را رویانددیم، و از آن شاخه‌های سرسبزی به وجود آوردیم، متعاقب آن دانه‌های انبوهی را [نمایان کردیم]، و نیز از شکوفه‌های درخت نخل خوشه‌هایی سر فرود آورده پدید آوردیم، و باغ‌هایی از تاک و زیتون و انار، برخی شبیه هم و برخی غیرمتشابه خلق کردیم. پس به میوه آن و طرز رسیدنش بنگرید که در آن نشانه‌های قدرت و عظمت خداوند، برای اهل ایمان است ﴿۹۹﴾ اما آن‌ها برای خدا شریکانی از جن قرار دادند در حالی که جن را خدا خلق کرده است! و از روی نادانی و دروغ برای خدا دختران و پسرانی قائل شدند، حال آنکه او پاک و بی‌عیب است و از آنچه می‌پندارند فراتر! ﴿۱۰۰﴾ چگونه می‌شود پدید آورنده زمین و آسمان‌ها فرزندی داشته باشد در حالی که همسری نداشته است؟! بدانید او همه چیز را خلق کرده و به همه چیز آگاه است! ﴿۱۰۱﴾

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ
 وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١١٢﴾ لَا تَدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ
 يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١١٣﴾ قَدْ جَاءَكُمْ
 بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا
 وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١١٤﴾ وَكَذَلِكَ نَصْرِفُ الْأَيَاتِ
 وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١٥﴾ اتَّبِعْ
 مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ
 ﴿١١٦﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا
 وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١١٧﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ
 عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
 ﴿١١٨﴾ وَأَفْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِيُؤْمِنُوا
 بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١٩﴾ وَنُقَلِّبُ أَقْصَادَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ
 يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٢٠﴾

این چنین است الله پروردگار شما، هیچ معبودی جز او نیست. خالق همه چیز است. پس او را پرستش کنید و بنده او باشید زیرا او حافظ و نگهبان همه مخلوقات است! ﴿۱۰۲﴾ هیچ چشم تیزیابی او را درک نمی‌کند در حالی که او چشم‌ها و صاحبانش را می‌بیند، و او آگاه و لطیف است ﴿۱۰۳﴾ حقیقتاً دلایل روشنی از سوی خداوند برای شما آمده است، پس کسی که از روی بصیرت به آن بنگرد به سود خود کار کرده و هر کس دیده فرو بندد، به زیان خویش عمل کرده است! و ما شما را اجبار نمی‌کنیم ﴿۱۰۴﴾ و این چنین، آیات را گوناگون بیان می‌کنیم مبادا بگویند تو آن‌ها را از کسی آموخته‌ای! حال آنکه ما این آیات و نشانه‌ها را برای اهل دانش بیان می‌کنیم ﴿۱۰۵﴾ از آنچه از سوی پروردگارت به تو وحی شده تبعیت کن! جز او معبودی نیست. و از مشرکان روی بگردان ﴿۱۰۶﴾ اگر خدا می‌خواست آن‌ها هم نمی‌توانستند شرک بورزند! و بدان که ما تو را مسؤول حفاظت از آن‌ها قرار ندادیم و تو وکیل و کارساز آن‌ها نیستی ﴿۱۰۷﴾ هیچ‌گاه به معبود کسانی که غیر خدا را می‌پرستند دشنام مدهید تا آن‌ها نیز از روی نادانی و دشمنی، الله را دشنام دهند! ما اعمال هر گروهی را به چشمشان زیبا جلوه‌گر کرده‌ایم، سپس به سوی پروردگارشان باز خواهند گشت و از عملکردشان آگاهشان خواهد کرد! ﴿۱۰۸﴾ با سخت‌ترین قسم‌ها، خداوند را سوگند یاد کردند که اگر معجزه‌ای برایشان بیاید حتماً به آن ایمان خواهند آورد! بگو: همه معجزات به دست خدا و در اختیار اوست. و شما از کجا می‌دانید که اگر معجزه‌ای بیاید [ایمان می‌آورند]؟! نه، آن‌ها اهل ایمان نیستند! ﴿۱۰۹﴾ همان‌گونه که در ابتدا به آن ایمان نیاوردند این بار نیز قلب‌ها [و مراکز فهم و درک آن‌ها] و دیده‌هایشان را واژگونه می‌کنیم و آن‌ها را در طغیان و نافرمانیشان به حال خود وا می‌گذاریم تا حیران و سرگردان بمانند! ﴿۱۱۰﴾

* وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَكِيَّةَ وَكَأَمْهُمُ الْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا
 عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيَوْمُنَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ
 وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
 عَدُوًّا شَيْطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ
 زُخْرَفَ الْقَوْلِ عُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا
 يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
 وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ أَفَغَيَّرَ اللَّهُ أَسْمَاءَ
 حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا
 وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ
 بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
 صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 ﴿١١٥﴾ وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَهُمْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ
 يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنْ رَبُّكَ هُوَ
 أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾ فَكُلُوا
 مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

اگر فرشتگان را بر آن‌ها نازل کنیم و مردگان با آن‌ها سخن بگویند و هر چیزی را در برابرشان محشور کنیم باز ایمان نمی‌آورند مگر آنکه خدا بخواهد، بدانید اکثرشان نادانند! ﴿۱۱۱﴾ و برای هر پیامبری دشمنی شیطان صفت از جنس انسان و جن قرار دادیم تا سخنان فریبنده و بی‌اساس [برای گمراهی مردم] به یکدیگر القاء کنند، بدان که اگر خدا می‌خواست نمی‌توانستند این کار را بکنند! پس آن‌ها را در تهمت‌هایی که می‌زنند به حال خود واگذار ﴿۱۱۲﴾ تا آنان که روز قیامت را باور ندارند به وسوسه‌ها گوش جان بسپارند و به آن راضی شوند و هر گناهی که بخواهند مرتکب شوند! ﴿۱۱۳﴾ آیا داوری به غیر از خداوند را جستجو کنیم در حالی که او برای شما این کتاب مفصل و روشن را نازل کرده است؟! و کسانی که کتاب آسمانی عطایشان کرده‌ایم خوب می‌دانند که قرآن به حق از جانب پروردگارت نازل شده است. پس هیچ‌گاه از تردیدکنندگان مباش! ﴿۱۱۴﴾ و کلام پروردگارت تو در راستی و عدالت به حد کمال است و هیچ کس توان تغییر کلماتش را ندارد، زیرا که او شنوا و آگاه است ﴿۱۱۵﴾ اگر از اکثر کسانی که روی زمین اند پیروی کنی، بدان که از راه درست خدا گمراهت می‌کنند، زیرا آن‌ها جز از ظن و گمان خود پیروی نمی‌کنند و جز به تخمین و حدس سخن نمی‌گویند! ﴿۱۱۶﴾ بدان که پروردگارت، هم نسبت به کسانی که از راه الهی گمراه شده‌اند آگاهی کامل دارد، و هم به ره‌یافتگان حقیقی ﴿۱۱۷﴾ و اگر به آیات خدا ایمان دارید از آنچه بخورید که نام خداوند بر آن برده شده است! ﴿۱۱۸﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
 لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا
 لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ
 ﴿١١٩﴾ وَذُرُوا ظَاهِرَ الْأَيْثِمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْأَيْثِمَ
 سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْثَالَهُ
 يَذُكُرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيَوْحُونَ
 إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجِدُوا لَكُمْ عُدَّةً وَإِنِ اطَّعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ
 ﴿١٢١﴾ أَوْ مَن كَانَ مِيثَاقًا حَيِّينَهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ
 فِي النَّاسِ كَمَن مَّثَلَهُ، فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ
 زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا
 فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمَّا كُرُوا فِيهَا وَمَا
 يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ
 آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ
 أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ وَسَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ
 عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

چرا از آنچه که نام خدا بر آن برده شده است نمی‌خورید؟! حال آنکه خداوند آنچه را که بر شما حرام نموده، بیان کرده است! [و از حرام نخورید] مگر آنکه ناچار شوید! بدانید بسیاری از روی هوا و هوس و نادانی، دیگران را گمراه می‌کنند. همانا پروردگارت بر آن‌ها که از حد تجاوز می‌کنند آگاهی کامل دارد ﴿۱۱۹﴾ و گناهان را - چه آشکار باشد و چه پنهان - ترک کنید زیرا کسانی که دستاوردها گناه است به زودی به خاطر آنچه مرتکب شده‌اند مجازات خواهند شد ﴿۱۲۰﴾ و از چیزی نخورید که نام خدا بر آن برده نشده است، که این گناه است! بدانید که شیاطین به هواداران‌شان مطالبی القاء می‌کنند تا با شما به مجادله برخیزند، و اگر از آن‌ها اطاعت کردید بی‌تردید شما هم جزو مشرکانید! ﴿۱۲۱﴾ آیا آن کس که مرده بود و ما زنده‌اش کردیم^(۱) و نوری برایش قرار دادیم تا به واسطهٔ آن در میان مردم راه خود را بیابد، با کسی که در تاریکی گرفتار است و راه خروج را نمی‌داند یکسان است؟! این چنین عملکرد کافران به چشمشان زیبا جلوه‌گر می‌شود! ﴿۱۲۲﴾ و اینگونه سران گناهکاری را در شهرها قرار دادیم تا در آنجا به مکر بپردازند^(۲) در حالی که آن‌ها کسی جز خودشان را فریب ندهند، شعور درکش را ندارند! ﴿۱۲۳﴾ و هرگاه آیه‌ای برای آن‌ها آمد گفتند: ایمان نمی‌آوریم مگر آنچه را که به پیامبران خدا داده شده است به ما نیز داده شود! بگو: خداوند داناتر است به اینکه رسالت خود را در کجا قرار دهد! به زودی از جانب خداوند به اینان به خاطر فریبکاری‌شان عذاب شدید و خوارکننده‌ای خواهد رسید! ﴿۱۲۴﴾

۱. کسانی که کافر بودند و به نور ایمان زنده شدند.

۲. در دنیا فرصت مکر و فریب به آن‌ها داده می‌شود اما عاقبت زیانکار واقعی خودشانند.

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ وَيَشْرِحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ
يُرِدْ أَنْ يَضِلَّهُ وَيَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَهُوَ وَيُهِمُّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا يَمَعَّشَرِ الْجِنِّ قَدْ أَسْكَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ
أَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ بَعْضَنَا بَعْضًا وَبَلَّغْنَا
أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا
إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي
بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾
يَمَعَّشَرِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ
يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَعَرَّثَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

هرکس را خدا بخواهد هدایت کند سینه‌اش را وسیع و مستعد تسلیم شدن می‌کند، و هرکس را بخواهد در گمراهی گذارد سینه‌اش را آنچنان تنگ و ظرفیتش را محدود می‌نماید که گویی می‌خواهد به آسمان برود.^(۱) این‌گونه خداوند، پلیدی را بر کسانی که ایمان نمی‌آورند قرار می‌دهد^(۱۲۵) و این راه راست پروردگار توست. ما آیات و نشانه‌ها را برای کسانی که پند می‌گیرند بیان کردیم^(۱۲۶) برای آن‌ها سرای امنیت و آرامش نزد پروردگارشان مهیاست و او یاورشان است به خاطر دستاورد نیکی که داشته‌اند^(۱۲۷) روزی که خدا همه را محشور کند گوید: ای جماعت جنیان، بسیاری از انسان‌ها را پیرو خودتان کردید. و انسان‌های هوادار آن‌ها گویند: پروردگارا ما از یکدیگر بهره می‌بردیم تا اینکه مرگمان آن زمان که تو مقرر کرده بودی فرا رسید. و خدا گوید: آتش جایگاه شماست. تا آن زمان که خدا بخواهد در آن بمانید! بدان که پروردگار تو حکیم و داناست^(۱۲۸) و این چنین ما برخی از ستمگران را به برخی دیگر وا می‌گذاریم تا به خاطر دست‌آوردشان به یکدیگر مشغول باشند^(۱۲۹) ای جماعت جن و انس! آیا پیامبرانی از جنس خودتان به سوی‌تان نیامدند؟! پیامبرانی که حقایق آیات مرا بر شما می‌گفتند و شما را از دیدار چنین روزی برحذر می‌داشتند؟! گفتند: اکنون ما به زبان خودمان گواهی می‌دهیم! بدانید زندگی دنیا آن‌ها را فریفته بود و حال علیه خودشان شهادت می‌دهند، زیرا آن‌ها نسبت به حقایق کافر بودند^(۱۳۰)

۱. پذیرش حق برای این دسته چنان سخت و ناممکن جلوه می‌کند که گویی می‌خواهند در آسمان پرواز کنند و کار شاقی انجام دهند!

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
 غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَّبُّكَ
 بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ
 إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا
 يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾
 إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يَلْقَومُ
 أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
 مَنْ تَكُونُ لَهُ وَعَقِيبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾
 وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا
 فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ
 لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ
 يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذَلِكَ
 زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ
 شُرَكَاءَهُمْ لِيَرُدُّوهُمْ وَلَا يَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

این بدان خاطر است که پروردگارت هیچگاه اهل شهرها را به سبب ظلمشان، در حال غفلت و بی‌خبری هلاک نمی‌کند ﴿۱۳۱﴾ و برای هرکس نسبت به عملکردش درجاتی وجود دارد، و پروردگار تو از عملکردشان غافل نیست ﴿۱۳۲﴾ و پروردگار تو بی‌نیاز و صاحب رحمتی وسیع است، اگر بخواهد همه شما را از بین می‌برد و هرکس را بخواهد جایگزین شما می‌کند، هم‌چنان که شما را جایگزین نسل دیگری کرده است ﴿۱۳۳﴾ آنچه به شما وعده داده شده، آمدنی است و شما نمی‌توانید از آن فرار کنید! ﴿۱۳۴﴾ بگو: ای قوم من! هر آنچه می‌خواهید انجام دهید، من نیز کار خودم را می‌کنم، به زودی خواهید فهمید که عاقبت به خیر کیست! بدانید که خداوند ظالمان را رستگار نمی‌کند ﴿۱۳۵﴾ آن‌ها برای خداوند سهمی از محصول زراعی و از چهارپایان، قرار دادند و به خیال خام‌شان گفتند: این سهم خدا و این هم سهم بتان! آنچه مال شرکای آن‌ها بود به خدا نمی‌رسید، اما آنچه مال خدا بود به شرکایشان می‌رسید! چه حکم بد [و ابلهانه‌ای] می‌کنند! ﴿۱۳۶﴾

[وسوسه‌های شرک‌آلود]، کشتن فرزندان را در نظر بسیاری از مشرکان [عملی پسندیده] جلوه داد و سرانجام آن‌ها را به هلاکت رساندند. و دربارهٔ دینشان نیز آن‌ها را به شک و اشتباه انداختند، در حالی که اگر خدا می‌خواست آن‌ها این کار را نمی‌کردند [اما هدایت اجباری سودی ندارد] پس آن‌ها و تهمت‌هایشان را به حال خود واگذار! ﴿۱۳۷﴾

وَقَالُوا هَذِهِ آتَانَا وَمَا أَلَمْنَا أَشَيْئًا وَلَا نَحْمِلُهَا فِيهَا وَآتَانَا بِهَا مَاءً غَدِيقًا **﴿١٣٨﴾**
 وَإِن يَدَّبْحُوا فِيهَا فَلا تُخَضِّبُوا فِيهَا إِنَّهَا بِأَبْصَارِنَا حَبِطَاءٌ **﴿١٣٩﴾**
 وَإِن يَدَّبْحُوا فِيهَا فَلا تُخَضِّبُوا فِيهَا إِنَّهَا بِأَبْصَارِنَا حَبِطَاءٌ **﴿١٤٠﴾** * وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ
 مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا
 أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ
 كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَءَاتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ
 وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ **﴿١٤١﴾** وَمِنَ الْأَنْعَامِ
 حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ لِّوَأَمْمَارٍ وَقَوْمٌ لِّأَنْعَامِ اللَّهِ وَلَا تَتَّبِعُوا
 خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ **﴿١٤٢﴾**

و گفتند: این‌ها چهارپایان و کشتزارهای ممنوع است! هیچ کس بدون اجازه ما حق استفاده از آن را ندارد! این‌ها چهارپایانی است که نباید بر آن‌ها سوار شد! و این‌ها چهارپایانی است که نباید [هنگام ذبح] نام خدا را بر آن‌ها برد! [بدانید این احکام] افتراپی است که بر خدا می‌بندند و به زودی جزای افترایشان داده خواهد شد! ﴿۱۳۸﴾ و گفتند: آنچه در شکم این چهارپایان است برای مردان ما حلال است و برای زنان ما حرام! و اگر مرده باشد، زن و مرد در آن شریکند! [بدانید که خداوند] به خاطر گفتارشان مجازاتشان خواهد کرد زیرا او حکیم و داناست! ﴿۱۳۹﴾ حقیقتاً زیان کردند آن‌ها که از روی سبک عقلی و نادانی فرزندان‌شان را کشتند، و آنچه را خداوند به آن‌ها روزی داده بود حرام کردند و بر خدا افترا بستند. آن‌ها گمراهند و هیچ‌گاه اهل هدایت نبوده‌اند! ﴿۱۴۰﴾ خداوند باغ‌هایی آفریده که برخی درختان آن‌ها نیازمند تکیه‌گاهند و برخی بر ساقه‌های خود استوارند و نخل و محصولات زراعی را آفرید در حالی که میوه‌هایشان طعم‌های متنوعی دارند، هم چنین باغ‌های زیتون و انار را آفرید در حالی که برخی شبیه هم و برخی متفاوت‌اند. از میوه‌هایش هنگامی که رسید بخورید و در روز برداشت حق آن را بپردازید و اسراف نکنید زیرا خداوند هدردهندگان نعمت را دوست ندارد! ﴿۱۴۱﴾ و خدا، هم چهارپایانی که بار می‌برند و هم حیوانات کوچک دیگر را آفرید. بخورید از آنچه خداوند روزیتان کرده و پای جای پای شیطان مگذارید زیرا او دشمن آشکار شماست! ﴿۱۴۲﴾

ثَمَنِيَةَ أَزْوَاجٍ مِّنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعَزِ اثْنَيْنِ
 قُلْ ءَآلَ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
 أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾
 وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ ءَآلَ الذَّكَرَيْنِ
 حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ
 أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيْنَاكُمْ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ
 أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ
 عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَا أَجِدُ
 فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ
 مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ
 فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ؕ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ
 فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا
 كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
 شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ
 بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَعْضِهِمْ وَإِنَّا صَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

هشت رأس از حیوانات را [برای شما آفرید،] از گوسفند یک جفت و از بز یک جفت، بگو: آیا خداوند نرهای آن‌ها را حرام کرده، یا ماده‌ها را؟! یا آنچه در شکم ماده‌ها قرار گرفته؟! اگر راست می‌گویید [و بر تحریم آن‌ها دلیلی دارید] به من هم بگویید! ﴿۱۴۳﴾ و یک جفت از شتر و یک جفت هم از گاو [برای شما آفرید.] بگو: کدام یک از این‌ها را خداوند حرام کرده است، نرها یا ماده‌ها را؟! یا آنچه در شکم ماده‌ها قرار دارد؟! آیا شما وقتی خداوند حکم تحریم آن‌ها را داد شاهد بودید؟! کیست ظالم‌تر از آنکه به خداوند دروغ ببندد تا بدین وسیله مردم را گمراه کند آن هم بدون دلیل؟! بدانید که خداوند جماعت ظلم‌پیشه را به نجات راهنمایی نمی‌کند ﴿۱۴۴﴾ بگو: در میان آنچه به من وحی شده است خوردنی حرامی نمی‌یابم جز مردار و خون ریخته شده و گوشت خوک که پلید است و یا حیوانی که به گناه به نام غیر خدا ذبح شده باشد، و اگر کسی از روی ناچاری و اضطرار و با بی‌میلی از آن بخورد و خوردن را نیز از حد نگذراند، بداند که خداوند آمرزنده و بسیار با گذشت است ﴿۱۴۵﴾ و بر یهودیان هر حیوان دارای ناخن [با سم ناشکافته] را حرام کردیم، و از گاو و گوسفند، پیه و چربی آن‌ها را تحریم کردیم مگر آن قسمت از چربی که بر پشت آن‌هاست و یا به روده‌ها و استخوان‌ها چسبیده است. و این تحریم را به خاطر ستمی که کردند بر آن‌ها روا داشتیم! و بدانید که ما راست می‌گوییم ﴿۱۴۶﴾

فَإِنْ كَذَّبْتُمْ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ
بِأْسِهِ وَعَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا
قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِيغَةُ
فَلَوْ شَاءَ لَهَدَيْتُكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلْ هُمْ شُهَدَاءُكُمْ
الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا إِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ
مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ قُلْ
تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا
بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ
مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَنْزِقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ
مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ
إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَدَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

و اگر تو را تکذیب کردند بگو: پروردگار شما صاحب رحمتی وسیع است، و در عین حال مجازات او، برای مجرمین غیر قابل رفع است! ﴿۱۴۷﴾ به زودی مشرکان [برای تبرئه خویش] می‌گویند: اگر خدا می‌خواست ما و پدرانمان شرک نمی‌ورزیدیم و چیزی را هم تحریم نمی‌کردیم. کسانی که قبل از آن‌ها بودند نیز همین‌گونه دروغ می‌گفتند، تا این که عذاب ما را چشیدند. بگو: اگر بر این مدعا دلیلی دارید پس به ما هم نشان دهید! شما فقط از ظن و گمان پیروی می‌کنید و جز به تخمین و حدس سخن نمی‌گویید ﴿۱۴۸﴾ بگو: دلیل کامل از آن خداست و اگر می‌خواست همه شما را هدایت می‌کرد ﴿۱۴۹﴾ بگو: آن شاهدانی که گواهی داده‌اند خداوند اینها را حرام کرده، بیاورید! حتی اگر باز آن‌ها [به دروغ] شهادت دادند تو هرگز همراه با آن‌ها گواهی مده و از خواهش‌های نفسانی کسانی که آیات ما را تکذیب کردند و به خدا و روز حسابرسی ایمان ندارند تبعیت مکن، زیرا آن‌ها به خداوند شرک می‌ورزند ﴿۱۵۰﴾ بگو: بیایید تا آنچه را که پروردگارتان بر شما حرام کرده بیان کنیم؛ اینکه هیچ شریکی برای او قائل مشوید و به پدر و مادرتان احسان کنید و فرزندان‌تان را از ترس فقر و نداری مکشید زیرا ما روزی دهنده شما و آن‌ها هستیم، و اینکه به گناهان آشکار و پنهان نزدیک مشوید و نیز کسی که جانش را خداوند محترم داشته است، مکشید، مگر آنکه استحقاق مرگ داشته باشد! این نکاتی است که خداوند شما را به آن‌ها وصیت می‌کند، امید آنکه تعقل کنید ﴿۱۵۱﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ
 وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَأَنكِفَ نَفْسًا إِلَّا
 وَسْعَهَا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَبِعَهْدِ
 اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَالِكُمْ وَصَّيَكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾
 وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۗ وَلَا تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ
 فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذَالِكُمْ وَصَّيَكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ
 تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
 أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ
 رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ
 وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ
 عَلَىٰ طَائِفَتَيْنِ مِن قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَن دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ
 ﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْهِنَا الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَىٰ
 مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً
 فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجِرِي الَّذِينَ
 يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

و به مال یتیم نزدیک نشوید مگر آنکه به بهترین وجه و برای اصلاح امور او باشد. تا اینکه بزرگ و عاقل شود. و از روی عدالت تمام، پیمانان و وزن کنید. بدانید ما هیچ کس را بیش از طاقتش مسؤول نکرده‌ایم. و هنگامی که سخن می‌گویید عدالت را رعایت کنید حتی اگر [به ضرر] نزدیکانتان باشد! و همواره به پیمانی که با خدا بسته‌اید وفا کنید، این چیزی است که خداوند شما را به آن وصیت می‌کند شاید پند بگیرید ﴿۱۵۲﴾ بدانید که این راه راست من است، پس از آن تبعیت کنید و از راه‌هایی نروید که باعث فرقه فرقه شدن شما شود و از راه حق منحرف‌تان کند! این چیزی است که خداوند شما را به آن وصیت می‌کند شاید حرمت فرمان خدا را نگاه دارید ﴿۱۵۳﴾ آنگاه کتاب را به موسی دادیم تا بر کسی که نیکوکار است [نعمت را] تمام کنیم. و از هر چیزی به تفصیل در آن بیان داشتیم و آن کتاب را هدایت و رحمت قرار دادیم تا شاید آن‌ها روز دیدار با پروردگارشان را باور کنند ﴿۱۵۴﴾ این نیز قرآنی با برکت است که نازل کرده‌ایم، پس از آن تبعیت کنید و حرمت نگاه دارید. امید آنکه مورد رحمت قرار گیرید ﴿۱۵۵﴾ تا نگویید فقط بر دو طایفه پیش از ما (یهود - مسیحیان) کتاب نازل شده است و ما هم نسبت به بحث و بررسی آن‌ها ناآگاه بودیم! ﴿۱۵۶﴾ و یا نگویید اگر بر ما نیز کتاب نازل می‌شد قطعاً مشتاق‌تر از آن‌ها در راه هدایت بودیم. اکنون دلیل آشکاری از سوی خداوند بر شما آمده است؛ [کتابی که] هدایت و رحمت است، پس چه کسی ظالم‌تر از کسی است که آیات خدا را تکذیب کند و از آن روی برگرداند؟! به زودی کسانی را که از آیات ما روی گرداندند مجازات شدیدی خواهیم کرد زیرا آن‌ها بدون دلیل روی‌گردان شدند ﴿۱۵۷﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ
 آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا
 لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا قَلِ أَنْتُمْ وَآ
 إِنَّا مُنْتَظَرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ
 مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ
 ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
 فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّي
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ
 ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ
 نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
 مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَسْأَلُوكُمْ فِي
 مَاءِ الْكُفْرِ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

آیا جز این انتظار دارند که فرشتگان به سویشان بیایند؟! یا پروردگارت؟! و یا
 برخی معجزات پروردگارت؟! بدان آن روز که برخی معجزات پروردگارت رو نماید
 دگر ایمان آوردن کسی که قبلاً ایمان نیاورده، سودی ندارد. حتی برای آن‌ها که
 ایمان آورده بودند اما کار خوبی در سابقه‌شان نیست باز سودی نخواهد داشت!
 بگو: شما انتظار بکشید، ما هم چشم به راه می‌مانیم! ﴿۱۵۸﴾ تو را با آن‌ها که
 دینشان را فرقه فرقه کردند و گروه گروه شدند کاری نیست، کار آن‌ها با خداست!
 و سرانجام نسبت به عملکردشان آگاهشان خواهد کرد ﴿۱۵۹﴾ هر کس کار خوبی
 انجام دهد ده برابر آن پاداش می‌گیرد، و هر کس کار بد و زشتی مرتکب شود فقط
 به اندازه آن جزا می‌بیند، و به آن‌ها ستم نمی‌شود ﴿۱۶۰﴾ بگو: پروردگار من، مرا به راه
 درست هدایت کرده است. آن هم به دینی پابرجا، به آیین ابراهیم تسلیم خدا، و
 او هیچ‌گاه از مشرکان نبوده است ﴿۱۶۱﴾ بگو: نماز من و تمامی عبادات من و زندگی
 و مرگ من، همه از آن خدا، آن پروردگار جهانیان است. ﴿۱۶۲﴾ هیچ شریکی ندارد.
 و برای یگانگی مأمور شده‌ام، و من سرآمد تسلیم شدگانم ﴿۱۶۳﴾ بگو: چرا غیر
 از الله را به عنوان پروردگار بجویم؟! در حالی که او، خود پروردگار همه چیز است.
 بدانید هرکس فقط کیفر دستاورد خود را می‌بیند و کسی بار گناه دیگری را به دوش
 نمی‌کشد! عاقبت بازگشت‌تان به سوی پروردگارتان است و او شما را نسبت
 به آنچه مورد اختلاف‌تان است آگاه خواهد کرد ﴿۱۶۴﴾ او کسی است که شما را
 جانشینان روی زمین قرار داد و برخی از شما را نسبت به برخی دیگر به درجاتی
 برتری داد تا شما را در آنچه تقدیم‌تان نموده امتحان کند، بدان که پروردگارت هم
 مجازاتش سریع و هم آموزنده و بسیار با گذشت است ﴿۱۶۵﴾

سورة الأعراف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَص ۝ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ فَلَا يَكُن فِي صَدْرِكَ حَرجٌ مِنْهُ
 لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۝ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ
 مِنَ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَاتَذَكَّرُونَ
 ۝ وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهَدَكُنَّهَا فَبَاءَتْ بَعَادَةً أَبَتْ وَأُوهِمَ
 فَأَيْلُونَ ۝ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَاءِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
 إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۝ فَلَنَسْئَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْئَلَنَّ
 الْمُرْسَلِينَ ۝ فَلَنُفَصِّنَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۝
 وَالْوِزْنَ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ
 الْمُفْلِحُونَ ۝ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
 أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْمُونَ ۝ وَلَقَدْ مَكَرْتُمْ
 فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَاكُمْ فِيهَا مَعِيشٌ قَلِيلًا مَاتَشْكُرُونَ
 ۝ وَلَقَدْ خَلَقْتُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
 اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِنَ السَّاجِدِينَ ۝

سوره اعراف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

المص ﴿۱﴾ کتابی که بر تو نازل شده است هیچ بار سنگینی بر سینۀ تو نیست [بلکه نازل شده] تا به واسطه آن، [کسانی را که بیراهه می‌روند]، هشدار دهی و نیز تذکری باشد برای اهل ایمان! ﴿۲﴾ از آن چه که از جانب پروردگارتان بر شما نازل شده تبعیت کنید و غیر او را - از اولیاء و معبودهای دیگری [که می‌پندارید] پیروی نکنید. چه اندک است پندپذیری‌تان! ﴿۳﴾ چه بسیار شهرها و آبادی‌ها را [به سبب تجاوز و گناهان اهلش] نابود کردیم، در حالی که عذاب ما یا شب هنگام یا روز در وقت استراحت و بی‌خیالی به سراغشان آمد ﴿۴﴾ و تنها سخنی که در وقت نزول بلا توانستند بگویند [این بود که اعتراف کردند به] این که ما زندگی ظالمانه‌ای داشتیم! ﴿۵﴾ بدون شک ما، هم از آنها و هم از پیامبرانی که به سویشان مبعوث کردیم سؤال خواهیم کرد! ﴿۶﴾ و تمامی عملکردشان را از روی دلیل و آگاهی برایشان بازگو می‌کنیم، زیرا ما غائب نبوده‌ایم! ﴿۷﴾ و میزان سنجش اعمال و ارزش‌ها در آن روز فقط بر اساس حق است. و هر کس کفۀ اعمال نیکش سنگین باشد بدون تردید از رستگاران است! ﴿۸﴾ و آن که کفۀ اعمالش سبک و بی‌ارزش است بی‌شک از کسانی‌اند که به خاطر ستمی که به آیات ما روا داشتند به زبان خود عمل کرده‌اند! ﴿۹﴾ ما شمارا در زمین، قدرت دادیم، و آن چه را برای زندگی لازم داشتید در اختیارتان گذاشتیم، اما چه اندک و کم ارزش است شکرگزاریتان! ﴿۱۰﴾ ما شما را خلق کردیم و صورتگری نمودیم، آن‌گاه به فرشتگان گفتیم آدم را سجده کنید؛ همه سجده کردند به جز ابلیس، که از سجده‌کنندگان نبود! ﴿۱۱﴾

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ
 وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ
 فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
 ﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فِيمَا أَعْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ
 صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَا يَتَذَكَّرُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
 وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا يَجِدُ أَكْثَرُهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ
 أَخْرَجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾ وَيَذَادُمْ أَسْكُنُ أَنْتَ وَرَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكَلَامٌ مِنْ حَيْثُ
 شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّوَسَ
 لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ
 مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ
 أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾
 فَدَلَّهُمَا بَعْرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا
 يَخْتَصِمَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ ﴿٢٢﴾ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ
 تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلُّ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٣﴾

[و خدا] گفت: چرا با آن که به تو فرمان دادم، از سجده کردن به آدم امتناع کردی؟! گفت: زیرا من برتر و بهتر از اویم، مرا از آتش [پاک] آفریده‌ای و او را از گل! ﴿۱۲﴾ [و خدا] گفت: از آن [مقام و مرتبه‌ات] تنزل کن، زیرا آن [مقام و مرتبه] جای تکبر کردن تو نیست، بیرون رو که تو از افراد پست و حقیری! ﴿۱۳﴾ [ابلیس] گفت: مرا تا روزی که برانگیخته می‌شوند مهلت ده! ﴿۱۴﴾ [خدا] گفت: تو از جمله کسانی هستی که به آنها مهلت داده‌ایم! ﴿۱۵﴾ و [ابلیس] گفت: اکنون که مرا گمراه و حیران کردی، بر سر راه راست تو به کمین آدمیان می‌نشینم ﴿۱۶﴾ و [چنان با وسوسه‌هایم] از روبه رو و از پشت سر و از چپ و از راست بر آنها یورش می‌برم تا تو اکثر آنها را ناسپاس و قدرشناس بیابی. ﴿۱۷﴾ [خدا] گفت: از این مقام و مرتبه بیرون رو، منفور مطرود! هرکس از آدمیان که تو را پیروی کند، سوگند که جهنم را از همه شما پر می‌سازم! ﴿۱۸﴾ ای آدم! تو و همسرت در بهشت ساکن شوید و از هرچه خواستید بهره‌مند شوید، فقط به این درخت نزدیک نشوید، که اگر چنین کنید، در زمره ستمکاران خواهید بود! ﴿۱۹﴾ اما شیطان به هدف این که آن چه را در نهان دارند برایشان آشکار کند، آنها را وسوسه کرد و گفت: خداوند شما را از این درخت منع کرد تا مبادا تبدیل به دو فرشته شوید و به زندگی جاوید دست یابید! ﴿۲۰﴾ و برای آنها قسم خورد که بی‌شک من خیرخواه شما هستم! ﴿۲۱﴾ پس آنها را با وسوسه، فریب داد و با خوردن از آن درخت لخت و عور شدند و تلاش کردند تا با برگ‌های درختان بهشتی خود را بپوشانند. آن‌گاه خداوند آن دو را ندا داد: آیا شما را از آن درخت منع نکردم، و به شما نگفتم که شیطان برایتان دشمنی آشکار است؟! ﴿۲۲﴾

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ
 مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ لَّكُمْ
 فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتْعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا
 تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾ يَبْنِيءَ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ
 لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَ تَكْمُ وَرِيثًا وَلِبَاسِ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ
 ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِيءَ آدَمَ لَا يَفْتِنَتْكُمْ
 الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
 لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاءَ اتَّهَمَ إِنَّهُ يُرِيدُكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ
 حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُوا فَجِيئَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا
 بِهَا قُلْ إِن اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ اتَّقُوا اللَّهَ مَا لَا تَعْلَمُونَ
 ﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ
 وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾
 فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا
 الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

[آدم و حوا] گفتند: پروردگارا! ما به خودمان ظلم کردیم و اگر ما را نیامرزی و رحم نکنی، بدون تردید از زیان دیدگان خواهیم بود! ﴿۲۳﴾ [خدا] گفت: [همه‌تان از این مقام و مرتبه] پایین روید که از این پس دشمن یکدیگر خواهید بود. فرارگهتان زمین است و متاعتان تا زمانی معین آنجاست! ﴿۲۴﴾ [خدا] گفت: در آنجا زندگی خواهید کرد و در آنجا خواهید مرد و از آنجا هم خارج خواهید شد! ﴿۲۵﴾ ای فرزندان آدم! برای شما لباسی فرستادیم تا به وسیله آن اندامتان را بپوشانید و مایهٔ زینت‌تان باشد، حال آنکه لباس تقوی و پرهیزگاری بهتر است! اینها از آیات و نشانه‌های خداوند است، امید آن که [نعمت‌های او را] به یاد آورند ﴿۲۶﴾ ای فرزندان آدم! [مراقب باشید] شیطان شما را نفریبد، همان طور که پدر و مادران را از بهشت بیرون کرد و لباسشان را کند و باعث شد تا لخت و عور شدن خود را نظاره کنند. او و قبیله‌اش همواره مراقب شما هستند از جایی که شما نمی‌توانید آنها را ببینید! بی‌شک ما شیاطین را دوستان کسانی قرار دادیم که ایمان نمی‌آورند ﴿۲۷﴾ و هنگامی که مرتکب عمل زشتی می‌شوند می‌گویند: پدران ما این‌گونه عمل می‌کردند، و اصلاً خدا به ما دستور داده است! بگو ای پیامبر: خداوند به کار زشت و فحشا دستور نمی‌دهد. چرا چیزهایی را به خداوند نسبت می‌دهید که از آن آگاهی ندارید؟! ﴿۲۸﴾ بگو: پروردگار من، به عدل و داد فرمان داده است و این که توجه خود را در هر عبادتگاهی متوجه او کنید و دین را خالصانه برای او بخواهید. بدانید همان‌گونه که در ابتدا شما را آفرید [دوباره به سوی] باز خواهید گشت! ﴿۲۹﴾ جمعی را هدایت کرد و جمعی مستحق گمراهی و حیرانی شدند زیرا اینها به جای خداوند، خود را به دوستی شیطان سپردند و گمان می‌کردند که هدایت شده‌اند! ﴿۳۰﴾

يَبْنِيءَ آدَمَ خُدُوزِ يَنْتَكُمُ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٢١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ
الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطَّنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ
بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ
﴿٢٤﴾ يَبْنِيءَ آدَمَ إِمَائَاتٍ يَنْتَكُمُ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَاتِي فَمَنْ
أَتَقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
بِءَايَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِءَايَاتِهِ أُولَئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ
رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

ای فرزندان آدم! هنگام ورود به هر عبادت، خود را به بهترین صورت و سیرت بیارابید^(۱) و از نعمت‌های پروردگار بخورید و بیاشامید ولی زیاده‌روی نکنید زیرا خداوند هدر دهندگان نعمت را دوست ندارد! ﴿۳۱﴾ بگو ای پیامبر: چه کسی روزی‌های پاکیزه و زینت‌های خدا داده را که برای بندگانش آفریده حرام کرده است؟! بگو: اینها نعمت‌های زندگی دنیا برای اهل ایمان است و در آخرت نیز از نابترین آن بهره‌مندند. این چنین نشانه‌ها را برای اهل دانش شرح می‌دهیم! ﴿۳۲﴾ بگو، پروردگار من فقط زشتی‌های پنهان و آشکار و گناه و تجاوز به ناحق را حرام کرده است. و نیز بر شما حرام است که به خداوند بزرگ شرک ورزید زیرا دلیلی بر آن نازل نشده است و نیز بدون آگاهی به او نسبتی ندهید! ﴿۳۳﴾ برای هر امتی پایانی است پس هنگامی که اجل‌شان برسد نه ساعتی تأخیر کنند و نه ساعتی جلوتر بیایند! ﴿۳۴﴾ فرزندان آدم! هرگاه پیامبرانی که از خود شما می‌بینید و آیات مرا برایتان حکایت کنند، پس هرکس حرمت نگاه دارد و دست به کار نیک زَنَد نباید هیچ ترس و یأس و اندوهی به خود راه دهد! ﴿۳۵﴾ و کسانی که آیات ما را انکار کنند و نسبت به آن تکبر بورزند، بدون شک آنها اهل آتشند و جاودانه در آن خواهند بود ﴿۳۶﴾ پس چه کسی ستمکارتر از کسی است که به خداوند افترا ببندد یا آیاتش را دروغ بیندارد؟! آنها سهمی را که برایشان مقرر شده، دریافت خواهند کرد و هنگامی که رسولان ما بیایند تا جانشان را بستانند، از آنها می‌پرسند: کجا هستید منجایی که به جای خداوند می‌خواندید؟! می‌گویند: آنها همه گم شده‌اند! و این‌گونه بر علیه خودشان شهادت می‌دهند که کافر و ناسپاس‌اند! ﴿۳۷﴾

۱. زینت اخلاص، زینت تقوا و توکل، زینت عشق به خدا، بهترین زینت‌های سالک در محراب خداوند است. سالک حق از این زینت‌ها تغذیه کرده و نیرو می‌گیرد.

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
 فِي النَّارِ كَمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دَارَكُوا
 فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِبُهُمْ لَأُؤَلِّهُمُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتَاهُمُ
 عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْمُونَ ﴿٣٨﴾
 وَقَالَتْ أُولَهُمْ لِأَخْرِبُهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
 فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بآيَاتِنَا وَأَسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تَفْتَحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ
 وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلْبِغَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ
 نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ
 وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنُدْخِلَنَّهُمْ الْجَنَّةَ حَيْثُ
 فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهِمْ أَنَّهُمْ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا
 لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
 وَتُودُّوْنَ أَن تَلْكَمُ الْجَنَّةَ أَوْ رِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

گوید: بروید به میان امت‌های پیش از خودتان - چه از جنس جن و چه از جنس انس - و به آتش داخل شوید! و هر گاه جمعی وارد شوند به جمع دیگر نفرین می‌کنند تا این که همگی با خواری و ذلت در آن قرار گیرند! و آخرین گروهی که به آتش وارد شده به اولین گروه خطاب می‌کند: پروردگارا! اینها بودند که ما را گمراه کردند. پس عذاب آنها را دو برابر کن! [و خدا] گوید: به خاطر دستاوردتان برای هر کدام از شما عذاب دو برابر است، ولی نمی‌دانید! ﴿٣٨﴾ و گروه اول به گروه آخر خطاب می‌کند: شما هیچ امتیاز و برتری نسبت به ما ندارید! پس همگی به خاطر دستاورد پلیدتان عذاب الهی را بچشید! ﴿٣٩﴾ به راستی کسانی که آیات ما را تکذیب کردند و به آن تکبر ورزیدند. درهای رحمت آسمانی برایشان گشوده نخواهد شد، و اگر شتر از سوراخ سوزن بگذرد آنها هم رنگ بهشت را خواهند دید! و این چنین جزای مجرمین را می‌دهیم ﴿٤٠﴾ جهنم بستر آنها و آتش پوشش آنها خواهد بود، و این چنین جزای ستمگران را می‌دهیم! ﴿٤١﴾ کسی را بیش از طاقتش تکلیف نمی‌کنیم و آنهایی که به حقایق ایمان آورده و عملکردشان خوبی و خدمت است بی‌شک اهل بهشت‌اند و در آن جاودانه می‌مانند ﴿٤٢﴾ و هرگونه کینه را از دل‌هایشان می‌زداییم. نهرها از زیر پایشان جاری است! گویند: ستایش مخصوص خدایی است که ما را به این مقام هدایت کرد، که اگر هدایت الهی نمی‌بود ما خودمان هرگز راه بدین جا نمی‌بردیم! مسلماً رسولان پروردگاران حق را آوردند. و به همگی ندا دهند که به خاطر عملکردتان وارث این بهشت شوید ﴿٤٣﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
 رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذْنَتِ
 مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ
 سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾ وَبَيْنَهُمَا
 حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ وَنَادُوا
 أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْنَا لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾
 * وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا اجْعَلْنَا
 مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ
 بِسِيمَتِهِمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾
 أَهْلَؤَلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ
 لَاخَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ
 الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا
 إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا
 وَلِعْبًا وَغَرَّبَتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا قَالُوا لَوْ نَسَبْنَاهُمْ كَمَا نَسَبْنَا
 لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كُنَّا نُوَارِي تَابِنَا يُجَادُونَ ﴿٥١﴾

و اهل بهشت، اهل جهنم را خطاب کنند: ما از آن چه خداوند، به حق وعده‌مان داده بود بهره‌مند شدیم، آیا شما نیز وعدهٔ خدایتان را به حق دریافتید؟! گویند: آری. پس در این هنگام گوینده‌ای بین آنها، ندا دهد که نفرین خداوند بر ستمگران باد! ﴿۴۴﴾ کسانی که راه نجات‌بخش خدا را [بر مردم] می‌بندند و می‌خواهند آن را سخت و طاقت‌فرسا جلوه دهند، بدون شک آنها به آخرت کافرند! ﴿۴۵﴾ و میان آنها [بهشتیان و دوزخیان] حجابی است و بر بلندی‌های مشرف به بهشت و جهنم، مردانی هستند که هر کس را به چهره می‌شناسند. آنها به بهشتیان ندا می‌دهند: سلام بر شما! اما خود به بهشت راهی ندارند در حالی که آرزوی ورود به آن سراپای وجودشان را فراگرفته است! ﴿۴۶﴾ و هنگامی که نگاهشان به اهل جهنم می‌افتد، می‌گویند: پروردگارا! ما را از قوم ستمکار قرار مده! ﴿۴۷﴾ [و باز همین مردانی که بر بلندی مشرف بر بهشت و جهنم‌اند] کسانی را که به چهره می‌شناسند ندا می‌دهند: آن چه جمع کردید و هرچه تکبر ورزیدید به حالتان سود نداد! ﴿۴۸﴾ آیا اینان همان کسانی‌اند که شما قسم خورده بودید هرگز رحمت الهی شامل حالشان نمی‌شود؟! داخل بهشت شوید و هیچ ترس و یأس و اندوهی بر شما نیست! ﴿۴۹﴾ و اهل جهنم از اهل بهشت می‌خواهند که: اندکی از آب گوارا و نعمت‌های خدادادیتان را بر ما فرو ریزید! اما پاسخ می‌شنوند: خداوند بزرگ آنها را بر ناسپاسان حرام کرده است! ﴿۵۰﴾ هم آنان که دینشان را به بازی و سرگرمی می‌گرفتند و زندگی دنیا فریبشان داد. پس امروز ما نیز فراموششان می‌کنیم، هم چنان که آنها دیدار چنین روزی را فراموش کردند و آیات ما را انکار نمودند! ﴿۵۱﴾

وَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
 لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ
 يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
 فَهَلْ لَنَا مِنْ شَفْعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَعْمَلٌ غَيْرَ الَّذِي
 كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَفْتَرُونَ ﴿٥٧﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ
 يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ
 بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٨﴾
 ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٩﴾
 وَلَا تَقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
 إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ
 الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
 سُقْنَاهُ لِيَلْدِكُمْ مَيْتًا فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ
 الثَّمَرَاتِ ۗ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لِعَدَّتِكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٦١﴾

ما کتابی برای آنها آورده ایم که عالمانه و به تفصیل آن را شرح داده ایم، کتابی که سراسر هدایت و رحمت برای اهل ایمان است ﴿۵۲﴾ آیا غیر از بازتاب دستاوردشان را انتظار دارند؟! روزی که حقیقت اعمالشان بر آنها آشکار شود، کسانی که آن روز را از یاد برده بودند می‌گویند: پیامبران پروردگاران به حق آمدند. آیا اکنون شفیعی هستی که [برای رفع عذاب از ما]، یا در میانی و شفاعت کنند؟! و یا امکان برگشت هست تا این بار کارهای دیگری غیر از آن چه مرتکب شده‌ایم انجام دهیم؟! آنها به خود ضرر زده‌اند، و منجیان دروغینی که می‌پنداشتند، از نظرشان گم شده‌اند! ﴿۵۳﴾ پروردگار شما خدایی است که آسمان‌ها و زمین را در شش روز خلق کرد آن‌گاه به فرمانروایی بر مخلوقات پرداخت، با تاریکی شب، روز را می‌پوشاند و همواره شب حریصانه به دنبال روز است! و خورشید و ماه و ستارگان تحت سلطه اوست. بدانید که هم آفرینش از آن اوست و هم اداره آن. پر برکت و جاوید است خداوندی که پروردگار همه مخلوقات است! ﴿۵۴﴾ در برابر خداوند [آشکارا]، تضرع و زاری کنید و در خفا نیز او را بخوانید! زیرا خداوند انسان‌های سرکش و متکبر را دوست ندارد ﴿۵۵﴾ و بعد از آن که زمین [در بستر رشد خویش] به اصلاح رسیده، در آن فساد و تباهی به راه نیاندازید! و خداوند را از روی خوف و امید بخوانید و بدانید رحمت الهی برای نیکوکاران نزدیک است ﴿۵۶﴾ او کسی است که پیش از باران رحمتش، باده‌ها را به بشارت می‌فرستد تا ابرهای باردار را حمل کنند، و ما آنها را به سرزمین‌های خشک و مرده روانه می‌کنیم، و به واسطه باران آنها، انواع میوه‌ها را از زمین می‌رویانیم. این چنین مردگان را زندگی می‌بخشیم! امید آن که به یاد آورید! ﴿۵۷﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ وَيَأْذِنُ رَبِّيَهُ وَالَّذِي خَبَثَ لَيَخْرُجُ
 إِلَّا نَكَدًا كَذَلِكَ نَصْرَفُ الْأَيْتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾
 لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَّقُوا اللَّهَ مَا لَهُ مَلَكُمُ
 مِنَ اللَّهِ غَيْرُهُ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾
 قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ يَتَّقُوا
 لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَا كُنِيَ رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾
 أَبْلَغَكُمْ رَسُولَاتِي رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ
 مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوْحَيْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ
 عَلَى رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
 ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ وَإِلَى
 عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَتَّقُوا اللَّهَ مَا لَهُ مَلَكُمُ مِنَ اللَّهِ
 غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
 إِنَّا لَنَرُّكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾
 قَالَ يَتَّقُوا لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَا كُنِيَ رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

و در سرزمین‌های پاکیزه، گیاهانی به اذن پروردگارش می‌روید، اما در سرزمین ناپاک جز هرزه‌گیاهی بی‌ارزش خارج نمی‌شود! آیات و نشانه‌ها را برای جماعتی که اهل شکر و سپاسند این چنین شرح می‌دهیم! ﴿۵۸﴾ و ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و او گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را پرستش کنید زیرا برای شما هیچ خدایی جز او نیست و من از عذاب روز بزرگ برایتان نگرانم ﴿۵۹﴾ ولی اشراف قومش گفتند: بی‌شک تو را در گمراهی آشکاری می‌بینیم! ﴿۶۰﴾ نوح گفت: ای قوم من! هیچ گونه گمراهی در وجودم نیست، فقط پیامبری از سوی پروردگار جهانیان هستم! ﴿۶۱﴾ قصد من این است که پیام‌های پروردگارم را برسانم و برایتان خیرخواهی کنم، [آگاه باشید که] من از خدا چیزهایی می‌دانم که شما نمی‌دانید! ﴿۶۲﴾ آیا تعجب کرده‌اید که چرا وحی پروردگارتان توسط مردی از خود شما آمده تا شما را بیم دهد و پرهیزگارتان گرداند؟! و امید آن که مشمول رحمت الهی شوید؟! ﴿۶۳﴾ پس تکذیبش کردند، و ما نیز او و یارانش را که در کشتی بودند نجات دادیم. و همه کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند غرق کردیم زیرا آنها قومی بی‌بصیرت و بی‌معرفت بودند! ﴿۶۴﴾ و به سوی قوم عاد، برادرشان هود را فرستادیم و او می‌گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را پرستش کنید زیرا برای شما هیچ خدایی جز او نیست، چرا حرمت نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۶۵﴾ اشراف ناسپاس قوم او گفتند: ما تو را بی‌خرد و کم‌عقل می‌بینیم و تو را از دروغ‌گویان می‌پنداریم! ﴿۶۶﴾ گفت: ای قوم من! در من کم‌عقلی و بی‌خردی نیست، فقط پیامبری از سوی پروردگار جهانیان هستم! ﴿۶۷﴾

أَيْلُغُكُمْ رَسُولَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ
 جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
 وَأَذَكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
 فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً ۗ فَأَذَكُرُوا آيَةَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ
 ﴿٦٩﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ، وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ
 آبَاؤَنَا فَأَنَّا قَاتِلِينَ مَا نَعْبُدُ نَأْنِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧٠﴾
 قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَعُزْبٌ
 أُتِّجِدُ لَوْلَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ
 مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۗ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ
 الْمُنظَرِينَ ﴿٧١﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
 وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ
 ﴿٧٢﴾ وَإِلَى شَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ
 مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ وَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
 هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ
 اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا سِوَاءَ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

پیام‌های پروردگارم را به شما می‌رسانم، و برای شما خیرخواهی آمینم! ﴿٦٨﴾ آیا تعجب کرده‌اید که چرا وحی پروردگارتان از طریق مردی از خود شما آمده تا شما را [از عاقبت کار] بیم دهد؟! به یاد آورید آن هنگام که خداوند شما را جانشین قوم نوح کرد و شما را از نظر جسمانی قوی بنیه کرد! پس نعمت‌های خدا را به یاد آورید، امید آن که رستگار شوید ﴿٦٩﴾ و گفتند: آیا به سراغ ما آمده‌ای که فقط الله را بپرستیم و خدایان پدرانمان را رها کنیم؟! اگر راست می‌گویی، عذابی را که به ما وعده می‌دهی بیاور! ﴿٧٠﴾ گفت: از جانب پروردگارتان، پلیدی و خشم بر شما فرود آمده است! آیا با من بر سر نام‌هایی که شما و پدرانتان بر معبودهای دروغین نهادهاید مجادله می‌کنید؟! بدانید که خداوند هیچ دلیلی بر وجود آنان نازل نکرده است، پس انتظار بکشید و من نیز پا به پای شما منتظر می‌مانم! ﴿٧١﴾ پس او و یارانش را به واسطهٔ رحمتی از خودمان، نجات دادیم و ریشهٔ کسانی که آیات ما را تکذیب کردند و اهل ایمان نبودند قطع کردیم! ﴿٧٢﴾ و به سوی قوم ثمود، برادرشان صالح را فرستادیم و او می‌گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را پرستش کنید، زیرا برای شما هیچ خدایی جز او نیست. برای شما از سوی پروردگارتان دلیل روشنی آمده است. این شتر الهی برای شما یک آیه است. آزادش بگذارید تا در زمین خدا بچرد. آسیبی به آن نرسانید که عذاب درد آور الهی شما را فرا خواهد گرفت! ﴿٧٣﴾

وَأذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ
 فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ
 الْجِبَالَ بُيُوتًا فَاذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا فِي
 الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ
 قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوا لِمَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ
 أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالَ لَوْ أَنَّا إِنَّمَا أُرْسِلَ بِهِ
 مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي
 ءَامَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ
 أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يُصَلِّحُ اتِّتِنَا إِنَّمَا تَعَدْنَا إِنْ كُنْتَ
 مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
 جِثْمِينَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَلْقَوْمٍ لَقَدْ أَتَيْتُمْكُمْ
 رَسُولًا مِنْ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ التَّصْحِيحِينَ
 ﴿٧٩﴾ وَلَوْ طَإِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
 بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ
 شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

به یاد آورید هنگامی که خداوند شما را جانشینان قوم عاد قرار داد و در زمین مستقر
 تان کرد تا در پهنهٔ خاکش برای خود قصرها به پا کنید و در کوه‌ها خانه‌ها بتراشید.
 پس نعمت‌های خدا را به یاد آورید و در زمین تباهی و فساد به راه نیاندازید! ﴿۷۴﴾

و اشراف متکبر قومش به مستضعفان که ایمان آورده بودند گفتند: آیا می‌دانید که
 صالح از جانب پروردگارش آمده است؟ گفتند: ما به آن چه او آورده ایمان داریم!
 ﴿۷۵﴾ متکبران گفتند: آن چه را شما به آن ایمان آورده‌اید انکار می‌کنیم ﴿۷۶﴾ پس
 شتر الهی را کشتند و از دستور پروردگارش سرپیچی کردند و گفتند: ای صالح اگر
 واقعاً یک پیامبر هستی آن عذابی را که به ما وعده می‌دهی بیاور! ﴿۷۷﴾ پس زلزله‌ای
 [مرگبار] آنها را فرو گرفت و در خانه‌های خویش، بر جای مردند! ﴿۷۸﴾ و [صالح] از آنها
 روی برگرداند و گفت: ای قوم من! پیام پروردگارم را به شما رساندم، نصیحت‌تان
 کردم، اما شما هیچ خیرخواهی را دوست ندارید! ﴿۷۹﴾ و [یاد آر] هنگامی که لوط به
 قومش گفت: چرا گناه زشتی را مرتکب می‌شوید که هیچ کسی قبل از شما در میان
 مردم جهان چنین گناهی را مرتکب نشده است؟! ﴿۸۰﴾ شما به جای زنان با مردان
 شهوت‌رانی می‌کنید! مسلماً شما مردمی تجاوزکارید! ﴿۸۱﴾

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِمَّن
 قَرَّبْتُمْ إِنَّهُمْ أَنْاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَأَنْجَبْنَا
 وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ، كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا
 عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ
 ﴿٨٤﴾ وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
 مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ
 فَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
 أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
 ذَالِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَلَا
 تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ
 سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ، وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَذْكَرُوا
 إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ ۖ وَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
 عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ
 ءَامَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، وَطَائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا
 حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

و جواب قومش جز این نبود که گفتند: آنها را از شهرتان بیرون کنید زیرا آنان خود را از ما کنار می‌کشند! ﴿۸۲﴾ سرانجام لوط و خاندانش را نجات دادیم مگر همسرش را که با دیگران در شهر ماند! ﴿۸۳﴾ و بارانی بر آنها فرو فرستادیم! پس بنگر که عاقبت گناهکاران چگونه است! ﴿۸۴﴾ به سوی مردم مَدین^(۱) برادرشان شُعیب را فرستادیم و او گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را پرستش کنید که جز او برای شما خدایی نیست. از سوی پروردگارتان دلیل روشنی برایتان آمده است. با پیمانۀ و ترازو عادلانه وزن کنید و به مردم کم‌فروشی مکنید و زمین را پس از این که به اصلاح درآمده، به فساد و تباهی نکشید. که این برای شما بسیار بهتر است اگر ایمان داشته باشید! ﴿۸۵﴾ و بر سر هر راهی ننشینید تا [مردم با ایمان را] تهدید کنید و از راه خدا باز دارید! و یا [با القای شبهات] راه خدا را سخت و طاقت‌فرسا نشان دهید! و به یاد آورید هنگامی که تعدادتان اندک بود و او جمعیت شما را بسیار کرد! و بنگرید که عاقبت کار مفسدان چگونه بود! ﴿۸۶﴾ چنانچه گروهی از شما به حقی که به خاطر آن فرستاده شده‌ام ایمان آورند و چنانچه گروهی ایمان نیاورند [همگی] صبر کنید تا خداوند میان ما قضاوت کند، زیرا او بهترین داوران است! ﴿۸۷﴾

۱. مَدین شهری بوده است در نزدیکی خلیج عقبه در صحرای سینا.

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشُعِيبُ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوْلَوْ
 كَمَا كَرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ
 إِذْ بَخَّسْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
 اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ
 بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَسِرُونَ
 ﴿٩٠﴾ فَأَخَذْتَهُمُ الرِّجْفُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَثْمِينَ ﴿٩١﴾ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا لَمْ يَعْنُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا
 هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
 رِسَالَتِي ربي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَأُ عَلَى قَوْمٍ
 كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
 بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا
 مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَّوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءُنَا
 وَالضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

و اشراف متکبر قومش گفتند: ای شعیب! ما قطعاً تو و پیروانت را که ایمان آوردی از شهرمان بیرون می‌کنیم مگر آن که به آیین ما برگردید! گفت: حتی اگر از آن کراهت داشته باشیم؟! ﴿۸۸﴾ اگر به آیین شما برگردیم - آن هم پس از این که خداوند از آن نجاتمان داده است - [بدون شک ناسپاسانه] به خداوند افترا زده‌ایم! و سزاوار نیست که به آن برگردیم مگر آن خدایی که پروردگار ماست بخواهد. آگاهی پروردگاران بر همه چیز احاطه دارد، پس بر خداوند بزرگ توکل می‌کنیم که: پروردگارا! میان ما و قوم ما به حق راه حلی بگشا که تو بهترین راه حل دهنده‌گانی! ﴿۸۹﴾ و اشراف کافر قومش گفتند: اگر شما از شعیب تبعیت کنید بدون تردید زیان‌کار خواهید بود ﴿۹۰﴾ پس زلزله‌ای مرگبار آنها را فرا گرفت و صبحگاهان در خانه‌هایشان بر جای مردند! ﴿۹۱﴾ آنها که شعیب را تکذیب کردند [چنان مردند که] گویی هیچ‌گاه در آن دیار زندگی نمی‌کردند، زیرا آنها از زیانکاران بودند! ﴿۹۲﴾ پس شعیب از آنان روگرداند و گفت: ای قوم من، پیام‌های پروردگارم را به شما رساندم و نصیحت‌تان کردم، با این وجود چگونه بر حال ناسپاسان تأسف بخورم؟! ﴿۹۳﴾ و هیچ پیامبری را به دیاری نفرستادیم مگر آن که مردمش را به سختی‌ها و خسارت‌ها گرفتار کردیم تا به سوی خدا بیایند و به درگاهش تضرع و زاری کنند! ﴿۹۴﴾ سپس نیکی و فراوانی را جایگزین بدی و تنگدستی کردیم. آن چنان که مغرورانه زیاده‌خواه شدند و گفتند: به پدران ما نیز، هم تنگدستی و هم توانگری رسیده است؛ پس ناگهان آنها را در خشم و قهر خود فرو گرفتیم در حالی که در بی‌خبری به سر می‌بردند! ﴿۹۵﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
 مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
 بَيِّنَاتٍ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوْ آمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ
 بَأْسُنَا صُحْحِي وَهُمْ يَأْتِبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ
 فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ
 لِلَّذِينَ يَرْتُوبُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ شَاءَ
 أَصَبْنَاَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ
 ﴿١٠٠﴾ تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقِصُ عَلَيْكَ مِنْ أَنبِيَآئِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
 رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ
 قَبْلُ ۚ كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
 لِأَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
 ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَآئِهِ
 فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
 وَقَالَ مُوسَىٰ يَلْفِرُونَ مِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

و اگر اهل شهرها و آبادی‌ها ایمان می‌آوردند و حرمت اوامر خدا را نگاه می‌داشتند قطعاً درهای برکات آسمان و زمین را بر آنها می‌گشودیم! اما [آنها حق را] انکار کردند. پس ما نیز به خاطر دستاوردشان مجازاتشان کردیم ﴿۹۶﴾ آیا اهل این شهرها، در امان خواهند بود هنگامی که شبانه مجازات ما برسد در حالی که آنها در خوابند؟! ﴿۹۷﴾ و یا اهل این شهرها، در امان خواهند بود هنگامی که مجازات ما در روز برسد در حالی که آنها سرگرم بازی [روزمرگی خود] هستند؟! ﴿۹۸﴾ آیا آنها از مکر الهی در امان خواهند بود؟! حال آنکه جز زیانکاران مغرور کسی خود را از مکر خدا در امان نمی‌داند؟! ﴿۹۹﴾ آیا کسانی که زمین را از دست صاحبان قبلی‌اش به ارث بردند عبرت نمی‌گیرند؟! که اگر بخواهیم آنها را هم به سبب عملکرد گناه آلودشان به هلاکت می‌رسانیم و بر دل‌هایشان مهر می‌نهمیم تا [صدای حقیقی را] نشنوند! ﴿۱۰۰﴾ اخبار این شهرها و آبادی‌ها را برای تو بیان کردیم. پیامبران‌شان با دلائلی روشن آمدند اما آنها آن‌چه را که از قبل انکار کرده بودند باز باور نکردند. و این چنین خداوند بر قلب‌های کافران مهر می‌نهد ﴿۱۰۱﴾ زیرا بیشتر آنان را متعهد به عهد و پیمان نیافتیم، [بلکه] اکثر آنها را زشت‌کار و بد سیرت دیدیم! ﴿۱۰۲﴾ سپس بعد از آنها، موسی را با آیات‌مان به سوی فرعون و اطرافیان‌ش فرستادیم، اما آنها با انکار آیات، به آن ظلم کردند. پس بنگر سرانجام اهل فساد و تباهی چگونه بود! ﴿۱۰۳﴾ و موسی گفت: ای فرعون! من پیامبری از سوی پروردگار جهانیانم ﴿۱۰۴﴾

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ
 مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ كُنْتَ
 جِئْتَ بِبَيِّنَةٍ فَاتِّبِعْ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَى
 عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ
 لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ
 عَلَيْكُمْ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّا تَأْمُرُونَ
 ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَا تُوَكُّ
 بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ
 لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
 لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ
 نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا
 أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْرَتَهُمْ بُهْمٌ وَقَاءُ وَسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
 وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ
 ﴿١١٧﴾ فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَعَلِبُوا
 هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجِيدِينَ ﴿١٢٠﴾

سزاوار است که جز حق از خدا نگویم! من با معجزه‌های آشکار به سوی شما آمده‌ام پس بگذار بنی اسرائیل را با خود ببرم! ﴿۱۰۵﴾ [فرعون] گفت: اگر راست می‌گویی که با معجزه آمده‌ای، آن را نشان ده! ﴿۱۰۶﴾ [بی‌درنگ موسی] عصای خود را [بر زمین] انداخت ناگهان به صورت ماری بزرگ نمایان شد! ﴿۱۰۷﴾ و دستش را از زیر رایش بیرون آورد، ناگاه در برابر انظار سفید و پرتلاؤ شد! ﴿۱۰۸﴾ اطرافیان فرعون گفتند: این یک جادوگر بسیار داناست! ﴿۱۰۹﴾ می‌خواهد شما را از ديارتان بیرون کند. پس چه دستوری می‌دهید؟! ﴿۱۱۰﴾ [به فرعون] گفتند: فعلاً او و برادرش را نگهدار و بیک‌هایی را به همه شهرها بفرست ﴿۱۱۱﴾ تا هر جادوگر دانا و توانایی را که یافتند به سوی تو بیاورند! ﴿۱۱۲﴾ و هنگامی که جادوگران نزد فرعون آمدند گفتند: اگر ما پیروز شویم پاداش مهمی خواهیم داشت؟ ﴿۱۱۳﴾ [فرعون] گفت: آری، بدون تردید از مقرّبان ما خواهید بود! ﴿۱۱۴﴾ و [جادوگران] گفتند: ای موسی! اول تو جادویت را [می‌افکنی یا ما بیافکنیم؟! ﴿۱۱۵﴾ [موسی] گفت: شما آن‌چه دارید بیفکنید. و هنگامی که [جادوی خود را] افکندند به طریق چشم‌بندی باعث ترس مردم شدند و سحر عظیمی پدید آوردند ﴿۱۱۶﴾ و ما به موسی وحی کردیم که عصایت را بیفکن! پس ناگاه [آزدهایی بزرگ شد که] آثار چشم‌بندی دروغین آنها را بلعید! ﴿۱۱۷﴾ پس حق پدیدار شد و عملکرد آنها نیز باطل گردید ﴿۱۱۸﴾ و آنها مغلوب شدند و سرافکنده گردیدند ﴿۱۱۹﴾ [ناگاه تمامی] جادوگران به سجده افتادند! ﴿۱۲۰﴾

قَالُوا أَمْ آتَا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦١﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٦٢﴾ قَالَ
 فِرْعَوْنُ مَا أمنتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا مَكْرٌ
 مَكْرُتُمْوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْمَلُونَ
 ﴿١٦٣﴾ لَا قِطْعَانَ أَيِّدِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ ثُمَّ لَا أَصْلَبَتِكُمْ
 أَعْمَعِينَ ﴿١٦٤﴾ قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٦٥﴾ وَمَا نَنقِمُ مِنَّا
 إِلَّا أَنْ آءَا مَنَابِئِكِ رَبَّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
 وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُمُوسَىٰ
 وَقَوْمَهُ وَلِيَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذُرْكُمُوهَا هَتَكَ قَالَ سَنُقْتِلُ
 أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٦٧﴾
 قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ
 لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٦٨﴾
 قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ قَبْلُ أَنْ تَأْتِينَا وَمِن بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ
 عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
 فَيَنظُرَكُمْ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
 بِالسِّينِ وَنَقَصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٧٠﴾

و گفتند: به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم! ﴿۱۲۱﴾ و به همان پروردگار موسی و هارون! ﴿۱۲۲﴾ فرعون گفت: به او ایمان آوردید قبل از آن که من به شما اجازه دهم؟! این یک مکر و نقشه فریبکارانه است که شما دربارهٔ این شهراندیشیده‌اید تا مردمش را از آن بیرون کنید، به زودی خشم مرا خواهید دید! ﴿۱۲۳﴾ سوگند می‌خورم که دست‌ها و پاهایتان را به جهت خلاف قطع خواهد کرد! سپس همگی شما را به دار می‌آویزم! ﴿۱۲۴﴾ آنها گفتند: [باکی نیست]، در این صورت به سوی پروردگاران باز می‌گردیم! ﴿۱۲۵﴾ انتقام تُو از ما برای اینست که ما هنگامی که آیات پروردگاران آمد به آن ایمان آوردیم. پس پروردگارا! نهایت صبر و تحمل را به ما ارزانی دار و ما را چون تسلیم‌شدگان درگاہت بمیران! ﴿۱۲۶﴾ و اطرافیان فرعون گفتند: آیا موسی و قومش را می‌گذاری تا هرچه بخواهند روی زمین فساد و تباهی کنند و تو و خدایانت را ترک گویند؟! گفت: پسرانشان را می‌کشیم و دخترانشان را زنده می‌گذاریم! و ما بر آنها کاملاً مسلط هستیم ﴿۱۲۷﴾ موسی به قومش گفت: از خداوند بزرگ یاری طلبید و استقامت کنید زیرا زمین از آن خداست و به هر کدام از بندگانش که بخواهد آن را عطا می‌کند، و [بدانید که] عاقبت [خیر] از آن کسانی است که حرمت اوامر خدا را نگاه می‌دارند! ﴿۱۲۸﴾ گفتند: قبل از این که تو بیایی اذیت و آزار می‌شدیم، حال که تو آمدی باز در رنج و عذابیم! موسی گفت: امیدوار باشید که پروردگارتان، دشمنانتان را هلاک کند و شما را جان‌نشینان روی زمین گرداند! آن‌گاه خدا بنگرد تا چه می‌کنید ﴿۱۲۹﴾ به راستی ما فرعونیان را دچار قحطی و کمبود ثمرات کردیم تا شاید پند بگیرند ﴿۱۳۰﴾

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَظُنُّوا يُؤْمَسُونَ وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا ظَنُّهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ
مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ
ءَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ
﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى اذْعُ لَنَا رَبِّكَ بِمَا
عِهْدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ
وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ
الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بِلِعْوِهِ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾ فَأَنْتَقِمْنَا
مِنْهُمْ فَأَعْرَفْنَاهُمْ فِي آلِيمٍ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا
غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ
مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَدَرْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ
رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

و هنگامی که خیر و برکتی به آنها می‌رسید می‌گفتند: این از [لیاقت و شایستگی] خود ماست! اما هنگامی که بدی و شری به آنها می‌رسید می‌گفتند: از شومی موسی و یارانش است! بدانید آن چه [از خوبی و بدی] به آنها می‌رسد همه از جانب خداوند است، اما اکثر آنها [این نکته را] درک نمی‌کنند! ﴿۱۳۱﴾ و گفتند: هر گونه آیه و معجزه‌ای بیاوری تا ما را با آن مسحور کنی، بدان که ما به تو ایمان نمی‌آوریم! ﴿۱۳۲﴾ ما [نیز نشانه‌های پی در پی آشکاری چون بلای] طوفان و ملخ و شپش و قورباغه و [باران] خون را که نشانه‌هایی از هم جدا بودند بر آنها فرستادیم، اما باز متکبرانه از اوامر الهی سرپیچی کردند، زیرا آنها جماعتی گنهکار بودند! ﴿۱۳۳﴾ و هنگامی که عذاب الهی بر آنان فرود آمد گفتند: ای موسی تو را به آن عهدی که خدا با تو دارد، از پروردگارت بخواه این بلاها را از ما بردارد تا یقیناً به تو ایمان آوریم و بنی اسرائیل را با تو رهسپار کنیم! ﴿۱۳۴﴾ اما هرگاه تا مدت محدودی عذاب را از آنها برمی‌داشتیم، پیمانشان را می‌شکستند! ﴿۱۳۵﴾ عاقبت از آنها انتقام گرفتیم و آنها را در دریا غرق کردیم، زیرا آنان نشانه‌های ما را دروغ می‌پنداشتند و از آن غافل بودند! ﴿۱۳۶﴾ و قومی را که ضعیف نگاه داشته بودند وارث شرق و غرب آن سرزمین پر برکت کردیم! و وعدهٔ نیکی که خداوند به بنی اسرائیل داده بود به خاطر صبر و استقامتشان در حد کمال تحقق یافت. و ما نیز هرچه را فرعونیان می‌ساختند و برمی‌افراشتند نابود می‌کردیم! ﴿۱۳۷﴾

وَجَوْرًا بِنِيِّ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
 عَلَى أَصْنَانٍ لَهُمْ قَالُوا يَلْمُوسَى أَجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا
 لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ مَتَّبِعُوا
 مَا هُمْ فِيهِ وَبَطِلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ
 أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أُنجَيْنَاكُمْ
 مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتَلُونَ
 أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ
 مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾ * وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
 وَأَتَمَمْنَا بِعَشْرِ فِتْنَةٍ مِّمَّتْ رِيَّةَ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ
 مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ أَخْلِفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
 سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ
 رَبُّهُ وَقَالَ رَبِّ أَرِنِي وَلَٰكِنِ
 أَنْظِرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا
 تَبَجَّلَ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَبَعًا فَلَمَّا
 أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

و بنی اسرائیل را از دریا گذراندیم تا این که قومی را دیدند که به پرستش بت‌هایشان دلخوش‌اند. گفتند: ای موسی! تو هم برای ما چون آنها خدایی بساز و موسی گفت: حقیقت شما قوم نادانی هستید! ﴿۱۳۸﴾ اینها [که می‌بینید] عاقبت کارشان نابودی است و تمامی عملکردشان باطل است! ﴿۱۳۹﴾ گفت: چرا بجای الله خدایی برای شما بجوییم؟! در حالی که او بود که شما را بر جهانیان برتری داد ﴿۱۴۰﴾ و [یاد آورید] هنگامی که شما را از دست فرعونیان نجات دادیم. هم آنهایی که شما را به شدیدترین وجهی شکنجه می‌کردند، پسرانان را می‌کشتند و دخترانان را زنده نگاه می‌داشتند! در حالی که این برای شما یک امتحان بزرگ الهی بود ﴿۱۴۱﴾ و ما سی شب با موسی وعده گذاردیم و ده شب دیگر بر آن اضافه کردیم تا وعده الهی چهل شب کامل شد. و موسی به برادرش هارون گفت: [در این مدت که من نیستم] جانشین من در میان قومم باش، امور را به بهترین وجه رسیدگی کن و از اهل فساد و تباهی تبعیت مکن! ﴿۱۴۲﴾ و هنگامی که موسی به وعده‌گاه آمد و خداوند با او سخن گفت، موسی اظهار داشت: پروردگارا! خود را به من نشان بده تا تو را ببینم! [خدا] گفت: هرگز نمی‌توانی مرا ببینی! اما به آن کوه نگاه کن، اگر مقاومت کرد و توانست بر جایش بماند تو هم می‌توانی مرا ببینی! پس هنگامی که پروردگارش بر کوه تجلی کرد، کوه را تلی از خاک نمود و موسی نیز بی‌هوش گشت! و هنگامی که به هوش آمد گفت: پاک و منزهی تو، من به درگاهت توبه می‌کنم و من اولین باورکنندگانم! ﴿۱۴۳﴾

قَالَ يَمْوَسَىٰ إِلَىٰ أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَ لِمَىٰ
 فَاخْذُ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
 لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ
 شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُوذِيكُمْ
 دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾ سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ
 فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمًا آيَةً لَا يُؤْمِنُوا بِهَا
 وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ
 الْعُغْيِ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَأَتَّخِذُ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ
 عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ وَحُورًا لَمْ يَرَوْا أَنَّهُ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ
 وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾
 وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن
 لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

[و خدا] گفت: ای موسی! من تو را از میان مردم انتخاب کردم تا پیام‌ها و کلام مرا برسانی، پس آن چه را به تو داده‌ام بگیر و شکر گزار باشد! ﴿۱۴۴﴾ و بر روی لوح‌ها برای او از هر موضوعی پندی نوشتیم و برای هر چیز شرحی دادیم سپس گفتیم: آن را با قدرت بگیر [و مراقبت کن] و [براساس آن] قومت را فرمان ده، تا به بهترین وجه [این دستورها را] عمل کنند! به زودی جایگاه زشتکاران بد سیرت را به شما نشان خواهیم داد ﴿۱۴۵﴾ به زودی کسانی را که در روی زمین به ناحق و متکبرانه سرکشی کنند از آیات محروم می‌کنم، آن چنان که هر نشانه حقی را ببینند باور نکنند! تا جایی که حتی اگر راه رشد و تعالی جلوی پایشان باشد در آن وارد نشوند! اما اگر راه گمراهی و حیرانی برایشان باز شود بی‌درنگ به آن غافل شوند! و [این کیفر] به خاطر اینست که آنها آیات به حق ما را انکار کردند و از آن غافل شدند! ﴿۱۴۶﴾ و کسانی که آیات ما و روز قیامت را انکار کردند اعمالشان تباه شده است. مگر غیر از اینست که هر کس مطابق دستاوردهایش جزا می‌بیند؟! ﴿۱۴۷﴾ و قوم موسی در غیاب او از طلاجات و زیورآلاتشان گوساله‌ای ساختند. پیکری که صدای گوساله داشت. آیا آنها نمی‌بینند آن چه ساخته‌اند نمی‌تواند با آنها حرف بزند و به راه نجاتی هدایتشان کند؟! آنها [گوساله را] انتخاب کردند، زیرا ستم پیشه‌اند! ﴿۱۴۸﴾ و هنگامی که به حقیقت پی بردند، دیدند که گمراه شده‌اند و گفتند: اگر پروردگار ما بر ما رحم نکند و ما را نیامزد بدون شک از زیان‌زدگان خواهیم بود! ﴿۱۴۹﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضِبَ عَلَيْهِمْ قَالَ بِسْمَا خَلَفْتُمُونِي
 مِنْ بَعْدِي أَتَعْلَمْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ
 أَخِيهِ يُجْرُئُهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعَفُونِي وَكَادُوا
 يَقْتُلُونِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ
 وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ
 غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي
 الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن
 بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾
 وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَىٰ الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ فِي سُجُوتِهَا
 هُدًى وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾ وَأَخْتَارَ مُوسَىٰ
 قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ
 رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
 السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تُشَاءُ وَتَهْدِي
 مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيْنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

و هنگامی که موسی خشمگین و اندوهناک به سوی قوم خود بازگشت، گفت: چه بد جانشینانی برایم بودید! آیا قبل از آن که دستور خدا برسد شتاب کردید؟! لوح‌ها را انداخت و سر برادرش را گرفت و به سوی خود کشید. برادرش گفت: ای پسر مادرم! [من تقصیری ندارم] این قوم، مرا ناتوان کردند حتی نزدیک بود مرا به قتل برسانند! از تو می‌خواهم دشمن شادم نکنی و مرا جزو قوم ستمکار نپنداری!

﴿۱۵۰﴾ و موسی گفت: پروردگارا! من و برادرم را بیامرز و به رحمت [بی‌انتهایت] وارد کن زیرا تو برترین بخشندگانی! ﴿۱۵۱﴾ کسانی که گوساله‌پرستی اختیار کردند بدانند که به زودی خشم پروردگارشان به آنها خواهد رسید و سهم آنها در زندگی دنیا، ذلت و خواریست، ما این‌گونه جزای افترا زندگان را می‌دهیم! ﴿۱۵۲﴾ و کسانی که عملکردشان بد بود، اما بعد از آن توبه کردند و ایمان آوردند، بدانند که پروردگارت از این پس، بسیار آمرزنده و باگذشت است! ﴿۱۵۳﴾ و هنگامی که خشم موسی فرو نشست لوح‌ها را برگرفت. لوح‌هایی که نوشته‌های آن سراسر هدایت و رحمت است برای همهٔ کسانی که از خداوند بزرگ پروا دارند ﴿۱۵۴﴾ و موسی از میان قومش هفتاد مرد را برای میعادگاه ما انتخاب کرد اما هنگامی که زلزله آنها را گرفتار کرد، گفت: پروردگارا! اگر می‌خواستی می‌توانستی پیش از این، هم آنها و هم مرا هلاک کنی! آیا می‌خواهی به جرم کم‌خردان، ما را هلاک کنی؟! اما می‌دانم که این نیز امتحان تو است و توسط آن، هرکه را بخواهی گمراه می‌کنی و هرکه را بخواهی هدایت می‌بخشی! تو بزرگ ما هستی پس ما را بیامرز و از ما بگذر که تو برترین آمرزندگان! ﴿۱۵۵﴾

وَأَكْتَبْنَا لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
 إِنَّا هُدُنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي
 وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ
 الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِعَابَتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
 الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ
 فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَا أُمَّهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ
 عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
 الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ
 عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا
 النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ءَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾
 قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي
 لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
 فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ وَمِن
 قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

و هم در دنیا و هم در آخرت برای ما نیکی مقرر کن زیرا ما به سوی تو راه یافته ایم! و [خدا] گفت: مجازاتم را به هر که صلاح بدانم می‌رسانم حال آن که رحمت من همه چیز را فراگرفته است و [این رحمت الهی را] به کسانی که حرمت اوامر را نگاه می‌دارند و زکات پرداخت می‌کنند، و نیز به همه کسانی که آیات ما را باور دارند مقرر می‌کنم! ﴿۱۵۶﴾ کسانی که از پیامبر خدا، این رسول اقی، همو که نامش نزد آنها در تورات و انجیل آمده، پیروی می‌کنند، [بدانند که او] آنها را به خوبی فرمان می‌دهد و از بدی‌ها باز می‌دارد، و هر چیز پاکیزه را بر آنان حلال می‌گرداند و هر ناپاکی را حرام می‌کند و بار گران و غل و زنجیری را [که عمری] با آنهاست بر می‌دارد. پس کسانی که به او ایمان آورند و حمایت و یاری اش کنند و از نوری که با او نازل شده پیروی نمایند، قطعاً برندگان حقیقی‌اند! ﴿۱۵۷﴾ بگو: ای مردم! من فرستاده خدا به سوی همه شما هستم. همان خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست. هیچ معبودی جز او نیست. زنده می‌کند و می‌میراند. پس خدا و رسولش، این پیامبر اقی را باور کنید! پیامبری که خدا و کلماتش را باور کرده است. و پیرویش کنید. امید آن که به راه نجات و آرامش هدایت شوید! ﴿۱۵۸﴾ و جمعی از قوم موسی هستند که مردم را به راه حق راهنمایی می‌کنند و به عدالت حکم می‌کنند ﴿۱۵۹﴾

وَقَطَّعْنَهُمْ اثْنَيْ عَشَرَ نَبِطًا أُمَّمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى
 مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ، أَنْ أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ^{١٦٥}
 فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
 مَشْرِبَهُمْ، وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ
 الْمَنَّ وَالسَّلْوَى^{١٦٦} كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا
 ظَلَمُونَا وَلَا كُنَّا نُوْأْنِفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٦﴾
 وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
 حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
 نَعْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتِكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿١٦٧﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
 لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
 يَظْلِمُونَ ﴿١٦٨﴾ وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
 حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ
 حِثَابُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
 كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٩﴾

و بنی اسرائیل را به دوازده طایفه تقسیم کردیم و هنگامی که قوم موسی از او آب خواستند به او وحی کردیم: عصای خود را به آن سنگ بزن! پس دوازده چشمه از آن جاری شد و هر گروه به سوی آبشخور خود رفت! و ابر را سایه بان آنها کردیم و برای آنها منّ و سلوی^(۱۶۰) فرستادیم. بخورید از چیزهای پاکیزه‌ای که روزیتان کرده‌ایم! بدانید آنها با نافرمانی خود به ما ظلم نکردند بلکه ستمی بود که بر خود روا می‌داشتند! ﴿۱۶۰﴾ و هنگامی که به آنها گفتیم: در این شهر ساکن شوید و از هر چه در هر جا که مایل بودید بخورید و بگوئید: خداوند! گناهان ما را بیامرز! و از دروازه شهر سجده‌کنان داخل شوید تا ما نیز گناهان شما را بیامرزیم و بر پاداش نیکوکاران بیافزاییم! ﴿۱۶۱﴾ پس ستمکارانشان سخن خدا را به چیزی غیر از آن چه به آنها گفته شده بود تغییر دادند، ما نیز به کیفر این گناه و این ظلمی که روا داشتند عذابی از آسمان بر آنها فرو فرستادیم ﴿۱۶۲﴾ از آنها درباره آن شهر کنار دریا بپرس! هنگامی که در روز شنبه نافرمانی از امر خدا کردند، همان روزی که ماهیانشان [بر سطح آب] ظاهر می‌شدند! حال آن که آن ماهیان در غیر شنبه‌ها به سراغشان نمی‌آمدند! [با آن که صید در آن روز را تحریم کرده بودیم آنها به صید پرداختند] ما این چنین آنها را امتحان کردیم و آنها هم نافرمانی کردند! ﴿۱۶۳﴾

۱. منّ و سلوی را غالباً به ترنجبین و بلدرچین دانسته‌اند، یک مانده آسمانی!

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْبُدُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَعَلَّاهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾
فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾
فَلَمَّا عَتَوْا عَن مَّا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾
وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْفَيْصَمَةِ مَن يَسُومُهُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾
وَقَطَّعْتَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا مِّنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ
دُونَ ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ
يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِن
يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ
أَن لَّا يَقُولُوا عَلَىٰ اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالذَّارُ الْآخِرَةُ
خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

و گروهی از آنها گفتند: چرا قومی [گناهکار] را که عاقبت خدا آنها را هلاک خواهد کرد و یا به عذاب شدیدی گرفتارشان خواهد نمود، موعظه می‌کنید؟! گفتند: به خاطر این که در پیشگاه پروردگارتان حجتی داشته باشیم و هم این که شاید حرمت فرمان خدا را نگاه دارند! ﴿۱۶۴﴾ و چون آن چه را که به آن یادآور شده بودند، فراموش کردند [و به هیچ انگاشتند]، ما گروهی را که از بدی نهی می‌کردند نجات دادیم، و گناهکاران ستم‌پیشه را به خاطر دستاورد زشتشان به عذاب بدی دچار کردیم ﴿۱۶۵﴾ پس چون از آن چه نهی شده بودند سرپیچی کردند گفتیم به بوزینگانی مطرود تبدیل شوید! ﴿۱۶۶﴾ و [یاد آر] هنگامی که پروردگارت اعلان کرد کسی را بر آنها مسلط می‌کند که تا روز قیامت همواره آنان را به عذاب سختی گرفتار کند! بدان که مجازات پروردگارت سریع است و در عین حال بر توبه کنندگان بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۶۷﴾ و آنها را در زمین به گروه‌هایی تقسیم کردیم برخی صالحان و برخی ناصالحان، و همه را - هم به خوبی‌ها و نعمت‌ها و هم به بدی‌ها و مصیبت‌ها - امتحان کردیم. شاید [به راه حق و عدالت] باز گردند! ﴿۱۶۸﴾ و بعد از آنها نسلی جایگزین‌شان شد که وارث کتاب بودند. [با این وجود] متاع پست دنیا را به حق ترجیح دادند و گفتند: [باکی نیست] به زودی بخشیده می‌شویم! چنانند که اگر بهره و متاعی همانند آن به دستشان بیفتد باز آن را می‌گیرند! آیا پیمان کتاب الهی، با آنها بسته نشد تا از این پس به خداوند بزرگ، جز حق نسبتی ندهند؟ در حالی که از کتاب خدا درس‌ها گرفته‌اند! بدانید که زندگی جاوید برای آنان که حرمت فرمان خدا را نگاه می‌دارند بهتر از هر چیز دیگر است. چرا در این نکته تعقل نمی‌کنید؟! ﴿۱۶۹﴾ آنها که به کتاب [خدا] تمسک می‌جویند و نماز به پا می‌دارند بدانند که ما پاداش انسان‌های مصلح را ضایع نمی‌کنیم! ﴿۱۷۰﴾

* وَإِذْ تَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ
 خُذُوا مَاءَ آتِينَاكُمْ بَقْوَةً وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾
 وَإِذْ أَخَذْنَا مِنْ بُنَىٰ آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ
 عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ
 آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا
 بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ
 يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ
 مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا
 لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ
 كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثَ أَوْ تَتْرُكُهُ
 يَلْهَثُ ذَٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصْ
 الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
 فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ وَمَنْ يُضِلِلْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

و [یاد آر]، هنگامی که ما کوه را بر بالای سرشان چون سایه بانی برافراشتیم آن چنان که گمان کردند الان بر سرشان سقوط می‌کند! و به آنها گفتیم: آن چه را به شما داده‌ایم با قدرت بگیرید و مراقبت کنید و آن چه را در کتاب است به خاطر بسپارید. امید آن که حرمت او امر الهی را نگاه دارید ﴿۱۷۱﴾ و [به یاد آر] هنگامی که پروردگارت، از پشت بنی آدم همه فرزندانش را برگرفت [و خطاب کرد]: شما را بر فطرتان گواه می‌گیرم آیا من پروردگار شما نیستم؟! همه گفتند: آری، هستی و گواهی می‌دهیم! [این کار را کردم] که تا روز قیامت نتوانید بگویید ما از آن بی‌خبر بودیم! ﴿۱۷۲﴾ و حتی نگویند که پدران ما پیش از این مشرک بودند و ما بعد از آنها آمدیم و تو می‌خواهی به جرم اهل باطل ما را مجازات کنی! ﴿۱۷۳﴾ این‌گونه آیاتمان را شرح می‌دهیم، شاید از باطل باز گردند ﴿۱۷۴﴾ و برای آنها داستان شخصی را بازگو که آیات نجات بخش مان را به او عطا کردیم، اما او عاقبت خود را از آن آیات خالی کرد و شیطان [هم مسرورانه] به دنبالش روان شد تا بالاخره از گمراهان گشت! ﴿۱۷۵﴾ و اگر می‌خواستیم، او را به واسطه همان آیاتی [که در سینه داشت به سوی مقامات عالی کمال] بالا می‌بردیم! اما او در زندگانی پست دنیا بماند و از خواهش‌های نفسانی خود پیروی کرد. مَثَل او هم چون سگی است که چه به او حمله کنی و چه به حال خود ره‌ایش کنی، در هر دو حالت زبانش را بیرون می‌آورد! ﴿۱۷۶﴾ و مَثَل جماعتی که آیات ما را انکار می‌کنند نیز چنین است. ای پیامبر! این‌گونه داستان‌ها را بر آنها حکایت کن شاید به اندیشه فرو روند! ﴿۱۷۷﴾ و چه بد است مَثَل قومی که آیات ما را انکار کردند! بدانید که آنها به خودشان ظلم کردند ﴿۱۷۷﴾ هر که را خدا هدایت کند بی‌شک هدایت شده است و هر که را در گمراهی گذارد بدانید که آنها زیانکارند! ﴿۱۷۸﴾

۱. چنان تشنهٔ دنیاست که در هیچ حالتی دست از حرص بر نمی‌دارد.

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ
 بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا
 أُولَئِكَ كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿٧٧٩﴾ وَلِلَّهِ
 الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
 سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
 وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿٧٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
 مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٨٢﴾ وَأَمَلِي لَهُمْ إِنْ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٧٨٣﴾ أُولَئِكَ
 يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٨٤﴾
 أُولَئِكَ يَنْظُرُوا فِي مَلَكَوَاتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ
 مِنْ شَيْءٍ وَإِنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ
 بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٨٥﴾ مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ
 فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٨٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا
 قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلا هُوَ ثَقُلَتْ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لا تَأْتِيكُمْ إِلا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا
 قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لا يَعْلَمُونَ ﴿٧٨٧﴾

در واقع ما بسیاری از افراد جنّ و انس را برای جهنم آفریده‌ایم! زیرا آنها قلب‌هایی دارند که با آن درک حقایق نمی‌کنند، چشمانی دارند که با آن حقایق را نمی‌بینند و گوش‌هایی که ندای حق را نمی‌شنوند. آنها بی‌تردید چون چهارپایان هستند، بلکه گمراه‌ترینند! بدانید که آنها از حقایق غافلند ﴿۱۷۹﴾ همه نام‌های خوب از آن خداست، پس با این نام‌ها او را بخوانید! و کسانی که نام‌های خوب خدا را انکار می‌کنند به خود واگذارید که به زودی به سبب عملکردشان مجازات خواهند شد ﴿۱۸۰﴾ و از میان آنها گروهی را خلق کردیم که هم به راه حق راهنمایی می‌کنند و هم به حق اجرای عدالت می‌نمایند ﴿۱۸۱﴾ کسانی که آیات ما را انکار کنند مرحله به مرحله از جایی که نمی‌دانند، خوار و ذلیل می‌کنیم! ﴿۱۸۲﴾ اکنون به آنها مهلت می‌دهم زیرا تدبیر من قوی و حساب شده است ﴿۱۸۳﴾ آیا نفهمیدند که نشانه‌ای از جنون در دوستشان (پیامبر) نیست. بدانید که او فقط یک هشدار دهنده آشکار است! ﴿۱۸۴﴾ آیا به حقیقت آسمان‌ها و زمین و آن چه را که خداوند خلق کرده نمی‌نگرند؟! شاید مرگ‌شان نزدیک باشد! پس به کدام سخن بعد از قرآن می‌خواهند ایمان بیاورند؟! ﴿۱۸۵﴾ هر کس را خدا در گمراهی گذارد، هیچ هدایت‌کننده‌ای برای او نخواهد بود! و خدا آنها را در طغیان و سرکشی‌شان رها می‌کند تا حیران و سرگردان بمانند ﴿۱۸۶﴾ از تو درباره زمان وقوع قیامت سؤال می‌کنند، بگو: آگاهی از آن فقط نزد پروردگار است! هیچ کس جز او نمی‌تواند زمان وقوع آن را آشکار کند. قیامت حتی بر آسمان‌ها و زمین سخت و پراهمیت است. و جز به طور ناگهانی به سراغ شما نمی‌آید! باز سؤال‌شان را تکرار می‌کنند! گویی تو از زمان وقوع آن خبر داری! بگو: آگاهی از آن، خاص خداوند است هر چند که اکثر مردم نمی‌فهمند ﴿۱۸۷﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ
 أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ
 إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا
 تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَتَتْ دَعَا
 اللَّهُ رَبَّهُمَا لَئِن آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾
 فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَهُمَا لَكَ وَشُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى
 اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيْشُرُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ
 ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾
 وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سِوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدْعَوْتُمُوهُمْ
 أَمْ أَنْتُمْ صَالِحُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنْ الَّذِينَ نَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادُ
 أَمْثَالِكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبِطُّشُونَ
 بِهَا أَمْ لَهُمْ آعِينٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ
 بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرَكَاءَ كُتُبِكُمْ كِيدُونِ فَلَا تُنظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

بگو: من مالک سود و زیان خویش نیستم مگر آن چه را که خداوند بزرگ خواسته باشد! و اگر چنانچه از غیب و نادیده‌ها آگاهی داشتیم بدون شک برای خودم خیر و خوبی زیادی جمع می‌کردم و نمی‌گذاشتم ضرر و زبانی به من وارد شود! اما بدانید که من کسی نیستم جز یک هشداردهنده و بشارت‌دهنده برای اهل ایمان! ﴿۱۸۸﴾

او خدایی است که شما را از یک جان واحد آفرید، و همسرش را نیز از جنس او قرار داد تا در کنارش آرام گیرد. پس هنگامی که با او درآمیخت حملی سبک برداشت. و مدتی با او گذراند! و آن‌گاه که [حمل] سنگین شد، هر دو از خدای پرورنده‌شان خواستند که اگر به ما [فرزند] صالحی عطا کنی بدون تردید از شکرگزاران خواهیم بود! ﴿۱۸۹﴾ و هنگامی که خدا [فرزند] صالحی به آنها عطا کرد، در آنچه به آنها داده بود، شریکان دیگری قائل شدند! بدانید که خداوند، بلند مرتبه تر است از شرکی که می‌ورزند! ﴿۱۹۰﴾ آیا چیزهایی را هم‌تای خدا قرار می‌دهند که نمی‌توانند چیزی را خلق کنند و حتی خود مخلوقند؟! ﴿۱۹۱﴾ و نه می‌توانند [در مصائب و مشکلات]، آنها را یاری کنند و نه حتی باور خودشان باشند؟! ﴿۱۹۲﴾ بدانید، اگر آنها را به راه هدایت بخوانید از شما تبعیت نمی‌کنند! چه آنها را بخوانید و چه ساکت باشید، برایشان یکسان است! ﴿۱۹۳﴾ آنها بی‌ای را که به جای خدا می‌خوانید، بندگانی مثل شما هستند! پس اگر راست می‌گویید [که آنها حاجات شما را برآورده می‌کنند] آنها را بخوانید، باید به شما پاسخ دهند! ﴿۱۹۴﴾ آیا آنها پاهایی دارند که با آن راه بروند، دستانی دارند که با آن چیزی را بگیرند، چشم‌هایی دارند که با آن ببینند، گوش‌هایی دارند که با آن بشنوند؟! بگو: آن چه را شریک خدا قرار داده‌اید بخوانید و بر ضد من تدبیر کنید و لحظه‌ای مهلتم ندهید! ﴿۱۹۵﴾

۱. این آیه از دو نیروی اصلی آفرینش یعنی ذکر و انثی (دهندگی و گیرندگی) سخن می‌گوید. با درآمیختن این دو نیروی اصلی، چرخه آفرینش به گردش در می‌آید و خلقت در مسیر خویش به پیش می‌رود.

إِنَّ وَلِيِّ آلِ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ
 ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصَرَكُمْ
 وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا
 وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ الْعَفْوَ
 وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
 مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ
 الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَافٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
 فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَىِّ ثُمَّ
 لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا
 قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ
 وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَإِذَا فُرِيَ الْقُرْآنُ
 فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَأَذْكُرْ بِكَ
 فِي نَفْسِكَ نَضْرَعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
 وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
 لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

بدانید یاور من الله است! همان خدایی که کتاب را نازل کرد و سرپرستی صالحان را عهده‌دار است! ﴿۱۹۶﴾ آنهایی را که به جای خدا می‌خوانید نه می‌توانند شما را یاری کنند و نه حتی یاور خودشان باشند! ﴿۱۹۷﴾ و اگر آنها را به راه هدایت بخوانید نمی‌شنوند! و می‌بینی که فقط تو را نگاه می‌کنند در حالی که دیدگانشان از بصیرت خالی است ﴿۱۹۸﴾ عفو و بخشش را پیشه کن و به کار نیک فرمان ده و از نادانان دوری گزین! ﴿۱۹۹﴾ و اگر از جانب شیطان در تو وسوسه‌ای پدید آمد، به خداوند بزرگ پناه ببر، زیرا او شنوا و آگاه است ﴿۲۰۰﴾ کسانی که حرمت خداوند را نگاه می‌دارند چنانچه از جانب شیطان وسوسه‌ای آنان را فرا گیرد خدا را یاد می‌کنند و ناگاه چشمانشان به حقایق روشن می‌شود! ﴿۲۰۱﴾ و برادرانشان آنها را به گمراهی و انحراف می‌کشاند و از هیچ عملی کوتاهی نمی‌کنند! ﴿۲۰۲﴾ و هنگامی که [در وحی تأخیر شود] آیه‌ای برایشان نیاورد می‌گویند: چرا از نزد خود آیه‌ای نمی‌آوری؟! بگو: من فقط از چیزی پیروی می‌کنم که بر من وحی می‌شود! آن هم از جانب پروردگارم! و بدانید که وحی خداوند برای اهل ایمان سراسر هدایت و رحمت است! ﴿۲۰۳﴾ و هنگامی که قرآن خوانده می‌شود، به آن گوش کنید و ساکت باشید! شاید مشمول رحمت خداوند بزرگ گردید! ﴿۲۰۴﴾ و پروردگارت را بی آن که صدایی بلند کنی در دل خودت به تضرع و زاری یاد کن! و یاد کن او را هر صبح و شام و از غافلان مباش! ﴿۲۰۵﴾ بدان، کسانی که در حضور خدایت از عبادت او تکبر نمی‌ورزند و او را تسبیح می‌کنند و از عظمت او به سجده می‌افتند! ﴿۲۰۶﴾

سورة الأنفال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ
وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَإِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ۝١ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّت
قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ۝٢ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ۝٣ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۝٤ كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ
مِنَ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ۝٥
يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝٦ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا
لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ
اللَّهُ أَنْ يُحَقِّقَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۝٧
لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ وَيَبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۝٨

سوره انفال

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

[ای پیامبر!] از تو درباره غنایم و اموالی که صاحب مشخصی ندارد می پرسند. بگو: آنها متعلق به خدا و پیامبر است. پس از نافرمانی خدا بپرهیزید و اختلافات را تبدیل به صلح و دوستی کنید و اگر اهل ایمانید خدا و پیامبرش را اطاعت کنید! ﴿۱﴾ اهل ایمان کسانی‌اند که چون نام خدا برده شود [از عظمت او] خوف بر قلب‌هایشان چیره می‌شود و هنگامی که آیات خدا بر آنها تلاوت شود باعث رشد فزاینده ایمانشان می‌گردد! آنها کسانی هستند که بر پروردگارشان همواره توکل می‌کنند ﴿۲﴾ همان کسانی که نماز به پا می‌دارند و از آن چه روزیشان کردیم دیگران را نیز بهره‌مند می‌کنند ﴿۳﴾ آنها مؤمنان حقیقی‌اند و نزد خداوند صاحب درجات، مغفرت و روزی بی‌کم و کاست هستند ﴿۴﴾ آن‌چنان خداوند به حق تو را از خانه‌ات [به سوی میدان جهاد] بیرون فرستاد که گروهی از اهل ایمان بر این امر ناخشنود شدند! ﴿۵﴾ با آن که حق برایشان روشن شده باز به مجادله با تو می‌پردازند. [چنان می‌ترسند] که گویی آنها را به سوی مرگ می‌برند و آنها نظاره گر این صحنه هستند! ﴿۶﴾ [به یاد آورید] آن هنگام که خدا وعده داد: یکی از این دو گروه (یا کاروان تجاری قریش و یا سپاه جنگی آنها از آن شماست! و شما دوست داشتید گروهی که عاری از قدرت است از آن شما باشد) چون تسخیر آن زحمت کمتری داشت) در حالی که خدا می‌خواهد حق را با کلمات قدرتمند خویش تثبیت کند و ریشه کفر و بی‌حرمتی را قطع نماید ﴿۷﴾ تا حق را با برجا کند و باطل را از میان بردارد، هر چند که مجرمان از این امر ناخشنود باشند ﴿۸﴾

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ
 مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّينَ ﴿١﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى
 وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢﴾ إِذْ يَغْشَى كُرُ النَّعَاسِ أَمْنَةً مِنْهُ وَيُنزِلُ
 عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُرُ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ
 رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ
 ﴿٣﴾ إِذْ يُوحَى رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا سَالِقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَصْرَبُوا
 فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَصْرَبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿٤﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ
 شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥﴾ ذَلِكَ كَفَرُوا وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
 عَذَابَ النَّارِ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ
 كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ ﴿٧﴾ وَمَنْ يُؤَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
 دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَى فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
 بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾

هرگاه خدا را به کمک و یاری خواستید کمکتان کرد! بدانید که من شما را با هزار فرشته در صفوف منظم یاری خواهم کرد! ﴿۹﴾ و خداوند این کار را نکرد مگر برای آن که شادمان شوید و قلب‌هایتان آرام گیرد. بدانید که هیچ پیروزی وجود ندارد مگر آن که از جانب خدا باشد و خداوند بزرگ، مقتدر و حکیم است ﴿۱۰﴾ آن‌گاه خواب راحتی به برکت امنیت الهی، شما را فرا گرفت. و از آسمان آبی را نازل کرد تا شما را پاک و پاکیزه گرداند و پلیدی شیطان را از شما دور، قلب‌هایتان را استوار و گام‌هایتان را با ثبات گرداند ﴿۱۱﴾ و [یاد آرا، هنگامی که پروردگار تو، به فرشتگان وحی کرد: من با شما هستم، شما اهل ایمان را در آن چه می‌خواهند ثابت قدم دارید، من نیز بر قلب‌های کافران ناسپاس رعب و وحشت چیره خواهم کرد. پس بر بالای گردن‌ها و سرانگشتان‌شان ضربه زنید! ﴿۱۲﴾ و [این مصیبت] به خاطر آنست که با خدا و رسولش دشمنی ورزیدند و کسی که با خدا و رسولش دشمنی کند بداند که مجازات خداوند سخت و طاقت‌فرساست! ﴿۱۳﴾ مجازات خداوند را بچشید و بدانید که عذاب دوزخ برای ناسپاسان است! ﴿۱۴﴾ ای اهل ایمان هرگاه دیدید کافران حمله ور شدند [از آنها نترسید] و به میدان جنگ پشت نکنید! ﴿۱۵﴾ و به جز کسی که در امر تدارکات و یا کمک رسانی است، اگر کسی به دشمنان و جبهه جنگ پشت کند [و پا به فرار بگذارد] به خشم خداوند گرفتار آمده و جایگاهش جهنم است، و بد سرنوشتی است [این جهنم! ﴿۱۶﴾]

۱. سالکان در سلوک خویش باید از میدان‌های بسیار عبور کنند. جنگ و ستیز با نیروهای نفسانی و صفات رذیله، در فضاهای معنوی همواره بوده و قابل انکار نیست. از این منظر می‌توان گفت که ضربه زدن به «فوق اعناق» و «بنان» در فضای سلوکی (فوق مادی) یکی از ترفندهای مبارزات باطنی است. به نظر می‌رسد رابطه «فوق اعناق» (جایگاه ذهن، مدیریت، بالقوه‌گی) با «بنان» (مظهر عمل، خلق و فعلیت) رابطه‌ای حساس و مهم است. با قطع یا وصل این رابطه در سلوک، می‌توان موقعیت کارزار را تغییر داد.

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَاتَلَهُمْ وَمَارَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ
وَلَٰكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدِ
الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ وَإِنْ
تَنْهَوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدًا وَلَنْ نُعْزِي عَنْكُمْ
فِعْتَكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَفُرْتُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ
وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنْ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ
وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهُ
تَحْشُرُونَ ﴿٢٤﴾ وَأَتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

و آنها را شما نکشتید بلکه خدا کشت! و هنگامی که تیر می انداختی تو نیانداختی، بلکه خدا انداخت! تا اهل ایمان را امتحانی شایسته کرده باشد! بدانید که خداوند شنوا و آگاه است ﴿۱۷﴾ و [داستان] این چنین بود. بدانید که خداوند بزرگ، نقشه های کافران را بی اثر می کند ﴿۱۸﴾ و اگر موفقیت و پیروزی بخواهید موفقیت و پیروزی نزد شما آمده است! و اگر [از نافرمانی] دست بردارید بی شک برایتان بهتر است و اگر باز گردید ما نیز باز خواهیم گشت! و بدانید گروه شما هر چند بسیار باشد باز شما را از یاری خداوند، بی نیاز نمی کند! بی شک خداوند بزرگ با اهل ایمان است ﴿۱۹﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان دارید! از خدا و رسولش اطاعت کنید و در حالی که کلامش را می شنوید از فرمان او سرپیچی نکنید ﴿۲۰﴾ مثل کسانی نباشید که گفتند: شنیدیم در حالی که هیچ نمی شنوند! ﴿۲۱﴾ بدانید بدترین جنبندگان نزد خداوند کسانی اند که نسبت به حقایق کر و لالند و اندیشه نمی کنند! ﴿۲۲﴾ و اگر خدا در وجودشان خیری می دید بی شک به حقایق شنوایشان می کرد، هر چند اگر شنوا هم شوند [از حقایق] رو بر می گردانند و اعراض می کنند! ﴿۲۳﴾ اهل ایمان هنگامی که خدا و رسولش شما را به چیزی می خوانند که مایه حیات و عزتتان است، اجابت کنید! بدانید که خداوند، بین آدمی و قلبش قرار دارد و همه به سوی او محشور خواهید آمد! ﴿۲۴﴾ و بپرهیزید از فتنه ای که فقط ستمکاران شما را شامل نمی شود! (خشک و تر باهم می سوزند) و بدانید که مجازات خداوند سخت و طاقت فرساست ﴿۲۵﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ مَخَافُونَ
 أَنْ يَتَخَفَتِكُمُ النَّاسُ فَمَا وَلَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِبَصَرِهِ وَرَزَقَكُمْ
 مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعَامُونَ
 ﴿١٧﴾ وَعَلِمُوا أَنَّ مَا آمَوْلَكُمْ وَأَوْلِدَكُمْ فَتَنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ
 عِنْدَهُ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا
 اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
 وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٩﴾ وَإِذْ يَمَكُرُ بِكَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا الْيَثْبُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمَكُرُونَ
 وَيَمَكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِذْ أَنْتَ عَلَىٰ عَلَيْهِمْ
 إِذْ أَنْتَ قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا
 إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢١﴾ وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا
 هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ
 أَوْ آتِنَا بَعْدَابٍ أَلَيْمٍ ﴿٢٢﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ
 فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٢٣﴾

و به یاد آورید هنگامی که در این سرزمین، اندک و ناتوان بودید آن چنان که بیم از آن داشتید که مردم شما را نابود کنند. اما [خدا] شما را پناه داد و به مساعدت خویش، یاری کرد و از چیزهای پاکیزه روزی تان داد. شاید شکرگزار شوید! ﴿۲۶﴾

ای اهل ایمان! به خدا و پیامبر خیانت نکنید. هم چنین در امانات خود خیانت نوزید، در حالی که [به زشتی این کار] آگاهید! ﴿۲۷﴾ بدانید که اموال و اولادتان وسیله امتحان و آزمایش اند! حال آن که پادش بزرگ نزد خداوند است ﴿۲۸﴾ ای اهل ایمان! اگر حرمت خداوند را نگاه دارید او به شما قدرت تشخیص حق از باطل را عطا می‌کند و گناهان شما را می‌پوشاند و شما را می‌آمرد! بدانید خداوند صاحب فضل و کرمی بزرگ است ﴿۲۹﴾ و [به یاد آر] هنگامی که کافران نقشه کشیدند که تو را در بند کنند و یا بکشند و یا از شهر و دیارت بیرون کنند! آنها نقشه می‌کشند خدا نیز تدبیر می‌کند، و بدان که خداوند بهترین تدبیرکنندگان است ﴿۳۰﴾ و هنگامی که آیات ما بر آنها خوانده شود می‌گویند: شنیدیم، اگر بخواهیم می‌توانیم مثل آن را بگوییم! این چیزی جز افسانه‌های پیشینیان نیست! ﴿۳۱﴾ و [به یاد آر]، هنگامی که گفتند: خداوندا، اگر قرآن به راستی از نزد تو آمده است پس از آسمان بارانی از سنگ بر ما بیار و یا عذاب دردناکی بر ما وارد کن! ﴿۳۲﴾ حال آن که تا زمانی که تو در میان آنها هستی و تا آن هنگام که طلب آموزش می‌کنند خداوند عذابشان نخواهد کرد ﴿۳۳﴾

وَمَا لَهُمُ الْأَيْدِيَّ بِهَمُّ اللَّهِ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَاءُؤُهُ إِلَّا الْأُمْتَقُونَ
 وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
 عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا الْمُكَاءُ وَتَصَدِيقَهُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
 بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٥﴾ إِنْ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ
 أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ
 عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ
 يُحْشَرُونَ ﴿٢٦﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
 الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ
 فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا
 فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتِ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٨﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ
 لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنَّ
 أَنْتَ هُوَ الْفَائِزُ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٩﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا
 فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٣٠﴾

و چرا خدا عذابشان نکند در حالی که آنها راه [مردم را به] مسجد الحرام می بندند بدون آن که سرپرست آن باشند! و کسی سرپرست آن نیست مگر کسانی که حرمت اوامر خداوند را نگاه می دارند! اما اکثر آنها این نکته را نمی فهمند! ﴿۳۴﴾ و نمازشان کنار خانه خدا چیزی نیست جز سوت زدن و دست زدن! پس به خاطر دستاورد کفرآلودتان بچشید عذابی الهی را! ﴿۳۵﴾ کافران اموال خود را می بخشند [تا مردم را] از راه خداوند باز دارند. اموالشان را خرج می کنند، اما جز حسرت نتیجه ای نخواهند گرفت! و سرانجام مغلوب و سرافکنده خواهند شد. بدانید که کافران ناسپاس، به سوی جهنم جمع خواهند شد ﴿۳۶﴾ تا خداوند، پاک را از ناپاک مشخص کند، آن گاه ناپاکان را جمع نموده همگی را به جهنم بفرستد. زیرا آنها زیانکارند ﴿۳۷﴾ به ناسپاسان بگو اگر [از نافرمانی خدا] دست بردارند گناهان گذشته شان آمرزیده می شود، و اگر به اعمال سابق بازگردند بر آنها همان خواهد رفت که برگزشتگان رفته است! ﴿۳۸﴾ با آنها بچنگید تا فتنه ای باقی نماند و تمام دین برای خدا باشد! پس اگر [از نافرمانی خدا] دست برداشتند بدانند که خداوند به عملکردشان بیناست ﴿۳۹﴾ و اگر سرپیچی کردند، بدانید خداوند مولای شماست. و چه مولا و یاور خوب است! ﴿۴۰﴾

* وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمْسَهُ وَ لِلرَّسُولِ
 وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ
 كُنْتُمْ ءَامَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ
 يَوْمَ التَّلَاقِ الْجَمْعَانِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾ إِذْ
 أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ
 أَسْفَلَ مِنْكُمْ ۖ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِأَخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ
 وَلَكِنْ لَيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ
 هَلَكَ عَنِ بَيْتِنَا وَيُحْيِيَ مَنْ حَيَّ عَنِ بَيْتِنَا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ
 لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَايِكَ قَلِيلًا
 وَلَوْ أَرَادَكَ هُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنْزَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُ وَعَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾ وَإِذْ
 يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَاقُتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّدُكُمْ
 فِي آعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ
 تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
 فَاتَّبِعُوا وَأُذِكُرُوا وَاللَّهُ كَثِيرٌ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

بدانید هر گونه غنیمتی که به دست آورید یک پنجم آن متعلق به خداوند و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و در راه ماندگان است! [و باید آن را پرداخت کنید] اگر به خداوند و آن چه که بر بنده مان در روز جدایی حق از باطل نازل کردیم ایمان دارید، همان روزی که دو سپاه [ایمان و کفر] رویه روی هم قرار گرفتند! بدانید که خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿٤١﴾ آن هنگام که شما در سمت پائین [بیابان] بودید و آنها در طرف بالای آن، و کاروان [قریش] پایین تر از محل شما! [موقعیت بر شما چنان سخت بود] که اگر با یکدیگر وعده می گذاشتید نمی توانستید به آن عمل کنید! همه اینها برای آن بود که خداوند، آن چه را که باید بشود تحقق بخشد، تا هر کس که کشته شود و یا زنده بماند هر دو از روی دلیل باشد. بدانید که خداوند بزرگ شنوا و داناست ﴿٤٢﴾ و [یاد آر] آن هنگام که در خواب، خداوند تعداد دشمنان را به تو اندک نشان داد. و اگر آنان را فراوان نشان می داد [از ترس]، سست و ناتوان می شدید و [در تصمیم به جهاد]، کارتان به اختلاف می کشید. اما خداوند شما را سالم نگاه داشت، و بدون تردید او به آن چه در سینه هاست آگاه است ﴿٤٣﴾ و در آن هنگام که [در میدان نبرد] با آنها روبه رو شدید [خداوند] آنان را به چشم شما اندک نشان داد و شما را نیز به چشم آنها، کم نشان می داد [تا مغرور شوند!] تا خدا کاری را که باید، به انجام رساند. بدانید همه کارها به خداوند برمی گردد ﴿٤٤﴾ ای اهل ایمان! اگر به گروهی از دشمن برخوردید استقامت کنید و خداوند را بسیار یاد کنید، امید آن که پیروز شوید ﴿٤٥﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنزَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ
 رِيحُكُمْ^{٤٦} وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُوا
 كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ
 عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾ وَإِذْ زَيْنَ
 لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ
 النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ^{٤٨} فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ
 عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا
 تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ إِذْ يَقُولُ
 الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ^{٤٩}
 وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَلَوْ
 تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ
 وُجُوهَهُمْ وَأَدْبُرَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَلِكَ
 بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾
 كَذَّابٌ أَلْ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
 فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

و از فرمان خداوند و پیامبرش اطاعت کنید و اختلاف به راه نیندازید که ناتوان می شوید و عزت و آبروی تان از بین می رود! واستقامت کنید که خداوند با اهل صبر است ﴿٤٦﴾ و همانند کسانی نباشید که از روی هوی و هوس و ریاکاری از دیار خود بیرون آمدند تا مردم را از راه خدا باز دارند! بدانید که خداوند بزرگ به عملکردشان احاطه دارد^(١) ﴿٤٧﴾ و [یاد آر]، هنگامی که شیطان، اعمالشان را در نظرشان زیبا جلوه داد و گفت: امروز هیچ کس نمی تواند بر شما پیروز شود زیرا من حامی شما هستم! اما وقتی دو سپاه روبه رو شدند از حرف خود برگشت و گفت: من از شما بیزارم زیرا چیزی می بینم که شما نمی بینید! همانا من از خدا می ترسم خدایی که مجازاتش سخت و طاقت فرساست! ﴿٤٨﴾ یاد آر، هنگامی که منافقان و کسانی که در قلب هاشان بیماری کفر است گفتند: اینان را دینشان مغرور کرده است! [در حالی که نمی دانند] کسی که بر خداوند بزرگ توکل کند [پیروز است] و خدا مقتدر و حکیم است ﴿٤٩﴾ اگر ببینی! هنگامی را که فرشتگان جان کافران ناسپاس را می گیرند و بر صورت و پشت هایشان می زنند و [می گویند]: عذاب سوزان را بچشید! ﴿٥٠﴾ و این به خاطر دستاورد خودتان است، حال آنکه خداوند به هیچ یک از بندگان ظلم نمی کند ﴿٥١﴾ حال و روز اینها، همانند فرعونیان و کسانی که پیش از آنها آیات خدا را انکار کردند، می باشد. پس خداوند آنها را به سبب گناهانشان مجازات کرد. بدانید که مجازات خدا سخت و طاقت فرساست ﴿٥٢﴾

١. پیامبر ﷺ: وای بر کسانی که دین را وسیله کسب دنیا می کنند و با زبان نرم خود در برابر مردم به لباس میش در می آیند، گفتارشان از غسل شیرین تر است و دل هایشان، دل گرج است. خداوند متعال می فرماید: آیا به (رحمت) من مغرور می شوند؟! اعلام الدین، ص ۲۹۵.

ذَلِكَ يَأْتِيَنَّ اللَّهُ لَمَ تَيَكُّ مُغَيَّرًا تَعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى
 يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾ كَذَّابٌ أَءِ
 فِرْعَوْنُ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ
 بِذُنُوبِهِمْ وَأَعْرَفْنَا أَلْفِرْعَوْنَ وَكُلُّ كَاذِبٍ لَلِإِيمَانِ ﴿٥٣﴾
 إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿٥٤﴾ الَّذِينَ عَاهَدتَّ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ
 مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٥﴾ فَمَا تَتَّقُنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّبْهُمْ
 مِمَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٦﴾ وَإِنَّمَا تَخَافُونَ مِنْ قَوْمٍ
 خِيَانَةً فَاثْبُتُوا إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِبِينَ
 ﴿٥٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ
 ﴿٥٨﴾ وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
 تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ
 لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ
 فَاجْتَنِحْ لَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

بدانید خداوند نعمت‌هایی را که به قومی می‌دهد دگرگون نمی‌کند مگر آن که خودشان باعث تغییر [نعمت به بلا و مصیبت] شوند! و خداوند به عملکردتان شنوا و آگاه است ﴿۵۳﴾ وضع اینها همانند حال و روز فرعونیان و کسانی که قبل از آنها آیات پروردگارشان را انکار کردند، می‌باشد و بدین سبب همه آنها را به خاطر گناهانشان نابود کردیم و فرعونیان را غرق نمودیم، زیرا همه آنها ظالم بودند ﴿۵۴﴾ بدانید بدترین جنبندها نزد خداوند کسانی‌اند که به حقایق کافرنه و ایمان نمی‌آورند! ﴿۵۵﴾ بدان آن کسانی که با آنها پیمان بسته‌ای و هر بار پیمان‌شان را می‌شکنند، حرمت فرمان خدا را نگاه نمی‌دارند ﴿۵۶﴾ پس هرگاه در [میدان] جنگ آنها را یافتی چنان به آنان حمله کن که حتی افراد پشت سرشان هم پراکنده شوند! امید آن که پند گیرند ﴿۵۷﴾ و اگر از خیانت گروهی بیم داری به آنها اعلام کن، که با آنان نیز مثل سایر [دشمنان] رفتار خواهی کرد! زیرا خداوند خیانتکاران را دوست ندارد ﴿۵۸﴾ و آن دسته از کافران که می‌پندارند جان به‌در برده‌اند بدانند هرگز ما را ناتوان نخواهند کرد! ﴿۵۹﴾ و در برابر آنها تا می‌توانید نیرو و اسب‌های ورزیده مهیا کنید تا بدین وسیله دشمنان خدا و دشمنان خودتان را وحشت‌زده کنید و نیز دشمنانی را که شما نمی‌شناسید، اما خدا آنها را خوب می‌شناسد! شما باید آن‌چه در توان دارید برای تهیه این نیروی الهی انفاق کنید و مطمئن باشید که به طور کامل به شما باز می‌گردد و به شما هیچ ظلمی نخواهد رفت! ﴿۶۰﴾ و اگر برای صلح پیش‌قدم شدند تو نیز به صلح اقدام کن و بر خداوند توکل نما که او شنوا و داناست ﴿۶۱﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ
 بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ وَاللَّفَّ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ
 مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ
 أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ
 اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ
 الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ
 يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾ أَلَنْ خَفَّفَ
 اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
 صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا
 أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ لِنَبِيِّ
 أَنْ يَكُونَ لَهُ وَأَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ
 الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾ لَوْلَا كَتَبَ
 مِنَ اللَّهِ سَبَقٌ لِمَسْكَكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾ فَكُلُوا
 وَمِمَّا عَمِلْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

و اگر بخواهند تو را فریب دهند، [بدان که قدرت] خداوند تو را کفایت می‌کند،
 خدایی که با یاری خود و وجود مؤمنان، تو را تقویت کرده است ﴿۶۲﴾ و دل‌های
 آنها را نسبت به هم صمیمی‌کرد در حالی که اگر آن‌چه را در زمین است
 می‌بخشیدی، نمی‌توانستی چنین صمیمیتی بین دل‌های آنها برقرار کنی! اما
 خداوند این صمیمیت و دوستی را بین آنها به وجود آورد زیرا او مقتدر و حکیم
 است ﴿۶۳﴾ ای پیامبر! بدان که خداوند و اهل ایمانی که از تو پیروی می‌کنند، [برای
 حمایت] کافی است ﴿۶۴﴾ ای پیامبر! اهل ایمان را به جهاد تشویق و ترغیب
 کن. چنانچه بیست تن با استقامت از شما باشند می‌توانند بر دویست تن پیروز
 شوند، و اگر صد تن باشند بر هزار تن از اهل کفر و انکار غلبه خواهند کرد! زیرا
 دشمنان عاری از فهم‌اند ﴿۶۵﴾ اکنون خداوند بار را از دوشتان برداشت زیرا از
 ضعف‌تان آگاه است. پس اگر از بین شما صد تن با استقامت باشند، می‌توانند
 بر دویست تن غلبه کنند، و اگر هزار تن باشند به اذن خدا می‌توانند بر دو هزار تن
 پیروز گردند! بدانید که خداوند با استقامت‌کنندگان است ﴿۶۶﴾ و هیچ پیامبری
 حق ندارد اسیرانی بگیرد، مگر آن که در زمین کاملاً بر دشمن فائق آمده باشد.
 شما بهره‌های دنیوی می‌خواهید اما خداوند آخرت را اراده کرده است. و خداوند
 مقتدر و حکیم است ﴿۶۷﴾ اگر تائید خداوند نبود، قطعاً از آن‌چه گرفته بودید عذاب
 بزرگی به شما وارد می‌شد! ﴿۶۸﴾ اکنون آن‌چه را به غنیمت گرفته‌اید حلال و پاکیزه
 است، می‌توانید از آن بهره‌مند شوید. حرمت خداوند را نگاه دارید که خداوند
 بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۶۹﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلُوبًا لَمَّا فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾ وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَبَالٍ لِيَبْغِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَإِنْ أَصْنَعُوا كُفْرًا فِي الَّذِينَ فَعَلَيْكُمْ التَّصَرُّؤُا عَلَىٰ قَوْمِهِ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِثْقَاطُ اللَّهِ يَمَآ تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ لَا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

ای پیامبر! به اسیرانی که گرفته‌اید بگو: چنانچه خداوند در قلب‌ها و نیت شما خیری ببیند، بهتر از آن چه از دست داده‌اید به شما عطا می‌کند و گناهانتان را می‌آمرزد! زیرا خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۷۰﴾ و اگر نیت خیانت به تو را داشته باشند، بدان که قبلاً به خدا خیانت کرده‌اند! اکنون شما بر آنها مسلط‌اید و خداوند آگاه و حکیم است ﴿۷۱﴾ بدانید کسانی که ایمان آوردند و هجرت کردند و با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کردند، با کسانی که [مهاجران را] جا و مکان دادند و حمایت کردند، دوستان و یاران یکدیگرند. و کسانی که ایمان آوردند اما هجرت نکردند هیچ گونه تعهدی در قبال دوستی و سرپرستی آنها ندارید، مگر آن که مهاجرت کنند! و اگر برای [حفظ] دین از شما یاری طلبند بر شما یاری کردنشان واجب است. البته به جز بر ضد گروهی که با شما پیمان [ترک مخاصمه] دارند. بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان بیناست ﴿۷۲﴾ و بدانید که اهل کفر و انکار، یاوران یکدیگرند. اگر [به اوامر الهی] عمل نکنید فتنه و فساد بزرگ در زمین پدیدار می‌شود! ﴿۷۳﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و در راه خدا دست به مهاجرت و جهاد زدند و نیز کسانی که آنها را پناه دادند و یاری‌شان کردند همه اینها مؤمنان حقیقی‌اند و برایشان آموزش الهی و رزق و روزی ارزشمندی است ﴿۷۴﴾ و کسانی که بعد از این ایمان آوردند و اقدام به مهاجرت و جهاد کردند، با شما هستند بلکه از خود شمایند! و به حکم خداوند خویشاوندان به یکدیگر سزاوارترند. بدانید که خداوند بزرگ بر هر چیزی آگاه است ﴿۷۵﴾

سُورَةُ التَّوْبَةِ

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ①
 فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِمُوا أَنكُم عَيْرٌ مُّعْجِزِي
 اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ② وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
 إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ
 وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا
 أَنكُم عَيْرٌ مُّعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
 ③ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا شَيْئًا
 وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ④ فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ
 فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ وَأَحْصُرُواهُمْ
 وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
 الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑤ وَإِنْ أَحَدٌ
 مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ
 اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ وَذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ⑥

سوره توبه

این اعلام بیزاری خدا و رسولش نسبت به مشرکانی است که با آنها پیمان بسته‌اید! ﴿۱﴾ پس چهار ماه مهلت دارید تا در هر جای زمین که خواستید بروید، اما بدانید که شما نمی‌توانید خدا را [از اعمال قدرتش] عاجز کنید! زیرا خداوند خوارکننده کافران است ﴿۲﴾ این اعلام خدا و رسولش در روز حج بزرگ است به عموم مردم! بدانید که خداوند و پیامبرش از مشرکان بیزارند. پس اگر توبه کردید برای شما بهتر است و اگر [از فرمان خدا] روی برگردانید بدانید که هرگز نمی‌توانید خداوند را [از اعمال قدرتش] عاجز کنید! و [ای پیامبر!] اهل کفر را به عذابی دردناک بشارت ده! ﴿۳﴾ فقط آن دسته از مشرکان که تحت هیچ عنوان خیانتی نسبت به پیمانشان روا نداشتند و احدی را بر ضد شما یاری نکردند، پیمان‌شان را تا پایان مدتش محترم شمارید، زیرا خداوند خویشتن داران پرهیزگار را دوست دارد ﴿۴﴾ و چون ماه‌های حرام [مهلت داده شده] پایان پذیرفت مشرکان را هر جا یافتید بکشید، و بگیرید و به بند کشید و در هر مکان به کمین آنها بنشینید! پس اگر توبه کردند و نماز به پا داشتند و زکات پرداخت نمودند آزادشان بگذارید، زیرا خداوند بسیار آموزنده و باگذشت است ﴿۵﴾ و اگر کسی از مشرکان از توأمان خواست، پناهش باش تا کلام خدا را بشنود، آنگاه [در امنیت کامل] او را به جای امن خویش برسان! زیرا آنها قومی نادانند ﴿۶﴾

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
 إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقْتُمُوا
 لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾
 كَيْفَ وَإِن يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلَا
 ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَىٰ أَلْوَاهِهِمْ وَأَكْثُرُهُمْ
 فَاسِقُونَ ﴿٨﴾ اشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن
 سَبِيلِهِ ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُونَ
 فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ فَإِن
 تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي
 الدِّينِ وَنَفَصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِن
 نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ
 فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
 يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾ أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَّكَثُوا أَيْمَانَهُمْ
 وَهَمُّوْا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
 أَتُحْشَوْنَهُمُ فَأَلَلَهُ أَحَقُّ أَنْ تُحْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

چگونه مشرکان را با خدا و پیامبرش پیمانی باشد؟! مگر با آن کسانی که کنار مسجدالحرام پیمان بستید و تا زمانی که آنها [بر عهد و پیمان خویش] پایبندند شما نیز عهد نگهدار باشید! زیرا خداوند خویشندگان پرهیزگار را دوست دارد ﴿۷﴾ و چگونه حرمت پیمان نگاه دارند! در حالی که اگر بر شما مسلط شوند به هیچ عهد و پیوند خویشاوندی وفا نکنند! با زبان شما را راضی نگه می‌دارند اما در دل انکار دارند زیرا اکثر آنها قومی زشت کار و بد نیت اند ﴿۸﴾ آنها آیات خدا را به بهایی اندک فروختند و [مردم را] از راه [نجات بخش] او باز داشتند. بدانید آنها عملکرد بدی دارند ﴿۹﴾ در مورد هیچ مؤمنی رعایت حرمت الهی و عهد و پیمانی را نمی‌کنند زیرا جماعتی تجاوزکارند ﴿۱۰﴾ پس اگر توبه کردند و نماز به پا داشتند و زکات پرداخت نمودند، بی‌شک برادران دینی شما هستند. و این چنین آیات را برای اهل دانش بیان می‌کنیم! ﴿۱۱﴾ و اگر پیمانی را که بستند، زیر پا گذاشتند و دین‌تان را مورد طعن و سرزنش قرار دادند، بدون تردید با سران کفر و انکار بجنگید زیرا به هیچ عهدی وفادار نیستند! امید آن که دست [از انکار حقایق] بردارند! ﴿۱۲﴾ آیا با جماعتی که پیمان خود را شکستند و پیامبر را از دیارش بیرون کردند نمی‌جنگید؟! در حالی که [شیوهٔ برخورد خصمانه را] اولین بار آنها آغاز کردند. آیا از آنها می‌ترسید؟! حال آن که اگر اهل ایمانید برای شما ترس از خداوند سزاوارتر است! ﴿۱۳﴾

۱. انسان، عالم صغیر است. ما باید سران کفر را در وجود خود شناسایی کرده و به مقابله با آن برخیزیم. حرص، طمع، جهل، غضب... نیروهای نفسانی مخرب‌اند که آدمی را از توحید بازمی‌دارند. کفر و کافری در درون خود ماست. همچنانکه می‌فرماید: «فمنکم کافر و منکم مؤمن». اگر به درون خود بروی خواهی دید که تمام این جنگ‌ها در وجودت اتفاق می‌افتد. یک سالک باید در جهاد با نیروهای نفس اماره، سربلند بیرون آید. جهان پس از آبادی درون، بی‌تردید آباد خواهد شد. این برکت جهاد اکبر است.

فَتَلَوْهُمْ يَدْعَبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِيهِمْ وَيُنْصِرْكُمْ
 عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ
 قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾
 أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
 وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
 وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ
 اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ
 اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى
 الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ
 الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
 ﴿١٩﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ
 وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

با آنها بجنگید، زیرا خداوند [اراده کرده است تا] آنها را به دست شما عذاب کند!
 [مسلماً خداوند] خوار و رسوایشان می‌سازد و شما را بر آنها چیره می‌کند و باعث
 آرامش سینه‌های اهل ایمان می‌گردد ﴿۱۴﴾ و خشم قلب‌های آنان را از بین می‌برد.
 بدانید خداوند توبه هر کس را صلاح بداند می‌پذیرد زیرا خداوند بزرگ آگاه و
 حکیم است ﴿۱۵﴾ آیا گمان کرده‌اید به حال خود رها می‌شوید بدون آن که خداوند
 مجاهدان شما را از دیگران متمایز کند؟! همان‌هایی که غیر از خدا و پیامبر و اهل
 ایمان هم‌رازی نداشتند؟! بدانید خداوند نسبت به عملکردتان آگاه است! ﴿۱۶﴾
 مشرکان را سزاوار نیست که مساجد خدا را آباد کنند در حالی که آنها به کفر و
 انکار حقایق اعتراف دارند! آنها حتی اعمال خوبشان هم از بین می‌رود و در آتش
 دوزخ جاودانه‌اند ﴿۱۷﴾ مساجد خدا را فقط کسانی که ایمان به خدا و روز قیامت
 دارند آباد می‌کنند! همان‌هایی که نماز به پا می‌دارند و زکات پرداخت می‌نمایند
 و از چیزی جز خداوند بزرگ نمی‌هراسند! امید است اینان از ره‌یافتگان شوند ﴿۱۸﴾
 آیا آب دادن به حجاج و آباد کردن مسجد الحرام را با دستاورد کسی که به خدا و
 روز قیامت ایمان دارد و در راه خدا جهاد می‌کند، در یک سطح قرار می‌دهید؟!
 این دو نزد خداوند مساوی نیستند. بدانید که خداوند اهل ظلم و ستم را هدایت
 نمی‌کند ﴿۱۹﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و با جان و مال خویش اقدام به
 مهاجرت و جهاد در راه خدا نمودند، بالاترین درجه و مقام را نزد خدا دارند و هم
 اینان برندگان حقیقی‌اند ﴿۲۰﴾

يُبَيِّنُ لَهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتِ لَهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿١١﴾ خَلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ وَأَجْرُهُ
عَظِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ
وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ
وَمَن يَتَوَلَّهُمْ مِّنكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾ قُلْ إِن
كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ أُفْتَرِقْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَصِفُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهَ
بِأَمْرٍ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ
اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ
كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا
لَّمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٦﴾

[خداوند] آنها را به خشنودی و رحمت بیکران خود و به بهشت‌هایی بشارت می‌دهد، که نعمت‌هایش برایشان همیشگی است ﴿۲۱﴾ و در آن جاودانه خواهند ماند بدانید پاداش بزرگ نزد خداوند است ﴿۲۲﴾ ای اهل ایمان! پدران و برادرانی که کفر و انکار را به ایمان ترجیح داده‌اند سرمشق خود نگیرید. چنانچه کسی آنها را الگوی خود قرار دهد بی‌تردید از ستمکاران است ﴿۲۳﴾ به آنها بگو [ای پیامبر:] چنانچه پدران و فرزندان و برادران و همسران و خویشاوندانتان را، و هم چنین اموالی که اندوخته‌اید و تجارتي که از کسادی آن بیم دارید و خانه‌هایی که به آن علاقمندید را از خدا و پیامبر و جهاد در راه حق بیشتر دوست دارید، پس منتظر باشید تا خداوند فرمان [کوبنده‌اش] را صادر کند! بدانید که خدا مردم زشتکار و بدسیرت را هدایت نمی‌کند ﴿۲۴﴾ خداوند در بسیاری از موقعیت‌ها از جمله روز خنین شما را یاری کرد، همان زمان که از زیادی تعدادتان به خود می‌بالیدید اما هیچ سودی برایتان نداشت! و زمین با تمام فراخ‌اش چنان بر شما تنگ شد که عاقبت [از میدان] روگردانیدید و فرار کردید! ﴿۲۵﴾ اما بعد از آن خداوند آرامشی الهی را بر پیامبر و اهل ایمان نازل کرد، و سپاهی [آسمانی] که شما آن را نمی‌دیدید فرستاد، و منکران حقیقت را مجازات کرد، و این چنین است جزای کافران ﴿۲۶﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
 نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا
 وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
 إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ قَاتِلُوا الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ
 مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ
 وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ
 وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ۗ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ
 بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَهُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
 قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٢٠﴾ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ
 وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ
 مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا
 لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢١﴾

[بدانید] بعد از آن، خداوند توبهٔ هر کس را صلاح بداند می‌پذیرد، و خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۲۷﴾ ای اهل ایمان! مشرکان ناپاکند و از این سال به بعد نباید به مسجدالحرام نزدیک شوند! و اگر از فقر می‌ترسید، خداوند اگر بخواهد به فضل خویش شما را از [مشرکان] بی‌نیاز خواهد کرد. زیرا خداوند بزرگ آگاه و حکیم است ﴿۲۸﴾ با جماعتی از اهل کتاب که به خدا و روز قیامت ایمان ندارند و آن‌چه را خدا و پیامبرش حرام کرده، حرام نمی‌دانند و دین حق را نمی‌پذیرند، بچنگید، تا آن زمان که با دست خود خاضعانه جزیه بپردازند ﴿۲۹﴾ و یهودیان ادعا کردند: عَزَّیْر پسر خداست! و مسیحیان ادعا کردند: مسیح پسر خداست! این سخنی که با زبان خود می‌گویند همان گفتار کافران پیشین است! خدا آنها را بکشد که چگونه از حق منحرف می‌شوند! ﴿۳۰﴾ آنها، دانشمندان و راهبان خویش را و هم‌چنین مسیح پسر مریم را به جای خداوند بزرگ، معبود قرار داده‌اند! حال آن‌که امر شده بودند فقط خدای یکتا را پرستش کنند. خدایی که جز او معبودی نیست و از هر نوع شرکی که می‌پندارند پاک و میراست! ﴿۳۱﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ
يُتِمَّ نُورَهُ، وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ
رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينٍ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ، وَعَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٢٤﴾ * يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ
ءَامَنُوا إِن كَثِيرًا مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَأْكُلُونَ
أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبُطْلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا ينفِقُونَهَا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٥﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا
فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتُكُورٌ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ
وَأُظْهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ ﴿٢٦﴾ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا
أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ
أَنفُسَكُمْ وَقَتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا
يُقْتَلُونَكُمْ كَافَّةً وَعَلِمُوا أَنَّهُ اللَّهُ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾

می‌خواهند که نور خدا را با دهانشان خاموش کنند! در حالی که خداوند چیزی جز کمال نورش را نمی‌خواهد، هر چند منکرانِ حقیقت ناخشنود شوند! ﴿۳۲﴾ او کسی است که پیامبرش را همراه با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را سرآمد همه ادیان کند هرچند مشرکان [از این حقیقت] ناخشنود شوند! ﴿۳۳﴾ ای اهل ایمان! بدانید که بسیاری از علمای [اهل کتاب] و راهبان، به ناحق اموال مردم را می‌خورند و آنان را از راه خدا باز می‌دارند! کسانی که حریصانه طلا و نقره می‌اندوزند و آن را در راه رضایت خداوند انفاق نمی‌کنند، به عذابی دردناک بشارت ده! ﴿۳۴﴾ روزی که همین طلا و نقره در آتش جهنم گداخته شود و با آن صورت‌ها و پهلوها و پشت‌هایشان را داغ کنند و [به آنها گویند]: این همان چیزی است که اندوخته‌اید! پس بچشید آن چه را که اندوخته‌اید! ﴿۳۵﴾ تعداد ماه‌های سال نزد خداوند در کتاب الهی از روز اول خلقت آسمان‌ها و زمین، دوازده ماه است که چهار ماه آن، ماه حرام است. این دین پابرجای الهی است. پس در این ماه‌ها به خودتان ظلم نکنید و با تمام توان با مشرکان بجنگید. هم چنان که آنها با تمام توان با شما می‌جنگند! و بدانید که خداوند با آنها بی‌است

که حرمت فرمانش را پاس می‌دارند ﴿۳۶﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا يُحْلُونَهُ عَامًا وَيُخَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤْطِقُوا
 عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ
 سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ
 ﴿٢٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ
 أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنْتَاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ
 بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعَ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٢٨﴾ إِلَّا تَتَفَرُّوا يُعَذِّبُكُمْ
 عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبَدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَنْصُرُوهُ
 شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ
 فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ
 إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
 مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِمُجْرَدٍ
 لَمْ تَرَوهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى
 وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٠﴾

دستکاری [در تاریخ ماه‌های حرام]، افزایشی در کفر است و این همان چیزی است که کافران به آن گمراه می‌شوند، یک سال آنها [ماه‌ها] را حلال می‌کنند و یک سال حرام، تا به حد نصاب ماه‌هایی که خداوند، حرام کرده برسد، و به پندارشان عدد چهار ماه تکمیل شود] تا از این رهگذر بتوانند چیزهایی را که خداوند در آن ماه‌ها حرام کرده، حلال کنند! عملکرد زشتشان در نظرشان زیبا جلوه گر می‌شود. و بدانید خداوند، قومی که حقایق را انکار کنند هدایت نخواهد کرد! ﴿۳۷﴾ ای اهل ایمان! چه بر سرتان آمده؟! چرا وقتی به شما گفته می‌شود برای سیر در راه خدا آماده شوید خشک و سنگین بر زمین چسبیده‌اید! آیا زندگی دنیا را به حیات جاودان ترجیح داده‌اید؟! بدانید متاع دنیا در برابر نعمت‌های جاودان آخرت بسیار اندک است ﴿۳۸﴾ اگر [به تلاش در راه حق] اقدام نکنید [خداوند] شما را به عذابی دردناک گرفتار می‌کند و جماعت دیگری را جایگزین شما می‌کند! بدانید که عملکردتان هیچ زبانی به خدا نمی‌رساند و خداوند بزرگ بر هر کاری تواناست ﴿۳۹﴾ و چنانچه پیامبر را یاری نکنید خداوند او را یاری کرده است! درست مثل آن زمانی که کافران [از مکه] بیرونش کردند [و خدا یاریش کرد] در حالی که دومین نفر بود (و فقط یک تن همراه او بود). هنگامی که آن دو در غار بودند، او به همنشین خود گفت: غمگین مباش خدا با ماست! و خدا هم آرامش الهی‌اش را بر او نازل کرد و به سپاهی که شما نمی‌دیدید یاریش کرد! و این چنین کلام کافران را پست و بی‌اثر قرار داد، حال آنکه کلام خدا برتر و پر قدرت است. زیرا خداوند بزرگ مقتدر و حکیم است ﴿۴۰﴾

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
 ﴿٤١﴾ لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ
 وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
 لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ
 يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنَتْ لَهُمْ
 حَتَّى يَتَّبِعَنَّ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ
 ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَعِذُّنَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ
 يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾
 إِنَّمَا يَسْتَعِذُّنَكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ
 أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ
 فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُوا فِئَكُمُ
 مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا وُضِعُوا لِلدِّمَامِ لَكُمْ يُبْغُونَكُمُ
 الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

[به راه خدا] رهسپار شوید چه سبک بار و کم‌مشغله باشید و چه گرفتار و پرمشغله! و با جان و مالتان در راه خدا تلاش کنید که اگر درک کنید این برای شما از هر چیز دیگری بهتر است ﴿۴۱﴾ بدان که اگر راه، نزدیک و غنایم در دسترس بود از تو پیروی می‌کردند! اما راه دور است و طاقت فرسا! به زودی به خداوند سوگند یاد می‌کنند، اگر توانایی داشتیم حتماً با تو همراه می‌شدیم! آنها با این رفتار باعث هلاکت خودشان می‌شوند. خداوند خوب می‌داند که آنها [جماعتی] دروغگو هستند ﴿۴۲﴾ خداوند تو را عفو کند، برای چه به آنها اجازه دادی [بمانند و به جهاد نروند] آن هم قبل از آن که راستگویان و دروغگویان برایت مشخص شوند؟! ﴿۴۳﴾ آنها که به خدا و روز قیامت ایمان دارند برای آن که با مال و جانشان جهاد کنند از تو اجازه نمی‌گیرند. و خداوند بر احوال متقین آگاه است! ﴿۴۴﴾ بدان فقط عده‌ای که خدا و روز قیامت را باور ندارند [برای رفتن به جهاد] از تو اجازه می‌گیرند! زیرا قلب‌هایشان مملو از شک و تردید است و در همین تردید، حیران و سرگردانند ﴿۴۵﴾ اگر قصد رفتن داشتند [بدون تردید] ساز و برگی را مهیا می‌کردند! اما خدا از رفتن آنها کراهت دارد. [توفیق‌اش را گرفته] و آنها را [از جهاد] باز می‌دارد! و به آنها گفته می‌شود همراه خانه‌نشینان، شما هم خانه‌نشین شوید! ﴿۴۶﴾ بدان که اگر هم [به جهاد] می‌آمدند جز اضطراب و تشویش چیزی برای شما نداشتند. و در بین شما به تفرقه و نفاق می‌پرداختند و فتنه‌انگیزی می‌کردند. بدانید که خداوند بزرگ به احوال ظالمان آگاه است! ﴿۴۷﴾

لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّى
جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَقُولُ أُنْذِنَ لِي وَلَا تَقْتَبِنِي أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ
جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾ إِنْ تُصِيبَكَ
حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ
أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ
لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى
اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا
إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بَأْيَدِنَا فَوَيْلٌ لِمَنْ كَفَرَ بِنَا
مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ
مِنْكُمْ إِلَّا تَنْكُمُ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا
مَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا
بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ
كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

آنها قبل از این هم فتنه‌انگیزی کرده‌اند، و کارهای تو را خراب نموده‌اند، تا آن‌گاه
 که حق آمد و دستور خداوند شفاف بیان شد در حالی که از این حکم ناخشنود
 بودند ﴿۴۸﴾ عده‌ای از آنها می‌گویند: به ما اجازه ده [تا خانه‌نشین باشیم] ما را به
 گناه مینداز! بدان که آنها در گناه غوطه‌ورند! و جهنم بر ناسپاسان کاملاً احاطه
 دارد! ﴿۴۹﴾ اگر خیری به تو رسد آنها ناراحت می‌شوند. و اگر مصیبتی به تو وارد
 آید می‌گویند: ما چاره‌خویش را از قبل اندیشیده‌ایم! و شادمان برمی‌گردند! ﴿۵۰﴾
 بگو: هیچ مصیبتی به جز آن چه خداوند تقدیر کرده است بر ما نخواهد رسید. او
 بزرگ و تکیه‌گاه ماست، و اهل ایمان فقط به خداوند توکل می‌کنند ﴿۵۱﴾ بگو: آیا
 غیر از یکی از این دو خوبی (پیروزی یا شهادت) چیز دیگری را برای ما انتظار
 می‌کشید؟! اما ما انتظار آن داریم که شما یا به عذاب الهی دچار شوید و یا به
 دست ما مجازات شوید! پس شما انتظار بکشید ما نیز یا به پای شما چشم به
 راهیم! ﴿۵۲﴾ چه بگو: [چون به جهاد نیابید] هرچه انفاق کنید چه از روی رضایت
 و چه از روی کراهت، خداوند از شما نخواهد پذیرفت، زیرا شما جماعتی زشتکار
 و بد سیرت‌اید ﴿۵۳﴾ و چیزی مانع قبولی انفاقشان نشد، مگر همین که خدا و
 پیامبرش را باور ندارند. در حالی که نماز نمی‌گزارند جز با کسلی و بی‌روحی، و
 انفاق نمی‌کنند جز به کراهت و ناخشنودی ﴿۵۴﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
 بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾
 وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا يَخْلِفُ
 قَوْمٌ بِفِرْقُونِ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأًا أَوْ مَغْرَبَاتٍ أَوْ مَدَّخَلًا
 لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَن يَلْمِزُكَ فِي
 الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رِضْوَانًا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا
 هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
 وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
 إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ * إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ
 وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ
 وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً
 مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ
 النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ
 بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
 مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

دارائی‌ها و فرزندان‌شان تو را شگفت‌زده نکند، زیرا خداوند آن چیزها را در این دنیا مایهٔ عذابشان ساخته است، و بدان که در حال کفر و انکار، جان‌شان کنده خواهد شد! ﴿۵۵﴾ به خدا سوگند می‌خورند که از شما بمانند، اما از شما نیستند، بلکه فقط ترس سراپایشان را گرفته است ﴿۵۶﴾ اگر پناهگاهی یا غاری و حتی زیرزمینی بیابند به آن می‌خزند و شتابزده مخفی می‌شوند! ﴿۵۷﴾ و عده‌ای از آنها در [تقسیم] صدقات و غنایم به تو ایراد می‌گیرند. چنانچه به آنها داده شود خشنود می‌گردند، و اگر داده نشود خشمگین می‌شوند! ﴿۵۸﴾ چه می‌شود اگر به آن چه خداوند و پیامبرش به آنها عطا کرده راضی شوند؟! و بگویند: خداوند بزرگ، ما را کافی است و به زودی خدا و پیامبرش از فضل و کرمش به ما خواهند بخشید و ما فقط خواهان خدائیم ﴿۵۹﴾ بدانید که صدقات متعلق به فقرا و درماندگان و کارکنانی است که [در جمع‌آوری صدقات] فعالیت می‌کنند، هم چنین برای کسانی است که مقرر شده محبتشان جلب شود، و نیز برای [آزادسازی] بردگان و بدهکاران، و آن چه را که مورد رضایت خداست، چون دستگیری از مسافران در راه مانده. بدانید این یک واجب الهی است! و خداوند نسبت به عملکردتان آگاه و حکیم است ﴿۶۰﴾ عده‌ای از آنان پیامبر را آزار می‌رسانند و می‌گویند: او خوش باور است و حرف هر کسی را گوش می‌دهد! بگو: این به نفع شماست که او شنوندهٔ خوبی است! او کسی است که به خداوند بزرگ ایمان دارد و اهل ایمان را باور کرده است. او رحمتی است برای کسانی از شما که حقایق را باور دارند. اما کسانی که پیامبر خدا را می‌آزارند عذاب دردناکی

برایشان مهیاست ﴿۶۱﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ
 أَنْ يُرْضَوْهُ إِنَّ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ وَمَنْ
 يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
 ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ
 تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزُّوْا
 إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ
 لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ
 وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ
 بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعُفَ عَن طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةٌ
 بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ
 بَعْضُهُمْ مِّن بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ
 عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ
 إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ
 وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارِ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ
 حَسْبُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ وَاللَّهُ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

برای این که شما را راضی و خشنود کنند به نام الله سوگند یاد می‌کنند! در حالی که اگر اهل ایمان باشند شایسته‌تر اینست که خدا و پیامبرش را خشنود کنند!

﴿۶۲﴾ آیا نمی‌دانند که هرکس به دشمنی خدا و پیامبرش برخیزد جاودانه در آتش دوزخ خواهد بود، و این یک خواری و رسوایی بزرگ است؟! ﴿۶۳﴾ و منافقان می‌ترسند مبادا سوره‌ای در مورد آنها نازل شود که نیاتشان را برملا کند. بگو: حال مسخره کنید، خداوند آن چه را که از آن می‌ترسید آشکار خواهد کرد! ﴿۶۴﴾

اگر از آنها بپرسی [چرا حقایق را به تمسخر می‌گیرید] می‌گویند: ما بازی و مزاح می‌کنیم! بگو: چرا خداوند و آیات و پیامبرش را به تمسخر گرفته‌اید؟! ﴿۶۵﴾

عذر و بهانه نیاورید، شما پس از ایمان آوردن، کافر و ناسپاس شده‌اید! چنانچه از تقصیر عده‌ای از شما بگذریم بدون تردید گروه دیگر را مجازات می‌کنیم زیرا گناهکارند! ﴿۶۶﴾ مردان و زنان منافق همه مثل هم‌اند. همواره مردم را به بدی و زشتی وامیدارند و از خوبی و خدمت باز می‌دارند و اهل بخشش و انفاق نیستند.

آنها خدا را فراموش کرده‌اند خدا نیز آنها را فراموش کرده است! منافقان بدون شک زشتکار و بدسیرت‌اند ﴿۶۷﴾ خداوند، مردان و زنان منافق و کفار را به آتش دوزخی که همواره در آن خواهند بود وعده داده است. همین برایشان کافی است. در حالی که نفرین خداوند و عذابی همیشگی برای آنهاست ﴿۶۸﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا
 وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ
 كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ وَخُضْتُمْ
 كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حِطَّتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٦﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ
 نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ
 إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا
 أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ
 أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
 ﴿٧١﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ
 وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٦﴾

[شما منافقان] همانند عده‌ای هستید که قبل از شما زندگی می‌کردند [با این تفاوت که] آنها قویتر، دارا تر، و از نظر نسل پر تعداد تر از شما بودند! آنها از سهم شان [که تقدیر شده بود] بهره‌مند شدند. شما هم بهره‌مند شده‌اید درست مثل همان‌ها، شما [در انکار حقایق] فرو رفتید، همان‌طور که آنها فرو رفتند. آنها سرانجام دستاوردهای خود را در دنیا و هم در آخرت تباہ شد. و همه‌شان زیانکارند! ﴿٦٩﴾ آیا خبر عاقبت کسانی که قبلاً زندگی می‌کرده‌اند به آنها نرسیده است چون قوم نوح و عاد و ثمود و قوم ابراهیم و اصحاب مدین و شهرهای زیر و رو شده [قوم لوط]؟! همان‌هایی که پیامبران‌شان با دلایلی روشن به سویشان آمدند! بدانید که خداوند به آنها ظلم نکرد بلکه آنها خود به خویشتن ظلم روا داشتند! ﴿٧٠﴾ مردان و زنان اهل ایمان یار و یاور یکدیگرند، همواره مردم را به نیکی امر می‌کنند و از زشتی و پلیدی باز می‌دارند. نماز به پا می‌دارند و زکات پرداخت می‌نمایند و از خداوند بزرگ و پیامبرش اطاعت می‌کنند. اینها مشمول رحمت الهی قرار خواهند گرفت و بدانید که خدا مقتدر و حکیم است ﴿٧١﴾ خداوند بزرگ، مردان و زنان اهل ایمان را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست وعده داده است، و آنها در آنجا جاودان خواهند ماند. جایگاهشان در بهشت‌های ابدی پاکیزه است و خوشنودی و رضایت خداوند بالاتر از همه اینهاست. بدانید که پیروزی بزرگ همین است! ﴿٧٢﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ جِهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
 وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيُسَّ الْمَصِيرُ ﴿٧٦﴾ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا
 وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ
 بِمَا كَفَرُوا وَمَا تَقَمُّوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
 مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمْ
 اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
 مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٦﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لِنِءِ أَمَانَةٍ
 مِنْ فَضْلِهِ لِنَصْدَقَ وَلَكُنْ مِنْ الصَّالِحِينَ
 ﴿٧٥﴾ فَلَمَّ آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ
 مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ
 بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾
 أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
 عَلِيمُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جِهْدَهُمْ
 فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

ای پیامبر! با کافران و منافقان به جهاد برخیز و بر آنها سخت بگیر^(۷۱)، زیرا جایگاهشان جهنم است و چه بد سرنوشتی است [این جهنم]! ﴿۷۲﴾ به الله سوگند می‌خورند که [سخن کفرآلود] نگفته‌اند، اما سخن کفرآلود گفته‌اند! آنها پس از اسلام آوردن، دوباره کافر شده‌اند! قصد کاری را داشتند که به انجام آن موفق نشدند! آنها در حقیقت انتقام نعمت‌هایی را که خداوند و رسولش به آنها عطا کرده پس می‌دهند! پس چنانچه توبه کنند برایشان بهتر است و اگر [از حق] روی‌گردان شوند خداوند آنها را در دنیا و آخرت به عذابی دردناک مجازات خواهد کرد، آن چنان که برایشان در روی زمین هیچ یار و یآوری نخواهد بود! ﴿۷۳﴾ عده ای از آنها با خداوند بی‌یمان بستند که چنانچه به ما از فضل و کرمش مالی ببخشد حتما [از آن به نیازمندان] صدقه می‌دهیم و آدم‌های خوب و صالح می‌شویم ﴿۷۴﴾ اما هنگامی که خداوند از فضل و کرمش به آنها عطا کرد، بخل ورزیدند و از تعهدی که کرده بودند سرباز زدند ﴿۷۵﴾ و به خاطر خُلف وعده ای که با خدا کردند و نیز دروغ‌هایی که گفتند همواره تا روزی که به ملاقات خدا بروند قلب‌هایشان معدن نفاق و دورویی خواهد بود! ﴿۷۶﴾ آیا نمی‌دانند که خداوند بزرگ هم بپریشان را می‌داند و هم نجوایشان را [می‌شنود] بدانید که خداوند بر هر غیب و نادیده‌ای اِشراق کامل دارد ﴿۷۸﴾ و کسانی که از صدقات مؤمنان مطیع، عیب جویی می‌کنند، و آنهايي را که فقط به دسترنج‌شان امید دارند مسخره می‌کنند، خداوند نیز آنها را استهزاء می‌کند، و بدانند که برایشان عذابی دردناک مهیاست! ﴿۷۹﴾

۱. کفر و نفاق دو صفت مخربند و آدمی را از وصال به حقیقت باز می‌دارند. یک سالک موظف است این دو صفت مخرب را در وجودش شناسایی کرده و به جهاد علیه آنها اقدام کند. بر آنها سخت بگیرد تا از سیطره‌شان آزاد شود. اگر هر انسانی اینگونه عمل کند، جهان بیرون، جهانی متعالی خواهد بود. زیرا بیرون از درون تبعیت می‌کند.

أَسْتَغْفِرَ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
 فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ
 خِلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ حَهَمَةٍ أَشَدُّ حَرًّا
 لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً
 بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ
 مِنْهُمْ فَاسْتَدْنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ
 تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا
 مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ
 عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ
 ﴿٨٤﴾ وَلَا تَعْجَبْ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ
 بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا
 أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ
 أُولُو الْأَطْوَالِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَأْكُلْ مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

چه برای آنها طلب آموزش کنی و چه نکنی، بدان که اگر هفتاد بار هم برایشان آموزش بخواهی خداوند هرگز آنها را نخواهد بخشید، زیرا آنها خدا و پیامبرش را انکار کردند. و خداوند هیچ‌گاه جماعت زشتکار بدسیرت را هدایت نمی‌کند ﴿۸۰﴾ و آنها که [به جهاد نرفتند و] خانه‌نشین شدند و با این کار از مخالفت با پیامبر خدا شادمانند، و به این که با جان و مالشان در راه خدا جهاد کنند رغبتی نداشتند و می‌گفتند: در این هوای گرم و سوزان به جنگ نروید! بگو: آتش دوزخ گرمتر و سوزان‌تر است؛ البته اگر درک کنند! ﴿۸۱﴾ در حقیقت به خاطر دستاوردشان باید کمتر بخندند و بیشتر گریه کنند! ﴿۸۲﴾ هرگاه خداوند تو را به سوی گروهی از آنان گرداند [عده‌ای از آنها را ببینی]، که از تو اجازه حضور در جهادی دیگر را خواهند خواست. به آنها بگو: شما هرگز با من به جهاد نخواهید آمد و هرگز همراه من با هیچ دشمنی پیکار نخواهید کرد. همان‌طور که بار اول راضی شدید تا در خانه بمانید، اکنون نیز همراه با مخالفان [حکم خدا] خانه‌نشین باشید! ﴿۸۳﴾ چون کسی از آنها بمیرد هیچ‌گاه بر او نماز نگزار و بر سر قبرش نایست زیرا آنها خدا و پیامبر را انکار کردند و فاسقانه مردند ﴿۸۴﴾ و [کثرت] اموال و اولاد آنها تو را شگفت‌زده نکند، زیرا خداوند همین چیزها را مایه مجازاتشان در دنیا قرار داده است، و بدان که در کفر و بی‌ایمانی، جانشان کنده خواهد شد ﴿۸۵﴾ و هنگامی که سوره‌ای نازل شود که به خدا ایمان آورید و همراه با پیامبرش جهاد کنید، مرفهین آنها خواهند گفت: اجازه بده و بگذار همراه با خانه‌نشینان، ما هم خانه‌نشین باشیم! ﴿۸۶﴾

رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
 لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيَتِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ
 وَأَوْلِيَتِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾
 وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ
 كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ
 لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ
 مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾
 وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلْتَ لِيُحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أُجِدُ
 مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيِبُوا فَمُمْسِكِينَ مِنَ الدَّمْعِ
 حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾ * إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى
 الَّذِينَ يَسْتَعِذُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَن يَكُونُوا
 مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْمُونَ ﴿٩٣﴾

آنها از این که با خانه‌نشینان باشند خوشنودند. آنها مرکز فهم و ادراک‌شان از کار افتاده و [هیچ حقیقتی را] درک نمی‌کنند ﴿۸۷﴾ و اما پیامبر و اهل ایمانی که همراه اویند با مال و جانشان جهاد می‌کنند، و بدون تردید بهترین‌ها برای آنهاست و آنها رستگار و پیروزند ﴿۸۸﴾ خداوند برایشان بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست مهیا کرده و در آنجا جاودانه خواهند زیست. و این همان پیروزی بزرگ است ﴿۸۹﴾ گروهی از اعراب [بادیه‌نشین] با عذر و بهانه آمدند تا به آنها اجازه داده شود [تا به جهاد نیایند]. بدانید کسانی که خدا و پیامبرش را انکار کنند [جهاد نمی‌کنند] و خانه‌نشینند! به زودی به کافران این جماعت، مجازات دردناکی خواهد رسید! ﴿۹۰﴾ بر ناتوانان و بیماران و آنان که چیزی برای انفاق ندارند، چنانچه برای خدا و پیامبرش، خیرخواه [مردم] باشند، [گناهی نیست اگر به جهاد نروند]. زیرا بر نیکوکاران مؤاخذه نیست. و بدانید که خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۹۱﴾ هم چنین بر آن عده که نزد تو آمدند تا تجهیزشان کنی و تو گفתי چیزی برای تجهیزتان ندارم، و برگشتند در حالی که چشمانشان از اندوه اشکبار بود گناهی نیست زیرا چیزی نداشتند که در راه خدا انفاق کنند ﴿۹۲﴾ مجازات خداوند بر کسانی است که در عین توانگری از تو می‌خواهند که به جهاد نیایند و از این که با خانه‌نشینان هستند خوشنودند! بدان که خداوند مرکز فهم و ادراک آنها را مهر [باطل] زده و آنها حقایق را نمی‌فهمند! ﴿۹۳﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا
لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى
اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ يُنْفِقُ فِيمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَجْلِبُونَ بِاللَّهِ
لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِيُتَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا
عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَآؤُهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءُ مِمَّا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾ يَجْلِبُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِن
تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْفَاسِقِينَ
﴿٩٦﴾ الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ
مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ
الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمْ
الَّذِينَ آوَوْا عَلَيْهِمْ دَائِرَةً السُّوءِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ
الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ
قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَاتٍ الرَّسُولِ أَلَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

و هنگامی که [پیروزمندانه از جهاد]، به سویشان برگردید، شروع به عذرخواهی از شما می‌کنند، بگو: عذرخواهی نکنید که شما را باور نداریم زیرا خداوند، ما را از حال و روزتان خبردار کرده است. زیرا خدا و پیامبرش عملکردتان را می‌بینند، بدون شک شما به سوی خداوند آگاه از نمان و آشکار باز می‌گردید تا از عملکردتان آگاهتان کند! ﴿۹۴﴾ هنگامی که به سویشان بازگردید به خدا سوگند می‌خورند تا از خطایشان درگذرید! اما شما از آنها دوری کنید! زیرا جماعتی پلیدند و به خاطر دستاوردشان در دوزخ جای دارند ﴿۹۵﴾ برای شما قسم می‌خورند تا از آنها راضی شوید، و اگر هم از آنها راضی شوید بدانید که خداوند از جماعت زشت‌کار بدسیرت راضی نخواهد شد ﴿۹۶﴾ اعراب بادیه‌نشین، کفر و نفاقشان شدیدتر است، و به جهل از احکامی که خداوند بر پیامبرش نازل کرده سزاوارترند. حال آنکه خداوند آگاه و حکیم است ﴿۹۷﴾ گروهی از اعراب بادیه‌نشین آن چه را که به عنوان اتفاق می‌دهند غرامت محسوب کرده و همواره منتظرند تا حوادث ناگواری به شما برسد! اتفاقات ناگوار بر خودشان باد! بدانید که خدا شنوا و آگاه است ﴿۹۸﴾ و عده‌ای از اعراب بادیه‌نشین به خداوند و روز قیامت ایمان دارند و آن چه را اتفاق می‌کنند مایهٔ نزدیکی به خدا و دعای پیامبر می‌دانند. بدانید که آنها با این رفتار به خداوند نزدیک شده‌اند، و به زودی خدای بزرگ آنها را در رحمت بیکرانش داخل می‌کند زیرا خداوند بسیار آمرزنده و باگذشت است ﴿۹۹﴾

وَالسَّيْقُونِ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
 اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ
 لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
 ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾ وَمَنْ حَوَّلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
 مُتَنَفِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ
 نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنَعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابِ
 عَظِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا
 وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 ﴿١١٣﴾ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ
 إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ
 اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ
 اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٥﴾ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَىٰ اللَّهُ عَمَلَكُمْ
 وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١٥﴾ وَآخَرُونَ مَرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ
 إِمَّا يَعِدُّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٦﴾

اولین گروه از مهاجران و انصار و نیز کسانی که به نیکی در پی آنها رفتند [بدانند] خداوند از آنها راضی است و آنها نیز از او خشنودند و بدانند [خدا] برایشان بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست مهیا کرده است تا در آن جاودانه بمانند و حقیقتاً این پیروزی بزرگی است ﴿۱۰۰﴾ و گروهی از اعراب بادیه‌نشین که در اطراف شما هستند منافقتند. حتی گروهی از اهل مدینه نیز سخت در نفاق‌اند. تو آنها را نمی‌شناسی اما ما آنها را می‌شناسیم و به زودی دو بار مجازاتشان خواهیم کرد و پس از آن به سوی عذاب بزرگ رهسپار می‌شوید ﴿۱۰۱﴾ و گروهی دیگر به گناهانشان اعتراف دارند که اعمال نیک را به کارهای زشت آلوده‌اند. امید است که خدا توبه‌شان را ببیزد زیرا خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۰۲﴾ از اموال آنها صدقه‌ای برگیر تا تطهیر و پاکیزه‌شان کرده باشی. و برایشان دعا کن زیرا دعای تو برای آنها مایه آرامش است و بدان که خدا شنوا و آگاه است ﴿۱۰۳﴾ آیا هنوز نمی‌دانند این خداست که توبه بندگان را می‌پذیرد و صدقات را قبول می‌کند؟! [بدانید که] خداوند بزرگ، بسیار توبه‌پذیر و با گذشت است ﴿۱۰۴﴾ و بگو: عمل کنید و بدانید که خدا و پیامبرش و اهل ایمان نظاره‌گر اعمال شما هستند! به زودی به سوی خدای دانای نهان و آشکار، بازگردانده خواهید شد و او شما را از عملکردتان آگاه می‌کند ﴿۱۰۵﴾ و گروهی دیگر کارشان به امر خدا واگذار شده است یا آنها را مجازات می‌کند و یا توبه‌شان را می‌پذیرد. و خداوند بزرگ دانا و حکیم است ﴿۱۰۶﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
 الْمُؤْمِنِينَ وَإِزْوَادَ الْمَنِّ حَارِبَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، مِنْ قَبْلُ
 وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا آلَ الْحُسَيْنِ ^ط وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
 لَكَاذِبُونَ ﴿١٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا الْمَسْجِدُ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى
 مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ
 يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
 عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرًا مِمَّنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
 عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَأْتَاهَا بِيهٍ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ^ط وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
 الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً
 فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ^ط وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ
 ﴿٢٠﴾ إِنْ اللَّهُ أَشْرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
 بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقْلَتُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
 وَيُقْتَلُونَ وَعَدَّ أَعْلَاهُ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
 وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
 بِبَيْعِكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ، وَذَلِكَ هُوَ الْقَوْلُ الْعَظِيمُ ﴿٢١﴾

و کسانی که مسجدی می‌سازند برای زیان رساندن [به مردم] و [ترویج] کفر و ایجاد نفاق بین اهل ایمان، و آن را کمینگاه کسی قرار می‌دهند که از قبل با خدا و پیامبر در جنگ بوده، و با این حال قسم می‌خورند که جز نیکی و خیرخواهی نیتی نداریم، بدانید که خداوند بر دروغ‌گویی آنها شهادت می‌دهد! ﴿۱۰۷﴾ هرگز در آن [مسجد] پا مگذار! آن مسجدی که از روز اول بر پایه حرمت گذاشتن به خدا بنا شده، سزاوارتر است که در آن پا گذاری. در آنجا مردانی هستند که دوست دارند پاکیزه شوند زیرا خداوند پاکیزگان را دوست دارد ﴿۱۰۸﴾ آیا کسی که آن را بر اساس حرمت گذاشتن به خدا و خشنودی او بنا کرده بهتر است یا کسی که اساس آن را بر لبه پرتگاه سستی بنا نموده که هر لحظه در آتش دوزخ فرو ریختنی است؟! بدانید که خداوند جماعت ظلم پیشه را هدایت نخواهد کرد ﴿۱۰۹﴾ بدانید، آن چه بنا کرده‌اند پیوسته مایه تردید قلب‌هاشان خواهد بود، مگر آن که قلب‌هایشان پاره پاره گردد! و خداوند آگاه و حکیم است ﴿۱۱۰﴾ و خداوند از اهل ایمان، جان‌ها و اموال‌شان را خرید تا بهشت برای آنها باشد. کسانی که در راه خدا جهاد کردند، کشتند و کشته شدند، برای آنها وعده حقی از جانب خداوند در تورات و انجیل و قرآن آمده است. و چه کسی خوش قول تر از خداوند است؟! پس بدین خرید و فروشی که کرده‌اید شادمان باشید و بدانید که این یک پیروزی بزرگ است ﴿۱۱۱﴾

التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّاجِدُونَ
 الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
 وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ
 وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ
 مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا
 كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَّهَا
 أَيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ
 لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانِ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ
 هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾
 لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ
 اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ
 فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

توبه کنندگان، عبادت کنندگان، ستایش کنندگان، روزه‌داران، رکوع کنندگان، سجده کنندگان، امرکنندگان به نیکی و بازدارندگان از بدی و ننگهبانان اوامر الهی، به همه این مؤمنین بشارت ده! ﴿۱۱۲﴾ سزاوار نیست که پیامبر و اهل ایمان برای مشرکان طلب آموزش کنند هرچند که آنها از نزدیکان شان باشند! آن هم بعد از آن که دانستند آنها اهل دوزخند! ﴿۱۱۳﴾ و طلب آموزش ابراهیم برای پدرش صرفاً به خاطر وعده‌ای بود که به او داده بود و هنگامی که فهمید او قطعاً دشمن خداست از او بیزاری جست! زیرا ابراهیم خداترس و بردبار بود ﴿۱۱۴﴾ خداوند هیچ قومی را بعد از آن که هدایت شان کرد گمراه نمی‌کند، مگر آن که برایشان بیان کند که از چه بیرهیزند! و خداوند بر هر چیزی آگاه است ﴿۱۱۵﴾ و فرمانروایی آسمان ها و زمین از آن خداست. زنده می‌کند و می‌میراند. و شما را غیر از خداوند بزرگ یار و یآوری نیست ﴿۱۱۶﴾ خداوند رحمتش را شامل حال پیامبر و مهاجران و انصار و کسانی که در آن لحظات دشوار از او پیروی کردند، نمود. در حالی که نزدیک بود توجه عده‌ای از آنها، منحرف شود [و از جهاد باز بمانند]. اما خداوند توبه‌شان را پذیرفت زیرا خداوند بزرگ بسیار مهربان و باگذشت است ﴿۱۱۷﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ
 بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ
 مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ
 الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ
 الصَّالِحِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
 مِنَ الْأَعْرَابِ أَن يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا
 بِأَنفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ
 وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ مَوْطِئًا
 يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ
 لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
 وَادِيًّا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾ * وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً
 فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ
 وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

و نیز آن سه نفری که [در مدینه] ماندند [و به جهاد نرفتند] زمین با همه وسعتش، بر آنها چنان تنگ شده بود [که جایی برای رفتن نداشتند] تا آنجا که حتی جان در نشان کلافه بود! عاقبت دیدند که هیچ پناهگاهی جز خود خداوند نیست! در آن هنگام خداوند به آنها توفیق توبه داد و توبه‌شان را پذیرفت زیرا این خداوند است که بسیار توبه‌پذیر و با گذشت است ﴿۱۱۸﴾ ای اهل ایمان! حرمت خدا را نگاه دارید و همواره با راستگویان باشید ﴿۱۱۹﴾ اهل مدینه و اعراب بادیه‌نشینانی که در اطراف آنها هستند نباید که از اطاعت پیامبر خدا تخلف کنند و جان خودشان را بر جان او ترجیح دهند. باید بدانند که در راه خدا هیچ تشنگی و خستگی و گرسنگی به آنها نمی‌رسد، و نیز هیچ گامی که موجب خشم کفار شود بر نمی‌دارند، و هیچ آسیبی از دشمن نمی‌بینند، مگر آن که به واسطه آن، پاداش عمل صالحی برای آنها نوشته شود! بدانید که خداوند بزرگ پاداش نیکوکاران را ضایع نخواهد کرد ﴿۱۲۰﴾ و هیچ مالی چه اندک و چه فراوان، انفاق نمی‌کنند، و هیچ بیابانی را نمی‌پیمایند مگر آن که بر آنها بهترین پاداش الهی به سبب عملکردشان مقرر شود! ﴿۱۲۱﴾ حال که اهل ایمان نمی‌توانند همگی سفر کنند پس چرا از هر گروهی، تعدادی برای کسب دانش دین سفر^{۱)} نمی‌کنند تا بدینوسیله هنگامی که به سوی قوم خود برمی‌گردند آنان را از [نافرمانی حق] برحذر دارند. امید آن که از این کارها حذر کنند! ﴿۱۲۲﴾

۱. این سفر یک سیر و سلوک الهی است. آنکه به حقیقت واصل شود، توان تعلیم و راهبری دارد.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ
وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلظَةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
﴿١١٢﴾ وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ
هَذِهِ ءِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فزَادَتْهُمْ ءِيمَانًا وَهُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١١٤﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١١٥﴾ أُولَٰئِكَ
يُرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ
ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿١١٦﴾ وَإِذَا مَا
أَنْزَلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَىٰكُمْ
مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ أَنْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَفْقَهُونَ ﴿١١٧﴾ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ
رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٨﴾ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٤﴾

ای اهل ایمان! با کافرانی که نزدیک شما آیند پیکار^(۱) کنید تا شما را [در ایمانتان] محکم و مصمم بیابند، و بدانید که خداوند با کسانی است که حرمت او امرش را نگاه می‌دارند ﴿۱۲۳﴾ هرگاه سوره‌ای نازل شود عده‌ای از آنها می‌گویند این [سوره] ایمان کدام یک از شما را زیادتر کرده است؟! [به آنها بگو] کسانی که ایمان آوردند [همان موقع] ابر ایمانشان افزودند و آنها [به فضل الهی] خشنودند! ﴿۱۲۴﴾ اما کسانی که در قلب‌هاشان (مراکز إدراک و فهم‌شان) بیماری (نفهمی) است همواره پلیدی بر پلیدی‌شان می‌افزاید و در حال کفر از دنیا خواهند رفت ﴿۱۲۵﴾ آیا آنها نمی‌بینند که هر سال یک بار یا دو بار آزمایش می‌شوند؟! با این وجود، باز توبه نمی‌کنند و پندی نمی‌گیرند! ﴿۱۲۶﴾ هنگامی که سوره‌ای نازل شود، [منافقان] به یکدیگر نگاه می‌کنند [و می‌گویند]: آیا کسی شما را می‌بیند؟! [اگر نه، از مجلس پیامبر خارج شوید] و سپس [از حقیقت] منصرف می‌شوند! حال آن که خداوند قلب‌هایشان را از حقیقت منصرف کرده است! زیرا آنها جماعتی نافهم‌اند ﴿۱۲۷﴾ به راستی پیامبری از جنس خودتان به سویتان آمده است بدانید که رنج و اندوه شما برای او سخت و گران است و اصرار به هدایت شما دارد و نسبت به اهل ایمان مهربان و با گذشت است ﴿۱۲۸﴾ اگر آنها [از حقایق] روی بگردانند [باکی نیست!] تو بگو: خداوند بزرگ که جز او هیچ معبودی نیست مرا کافی است! [در همهٔ امور] بر او توکل می‌کنم که او پروردگار عرش عظیم است! ﴿۱۲۹﴾

۱. آن کافری که نزدیک ماست، نفس طغیانگر ماست. دشمن ما، درون ما و در کنار ماست. همچنانکه پیامبر ﷺ فرمودند: «أعدى عدوك نفسك التي بين جنبيك» (بدترین دشمن تو، نفسی توست که در آستین توست).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّتِلَاكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۝١ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا
 أَن أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَن أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا أَن لَهُمْ قَدَمٌ صَدَقَ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالِ الْكُفْرُونَ
 إِن هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ۝٢ إِن رَّبُّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ
 مَا مِّنْ شَافِعٍ إِلَّا مَن بَعْدَ إِذْنِهِ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
 أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝٣ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقَّقًا أَنَّهُ
 يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَلِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ
 وَعَذَابٌ أَلِيمٌ يَمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝٤ هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ
 ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
 وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ
 لِقَوْمٍ يَعْمُونَ ۝٥ إِن فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ
 اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ۝٦

سوره یونس

الر. اینها آیات کتاب حکیم است ﴿۱﴾ آیا مردم تعجب می‌کنند که ما به مردی از جنس خودشان وحی کردیم تا جهانیان را [از بدی] برحذر دارد و به اهل ایمان نیز بشارت دهد که آنها نزد پروردگارشان بلند مرتبه‌اند؟! [با این وجود]، منکران حقیقت گفتند: این مرد یک جادوگر واقعی است! ﴿۲﴾ بدانید که پروردگار شما، خدایی است که آسمان‌ها و زمین را در شش روز آفرید سپس به فرمانروایی [بر مخلوقات] پرداخت. او تمام امور هستی را تدبیر می‌کند. و بی‌اجازه‌اش هیچ شفاعت‌کننده‌ای وجود ندارد. این چنین است الله، پروردگار شما، پس فقط او را عبادت کنید! چرا از این حقایق پند نمی‌گیرید؟! ﴿۳﴾ بازگشت همه شما به سوی اوست و این یک وعده الهی به حق است! اوست که آفرینش را آغاز می‌کند سپس به سوی خود باز می‌گرداند تا به کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان نیک و براساس عدالت بوده، پاداش دهد. بدانید آنها که حقایق را انکار کردند به خاطر دستاورد کفرآلودشان، شرابی از آب جوشان و عذابی دردناک در انتظارشان است ﴿۴﴾ اوست که خورشید را درخشان آفرید و ماه را فروغ بخشید و مراحلی برایش تعیین کرد تا شما به واسطه آن، شمار سال‌ها و حساب کارها را بدانید، و خداوند همه اینها را جز به حق خلق نکرد! بدینسان آیات و نشانه‌ها را برای اهل دانش شرح می‌دهد ﴿۵﴾ در این چرخه شب و روز و آن چه خداوند در آسمان‌ها و زمین خلق کرده به راستی نشانه‌هایی است برای کسانی که حرمت خدا را نگاه می‌دارند ﴿۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا
 بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ
 النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِآيَاتِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
 الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوْلَهُمْ فِيهَا سَبْحَانَكَ
 اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَءَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ
 لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ
 اسْتَعَجَلَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفَاضَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ فَنَذَرَ الَّذِينَ
 لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ
 الضُّرُّ دَعَا الْجِنِّيَّةَ أَوقَاعِدًا أَوقَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
 عَنْهُ ضُرَّهُ وَرَمَّكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ وَكَذَٰلِكَ زَيَّنَ
 لِمَنْ سَرَفِنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ
 مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا تَلَمَّوْا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا
 لِيُؤْمِنُوا كَذَٰلِكَ تَجْرِي الْقَوْمِ الْمَجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ
 خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

کسانی که به دیدار ما امید و اعتقادی ندارند و به زندگی دنیا دل خوش داشته‌اند و به آن تکیه کرده‌اند، و نیز کسانی که از آیات و نشانه‌های ما غافل‌اند، ﴿۷﴾ بی‌شک همه اینان به خاطر دستاوردها، جایگاه شان دوزخ است! ﴿۸﴾ و کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان نیک و شایسته است، خداوند آنها را به واسطه همان ایمانی که دارند هدایت می‌کند، [آن هم] به بهشت‌های پرنعمتی که نهرها در زیر پایشان جاری است ﴿۹﴾ دعای آنها در آنجا اینست که: خداوندا تو پاک و بی‌نقصی! و برکت ورودشان، «سلام» است. و پایان دعایشان، الحمد لله رب العالمین! ﴿۱۰﴾ اگر با همان حرص و شتابی که مردم برای خود منفعت می‌طلبند خدا برایشان شرّ می‌خواست، بی‌تردید همه مرگشان فرا رسیده بود! پس کسانی را که به دیدار ما امید و اعتقادی ندارند به خود و ما گذاریم تا در گمراهی خویش، حیران بمانند ﴿۱۱﴾ هنگامی که مصیبتی به انسان وارد می‌شود ما را - چه در حال به پهلو خوابیده، چه نشسته و چه ایستاده - به دعا می‌خواند، و چون آن مصیبت را از او دور سازیم وقتی زمان می‌گذرد [چنان تغییر می‌کند که] گویی برای رفع آن مصیبت، هیچ‌گاه ما را به دعا نخوانده است! عملکرد زیاده‌خواهان این‌گونه در نظرشان جلوه‌گر می‌شود ﴿۱۲﴾ ما مردمی را که قبل از شما بودند چون ظلم کردند و به پیامبرانی که با دلائل روشن به سویشان آمدند ایمان نیاوردند نابود کردیم. بدانید این چنین مجرمان را مجازات می‌کنیم! ﴿۱۳﴾ بعد از آنها، شما را به عنوان جانشینانی در زمین انتخاب کردیم تا ببینیم شما عملکردتان چگونه است! ﴿۱۴﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
 لِقَاءَنَا أَأَنْتَ بِفِرْعَوْنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ
 لِي أَنْ أَدَّبِلَّهُ وَمَنْ تَلْقَائِي فَأَنَا نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ
 إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُلْ
 لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ وَعَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ
 فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾
 فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
 إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمَجْرُمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا
 عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَدْعُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا
 فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا
 كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كِمَّةٌ
 سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
 ﴿١٩﴾ وَيَقُولُونَ لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا
 الْغَيْبُ لِلَّهِ فَاتَّظَرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

و هنگامی که آیات روشنگر ما بر آنها خوانده می شود کسانی که به دیدار ما امید و اعتقادی ندارند می گویند: یک قرآنی به غیر از این بیاور، یا [به چیز دیگری] تبدیلیش کن! بگو: سزاوار نیست که من خودسرانه آن را تغییر بدهم، زیرا فقط از آن چه که به من وحی می شود تبعیت می کنم. و اگر نافرمانی خدا کنم از عذاب روز بزرگ هراسانم! ﴿۱۵﴾ بگو: اگر خدا می خواست هیچ گاه آن را بر شما عرضه نمی کردم و از آن آگاهتان نمی ساختم. عمری در میان شما زندگی کرده ام (می دانید که اهل دروغ نیستم) چرا تعقل نمی کنید؟! ﴿۱۶﴾ واقعاً چه کسی ظالم تر از کسی است که بر خداوند دروغ ببندد و نشانه هایش را تکذیب کند؟! بدانید خداوند چنین مجرمانی را موفق و رستگار نمی کند ﴿۱۷﴾ به جز خداوند، چیزهایی را پرستش می کنند که نه می توانند آسیبی به آنها رسانند و نه به آنها نفعی بدهند و ادعا می کنند اینها شفیعان و واسطه های ما در پیشگاه خداوندند! بگو: آیا خدا را از چیزی خبر می دهید که در هیچ آسمان و زمینی سراغ ندارد؟! پاک و بی نقص است خداوند بزرگ! و از پندارهای شرک آلودشان، بلند مرتبه تر است ﴿۱۸﴾ مردم جز یک امتی واحد نبودند. آنگاه میانشان اختلاف افتاد و اگر فرمانی از طرف پروردگارت از قبل صادر نشده بود، بخاطر اختلاف شان، کارشان تمام بود! ﴿۱۹﴾ و می گویند چرا معجزه های از جانب پروردگارش بر او نازل نمی شود؟! بگو: غیب و نادیده ها از آن خداوند است! پس منتظر باشید من نیز پا به پای شما انتظار می کشم! ﴿۲۰﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّن بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ
 فِيهَا آيَاتِنَا قَلِيلٌ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُمُونَ مَا تَمْكُرُونَ
 ﴿٢١﴾ هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ
 وَجَرَينَ بِهِمْ بَرِيحٌ طَيِّبَةٌ وَفَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ
 وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ
 دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن أُنجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ
 مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾ فَالْمَا أُنجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
 الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْتُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾
 إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ
 بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
 أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَأَزْيَنَتْ وَظَنَ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَالِدُونَ
 عَلَيْهَا آتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَنَ
 بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاللَّهُ يَدْعُوا
 إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

وقتی مردم مصیبت زده‌ای را رحمتی می‌چشانیم، برای آیات ما نقشه می‌کشند! بگو خداوند بزرگ هر حيله‌ای را سریع‌تر از شما تدبیر می‌کند! و بدانید که رسولان آسمانی ما، فریبکاری‌های شما را می‌نویسند! ﴿۲۱﴾ اوست که شما را در خشکی و دریا به پیش می‌برد، آنگاه که در کشتی قرار می‌گیرید هنگامی که بادهای موافق، سرنشینان را در آرامش به سوی [مقصد] می‌برد، خوشحال و مسرورند. اما هنگامی که طوفان بنیان‌کن از راه می‌رسد و موج‌ها از هر سو آنها را محاصره می‌کند و گمان می‌کنند که کارشان تمام است. خدا را از روی اخلاص فریاد می‌زنند که: اگر ما را نجات دهی [از این به بعد] شکرگزار خواهیم بود! ﴿۲۲﴾ اما هنگامی که خدا نجاتشان می‌دهد دوباره به ناحق در روی زمین ظالمانه رفتار می‌کنند! ای مردم، ستم‌های شما به زیان خود شماست. بدانید که بهره‌ناچیزی از زندگی دنیا می‌برید آن‌گاه بازگشت‌تان به سوی ماست! و یقیناً شما را از عملکردتان آگاه خواهیم کرد ﴿۲۳﴾ بدانید مثل زندگی دنیا چون آبی است که از آسمان نازل می‌کنیم تا به واسطه آن گیاهانی خوردنی برای مردم و چهارپایان سبز شود. و هنگامی که زمین به این نعمت آراسته شد و مردم گمان کردند که کاملاً بر آن مسلط‌اند [و همه‌کاره خودشان‌اند] فرمان ما شب‌هنگام و یا روز فرا می‌رسد و چنان همه‌چیز را از بیخ و بن برکنیم که گویی دیروز هرگز چنین چیزهایی وجود نداشته است! بدانید که ما این چنین آیات و نشانه‌ها را برای متفکرین شرح می‌دهیم ﴿۲۴﴾ خداوند به سوی سرای امن و آرامش فرامی‌خواند و هر کس را صلاح بداند به راه درست و نجات‌بخش راهنمایی می‌کند ﴿۲۵﴾

* لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ
 وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ
 كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَا لَهُمْ
 مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ
 مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
 جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا
 بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَانًا تَعْبُدُونَ ﴿٦٨﴾ فَكَفَىٰ بِاللَّهِ
 شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٦٩﴾
 هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ
 الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنْ
 السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ بِمَلِكِ السَّمْعِ وَالْأَبْصَرِ وَمَنْ يُخْرِجُ
 الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ
 فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٧١﴾ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ
 الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٧٢﴾ كَذَٰلِكَ
 حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧٣﴾

کسانی که نیکی می‌کنند پاداششان نیکی و حتی افزون‌تر از آن است. تاریکی و ذلت چهره‌هایشان را نمی‌پوشاند! زیرا آنها اهل بهشتند و در آن جاودانه می‌مانند ﴿۲۶﴾ کسانی که دستاوردهای پلیدی و گناه است همانند آن چه مرتکب شده‌اند جزا می‌بینند. ذلت سراپایشان را فرا گرفته و هیچ چیز نمی‌تواند آنها را از مجازات الهی مصون بدارد. چنان سیه‌روی شده‌اند که گویی چهره‌هایشان پاره‌ای از شب تاریک است، آنها اهل دوزخند و در آن جاودانه خواهند ماند ﴿۲۷﴾ و هنگامی که در روز محشر همه آنها را جمع کنیم به مشرکان گوئیم: شما و معبودهایتان در جای خود قرار گیرید. آن‌گاه بین آنها جدایی بیاندازیم در حالی که معبودهایشان می‌گویند: شما هیچ‌گاه ما را پرستش نمی‌کردید! ﴿۲۸﴾ بین ما و شما، شهادت خداوند کافی است و خداگواه است که ما از پرستش شما آگاه نبودیم! ﴿۲۹﴾ در آنجا هر کس دستاورد اعمالش را دریافت می‌کند و همه به سوی خداوند، مولای حقیقی‌شان باز می‌گردند و معبودهای دروغین‌شان ناپدید می‌شوند ﴿۳۰﴾ بگو: چه کسی شما را از آسمان و زمین روزی می‌رساند؟! و چه کسی صاحب حقیقی شنوایی و بینایی است؟! و چه کسی زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می‌کشد؟! و چه کسی امور آفرینش را تدبیر می‌کند؟! به زودی خواهند گفت: الله! به آنها بگو: پس چرا حرمت نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۳۱﴾ الله پروردگار حقیقی شماست و بعد از مرز حق فقط گمراهی است! روی سوی کجا کرده‌اید؟! ﴿۳۲﴾ و این چنین کلام پروردگارت که گفته بود فاسقان ایمان نمی‌آورند، به حقیقت پیوست! ﴿۳۳﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلْ اللَّهُ يَبْدُوا
 الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَفَأَنْتُمْ تَوْفِكُونَ ﴿٢٤﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي
 إِلَى الْحَقِّ قُلْ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ
 يُتَّبَعَ أَمْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٢٥﴾
 وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا
 إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ
 لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا
 بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَدْعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 ﴿٢٨﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَا تَهُم تَأْوِيلَهُ كَذَلِكَ
 كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾
 وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
 بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلِكُمْ أَنْتُمْ
 بَرِحْتُمْ مِمَّا عَمَلْتُمْ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٣١﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ
 يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

بگو: آیا از میان این معبودهایتان کسی هست که چیزی خلق کند و باز زنده‌اش گرداند؟! بگو: این الله است که خلق را می‌آفریند سپس زنده بازشان می‌گرداند. با این حال چگونه از حق روی‌گردان می‌شوید؟! ﴿۲۴﴾ آیا از میان معبودهای شما کسی هست که بتواند به راه حق راهنمایی کند؟! بگو: خدا به سوی حق راهنمایی می‌کند. آیا کسی که توانایی هدایت به راه حق را دارد سزاوار تبعیت است یا کسی که این توانایی را ندارد و حتی خود نیازمند هدایت است؟! چه بر سرتان آمده؟! چگونه حکم می‌کنید؟! ﴿۲۵﴾ اکثر آنها فقط از گمان خود پیروی می‌کنند. حال آن که گمان و پندار، انسان را از حق بی‌نیاز نمی‌سازد. بی‌شک خداوند بزرگ از عملکردشان آگاه است ﴿۲۶﴾ سزاوار نیست که این قرآن را جز به خداوند بزرگ نسبت دهند، زیرا هم تصدیق‌کننده کتب آسمانی پیش از اینست، و هم شرح دهنده آنان، و بدون هیچ تردیدی از سوی پروردگار جهانیان است ﴿۲۷﴾ می‌گویند که [پیامبر] به دروغ قرآن را به خدا نسبت می‌دهد. به آنها بگو: اگر راست می‌گویید سوره‌ای مثل آن بیاورید. به جز خدا، از هر کس هم خواستید کمک بگیرید ﴿۲۸﴾ بلکه آنها چیزی را تکذیب می‌کنند که به علم آن اشراف ندارند و از معنای ناب آن بی‌خبرند. کسانی که قبل از آنها بودند نیز همین گونه، آیات را تکذیب کردند. پس بنگر عاقبت ظالمان چگونه بوده است ﴿۲۹﴾ برخی از آنها به آن ایمان می‌آوردند و برخی ایمان نمی‌آوردند. بدان که پروردگارت بر احوال مفسدان آگاهی کامل دارد ﴿۳۰﴾ و اگر تو را تکذیب کنند بگو من مسؤول اعمال خویشم و شما نیز مسؤول اعمال خودتان. شما از آن چه من انجام می‌دهم بیزارید من نیز از عملکرد شما بیزارم! ﴿۴۱﴾ برخی از آنها به سخنان تو گوش می‌دهند، اما آیا می‌توانی کسانی که حقایق را در نمی‌یابند و نسبت به آن کردند، شنوا کنی؟! ﴿۴۲﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعَمَىٰ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ
 ﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ
 يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
 مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِن مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّيَنَّكَ
 فَإِنَّمَا مَرَجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ
 أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ
 لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ
 ﴿٤٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ
 أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُمْ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ
 الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ عَلَيْكُمْ بِهِ ذِكْرٌ مِّن قَدِّكُمْ بِهِ
 تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
 هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ وَيَسْتَبِعُونَكَ
 أَحَقُّ هُوَ قَوْلِي وَإِنِّي إِنَّهُ وَلِحَقِّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

و برخی از آنها به تو می نگرند [در حالی که نگاهشان خالی از بصیرت است]. آیا می توانی کسانی را که نسبت به حقایق کورد و بصیرت ندارند، هدایت کنی؟! ﴿۴۲﴾ خداوند بر مردم هیچ ظلمی روا نمی دارد، بلکه این خود مردمند که به خویشتن ظلم می کنند! ﴿۴۴﴾ روزی که خدا همه را محشور کند چنان احساس می کنند که گویی بیش از ساعتی از روز در دنیا نبوده اند، آن هم به اندازه ای که فقط یکدیگر را دیده باشند؛ حقیقتاً زیان کردند کسانی که دیدار الله را انکار نمودند و هدایت نیافتند ﴿۴۵﴾ پاره ای از مجازاتشان را که به آنها وعده داده ایم، یا در دنیا به تو نشان دهیم و یا [قبل از آن] تو را بمیرانیم، در هر حال بازگشت همه شان به سوی ماست و خداوند شاهد عملکردشان است ﴿۴۶﴾ برای هرامتی پیامبری است و چون پیامبرشان بیاید در بین آنها به عدالت حکم کند و هیچ ظلمی به آنها نشود ﴿۴۷﴾ و می گویند: اگر راست می گویند، این وعده کی تحقق می یابد؟! ﴿۴۸﴾ بگو: غیر از آن چه خدا بخواهد من مالک هیچ سود و زبانی نیستم! برای هرامتی پایانی معین شده است، هنگامی که اجل آنها فرا برسد نه ساعت تأخیر می کنند و نه ساعتی جلوتر خواهند آمد ﴿۴۹﴾ بگو: اگر عذاب الهی شب یا روز شما را فرا گیرد چه می کنید؟! پس این شتاب گناهکاران برای چیست؟! ﴿۵۰﴾ آیا پس از این که [عذاب] واقع شده است، ایمان می آورید؟! اکنون فرا رسید آنچه که شتابانه طلب می کردید! ﴿۵۱﴾ سپس به کسانی که ظلم کرده اند گفته شود: بچشید عذاب جاودانه را! مگر به چیزی غیر از دستاوردتان مجازات می شوید؟! ﴿۵۲﴾ از تو می پرسند: آیا آن [وعده مجازات] حق است؟! بگو: آری، به پروردگارم قسم که حق است! و شما نمی توانید از آن جلوگیری کنید ﴿۵۲﴾

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا
 النَّدَامَةَ لَمَارَأُوا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ
 لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ
 وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِيهِ وَيُمِيتُ
 وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكْمُ مَوْعِظَةٌ
 مِنْ رَبِّكَمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
 ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا
 يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ
 فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ أَلَمْ أَذِّنْ لَكُمْ أَمْ عَلَى
 اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
 لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
 وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ
 فِيهِ وَمَا يَعْرُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
 السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

و اگر ظالمی تمام آن چه را که روی زمین است داشته باشد، می خواهد همه را بدهد و خود را از عذاب الهی نجات بخشد. و چون عذاب را بنگرد پشیمانی خود را پنهان می کند، حال آنکه میان نشان به عدالت قضاوت می شود و مورد ظلم واقع نشوند! ﴿۵۴﴾ آگاه باشید که آن چه در آسمان ها و زمین است از آن خداست! آگاه باشید که وعده خداوند حق است. هر چند اکثرشان نمی دانند ﴿۵۵﴾ اوست که زنده می کند و می میراند و بدون تردید به سوی او باز می گردید ﴿۵۶﴾ ای مردم! از جانب پروردگارتان موعظه ای برایتان آمده که شفای دردهای درونی تان است. و برای اهل ایمان سراسر هدایت و رحمت است ﴿۵۷﴾ بگو: به فضل و رحمت الهی شادمان و مسرور باشند. زیرا این از هر چه می اندوزند بهتر است! ﴿۵۸﴾ آیا به رزقی که خداوند به شما عطا کرده دقت کرده اید، که [خودسرانه] برخی را حلال و برخی را حرام می کنید؟! بگو: آیا چنین اجازه ای از خدا دارید یا این که به خداوند بزرگ افترا می بندید؟! ﴿۵۹﴾ کسانی که بر خداوند دروغ می بندند در رابطه با روز قیامت چه گمان کرده اند؟! همانا خداوند فضل و کرمش را بر مردم عطا می کند اما اکثر آنها ناسپاسند ﴿۶۰﴾ مشغول هر کاری باشی، و هر چه از قرآن بخوانی، و هر عملی [که شما مردمان] انجام دهید، بدانید که ما بر آن گواهیم، آن هم از لحظه ای که در آن وارد شده اید! و هیچ چیز نه در آسمان و نه در زمین از پروردگارت پنهان نمی ماند. و هیچ ذره ای - چه کوچک و چه بزرگ - وجود ندارد مگر آن که مقدراتش در کتابی روشنگر آمده است! ﴿۶۱﴾

الْآيَاتِ أُولِيَاءَ اللَّهِ لَاخَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَى
 فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَبْدِيلُ لِكَلِمَاتِ
 اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾ وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ
 الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ الْآيَاتِ لِلَّهِ
 مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ
 يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
 وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ
 لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا
 سُبْحٰنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطٰنٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
 مَا لَا تَعْمُونَ ﴿٦٨﴾ قُلْ إِنْ الَّذِينَ يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
 لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَّعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ
 نُذِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

آگاه باشید که دوستان خدا هیچ ترس و یأس و اندوهی به خود راه نمی‌دهند!

﴿۶۳﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و حرمت اوامر الهی را نگاه می‌دارند ﴿۶۳﴾

هم در زندگی دنیا و هم در زندگی جاودان بر آنها بشارت باد! قول و سخن

خداوند تغییر ناپذیر است، و این همان پیروزی بزرگ است ﴿۶۴﴾ سخنان آنها، تو

را اندوهگین نکند زیرا تمامی عزت و اقتدار از آن خداست و او شنوا و آگاه است

﴿۶۵﴾ آگاه باشید هر که در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست. بدانید آن کسان

که به جای خدا، معبودان دیگری را [برای نجات و آرامش خود] می‌خوانند جز از

گمان خود پیروی نمی‌کنند و آنها فقط دروغ می‌گویند! ﴿۶۶﴾ او کسی است که

شب را برای آرامش شما قرار داد و روز را روشنی بخشید. در اینها نشانه‌هایی است

برای کسانی که نسبت به درک حقایق شنوایند! ﴿۶۷﴾ و گفتند: خداوند، فرزندی

برگزیده است - پاک و منزّه است خدا - او از هر چیزی بی‌نیاز است زیرا آن چه در

آسمان‌ها و زمین است از آن اوست، و شما بر این ادعا هیچ دلیلی ندارید! چرا

در مورد خداوند چیزی را می‌گوئید که به آن آگاه نیستید؟! ﴿۶۸﴾ بگو: کسانی که

بر خداوند بزرگ افترا می‌بندند رستگار نمی‌شوند ﴿۶۹﴾ و بهره‌ای از دنیا دارند اما

عاقبت بازگشت‌شان به سوی ماست و ما به خاطر دستاورد کفرآلودشان عذاب

شدیدی به آنها می‌چشانیم! ﴿۷۰﴾

* وَأْتَلَّ عَلَيْهِمْ نَبَأُ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَهَيِّئُوا لِي زِينَتِي فَأْتُوا بِي بِهَا فَنَزَعُ لَكُمْ لِبَاسَ الْعُرْيَانِ أَتَبْصُرُونَ ﴿٧١﴾ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ
 إِنِّي أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمرتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾ فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ
 وَأَعْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذِرِينَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
 فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ
 الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ
 وَمَلَائِيهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾
 قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ
 السَّحْرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَنَّا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
 وَتَكُونُ لَكُمْ أَلِكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

ماجرای نوح را برای آنها بازگو، آن هنگام که نوح به قومش گفت: ای قوم من! اگر
 بودن من در میان شما در حالی که آیات خدا را یادآور می‌شوم، سخت و گران است،
 بدانید که من بر خداوند توکل می‌کنم شما نیز تمام قدرت‌تان و تمام معبودهایتان را
 جمع کنید و هیچ چیزی را فروگذار نشوید و بر من بشوید و مرا مهلت ندهید! ﴿۷۱﴾
 و اگر [از حق] روی بگردانید، بدانید که من از شما مزدی نمی‌خواستم زیرا پاداش
 من با خداست و مأمور شده‌ام تا از تسلیم شدگان [فرمان خداوند] باشم! ﴿۷۲﴾
 پس تکذیب کردند اما ما، او و همراهانش را که در کشتی بودند نجات دادیم.
 و مقام جانشینی عطایشان کردیم و همه کسانی که آیات ما را انکار کردند غرق
 نمودیم. بنگر عاقبت کسانی که بر حذرشان داشتیم چه بوده است! ﴿۷۳﴾ آن‌گاه
 بعد از نوح پیامبرانی را با دلایلی روشن به سوی قوم‌شان فرستادیم، اما به آن‌چه
 قبلاً تکذیب می‌کردند دیگر بار ایمان نیاوردند. و این چنین قلب تجاوزکاران را [از
 درک حقیقت] عاجز می‌کنیم! ﴿۷۴﴾ سپس بعد از آنها موسی و هارون را با معجزاتی
 به سوی فرعون و درباریان‌ش فرستادیم، اما آنها [از پذیرش حق] تکبر کردند، زیرا
 قومی مجرمند! ﴿۷۵﴾ و هنگامی که حق، از جانب ما برایشان آشکار شد گفتند:
 این یک جادوی آشکار است! ﴿۷۶﴾ و موسی گفت: چرا حقی را که بر شما نمایان
 شده جادو می‌دانید؟! حال آن که جادوگران رستگار نمی‌شوند! ﴿۷۷﴾ گفتند: آیا
 آمده‌ای تا ما را از سنت و آئین آباء و اجدادیمان منحرف کنی و رهبری این سرزمین
 را خودتان به عهده بگیرید؟! ما به شما ایمان نمی‌آوریم ﴿۷۸﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ
 قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقَوْمَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ
 مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرَ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ
 عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ
 الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾ فَمَاءٌ أَمِنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةً مِّن قَوْمِهِ عَلَى
 خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ
 فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ
 كُنْتُمْءَٰمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾
 فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
 ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى
 وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا الْقَوْمَ كَمَا بَمِصْرَ بِيُوتَا وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ
 قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾ وَقَالَ مُوسَى
 رَبَّنَا إِنَّكَ ءَاتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَئَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَن سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ
 وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

و فرعون گفت: تمام جادوگران فهیم و دانا را بیاورید ﴿۷۸﴾ و هنگامی که جادوگران آمدند، موسی به آنها گفت: آن چه را که می‌خواهید بیفکنید! ﴿۸۰﴾ هنگامی که افکندند موسی گفت: آن چه شما آورده‌اید سحر و جادوست، و بی‌شک خداوند آن را باطل خواهد کرد، زیرا خداوند عملکرد مفسدان را به موفقیت نمی‌رساند! ﴿۸۱﴾ و خداوند، حق را توسط کلمات قدرتمندش تثبیت می‌کند هر چند که مجرمان را خوش نیاید ﴿۸۲﴾ و از ترس آزار فرعون و درباریان، کسی به موسی ایمان نیاورد مگر تعدادی از فرزندان قومش. بدانید که فرعون داعیه برتری طلبی و تمامیت خواهی در زمین داشت و بی‌تردید او از اسرافکاران بود ﴿۸۳﴾ و موسی گفت: ای قوم من! اگر به خدا ایمان دارید و تسلیم حق شده‌اید پس بر او توکل کنید! ﴿۸۴﴾ گفتند: بر خداوند توکل کردیم. پروردگارا! ما را تحت سلطه ظالمان قرار مده! ﴿۸۵﴾ و به رحمت ما را از دست ناسپاسان نجات بخش! ﴿۸۶﴾ و به موسی و برادرش وحی کردیم که برای قوم‌تان خانه‌هایی در مصر مهیا کنید و خانه‌هایتان را متمرکز و روبه روی هم قرار دهید [تا منطقه امن گردد و در اختیار شما باشد] و نماز را به جا آورید. اهل ایمان را به [عاقبت خیر] بشارت ده! ﴿۸۷﴾ و موسی گفت: پروردگارا! به فرعون و درباریان در زندگی دنیا زینت و اموال فراوان عطا کردی تا بندگان را از راه تو منحرف کنند [تا به نوعی مایه امتحان مردمان باشند]، پروردگارا! اکنون اموالشان را نابود کن و دل هایشان را سخت نما [تا از لذت حق محروم بمانند]، زیرا آنها تا عذاب دردناک را نبینند به حقایق ایمان نمی‌آورند! ﴿۸۸﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمْ مَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ
 الَّذِينَ لَا يَعْمُونَ ﴿٩٨﴾ وَجَوزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ
 فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ، بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْعَرَقُ
 قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتَ بِهِ، بَنُو إِسْرَائِيلَ
 وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٩﴾ ءَأَلْقَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ
 مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٠﴾ فَأَلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ
 خَلْفَكَ ءَايَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ ءَايَتِنَا لَغَافِلُونَ
 ﴿١٠١﴾ وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبُوءًا صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ
 الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
 بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٠٢﴾ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ
 مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ
 قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٠٣﴾
 وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ
 ﴿١٠٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٥﴾
 وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿١٠٦﴾

[خدا] گفت: دعای شما را اجابت کردم. پس ثابت قدم باشید و از راه و رسم نادانان تبعیت نکنید! ﴿۸۹﴾ و ما بنی اسرائیل را [به سلامت] از دریا گذراندیم در حالی که فرعونیان، به قصد ستم و آزار تعقیب‌شان می‌کردند. و هنگامی که فرعون غرق می‌شد گفت: ایمان آوردم! هیچ خدایی به جز آن که بنی اسرائیل به آن ایمان آورده وجود ندارد. و من نیز از تسلیم‌شدگانم ﴿۹۰﴾ اکنون؟! تا به حال که [متکبرانه] عصیان می‌کردی و از تبهکاران بودی؟! ﴿۹۱﴾ امروز بدنت را [از آب] خارج می‌کنیم تا عبرتی برای آیندگان باشی زیرا بسیاری از مردم از عبرت‌های ما غافلند! ﴿۹۲﴾ ما بنی اسرائیل را در جایگاه صدق و راستی قرار دادیم و از چیزهای پاکیزه بهره‌مندشان کردیم. اما آنها اختلاف به پا نکردند مگر بعد از آن که از حقایق آگاه شدند! بدان که پروردگارت روز قیامت میان آنها و موارد اختلافشان قضاوت خواهد کرد ﴿۹۳﴾ اگر در مورد آن چه بر تو نازل کردیم در شک و تردیدی، از آنها که قبل از تو کتاب آسمانی را می‌خواندند سؤال کن. یقیناً حق از جانب پروردگارت به تو رسیده است. پس هرگز از تردیدکنندگان مباش! ﴿۹۴﴾ و از آنهایی مباش که آیات خدا را انکار کردند زیرا از زیان‌زدگان خواهی شد! ﴿۹۵﴾ کسانی که فرمان پروردگارت در مورد آنها تحقق یافته است، ایمان نمی‌آورند ﴿۹۶﴾ اگر چه تمام معجزات هم بر آنها آشکار شود! آنها تا عذاب دردناک را نبینند [ایمان نمی‌آورند] ﴿۹۷﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْبَةً ءَامَنْتَ فَفَنَعَهَا ءَايْمُنْهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
 لَمَاءَ أَمْوَأَ كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا
 وَمَتَعْنَهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ
 كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرَهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ
 ﴿٩٩﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ
 عَلَىٰ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلْ أَنْظِرُوا مَا ذَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿١٠١﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِهِمْ
 قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي
 رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نَجِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾
 قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ
 تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَكِن أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ وَأُمِرْتُ
 أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
 وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
 يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِن الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾

اهل هیچ یک از شهرها ایمان نیاوردند تا آن ایمان بهره‌مندشان کند، مگر قوم
 یونس که به محض ایمان آوردن، عذاب ذلت و خواری را در دنیا از آنها دور کردیم
 و تا زمانی معین [از نعمت‌ها] برخوردار نمودیم! ﴿۹۸﴾ بدان که اگر خدا بخواهد
 همهٔ مردم روی زمین به حقایق ایمان می‌آورند! آیا تو می‌خواهی مردم به اجبار
 ایمان بیاورند؟! ﴿۹۹﴾ هیچ کس وارد فضای ایمان نمی‌شود مگر به اذن خداوند
 بزرگ! و بدانید خداوند، پلیدی را بر کسانی که عقل خود را به کار نمی‌اندازند
 مقرر کرده است! ﴿۱۰۰﴾ بگو: بنگرید چه چیزهای در آسمان‌ها و زمین است هر چند
 که این نشانه‌ها و هشدارها به بی‌ایمانان سودی نخواهد بخشید! ﴿۱۰۱﴾ آیا حال
 و روزی را همانند آن چه برگزشتگان رفته است انتظار دارند؟! بگو شما انتظار
 بکشید من نیز پا به پای شما انتظار می‌کشم! ﴿۱۰۲﴾ سرانجام پیامبرانمان و اهل
 ایمان را نجات می‌دهیم زیرا نجات اهل ایمان بر ما حقی واجب است! ﴿۱۰۳﴾ بگو:
 ای مردم! چنانچه تردیدی در دین من دارید بدانید که من، کسانی را که شما به
 جای خدا می‌پرستید پرستش نمی‌کنم! و فقط خدایی که جان‌هایتان را می‌گیرد
 می‌پرستم! من مأمور شده‌ام تا از اهل ایمان باشم ﴿۱۰۴﴾ به آئین تسلیم محض خدا
 بودن روی بیاور و هیچگاه شرک نوزو و جزو مشرکان مباش! ﴿۱۰۵﴾ هیچ چیزی را به
 جای خداوند، [به عبادت] مخوان! زیرا آنها نه می‌توانند نفعی به تو برسانند و نه
 آسیبی به تو وارد کنند! اگر چنین کنی قطعاً از ستمکاران خواهی بود ﴿۱۰۶﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ
 بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
 وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ
 مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ
 فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ
 إِلَيْكَ وَأَصِرْ حَتَّىٰ يَخْرُجَ إِلَيْكَ اللَّهُ هُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٩﴾

سورة هود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ كِتَابٍ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ وَتُرُفُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَيْرٍ ﴿١﴾
 أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا
 رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوْبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ
 كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
 كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾ أَلَا إِنَّهُمْ
 يَتُوبُونَ صُدُورَهُمْ لَيْسَتْ خُفُوفًا إِنَّهُنَّ أَلْحِينَ يَسْتَعْشُونَ ثِيَابَهُمْ
 يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ وَعَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

بدان که! اگر خداوند بخواهد مصیبتی به تو وارد کند هیچ کس توانایی رفع آن را از تو نخواهد داشت مگر خودش! و اگر برایت خیری اراده کند هیچ کس توانایی جلوگیری از فضل او را ندارد! خداوند فضل و کرم خود را به هر یک از بندگانش که صلاح بداند می‌دهد، و بی‌شک او بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۰۷﴾ بگو: ای مردم! حق از جانب پروردگارتان آمده است، پس هر که هدایت خویش را از آن برگیرد خویشتن را هدایت بخشیده، و هر کس گمراه شود به زیان خود عمل کرده است. و من مأمور به اجبار کردن شما نیستم! ﴿۱۰۸﴾ از آن چه به تو وحی می‌شود تبعیت کن و در این راه استقامت بورز، تا حکم خدا فرا رسد! بدان که او بهترین حاکمان است! ﴿۱۰۹﴾

سوره هود

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الر، قرآن کتابی است با آیاتی متین و واضح که از جانب حکیمی آگاه آمده ﴿۱﴾ تا فقط او را بپرستید! بدانید که من برای شما حکم هشدار دهنده و بشارت دهنده دارم ﴿۲﴾ تا از پروردگارتان آموزش بطلبید و به سوی او توبه کنید، که از چیزهای پاکیزه تا زنده‌اید بهره‌مندتان کند و به هر که شایسته کمال است، کمالش را عطا کند، و اگر راز حقایق روی بگردانید حقیقتاً از عذاب روز بزرگ بر شما بیمناکم! ﴿۳﴾ از بازگشت شما به سوی خداست و او بر هر کاری تواناست ﴿۴﴾ آگاه باش، آنها روی برمی‌گردانند تا راز دل خود را پنهان دارند، اما بدان حتی وقتی جامه‌هایشان را بر سر می‌کشند [خدا] از آشکار و نهانشان با خبر است، زیرا او بر اسرار و نیات همه آگاهی کامل دارد ﴿۵﴾

* وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ
 مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦﴾ وَهُوَ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
 عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ
 قُلْتِ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى
 أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ وَالْأَيُّومَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ
 مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ
 ﴿٨﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَا مِنْهُ إِنَّهُ
 لَيَعُوسٌ كَفُورٌ ﴿٩﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ
 مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ
 ﴿١٠﴾ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ
 مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾ فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ
 وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ أَوْجَاءٌ
 مَعَهُ وَمَلُوكَ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

هیچ جنبنده‌ای در زمین نیست مگر آن که رزق و روزی‌اش بر [عهده] خداوند است! موقعیت و جایگاهش را هم خوب می‌داند! زیرا همه در کتابی روشن آمده است ﴿۶﴾ او کسی است که آسمان‌ها و زمین را در شش روز خلق کرد در حالی که عرش او بر آب بود! ﴿۷﴾ تا همه شما را امتحان کند [و مشخص شود] کدامتان عملکرد بهتری دارید؟ [ای پیامبر] اگر بگویی همه شما بعد از مرگ زنده خواهید شد بی‌شک بی‌ایمانان می‌گویند: این جز جادویی آشکار نخواهد بود! ﴿۸﴾ و اگر چند وقتی عذابشان را به تأخیر بیاوریم گویند: چه چیز مانع [نزول عذاب] شده است؟! بدان روزی که [عذابشان] برسد نمی‌توانند آن را از خود دفع کنند و بی‌شک آن چه را که به تمسخر می‌گیرند، محاصره‌شان خواهد کرد! ﴿۹﴾ و اگر رحمتی را به انسان بچشانیم و سپس از او بگیریم بی‌درنگ مایوس و ناسپاس می‌شود ﴿۱۰﴾ و اگر پس از گذشت دوران سختی، نعمتی را به او عطا کنیم بی‌درنگ بانگ می‌زند که دوران سختی و ناگواری تمام شد! و شادمانه فخر می‌فروشد ﴿۱۱﴾ مگر کسانی که اهل صبرند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است. اینان برخوردار از آموزش الهی و پاداشی بزرگند ﴿۱۲﴾ مبدا بعضی از چیزهایی را که به تو وحی کرده‌ایم، کنار بگذاری و دلتنگ باشی از این که می‌گویند: چرا به او گنجی داده نشده و چرا فرشته‌ای با او نیامده؟! زیرا تو یک هشداردهنده بیش نیستی و خداوند بزرگ کارساز همه چیز است ﴿۱۳﴾

۱. عرش مظهر قدرت و فرمانروایی، و آب مظهر حیات و زندگی است. بدینسان مفهوم آیه شریفه اینست که اراده فرمانروائی‌اش برای جاد حیات و زندگی قرار گرفته بود.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِّثْلِهِ مَفْتَرِيَاتٍ
 وَأَدْعُوا مِنْ أَسْطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾
 فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّهَا أَنْزَلْنَا بِعِلْمِ اللَّهِ وَإِن
 لَأِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ
 الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا
 لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
 النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلُّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾
 أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَوَيْتَلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ
 كِتَابٌ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ
 الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
 أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ
 رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ
 أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

یا آن که می‌گویند: او این آیات را به دروغ به خداوند نسبت می‌دهد. بگو: شما اگر راست می‌گویید ده سوره مثل همین سوره‌های دروغین بیاورید! به جز خدا از هر کس دیگری هم که می‌توانید کمک بگیرید! ﴿۱۳﴾ و اگر نتوانستند کمکتان کنند پس بدانید این آیات با علم الهی نازل شده و هیچ معبودی جز او نیست! آیا اکنون تسلیم حق می‌شوید؟! ﴿۱۴﴾ کسانی که خواستار زندگی دنیا و زینت‌های آن هستند دستاورد اعمالشان را در همین دنیا بی‌کم و کاست به آنها می‌دهیم ﴿۱۵﴾ اما آنها در آخرت جز آتش نصیبی نخواهند داشت، و تمام تلاششان بر باد رفته و دستاوردهایشان باطل می‌شود ﴿۱۶﴾ آیا پیامبری که از جانب پروردگارش دلیل روشنی دارد و زبانش بدان گواه است، و حتی کتاب هدایتگر و رحمت‌آمیز موسی نیز پیش از این او را تأیید کرده، [با کسی که هیچ دلیلی ندارد برابر است؟! ﴿۱۷﴾ بدانید حق‌طلبان به پیامبر ایمان می‌آورند، و هر کس از احزاب مختلف او را انکار کند وعده‌گاهش آتش دوزخ است! بنابراین تو در حق بودن قرآن تردیدی نداشته باش، زیرا مطلقاً از جانب پروردگارت است، هر چند اکثر مردم باور نمی‌کنند! ﴿۱۷﴾ و چه کسی ظالم تر از کسی است که بر خدا دروغ می‌بندد؟! بی‌شک آنها را به پروردگارش عرضه خواهند کرد و شاهدان خواهند گفت: هم اینها بودند که به پروردگارشان دروغ می‌بستند! آگاه باشید که نفرین خداوند شامل حال ظالمان است ﴿۱۸﴾ همان‌هایی که راه نجات‌بخش خدا را بر مردمان می‌بندند و آن را سخت و طاقت‌فرسا جلوه می‌دهند، بدانید که اینان به آخرت کافرند! ﴿۱۹﴾

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يُضَعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ
 السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿١٠﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
 أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١١﴾ لَأَجْرَمَ أَنَّهُمْ
 فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَأَحْبَبُوا إِلَى رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٣﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَصْمَى وَالْأَصْمَرَ
 وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
 ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِتِي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾
 أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْإِيمِ ﴿١٦﴾
 فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرْتَدَّ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا
 وَمَا تَرْتَدُّ إِلَّا أَلْفَاكٌ وَالَّذِينَ هُمْ أَرَادْنَا بِأَدَى الرَّأْيِ
 وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَنْظُرُكُمْ كَذِبِينَ ﴿١٧﴾
 قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّي وَعَ أَنْبِي رَحْمَةً مِنْ
 عِنْدِهِ فَعَمِيتَ عَلَيْكُمْ أَنْزَلْنَاكُمْ مَوَاطِنَ أَنْتُمْ لَهَا كَرِهُونَ ﴿١٨﴾

آنها راه فراری در روی زمین ندارند و غیر از خداوند بزرگ، دوست و یاور
 برایشان نیست و عذابشان مضاعف می‌شود. آنها [حقایق را] نه می‌توانند
 بشنوند و نه ببینند! ﴿۲۰﴾ و آنها کسانی‌اند که به زیان خود عمل کرده‌اند و تمام
 معبودان دروغینی که می‌پنداشتند، از انظارشان گم می‌شود! ﴿۲۱﴾ مسلماً! آنها
 در آخرت زیان‌زده‌تر [از دنیا] خواهند بود ﴿۲۲﴾ آنها که به حقایق ایمان آوردند
 و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است و در برابر پروردگارشان خاضع و
 فروتن‌اند، بدون تردید اهل بهشت‌اند و در آن جاودان می‌مانند ﴿۲۳﴾ مثل دو
 گروه [با ایمان و بی‌ایمان] چون تفاوت نابینا و ناشنوا، با آدم بینا و شنواست! آیا
 واقعاً این دو مساویند؟! پس چرا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۲۴﴾ و ما نوح را به سوی قومش
 فرستادیم و او گفت: من برای شما یک هشداردهنده آشکارم! ﴿۲۵﴾ جز خدا را
 بنده نباشید که من از عذاب روز دردناک برایتان نگرانم! ﴿۲۶﴾ اشراف کفر پیشه
 قومش گفتند: ما فقط تو را بشری مثل خودمان می‌بینیم، و جز جمعی اراذل کس
 دیگری را نمی‌بینیم که از تو تبعیت کند! و دیگر این که هیچ برتری در تو نسبت به
 خودمان مشاهده نمی‌کنیم! بنابراین همه‌تان را دروغگو می‌پنداریم! ﴿۲۷﴾ گفت:
 ای قوم من، اگر من از جانب پروردگارم دلیل روشنی داشته باشم و او مرا رحمتی
 داده باشد که شما از دیدن آن عاجزید، چگونه می‌توانم شما را به پذیرش حق
 اجبار کنم در حالی که از آن کراهت دارید؟! ﴿۲۸﴾

وَيَقُولُوا لَا آسَأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَإِن آجِرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
 بِطَارِدِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّهُمْ مُلْفُونَ وَلَكِنِّي أَرَىٰكُمْ قَوْمًا
 يَتَّبِعُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَقُولُونَ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا
 تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا
 أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي
 أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي
 إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ فِئْتَانًا يَلْقَىٰ
 فِئْتَانًا يَمَاتُوا تَعَدْنَا إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ إِنَّمَا
 يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنْفَعُكُمْ
 نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ
 يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ يَقُولُونَ
 أَفْتَرَاهُ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا يُجْرِمُونَ
 ﴿٣٥﴾ وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدَّ ءَامَنَ
 فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَآكِلِ الْكَافِرِينَ وَلِئَلَّامُ يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَأَصْنَعُ الْفُلَ بِأَعْيُنِنَا
 وَوَحَيْنَا وَلَا تَخْطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٣٧﴾

ای قوم من! من به خاطر رسالتی که انجام می‌دهم مالی از شما نمی‌خواهم زیرا پادشاه من فقط بر عهده خداوند بزرگ است. بدانید که اهل ایمان را از خود نمی‌رانم زیرا آنها پروردگارشان را ملاقات خواهند کرد. اما شما را قوم نادانی می‌بینم! ﴿۲۹﴾ ای قوم من! اگر آنها را از خود برانم [جواب خدا را چه بگویم؟! چه کسی مرا در مقابل مجازات خداوند یاریم می‌کند؟! چرا فکر نمی‌کنید؟! ﴿۳۰﴾ نمی‌گویم گنجینه‌های الهی پیش من است و ادعا نمی‌کنم که غیب و نادیده‌ها را می‌دانم و نمی‌گویم که یک فرشته هستم، و نمی‌گویم خداوند خیرش را به کسانی که شما به دیدهٔ حقارت می‌نگرید عطا نکند، خداوند بزرگ به آن چه در وجود آنهاست آگاه‌تر است. و اگر چنین کنم بی‌شک از ستمکاران خواهم بود! ﴿۳۱﴾ گفتند: ای نوح! با ما جر و بحث کردی، زیاد هم حرف زدی! اگر جزو راستگویانی آن عذاب را که به ما وعده می‌دهی بیاور! ﴿۳۲﴾ گفت: خدا اگر بخواهد آن عذاب را بر شما خواهد آورد در حالی که هیچ راه گریزی نخواهید داشت ﴿۳۳﴾ اگر بخواهم شما را نصیحت کنم، نصیحت من سودی برایتان نخواهد داشت، آن هم وقتی که خدا بخواهد [به سبب عملکردتان] در گمراهی بمانید! [اما بدانید که او] پروردگار شماست و به سوی او باز می‌گردید ﴿۳۴﴾ و می‌گویند که پیامبر این سخنان را به دروغ به خداوند نسبت می‌دهد. بگو: اگر من این سخنان را از پیش خود ساخته باشم گناهش بر گردن من است، اما بدانید که من از عملکرد زشت تان بیزارم! ﴿۳۵﴾ و به نوح وحی شد: از قوم تو به جز تعدادی که ایمان آورده‌اند کس دیگری ایمان نخواهد آورد. پس از عملکردشان تأسف مخور! ﴿۳۶﴾ کشتی الهی را زیر نظر ما و طبق وحی ما بساز و شفاعت اهل ظلم را مکن که آنها غرق شدند! ﴿۳۷﴾

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ
 قَالَ إِنْ تَسْخَرُونَ مِنْنَا إِنَّا تَسْخَرُونَ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ
 ﴿٢٨﴾ فَسَوْفَ نَعْمُونَ مِنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
 مُقِيمٌ ﴿٢٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا
 مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
 وَمَنْ أَمِنَ وَمَاءٌ مِّن مَّعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٠﴾ * وَقَالَ ارْكَبُوا
 فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ
 ﴿٣١﴾ وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوْحٌ ابْنَهُ
 وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَب مَّعَنَا وَلَا تَكُن مَّعَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾
 قَالَ سَتَأْوِي إِلَىٰ جِبَلٍ يَّعَصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ
 مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَّحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ
 الْمُغْرَقِينَ ﴿٣٣﴾ وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأْ أَفْلَحِي
 وَغِيصَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ الْجُودِيِّ وَقِيلَ
 بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٤﴾ وَنَادَى نُوْحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي
 مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٣٥﴾

و هم چنان که کشتی را می ساخت هر گاه که عده‌ای از اشراف قومش بر او می‌گذشتند مسخره‌اش می‌کردند. و نوح پاسخ می‌داد: همان‌گونه که امروز ما را به تمسخر می‌گیرید، تمسخرتان خواهیم کرد! ﴿۳۸﴾ و به زودی درک خواهید کرد که عذاب خوارکننده بر چه کسی نازل می‌شود و چگونه مجازات جاودان بر او چیره خواهد گشت! ﴿۳۹﴾ و هنگامی که فرمان ما فرا رسید و تنور^۱ جوشیدن گرفت، گفتیم: یک جفت از هر موجودی را سوار [کشتی] کن و نیز خانواده‌ات را، البته به جز آنها که وعده هلاکتشان قبلاً داده شده است! هم چنین اهل ایمان را با آن که تعدادشان اندک است [بر کشتی سوار کن] ﴿۴۰﴾ و گفت: بر کشتی سوار شوید. بسم الله، [رمز] حرکتش و توقفش است! ﴿۴۱﴾ بدانید پروردگار من آمرزنده و با گذشت است ﴿۴۱﴾ [در همان حالی که کشتی]، آنها را از میان موج‌هایی چون کوه می‌گذراند نوح فرزندش را که در گوشه‌ای گرفتار بود ندا داد: ای پسرم همراه ما سوار شو و از انکار کنندگان حقیقت نباش! ﴿۴۲﴾ [فرزند] گفت: به زودی به کوهی پناه می‌برم، شک ندارم که مرا از این سیلاب محافظت خواهد کرد! نوح گفت: امروز هیچ محافظی نمی‌تواند عذاب خدا را دفع کند مگر آن که خود خدا رحم کند! و در این هنگام موج بین آنها حائل شد و [پسر] از جمله غرق‌شدگان گشت ﴿۴۳﴾ و امر شد که ای زمین! آب خود را فرو بر، و ای آسمان از بارش بایست! آب [در زمین] فرو شد و کار به پایان رسید و کشتی بر کوه «جودی» فرو نشست و ندا آمد که نفرین بر ستمکاران باد! ﴿۴۴﴾ و نوح پروردگارش را ندا داد که پروردگارا! پسرم از خانواده من است در حالی که وعده تو حق است و تو بهترین حکم‌کنندگانی! ﴿۴۵﴾

۱. جوشیدن آب از تنوری که در آن نان می‌پزند علامتی بود برای آنکه بدانند موقع سوار شدن بر کشتی فرا رسیده است. از منظری باطنی این تنور در موافقی از سلوک در وجود سالک جوشیدن می‌گیرد.

۲. به نظر می‌رسد که «بسم الله» رمز «حرکت» و «توقف» آن کشتی است. یعنی حرکت و توقف با این ذکر میسر است!

قَالَ يَبُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْتَنْ
 مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ
 ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا
 تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٧﴾ قِيلَ يَبُوحُ
 أَهَيْطَ بِسَلْمٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ
 وَأُمَّمٌ سَمِعْتَهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِتَاعًا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٨﴾ تِلْكَ
 مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
 وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾
 وَإِلَى عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ
 إِلَهٍ غَيْرُهُ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 أَجْرًا إِنْ أَجَرْتُمَنِ إِلَّا عَلَىٰ الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾
 وَيَقَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ
 عَلَيْكُمْ مَدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا
 مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
 بِتَارِكِي آلِ هَارُونَ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

[خدا] گفت: ای نوح، او از خانواده تو نیست، او «عمل غیر صالح» است، و از من چیزی نخواه که بدان آگاهی نداری! و تو را نصیحت می‌کنم که از نادانان نباشی ﴿٤٦﴾ نوح گفت: پروردگارا! به تو پناه می‌برم چنانچه از تو چیزی بخواهم که به حقیقت آن آگاهی ندارم! و اگر مرا نیامرزی و بر من رحم نکنی بدون تردید از زیان‌زدگان خواهم بود ﴿٤٧﴾ گفته شد که ای نوح به سلامتی و برکتی که بر تو و همراهانت و بر تمامی امت‌هایی که با تو آند عطا کرده‌ایم از کشتی فرود آی! بدان، امت‌هایی هستند که از نعمت‌ها بهره‌مندشان می‌سازیم سپس [به سبب عملکردشان] عذاب دردناک ما را خواهند چشید ﴿٤٨﴾ اینها از اخبار غیبی است که به تو وحی می‌کنیم در حالی که نه تو و نه قوم تو پیش از این، آنها را نمی‌دانستید، پس صبر و استقامت پیشه کن که عاقبت خیر از آن کسانی است که حرمت اوامر الهی را نگاه می‌دارند! ﴿٤٩﴾ و به سوی [قوم] عاد، برادرشان هود را فرستادیم، گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را بپرستید زیرا برای شما هیچ خدایی جز او نیست هر چند که شما افترا زندگانی بیش نیستید! ﴿٥٠﴾ ای قوم من! برای انجام رسالتم هیچ مُزدی از شما نمی‌خواهم، زیرا پاداش من فقط به عهده کسی است که مرا آفرید! چرا تعقل نمی‌کنید؟! ﴿٥١﴾ ای قوم من! از پروردگارتان طلب آموزش کنید، آن‌گاه به سوی تو به کنید تا از آسمان باران [رحمت] را بر شما فرو ریزد و بر نیرو و توان شما بیافزاید، و چون گنهکاران [از حق] روی برنگردانید! ﴿٥٢﴾ گفتند: ای هود! برای ما معجزه‌ای نیاوردی، بنابراین ما خدایانمان^{۱)} را به خاطر سخن تو ترک نمی‌کنیم و به تو ایمان نمی‌آوریم! ﴿٥٣﴾

۱. خدایان بول و قدرت و شهوت و خودپرستی، بدترین خدایان اند.

٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢

إِن نَقُولُ إِلَّا أَعْرَبْنَاكَ بَعْضَ الْهَيْتَانِ بِسُوءٍ ۖ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ
 وَأَشْهَدُ وَأَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ فَبِكَيْدٍ وَّنِي
 جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونَ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ
 مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا أَهْوَاءُ خِدْبًا يَبْصِيهَا إِن رَّبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ﴿٥٦﴾ فَإِن تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ
 رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ وَشَيْئًا إِن رَّبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ
 ﴿٥٧﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا لِنَجِّنَا هُوْدًا وَّالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَرَحْمَةً مِنَّا
 وَنَجِّنَآهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ ءَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ
 رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَاتَّبِعُوا فِي
 هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ أَلَا إِن ءَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ أَلَا
 بَعْدَ الْعَادِ قَوْمٌ هُوْدٍ ﴿٦٠﴾ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ
 اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۖ وَهُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
 وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ ۖ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ
 ﴿٦١﴾ قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا ۖ أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ
 مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكِّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ ۖ مَرْيَبٌ ﴿٦٢﴾

ما معتقدیم که بعضی از خدایان ما به [عقل] تو آسیب رسانده‌اند! هود گفت: من به وجود الله شهادت می‌دهم شما نیز شاهد باشید که از خدایانتان بیزارم! ﴿۵۴﴾

از خدایانتان کمک بگیرید و برابیم نقشه بکشید و لحظه‌ای مرا مهلت ندهید! ﴿۵۵﴾ زیرا من بر خداوند بزرگ توکل کرده‌ام، همو که پروردگار من و شماست.

هیچ جنبنده‌ای وجود ندارد مگر آن که سرنوشتش به دست خداست! بدانید که پروردگار من بر راه راست و درست است ﴿۵۶﴾ چنانچه از [حق] روی بگردانید بدانید که من آن چه را رسالت داشتم به شما ابلاغ کردم، و پروردگارم جماعتی دیگر را جانشین شما خواهد کرد، و شما کمترین ضرری به او نمی‌رسانید، زیرا پروردگار من مراقب و حافظ همه چیز است! ﴿۵۷﴾ و چون موقع فرمان [عذاب] ما رسید هود و کسانی را که همراه با او ایمان آورده بودند به رحمت‌مان نجات دادیم، و آنها را از عذاب سخت و طاقت‌فرسا رهان‌دیم ﴿۵۸﴾ و این قوم عاد بود که آیات پروردگارشان را انکار نمودند و از [فرمان] پیامبرانش سرپیچی کردند و گوش به فرمان هرستمگر کینه‌توزی بودند! ﴿۵۹﴾ نصیب‌شان از دنیا، نفرین است، و روز قیامت گفته شود این همان قوم عاد است که پروردگارشان را انکار کردند! [از رحمت خدا] دور باد عاد، این قوم ناسپاسی هود! ﴿۶۰﴾ و به سوی قوم ثمود، برادرشان صالح را [فرستادیم] و او گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را بپرستید زیرا برای شما خدایی جز او نیست.

اوست که شما را از زمین خلق کرد و خواست تا آن را آباد گردانید! پس از خدا آمرزش بخواهید و به سوی او توبه کنید، زیرا پروردگار من نزدیک است و [دعاهای شما را] اجابت می‌کند ﴿۶۱﴾ گفتند: ای صالح! تو پیش از این مایه امید ما بودی، چرا ما را از پرستش آن چه پدرانمان می‌پرستیدند نهی می‌کنی؟! بدان، نسبت به چیزی که ما را به آن دعوت می‌کنی مشکوکیم! ﴿۶۲﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَعَاسَنِي
 مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونِي
 غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾ وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ
 فَذُرُّوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ
 عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ
 ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعَدُّ غَيْر مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا
 نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِن
 خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾ وَأَخَذَ الَّذِينَ
 ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَثِمِينَ ﴿٦٧﴾
 كَانُوا لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الْآلِ إِنَّ ثَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا
 بُعْدَ لِثْمُودَ ﴿٦٨﴾ وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبَشْرَىٰ قَالُوا
 سَلَامًا قَالَ سَلَّمَ فَمَا لَبَثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيدٍ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا رَأَىٰ
 أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَرَهُمْ وَأَوَّجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
 قَالُوا لَا تَحْزَنْ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾ وَأَمْرَانَهُ وَقَائِمَةً
 فَضَحِكْتُمْ فَبَشِّرْهُنَّ بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

گفت: ای قوم من! اگر من از جانب پروردگارم دلیل روشنی داشته باشم و رحمتش شامل حالم باشد و [با این حال] از فرمان او سرپیچی کنم، چه کسی مرا از عذاب الهی نجات می‌بخشد؟! بدانید خواسته شما جز زیان، بر من نخواهد افزود! ﴿۶۳﴾

ای قوم من! این شتری الهی است و برای شما نشانه [یک امتحان] است پس [آزادش] بگذارید تا در زمین خدا بچرد و آسیبی به آن نرسانید که بی‌درنگ عذاب الهی شما را فرا می‌گیرد! ﴿۶۴﴾ اما آنها آن را کشتند. و صالح گفت: فقط سه روز در خانه‌هایتان [از زندگی] بهره‌مند خواهید بود! [آن‌گاه عذاب الهی خواهد آمد] و این وعده دروغ نیست! ﴿۶۵﴾ و چون فرمان عذاب ما صادر شد، صالح و اهل ایمانی را که با او بودند از روی رحمت‌مان از خواری آن روز نجات دادیم زیرا پروردگارت توانا و قدرتمند است ﴿۶۶﴾ و اهل ظلم را صیحه‌ای^(۱) فرا گرفت و آنها در خانه‌هایشان برجای مردند! ﴿۶۷﴾ آن چنان که گویی هیچ‌گاه در آنجا ساکن نبودند! آگاه باشید که قوم ثمود پروردگارشان را انکار کردند. قوم ثمود [از رحمت خدا] دور باد! ﴿۶۸﴾

رسولان ما برای ابراهیم مزده آوردند و سلام کردند. ابراهیم نیز سلام گفت. و چیزی نگذشت که گوساله‌ای بریان [برای آنان] آورد ﴿۶۹﴾ اما هنگامی که دید آنها دست به آن [غذا] نمی‌برند احساس بدی به او دست داد و از آنها ترسید! به او گفتند: تنرس، ما رسولان [عذاب] الهی هستیم که به سوی قوم لوط می‌رویم ﴿۷۰﴾ و در حالی که زنش ایستاده بود، خندید! پس او را به تولد اسحاق^(۲) بشارت دادیم و پس از اسحاق به یعقوب ﴿۷۱﴾

۱. صدایی سهمگین، صاعقه‌ای مرگبار و گوشخراش.

۲. اسحاق در زبان عبری به معنای خنده است. عطف به خنده همسر ابراهیم علیه السلام.

قَالَتْ يَوْنَيْتِيَّ أَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا
 لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ
 وَبَرَكَتُهُ وَعَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ
 عَن إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٨﴾
 إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٩﴾ يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ
 قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ﴿٨٠﴾ وَلَمَّا
 جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا
 يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٨١﴾ وَجَاءَهُمْ قَوْمُهُمْ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا
 يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَتَقَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ ﴿٨٢﴾
 قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَمَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ
 ﴿٨٣﴾ قَالَ لَو أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ إِيَّايَ إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ﴿٨٤﴾ قَالُوا
 يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعِ
 مِّنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتُكَ إِنَّهُ مُصِيبُهَا
 مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ﴿٨٥﴾

گفت: وای بر من! چگونه فرزند آوزم در حالی که زنی پیر هستم، و این شوهرم نیز سالخورده است. این واقعاً چیز عجیبی است! ﴿۷۲﴾ گفتند: آیا از کار خدا تعجب می‌کنی؟! در حالی که رحمت و برکات او بر شما اهل این بیت نازل شده است. بدان که خداوند ستودنی و قابل تمجید است ﴿۷۳﴾ و چون ترس از ابراهیم زایل شد و بشارت [الهی] را گرفت شروع به مجادله با ما در مورد قوم لوط کرد ﴿۷۴﴾ ابراهیم، بردبار، دلسوز و گوش به فرمان خداست ﴿۷۵﴾ ای ابراهیم! این چنین سخن مگو [امیدی به نجات آن قوم نیست]، زیرا فرمان عذاب پروردگارت صادر شده است و به زودی آنها را عذابی دفع نشدنی فرا می‌گیرد! ﴿۷۶﴾ هنگامی که رسولان ما نزد لوط آمدند از آمدنشان ناراحت و پریشان شد و گفت: امروز روز سختی است! ﴿۷۷﴾ قوم لوط به سرعت نزد او آمدند همان‌هایی که از قدیم الایام کارهای ناشایست می‌کردند. لوط به آنها گفت: ای قوم من اینها دختران منند و برای [ازدواج با] شما، پاکتر و مناسب‌ترند! از خدا بترسید و مرا نزد مهمانانم خجل نکنید! آیا یک جوانمرد در میان شما نیست؟! ﴿۷۸﴾ گفتند: تو خود خوب می‌دانی هیچ میلی به دختران تو نداریم و می‌دانی که چه می‌خواهیم! ﴿۷۹﴾ گفت: ای کاش در مقابل شما قدرتی یا تکیه‌گاه و پشتیبانی محکم داشتم! ﴿۸۰﴾ رسولان گفتند: ای لوط! ما رسولان پروردگار تو هستیم، آنها هرگز به تو دست نخواهند یافت! پس در نیمه شب خانواده‌ات را بردار و راهی شو و هیچ کس از شما به پشت سرش نگاه نکند! فقط همسرت می‌ماند که او نیز دچار همان بلایی خواهد شد که آنها می‌شوند. زمان [عذاب] آنها صبح زود است. آیا صبح نزدیک نیست؟! ﴿۸۱﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
 حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنصُودٍ ﴿٨٦﴾ مَسْوَمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ
 وَمَاهِي مِّن الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٧﴾ * وَإِلَى مَدِينَتِ أَخَاهُمْ
 شُعَيْبًا قَالَ يَاقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّن إِلَهٍ غَيْرُهُ
 وَلَا تَتَفَضُّوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَانَكُمْ بِخَيْرٍ
 وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٨﴾ وَيَاقَوْمِ
 أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
 أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٩﴾ بَقِيَّتْ
 اللَّهُ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
 بِحَفِيظٍ ﴿٩٠﴾ قَالُوا يَشْعِيبُ أَصَلَوْتِكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرُكَ
 مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ
 لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٩١﴾ قَالَ يَاقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنتُ
 عَلَى بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ
 أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنهَكُمْ عَنْهُ إِن أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
 مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٩٢﴾

و هنگامی که فرمان ما رسید دیارشان را زیر و رو کردیم و بارانی از سنگ سجیل، پیوسته بر آنها بارانندیم ﴿۸۲﴾ سنگ‌هایی نشان شده که از جانب پروردگارت آمدند! بدان که این سنگ‌ها از هیچ ظالمی دور نیستند! ﴿۸۳﴾ و به سوی شهر مدین برادرشان شعیب را [فرستادیم] در حالی که می‌گفت: ای قوم من! خداوند بزرگ را پرستش کنید، زیرا برای شما جز او خدایی نیست، و در پیمان‌ه و ترازو دستکاری نکنید [تا کم‌فروشی کرده باشید] من خیرخواه شما هستم و بر شما از روزی که عذاب احاطه‌تان کند بیمناکم! ﴿۸۴﴾ ای قوم من! با پیمان‌ه و ترازو عادلانه عمل کنید و روی کالای مردم عیب مگذارید تا حشش را ادا نکنید، و در زمین تباهی و فساد به راه نیاندازید! ﴿۸۵﴾ سرمایه الهی که خداوند برایتان باقی گذاشته برای شما بهتر [از هر چیز دیگر] است، اگر ایمان داشته باشید! و بدانید که من نگاهبان شما نیستم! ﴿۸۶﴾ گفتند ای شعیب آیا عبادات، تو را مأمور کرده تا خدایانی که پدرانمان می‌پرستیدند ترک کنیم؟! و یا آن چنان که می‌خواهیم در اموالمان تصرف نکنیم؟! حال آن که تو را بردبار و خردمند می‌شناسیم! ﴿۸۷﴾ گفت: ای قوم من! به من بگویید اگر از پروردگارم دلیلی روشن داشته باشم و با آن که او مرا رزق و روزی نیکو می‌دهد [چگونه می‌توانم با امر او مخالفت کنم]؟! اگر شما را نهی می‌کنم برای این نیست که خودم بهره‌مند شوم! هیچ قصدی ندارم مگر اصلاح شما، آن هم در حد توانم، و توفیق من فقط با خداست بر او توکل می‌کنم و روی سوی او می‌آورم ﴿۸۸﴾

وَيَقَوْمٍ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
 قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمٌ لَوْطٍ مِنْكُمْ
 بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾ وَأَسْتَغْفِرُكُمْ وَأُوبَى إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي
 رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾ قَالَ لَوْلَا شُعَيْبٌ مَانَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ
 وَإِنَّا لَنَرُّكَ فِيْنَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنتَ
 عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾ قَالَ يَقَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
 وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرِي إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
 مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾ وَيَقَوْمِ أَعْمَلُوا عَلَيَّ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلٌ
 سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ
 وَأَنْتُمْ تَقْبَلُونَ إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا لِنَجِّنَا
 شُعَيْبًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ
 الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَثَمِينَ ﴿٩٤﴾
 كَانُوا لَمْ يَعْنُوا فِيهَا إِلَّا بَعْدَ الْمَدِينِ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾
 وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ
 وَمَلَائِيهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

ای قوم من! مراقب باشید دشمنی و مخالفت با من، شما را وادار به کاری نکند که دچار سرنوشت قوم نوح یا قوم هود و یا قوم صالح و قوم لوط که زیاد از شما فاصله ندارد بشوید! ﴿۸۹﴾ از پروردگارتان آموزش بطلبید آن‌گاه به سوی او باز گردید که پروردگار من بسیار با گذشت و با محبت است ﴿۹۰﴾ گفتند: ای شعیب! بسیاری از چیزهایی که می‌گویی نمی‌فهمیم! ما تو را در مقابل خود، ناتوان می‌بینیم و اگر قبیله‌ات نبود بی‌درنگ تو را سنگسار می‌کردیم. بدان که هیچ‌گاه بر ما پیروز نمی‌شوی! ﴿۹۱﴾ گفت: ای قوم من، آیا قبیله‌ام نزد شما از خداوند بزرگ، قوی‌تر است؟! آیا خدا را به [همین راحتی] پشت‌سر انداختید؟! بدانید که پروردگار من بر عملکردتان احاطه کامل دارد! ﴿۹۲﴾ ای قوم! هر کاری که می‌توانید، بکنید. من نیز کار خود می‌کنم. به زودی خواهید فهمید چه کسی را عذاب خوارکننده فرا می‌گیرد و چه کسی دروغ‌گوست! پس انتظار بکشید من نیز پا به پای شما چشم‌براهم ﴿۹۳﴾ و هنگامی که فرمان [عذاب] ما رسید شعیب و کسانی که با او ایمان آورده بودند به رحمتی از خودمان نجات دادیم و اهل ظلم و ستم را صیحه‌ای فرا گرفت و آنها در خانه‌هایشان برجای مردند ﴿۹۴﴾ چنان که گویی هیچ‌گاه در آن دیار نبوده‌اند! اهل مدین [از رحمت خدا] دور باد! آن چنان که قوم ثمود از این رحمت دور بود ﴿۹۵﴾ و موسی را با آیات‌مان و دلیل روشن فرستادیم ﴿۹۶﴾ به سوی فرعون و درباریانی که از فرمان فرعون اطاعت می‌کردند. حال آن که فرمان فرعون خردمندانه و رشد دهنده نبود! ﴿۹۷﴾

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ
 الْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾ وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِيَسْ
 الرِّقْدِ الْمَرْفُودِ ﴿٩٩﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ
 مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠٠﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا
 أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتَابِعٍ ﴿١٠١﴾
 وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ
 أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ
 ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ ﴿١٠٣﴾
 وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ ﴿١٠٤﴾ يَوْمَ يَأْتِ لَاتُكَلِّمُنَفْسٌ
 إِلَّا بِآذَانِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٥﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَمِنَ
 النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴿١٠٦﴾ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ
 وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾
 وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فَمِنَ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
 السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرٌ مَجْدُودٍ ﴿١٠٨﴾

فرعون در روز قیامت پیشاپیش قومش حرکت کرده و آنها را وارد آتش می‌کند! و آتش چه بد آبخوری است که وارد می‌شوند! ﴿۹۸﴾ و هم در دنیا و هم در آخرت، نفرین در پی شان است چه بد متاعی به آنها داده شده است! ﴿۹۹﴾ این از اخبار شهرهایی است که داستان شان را برایت نقل می‌کنیم [شهرهایی که] برخی هنوز پا بر جا هستند و برخی ویران گشته‌اند ﴿۱۰۰﴾ بدان که ما به آنها ظلم نکردیم بلکه آنها خود بر خویشتن ظلم روا داشتند! و هنگامی که عذاب پروردگارت آمد خدایانی که به جای الله می‌پنداشتند. توانایی نجات شان را نداشتند و چیزی جز زیان بر آنها نیافزودند! ﴿۱۰۱﴾ و مؤاخذه پروردگار تو این چنین است، وقتی بخواهد شهر ظلم پیشه‌ای را مجازات کند، مجازاتش شدید و دردناک است! ﴿۱۰۲﴾ بدانید که در آن عبرتی است برای هر که از عذاب قیامت می‌ترسد. همان روزی که همه در آن جمع می‌شوند و کاملاً مشهود است ﴿۱۰۳﴾ و ما آن روز را به تأخیر نمی‌اندازیم مگر تا زمانی معین! ﴿۱۰۴﴾ روزی که چون بیاید هیچ کس بدون اجازه خدا حرف نمی‌زند! در حالی که برخی مردم، سعادت‌مند و برخی نگون بخت‌اند! ﴿۱۰۵﴾ اما نگون بختان جایگاهشان آتش است و برای آنها ناله‌های زار و فریادهای دلخراش است ﴿۱۰۶﴾ و تا آسمان‌ها و زمین پابرجاست در آن جاودانند جز آنچه پروردگارت بخواهد! زیرا پروردگارت هرچه بخواهد همان کند ﴿۱۰۷﴾ اما سعادت‌مندان جایگاهشان بهشت است و تا آسمان‌ها و زمین پا برجاست در آنجا جاودانند جز آنچه پروردگارت بخواهد! و این عطایی پایدار است ﴿۱۰۸﴾

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ
ءَابَاءَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَمُوقِنُونَ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ
﴿١٠٩﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ
﴿١١٠﴾ وَإِن كَلَّمْنَا لَوْ قَوَّيْتَهُمْ رَبُّكَ أَعْمَلَهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ﴿١١١﴾ فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطَّعُوا
إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا
فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ
لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُفُقًا مِّنَ
الَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبُنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى
لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٤﴾ وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَوْا بِهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾ وَمَا
كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

از آن چه که اینها می‌پرستند در شک و تردید فرو مرو، آنها چیزی جز آن چه را که پدرانشان می‌پرستیدند نمی‌پرستند. ما نیز سهم آنها را بی‌کم و کاست خواهیم داد ﴿۱۰۹﴾ به موسی کتاب دادیم اما در اختلاف شد. و اگر تقدیر و قول پروردگارت نبود، بی‌شک، کارشان تمام بود! زیرا آنها در حقانیت آن در شک و تردیدند! ﴿۱۱۰﴾ بدان که پروردگارت، جزای عملکردشان را کاملاً می‌دهد زیرا از عملکرد آنها با خبر است! ﴿۱۱۱﴾ پس همان‌گونه که امر شده‌ای استقامت کن، هم تو و هم کسانی که همراه تو روی سوی خدا داشته‌اند. و [از اوامر الهی] سرپیچی نکنید زیرا خداوند نسبت به عملکردتان بیناست ﴿۱۱۲﴾ و به ظالمان تکیه نکنید که آتش شما را فرا خواهد گرفت! بدانید غیر از خداوند هیچ دوستی نخواهید داشت و کسی شما را یاری نخواهد کرد ﴿۱۱۳﴾ و نماز را به پای دار هم در ابتدای روز و هم در انتهای آن، و نیز در ساعاتی از شب! بدان که خوبی‌ها، بدی‌ها را از بین می‌برد، این پندی است برای آنان که پند می‌گیرند! ﴿۱۱۴﴾ استقامت کن زیرا خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند ﴿۱۱۵﴾ پس چرا در میان مردمانی که قبل از شما بودند به جز عده‌اندکی که آنها را نجات دادیم، خردمندانی نبودند تا مردم را از فساد و تباهی نهدی کنند؟! بدانید کسانی که ظلم کردند به دنبال لذت‌های دنیوی رفتند و گنهکار شدند ﴿۱۱۶﴾ و پروردگار تو هیچ شهری را که مردمش مصلح اند به ستم نابود نمی‌کند ﴿۱۱۷﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ
 ﴿١١٨﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ
 لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾ وَكَلَّا نَقْصُ
 عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَشِئْتُ بِهِءُ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ
 الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ﴿١٢١﴾ وَانظُرُوا إِنَّا نُنظُرُونَ
 ﴿١٢٢﴾ وَاللَّهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ
 فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

سورة يوسف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا
 عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ
 الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ
 لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ
 أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

چنانچه پروردگارت می‌خواست همهٔ مردم را یک امت واحد می‌کرد. حال آن که همواره گوناگون خواهند بود ﴿۱۱۸﴾ مگر کسی را که خدا رحم کند و برای برخورداری از رحمت، خلقشان کند! بدان که کلمهٔ پروردگارت بر این قرار گرفته که: جهنم را از جنیان و آدمیان ناسپاس] پر خواهیم کرد! ﴿۱۱۹﴾ هر داستانی از اخبار پیامبران بر تو می‌خوانیم برای اینست که قلب تو را آرام گردانیم (تا در راحت ثابت قدم شوی) و در این داستان‌ها، حق و پند و تذکر برای اهل ایمان است ﴿۱۲۰﴾ به کسانی که به حقایق ایمان ندارند بگو: هر کاری که می‌توانید بکنید، ما نیز کار خود را می‌کنیم! ﴿۱۲۱﴾ شما چشم به راه [دستاوردتان] باشید ما نیز منتظر می‌مانیم! ﴿۱۲۲﴾ و غیب و نادیده‌های آسمان‌ها و زمین از آنِ خداست و تمامی امور به او باز می‌گردد. پس او را عبادت کن و بر او توکل نما. بدان که پروردگارت از عملکردتان غافل نیست! ﴿۱۲۳﴾

سورهٔ یوسف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الر، اینها آیات کتابِ بیان‌کنندهٔ حقایق است! ﴿۱﴾ ما قرآنی فصیح و گویا نازل کرده‌ایم. امید آن که تعقل کنید ﴿۲﴾ ما به واسطهٔ قرآنی که بر تو وحی می‌کنیم بهترین داستان‌ها را برایت حکایت می‌نمائیم [داستان‌هایی] که پیش از این، از آنها بی‌خبر بوده‌ای ﴿۳﴾ یاد آر هنگامی که یوسف به پدرش گفت: ای پدر در خواب یازده ستاره و خورشید و ماه را دیدم که مرا سجده می‌کنند! ﴿۴﴾

قَالَ يَبْنَى لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا ۗ
 إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ
 رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ
 وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ
 وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾ * لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ
 وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِّلْسَائِلِينَ ﴿٧﴾ إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ
 إِلَيْنَا أَيْسَارِمَا وَنَحْنُ عَصَبَةٌ إِنَّا أَبْنَا لِنِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾
 أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَيُّكُمْ
 وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ
 لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْمُ فِي غِيْبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ
 السَّيَّارَةِ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ
 يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ ﴿١١﴾ أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَع وَيَلْعَبُ
 وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ
 أَنْ يَأْكُلَهُ الدِّبُّ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا لَيْسَ
 أَكْلَهُ الدِّبُّ وَنَحْنُ عَصَبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخٰسِرُونَ ﴿١٤﴾

پدر گفت: پسر کوچکم! رؤیای خود را به برادرانت مگو که برایت نقشه خواهند کشید! و بدان که شیطان برای انسان دشمنی آشکار است ﴿۵﴾ و این چنین پروردگارت تو را برگزیده است و به تو تعبیر خواب آموزش می‌دهد و نعمتش را هم چنان که بر پدران تو، ابراهیم و اسحاق تمام کرد، بر تو و خاندان یعقوب نیز به تمامی عرضه خواهد داشت، زیرا پروردگارت آگاه و حکیم است ﴿۶﴾ و در داستان یوسف و برادرانش، برای کسانی که خواستار آگاهی از آنند، عبرت‌هایی است ﴿۷﴾

[یاد آر آن هنگام که [برادران] گفتند: یوسف و برادرش [بنیامین] نزد پدرمان از ما محبوب‌ترند در حالی که ما نیرومندتریم! قطعاً پدرمان در اشتباهی آشکار است ﴿۸﴾ یوسف را بکشید یا او را به سرزمینی دور دست بفرستید تا پدرتان فقط به شما توجه کند. بعد از آن [توبه کنید و] قومی صالح باشید! ﴿۹﴾ کسی از میان آنها گفت: یوسف را نکشید اگر می‌خواهید کاری کنید او را در عمق چاهی بیندازید. شاید از این رهگذر کاروانی رد شود [و او را با خود ببرند]! ﴿۱۰﴾ گفتند: پدر جان! چرا در مورد یوسف به ما اعتماد نمی‌کنی در حالی که ما خیرخواه او هستیم! ﴿۱۱﴾ فردا او را با ما رهسپار کن تا غذای خوب بخورد و بازی کند، [مطمئن باش] ما مراقب او خواهیم بود! ﴿۱۲﴾ پدر گفت: هرگاه یوسف از من دور می‌شود، غمگین و نگران می‌شوم! می‌ترسم زمانی که شما از او غافل شوید گرگ او را بخورد! ﴿۱۳﴾ گفتند: گرگ او را با بودن افراد نیرومندی مثل ما بخورد؟! اگر چنین شود همه ما [مسئول

و] زیانکاریم! ﴿۱۴﴾

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْمَعُوا أَن يَجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا
إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَاءَهُ
أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ
وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتْعِنَا فَاكَلَهُ الذِّبُّ وَمَا آنتَ
بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَاءَهُ وَعَلَى قَمِيصِهِ
بِدْمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ
وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ
فَأَرْسَلُوا وَاوَدَّاهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْرَىٰ هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّهُ
بِضْعَةٍ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَّوهُ بِشَمْنٍ بَخِيسٍ
دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ
الَّذِي اشْتَرَاهُ مِن مِّصْرَ لَا مِرَّةَ بِأَمْرَتِهِ أَكْرَمِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ
أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَوَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي
الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ
أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ
وَأْتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

هنگامی که او را با خود بردند و تصمیم گرفتند که او را در عمق چاه بیاندازند، به او وحی کردیم، از دستاورد این کارشان با خبرشان خواهی کرد حال آن که الان نمی‌فهمند! ﴿۱۵﴾ شب هنگام، گریه‌کنان پیش پدرشان باز آمدند ﴿۱۶﴾ گفتند: ای پدر! ما به مسابقه [اسب سواری] مشغول بودیم و یوسف را تنها کنار وسایلمان گذاشتیم و گرگ او را خورد [هر چند می‌دانیم]، با وجود این که راست می‌گوییم، تو حرف ما را باور نمی‌کنی! ﴿۱۷﴾ و جامه‌اش را که به خونی دروغین آغشته بود، آوردند. پدر گفت: نفس‌تان کاری [وحشتناک] را در نظرتان جلوه داده است! اکنون فقط صبری که در اوج زیبایی است راه من است.^(۱) در مورد آن چه که گفتید فقط باید از خداوند بزرگ یاری خواست ﴿۱۸﴾ کاروانی آمد و سقای خود را فرستادند [تا آب از چاه بیاورد] هنگامی که دلو را به چاه انداخت گفت: مژده، که این یک پسر بچه است! آن‌گاه او را چون کالایی مخفی کردند حال آن که خداوند از عملکردشان آگاه بود! ﴿۱۹﴾ او را به قیمتی ارزان، که چند درهم بیش نبود فروختند زیرا مورد توجه‌شان نبود ﴿۲۰﴾ کسی از اهالی مصر او را خرید و به همسرش گفت: تا در اینجاست محترمش بدار شاید برایمان سودمند باشد و یا او را به فرزندی برگزینیم! و این چنین یوسف را روی زمین مقام دادیم و به او تعبیر خواب آموختیم زیرا خداوند بزرگ بر کارش مسلط است هر چند اکثر مردم نمی‌دانند! ﴿۲۱﴾ و هنگامی که جوانی رشید شد، علم و حکمت به او عطا کردیم. بدانید که این چنین پادشاه نیکوکاران را می‌دهیم! ﴿۲۲﴾

۱. صبری که قطعاً عاقبت آن خیر و خوبی است با صفت زیبایی همراه شده است.

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَن نَّفْسِهِ ۖ وَعَلَقَتِ الْاَبْوَابَ
 وَقَالَتْ هَيْت لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهُ وَرِىُّ اَحْسَنَ مَثْوًى
 اِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ ۖ وَهَمَّ بِهَا
 لَوْلَا اَنْ رَّءَا بُرْهٰنَ رَبِّهٖ ۚ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوٓءَ
 وَالْفَحِشَآءَ اِنَّهٗ وَمِنۡ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَاَسْتَبَقَا
 الْاَبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصُهٗ ۖ وَمِنۡ دُبُرٍ وَّالْفِيَآسِ يَدَهَا لَدَآ الْاَبَابِ
 قَالَتْ مَا جَزَاؤُهٗ مَنۡ اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُوٓءًا اِلَّا اَنْ يُسْجَنَ اَوْ عَذَابٌ
 اَلِيْمٌ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِيۢ عَنۡ نَّفْسِيۡ ۖ وَشَهِدَ شَآهِدٌ مِّنۡ
 اَهْلِهَا اِنْ كَانَ قَمِيصُهٗ ۖ وَقَدْ مِّنۡ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِّنَ
 الْكٰذِبِيْنَ ﴿٢٦﴾ وَاِنْ كَانَ قَمِيصُهٗ ۖ وَقَدْ مِّنۡ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ
 مِّنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّآ رَاَ قَمِيصُهٗ ۖ وَقَدْ مِّنۡ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ
 مِّنۡ كٰذِبِيْنَ اِنْ كَانَ يَدُكُنَّ اِنْ كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ يُوْسُفُ اَعْرَضَ عَنۡ
 هٰذَا ۖ وَاَسْتَغْفِرِيۡ لِذُنُوبِكُ ۖ اِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الْخٰطِئِيْنَ
 ﴿٢٩﴾ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِى الْمَدِيْنَةِ اَمْرًا تُ الْعَزِيْزِ تُرُوْدُ فَتَلْهٰا
 عَنۡ نَّفْسِهٖ ۖ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا اِنَّا لَنَرٰهَا فِى ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٠﴾

و آن زنی که یوسف در خانه‌اش بود از او تمنای کامجویی کرد. درها را بست و گفت: بشتاب! یوسف گفت: پناه می‌برم به خداوند [اگر به عزیز مصر خیانت کنم]! زیرا او مرا پرورش داده و مقام مرا گرامی داشته است. خداوند ستمکاران [تجاوزکار] را رستگار نمی‌کند! ﴿۲۳﴾ اما زن قصد او کرد، و اگر یوسف برهان^(۱) پروردگارش را نمی‌دید او نیز قصد زن می‌کرد. و ما این چنین کردیم تا بدی و فحشا را از او دور سازیم، زیرا یوسف از بندگان مخلص ماست ﴿۲۴﴾ و هر دو به طرف در دویدند، و زن پیراهن یوسف را از پشت سر پاره کرد. در این هنگام شوهر زن را کنار در دیدند. زن گفت: آیا جزای کسی که قصد بد به ناموس تو دارد جز زندان و عذاب دردناک است؟! ﴿۲۵﴾ یوسف گفت: او مرا به اصرار به کامجویی فرا خواند! و شاهدهی از خانواده زن ابراز داشت اگر پیراهن یوسف از جلو پاره شده باشد زن راست می‌گوید و یوسف از دروغگویان است! ﴿۲۶﴾ و اگر پیراهنش از پشت سر پاره شده باشد، زن دروغ می‌گوید و یوسف از راستگویان است! ﴿۲۷﴾ و هنگامی که شوهر دید پیراهن یوسف از پشت پاره شده است گفت: این از حیلۀ شما زنان است و حیلۀ شما زنان بسیار خطرناک است! ﴿۲۸﴾ یوسف! از این مطلب صرف نظر کن. و تو ای زن! از گناهت آمرزش بخواه زیرا تو از خطاکاران بوده‌ای! ﴿۲۹﴾ زنان شهر گفتند که همسر عزیز مصر قصد کامجویی از غلام خود را کرده است و عشق و اشتیاق به او تا اعماق قلبش نفوذ کرده است. ما این زن را در گمراهی آشکاری می‌بینیم ﴿۳۰﴾

۱. از منظر اهل معنا، برهان، یک دلیل شهودی است که قابل رؤیت است. کالبدی از نور یا درخشش هشدار دهنده!

فَمَا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكِنًا
وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّارَيْنَهُ
أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا
إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٢٦﴾ قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رُودِنَهُ
عَنْ نَّفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَاءَ أُمُرُهُ لَيَسْجَنَنَّ
وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي
إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ
﴿٢٨﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٩﴾ ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِن بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيْسَ جُنُنَهُ
حَتَّىٰ جِيءَ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي
رَأَيْتُ رَأْسِي اعْصُرَ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَأَيْتُ أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي
خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكَمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ
مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

[همسر عزیز مصر] هنگامی که از فکر و نظر زنان آگاه شد، کسی را به سراغ آنان فرستاد [تا بیابند]. و برای [راحت نشستن] آنها پستی‌هایی فراهم کرد و به دست هر کدام جاقویی داد. آن‌گاه [به یوسف] گفت: خارج شو! هنگامی که چشم زنان به افتاد [مبهوت او شدند و] دستان خود را [از حواس پرتی] بردند و گفتند: پناه بر خدا، این بشر نیست! این فقط فرشته‌ای بزرگوار است! ﴿۳۱﴾ [همسر عزیز مصر] گفت: این همانست که [عشق] مرا نسبت به او سرزنش می‌کردید! من درخواست کامجویی از او کردم اما او خود را نگه داشت، در حالی که اگر دستوری بدهم و او انجام ندهد زندانی خواهد شد و بی‌تردید خوار و ذلیل است! ﴿۳۲﴾ یوسف گفت: پروردگارا، زندان رفتن برای من، بسیار دوست‌داشتنی‌تر از چیزی است که مرا بدان می‌خوانند. و اگر حیلۀ این زنان را از من دور نکنی قلبم به سوی آنها مایل می‌شود که در این صورت چون نادانان دور از حقیقت خواهم بود! ﴿۳۳﴾ پس پروردگارش دعای او را اجابت کرد و حیلۀ زنان را از او دور ساخت زیرا او شنوا و داناست ﴿۳۴﴾ اما چون نشانه‌های [پاکی و ایمان] یوسف را دیدند تصمیم گرفتند تا مدتی او را زندانی کنند! ﴿۳۵﴾ دو جوان دیگر نیز با او در زندان بودند. یکی از آنها گفت: من در خواب دیدم که شراب می‌گیرم! و دیگری گفت: من در خواب دیده‌ام روی سرم تکه نانی دارم که پرنده‌گان از آن می‌خورند! ای یوسف، ما تو را نیکوکار می‌دانیم پس از تعبیر خوابمان آگاهمان کن ﴿۳۶﴾ گفت: پیش از آن که جیره‌ی غذای شما را بیاورند از تعبیر خوابتان، آگاهتان خواهم کرد هم‌چنان که خداوند مرا آگاه کرده است! بدانید من آئین قومی که خدا و روز قیامت را باور ندارند ترک کرده‌ام زیرا آنها به حقایق کافرنند ﴿۳۷﴾

۱. این یک شیوه قدیمی است، بی‌گناهی را محکوم می‌کنند تا حاکمان در انتظار عمومی تبرئه گردند!

وَاتَّبَعَتْ مَلَآءَآءَآبَاءَآىِٕ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ مَا كٰنَ
 لَنَا اَنْ نُّشْرِكَ بِاللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ عَلَيْنَا وَعَلَى
 النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٣٨﴾ يٰصٰحِبِ
 السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُوْنَ خَيْرٌ اَمَ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ
 ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِهِ اِلَّا اَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوْهَا اَنْتُمْ
 وَاٰبَاؤُكُمْ مَّا اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ اِنْ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ
 اَمْرًا اَلَّا تَعْبُدُوْا اِلَّا اِيَّاهُ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٠﴾ يٰصٰحِبِ السِّجْنِ اَمَّا اَحَدُكُمْ
 فَيَسْقٰى رَبِّهٖ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَيُصَلَّبُ فَتَاْكُلُ الطَّيْرُ
 مِنْ رَاسِهٖ قُضِيَ الْاَمْرُ الَّذِى فِيْهِ تَسْتَفْتِيْنَ ﴿٤١﴾ وَقَالَ
 لِلَّذِى ظَنَّ اَنْهٗ وَنٰجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِىْ عِنْدَ رَبِّكَ فَاَنْسَهُ
 الشَّيْطٰنُ ذِكْرَ رَبِّهٖ فَلَيْثَ فِى السِّجْنِ بِضْعَ سِنِيْنَ
 ﴿٤٢﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ اِنِّىْ اَرٰى سَبْعَ بَقَرٰتٍ سِمٰنٍ يَّاْكُلُهِنَّ
 سَبْعَ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُنبُلٰتٍ خُضْرٍ وَاٰخَرَ يَّاْبَسٰتٍ يَّاْتِيْهَا
 الْمَلَاَءُفْتُونِىْ فِى رُءُوسِىْ اِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءُءَايَا تَعْبُرُوْنَ ﴿٤٣﴾

من از آئین پدرانم ابراهیم و اسحاق و یعقوب پیروی می‌کنم، سزاوار ما نیست چیزی را شریک و همتای خداوند بزرگ قرار دهیم! و چنین امتیازی برای ما و همه مردم یک فضل الهی است، هر چند اکثر مردم قدر ناشناس‌اند! ﴿۲۸﴾ ای دوستان زندانی من، خدایان متعدد بهتر است یا خداوند واحدی که بر همه چیز مسلط است؟! ﴿۲۹﴾ بدانید که شما چیزی را نمی‌پرستید مگر نام‌هایی که خود و پدرانتان نامگذاری کرده‌اید (خدایانی که زاده توهم‌تان است) آن هم بدون این که دلیل و حجتی الهی داشته باشد! حکم جز حکم خدا نیست و او دستور داده است تا چیزی غیر از او نپرستید، این دین پا برجاست، هر چند که اکثر مردم بدان آگاه نیستند! ﴿۴۰﴾ ای دو یار زندانی من! یکی از شما ساقی شراب اربابش خواهد شد (دوباره آزاد می‌شود) و دیگری به دار آویخته می‌شود و پرندگان از [مغز] سر او خواهند خورد! آن چه از من سؤال کرده بودید [جوابش] چنین مقدر شده است ﴿۴۱﴾ و یوسف به آن کسی که می‌دانست آزاد خواهد شد گفت: مرا نزد اربابت یاد کن! ولی شیطان باعث شد تا یادآوری کردن به اربابش را فراموش کند، لذا یوسف چند سال دیگر در زندان ماند ﴿۴۲﴾ پادشاه گفت: من در خواب دیدم که هفت گاو لاغر، هفت گاو فربه را می‌خورند، و نیز هفت خوشهٔ سبز دیدم و هفت خوشهٔ خشک! ای علمای درباری من! اگر از حقیقت تعبیر خواب مطلعید خواب مرا تعبیر کنید! ﴿۴۳﴾

قَالُوا أَضَعَفْتُ أَحْلَمٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَمِ بِعَلَمِينَ ﴿٤٤﴾
 وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
 فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
 سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ
 وَأُخْرٍ يَا بَسِئْتَ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ
 تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدتُّمْ فَذَرُونَهُ فِي سُنبُلِهِ إِلَّا
 قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادًا يَأْكُلْنَ
 مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُتُونِي
 بِهِ؟ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ
 النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾
 قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ؟ قُلْنَ حَاشَ
 لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ لَنْ حَصْحَصَ
 الْحَقُّ أَنَا رَاوَدتُّهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصِّدِّيقِينَ ﴿٥١﴾ ذَلِكَ
 لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

گفتند: [اینها جزو] خواب‌های آشفته است. و ما از تعبیر این‌گونه خواب‌ها آگاه نیستیم ﴿۴۴﴾ اما یکی از آن [دو زندانی] که آزاد شده بود بعد از مکتی گفت: من شما را از تعبیر آن آگاه می‌کنم. مرا [به سوی آن مرد زندانی، یوسف] بفرستید! ﴿۴۵﴾ یوسف، ای مرد راستگو! این خواب را برای ما تعبیر کن: هفت گاو لاغر، هفت گاو فربه را می‌خورند و نیز دیدن هفت خوشهٔ سبز و هفت خوشهٔ خشک! تا من به سوی مردم بازگردم، امید آن که از این تعبیر آگاه شوند ﴿۴۶﴾ یوسف گفت: هفت سال با تلاش بسیار زراعت کنید و هرچه درو می‌کنید - جز اندکی که می‌خورید - همه را با خوشه‌هایش انبار کنید ﴿۴۷﴾ زیرا پس از آن، هفت سال قحطی در راه است و در آن هفت سال آن چه را ذخیره کرده‌اید برای مصرف به مردم بدهید، مگر قسمتی را که [به عنوان بذر] نگه می‌دارید ﴿۴۸﴾ سپس بعد از آن سالی خواهد آمد که بر مردم باران فراوان بیارد و آنها آب و عصارهٔ [میوه‌ها و دانه‌ها] را می‌گیرند! ﴿۴۹﴾ پادشاه گفت: او را نزد من آورید! هنگامی که پیک به سراغش آمد، یوسف به او گفت: به سوی اربابت برگرد و از او بپرس حقیقت داستان آن زنان که دست خود را بریدند چه بود؟! هر چند پروردگارم نسبت به حيلهٔ آنها آگاه است! ﴿۵۰﴾ [پادشاه زنان را احضار کرد و] گفت: حقیقت ماجرای آن روز که یوسف را به سوی خود خواندید چه بود؟! گفتند: پناه بر خدا، ما هیچ عیبی در او نیافتیم! و همسر عزیز مصر گفت: الان حقیقت آشکار شد. این من بودم که او را برای کامجویی به خود فراخواندم و یوسف از راستگویان است! ﴿۵۱﴾ و این چنین [اعتراف کردم تا یوسف] بفهمد که من در غیابش به او خیانت نکردم (او را گناهکار نخواندم). بدانید که خداوند نقشهٔ خائنین را موفق نمی‌کند! ﴿۵۲﴾

* وَمَا أْبْرَأُ نَفْسِي ۚ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ ۗ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ۗ
 إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتُونِي بِهِ ۖ أَسْتَخْلِصْهُ
 لِنَفْسِي ۗ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ ۖ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾
 قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ ۗ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمُ ۗ وَكَذَلِكَ
 مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ۗ نُصِيبُ
 بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا أَجْرَ
 الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ وَجَاءَ
 إِخْوَةَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ
 ﴿٥٧﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ أَتُؤْتُونِي بِأَخٍ لَكُمْ مِنَ أَبِيكُمْ ۗ أَلَا
 تَرَوْنَ أَنِّي أُوْفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٨﴾ فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي
 بِهِ ۖ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرُبُونِ ﴿٥٩﴾ قَالُوا سَوِّدُوعْنَهُ أَبَاهُ
 وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦٠﴾ وَقَالَ لِفَتَاتِنِهِ اجْعَلُوا بَضْعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ
 لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا ۚ إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
 ﴿٦١﴾ فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ
 فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانًا نَّكَتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٢﴾

من نفس خود را تبرئه نمی‌کنم زیرا نفس اماره [همواره انسان را] به بدی و زشتی
 و سوسه می‌کند مگر آن که پروردگارم رحم کند! زیرا پروردگارم آمرزنده و با گذشت
 است ﴿۵۲﴾ و پادشاه گفت، یوسف را نزد من آورید تا او را همنشین خاص خود کنم! و
 هنگامی که با او سخن گفت و [عقل و درایتش را دید] گفت: از امروز تو صاحب مقام
 و امین ما خواهی بود! ﴿۵۳﴾ یوسف گفت: مرا برگنجه‌های این سرزمین بگمار زیرا
 من نهبیان آگاهی هستم! ﴿۵۴﴾ و این چنین یوسف را در زمین صاحب مقام کردیم
 تا هر جا که خواهد مستقر شود. بدانید ما رحمت خود را به هر کس صلاح بدانیم
 عطا می‌کنیم و پادشاه نیکوکاران را ضایع نمی‌کنیم! ﴿۵۵﴾ و حال آن که پادشاه آخرت
 برای آنان که به حقایق ایمان دارند و حرمت خدا را نگاه می‌دارند بهتر است ﴿۵۶﴾
 و برادران یوسف آمدند و به حضورش رسیدند. در حالی که یوسف آنها را شناخت
 ولی آنها یوسف را نشناختند ﴿۵۷﴾ و هنگامی که یوسف زاد و توشه آنها را مهیا کرد
 گفت: بار دیگر با برادر کوچک پدری‌تان نزد من آید. ببینید چگونه پیمان‌هایتان
 را از غله پر می‌کنم و بهترین میزبانانم! ﴿۵۸﴾ و اگر او را نزد من نیاورید دیگر هیچ
 سهمی [از غله] نزد من نخواهید داشت و از دوستان نزدیک من نخواهید بود! ﴿۵۹﴾
 گفتند: ما با پدرش صحبت خواهیم کرد [تا او را راضی کنیم، مطمئن باش] این کار را
 خواهیم کرد! ﴿۶۰﴾ آن‌گاه به مردان خود گفت: اجناسی را که بابت خرید غله داده‌اند
 در بارشان بگذارید تا هنگامی که به خانواده‌شان می‌رسند آن را ببینند [و کرامت ما
 یادشان بیاید] و برگردند ﴿۶۱﴾ هنگامی که به سوی پدرشان بازگشتند گفتند: پدر! ما
 از این که سهمی از غله داشته باشیم منع شده‌ایم مگر آن که برادرمان را با ما راهی
 کنی، مطمئن باش ما مراقب او خواهیم بود! ﴿۶۲﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ
 قَبْلُ فَأَلَّهٗ خَيْرٌ حَفِظْتُ وَأَهْوَأُ رَحْمَةُ الرَّحِيمِينَ ﴿٦٥﴾ وَلَمَّا فَتَّحُوا
 مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضْعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا بَنَاتَنَا
 مَا نَبِغِي هَٰذِهِ بِضْعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ
 أَخَانَا وَنَزَدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾ قَالَ
 لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي
 بِهِ إِلَّا أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّآ ءَاتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا
 نَقُولُ وَكَيْلٌ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدَخُلُوهُنَّ مِنْ بَابٍ وَّحِدٍ
 وَأَدْخُلُوهُنَّ مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ
 شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ
 يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ
 قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْتَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ
 قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

گفت: آیا به شما اطمینان کنم آن‌گونه که نسبت به برادران [یوسف] به شما اطمینان کردم؟! به هر حال خداوند بهترین محافظین و ارحم الراحمین است!

﴿٦٤﴾ و هنگامی که کالاهایشان را باز کردند دیدند اجناسی که در مقابل غله داده بودند به آنها باز گردانده شده است. گفتند: پدر! دیگر چه می‌خواهیم؟ این سرمایه‌ماست که به ما پس داده‌اند! [پس برادرمان را با ما بفرست] ما برای خانواده مواد غذایی می‌آوریم و از برادرمان نیز محافظت می‌کنیم و از غله سهم بیشتر خواهیم آورد، و این کار آسانی است! ﴿٦٥﴾ پدر گفت: هرگز او را با شما نمی‌فرستم مگر آن که با من یک عهد محکم الهی ببندید [مبنی بر این] که او را نزد من باز خواهید آورد مگر آن که همه گرفتار شوید! چون با او عهد بستند گفت: خداوند بر آن چه می‌گوییم گواه است ﴿٦٦﴾ و آن‌گاه گفت: ای فرزندان من! از یک دروازه وارد نشوید بلکه از دروازه‌های مختلف وارد گردید! ﴿٦٧﴾ بدانید نمی‌توانم حادثه‌ای را که خدا برای شما اراده کرده از شما دفع کنم! حکم فقط حکم خداست. بر او توکل می‌کنم بلکه همه توکل‌کنندگان باید بر او توکل کنند! ﴿٦٨﴾ و هنگامی که از همان طریقی که پدرشان گفته بود وارد شدند با این وجود واقعه‌ای که خداوند بر آنها تقدیر کرده بود دور نشد، و فقط حاجتی که یعقوب در دل داشت [از این راه] به اجابت رسید، زیرا او صاحب علمی بود که ما به او آموخته بودیم هر چند که اکثر مردم از آن بی‌اطلاعند! ﴿٦٩﴾ هنگامی که به حضور یوسف رسیدند، او برادرش را کنار خود جای داد و گفت: من برادر تو هستم و از عملکرد اینان غمگین مشو! ﴿٧٠﴾

۱. هر کس راهی دارد ویژه خود. چنانچه هر کس بر فطرت الهی خویش زود، آنچه را که باید، خواهد یافت. پس هر کس بر راه خویش گام نهد! زیرا «کل يعمل علی شاکلته» و لکل وجهه هومولئها». (برای هر کس راهی است که رو سوی آن می‌کند).

فَمَا جَهِزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ
ثُمَّ أَذِنَ مُؤَدِّنُ أَيَّتْهَا الْعِيرُ أَنْتَكُمْ لَسَدْرِ قُونَ ﴿٧٥﴾ قَالُوا
وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧٦﴾ قَالُوا نَفَقْدُ صُوعَ الْمَلِكِ
وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ هِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٧﴾ قَالُوا تَاللَّهِ
لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَادِرِينَ
﴿٧٨﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ وَإِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٩﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ
مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
﴿٨٠﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ
وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ
فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ
وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٨١﴾ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ
فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ
وَلَمْ يُبَدِّهَا لَهُمْ قَالِ أَنْتُمْ شَرُّ مَمَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَصِفُونَ ﴿٨٢﴾ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبَا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ وَإِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٣﴾

پس هنگامی که بارهایشان را بست. جام پادشاه را در بار بردارش گذاشت. سپس
 کسی فریاد زد: ای کاروانیان شما دزدید! ﴿۷۰﴾ آنها جلو آمدند و گفتند: مگر چه چیز
 را گم کرده‌اید؟! ﴿۷۱﴾ گفتند: جام پادشاه را گم کرده‌ایم. هر کس آن را بیاورد یک بار
 شتر، غله خواهد گرفت، و من ضامن این [پاداش] خواهم بود! ﴿۷۲﴾ گفتند: به خدا
 قسم شما خوب می‌دانید که ما برای فساد و تباهی به این سرزمین نیامده‌ایم و
 دزد نیستیم! ﴿۷۳﴾ گفتند: اگر دروغ گفته باشید جزای شما چیست؟! ﴿۷۴﴾ گفتند:
 در بار هر کس پیدا شود خودش [مستحق] جزای این کار خواهد بود! ما این‌گونه
 ستمکاران را کیفر می‌دهیم ﴿۷۵﴾ یوسف قبل از بار بردارش، بارهای آنها را گشت.
 آن‌گاه جام را از بار بردارش بیرون آورد. و این نقشه را ما به یوسف یاد دادیم، زیرا
 او هرگز نمی‌توانست طبق مقررات و قوانین پادشاه، بردارش را نگاه دارد مگر آن
 که خدا بخواهد! بدانید که ما درجات هر کس را بخواهیم بالا می‌بریم و همواره بر
 فراز هر دانایی، داناتری هست! ﴿۷۶﴾ گفتند: اگر او (بنیامین) دزدی کرده بردارش
 (یوسف) نیز قبلاً دزدی کرده است! یوسف جواب [این سخن] را در دل پنهان
 داشت و ابراز نکرد. گفت: شما وضع‌تان بدتر است و خداوند بزرگ از آن‌چه
 توصیف می‌کنید آگاه‌تر است! ﴿۷۷﴾ گفتند: ای عزیز مصر! او پدر پیر و سالخورده‌ای
 دارد، یکی از ما را به جای او نگه دار، زیرا تو را انسان نیکوکاری می‌بینیم! ﴿۷۸﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مِنْ وَجْدِنَا مَتَعْنَا عِنْدَهُ وَإِنَّا
 إِذَا الظَّالِمُونَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا
 قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ
 مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمَنْ قَبْلَ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
 الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ
 ﴿٨٠﴾ أَرْجِعُوا إِلَىٰ آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ
 وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمَنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ
 ﴿٨١﴾ وَسَأَلَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا
 وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا
 فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ
 الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ
 يُوسُفَ وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ
 ﴿٨٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوْا تَذَكَّرُوا يوسُفَ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا
 أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي
 وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

گفت: پناه بر خدا، از این که کس دیگری را - جز آن کس که جام را در بارش یافتیم - بگیریم، که در این صورت از ستمکاران باشیم! ﴿۷۹﴾ هنگامی که از او مایوس شدند به گوشه‌ای رفتند تا چاره‌ای بیاندیشند. [برادر] بزرگترشان گفت: مگر یادتان رفته که پدرتان از شما تعهد الهی محکمی گرفته است؟! حال آن که قبلاً هم در مورد یوسف بی‌انصافی کرده‌اید. من هرگز از این سرزمین بیرون نمی‌روم مگر پدرم اجازه دهد، یا خداوند درباره‌ی من داوری کند. زیرا خداوند بهترین چاره‌اندیشان است ﴿۸۰﴾ و به سوی پدرتان برگردید و بگویید: ای پدر! فرزند تو دزدی کرد، اما ما جز به آن چه می‌دانستیم شهادت ندادیم، زیرا از غیب آگاهی نداریم ﴿۸۱﴾ از اهل شهری که در آن بودیم و کاروانی که همراهش بودیم بپرس [خواهی دانست] که ما راست می‌گوئیم! ﴿۸۲﴾ [پدر] گفت: نفس شما ماجرا را چنین در نظرتان جلوه داده است. صبری به زیبایی بایدم. شاید خداوند همگی آنها را به من برساند زیرا او آگاه و حکیم است ﴿۸۳﴾ و از آنها روی برگرداند و گفت: وا أسفا بر یوسف! و چشمانش از اندوه سفید شد در حالی که خشم خود را فرو می‌خورد ﴿۸۴﴾ گفتند: به خدا قسم، تو آن قدر از یوسف یاد می‌کنی تا به مرز مرگ رسی و یا هلاک گردی! ﴿۸۵﴾ گفت: من فقط غم و غصه خود را به خداوند بزرگ می‌گویم و از خدا چیزها می‌دانم که شما از آن بی‌خبرید! ﴿۸۶﴾

يَبْتِغِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْكُفُوا
مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْكُفُ مِنَ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضْعَةٍ مُزَجَّجَةٍ فَاؤُفَ لَنَا
الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ
﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ
جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا أَيْ نَكَ لَأَنْتَ يُوسُفَ قَالَ أَنَا يُوسُفَ
وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ
اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ
ءَاثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَطِئِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِبَ
عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ يَعْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ
﴿٩٢﴾ أَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَالْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ
بَصِيرًا وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ
تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

ای فرزندان من! بروید، و یوسف و برادرش را جست و جو کنید و از رحمت الهی ناامید نشوید، زیرا فقط کافران از رحمت الهی مأیوس می‌شوند! ﴿۸۷﴾

پس هنگامی که به حضور یوسف رسیدند گفتند: ای عزیز مصر! ما و خاندان ما به مضیقه افتاده‌ایم. و سرمایه‌اندکی [برای خرید] آورده‌ایم، سهم ما را پرپیمانه بده و بر ما صدقه کن زیرا خداوند پاداش صدقه‌دهندگان را می‌دهد ﴿۸۸﴾ گفت: آیا فهمیدید که از روی نادانی با یوسف و برادرش چه کردید؟! ﴿۸۹﴾ گفتند: آیا واقعاً تو یوسفی؟! گفت: من یوسفم و این هم برادر من است! خداوند به ما نعمت عطا کرد زیرا هر کس حرمت خدا را نگاه دارد و صبر و استقامت پیشه کند یقیناً خداوند بزرگ پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند! ﴿۹۰﴾ گفتند: به خدا قسم که خداوند تو را نسبت به ما برتری داده است، و اقرار می‌کنیم که خطا کاریم! ﴿۹۱﴾ گفت: امروز سرزنشی بر شما نیست، خداوند شما را می‌آمزد زیرا او ارحم الراحمین است ﴿۹۲﴾

این پیراهن مرا با خود ببرید و بر صورت پدرم بیاندازید تا بینا شود آنگاه با همه اهل خانواده نزد من بیایید ﴿۹۳﴾ هنگامی که کاروان جدا شد، پدرشان (در آن سو) گفت: اگر نگویید دیوانه شده‌ام، بوی یوسف را احساس می‌کنم! ﴿۹۴﴾ گفتند: به خدا قسم، تو هنوز در اشتباه گذاشته‌ات سیر می‌کنی! ﴿۹۵﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَفَارَزَتْ دَبَابٌ صَوِيرًا قَالَ
 أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ قَالُوا
 يَا بَنَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٦٧﴾ قَالَ سَوْفَ
 أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ فَلَمَّا
 دَخَلُوا عَلَىٰ يُونُسَ أَوْسَىٰ إِلَيْهِ أَبُويَهُ وَقَالَ أَدْخُلُوا مَصْرَ
 إِنْ شَاءَ اللَّهُ ءَامِنِينَ ﴿٦٩﴾ وَرَفَعَ أَبُويَهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا
 لَهُ وَسُجَّدُوا وَقَالَ يَا بَاتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ فَدَجَعَلَهَا
 رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمُ
 مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ
 رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ * رَبِّ
 قَدْ ءَاتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ
 فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَرَبِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 تُوفِّقُنِي مُسْلِمًا وَالْحَقْفَنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ
 الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ
 وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

اما هنگامی که بشارت دهنده او را ملاقات کرد آن [پیراهن] را بر صورت او انداخت
 و نور چشمانش برگشت و گفت: آیا به شما نگفته بودم من چیزها از خدا می دانم
 که شما از آن آگاهی ندارید. ﴿۹۶﴾ گفتند: ای پدر! به خاطر گناهانمان بر ایمان آموزش
 بخواه زیرا ما خطاکاریم ﴿۹۷﴾ گفت: به زودی از پروردگارم برای شما آموزش خواهم
 خواست زیرا او بسیار آموزنده و با گذشت است ﴿۹۸﴾ چون به حضور یوسف
 رسیدند، پدر و مادرش را در آغوش کشید و گفت: همگی داخل مصر شوید که
 إن شاء الله در امنیت خواهید بود! ﴿۹۹﴾ پدر و مادرش را بر تخت نشاند و همگی
 برای او به سجده افتادند و یوسف گفت: ای پدر! این تعبیر خوابی بود که دیدم.
 خداوند آن را محقق ساخت و به من نیکی روا داشت هنگامی که مرا از زندان خارج
 کرد، و شما را از آن بیابان نزد من آورد بعد از آن که شیطان بین من و برادرانم فساد
 انداخته بود. حقیقتاً پروردگارم نسبت به هر چه اراده کند صاحب لطف است، زیرا
 او آگاه و حکیم است ﴿۱۰۰﴾ پروردگارا! تو نصیبی از فرمانروایی به من عطا کردی و تو
 مرا تعبیر خواب آموختی، تو آفریننده آسمان ها و زمینی، تو در دنیا و آخرت دوست
 و تکیه گاهی، مرا در حال تسلیم بمیران و به صالحان ملحق کن! ﴿۱۰۱﴾ [ای پیامبر!]
 اینها از اخبار غیب و نادیده هاست که بر تو وحی می کنیم. حال آن که وقتی آنها
 گرد هم آمده بودند و چاره اندیشی می کردند، تو نزد آنها نبود! ﴿۱۰۲﴾ از اکثر مردم
 ایمان نمی آورند هر چند تو به ایمان آوردنشان حریص باشی! ﴿۱۰۳﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ
 ﴿١٤﴾ وَكَأَيِّن مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا
 وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٥﴾ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا
 وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٦﴾ أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ
 اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ
 هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي
 وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ
 قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٩﴾
 حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا
 جَاءَهُمْ نَصْرٌ مِّنَّا فَجِيءَ مِنْ نَّشَأٍ وَلَا يَرُدُّ بِأُسْنَاعِنَ الْقَوْمِ
 الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠﴾ لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ
 مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ
 وَتَقْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢١﴾

تو از آنها مزد نمی خواهی زیرا قرآن یک یادآوری برای همهٔ جهانیان است! ﴿۱۰۴﴾

و چه بسیار آیات و نشانه‌هایی که در آسمان‌ها و زمین وجود دارد در حالی که آنها از آن می‌گذرند و توجهی نمی‌کنند ﴿۱۰۵﴾ اکثر آنها به خدا ایمان نمی‌آورند، زیرا مشرکند ﴿۱۰۶﴾ آیا [می‌پندارند] اگر به صورت غافلگیرانه عذاب همه‌گیر الهی به سراغ آنها بیاید، یا ساعت رستاخیز برسد، در امان خواهند بود؟! ﴿۱۰۷﴾ بگو: این راه من است و [از این راه] با بصیرت کامل مردم را به سوی خدا می‌خوانم، راه من و راه هر کسی که از من تبعیت کند. و پاک و منزّه است خدا، و من از مشرکین نیستم ﴿۱۰۸﴾ ما قبل از تو [کسی را به رسالت] نفرستادیم مگر مردانی از مردم شهرها، که به آنها وحی می‌کردیم. آیا [بی‌ایمانان] در زمین سیر و سیاحت نکردند تا به عاقبت کسانی که قبل از آنها بودند پی ببرند؟! بدانید که زندگی جاوید برای کسانی که حرمت الهی را نگاه می‌دارند بهتر است، چرا تعقل نمی‌کنید؟! ﴿۱۰۹﴾

چون پیامبران [از ایمان آوردن مخالفان] مأیوس شدند و فهمیدند حتی عده‌ای [که به ظاهر ایمان آورده بودند] به آنها دروغ گفته‌اند، یاری ما به سراغشان آمد، زیرا هر که را صلاح بدانیم نجات می‌دهیم و مجازات و عذاب ما نسبت به جماعت گناهکار، دفع‌نشده است ﴿۱۱۰﴾ حقیقتاً در ماجراها و داستان‌های آنها برای خردمندان عبرت است. اینها داستان‌های دروغین نبود بلکه وحی و مطابق کتب آسمانی پیشینیان است، و شرح هر چیزی در آن آمده و برای اهل ایمان سراسر هدایت و رحمت است ﴿۱۱۱﴾

سورة الرعد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَرْءَ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
 وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ❶ اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ
 بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَحَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
 يَلْقَاءَ رَبَّكُمْ تَوْقُونَ ❷ وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رِوْاسِيَ
 وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ جَعَلَ فِيهَا رَوْحِينَ أَنْشِئْنَا غَيْشِيَ اللَّيْلِ
 النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ❸ وَفِي الْأَرْضِ
 قَطْعُ مَتَجَورَاتٍ وَّجَنَّتْ مِنْ أَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ صِنَوَانٌ
 وَغَيْرُ صِنَوَانٍ يُسْقَىٰ بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفِضَ بَعْضُهَا عَلَىٰ بَعْضٍ
 فِي الْأُكُلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ❹ وَإِنْ تَعَجَّبَ
 فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءَاكُفًا تَرَابًا أَءِنَّا لَمُفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ
 أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَعْمَلُ فِي
 أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ❺

سوره رعد

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم، اینها آیات کتابی است که به حق از جانب پروردگارت بر تو نازل شده است، هر چند اکثر مردم باور ندارند! ﴿۱﴾ الله خدایی است که آسمان‌ها را آن چنان که می‌بینید بدون هیچ ستونی بنا کرد سپس به فرمانروایی پرداخت و خورشید و ماه را تا زمانی معین در مدار خودشان به حرکت واداشت، تمام امور را تدبیر می‌کند و آیات و نشانه‌ها را شرح می‌دهد، شاید به دیدار پروردگارتان یقین پیدا کنید! ﴿۲﴾ او کسی است که زمین را وسعت داد و در آن کوه‌ها و رودها ایجاد کرد و از هر میوه‌ای به صورت جفت پدید آورد. و شب را به روز می‌پوشاند! و در همه این‌ها نشانه‌هایی است برای قومی که اهل تفکرند! ﴿۳﴾ در زمین، قطعه زمین‌های مختلفی کنار هم وجود دارد! ﴿۴﴾ هم چنین باغ‌های انگور و کشتزارها و نخل‌هایی با دو تنه در یک ریشه و یا یک تنه با یک ریشه، وجود دارد که همگی از یک آب سیراب می‌شوند، اما از نظر میوه، برخی را بر برخی دیگر برتری دادیم! در تمام اینها برای خردمندان نشانه‌هایی است! ﴿۵﴾ اگر [می‌خواهی از چیزی] تعجب کنی، عجیب حرف آنهاست که می‌گویند اگر ما تبدیل به خاک شدیم چگونه باز زنده می‌شویم! آنها کسانی‌اند که پروردگارشان را انکار کرده‌اند در نتیجه غل و زنجیرها بر گردن دارند و بی‌تردید اهل دوزخ‌اند و در آن جاودانه می‌مانند ﴿۶﴾

۱. از منظر باطنی، قطعه زمین‌هایی وجود دارد که به چشم هرکس نمی‌آید جز آن کسانی که خدا چشمشان را باز کرده و آنها را مشمول رحمت خویش نموده است. از این منظر، سرزمین موعود یا ارض مقدس از چنین سرزمین‌هایی است.

۲. انسان‌ها و اوصاف‌شان چون گیاهان متنوع‌اند. برخی نیاز به حفاظت (داربست) دارند و برخی برای خویش استوارند. میوه‌ها و محصولاتشان نیز با توجه به استعدادشان مختلف است. با این وجود، در کنار هم و با هم، یک کل را تشکیل می‌دهند.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
 قَبْلِهِمُ الْمَثَلَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا
 أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ
 هَادٍ ﴿٧﴾ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ
 وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَلِيمُ الْغَيْبِ
 وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ
 أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
 بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُ مَعْقِبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ
 يَحْفَظُونَهُ وَمَنْ أَمَرَ اللَّهُ أَنْ لَا يَغْيِرَ مَا يَقَوْمٌ حَتَّى يَغْيِرُوا
 مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا
 لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ أَلْبَرْقَ خَوْفًا
 وَطَمَعًا وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيَسْجِعُ الرِّعْدُ بِحَمْدِهِ
 وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
 مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ﴿١٣﴾

قبل از آن که به کار نیک و آموزش الهی روی آورند با شتاب از تو عذاب الهی را خواستارند! در حالی که قبل از آنها عبرت‌های قابل ملاحظه‌ای بوده است! بدان که پروردگارت، هم نسبت به مردم با وجود ظلمی که می‌کنند آمرزنده است، و هم مجازات شدیدی دارد! ﴿۶﴾ کسانی که کفر می‌ورزند می‌گویند چرا از جانب پروردگارش معجزه‌ای بر او نازل نمی‌شود؟! تو فقط یک هشداردهنده‌ای، و برای هر قومی هدایت‌کننده‌ای مجزاست ﴿۷﴾ خداوند بزرگ آن چه را که هر ماده‌ای حمل می‌کند می‌داند. هم چنین از آن چه رحم‌ها نگه نمی‌دارند و آنچه نگهداری می‌کنند، آگاه است، هر چیزی در قانون او به مقدار معین است ﴿۸﴾ دانای دیده‌ها و نادیده‌هاست و او بزرگ و متعالی است ﴿۹﴾ چه سخنی را کتمان کنی و چه بر زبان آرید برای او یکسان است. هم چنین است اگر کسی به طور مخفیانه در شب حرکت کند و یا در روز روشن! ﴿۱۰﴾ هر انسانی به دستور خداوند فرشتگانی دارد که از روبه رو و پشت سر، او را از حوادث [غیر حتمی] محافظت می‌کنند. بدانید که خداوند وضع هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد مگر آن که آن قوم خود را تغییر دهند! و اگر خداوند بخواهد آسیبی به گروهی برساند هیچ دفع‌کننده و یآوری به جز خودش وجود نخواهد داشت! ﴿۱۱﴾ اوست که برق آسمان را گاهی برای خوف و تنبّه، گاهی برای امید [به باران] به شما نشان می‌دهد و ابرهای بارور را به وجود می‌آورد ﴿۱۲﴾ رعد آسمان، تسبیح و حمد او را می‌گوید، فرشتگان نیز از خوف او [تسبیح گویند]، صاعقه‌ها را می‌فرستد تا هرکس را صلاح بداند بدان گرفتار کند، با این همه، هنوز در وجود خدا مجادله می‌کنند، حال آن که او قدرتی بی‌انتهای دارد! ﴿۱۳﴾

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا
 كَبْسُطُ كَفَيْتِهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ
 إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾ وَ لِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
 وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْعُدْوَةِ وَالْأَصَالِ ﴿١٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ
 لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ
 تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهُ
 الْحَاقُّ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهْدُ ﴿١٦﴾ أَنْزَلَ
 مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا
 وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلَهُ
 كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً
 وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ
 الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾ لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا
 لَهُ وَلَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ
 أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

دعوت به حق، برای اوست و کسانی که به جای خداوند، [چیزهای دیگری را به خدایی] می‌خوانند بدانند اجابتشان نمی‌کند! اینان همان کسانی‌اند که کف دست‌های خود را از آب پر کرده تا به دهانشان برسانند اما هرگز نتوانند! و دعای کافران چیزی جز گمراهی نیست! ﴿۱۴﴾ هر کس در آسمان‌ها و زمین است چه بخواهد چه نخواهد در حال سجدهٔ الله است! حتی سایه‌هایشان در هر صبح و شام [به سجده می‌رود] ﴿۱۵﴾ بگو: پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست؟ بگو: الله. بگو: چرا به جز او تکیه‌گاه‌هایی را برگزیده‌اید که حتی قادر به تأمین سود و زیان برای خود نیستند؟! بگو: آیا بینا و نابینا برابرند؟! یا ظلمات و نور یکسانند؟! و یا شریکانی که برای خدا قائل شده‌اید مخلوقانی چون مخلوقات او دارند؟! حقیقت آفرینش بر آنها مشتبه شده است. بگو: الله خالق هر چیزی است و او یگانه و مسلط است! ﴿۱۶﴾ و خداوند از آسمان آبی فرستاد تا از دره‌ها و رودها به قدر ظرفیتشان جاری شود و روی این سیلاب‌ها کفی است، چنان که در [کوره زرگران و آهنگران] روی مواد مذابی که می‌خواهند از آن زیورآلات یا وسایل دیگر تهیه کنند کفی مثل آن وجود دارد. خداوند این‌گونه برای حق و باطل مثال می‌زند، وقتی کف‌ها بروند و محو شوند فقط آن چه در زمین باقی می‌ماند مورد استفادهٔ مردم است! آری خدا این‌گونه مَثَل می‌زند! ﴿۱۷﴾ برای کسانی که دعوت پروردگارشان [را به حق] پذیرفته‌اند پاداش نیکویی است و کسانی که نپذیرفته‌اند، اگر تمام ثروت‌های زمین و همانند آن را داشته باشند و بخواهند آن را بدهند تا از مجازات الهی در امان باشند، [امکان‌پذیر نیست!] حساب بدی برای آنها باز شده است و جایگاه‌شان جهنم است و چه بد جایگاهی است [این جهنم!] ﴿۱۸﴾

۱. ما همواره در یک فضای سجده خیز سیر می‌کنیم و غافلیم! همه از منظر تکوینی مطیع‌اند، چه بخواهند چه نخواهند!

* أَمَّنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
 أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٦﴾ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْعِمَاقَ
 ﴿١٧﴾ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
 وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
 وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرءُونَ
 بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿١٩﴾ جَنَّتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا
 وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ
 عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٠﴾ سَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢١﴾
 وَالَّذِينَ يَنْفُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
 مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ
 الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
 وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
 مَتَعٌ ﴿٢٣﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ
 إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ ﴿٢٤﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٥﴾

آیا کسی که می‌داند آن چه از سوی پروردگارت نازل شده، حق است با کسی که نسبت به این حقیقت کور است برابر است؟! تنها خردمندان درک می‌کنند! ﴿۱۹﴾ همان کسانی که به عهد الهی وفا می‌کنند و تحت هیچ عنوان پیمان‌نشان را نمی‌شکنند ﴿۲۰﴾ کسانی که آن چه را خداوند امر به پیوند آن کرده است، محترم شمرده و رعایت می‌کنند و از قهر پروردگارشان خوف دارند و از بدی حساب و دستاوردشان بیمناکند ﴿۲۱﴾ کسانی که به خاطر رضایت روی پروردگارشان [در برابر سختی‌ها] صبر می‌کنند و نماز به پا می‌دارند و از آن چه روزی‌شان کردیم چه در نهمان و چه در آشکار انفاق می‌کنند و [تلاش می‌کنند تا] با نیکی کردن، بدی‌ها را از بین ببرند بدون شک زندگی جاودان از آن آنهاست ﴿۲۲﴾ آنها و هر کس از پدران و همسران و فرزندان‌شان که عملکردی خوب و مفید داشته باشند به بهشت‌های جاودان داخل می‌شوند و فرشتگان نیز از هر دری به استقبال‌شان می‌آیند ﴿۲۳﴾ سلام بر شما به خاطر آن همه صبر و استقامتی که از خود نشان دادید! مبارک است این زندگی خوب جاودانی ﴿۲۴﴾ کسانی که عهد الهی را پس از تحکیم آن [گستاخانه] می‌شکنند و پیوندهایی را که خداوند امر به رعایت آن کرده، قطع می‌کنند و در زمین فساد و تباهی به راه می‌اندازند، بدون تردید نفرین بر آنها باد! جایگاه بدی برایشان مهیاست ﴿۲۵﴾ این الله است که روزی هر کس را صلاح بداند وسعت می‌بخشد و [هر کس را صلاح بداند] بر او تنگ می‌گیرد. [مردم] به زندگی دنیوی شادمانند حال آن که زندگی دنیا در برابر زندگی جاودان، چیزی جز یک بهره‌اندک نیست ﴿۲۶﴾ و کسانی که کافرند [و حقایق را انکار می‌کنند] می‌گویند: چرا از جانب پروردگارش معجزه‌ای بر او نازل نمی‌شود؟! بگو: خداوند هر که را صلاح بداند در گمراهی می‌گذارد و کسانی را که روی سوی او می‌آورند هدایت می‌کند ﴿۲۷﴾ آنها که به حقایق ایمان آورده‌اند قلب‌هایشان با یاد خدا آرام می‌گیرد. بدانید که قلب‌ها فقط با یاد خدا آرام می‌گیرد! ﴿۲۸﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحَسَنُ مَّتَابٍ ﴿٢٩﴾
 كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوَ
 عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٍ ﴿٣٠﴾ وَلَوْ أَن قُرْءَانَا
 سِيرَتَ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلِمَةٌ بِهِ الْمَوْتَىٰ
 بَل لِّلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِيسِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَن لَّوِشَاءُ
 اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ
 بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ
 اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ أَسْتَهْرَيْتُ بُرْسِلٍ مِّن
 قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثَمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ
 عِقَابِ ﴿٣٢﴾ أَفَمَن هُوَ قَابِئُ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا
 لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ
 يَبْظِهَرُ مِنَ الْقَوْلِ بَل رَّبِّينَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ
 السَّبِيلِ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٣٣﴾ لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَعَذَابٌ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مِن وَّاقٍ ﴿٣٤﴾

کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است، خوشا به حالشان و گوارا باد سرنوشت نیکشان! ﴿۲۹﴾ ما تو را به سوی امتی فرستادیم که قبل از آنها امت‌های دیگری بودند. تا آن‌چه را بر تو وحی کردیم بر آنها بخوانی، هرچند آنها به خدای بخشنده کافر شوند! بگو: او پروردگار من است و جز او هیچ معبودی نیست، بر او توکل می‌کنم و توبهٔ من به درگاه اوست! ﴿۳۰﴾ اگر [قرار بود] قرآنی، کوه‌ها را به جنبش وادارد و زمین را [از عظمت خود]، پاره پاره کند و مردگان را به سخن وادارد [جز این قرآن نبود] همهٔ امور به دست خداست! آیا اهل ایمان نمی‌دانند که اگر خدا می‌خواست همهٔ مردم را [به اجبار] هدایت می‌کرد؟! پیوسته به آنها که حقایق را انکار می‌کنند به خاطر عملکردشان مصائب سختی وارد می‌شود، و با [این مصائب] به نزدیکی خانه‌هایشان فرود می‌آید! [و این روند ادامه دارد] تا زمانی که وعدهٔ الهی فرارسد! و خداوند هیچ‌گاه از وعدهٔ خود تخلف نمی‌کند ﴿۳۱﴾ بدان که پیامبران قبل از تو نیز تمسخر می‌شدند. به منکران حقیقت مهلت دادم سپس [گریبان] آنها را گرفتم، و چه سخت بود مجازات من! ﴿۳۲﴾ آیا کسی که بر همه مسلط است و اعمال همه را می‌بیند [چون خدایان دروغین است؟! آنها همتیانی برای خداوند قائل شده‌اند. بگو: آنها را نام ببرید، شاید می‌خواهید خداوند را از وجود چیزهایی در زمین با خبر کنید که نمی‌داند؟! و یا سخنان بی‌محتوا می‌گویند؟! نه! در نظر اهل کفر، نقشه‌های فریبکارانه‌شان زیبا جلوه‌گر شده است! راه [نجات بخش الهی] بر آنها بسته شده است! بدانید هر کس را خدا در گمراهی بگذارد هیچ راهنمایی برای او وجود ندارد ﴿۳۳﴾ در زندگی دنیا گرفتار عذاب خواهند بود حال آن که عذاب آخرت بسیار سخت‌تر است! و برای آنها در برابر مجازات خداوند هیچ محافظی وجود ندارد ﴿۳۴﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 كُلُّهَا دَائِمٌ وَظُلُمَاتُهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى
 الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ
 بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ وَقُلْ إِنَّمَا
 أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَتَابِ
 ﴿٣٦﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
 مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَرْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ
 لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِعَايَةِ الْإِبَادِنِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾
 يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾ وَإِنْ مَا
 نُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ
 وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا
 مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ
 الْحِسَابِ ﴿٤١﴾ وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا
 يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسِعَعِلْمُ الْكُفْرِ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

به تمثیل در آن بهشتی که به حرمت گزاران خداوند وعده داده شده است نهرها جاریست، میوه‌ها و سایه‌های درختانش همیشگی است، و این سرنوشت کسانی است که حرمت خداوند را نگاه داشتند. اما سرنوشت منکران حقیقت آتش است!

۳۵ کسانی که کتاب آسمانی به آنها داده‌ایم از آن چه بر تو نازل شده شادمانند.

اما برخی گروه‌ها بعضی از آن را انکار می‌کنند! بگو: من مأمور شده‌ام تا خدا را بنده باشم و به او شرک نوزم و به سوی او [مردم را] بخوانم، زیرا بازگشت همه به سوی اوست! ۳۶ و این چنین بر تو آینی حکیمانه به زبانی روان و گویا نازل کردیم.

چنانچه از خواهش‌های نفسانی آنها پیروی کنی آن هم بعد از آن که از حقیقت آگاه شده‌ای، بدان که در برابر مجازات خداوند هیچ یاور و نگهبانی نخواهی داشت ۳۷

ما پیامبرانی را قبل از تو فرستادیم و برای آنها همسران و فرزندان قرار دادیم حال آن که هیچ پیامبری نمی‌توانست بدون اجازه خداوند معجزه‌ای بیاورد! بدان که برای هر زمانی کتابی است [که پایان اش در آن مشخص شده است] ۳۸ خداوند هرچه را صلاح بداند محو و نابود می‌کند و [هرچه را صلاح بداند] پایدار و استوار می‌گرداند!

و ام‌الکتاب [سرآمد همه کتاب‌ها] نزد اوست ۳۹ چه قسمتی [از مجازات‌هایی را] که به آنها وعده داده‌ایم [در زمان حیات] به تو نشان دهیم، یا [قبل از آن] تو را بمیرانیم، بدان که تو فقط مأمور ابلاغ هستی و حساب برعهده ماست! ۴۰ آیا نمی‌بیند که ما پیوسته [عمر] زمین را از هر طرف کم می‌کنیم؟! این خداوند است که حکم می‌راند، هیچ کس توانایی جلوگیری از حکم او را ندارد و او کسی است که سریعاً به حساب‌ها رسیدگی می‌کند ۴۱ قبل از آنها کسانی بودند که نقشه‌های فریبکارانه می‌کشیدند، حال آن که خداوند تدبیر کننده همه امور است. از دستاورد هر کس باخبر است و به زودی منکران حقیقت خواهند دانست که زندگی جاودانه از آن کیست؟! ۴۲

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

سُورَةُ اِبْرٰهِيْمَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾
اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ
لِّلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٣﴾ وَمَا
أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ
فِيضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ
قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكَّرْهُمْ بِآيَاتِنَا
اللَّهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٥﴾

و کسانی که به حقایق کافرنند، می‌گویند: تو پیامبر نیستی! بگو: خدا و کسانی که علم به قرآن دارند برای گواهی دادن به حقانیت رسالت من کافیست! ﴿۴۲﴾

سوره ابراهیم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الرحمائی بر تو نازل کردیم [تا به واسطه آن] مردم را از تاریکی های جهل و ظلم به نور آگاهی و آرامش رهنمون باشی! به اذن پروردگارشان به راه خدایی که قدرتمند و ستودنی است [هدایت کنی] ﴿۱﴾ [هدایت به راه] خدایی که هرچه در آسمان ها و زمین است از آن اوست. پس وای بر کافران از عذاب طاقت فرسایی که در انتظارشان است! ﴿۲﴾ همان هایی که زندگی دنیا را به زندگی جاوید ترجیح داده اند. [همان هایی که با حيله های مختلف] راه نجات بخش خدا را بر مردم می بندند و آن را سخت و طاقت فرسا جلوه می دهند [تا بر مردم مسلط باشند] بدانید که اینها در اعماق گمراهی اند ﴿۳﴾ ما هیچ پیامبری را بر قومی نفرستادیم مگر آن که [امر کردیم] به زبان همان قوم سخن بگوید تا [حقایق را] برای آنها تبیین کند. بدانید که خداوند هرکس را صلاح بداند در گمراهی می گذارد و هرکس را صلاح بداند هدایت می کند! و او قدرتمند و حکیم است ﴿۴﴾ ما موسی را با آیات خویش فرستادیم که: ای موسی! قوم خود را از تاریکی های جهل و ظلم به نور آگاهی و آرامش رهنمون باش، و به آنان روزهای خدا را یادآور شو، زیرا در آنها برای هرکس که صبور و شکور است نشانه ها و عبرت هایی است! ﴿۵﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ لِقَوْمِهِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
 إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
 وَيَدْبِحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي
 ذَلِكَ لَكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ
 لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
 لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾ وَقَالَ مُوسَى إِن تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا فَأِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ
 مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا
 بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾
 * قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخَّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ
 مُّسَمًّى قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا
 عَمَّا كَانِ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَانْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

و هنگامی که موسی به قومش گفت: یاد آورید نعمت‌هایی را که خدا به شما عطا کرده است آن هنگام که شما را از دست فرعونیان نجات داد، همان‌هایی که به بدترین وجهی شما را شکنجه می‌کردند، پسرانتان را سر می‌بریدند و دخترانتان را زنده نگاه می‌داشتند! و در همهٔ اینها امتحان بزرگی از جانب خداوند وجود داشت!

﴿۶﴾ و [یاد آورید] آن هنگام را که پروردگارتان اعلام کرد: اگر شکر [نعمت‌ها را] به جا آورید بدون تردید آنها را افزایش می‌دهم، اما اگر کفرانِ نعمت کنید بدانید که مجازات من سخت است! ﴿۷﴾ و موسی گفت: ای مردم اگر همه شما و اهل زمین، کفران نعمت کنید [و حقایق را انکار نمایید]، باز بدانید که خداوند بزرگ، بی‌نیاز و در خور ستایش است! ﴿۸﴾ آیا اخبار سرگذشت کسانی که قبل از شما بودند چون قوم نوح و عاد و ثمود، و کسانی که بعد از آنها آمدند، به شما نرسیده است؟! از حقیقت ماجرای آنها کسی جز خدا آگاه نیست. پیامبرانشان با دلایلی روشن به نزدشان آمدند اما آنها [از روی انکار] دست‌هایشان را به سوی دهانشان بردند و گفتند: ما رسالتی را که شما آورده‌اید انکار می‌کنیم، و به چیزهایی که می‌گویید و ما را بدان می‌خوانید، سخت مشکوکیم! ﴿۹﴾ پیامبرانشان گفتند: آخر مگر می‌توان در وجود خدایی که آسمان‌ها و زمین را آفریده، شک کرد؟! (اصلاً شکی وجود دارد؟!)

خدا شما را می‌خواند تا از گناهانتان درگذرد، و به شما مهلتی دیگر دهد! گفتند: شما پیامبران بشری هستید مثل ما، فقط می‌خواهید ما را از آن‌چه پدرانمان می‌پرستیدند باز دارید! [به جای این حرف‌ها] دلیل روشنی برایمان بیاورید! ﴿۱۰﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ
 يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ
 بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
 ﴿١١﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنْصَبِرَنَّ
 عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ
 ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّسُلُ هُمْ لَنْخْرِجَنَّهُمْ مِنْ أَرْضِنَا
 أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنْهَلَكَ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنَسُكِّنَنَّكُمْ أَالْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
 ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَأَسْتَفْتِحُ
 وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِّنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَىٰ
 مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ
 الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ۗ وَمِنْ وَرَائِهِ
 عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾ مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ
 كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ ۗ لَا يَقْدِرُونَ
 مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ ۗ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

پیامبران‌شان گفتند: درست است ما نیز بشری مثل شما هستیم. اما بدانید خداوند بر هر کدام از بندگانش که صلاح بداند نعمت رسالت عطا می‌کند و ما سزاوار نیستیم که معجزه و دلیلی بدون اذن خدا برایتان بیاوریم! بدانید که اهل ایمان بر خداوند بزرگ توکل می‌کنند! ﴿۱۱﴾ و چگونه بر خداوند توکل نکنیم در حالی که او ما را به مسیرهایمان هدایت کرده است! پس نسبت به آزار شما صبر و استقامت پیشه می‌کنیم زیرا توکل‌کنندگان بر خداوند بزرگ توکل می‌کنند ﴿۱۲﴾ و کسانی که حقایق را انکار کردند به پیامبران‌شان گفتند: شما را از سرزمین‌مان بیرون می‌کنیم مگر آن که آئین ما را قبول کنید! پس خدا بر پیامبران وحی کرد [حال که چنین است] بدون تردید ظالمان را هلاک می‌کنیم ﴿۱۳﴾ و شما را به جای آنها در زمین مستقر می‌نماییم و این موفقیت از آن کسی است که از مقام رفیع من پروا داشته باشد و از مجازاتم بهراسد! ﴿۱۴﴾ [اهل ایمان از خداوند] تقاضای فتح و پیروزی کردند، و بدینسان هر ظالم گردن‌کشی نابود گشت! ﴿۱۵﴾ و به دنبال او دوزخ است تا در آنجا از آبی متعفن سیراب شود! ﴿۱۶﴾ [آبی چنان بد و متعفن‌که به زحمت جرعه جرعه می‌نوشد، و اگر به میل خودش بود هرگز نمی‌آشامید! مرگ از هر سو بر او می‌تازد و] با آن که آرزوی مرگش را می‌کند [هرگز نمی‌میرد زیرا عذاب‌های سخت به سراغش می‌آیند] ﴿۱۷﴾ مثل اعمال کسانی که پروردگارشان را انکار کردند چون خاکستری است که در یک روز طوفانی، باد شدیدی بر آن بوزد در حالی که آنها توانایی نگهداری دستاوردهشان را ندارند! و این است اعماق گمراهی! ﴿۱۸﴾

۱. اگر برده از لذایذ نفسانی و خواهش‌های بیهوده، برکشیده شود و حقایق آن آشکار گردد و چرک و نکبت و آلودگی‌اش، بر ملا شد، آیا باز کسی طمع به آن خواهد کرد؟! چون حقیقت امور روشن شود، آدمی از آنچه برایش حریص بوده است پشیمان خواهد شد! عذاب ما، در خواسته‌ها و آرزوهایمان مستتر است!

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَاءُ
 يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ
 ﴿٢٠﴾ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
 إِنَّا كُنَّا نالِكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَبَرُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ
 مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّنا اللَّهُ لَهَدَيْتُمْ كُمْ سِوَاهُ عَلَيْنَا
 أَجْرِنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ ﴿٢١﴾ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لِمَا
 قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ
 فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا
 أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ
 مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِنْ كَفَرْتُمْ
 بِمَا أَشْرَكْتُمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَأَدْخِلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ
 فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٣﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً
 كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٤﴾

آیا نمی‌بینی که خداوند آسمان‌ها و زمین را به حق خلق کرده است و اگر بخواهد می‌تواند همهٔ شما را نابود کند و مخلوقات جدیدی بیاورد! ﴿۱۹﴾ و این کار برای خدا دشوار نیست ﴿۲۰﴾ وقتی همه در پیشگاه خداوند حاضر شوند ناتوانان به مستکبران گویند: ما [در دنیا]، پیرو شما بودیم آیا اکنون می‌توانید برایمان [مفید باشید و] چیزی از عذاب الهی کم کنید؟! [مستکبران] گویند: اگر خدا ما را هدایت کرده بود ما نیز شما را هدایت می‌کردیم؛ اما اکنون همه ما در یک وضعیت قرار داریم. چه صبر کنیم و چه بی‌تابی کنیم هیچ راه خلاصی نداریم! ﴿۲۱﴾ و هنگامی که کار تمام شود شیطان گوید: خداوند به شما وعده‌ای به حق داد و آن را عمل کرد! من نیز به شما وعده دادم و عمل نکردم! من در دنیا بر شما تسلطی نداشتم غیر از آن که شما را دعوت می‌کردم [و به چیزهای واهی می‌خواندم] شما نیز دعوت مرا اجابت می‌کردید! پس اکنون مرا سرزنش نکنید بلکه خودتان را ملامت کنید! حال، نه من نجات‌بخش شمایم و نه شما نجات‌بخش من! بدانید که من از آن زمان که مرا و وسوسه‌هایم را پرستش می‌کردید بیزارم! راهی نیست و ظالمان گرفتار عذاب دردناکند! ﴿۲۲﴾ و اما آنها که به حقایق ایمان دارند و عمل‌کردشان سراسر خوبی و خدمت است به بهشت‌هایی وارد شوند که نهرها در آن جاری است و در آنجا به فرمان خدا جاودانه می‌مانند. در حالی که با سلام به یکدیگر خوشامد می‌گویند! ﴿۲۳﴾ آیا متوجه نشدی که خدا چگونه مَثَل زد؟! بدان که سخن پاک و با حقیقت، مثل درخت پاکیزه‌ای است که ریشه‌اش [در زمین] محکم گشته و شاخه‌هایش سر به آسمان کشیده است ﴿۲۴﴾

تَوَقَّى أَكْثَرَهُمْ بِأَذْنِ رَبِّهَا وَضَرِبَ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ
قَرَارٍ ﴿٥٦﴾ يَثْبُتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ
مَا يَشَاءُ ﴿٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا
وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٥٨﴾ جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَبَسَّ
الْقَرَارِ ﴿٥٩﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَدَادًا لِيُضِلُّوهُ عَنِ سَبِيلِهِ قُلْ
تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٦٠﴾ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ ﴿٦١﴾ اللَّهُ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ النَّمْرِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ وَهُوَ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ ﴿٦٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٦٣﴾

این درخت به اذن خدا در هر زمان میوه هایش را به ثمر می‌نشانند! و خداوند برای مردم مثل‌ها می‌زند، شاید [حقیقی را که فراموش کرده‌اند] بیاد آورند ﴿۲۵﴾ و مثل سخن زشت و ناحق چون هرزه گیاهی پلید است که [عاقبت] از زمین کنده خواهد شد و ثبات و قراری نخواهد داشت ﴿۲۶﴾ و خداوند اهل ایمان را به خاطر سخنان متین و استوارشان، هم در زندگی دنیا و هم در آخرت ثابت قدم می‌دارد و ظالمان را در گمراهی می‌گذارد. بدانید که خداوند هرچه را صلاح بداند، بدان عمل می‌کند ﴿۲۷﴾ آیا کسانی که نعمت‌های خداوند را کفران کردند و قومشان را به نابودی کشاندند. مشاهده نکردی؟! ﴿۲۸﴾ از آنها به جهنم وارد می‌شوند و چه بد قرارگاهی است [این جهنم!] ﴿۲۹﴾ به کسانی که برای خداوند شریکانی قائل شدند تا مردم را از راه نجات بخش الهی منحرف کنند، بگو: [اکنون از دنیائیان] لذت ببرید! که به زودی سرنوشتان به آتش ختم می‌شود! ﴿۳۰﴾ به بندگان من که اهل ایمانند بگو: پیش از آن که روزی برسد که دیگر در آن داد و ستدی نباشد و هیچ پیوند دوستی به کار نیاید، نماز به پا دارند و از آن چه روزیشان کردیم در نهان و آشکار انفاق کنند ﴿۳۱﴾ الله، خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و از آسمان بارانی فرستاد تا به وسیله آن میوه‌ها را به ثمر نشانند تا روزی شما شوند، و کشتی‌ها را زیر سلطه شما قرار داد تا به اذن خدا در دریاها به پیش روید، و هم چنین شما را بر رودها مسلط کرد ﴿۳۲﴾ و خورشید و ماه را که همواره در مدار خویش‌اند در خدمت شما قرار داد هم چنان که شب و روز را در اختیارتان گذاشته است ﴿۳۳﴾

وَءَاتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ
 لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٢٤﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ
 رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ
 الْأَصْنَامَ ﴿٢٥﴾ رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلَّانَ كَثِيرًا مِمَّنَ النَّاسِ فَمن
 تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٦﴾ رَبَّنَا
 إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ
 الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ
 تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ
 ﴿٢٧﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعَلَّمَ مَا خَفِيَ وَمَا نَعَلُوبٌ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ
 مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٨﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعٌ
 الدُّعَاءِ ﴿٢٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
 وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
 يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهُ غَفْلًا عَمَّا يَعْمَلُ
 الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

و هرچه را خواستید خداوند در اختیارتان گذاشت. بدانید اگر بخواهید نعمت‌های او را بشمارید هرگز نمی‌توانید آمار آن را بگیرید. حقیقتاً انسان [نسبت به حق] ظالم و ناسپاس است! ﴿۳۴﴾ و [یاد آر] هنگامی که ابراهیم گفت: پروردگارا! این شهر را محل امن قرار بده و من و فرزندانم را از پرستش بتان دور کن! ﴿۳۵﴾ پروردگارا! آن بتان بسیاری از مردم را گمراه کرده‌اند. پس هر کس از من تبعیت کرد از من است و هر کس از دعوت من سرپیچی نمود، پروردگارا تو آمرزنده و با گذشتی! ﴿۳۶﴾ پروردگارا! من برخی فرزندانم را در چنین سرزمین خشک و بی آب و علفی کنار خانه مقدس تو ساکن کردم تا نماز به پا دارند. پس قلب‌های مردم را چنان کن که همواره در تب و تاب دیدارشان باشند. و از هر نعمتی روزیشان ده، شاید به مقام شاکران نائل شوند ﴿۳۷﴾ پروردگارا! تو از هرچه نهان می‌کنیم و آشکار می‌سازیم آگاهی. زیرا هیچ چیز، نه در زمین و نه در آسمان بر خداوند مخفی نیست ﴿۳۸﴾ ستایش خدایی را که در سن سالخوردگی، اسماعیل و اسحاق را به من عطا کرد. حقیقتاً پروردگار من دعاها را خوب می‌شنود ﴿۳۹﴾ پروردگارا! من و فرزندانم را بر پا کننده نماز قرار ده و [خودت] دعای ما را بپذیر ﴿۴۰﴾ پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام اهل ایمان را در روزی که حسابرسی آغاز می‌شود، بیامرز ﴿۴۱﴾ و مپندار که خداوند از عملکرد ظالمان غافل است! خدا آنها را تا آن روزی که چشم‌ها مات و مبهوت می‌ماند، مهلت داده است! ﴿۴۲﴾

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ
 وَأَفْعِدْتُهُمُ هَوَاءً ﴿٤٣﴾ وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَا تَيْهَمُ الْعَذَابُ
 فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ نُنْجِبُ
 دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرَّسُولَ ۖ أَوْ لَمْ تَكُنُوا أَفْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ
 مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾ وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
 أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمْ
 الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
 وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾ فَلَا
 تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِيفَ وَعْدِهِ ۗ رُسُلُهُ آيَاتٌ لِلَّذِينَ
 دُونَهُمْ ۗ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ
 وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾ وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ
 مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾ سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ وَتَعْشَى
 وُجُوهُهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
 إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾ هَذَا بَلَّغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ
 وَيَلْعَلُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرُوا لَوْلَا أَلْبَبُ ﴿٥٢﴾

[در آن روز عذاب، از تعجب] گردن‌هایشان برافراشته و سرهایشان رو به آسمان
 است و حتی از ترس پلک نمی‌زنند در حالی که قلب‌هایشان از خوف فرو ریخته
 و خالی گشته است ﴿۴۳﴾ و مردم را نسبت به روزی که عذاب به سراغ‌شان
 می‌آید هشدار ده. همان روزی که ظالمان گویند: پروردگارا! مدت کوتاهی را
 به ما مهلت ده تا دعوت را بپذیریم و پیامبران را پیروی کنیم. [اما به آنها
 گفته می‌شود:] آیا شما نبودید که قسم می‌خوردید هیچ‌گاه زوال و نابودی برایتان
 نیست؟! ﴿۴۴﴾ [آیا شما نبودید که درست] در همان منازل و کاخ‌های کسانی که
 به خود ظلم روا داشتند ساکن شدید در حالی که آن‌چه را بر سرشان آوردیم
 به خوبی می‌دانستید و مثل‌های زیادی برایتان زدیم؟! ﴿۴۵﴾ آنها نقشه‌های
 فریبکارانه کشیدند در حالی که خداوند از نقشه‌هایشان آگاه بود. هر چند از
 حيله‌شان کوه از پای در می‌آمد! ﴿۴۶﴾ و مپندار که خداوند از وعده‌ای که به
 پیامبرانش داده تخلف خواهد کرد! خداوند قدرتمند و انتقام‌گیرنده است ﴿۴۷﴾
 و در آن روز که این زمین و آسمان‌ها به چیز دیگری تبدیل شوند، همه آنها در
 پیشگاه یگانه قهار حاضر خواهند بود ﴿۴۸﴾ در آن روز مجرمان را کنار هم با غل و
 زنجیر خواهی دید ﴿۴۹﴾ لباس‌شان (کالبد‌هایشان) از ماده بد بوی سوزنده است
 و صورت‌هایشان را آتش پوشانده است ﴿۵۰﴾ تا خداوند هر کس را نسبت به
 دستاوردش جزا دهد. بدانید خدا به سرعت به حساب‌ها رسیدگی می‌کند ﴿۵۱﴾
 این [قرآن] ابلاغی است برای مردم تا [نسبت به مجازات الهی] انذار شوند! و
 بدانند که او خدای یگانه است و خردمندان نیز پند بگیرند ﴿۵۲﴾

سورة الحج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْءَانٍ مُبِينٍ ① رَبَّمَا يُؤَدُّ
الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَاكِنَا أُولَئِكَ الْمُسْلِمِينَ ② ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا
وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْمُونَ ③ وَمَا أَهْلَكْنَا
مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ④ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ
أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَجِرُونَ ⑤ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ
الذِّكْرُ إِنَّا كَلِمَةٌ لَمَجْنُونٌ ⑥ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ⑦ مَا نُنزِلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُنْظَرِينَ ⑧ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ⑨
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ⑩ وَمَا يَأْتِيهِمْ
مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑪ كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ
فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ⑫ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَوَقَدْ حَلَّتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ
⑬ وَتَوَفَّتْ جَنَائِبُهُمْ بِأَبَائِهِمِ السَّمَاءَ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرَجُونَ ⑭
لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ⑮

سوره حجر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الر، اینها آیات کتاب و قرآن بیان کننده حقایق است! ﴿۱﴾ [هنگامی که دستاورد اعمال هر کس داده شود] چه بسا کافران آرزو کنند، ای کاش تسلیم [حق] شده بودند! ﴿۲﴾ رهایشان کن تا بخورند و در لذت‌های دنیوی غرق باشند و آرزوهای [دست نیافتنی] سرگرم‌شان سازد، به زودی حقایق را خواهند فهمید! ﴿۳﴾ و ما اهل هیچ شهر و دیاری را هلاک نکردیم مگر آن که [پایان] کارشان در کتابی مشخص شده بود ﴿۴﴾ هیچ جماعتی از اُجلی که برایشان تعیین شده نه زودتر آیند و نه تأخیر کنند ﴿۵﴾ [منکران حقیقت] گفتند: ای کسی که قرآن بر تو نازل شده! بی شک تو دیوانه‌ای! ﴿۶﴾ اگر راست می‌گویی چرا فرشتگان را به ما نشان نمی‌دهی؟! ﴿۷﴾ ما فرشتگان را جز به حق نمی‌فرستیم. اما وقتی بیایند دیگر به آنها مهلتی داده نمی‌شود! ﴿۸﴾ این ماییم که قرآن را نازل کردیم و خود نیز حفاظتش می‌کنیم! ﴿۹﴾ ما رسولان خود را پیش از تو به سوی اقوام گذشته فرستادیم ﴿۱۰﴾ و بدان که هیچ پیامبری نزد آنها نیامد مگر آن که او را تمسخر کردند ﴿۱۱﴾ ما این چنین قرآن را در اعماق وجود مجرمان جاری می‌کنیم ﴿۱۲﴾ و به آن ایمان نمی‌آورند، و این راه و رسم اقوام پیشین نیز بوده است ﴿۱۳﴾ حتی اگر دری از [درهای] آسمان را به روی شان باز کنیم و از آن عروج کنند، ﴿۱۴﴾ باز می‌گویند ما را چشم‌بندی کرده‌اند، بلکه همه ما جادو شده‌ایم! ﴿۱۵﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٦﴾
 وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنْ أَسْرَقَ أَلْسَمَعَ
 فَأَتْبَعَهُ وَشَهَابٌ مُمِينٌ ﴿١٨﴾ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا
 رَوَاسِي وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ
 فِيهَا مَعْيِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ وَيَرِزِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
 عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِلُ إِلَّا بِإِقْدَارٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا
 الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ
 لَهُ بِمُحْزِنِينَ ﴿٢٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾
 وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَخْرِينَ
 ﴿٢٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾ وَالْجَبَانَ خَلَقْتَهُ مِنْ
 قَبْلِ مِنْ نَارِ السَّمُورِ ﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقُ بَشَرًا
 مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ
 مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ وَسَجِدِينَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ
 أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

ما مجموعه ستارگانی را در آسمان قرار دادیم و آنها را در نظر بینندگان، زیبا جلوه‌گر ساختیم ﴿۱۶﴾ و آنها را از هر شیطان مطرودی حفظ نمودیم ﴿۱۷﴾ و جز آنکه [خواسته باشد حقایق آسمانی را] استراق سمع کند، که در این صورت شهاب های روشن او را تعقیب می‌کنند! [و آنها را از چیزی که لیاقتش را ندارند دور خواهند کرد!] ﴿۱۸﴾ و زمین را وسعت دادیم و کوه‌ها را در آن برافراشتیم و به طور دقیق و سنجیده از هر چیزی در آن رویاندیم ﴿۱۹﴾ و روزی و معیشت شما و کسانی را که شما روزی دهنده آنها نیستید، در آن قرار دادیم ﴿۲۰﴾ و هیچ چیزی وجود ندارد مگر آن که خزائن آن نزد ماست (مجموعه‌ای از مقدرات، توانائی‌ها، روزی، اجل و ...) و ما آن را فقط به اندازه معین نازل می‌کنیم ﴿۲۱﴾ و ما بادهایی را که باعث باروری [گیاهان و ابرها و ...] می‌شوند فرستادیم، و از آسمان آبی نازل کردیم تا شما را به واسطه آن سیراب کنیم. در حالی که شما توانایی حفظ و نگهداری آن را ندارید! ﴿۲۲﴾ این ماییم که زنده می‌کنیم و می‌میرانیم و ما وارث هستیم! ﴿۲۳﴾ و این نکته را هم به گذشتگان و هم به آیندگان گوشزد کرده‌ایم [و از دستاورد همه آگاهیم] ﴿۲۴﴾ بدان که پروردگارت [دوباره] آنها را محشور خواهد کرد، زیرا او حکیم و آگاه است ﴿۲۵﴾ و ما انسان را از گل خشک و لجن بد بو آفریدیم! ﴿۲۶﴾ و جن را پیش از این از آتش گرم و سوزان خلق کردیم ﴿۲۷﴾ و یاد آر هنگامی که پروردگارت به فرشتگان گفت: می‌خواهم بشری از گل خشک و لجن بد بو بیافرینم! ﴿۲۸﴾ و چون آفرینش او را تمام کردم و از روح خود در او دمیدم [به فرشتگان گفتم: همه او را سجده کنید!] ﴿۲۹﴾ همه فرشتگان سجده کردند ﴿۳۰﴾ مگر ابلیس که ابا کرد از سجده‌کنندگان باشد ﴿۳۱﴾

قَالَ يَا بَلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ لَمْ أَكُنْ
 لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ وَمِنْ صَلَافِي مَنْ حَمَأٌ مَسْنُونٍ ﴿٣٣﴾
 قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ
 الدِّينِ ﴿٣٥﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ
 مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿٣٧﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا
 أَغْوَيْتَنِي لَأَزِيدَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَاغْوِيَّتَهُمْ أَجْمَعِينَ
 ﴿٣٩﴾ الْإِعْبَادُكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ
 مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ
 اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾
 لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾ إِنَّ
 الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾
 وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ
 ﴿٤٧﴾ لَا يُمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾
 نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ عَذَابِي
 هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥١﴾

[خدا] گفت: ای ابلیس، چرا تو همراه دیگران [آدم را] سجده نکردی؟! ﴿۲۲﴾ گفت:
 نمی خواهم بشری را سجده کنم که او را از گل خشک و لجن بدبو آفریده ای! ﴿۲۳﴾ [خدا]
 گفت: از این مقام و مرتبت بیرون رو که [از درگاه ما] رانده شده ای! ﴿۲۴﴾ و تا ابد نفرین
 بر تو باد! ﴿۲۵﴾ گفت: پروردگارا تا روز قیامت مهلتم ده! ﴿۳۶﴾ [خدا] گفت: تو از مهلت
 یافتگانی ﴿۳۷﴾ البته تا روزی که وقتش معلوم است ﴿۳۸﴾ گفت: پروردگارا به خاطر این که
 مرا فریب دادی^(۱)، در روی زمین [زشتی ها را] در نظرشان زیبا جلوه گر کنم و همه آنها را
 همراه سازم، ﴿۳۹﴾ مگر آن بندگان که رهایی یافته اند! ﴿۴۰﴾ [خدا] گفت: این راه راست و
 درستی است که به من می رسد ﴿۴۱﴾ تو بر بندگان من هیچ سلطه ای نداری! مگر بر کسان
 گمراهی که از تو تبعیت کنند ﴿۴۲﴾ که در این صورت و عده گاه همه شان جهنم خواهد
 بود! ﴿۴۳﴾ جهنمی که هفت دروازه دارد و برای هر گروهی دروازه های مشخص است ﴿۴۴﴾
 [اما] کسانی که حرمت اوامر خدا را نگاه دارند در باغ های بهشت در کنار چشمه سارها
 هستند ﴿۴۵﴾ [به آنها گویند]: در کمال سلامت و امنیت داخل این بهشت ها شوید!
 ﴿۴۶﴾ و هر گونه تعلقات باطل را از دل هایشان می زداییم زیرا همه برادر یکدیگرند. و
 بر تختها روبه روی هم می نشینند ﴿۴۷﴾ هرگز خستگی و افسردگی سراغ آنها نمی آید
 و از این بهشت زیبا بیرونشان نمی کنند ﴿۴۸﴾ بندگانم را آگاه کن تا بدانند من آمرزنده و
 بسیار باگذشتم ﴿۴۹﴾ همچنانکه مجازات من، مجازات دردناکی است ﴿۵۰﴾ و مردم را از
 مهمانانی که بر ابراهیم وارد شدند آگاه کن ﴿۵۱﴾

۱. مگر فریبی در کار بوده است که ابلیس این گونه با خداوند سخن می گوید؟! الف - این گونه سخن گفتن
 نشانه غرور و تکبر ابلیس است که آیتی از قرآن به آن اشاره کرده است، زیرا متکبر همواره به جای طلب
 عفو و بخشش، گستاخی می کند! ب - شاید ابلیس پنداشته است که خداوند با صدور چنین دستوری
 می خواهد فرشتگان را بیازماید، پس او که می داند فقط خداوند لایق سجده است. از این امر سرپیچی
 می کند تا به زعم خود در این امتحان قبول شده و از این رهگذر امتیاز و پاداش الهی برای خود دست و پا
 کند! اما هنگامی که متوجه می شود که دستور خداوند کاملاً حقیقی است احساس می کند فریب خورده
 است! اگر چنین هم باشد فریب برداشت خود را خورده است، زیرا حکم فقط حکم خداست! وقتی امری از
 جانب خدا صادر می شود، مطاع است. آنکه از تعلق و آرزو و وابستگی است از بند شیطان، رسته است.
 ۲. مخلصین، همان آزادگان و خلاص شده گانند. کسانی که از شر ذهن مخیط و شرطی شدگی ها رهایی
 یافته اند. این آزادی، این خلاصی این عدم تعلق، کلید فهم قرآن است. شروع رستگاری است و شیطان بر
 چنین کسانی هیچ تسلطی ندارد.

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلِّمًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا
 لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾ قَالَ أَبَشْرُتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ
 مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَ تَبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ
 فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَانِطِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ
 رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ
 ﴿٥٧﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا آلَ لُوطٍ
 إِنَّا لَمُنَجِّوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾ إِلَّا امْرَأَتَهُ وَقَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ
 الْغَايِبِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
 إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكْرُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ
 يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾ وَأْتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾ فَأَسْرِ
 بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ
 وَامْضُ وَاحِدٌ وَتُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَانَ
 دَابِرَهُمْ أُولَآءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾ وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ
 يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾
 وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ ﴿٦٩﴾ قَالُوا أَوْلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

هنگامی که [رسولان] به نزدش آمدند و سلام کردند ابراهیم گفت: ما از شما می‌ترسیم! ﴿۵۲﴾ گفتند: از ما ترس، ما آمده‌ایم تا تو را به تولد پسری آگاه بشارت دهیم ﴿۵۳﴾ گفت: آمده‌اید تا مرا [به فرزند] بشارت دهید در حالی که من پیر و سالخورده‌ام؟! بر چه اساسی این بشارت را می‌دهید؟! ﴿۵۴﴾ گفتند: این بشارت را به حق می‌دهیم. از ناامیدان نباش! ﴿۵۵﴾ گفت: هیچ کس از رحمت پروردگارش ناامید نمی‌شود مگر آن که از گمراهان باشد! ﴿۵۶﴾ و گفت: ای رسولان به چه کار آمده‌اید؟! ﴿۵۷﴾ گفتند: ما برای عذاب قوم مجرمان آمده‌ایم! ﴿۵۸﴾ به جز خانواده لوط که موظفیم همه آنها را نجات دهیم ﴿۵۹﴾ که البته به غیر از همسرش، زیرا مقرر کرده‌ایم او از جمله بازماندگان در شهر باشد! ﴿۶۰﴾ و چون رسولان نزد خانواده لوط آمدند ﴿۶۱﴾ لوط گفت: شما قومی ناشناخته‌اید! ﴿۶۲﴾ گفتند: آن چه را که مردم در آن شک می‌کردند آورده‌ایم! ﴿۶۳﴾ و ما با حق بر تو وارد آمده‌ایم و راست می‌گوییم ﴿۶۴﴾ پس نیمه شب خانواده‌ات را بیرون ببر و تو در پی آنها حرکت کن و نباید هیچ کس از شما پشت سرش را نگاه کند! به هر جا که فرمانتان دادند حرکت کنید! ﴿۶۵﴾ و به او حقیقت ماجرا را گفتیم که تا صبح ریشة همه آنها کنده خواهد شد! ﴿۶۶﴾ و اهل شهر شادمان [به سوی خانه لوط] آمدند ﴿۶۷﴾ و لوط گفت: اینها مهمانان من هستند، آبروی مرا مرزید! ﴿۶۸﴾ و از خدا بترسید و سرافکنده‌ام مکنید! ﴿۶۹﴾ گفتند: مگر تو را از ارتباط با جهانیان نهی نکرده بودیم؟! ﴿۷۰﴾

۱. خداوند را رسولانی قدرتمند است که در ناشناسی بسر می‌برند، آنچنان که ممکن است حتی پیامبران آنها را نشناسند! ایشان بسیار قدرتمندند و بی هیچ کوتاهی فقط امر خدا را به انجام می‌رسانند. این نیروهای الهی توانایی آن را دارند که کالبد انسانی بگیرند. نیروهای «سلام» از جمله رسولان قدرتمندند که جهانی هستند! برای آگاهی بیشتر به کتاب «روح ربانی» از مترجم، رجوع شود.

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾ لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ
 يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾ وَجَعَلْنَا عَلَيْهِمَا
 سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَاتٍ لِّمَنْتَوَسَّعِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لِلسَّبِيلِ مَقِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أَظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾
 فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ
 الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَآتَيْنَهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ
 ﴿٨١﴾ وَكَانُوا يُنَجِّتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا أَمِينِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذَتْهُمُ
 الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾
 وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ
 السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ ۖ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
 الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي
 وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا
 مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلْ
 إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

لوط گفت: دختران من حاضرند اگر می خواهید کار صحیحی انجام دهید [با آنها ازواج کنید!] ﴿۷۱﴾ [ای پیامبر] به جان تو قسم، که آنها در مستی شان حیراند! ﴿۷۲﴾ چون صبح طلوع کرد صیحه‌ای [مرگبار] همه شان را فرا گرفت ﴿۷۳﴾ دیارشان را زیر و رو کردیم و بارانی از سنگ سخیل بر آنها باریدیم ﴿۷۴﴾ و در همه اینها عبرت‌هایی برای هوشیاران است! ﴿۷۵﴾ ویرانه‌های آن شهر اکنون بر سر راهی به جا مانده است! ﴿۷۶﴾ و در آن عبرتی برای اهل ایمان است ﴿۷۷﴾ اصحاب «ایکه»^(۱) قطعاً قومی ظالم بودند! ﴿۷۸﴾ از آنها انتقام گرفتیم و اکنون [ویرانه‌های] قوم لوط و اصحاب ایکه بر سر راهی آشکار است! ﴿۷۹﴾ و اصحاب «حجر» قوم ثمود، پیامبران را تکذیب کردند ﴿۸۰﴾ ما آیات نجات بخشمان را به آنها دادیم اما آنها از آن روی برگرداندند ﴿۸۱﴾ و رفتند خانه‌هایی از کوه تراشیدند تا در امنیت باشند! ﴿۸۲﴾ اما صبحگاهان، صیحه‌ای [مرگبار] همه شان را فرا گرفت ﴿۸۳﴾ و دستاوردها نتوانست نجات‌شان دهد ﴿۸۴﴾ و بدانید که ما آسمان‌ها و زمین و آنچه را میان آنهاست فقط بر اساس حق خلق کردیم و بدانید که قیامت آمدنی است! پس از همه، به زیبایی و بزرگواری درگذر! ﴿۸۵﴾ بدان که پروردگارت خلّاقی آگاه است ﴿۸۶﴾ ما به تو سوره حمد و قرآن بزرگی داده‌ایم ﴿۸۷﴾ و هرگز چشمت به متاعی که به برخی از اهل دنیا داده‌ایم نباشد و غصه آنها را مخور و برای اهل ایمان نهایت احترام را قائل شو! ﴿۸۸﴾ و بگو: من هشداردهنده روشن‌گرم ﴿۸۹﴾ [ما بر منکران حقیقت عذاب می فرستیم] هم چنان که بر تجزیه‌کنندگان [قرآن] عذاب فرستادیم؟! ﴿۹۰﴾

۱. قوم شعیب، که صاحب سرزمینی پر درخت و سرسبز بودند.

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْءَانَ عِضِينَ ﴿١١﴾ فَوَرَّيَاكَ لَسَعْنَهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿١٢﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾ فَأَصْدَعُ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضُ
 عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿١٥﴾ الَّذِينَ
 يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ نَعَلْنَا
 أَنَّا كَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
 مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٨﴾ وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿١٩﴾

سورة التخليل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾
 يُنزِلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
 عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونَ ﴿٢﴾ خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ
 الْإِنسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾ وَالْأَنْعَامَ
 خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾
 وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْمَوْنَ وَحِينَ تُسْرَحُونَ ﴿٦﴾

همان‌هایی که قرآن را تقسیم کردند [و آن‌چه به سودشان بود برداشتند و آن‌چه مخالف هوای نفس‌شان بود ترک کردند] ﴿۹۱﴾ و به پروردگارت قسم که همه آنها را بازخواست خواهیم کرد ﴿۹۲﴾ [و این بازخواست] به خاطر عملکردشان خواهد بود ﴿۹۳﴾ و آن‌چه را که بدان مأمور شده‌ای، روشن و قاطع بگو و از مشرکان روی بگردان ﴿۹۴﴾ ما تو را در برابر آنها که حقایق را تمسخر می‌کنند کفایت می‌کنیم ﴿۹۵﴾ کسانی که با الله، خدای دیگری قائل می‌شوند به زودی از حقیقت آگاه خواهند شد! ﴿۹۶﴾ ما می‌دانیم که تو از آن‌چه می‌گویند سینه‌ات به درد آمده است ﴿۹۷﴾ پس پروردگارت را ستایش کن و از سجده‌کنندگان باش ﴿۹۸﴾ [آن‌قدر] پروردگارت را عبادت کن تا یقین^(۱) تو را فراگیرد^(۲) ﴿۹۹﴾

سوره نحل

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

فرمان الهی [برای عذاب منکران حقیقت] صادر شده است، بدان عجله نکنید! پاک و منزّه است خدا، و نسبت به شرکی که می‌ورزند برتر و والاتر ﴿۱﴾ خدا فرشتگان را همراه با روحی که با امر اوست بر هر کدام از بندگان که صلاح بدانند نازل می‌کند تا هشدار دهند که: جز من هیچ خدایی نیست، پس فقط از من پروا داشته باشید! ﴿۲﴾ کسی که آسمان‌ها و زمین را به حق خلق کرده است. بدانید خدا بلند مرتبه‌تر از شرکی است که می‌ورزند! ﴿۳﴾ خدایی که انسان را از نطفه‌ای به وجود آورد و اکنون او یک دشمن آشکار شده است! ﴿۴﴾ انعام (چهارپایان)^(۳) را برای شما آفرید که در آنها گرمای حیات بخشی برای شماست، هم چنین دارای منافع دیگرند و تعدادی از آنها نیز برایتان قابل خوردن است ﴿۵﴾ و این [انعام] مایه شکوه و زینت شماست آن‌گاه که به استراحتگاهشان برمی‌گردانید و آن‌گاه که به بیرون می‌فرستید! ﴿۶﴾

۱. بسیاری یقین را در این جا به مرگ ترجمه کرده‌اند. اما بهتر دیدیم که همان یقین باقی بماند.

۲. امام علی علیه السلام: با یقین است که هدف نهایی بدست می‌آید. نهج البلاغه خطبه ۱۵۷. امام صادق علیه السلام:

ایمان از اسلام برتر است و یقین از ایمان برتر است و چیزی کمیاب تر از یقین وجود ندارد. کافی، ج ۲، ص

۵۲؛ امام علی علیه السلام: نهایت یقین، اخلاص است و نهایت اخلاص «رهایی». غررالحکم ۵۴۸۸.

۳. اهل معنا، انعام را کالبدها دانسته‌اند.

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بِلِغِيهِ إِلَّا شِقَاقَ
 الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾ وَالنَّخِيلَ وَالْأَيْغَالَ
 وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾
 وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ
 مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجْرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُبْتِغُ لَكُمْ
 بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ
 الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
 ﴿١١﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا
 أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾
 وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا
 وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَازِرَ
 فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَعَلَّمَ لَكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

آنها بارهای سنگین شما را به دیاری دیگر می‌برند در حالی که [اگر نبودند]
 شما جز با مشقت فراوان نمی‌توانستید این کار را بکنید! بدانید که پروردگارتان
 مهربان و باگذشت است! ﴿۷﴾ اسب‌ها و استرها و الاغ‌ها را آفرید تا سوار آنها
 شوید و مایهٔ زینت‌تان باشند، و نیز چیزهایی می‌آفریند که شما از آن بی‌خبرید!
 ﴿۸﴾ بر خداست که راه درست و نجات‌بخش را نمایان کند. بدانید که در میان
 راه‌ها، [راهی] انحرافی است! و اگر خدا صلاح می‌داندست همه شما را [به اجبار]
 هدایت کند ﴿۹﴾ و او کسی است که از آسمان آبی بر شما نازل کرد تا هم شما
 و هم گیاهان سیراب شوید و بتوانید چهارپایان را بچرانید ﴿۱۰﴾ و به واسطه
 این آب، کشتزارها و باغ‌های زیتون و نخل و انگور و هر میوهٔ دیگر را می‌رویند.
 بدانید در اینها برای اهل تفکر نشانه‌هایی است! ﴿۱۱﴾ و شب و روز و خورشید و
 ماه و ستارگان را در خدمت شما قرار داد، حال آن که به فرمان او به خدمت
 شما درآمده‌اند! در اینها نیز برای خردمندان نشانه‌هایی است ﴿۱۲﴾ در زمین
 نیز برایتان پدیده‌هایی آفرید که دارای رنگ‌های مختلف‌اند. در این نیز نشانه
 روشنی است برای قومی که پند پذیرند! ﴿۱۳﴾ او کسی است که دریا را رام کرد
 تا شما از گوشت تازه [آبزیان] بهره‌مند شوید، و از آن زیورآلاتی (چون مروارید)
 استخراج کنید و خویشنتن را به آن بیارابید، و می‌بینی که کشتی‌ها دریاها را
 می‌شکافند [و پیش می‌روند] تا شما از فضل و کرم بی‌انتهای خداوند روزی
 بطلبید، شاید شکرگزار شوید! ﴿۱۴﴾

وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوْسِي أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَرَ وَسْبَلًا
 لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَّمَتِ الْبِلْغَامَ وَالنَّجِيرَ وَالنَّجِيرَ وَالنَّجِيرَ
 ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ
 تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَاتٌ
 غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَهُكُمْ إِلَهُ
 وَحِدٌ وَالَّذِينَ لَا يَوْمُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ
 مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾ لَاجِرْمَ أَنْ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا
 يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ
 مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا اسْطِيرَ الْأَوْلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوا
 أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّوهُمْ
 بغيرِ علمٍ الْأَسَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
 فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ
 مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

و در زمین کوه‌های استوار و محکمی ایجاد کرد تا [توازن برقرار شود و زمین با حرکت خویش]، شما را نلرزاند. هم چنین رودها و راه‌هایی پدید آورد تا بتوانید به مقصد برسید ﴿۱۵﴾ و علاماتی ایجاد کرد و به واسطه ستارگان، مردم راهنمایی شوند! ﴿۱۶﴾ آیا کسی که خلق می‌کند و می‌آفریند با کسی که نمی‌آفریند برابر است؟! پس چرا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۱۷﴾ اگر [بخواید تک‌تک] نعمت‌های خدا را بشمارید هرگز نمی‌توانید آمار آن را بگیرید! و خدا آمرزنده و با رحمت است ﴿۱۸﴾ خداوند بزرگ از آن چه پنهان می‌کنید و یا آشکارا انجام می‌دهید آگاه است! ﴿۱۹﴾ کسانی که به جای خدا، دیگران را [برای نجات و آرامش خود] می‌خوانند، بدانند آنها نمی‌توانند چیزی را به وجود آورند، زیرا خود مخلوقند! ﴿۲۰﴾ مردگانی که زنده نیستند و نمی‌دانند که چه وقت دوباره زنده خواهند شد! ﴿۲۱﴾ خدای شما، خدای یکتا است. بدانید کسانی که آخرت را باور ندارند قلب‌هایشان منکر حقایق است و به همین سبب مستکبران عمل می‌کنند! ﴿۲۲﴾ قطعاً خداوند به آن چه پنهان می‌کند و یا آشکارا انجام می‌دهد آگاه است، و بدانید که او مستکبران را دوست ندارد! ﴿۲۳﴾ وقتی به آنها گفته شود پروردگار شما چه نازل کرده است؟ گویند: همان افسانه‌های پیشین! ﴿۲۴﴾ آنها در روز قیامت، هم بار گناهان خود، و هم بار گناه نادانانی را که بی دلیل گمراه کرده‌اند به طور کامل به دوش خواهند کشید. و چه بار بد و طاقت‌فرسایی را به دوش می‌کشند! ﴿۲۵﴾ قبل از آنها کسانی بودند که نقشه‌های فریبکارانه کشیدند اما خدا بنیان شان را از اساس برکند و سقف را بر سرشان خراب نمود، و از جایی که نمی‌فهمیدند کجاست، عذاب الهی بر آنها فرود آمد ﴿۲۶﴾

۱. اهل معنا، این ستارگان را کنایه از اولیاء خدا می‌دانند. پیامبر ﷺ فرمودند: «اصحابی کنجوم السماء بأیهم اقتدیتم اهدیتهم» (یاران من چون ستارگان آسمانند به هر کدام که اقتدا کنید هدایت شده‌اید).

تُعَرِّبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْرِجُهُمْ وَيَقُولُ بَيْنَ شُرَكَاءِي الَّذِينَ
 كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ
 الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ
 ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقُوا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ
 إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ
 خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْسَ مَشْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾ وَقِيلَ
 لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي
 هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلِلَّذِينَ الْأَخْرَجُوا خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ
 ﴿٣٠﴾ جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾
 الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
 ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ
 تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾
 فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

سپس خداوند در روز قیامت رسوایشان می‌سازد و می‌گوید: کجا هستند شریکانی که برای من قائل بودید و به خاطر آنها با دیگران دشمنی می‌کردید؟! صاحبان علم گویند: امروز، روز رسوایی و بدبختی منکران حقیقت است! ﴿۲۷﴾ وقتی فرشتگان جان کسانی را که به خود ظلم روا داشته‌اند می‌گیرند، [از ترس] سر تسلیم فرود می‌آوردند و می‌گویند: ما کار بدی نکردیم! آری خداوند از [تک‌تک] عملکردتان آگاه است! ﴿۲۸﴾ از دروازه‌های جهنم داخل شوید که جاودانه در آن خواهید بود، و چه بد جایگاهی است برای متکبران! ﴿۲۹﴾ و از آنهایی که در دنیا حرمت خدا را نگاه داشتند می‌پرسند: پروردگارتان بر شما چه نازل کرد؟! گویند: خیر و برکت. بدانید کسانی که خوبی کنند در همین دنیا پاداش خوب می‌بینند، حال آنکه زندگی جاوید از آن هم بهتر است بدانید جایگاه کسانی که حرمت خدا را نگاه دارند جایگاه خوبی است! ﴿۳۰﴾ به بهشت‌هایی جاودانی داخل می‌شوند که از زیر آن نهرها جاری است و در آنجا هر چه بخواهند برایشان مهیاست. خداوند این چنین پاداش حرمتگزاران حریم الهی را می‌دهد! ﴿۳۱﴾ هم آنهایی که وقتی فرشتگان جانشان را می‌گیرند، پاک و آرامند. پس خطابشان می‌کند: سلام بر شما، به خاطر عملکردتان وارد بهشت شوید! ﴿۳۲﴾ آیا [منکران حقیقت] در انتظار چیزی جز آمدن فرشتگان مرگ، و یا فرمان عذاب الهی‌اند؟! بدانند قبل از آنها نیز کسانی این چنین بودند! حال آنکه خداوند به آنها ظلمی نکرد، بلکه آنها خود به خویشتن ستم کردند! ﴿۳۳﴾ سرانجام دستاورد بد اعمالشان به آنها رسید و آن چه را [که روزی] به تمسخر می‌گرفتند سراپای وجودشان را فرا گرفت! ﴿۳۴﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ عَبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٢٦﴾ إِنْ تَحَرَّصَ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٧﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعَدَّ عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ يُبَيِّنْ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٢٩﴾ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٠﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَاهَرُوا لِنَبِيِّنَّاهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا جَزَاءَ لآخِرَةٍ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٢﴾

و کسانی که [در زندگی‌شان] شرک ورزیدند گویند: اگر خدا می‌خواست [می‌توانست کاری کند که] غیر از او چیز دیگری را پرستش نکنیم؟! در این صورت نه ما این کار را می‌کردیم نه پدرانمان! حتی بدون اجازه او چیزی را حرام نمی‌کردیم! بدانید کسانی قبل از آنها نیز همین‌گونه عمل کرده‌اند! آیا پیامبران وظیفه‌ای جز یک ابلاغ روشن دارند؟! ﴿۳۵﴾ ما برای هر جماعتی پیامبری را فرستادیم تا خداوند بزرگ را پرستش کنند و از طاغوت و هر نوع بت بپرهیزند، برخی از آنها هدایت الهی شامل حالشان شد، اما برخی دیگر گمراهی و حیرانی دام‌گیرشان گشت. بروید و در زمین سیر کنید تا ببینید سرنوشت منکران حقیقت چگونه بوده است! ﴿۳۶﴾ [ای پیامبر!] هر قدر هم برای هدایت آنها حریص باشی، بدان خداوند کسی را که در گمراهی گذاشته [و شایستگی سیر در حقیقت را ندارد] هدایت نخواهد کرد و آنها هیچ یآوری نخواهند داشت ﴿۳۷﴾ و آنها با تمام وجود به خدا قسم خوردند که خداوند کسی را که مرده است دوباره زنده نمی‌کند! بدانید این وعده حقیقی است که بر عهده اوست هر چند که اکثر مردم از درکش عاجزند ﴿۳۸﴾ و خداوند حقیقتی را که شما بر سرش اختلاف می‌کنید آشکار خواهد کرد تا منکران حقیقت بفهمند که دروغگو آنها هستند! ﴿۳۹﴾ و بدانید وقتی اراده ما به چیزی تعلق گیرد فقط می‌گوئیم موجود شو بی‌درنگ موجود می‌شود! ﴿۴۰﴾ کسانی که در یک سیر الهی هجرت کرده‌اند آن هم بعد از آن که مظلوم واقع شده‌اند، در همین دنیا به آنها جایگاه نیکی عطا می‌کنیم، هر چند که پاداش آخرت [به مراتب] بزرگ‌تر است، اگر بتوانند درکش کنند! ﴿۴۱﴾ همان کسانی که [در مقابل مصائب و سختی‌ها] صبر و استقامت نموده و بر پروردگارشان توکل می‌نمایند ﴿۴۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
 الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
 الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٧﴾
 أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
 أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٨﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ
 فِي تَقَابُحِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٩﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ
 رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٠﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
 يَتَفَوِّسُوا ظِلَالَهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ
 ﴿٥١﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ
 وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُسْتَكْبَرُونَ ﴿٥٢﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ
 وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٣﴾ * وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ
 اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ فَإِنِّي فَارْهَبُونَ ﴿٥٤﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَغْيَرَ اللَّهُ تَقْوَتَ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَكُ مِنْ
 نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْعَرُونَ ﴿٥٦﴾ ثُمَّ إِذَا
 كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِحْتُمْ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٧﴾

ما پیش از تو کسی را به رسالت نفرستادیم مگر مردانی که به آنها وحی می‌کردیم. اگر [این حقیقت را] نمی‌دانید از اهل فهم و آگاهی سؤال کنید ﴿۴۳﴾ آن هم با دلایلی روشن و کتاب‌های آسمانی. و نیز قرآنی بر تو نازل کردیم تا آن چه را که برای مردم نازل شده برایشان بیان کنی، امید آنکه اندیشه کنند! ﴿۴۴﴾ آیا کسانی که نقشه‌های پلید و گناه آلوده می‌کشند از این که به فرمان خدا زمین آنها را فرو ببرد در امان خواهند بود؟! [و یا احساس امنیت خواهند کرد]، وقتی عذاب الهی از جایی سراغ‌شان بیاید که ندانند [از کجاست]؟! ﴿۴۵﴾ و یا در رفت و آمد روزمره‌شان، مصیبت‌زده‌شان کند و آنها از دفع آن عاجز باشند! ﴿۴۶﴾ [و یا رحمی کند و] تدریجاً با حوادث تلخ گرفتارشان کند [شاید به حقایق ایمان بیاورند] زیرا پروردگار شما بسیار مهربان و باگذشت است ﴿۴۷﴾ آیا به پدیده‌هایی که خداوند بزرگ آفریده است نمی‌نگرند که چگونه حتی سایه‌هاشان از چپ و راست حرکت کرده و خاضعانه خدا را سجده می‌کنند! ﴿۴۸﴾ [نه تنها سایه‌ها بلکه] آن چه در آسمان‌ها و زمین است از هر جنبنده‌ای که باشد در حال سجده خداست! بدانید که حتی فرشتگان در حال سجده‌اند و تکبر نمی‌کنند! ﴿۴۹﴾ [زیرا] از خداوندی که بر آنها مسلط است می‌هراسند و آن چه را به آنها امر شده انجام می‌دهند! ﴿۵۰﴾

الله گفت: دوگانگی در پرستش را کنار بگذارید. بدانید او خدای یکتاست. [پند بگیرید] و تنها از [کیفر] من بترسید! ﴿۵۱﴾ آن چه در آسمان‌ها و زمین است متعلق به اوست. حتی پرستش دائم از آن اوست. چرا از غیر خدا، می‌هراسید؟! ﴿۵۲﴾

هر نعمتی که شما را فرا گرفته از خداست. و هر گاه مصیبتی بر شما وارد شود به پیشگاه او زاری می‌کنید ﴿۵۳﴾ و هنگامی که آن مصیبت را از شما دور کند. باز گروهی از شما دوباره به پروردگارشان شرک می‌ورزند! ﴿۵۴﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعَامُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ
 لِمَا لَا يَعْمَلُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَأَلَّفَ لَلشُّعْرَىٰ عَمَّا كُنْتُمْ
 تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ، وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ
 ﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾
 يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ
 أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السُّوءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 ﴿٦٠﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهِمَا مِنْ دَابَّةٍ
 وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَجِزُونَ
 سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
 أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَآجِرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ
 وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَأَلَّفَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ
 فزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمْ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
 الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

تا نسبت به آن چه که به آنها داده‌ایم ناسپاسی کنند، باشد. اکنون لذت ببرید! به زودی [حقیقت را] در خواهید یافت ﴿۵۵﴾ آنها از آن چه روزیشان کردیم برای چیزهای واهی و خرافی (مثل بتان) سهمی می‌گذارند. به خداوند سوگند که نسبت به اعتقادات دروغین‌تان بازخواست خواهید شد! ﴿۵۶﴾ [حتی] برای خداوند دخترانی قائل می‌شوند! او پاک و منزّه است! حال آن که آن چه را بدان تمایل دارند برای خودشان است! ﴿۵۷﴾ و هنگامی که به یکی از آنها مژده [تولد] دختری داده شود [از ناراحتی] صورتش سیاه شده خشمگین می‌گردد! ﴿۵۸﴾ و بخاطر چنین مژده شومی، [از فرط خجالت] خود را از انظار عموم پنهان می‌کند [و به فکر فرو می‌رود]؛ آیا این دختر را با خواری نگاه دارد و یا زنده به گورش سازد! آگاه باشید که بد حکمی می‌کند! ﴿۵۹﴾ صفت بد از آن کسانی است که به آخرت ایمان ندارند و صفت برتر از آن خداست زیرا او قدرتمند و حکیم است ﴿۶۰﴾ و اگر خداوند [بخواهد] مردم را به خاطر ظلم‌شان مجازات کند هیچ جنبنده‌ای در روی زمین باقی نخواهد ماند! اما خدا [اراده کرده است] تا مدتی معین به آنها مهلت دهد. آن‌گاه وقتی اجل‌شان فرا رسد، نه ساعتی تأخیر کنند و نه ساعتی جلوتر بیابند ﴿۶۱﴾ آنها چیزهایی را که خود نمی‌پسندند برای خدا می‌خواهند. و زبان‌هایشان به دروغ می‌گوید که تمام خوبی‌ها متعلق به آنهاست. بی‌شک آتش نصیب آنهاست! بلکه آنان پیشگامان بسوی آتشند! ﴿۶۲﴾ به خدا قسم که ما پیش از تو پیامبرانی به سوی امت‌های پیشین فرستادیم، اما شیطان عملکردشان را در نظرشان زیبا جلوه‌گر کرد، و امروز نیز بار و یاورشان شیطان است که برایشان عذابی دردناک است! ﴿۶۳﴾ و ما این قرآن را بر تو نازل نکردیم مگر آن که آن چه را در آن اختلاف می‌کنند برایشان بیان کنی. و نیز هدایت و رحمتی باشد برای هر آنکه به حقایق ایمان دارد ﴿۶۴﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٥﴾ وَإِنْ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ لِيُتَّقِيَكُمْ
 مِمَّا فِي بُطُونِهِمْ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبْنَاخٍ لِصَاحِبِهَا لِيَسْبِقَ فِي الشَّرِّ بَيْنَ
 ١٦ ﴿١٦﴾ وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
 حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ
 أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿١٨﴾ ثُمَّ
 كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلًّا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا
 شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى
 أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾
 وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا
 بِرَأْيِ رَبِّهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِعِنْمَةِ
 اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٢١﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
 وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ
 الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٢٢﴾

و خداوند از آسمان آبی نازل کرد و به واسطه آن زمین مرده و فسرده را حیات بخشید! بدانید در این عبرتی است برای آنان که گوش شنوا دارند! ﴿٦٥﴾ حتی در وجود چهارپایان برای شما عبرت‌هایی است، ما شما را از شیر خالصی که در شکمشان از میان سرگین و خون بیرون می‌آید سیراب می‌کنیم. شیری که گوارای نوشندگان است ﴿٦٦﴾ و از میوه‌های نخل و انگور هم مسکرات می‌گیرید و هم روزی‌های پاکیزه تهیه می‌کنید. در این نکته نیز عبرتی برای خردمندان است ﴿٦٧﴾ و پروردگارت به زنبور عسل وحی کرد که: خانه‌های خود را از کوه‌ها و درختان و بناهای بلند، اختیار کن ﴿٦٨﴾ و آن‌گاه [به او گفتیم] از گل هر میوه‌ای بهره‌مند شو، و فرمانبردار در همان راه‌هایی که پروردگارت مقدر نموده سیر کن! از شکم همین زنبورها، شراب‌های رنگارنگی بیرون می‌آید که در آن شفای مردمان است. بدانید که در این نکته عبرتی است برای آنان که اهل تفکرند! ﴿٦٩﴾ و خداست که شما را خلق کرد و سپس می‌میراند. برخی از شما را عمر دراز می‌دهد تا آن حد، که آن‌چه را دانسته، فراموش کند! و خداوند آگاه و تواناست! ﴿٧٠﴾ خداوند روزی برخی از شما را بر برخی دیگر برتری داده است. پس چرا آنان که روزی‌شان زیادتر است به زیردستان خود نمی‌دهند تا همه در برخورداری از رزق برابر شوند (و در این امتحان الهی سربلند باشند)؟! آیا نعمت الهی را انکار می‌کنند؟! ﴿٧١﴾ خداوند بزرگ، همسرانی از جنس خودتان، برایتان آفرید تا از همسرانتان، فرزندان و فرزندزادگان پدید آورد. و نیز از نعمت‌های پاکیزه روزی‌تان داد. با این وجود باز به باطل ایمان می‌آورند و نعمت‌های الهی را انکار می‌کنند؟! ﴿٧٢﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضُرُّهُمُ اللَّهُ الْأَمْثَالُ
 إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا
 مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنْ آثَارِ رِزْقِ حَسَنًا
 فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ
 أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ
 أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَأَيَّاتٍ يَخِيرُهُ لَئِذَا هَلَكَ سَتَى هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ
 بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ
 الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾
 وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
 وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
 تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْاءِ السَّمَاءِ
 مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

بدانید که آنها به جای خداوند، چیزهایی را می‌پرستند که توانایی عطا هیچ
 رزقی را از آسمان‌ها و زمین، برایشان ندارند ﴿۷۳﴾ برای خدا مثال نزنید! خدا [همه
 چیز را خوب] می‌داند و این شماست که ناگاهید! ﴿۷۴﴾ [اما] خداوند مثل میزند: آیا
 بردهٔ مملوکی که اختیار و توانایی کاری را ندارد با انسان با ایمانی که به او رزق نیکو
 داده‌ایم و همواره در نهان و آشکار انفاق می‌کند، برابر هستند؟! ستایش مخصوص
 خداوند است! نه، اکثر آنها درک نمی‌کنند! ﴿۷۵﴾ و باز خداوند مثل می‌زند، دو مرد
 را که یکی از آنها لال است و توانایی کاری را ندارد و همواره سربار سرپرست خود
 است و هر جا او را بفرستند نتیجهٔ مفیدی نمی‌گیرد. آیا چنین شخصی با آن کس که
 مردم را به عدل و داد فرمان می‌دهد و همواره در راه راست قدم برمی‌دارد، یکسان
 است؟! ﴿۷۶﴾ غیب و نادیدهٔ آسمان‌ها و زمین از آن خداست. بدانید فرا رسیدن روز
 قیامت به اندازهٔ یک چشم بر هم زدن، بلکه کمتر از آن است! و خداوند بر هر کاری
 تواناست ﴿۷۷﴾ خداوند شما را از شکم‌های مادرانتان بیرون آورد در حالی که هیچ
 چیز نمی‌دانستید. و [برای درک حقایق] شنوایی و بینایی و قلب‌هایتان را پدید
 آورد. امید آن که شکرگزار باشید! ﴿۷۸﴾ آیا به پرندگان تسخیر شده در جو آسمان
 نظر نمی‌افکنند؟! چیزی جز خدا، آنها را نگه نمی‌دارد. در این نکته نیز پندی است
 برای آنان که به حقایق ایمان دارند! ﴿۷۹﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ
 الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
 وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَا وَمِئَةً إِلَىٰ حِينٍ
 ﴿٨٠﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ
 الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ
 الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ
 عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
 الْبَلْغُ الْأَمِينُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يَنكِرُونَهَا
 وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ
 شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
 ﴿٨٤﴾ وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ
 يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرِكَاءَ هُمْ قَالُوا
 رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ
 فَأَلْقُوا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَالْقَوْلُ إِلَىٰ
 اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

خداوند خانه‌های شما را محل سکونت و آرامش قرار داده است و از پوست چهارپایان برایتان خیمه‌هایی قرار داد تا به هنگام سفر و یا اقامت، به راحتی بتوانید آن را جابجا کنید، و از پشم و کرک و موی این چهارپایان تا وقتی زنده‌اید به عنوان مایحتاج و وسایل زندگی بهره‌مند شوید ﴿۸۰﴾ خداوند برای شما از چیزهایی که آفریده سایه‌هایی^(۱) پدید آورد. و در کوه‌ها برایتان، غارها ایجاد کرد و لباس‌هایی (کالبدهایی) برایتان پدید آورد که شما را از گرما محفوظ دارد و نیز پوشش‌های دیگری که شما را به هنگام شدت (و یا وضعیت‌های سخت) محافظت نماید. این چنین نعمتش را بر شما تمام می‌کند، امید آنکه [به خود آئید و] تسلیم حق شوید! ﴿۸۱﴾ [ای پیامبر] اگر [از حقیقت] روی گردان شدند [باکی نیست!] وظیفه تو فقط یک ابلاغ روشن است ﴿۸۲﴾ و نعمت‌های خدا را می‌شناسند آن‌گاه انکارشان می‌کنند! حقیقتاً اکثر آنها کافرند ﴿۸۳﴾ از روزی که از هر جماعتی، گواهی بگیریم به منکران حقیقت اجازه سخن داده نشود و عذرشان پذیرفته نگردد ﴿۸۴﴾ وقتی که ظالمان، عذاب الهی را به خاطر دستاوردشان ببینند، هیچ عفوی شامل حالشان نمی‌شود و مهلتی برایشان در کار نیست! ﴿۸۵﴾ هنگامی که مشرکان، شریکانی را که برای خدا قائل شده‌اند می‌بینند، گویند: پروردگارا! اینها همان‌هایی هستند که به جای تو می‌خواندیم. و آنان پاسخ‌شان می‌دهند: شماها دروغگو هستید! ﴿۸۶﴾ در چنین روزی همه‌شان در پیشگاه خداوند اظهار تسلیم شدن می‌کنند [زیرا مفری نیست] و آن دروغ‌ها که می‌بافتند از نظرشان محو شود! ﴿۸۷﴾

۱. سایه‌ها برای انسان یک نعمت بزرگ‌اند هم‌چنان که نور خورشید یک نعمت بزرگ است. از منظر باطنی آن‌گاه که نور خدا بر مظهری بتابد، آن مظهر سایهٔ خداست!

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا
 فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي
 كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ
 شَهِيدًا عَلَيَّ هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيِينًا لِكُلِّ
 شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ * إِنَّ اللَّهَ
 يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
 الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
 ﴿٩٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
 بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ
 اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ
 غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا
 بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمْ اللَّهُ
 بِهِ ۗ وَلِيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ
 ﴿٩٢﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِنْ يُضِلُّ مَنْ
 يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَسَعَلَنْ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

کسانی که [به حقایق] کافرند و راه نجات بخش الهی را بر مردم می‌بندند به خاطر دستاورد مفسده‌انگیزشان عذابی بر عذابشان خواهیم افزود! ﴿۸۸﴾ روزی که از هر اُمتی گواهی از میان خودشان انتخاب کنیم، تو را به عنوان شاهد بر همهٔ اینها بیاوریم. ما قرآنی بر تو نازل کردیم که همه چیز را بیان کرده است، و برای تسلیم شدگان، هدایت و رحمت و بشارت است ﴿۸۹﴾ خداوند به عدل و احسان و بخشش به خویشاوندان امر می‌کند، و از پلیدی و فحشا و تجاوز به حقوق دیگران نهی می‌نماید. او شما را موعظه می‌کند، امید آن که پند گیرید ﴿۹۰﴾ وقتی با خدا عهدی بستید به عهد الهی وفادار باشید، و سوگندهایی را که تأکید کرده‌اید مشکنید. زیرا شما خداوند را ضامن قسم‌هایتان کرده‌اید، و خدا نسبت به عملکردتان آگاه است ﴿۹۱﴾ همانند آن زن [سبک مغزی] ^(۱) نباشید که پس از آن که ریسمانش را محکم تائیده است [دوباره آن را] باز می‌کند و رشته رشته می‌سازد! [شما این‌گونه عمل نکنید] تا بدین وسیله سوگندهایی را که محکم یاد کرده‌اید وسیلهٔ فریب یکدیگر قرار دهید! آن هم به این بهانه که جمعیتی تعدادشان بیشتر از گروه دیگری است (کثرت و قدرت دشمن باعث شکستن قسم‌هایتان نشود!). خداوند بدین وسیله شما را امتحان می‌کند و در روز قیامت آن چه را مورد اختلافتان است، روشن می‌سازد ﴿۹۲﴾ و اگر خدا می‌خواست همهٔ شما را تبدیل به یک امت واحد می‌کرد، اما [اراده کرده است] هر که را صلاح بدانند در گمراهی بگذارد و هر کس را صلاح بدانند هدایت کند، و شما مطمئن باشید که نسبت به عملکردتان مورد مؤاخذه قرار خواهید گرفت! ﴿۹۳﴾

۱. در ضرب‌المثل‌های عرب جاهلی یکی از نمونه‌های حماقت، زنی است به نام «ریظه دختر عمرو بن سعد». وی تا پاسی از روز به پشم‌ریسی می‌پرداخت، آن‌گاه آن چه را رشته بود از هم می‌گشود و دیگر بار شروع به رشتن می‌کرد!

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلاً بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ
 ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ
 عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا
 عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ
 يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنْ جَزِينَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ
 بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
 مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً
 وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾
 فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
 ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ وَلِيَ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ إِنَّهُمْ
 كَانُوا غَافِلِينَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سَاطِنُہٗ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ
 هُم بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
 لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ
 لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

سوگندهایتان را وسیله فریب یکدیگر قرار ندهید، که قدم‌هایتان بعد از آن که استوار شده است دوباره می‌لغزد و در نتیجه مزه بدی و پلیدی را خواهید چشید زیرا راه الهی را بر مردم بسته‌اید و از این رو غذایی بزرگ برایتان مهیاست! ﴿۹۴﴾ و پیمان الهی را به بهایی اندک نفروشید. [کاش می‌دانستید] آن چه نزد خداست برای شما بهتر از هر چیز دیگر است! ﴿۹۵﴾ آن چه نزد شماست نابودشدنی است اما آن چه نزد خداست جاوید و برقرار است. قطعاً پاداش کسانی را که صبر می‌کنند بهتر و بیشتر از عملکردشان خواهیم داد! ﴿۹۶﴾ هر با ایمانی که کار نیکی انجام دهد - چه مرد باشد و چه زن - زندگی پاکیزه‌ای به او عطا خواهیم کرد و به همه آنها پاداشی به مراتب بهتر و بیشتر از عملکردشان خواهیم داد! ﴿۹۷﴾

هنگامی که قرآن می‌خوانی از وسوسه‌های شیطان رانده شده به خدا پناه ببر ﴿۹۸﴾ زیرا شیطان بر وجود اهل ایمان و کسانی که به پروردگارشان توکل می‌کنند مسلط نیست! ﴿۹۹﴾ تسلط او فقط بر کسانی است که دوستش دارند و به واسطه او شرک می‌ورزند! ﴿۱۰۰﴾ و هنگامی که آیه‌ای را با آیه‌ای دیگر جابه‌جا کنیم [بدانید این نکته به خدا ارتباط دارد] زیرا خداوند به آنچه نازل می‌کند آگاه‌تر است! اما آنها می‌گویند: تو دروغ می‌بافی! بدانید که اکثر آنها از حقیقت بی‌خبرند! ﴿۱۰۱﴾

بگو: قرآن را روح القدس از جانب پروردگارت به حق نازل کرده است تا قدم‌های اهل ایمان را ثابت و استوار کند، و همواره برای تسلیم‌شدگان، مایه هدایت و بشارت باشد ﴿۱۰۲﴾

وَلَقَدْ نَعَلْنَا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ
 الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٣﴾
 إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾
 مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ
 مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ
 صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾
 ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
 الْآخِرَةِ وَإِنَّ اللَّهَ لَيَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾
 أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ
 وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَاجِرَمَ
 أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ
 لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا لَكُمْ جَهَدُوا
 وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

ما می‌دانیم که می‌گویند قرآن را به پیامبر، بشری تعلیم می‌دهد! زبان کسی که قرآن را به او نسبت می‌دهند عجمی است در حالی که زبان این [قرآن]، عربی روشن است! ﴿۱۰۳﴾ کسانی که به آیات خدا ایمان نمی‌آورند خدا آنها را [به راه حقیقت و آرامش] هدایت نمی‌کند. و [به خاطر دستاوردشان] گرفتار عذاب دردناکی خواهند بود ﴿۱۰۴﴾ تنها کسانی که به دروغ افترا می‌زنند به آیات الهی ایمان ندارند. بدانید آنها دروغگو هستند! ﴿۱۰۵﴾ کسی که به خدا کافر شود بعد از آن که ایمان آورده است - به استثنای آنهایی که به زور وادار شدند تا اظهار کفر کنند در حالی که قلبشان مملو از ایمان به خداست - بلکه همان‌هایی که دروازه دل را به روی کفر و انکار حقیقت گشوده‌اند، گرفتار خشم الهی خواهند بود و عذاب بزرگی نتیجه کارشان است! ﴿۱۰۶﴾ و این به خاطر آنست که زندگی فانی دنیا را به زندگی جاوید ترجیح دادند. بدانید که خداوند بزرگ، کسانی که حقایق را انکار کنند به راه نجات هدایت نخواهد کرد! ﴿۱۰۷﴾ آنها کسانی هستند که خداوند بزرگ [به خاطر عملکرد گناه‌آلودشان] قلب‌ها و گوش‌ها و چشم‌هایشان را [از درک حقایق] عاجز کرده و آنها در غفلت به سر می‌برند! ﴿۱۰۸﴾ قطعاً در آخرت نیز از جمله زیانکارانند! ﴿۱۰۹﴾ و کسانی که فریب خورده بودند ولی بعد از آن خالصانه هجرت کردند و جهاد کردند و صبر و استقامت ورزیدند، بدون شک بعد از همه این کارها که کرده‌اند، پروردگارت را آمرزنده و بسیار با گذشت خواهند یافت! ﴿۱۱۰﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مُّجْدِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَىٰ كُلُّ
نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا
قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ
كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ
الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ
رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ
﴿١١٣﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَأَشْكُرُوا
بِعَمَتِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِتَاةَ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمْ الِّمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَالْحَمَّ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ
اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَإِغٍ وَلَا عَادِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ
هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنْ
الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ
مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

در آن روز [قیامت] هر کس برای دفاع از عملکرد خویش به مجادله می پردازد. اما بدانید که جزای دستاورد هر کس بی کم و کاست داده خواهد شد و به آنها ستم نمی شود ﴿۱۱۱﴾ خداوند شهری را مثال می زند که کاملاً در امنیت به سر می برد و رزق و روزی فراوان از هر جا به آن شهر سرازیر می شد اما اهل آن به کفران نعمت های الهی پرداختند. و خداوند نیز به خاطر عملکردشان بر آنها لباس گرسنگی و ترس پوشاند^(۱) ﴿۱۱۲﴾ به راستی از میان خودشان، پیامبری [برای راهنمایی] به سویشان آمد، اما او را تکذیب کردند. بدین سبب عذاب سراپای وجودشان را فرا گرفت زیرا بدون شک ظالم بودند ﴿۱۱۳﴾ از روزی های حلال و پاکیزه ای که خداوند نصیب تان کرده بهره مند شوید. و اگر او را عبادت می کنید شکر نعمت هایش را به جا آورید!

﴿۱۱۴﴾ بدانید که خداوند، مردار و خون و گوشت خوک و آن چه را به نام غیر خدا ذبح شده است بر شما حرام کرده است. چنانچه کسی از روی ناچاری و با بی میلی از آن مصرف کند و خوردن را از حد نگذراند [گناهی بر او نیست]، زیرا خداوند بزرگ بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۱۵﴾ با دروغ هایی که زیانتان توصیف می کند نگوئید این حلال است و آن حرام، تا این دروغ را به خداوند نسبت دهید! بدانید کسانی که بر خدا دروغ می بندند رستگار نخواهند شد! ﴿۱۱۶﴾ [در این دنیا] اندک بهره ای می برند اما عاقبت گرفتار عذاب دردناکی خواهند شد ﴿۱۱۷﴾ آنچه را که پیشتر برای تو حکایت کردیم بر یهودیان حرام نمودیم. ما به آنها ظلم نکردیم بلکه آنها، خود به خویشتن ستم روا داشتند! ﴿۱۱۸﴾

۱. لباس در معنای استعاره ای اش، کالبدی لطیف است که مضاف الیه آن، نوعش را مشخص می کند. در آیه دیگری نیز از «لباس التقوی» سخن گفته است. آدمی کالبدهای روانی و فراروانی بسیار دارد. برخی از آنها خیر و برکت اند در برخی دیگر دردسرساز! روح باید از هر کالبد و هر ذهنیت که مانع وصال او به حق تعالی است، آزاد شود.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ
 ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾ إِنَّ
 إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
 ﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ أَجْتَبَنَاهُ وَهَدَيْنَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ﴿١٢١﴾ وَءَاتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَآتَاهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعِ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جَعَلُ السَّبْتَ عَلَى الَّذِينَ ائْتَلَفُوا
 فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
 كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ
 وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
 رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ
 ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوِبْتُمْ بِهِ وَإِنْ
 صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ
 إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ
 ﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

کسانی که از روی جهالت عملکرد بدی داشتند اما بعد از آن توبه کردند و دست به کار نیک زدند، بدون تردید بعد از این که این‌گونه عمل کنند، پروردگارت را آمرزنده و با گذشت خواهند یافت ﴿۱۱۹﴾ ابراهیم امتی بود مطیع فرمان خدا و یگانه پرست! و از مشرکان نبود ﴿۱۲۰﴾ سپاسگزار نعمت‌های الهی بود و خداوند او را برگزید و به راه راست هدایت کرد ﴿۱۲۱﴾ و در دنیا به او پاداش نیک داد هم چنان که در آخرت نیز از جمله صالحان است ﴿۱۲۲﴾ سپس به تو وحی کردیم که از آیین پاک و یکتاپرستی ابراهیم تبعیت کن زیرا او هرگز از مشرکان نبود ﴿۱۲۳﴾ [تحریم صید] در روز شنبه برای یهودیان یک مجازات بود که در آن هم اختلاف کردند! بدان که پروردگارت میان آنها در روز قیامت بر سر آنچه اختلاف می‌کنند قضاوت خواهد کرد ﴿۱۲۴﴾ با حکمت و موعظه نیک همواره مردم را به راه نجات بخش پروردگارت بخوان و با مخالفان با بهترین شیوه گفت‌وگو کن. بدان که پروردگارت نسبت به کسی که از راهش منحرف شده آگاه‌تر است! هم چنان که او از هدایت‌یافتگان کاملاً مطلع است ﴿۱۲۵﴾ اگر می‌خواهید مجازات کنید متناسب با آن تعدی باشد که بر شما کرده‌اند. اما اگر شکیبایی به خرج دهید، بدون شک شکیبایی برای صابران بهترین چیزهاست ﴿۱۲۶﴾ تو شکیبایی کن و بدان که شکیبایی تو توفیقی از جانب خداست، و از عملکردشان غمگین مشو و از توطئه‌های آنان خود را در تنگنا مبین! ﴿۱۲۷﴾ زیرا خداوند با کسانی است که حرمت فرمان او را نگاه می‌دارند و همواره عملکرد نیکی دارند ﴿۱۲۸﴾

۱. حنیف یعنی آنکه از همه چیز دل‌کنده و تنها به حق روی آورده است. یگانه پرست و یگانه بین حقیقی خالی از هر انحراف.

سورة الإسراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِن آيَاتِنَا إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾ وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ
هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ بِالْأَتَاخِذُوا مِن دُونِي وَكَيْلًا ﴿٢﴾
ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴿٣﴾
وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقَ كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا
بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّئِن أُولَىٰ بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ
الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرْةَ
عَلَيْهِمْ وَأَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرِ نَفِيرًا
﴿٦﴾ إِنَّ أَحْسَنَهُمْ أَحْسَنُكُمْ لَأَنفُسِكُمْ وَإِن أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا
جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسْتَوْفُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ
كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ﴿٧﴾

سوره اِسرائ

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

پاک و منزّه است خدایی که یک شبه بنده خود (پیامبر) را از مسجدالحرام تا مسجدالاقصی سیر داد! همان جایی که اطرافش را با برکت گردانیدیم تا برخی آیات و نشانه‌های خود را به او نشان دهیم. قطعاً او شنوا و بیناست ﴿۱﴾ و به موسی کتاب عطا کردیم و آن را مایه هدایت بنی اسرائیل قرار دادیم، [و گفتیم که] کار ساز و تکیه گاهی جز من انتخاب نکنید! ﴿۲﴾ ای فرزندان کسانی که با نوح [در کشتی نجات] حمل‌تان کردیم! بدانید که او بنده شاکری بود ﴿۳﴾ و در آن کتاب به بنی اسرائیل اعلام کردیم که شما دو بار در زمین فساد و تباهی خواهید کرد و سلطه جویی بزرگی را مرتکب خواهید شد ﴿۴﴾ هنگامی که نخستین وعده تحقق یافت گروهی از بندگان خویش را که جنگاورانی قدرتمند بودند بر شما مسلط کردیم تا برای پیدا کردن مجرمان حتی خانه‌ها را جست‌وجو کنند! و این وعده عملی شد ﴿۵﴾ سپس شما را بر آنها مسلط کردیم و به واسطهٔ اموال و فرزندان باریتان نمودیم و نفراتان را زیاد کردیم ﴿۶﴾ بدانید اگر نیکی کنید در حقیقت به خود کرده‌اید، و اگر مرتکب بدی شوید باز به خود روا داشته‌اید! بدانید اگر وعدهٔ دوم فرا رسد [کسانی را بر سرتان خواهیم فرستاد که] آثار غم و اندوه در چهره‌هایتان نمایان شود، و [از وحشت] به مسجد الاقصی پناه خواهید برد، هم چنان که بار اول پناه بردید! بدانید آنها هرچه را به زیر سلطه خود بگیرند نابود می‌سازند! ﴿۷﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُّمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ
 حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
 الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
 وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾
 وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالْشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ فَمَحْوَنَاءَ آيَةِ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ
 النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ
 السِّنِينَ وَالْحِسَابِ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلَنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ
 إِنْسَانٍ أَلْمَنَّا طَبْعَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا
 يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا
 ﴿١٤﴾ مَن أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ
 عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ
 رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا
 فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ
 مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

شاید پروردگارتان بر شما رحم کند! اگر [از انحراف] باز گردید ما نیز [از مجازات شما] باز می‌گردیم، و بدانید که جهنم را زندان کافران قرار داده‌ایم! ﴿۸﴾ به راستی این قرآن انسان را به بهترین و قابل اعتمادترین راه‌ها هدایت می‌کند. و به اهل ایمان - همان‌هایی که اعمال نیک و مفید انجام می‌دهند - بشارت می‌دهد که از پاداش بزرگی بهره‌مند خواهند شد ﴿۹﴾ و برای آنان که به آخرت ایمان ندارند عذاب دردناکی تدارک دیده‌ایم! ﴿۱۰﴾ گاه انسان به واسطه دعایش سزای را به جای خیر طلب می‌کند! حقیقتاً انسان همواره شتابزده بوده است ﴿۱۱﴾ شب و روز را دو نشانه [از نشانه‌های خدا] قرار دادیم، پس وقتی نشانه شب را محو می‌کنیم نشانه روز روشنگر را جایگزینش می‌کنیم تا فضل پروردگارتان را بطلیبید، و شمار سال‌ها و حساب کارتان را بفهمید، حقیقتاً هر چیزی را به تفصیل شرح کرده‌ایم ﴿۱۲﴾ پیرونده اعمال هر انسانی را چون طوق برگردنش انداختیم، و کتابی را در روز قیامت، رو به رویش باز کنیم تا در آن بنگرد! ﴿۱۳﴾ بخوان نامه اعمالت را، که امروز تو خود برای حسابرسی عملکردت کافی هستی! ﴿۱۴﴾ هر کس به راه حق هدایت شود این هدایت به نفع خود اوست. و هر کس گمراهی پیشه کند به زیان خود عمل کرده است، و هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نخواهد کشید! و ما نیز تا پیامبری را [برای راهنمایی] نفرستیم هیچ قومی را [به کیفر دستاوردشان] مجازات نمی‌کنیم ﴿۱۵﴾ هنگامی که بخواهیم اهل شهر و دیاری را نابود کنیم، ابتدا مرفهان آن شهر را امر به کاری کنیم و چون نافرمانی و مخالفت کنند و حجت بر آنها تمام شود، بی‌درنگ آنها را در هم می‌کوبیم! ﴿۱۶﴾ و چه بسیار مردمی را بعد از نوح [به خاطر عملکرد زشتشان] نابود کردیم! بدان همین قدر که پروردگارت از گناهان بندگانش آگاه و بیناست [برای قضاوت کردن] کافی است ﴿۱۷﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ
 جَعَلْنَا لَهُ وَجْهًا يَصِلُهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ
 الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ
 سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾ كَلَّا نُمَدُّهُنَّوَلَاءَ وَهَلْؤَلَاءَ مِنْ
 عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ
 فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ
 تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَنخُودًا
 ﴿٢٢﴾ وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا
 يَبُلُغْنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا
 أُفٍّ وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا
 جَنَاحَ الدُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي
 صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَادِقِينَ
 فَإِنَّهُ وَكَانَ لِللَّوِيِّينَ عَفْوًا ﴿٢٥﴾ وَعَاتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ
 وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ
 كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

هر کس خواهان زندگی زودگذر مادی است، آن اندازه که بخواهیم و به هر آن کس که اراده کنیم، به سرعت به او می‌دهیم. اما بدانند که عاقبت کارش دوزخی است که برایش تدارک دیده‌ایم! زیرا او مذموم و رانده شده [از درگاه الهی] است ﴿۱۸﴾ اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و خواهان زندگی جاویدند و تمام تلاش خود را برای رسیدن به آن مصروف می‌دارند، بدانند که سعی و تلاششان بدون پاداش نیست ﴿۱۹﴾ و هم اینها (طلب‌کنندگان دنیا) و هم آنها (طلب‌کنندگان زندگی جاوید) را از عطای پروردگارت بهره می‌دهیم، بدان که لطف و عطای پروردگارت از کسی منع نشده است! ﴿۲۰﴾ بین [در دنیا] چگونه برخی را بر برخی دیگر [به خاطر نوع عملکردشان] برتری داده‌ایم، درجات و امتیازات آخرت از این هم بیشتر و والاتر است! ﴿۲۱﴾ هیچ‌گاه با الله، خدای دیگری را قائل مشو که نکوهیده و خوار می‌شوی! ﴿۲۲﴾ و پروردگارت حکم کرده است تا هیچ چیزی را جز او پرستش نکنید، و به پدر و مادر تان نیکی کنید، و چنانچه هر کدام‌شان در سن پیری نزد تو باشند آنان را میازار و صدایت را بر روی آنان بلند مکن، و همواره به بهترین شیوه با آنان سخن بگوی ﴿۲۳﴾ از روی مهربانی و تواضع، نهایت احترام را برایشان قائل شو، و برای آنها دعا کن و بگو: پروردگارا! همان‌گونه که مرا در کودکی پرورش دادند آنها را مشمول رحمت خویش کن! ﴿۲۴﴾ پروردگارتان، به آن چه در وجودتان است از هر کس دیگر آگاه‌تر است! هرگاه انسان‌های صالحی باشید [و برای جبران اعمال گذشته اقدام کنید]، بدانید که خداوند توبه‌کنندگان را می‌آمرزد ﴿۲۵﴾ حق خویشاوند و نیز مسکین و در راه مانده را ادا کن، اما هرگز اسراف کاری مکن ﴿۲۶﴾ زیرا اسرافکاران برادران شیاطین‌اند و بدانید که شیطان نسبت به پروردگارش بسیار ناسپاس بود ﴿۲۷﴾

وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا
 مِّيسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا
 كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
 لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوا
 أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنْ قَاتَلَهُمْ كَانَ
 خِطْبًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ إِنَّمَا كَانَ فَاخِشَةً وَسَاءَ
 سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
 وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي
 الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي
 هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
 مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ
 ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ
 السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾
 وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
 الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

و هرگاه [نتوانستی به مستمندان کمک کنی] و از آنها روی گرداندی در حالی که خودت انتظار رحمت پروردگارت را داری، لاقلاً با آنها به بهترین وجه سخن بگو!

﴿۲۸﴾ دستت را [از روی خِسْت] به گردنت زنجیر مکن [تا به کسی چیزی ندهی] و نیز چنان رفتار مکن که هرچه را داری از کف بدهی و ملامت زده و حسرت خورده گوشه‌ای بنشینی! ﴿۲۹﴾ بدان که پروردگارت رزق و روزی هر کس را که صلاح بدانند وسعت می‌بخشد و یا بر او سخت می‌گیرد. او به موقعیت تمامی بندگان آگاه و بیناست ﴿۳۰﴾ هیچ‌گاه از ترس فقر، فرزندان خود را نکشید، زیرا این ماییم که هم به آنها و هم به شما روزی می‌دهیم، کشتن فرزندان خطای بزرگی است! ﴿۳۱﴾ و به زنا نزدیک نشوید، زیرا علاوه بر آن که گناه بزرگی است بد راهی می‌باشد! ﴿۳۲﴾ هم چنین، کسی که خدا جانش را محترم داشته، نکشید، مگر بر اساس موازین حق و عدالت! و بدانید کسی که مظلومانه کشته شود به اولیاء خودش قدرت انتقام داده‌ایم. اما آنها نباید انتقام را از حدِ عادلانه آن بگذرانند زیرا او نیز مورد حمایت است! ﴿۳۳﴾ جز به بهترین وجه به مال یتیم نزدیک نشوید تا زمانی که به بلوغ و رشد عقلی برسد. به عهد وفادار باشید زیرا عهد و پیمان، مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت ﴿۳۴﴾ و هنگامی که چیزی را وزن و پیمانه می‌کنید آن را با ترازوی درست و دقیق انجام دهید، زیرا علاوه بر آن که برای شما نیک و بابرکت است عاقبت به خیری نیز دارد ﴿۳۵﴾ و در رابطه با چیزی که از آن علم و آگاهی نداری پافشاری و سماجت جاهلانه مکن، زیرا دستاورد گوش و چشم و دل دقیقاً مورد مؤاخذه قرار می‌گیرد ﴿۳۶﴾ و روی زمین با غرور و تفاخر راه مرو، زیرا با این کار نه می‌توانی زمین را بشکافی و نه به بلندی کوه‌ها برسی! ﴿۳۷﴾ تمام این کارهای ناپسند نزد پروردگارت ناخوشایند است ﴿۳۸﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
 ءَاخَرَ فَتَلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٢٩﴾ أَفَأَصْفَدَكُمْ رَبُّكُمْ
 بِالْبَيْنِ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنثَاءً إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾
 وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٣١﴾
 قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَآتَبَعُوا إِلَىٰ الَّذِي الْعَرْشُ سَيَّالًا
 ﴿٣٢﴾ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عَلُوًّا كَبِيرًا ﴿٣٣﴾ نَسِخَ لَهُ السَّمٰوٰتِ
 السَّبْعَ وَالْأَرْضَ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَٰكِن
 لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٣٤﴾ وَإِذَا قَرَأْتَ
 الْقُرْآنَ فَانصتْ لعلَّكَ تتقربُ ﴿٣٥﴾ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا
 مَسْتُورًا ﴿٣٦﴾ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ
 وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُمْ بَكَتُمْ فِي الْقُرْآنِ وَحَدُّهُ وَلَوْ أَعْلَىٰ أَذْبَرْتُمْ نُفُورًا ﴿٣٧﴾
 تَخُنْ أَعْلَمَ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ مُجَوِّ
 إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٣٨﴾ أَنْظِرْ
 كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٣٩﴾
 وَقَالُوا لَآءِذَا كُنَّا عِظْمًا وَّرُفَاتًا أءَأَنَّا الْمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٠﴾

این از حکمت‌هایی است که پروردگارت به تو وحی کرده است. هیچ‌خدایی را با الله قائل مشو که در جهنم می‌افتی و ملامت‌زده و مطرود می‌شوی ﴿۳۹﴾ [این چگونه سخنی است] آیا خداوند پسران را برای شما قرار داده و خودش دخترانی از فرشتگان برگزیده است؟! حقیقتاً سخن گران و زشتی بر زبان جاری می‌کنید! ﴿۴۰﴾

ما حقایق گوناگونی را در این قرآن آورده‌ایم تا مردم پند بگیرند. هر چند که منکران حقیقت را جز نفرت چیز دیگری نمی‌افزاید ﴿۴۱﴾ بگو: اگر همانطور که ادعا می‌کنند چنانچه با خداوند بزرگ، خدایان دیگری می‌بودند، تا به حال باید راهی به عرش الهی پیدا می‌کردند! ﴿۴۲﴾ او پاک و بی‌نقص است و به مراتب برتر و والاتر از چیزی است که می‌پندارند ﴿۴۳﴾ تمامی آسمان‌های هفت گانه و زمین و هر چه در آنهاست مشغول تسبیح خداوند بزرگ است! و هیچ چیزی وجود ندارد مگر آن که در حال تسبیح و ستایش خداست. اما شما این تسبیح و تقدیس را درک نمی‌کنید! بدانید که او دربار و آمرزنده است ﴿۴۴﴾ هنگامی که قرآن می‌خوانی ما بین تو و آنهایی که آخرت را باور ندارند پرده‌های ضخیم می‌کشیم ﴿۴۵﴾ بر دل‌هایشان پرده می‌کشیم تا حقیقت آن را درک نکنند و گوش‌هایشان را چنان سنگین می‌کنیم تا هنگامی که پروردگارت را در قرآن به یگانگی یاد می‌کنی به تو پشت کنند و از تو دور شوند ﴿۴۶﴾

ما خوب می‌دانیم که آنها به چه نیت آیتاتی را که تو می‌خوانی گوش می‌دهند! و یا در نجوای شان با یکدیگر چه می‌گویند! آن ظالمان می‌گویند: شما یک مرد جادو شده را پیروی می‌کنید ﴿۴۷﴾ بین چگونه برای تو ضرب‌المثل درست می‌کنند! بدون تردید آنها گمراه شده‌اند و راه به جایی نخواهند داشت ﴿۴۸﴾ و گفتند: مگر می‌شود وقتی ما تبدیل به استخوان‌های پوسیده و مستی خاک شدیم دوباره با آفرینشی جدید برانگیخته گردیم؟! ﴿۴۹﴾

* قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي
 صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
 فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ
 يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ
 إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
 إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّا الشَّيْطَانُ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا
 مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِن يَشَأْ يُرْحَمَكُمُ أَوْ يُنَزِّلُ
 يَسْرًا ﴿٥٤﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٥﴾ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
 بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى
 بَعْضٍ وَمَا آتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٦﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ
 دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٧﴾ أُولَئِكَ
 الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
 وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ وَإِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ
 مَحْذُورًا ﴿٥٨﴾ وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَأَنحُنَّ مِنْهَا قَبْلَ يَوْمِ الْعِقَامَةِ
 أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٩﴾

بگو: چه سنگ باشید چه آهن ﴿۵۰﴾ و یا هر مخلوقی که در نظر شما از آن سخت تر است [باز ما قادر به زنده کردن شما خواهیم بود!] بدان که آنها خواهند گفت: چه کسی ما را [بعد از مرگ به حال اولمان] برمی گرداند؟! بگو: همان کسی که اول بار شما را آفرید! آنها سرهایشان را از روی تعجب در برابر تو کج می کنند و می گویند: این وعده چه زمان خواهد بود؟! بگو: شاید نزدیک باشد! ﴿۵۱﴾ همان روزی که وقتی شما را فرا بخوانند، ستایش گویان اجابت می کنی در حالی که گمان می کنی جز زمان اندکی نگذرانده اید! ﴿۵۲﴾ به بندگانم بگو [که با یکدیگر] به بهترین وجه سخن بگویند، زیرا شیطان [به واسطه کلام های زشت و ناپسند] درصدد فساد و تباهی مابین آنهاست. بدانید که شیطان برای انسان یک دشمن واقعی است! ﴿۵۳﴾ پروردگارتان از هر کس دیگری، به حال شما آگاه تر است، اگر صلاح بدانند شما را مشمول رحمتش قرار می دهد، و اگر صلاح بداند عذابتان می کند! و بدان که ما تو را به عنوان وکیل مدافع آنها نفرستاده ایم! ﴿۵۴﴾ و پروردگارت به هر کس که در آسمان ها یا زمین است آگاه تر است. ما برخی از پیامبران را نسبت به برخی دیگر برتری دادیم و به داود زیور را بخشیدیم ﴿۵۵﴾ بگو: کسانی را که به جای خداوند می پندارید، بخوانید! آنها نه می توانند بلاها را از شما دور کنند و نه می توانند تغییر [مثبتی] در زندگی تان ایجاد نمایند! ﴿۵۶﴾ کسانی را که به آنها توسل می کنند، خودشان وسیله ای را می جویند تا به واسطه آن به پروردگارشان تقرب جویند! و به رحمت الهی امیدوارند و از عذابش بیمناک، زیرا عذاب پروردگارت ترسناک است! ﴿۵۷﴾ هیچ دیاری نیست مگر آن که قبل از وقوع قیامت نابودش کنیم، و یا [به سبب عملکردشان] به عذاب شدید گرفتارشان سازیم و همه اینها در کتاب الهی نوشته شده است ﴿۵۸﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ
 وَءَاتَيْنَا مُوسَى النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ
 إِلَّا التَّخْوِيفَ ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا
 الرُّءْيَا الَّتِي آرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ
 فِي الْقُرْآنِ وَنُحُوفُهُمْ فَمَا يَرِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾
 وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ
 قَالَ أَ سَجُدَ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي
 كَرَّمْتَ عَلَيَّ لِنِ ائْحَرْتِنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لِأَحْتَنِكَ نَّ
 ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ
 جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَأَسْتَفْزِرُّ مِنْ أَسْطَظَعَتْ
 مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبَ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكُكُمْ
 فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا
 غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى
 بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْسِلُ لَكُمْ الْفَلَكَ فِي
 الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

آن چه مانع ارسال معجزات ماشد فقط این بود که پیشینیان آنها را تکذیب می‌کردند. چنان که ماده شتری را به عنوان معجزه به قوم ثمود دادیم اما آنها با [کشتن] آن ستم روا داشتند. بدانید که ما معجزات را جز برای هشدار و اتمام حجت نمی‌فرستیم! ﴿۵۹﴾ و به تو گفتیم که پروردگارت بر مردم احاطه کامل دارد. بدان خوابی را که به تو نشان دادیم و درخت «ملعونه‌ای»^(۱) که در قرآن ذکر شده فقط برای امتحان مردمان است! ما به آنها هشدار می‌دهیم، اما جز بر طغیان و گستاخی خود نمی‌افزایند! ﴿۶۰﴾ [و یاد آر]، هنگامی که به فرشتگان گفتیم: آدم را سجده کنید! همه [به حکم اطاعت] سجده کردند مگر ابلیس، که گفت: چرا کسی را که از گل آفریده‌ای سجده کنم؟! ﴿۶۱﴾ او ادامه داد: چرا چنین موجودی را به من برتری دادی؟! اگر تا روز قیامت مهلتم دهی، جز اندکی، همه فرزندانش را در اختیار خود می‌گیریم! ﴿۶۲﴾ [خدا] گفت: برو که جزای تو و هر کس که از تو تبعیت کند جهنم است، که مجازاتی تمام است! ﴿۶۳﴾ هر کدام از این آدمیان را که می‌توانی با صدای خود وسوسه کن، با سواره نظام و پیاده نظامت بر آنها وارد شو، و در اموال و فرزندانشان شرکت جوی، و به آنها وعده بده! اما بدانید که وعده‌های شیطان چیزی جز فریب نیست! ﴿۶۴﴾ و اما بدان که تو بر بندگان من [کسانی که تسلیم حق شده‌اند] هیچ تسلطی نداری! زیرا حمایت پروردگار تو آنها را کفایت می‌کند ﴿۶۵﴾ این پروردگار شماست که کشتی را بر پهنه دریا به پیش می‌برد تا شما [روزی خود را] از فضل و کرمش جست و جو کنید، بدانید که او نسبت به شما مهربان است ﴿۶۶﴾

۱. شاید این تعبیر، هر گروه و جماعتی را که با تمام شاخه‌ها و زیر مجموعه‌هایش اهل انکار حقایق هستند شامل شود، و در هر روزگاری مصادیقی دارند که برای مردم عبرت‌انگیز است. به تعبیری، هرآنکه تسلیم حق نیست بخشی از این شجره ملعونه است.

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا آيَاتُهُ فَلَمَّا نَجَّكُمُ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾ أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكَيلًا ﴿٦٨﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾ يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ فَمَنْ أُوِّيَ كِتَابُهُ وَيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظَلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَةً وَإِذَا لَا تَأْخُذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

هنگامی که در دریا بلایی دامنگیرتان شود هر نجات‌بخشی جز خدا از نظر تان
 محو می‌شود، و هنگامی که خدا نجاتتان دهد و شما را به خشکی رساند دوباره
 از او روی گردان می‌شوید! به راستی انسان موجود ناسپاسی است! ﴿٦٧﴾
 آیا از این که شما را در ساحل فرو برد، خود را ایمن می‌دانید؟! یا طوفانی پر
 ریگ و خاک بر سرتان مسلط کند در حالی که هیچ پناهی نیابید؟! ﴿٦٨﴾ و یا
 خود را ایمن می‌دانید از اینکه بار دیگر شما را به دریا بازگرداند و دچار طوفان
 کوبنده‌ای کند و به خاطر دستاورد کفرآلودتان غرقتان کند؟! در حالی که کسی
 که ما را برای این کار مؤاخذه کند نیابید ﴿٦٩﴾ اما بنی آدم را گرامی داشتیم و هم
 در دریا و هم در خشکی آنها را حمل کردیم و از نعمت‌های پاکیزه روزی‌شان
 دادیم و بر بسیاری از مخلوقات خویش تسلط و برتری بخشیدیم ﴿٧٠﴾ [به یاد
 آورید] روزی که هر جماعتی را با رهبرانشان فرا بخوانیم. در آن روز نامه اعمال
 هرکس به دست راستش داده شود، آنها دستاوردشان را می‌خوانند در حالی که
 کمترین ظلمی به آنها نخواهد شد ﴿٧١﴾ و هر کس در دنیا [نسبت به درک حقایق]
 کور بوده است. در آخرت نیز نابینا و گمراه تر است ﴿٧٢﴾ نزدیک بود از حقایقی که به
 تو وحی کرده بودیم منحرفت کنند تا غیر آن را به ما نسبت دهی! تا در آن صورت
 آنها با تو دوست شوند! ﴿٧٣﴾ و اگر تو را [در راه حق] ثابت قدم نمی‌کردیم نزدیک
 بود کمی به آنها مایل شوی ﴿٧٤﴾ [که اگر چنین می‌کردی و به باطل رغبت نشان
 می‌دادی]، تو را هم در دنیا و هم در آخرت دو برابر مجازات می‌کردیم در حالی که
 برای رهایی از مجازات ما هیچ یآوری نمی‌یافتی! ﴿٧٥﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا
 وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا
 قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾ أَقِمِ
 الصَّلَاةَ لِلذَّكَاءِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ
 إِنَّ قُرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ
 بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٧٩﴾
 وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ
 وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَصِيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ
 الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ
 شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾
 وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَجَّ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ
 الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ
 بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ
 أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتُمْ لَتَنْذِبَنَّ
 بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عِلْمًا وَكَيْلًا ﴿٨٦﴾

نزدیک بود [منکران حق]، تو را از این سرزمین برکنند و آواره‌ات سازند، هر
 چند خودشان هم بعد از تو مدت کمی باقی می‌مانند! ﴿۷۶﴾ سنت ما در مورد
 پیامبرانی که قبل از تو فرستاده‌ایم چنین است، بدان که تغییری در سنت ما
 نخواهی یافت (آن چه بخواهیم همان شود)! ﴿۷۷﴾ از زوال آفتاب تا نیمه شب،
 نماز را به پای دار و از قرآن صبحگاهی غفلت مکن زیرا [تلاوت] قرآن صبحگاهی،
 کارآمد است! ﴿۷۸﴾ پاره‌ای از شب را به تهجد بپرداز که این عبادت امتیازی برای
 توست امید آنکه پروردگارت تو را به مقامی درخور ستایش برساند ﴿۷۹﴾ و بگو:
 پروردگارا! مرا [در هر ماجرای] به راستی و صداقت داخل کن و صادقانه و
 سرافراز خارج ساز، و همواره از سوی خودت حجتی یاری‌کننده برای من قرار
 بده! ﴿۸۰﴾ حق آمد و باطل رفت، بدان که باطل رفتنی است! ﴿۸۱﴾ و قرآن
 را نازل کردیم زیرا برای اهل ایمان شفا و رحمت است، هر چند ظالمان را جز
 خسارت نمی‌افزاید! ﴿۸۲﴾ هنگامی که به انسان نعمت می‌دهیم [از حق] روی
 برمی‌گرداند و مغرورانه دور می‌شود، و چون بلایی به او رسد مأیوس می‌گردد!
 ﴿۸۳﴾ بگو: هرکس بر اساس شیوه خویش عمل می‌کند، و این پروردگارتان است که
 بهتر می‌داند کدام یک عملکردش به راه حق و هدایت نزدیک‌تر است! ﴿۸۴﴾ از
 تو درباره روح سؤال می‌کنند، بگو: روح نشأت گرفته از امر پروردگار من است، و
 به شما از علم و آگاهی اندکی بیش نداده‌اند! ﴿۸۵﴾ بدان که اگر بخواهیم، تمام
 آن چه را به تو وحی کرده‌ایم باز پس می‌گیریم، و در این صورت تو هیچ یآوری در
 برابر ما نخواهی یافت! ﴿۸۶﴾

۱. تعبیر نماز صبح نیز صحیح است زیرا در آن قرآن تلاوت می‌شود.

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾ قُلْ
 لَئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
 لَيَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾
 وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ أَكْثَرُ
 النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ
 لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ
 وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ
 كَمَا زَعَمَتِ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِلِأَلِهٍ وَالْمَلَائِكَةِ
 قَبِيلًا ﴿٩٢﴾ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ
 وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ
 سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ
 أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا
 رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمشُونَ مُطْمَئِنِّينَ
 لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ
 شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

مگر مشمول رحمت پروردگارت شوی، زیرا فضل و کرم او بر تو بسیار زیاد است ﴿۸۷﴾ بگو: اگر تمام انسان‌ها و جنیان جمع شوند تا مثل این قرآن را بیاورند و [با تمام قدرت نیز] یکدیگر را پشتیبانی کنند، امکان ندارد که بتوانند! ﴿۸۸﴾ و ما در این قرآن برای مردم از هر حقیقتی مثالی آوردیم، اما بیشتر مردم جز ناسپاسی کاری نکردند! ﴿۸۹﴾ و گفتند: به تو ایمان نمی‌آوریم مگر آن که از زمین [خشک و سوزان] برایمان چشمه‌ای جاری کنی! ﴿۹۰﴾ یا باغی از درختان نخل و انگور داشته باشی و از میان درختانش نهرها جاری کنی! ﴿۹۱﴾ یا پاره پاره آسمان را آن‌چنان که ادعا می‌کنی بر سرمان بباری، و یا خدا و فرشتگان را نزد ما حاضر کنی! ﴿۹۲﴾ یا خانه‌ای از خشت‌های طلا داشته باشی یا به سوی آسمان بالا روی! و ما آسمان رفتنت را باور نکنیم مگر آن که کتابی برایمان بیاوری تا آن را بخوانیم! بگو: پاک و منزّه است پروردگار من. آیا مگر من غیر از یک بشر فرستاده خدا چیز دیگری هستم؟! ﴿۹۳﴾ هنگامی که هدایت (قرآن) به سراغ مردم آمد تنها چیزی که مانع پذیرش آنها شد این بود که گفتند: مگر می‌شود خداوند بشری را پیامبر گرداند؟! ﴿۹۴﴾ بگو: اگر حتی بر روی زمین، فرشتگان زندگی می‌کردند و با خیال راحت راه می‌رفتند باز ما فرشته‌ای از جنس خودشان را به پیامبری از آسمان می‌فرستادیم! ﴿۹۵﴾ بگو: بین من و شما، گواهی خداوند کافی است! زیرا او به وضعیت بندگانش آگاه و بیناست ﴿۹۶﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ
 مِنْ دُونِهِ ۗ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِّيًّا وَبُكَمًّا
 وَصُمًّا مَأْمُورًا ۗ وَلَهُمْ جَهَنَّمَ ۗ كَمَا حَبَّ زِدْنَهُمْ ۖ سَعِيرًا ﴿١٧﴾
 ذَلِكَ جَزَاءُ أُولَئِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا
 وَرَفْتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٨﴾ * أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
 وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَارْتِيَبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ﴿١٩﴾
 قُلْ لَوِ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خِزْيَانِ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ
 الْإِنْفَاقِ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ
 آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسَعَلَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ
 إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَلْمُوسَىٰ مَسْحُورًا ﴿٢١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَمَا أَنْزَلَ
 هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ
 يَفِرْعَوْنُ مُشَبَّهًا ﴿٢٢﴾ فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
 فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ ۖ وَجَمِيعًا ﴿٢٣﴾ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ
 اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿٢٤﴾

هر کس را خداوند هدایت کند او هدایت یافته‌ است. و هر کس را در
 گمراهی بگذارد هیچ یابوری غیر از خدا برای او نخواهی یافت! و آنها را در روز
 قیامت بر صورت‌های (واقعی) شان محشور می‌کنیم در حالی که کور و گنگ و
 کزند و جایگاهشان جهنمی است که هرگاه زیانه آن فرو نشیند شعله‌ای دیگر بر
 آن بیافزائیم ﴿۹۷﴾ و این به خاطر آنست که آیات [به حق] ما را انکار کردند و گفتند:
 چگونه ما وقتی تبدیل به استخوان‌های پوسیده و خاک شدیم دوباره به خلقی
 تازه در خواهیم آمد؟! ﴿۹۸﴾ آیا نمی‌بینند خداوند کسی است که آسمان‌ها و زمین
 را خلق کرده و قادر است مثل آنها را بیافریند؟! و برایشان عمر معینی قرار داده
 که در آن تردیدی نیست؟! بدانید که ظالمان کاری جز انکار و ناسپاسی نمی‌کنند
 ﴿۹۹﴾ بگو: اگر شما مالک تمام گنجینه‌های رحمت پروردگار بودید باز از ترس فقر،
 چیزی به کسی نمی‌دادید، زیرا انسان موجودی تنگ نظر و بخیل است! ﴿۱۰۰﴾ [ای
 پیامبر! به موسی نه معجزه آشکار دادیم - از بنی اسرائیل بپرس - آن‌گاه که موسی
 نزدشان آمد و فرعون به او گفت: ای موسی گمان می‌کنم تو جادو شده‌ای ﴿۱۰۱﴾ و
 موسی گفت: خوب می‌دانی این معجزات را جز پروردگار آسمان‌ها و زمین نفرستاده
 است. وای فرعون، تو را نابود شده می‌بینم! ﴿۱۰۲﴾ و فرعون قصد کرد تا آنها را از
 آن سرزمین ریشه کن کند، اما ما، هم او و هم تمام کسانی که با او بودند را غرق
 کردیم ﴿۱۰۳﴾ و پس از او به بنی اسرائیل گفتیم: در این سرزمین ساکن شوید، و چون
 روز قیامت شود همه‌تان را با هم محشور گردانیم ﴿۱۰۴﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٥﴾
 وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٦﴾
 قُلْ ءَامِنُوا بِهِمْ أَوْ لَا تُوْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَسْكُونُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٩﴾ قُلْ أَدْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ أَيًّا مَاتَ دَعْوَا فَلَهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوا بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا ﴿٢١﴾

سورة الكهف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾ قِيمًا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا لِمَنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَكِينٍ فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾ وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٤﴾

قرآن را به حق نازل کردیم و به حق نازل شده است. بدان که ما تو را نفرستادیم مگر برای آن که بشارت‌دهنده و هشداردهنده باشی! ﴿۱۰۵﴾ و قرآن را آیه آیه نمودیم تا با تائی بر مردم بخوانی. بدانید قرآن را به کمال نازل کرده‌ایم! ﴿۱۰۶﴾ بگو: چه آن را باور کنید و چه نکنید، آنها که پیش از این دارای علم و آگاهی‌اند وقتی قرآن بر آنها خوانده شود به خاک افتاده و سجده می‌کنند ﴿۱۰۷﴾ و می‌گویند پاک و بی‌نقص است پروردگار ما، و قطعاً وعده‌اش تحقق یافتنی است ﴿۱۰۸﴾ به خاک می‌افتند و گریه‌های [عاشقانه] سر می‌دهند و این باعث ازدیاد فروتنی‌شان می‌شود ﴿۱۰۹﴾ بگو: چه او را الله بخوانید چه رحمان، هرچه که بخوانید [بدانید که] بهترین نام‌ها از آن اوست! و هنگام نماز نه صدايت را بلند کن و نه آهسته گردان، بلکه میان این دو، راهی معتدل را برگزین ﴿۱۱۰﴾ بگو ستایش مخصوص خدایی است که نه فرزندی برگزیده و نه شریکی برای اداره هستی دارد و نه یآوری به خاطر ضعف و ذلت اختیار کرده است! همواره او را بسیار بزرگ شمار ﴿۱۱۱﴾

سوره کهف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ستایش مخصوص خدایی است که بر بنده خود قرآن را نازل کرد و هیچ انحرافی در آن نهاد ﴿۱﴾ کتابی محکم و پابرجا، تا مردم را به واسطه آن نسبت به مجازات شدید الهی هشدار دهد، و اهل ایمان را همان کسانی که عملکردشان نیک و مفید است - بشارت دهد که پاداشی نیک و زیبا در انتظارشان است ﴿۲﴾ [بهشتی] که جاودانه در آن خواهند ماند ﴿۳﴾ و نیز به کسانی که می‌گویند خداوند فرزندی اختیار کرده، هشدار دهد ﴿۴﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِإِنْبَاءِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ بَلِغٌ قَفْسِكَ عَلَىٰ آثَرِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَىٰ الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾ لَمَّا نَقَضُ عَلَيْهِمْ خِيَابَهُمْ بِأَلْحَقٍ إِتْمَرُ فِتْيَتِهِمْ أَمْسُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبُّنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْقَامُوا أَفْقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوهُ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذْ أَشْطَطْنَا ﴿١٤﴾ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَّوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ ﴿١٥﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

نه آنها آگاهی دارند نه پدرانشان. حقیقت سخن گرانی از دهانشان خارج می‌شود. و آنها جز دروغ چیزی نمی‌گویند! ﴿۵﴾ گویی از غم و اندوه به خاطر دستاورد [زشت] شان می‌خواهی خود را هلاک کنی! که چرا به قرآن ایمان نمی‌آورند! ﴿۶﴾ ما هرچه را روی زمین قرار داده‌ایم برای زینت آن گذاشتیم تا مردم را مورد آزمایش قرار دهیم و مشخص شود کدام یک از آنها عملکرد بهتری دارد ﴿۷﴾ و سرانجام نیز روی زمین را به خاک بی‌گیاهی تبدیل خواهیم کرد ﴿۸﴾ آیا گمان می‌کنی که اصحاب کهف و رقیم از نشانه‌های عجیب ما بوده‌اند؟! ﴿۹﴾ [یاد آرا آن‌گاه که آن جوانمردان به غار پناه بردند و گفتند: پروردگارا! ما را از سوی خودت رحمتی عطا کن و برای رهایی از این مشکل راه نجاتی پیش پای ما بگذار ﴿۱۰﴾ و ما در آن غار آنها را سال‌ها به خواب فرو بردیم ﴿۱۱﴾ آن‌گاه بیدارشان کردیم تا مشخص شود کدام یک از آنها مدت خوابشان را بهتر تخمین زده است ﴿۱۲﴾ و ما سرگذشت آنها را به حق بر تو حکایت می‌کنیم: آنها جوانمردانی بودند که به پروردگارشان ایمان داشتند و از همین رو بیش از پیش هدایتشان کردیم! ﴿۱۳﴾ ما دل‌های آنها را یکپارچه و باثبات کردیم. آن هنگام که برخاستند و گفتند: پروردگار ما همان پروردگار آسمان‌ها و زمین است و ما هرگز به جای خداوند، کس دیگری را برای نجات خود نمی‌خوانیم، که اگر چنین کنیم سخنی بی‌اساس گفته‌ایم! ﴿۱۴﴾ این قوم ما که خدایانی به جز پروردگار بزرگ اختیار کرده‌اند، چرا [برای اثبات معبودان خویش] دلیل روشنی نمی‌آورند؟! به راستی آیا ظالم‌تر از کسی که بر خدا دروغ می‌بندد وجود دارد؟! ﴿۱۵﴾

وَإِذْ أَعْرَضْنَا عَنْ قَوْمِهِمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْرَأْنَا إِلَى الْكَهْفِ
يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهْتِكُمْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرَفَقًا
﴿١٧﴾ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَّوَّرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ
الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ
مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لِيَهْدِيَ اللَّهُ الْبَالِغِينَ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ
يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾ وَتَحْسَبُهُمْ آيَاتِنَا
وَهُمْ رُؤُودٌ وَنَقَلْبَهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ
بَسِيطٌ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ
فِرَارًا وَلَمُلِمْتَ مِنْهُمْ رُعبًا ﴿١٨﴾ وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ
لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا
أَحَدَكُمْ بِرُوقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى
طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ
بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ
أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٢٠﴾

حال که از این قوم ناسپاس و معبودان شان کناره‌گیری کرده‌اید و فقط خدا را می‌پرستید، به غار پناه ببرید، و مطمئن باشید که پروردگارتان شما را مشمول رحمت خویش می‌کند و راه نجاتی پیش پایتان می‌گذارد ﴿۱۶﴾ ای پیامبر! موقعیت غار چنین بود که [نور خورشید به هنگام طلوع در سمت راست غار قرار داشت و هنگام غروب در سمت چپ آن. و آنها نیز [نه در دهانه غار بلکه در محوطه داخل آن قرار داشتند! اینها همه از آیات خداست، بدان که خداوند هر که را هدایت کند او هدایت شده واقعی است، و هر که را در گمراهی بگذارد هرگز یاور و راهنمایی برای او نخواهی یافت! ﴿۱۷﴾ [موقعیتشان چنان بود که] می‌پنداشتی همه بیدارند، حال آن که همه در خواب بودند! حتی ما آنها را به سمت راست و چپ بر می‌گردانیم! و سگشان نیز در دهانه غار دو دستش را دراز کرده بود! [و گوئی نکهبانی می‌داد]. اگر به سراغ شان می‌رفتی از ترس پا به فرار می‌گذاشتی! ﴿۱۸﴾ و هنگامی که بیدارشان کردیم تا با یکدیگر گفت‌وگو کنند، یکی از آنها گفت: [فکر می‌کنید] چه مدت خوابیده‌اید؟! گفتند: یک روز شاید هم کمتر! گفتند: پروردگارتان به مدت زمانی که خوابیده‌اید آگاه‌تر است. یکی را از میان خودتان انتخاب کنید و با این پولتان به شهر بفرستید تا پاکیزه‌ترین غذا را تهیه کرده و رزقتان را بیاورد، و باید مراقب رفتار خود باشد تا کسی به وجود شما آگاهی نیابد! ﴿۱۹﴾ زیرا اگر [آن قوم ناسپاس] شما را ببیند یا سنگسارتان خواهند کرد و یا شما را به آئین خودشان برمی‌گردانند، که در این صورت هرگز روی رستگاری را نخواهید دید! ﴿۲۰﴾

وَكَذَلِكَ أَخْرَجْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا آتٍ وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَأَنَّ
 السَّاعَةَ لَأَرْيَبَ فِيهَا إِذْ يَنْتَرِعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا
 أَبْنَاؤُا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ
 أَمْرِهِمْ لَنْتَخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ
 رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ
 رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي
 أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا الْقَلِيلُ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً
 ظَهَرَ أَوْ لَاتَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ
 إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَادْخُرْ رَبَّكَ
 إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنَّ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا
 ﴿٢٤﴾ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا
 ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 أَبْصِرَ بِهِ وَأَسْمِعُ مَا لَمْ يَلْمَسْ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَلَا يَتَّخِذُ
 فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ وَأَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ
 رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

و بدینسان مردم را از موقعیت آنان آگاه کردیم تا بفهمند وعده الهی حق است و هیچ شکی در وجود روز قیامت نیست! وقتی مردم درباره حقیقت امر آنها به مجادله پرداختند عده‌ای گفتند: بر روی [قبرهای] آنان بنایی بسازیم [تا محو شوند و دیگر سخنی از آنها نباشد] زیرا پروردگارشان بهتر می‌داند با آنها چه کند. اما عده‌ای که از امرشان مطلع بودند، گفتند: ما اینجا را عبادتگاه می‌گیریم!^(۲۱)

﴿۲۱﴾ [برخی حقایق را نمی‌بینند و آن‌گاه بر سر تعدادشان مجادله می‌کنند!] عده ای می‌گویند آنها سه تن بودند و چهارمین‌شان سگ آنها بود. عده ای می‌گویند پنج تن بودند و ششمین‌شان سگ آنها بود. همه اینها سخنان بی دلیل است و برخی می‌گویند هفت تن بودند و هشتمین‌شان سگ آنان بود! [ای پیامبر] بگو: پروردگار من از تعداد آنها آگاه‌تر است. و از حقیقت امر جز تعداد اندکی، کسی چیزی نمی‌داند! بنابراین درباره آنان جز با دلیل سخن مگو و از کسی نیز چیزی نپرس!^(۲۲)

و هرگز مگو که فردا چنین خواهیم کرد!^(۲۳) مگر آن که [بگویی]: اگر خدا بخواهد! و هرگاه فراموش کردی، پروردگارت را یاد کن و بگو: امیدوارم پروردگارم به راهی بهتر و روشن‌تر هدایت کند!^(۲۴) آنها سیصد سال در آن غار خوابیدند و نه سال دیگر نیز بر آن مدت افزودند^(۲۵) بگو: خداوند از مدت خوابشان آگاه‌تر است، زیرا غیب و نادیده‌های آسمان‌ها و زمین از آن اوست. به راستی چه بینا و شنواست! برای آنها به غیر از خداوند هیچ تکیه‌گاهی نیست، و بدان خداوند احدی را در حکمش شریک نمی‌کند^(۲۶) آن چه را از قرآن پروردگارت به تو وحی شده، تلاوت کن! هیچ چیز کلمات او را تغییر نمی‌دهد. و هرگز پناهگاهی جز او نخواهی یافت^(۲۷)

۱. آنچه که مهم است حقیقت است. توجه به خداست. شخص پرستی خلاف مشی اسلام است. اگر بر روی قبور آنها عبادتگاه بسازید در آن چهارچوب، در آن اطاق گیر خواهید کرد و مجبورید فلسفه و آیین بسازید و به این ترتیب از اصل دور خواهید افتاد باید نکته را گرفت و آزاد شد. حتی لازم نیست درباره تعداد آنها به بحث بنشینید! زیرا نکته بر سر توانایی خدا در ایجاد قیامت است. توانایی او در زنده کردن و زنده نگاه داشتن است. باید به این نکته ایمان داشت!

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
 يُرِيدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدَ زِينَةَ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَلَا تُطْعَمَنَ أَعْفَنَا قَلْبَهُ، وَعَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ، وَكَانَ
 أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ
 شَاءَ فَلْيُكْفُرْ، إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا
 وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ، بِئْسَ
 الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولَئِكَ
 لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ
 مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِينَ
 فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ، نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾ * وَأَضْرِبْ
 لَهُمْ مَثَلًا لِرَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ وَحَفَفْنَاهُمَا
 بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ﴿٣٢﴾ كَلَّمَا الْجَنَّتَيْنِ ءَاتَتْ أَكْهُمَا وَلَمْ
 تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَزَا نَخْلَهُمَا نَحَرَ ﴿٣٣﴾ وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ
 لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ: وَأَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾

ای پیامبر! تو نیز پا به پای کسانی که هر صبح و شام پروردگارشان را می خوانند صبر و استقامت بورز، زیرا آنها وجه الله^(۱) را می طلبند. هرگز چشمان خود را به خاطر دیدن زینت های زندگی دنیا، از آنها برنگیر، و از کسی که قلب و ادراکش را از یادمان غافل کرده ایم و از هوای نفسش پیروی می کند، اطاعت مکن، [زیرا چنین شخصی] در همه کارهایش افراط گراست! ﴿۲۸﴾ بگو: این حق است و از سوی پروردگارتان آمده است، هر کس بخواهد ایمان می آورد و هر کس بخواهد انکار می کند. بدانید که ما برای ستمگران آتشی مهیا کرده ایم که شعله هایش سراپایشان را فرا می گیرد، و هنگامی که به زاری تمنا کنند آبی به آنها داده خواهد شد که چون فلز گداخته ای صورت هایشان را بریان کند.^(۲) چه شراب بدی است و چه بد جایگاهی! ﴿۲۹﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است بدانند که ما پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کنیم! ﴿۳۰﴾ برای آنها بهشت هایی مهیاست که نهرها در زیر پایشان جاری است در حالی که به دستبندهای زرین آراسته می شوند و لباس هایی از حریر سبز رنگ نازک و ضخیم می پوشند^(۳) و بر تخت ها تکیه می زنند. چه پاداش خوبی و چه جایگاه نیکویی! ﴿۳۱﴾ برای آنها مثال آن دو مردی را بزن که به یکی از آنها دو باغ انگور دادیم، در حالی که پیرامون آن باغ ها را نخل قرار داده بودیم و مابین شان را کشتزار^(۴) آن دو باغ، میوه خود را [به فراوانی] می دادند و ما میان آن دو، نهری جاری کردیم^(۵) صاحب باغ در حال گفت و گو رو به دوستش کرد و گفت: من از نظر مال و نفرت از تو برترم! ﴿۳۲﴾

۱. وجه الله را تجلی حق در وجود انسان کامل، دانسته اند، همچنانکه امام صادق علیه السلام در حدیثی فرمود:

«نحن وجه الله». اصول کافی، فصل امامت.

۲. وجه ظالمان، لیاقت تجلی حق را ندارد. آنها متناسب با وجودشان، تغذیه می شوند. وجه شان،

ناری است نه نوری!

۳. لباس های حریر را کنایه از کالدهای لطیف بهشتی دانسته اند.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ، وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ، قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ
 أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ
 خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ، صَاحِبُهُ، وَهُوَ يُحَاوِرُهُ، أَكَفَرْتَ
 بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾
 لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ
 جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَقْلَ مِنْكَ
 مَا لَا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسَىٰ رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ
 عَلَيْهَا حَصْبًا نَّامِنَ السَّمَاءِ فَيُصْبِحُ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوْ يُصْبِحَ
 مَاؤها غُورًا فَلَنْ نَسْتَطِيعَ لَهُ، وَطَلَبًا ﴿٤١﴾ وَأُحِيطَ بِشَمْرِهِ
 فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ
 عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ،
 فِعَّةٌ يَنْصُرُونَهُ، مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ الْوَلِيَّةُ
 لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾ وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ، نَبَاتُ الْأَرْضِ
 فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ﴿٤٥﴾ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

و این مرد به خود ستم کرده، به باغ پربرکت و زیبایی خود وارد شد و گفت: گمان نکنم چنین باغی هیچ‌گاه از بین رفتنی باشد! ﴿۳۵﴾ هم چنان که گمان نکنم قیامتی در کار باشد! تازه اگر هم مرا نزد پروردگارم ببرند یعنی جایگاهی بهتر از این خواهد داشت؟! ﴿۳۶﴾ و دوستش در حین گفت‌وگو به او اظهار کرد: آیا خدایی که تو را از خاک و سپس از نطفه آفریده و عاقبت تبدیل به مردی کامل کرده است، انکار می‌کنی؟! ﴿۳۷﴾ اما من اعتراف می‌کنم که الله پروردگار من است و اُحدی را شریک پروردگارم نمی‌دانم ﴿۳۸﴾ چرا هنگامی که وارد باغت می‌شوی نمی‌گویی ماشاءالله و هیچ نیرویی جز از جانب خدا نیست؟! اگر می‌بینی که من از نظر مال و فرزندان از تو کمترم [به حکمت خدا تسلیم هستم] ﴿۳۹﴾ شاید پروردگارم به من، چیزی ارزشمندتر از باغ تو عطا کند [غافل مشو] شاید خدا از آسمان بر آن باغ بلایی نازل کند و آن را به زمین بی‌گیاه و لغزنده‌ای بدل نماید ﴿۴۰﴾ یا شاید آب آن به اعماق زمین فرو رود و تو هرگز نتوانی به آن دست‌یابی! ﴿۴۱﴾ تمام میوه‌های آن نابود شد و او به خاطر هزینه گرانی که برای باغ کرده بود [از شدت حسرت] داستانش را بهم می‌مالید! حال که آن باغ به کلی ویران شده می‌گوید: کاش هرگز کسی را شریک پروردگارم نمی‌پنداشتم! ﴿۴۲﴾ هیچ گروهی غیر از خدا، برای یاری او وجود نداشت، از خود او نیز کاری بر نمی‌آمد ﴿۴۳﴾ این جا آشکار شد که ولایت و قدرت از آن خداوند حق است. و بهترین پاداش‌ها و بهترین عاقبت‌ها نیز نزد اوست ﴿۴۴﴾ برای آنها مثال بزن که زندگی دنیا چون آبی است که از آسمان فرو می‌ریزیم و به واسطه آن گیاهان زمین می‌رویند و سپس خشک می‌شوند و باد آنها را می‌پراکند! بدانید این خداست که بر هرکاری تواناست ﴿۴۵﴾

الْمَالِ وَالْبُنُونَ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
 خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسِرُّ الْجِبَالَ وَنَرَى
 الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾ وَعُرِضُوا
 عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ
 أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعَدًا ﴿٤٨﴾ وَوَضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ
 مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ
 لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا
 حَاضِرًا وَلَا يَظِلُّمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
 لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
 أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ
 بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾ مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا
 ﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
 فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ
 النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَافِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

مال و فرزندان، زینت‌های زندگی دنیا هستند، اما بدانید آثار مفید ماندگار نزد پروردگارت بهتر و امید بخش‌ترند! ﴿۴۶﴾ روزی که کوه‌ها را به حرکت درآوریم، زمین را بارز و آشکار می‌بینی! بدون شک همهٔ انسان‌ها را [برای حسابرسی] محشور خواهیم کرد و حتی یک تن از آنها را رها نمی‌کنیم ﴿۴۷﴾ آنها در برابر پروردگارت به صف قرار می‌گیرند. اکنون مثل اولین باری که شما را خلق کردیم به سوی ما آمدید در حالی که تصور می‌کردید هیچ‌گاه شما را به چنین وعده‌گاهی نخواهیم آورد! ﴿۴۸﴾ و نامهٔ اعمالشان را در دست آنها می‌گذارند و در این حال مجرمان را از آن چه که در دستشان است ترسان و وحشت‌زده خواهی دید، در حالی که می‌گویند: ای وای بر ما، این عجب نامهٔ اعمالی است! هیچ کار کوچک و بزرگی را برای محاسبه فراموش نکرده است! و این جاست که عملکردشان را آشکارا می‌بینند در حالی که پروردگارت به احدی ظلم نخواهد کرد ﴿۴۹﴾ و یاد آر هنگامی که به فرشتگان گفتیم آدم را سجده کنید! پس همه سجده کردند مگر ابلیس که از جنیان بود و از فرمان پروردگارش سرپیچی کرد! آیا [با این حال] ابلیس و فرزندانش را به جای من، دوست و تکیه‌گاه خود قرار می‌دهید؟! حال آن که آنها دشمنان شما هستند! و بدانید که ظالمان، بد چیزی را به جای خداوند قرار داده‌اند! ﴿۵۰﴾ اما هنگام خلقت آسمان‌ها و زمین، ابلیس و فرزندانش را حاضر و ناظر بر کار قرار ندادیم و حتی به هنگام آفرینش خودشان این کار را نکردیم [تا از اسرار آفرینش مطلع نباشند و دیگران نیز به ما تهمت نزنند که از آنها یاری گرفته‌ایم] زیرا ما از گمراهان یاری نمی‌گیریم! ﴿۵۱﴾ روزی که خدا گوید: آن شریکانی را که برای من قائل می‌شدید صدا بزنید! اما هرچه آنها را بخوانند هیچ جوابی نمی‌دهند. زیرا میان آن دو گروه هلاکت‌گاه قرار داده‌ایم! ﴿۵۲﴾ و هنگامی که مجرمان آتش دوزخ را ببینند می‌انگارند در آن قرار گرفته‌اند و هیچ راه گریزی از آن نمی‌یابند! ﴿۵۳﴾

۱. باقیات صالحات، آن محبت همیشگی است که گذشت زمان نمی‌تواند آن را از بین ببرد. محبتی که خالصانه است، جاودانه است.

وَقَدْ صَرَفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ
 الْإِنْسَانُ أَكْثَرِ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا
 إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ
 الْأُولَىٰ أَوْ آيَاتُهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ
 إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَمُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ
 لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُولًا ﴿٥٦﴾
 وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسَىٰ
 مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
 وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا
 أَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهم بِمَا كَسَبُوا
 لَعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُم مَّوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ
 مَوْيلاً ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا
 لِمَهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ
 أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
 بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

ما در این قرآن برای درک مردم هرگونه مثلی را آورده ایم. با این حال انسان بیش از هر چیز به بحث و جدل می‌پردازد! ﴿۵۴﴾ هنگامی که هدایت به سراغ مردم آمد، چیزی مانع ایمان آوردن و آموزش خواستن آنان از خدا نشد، مگر گرفتار بودن آنها در سنت‌های پیشینیان و با دور بودن عذابی که مقرر است به سراغشان آید! ﴿۵۵﴾ ما پیامبران را فقط به عنوان بشارت‌دهنده و هشداردهنده فرستادیم. در حالی که منکران حقیقت به واسطهٔ باطل مجادله به راه می‌اندازند تا [به گمان خویش] حق را از بین ببرند و آیات و هشدارهای ما را به تمسخر گیرند! ﴿۵۶﴾ آیا ستمکارتر از کسی که به آیات خدا یادآوری شده و آن‌گاه از آن روی برمی‌گرداند، وجود دارد؟! چنین کسانی دستاورد خود را فراموش کرده‌اند و ما نیز به کیفر این گناه بر قلب‌ها و مراکز ادراک آنها پرده افکنده‌ایم تا درک حقایق نکنند و گوش‌هایشان را سنگین کردیم [تا حقایق را نشنوند] بدینسان چنانچه آنها را به سوی هدایت بخوانی هرگز هدایت نمی‌شوند! ﴿۵۷﴾ پروردگار تو آمرزنده و صاحب رحمت است، اگر می‌خواست به خاطر دستاوردشان گرفتارشان کند بی‌درنگ عذاب سراپای وجودشان را در برمی‌گرفت. اما برای آنها زمانی تعیین شده است که با اتمام آن هیچ راه گریزی نخواهند داشت ﴿۵۸﴾ اینها شهرهایی است که به خاطر دستاورد ظلم‌آلود اهل شان، ویران کرده‌ایم. در حالی که برای نابودی آنها زمانی را تعیین کرده بودیم! ﴿۵۹﴾ [و یاد آر]، هنگامی که موسی به دستیار خود گفت: دست از تلاش بر نمی‌دارم تا این که به محل تلاقی این دو دریا برسیم، [و این کار را انجام می‌دهم] حتی اگر تمام عمر در راه باشم! ﴿۶۰﴾ و هنگامی که به نقطهٔ تلاقی دو دریا رسیدند از ماهی‌شان [که برای غذا همراه داشتند] غفلت کردند و ماهی نیز راه خود را در دریا پیش گرفت و رفت! ﴿۶۱﴾

۱. از هر چیزی که انسان غفلت کند و به دست فراموشی سپرد، آن چیز به اصل خود برمی‌گردد! و در عین حال، همان نقطه و همان موقعیت، می‌تواند باردار چیزهای دیگر باشد!

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جَاءْتُكَ لَمَّا كُنَّا فِي الْوَادِ الْأَخْضَرِ الْوَالِيَّةِ فَذَكَرْنَا إِلَيْكَ مَا كُنَّا فِي الْوَادِ الْأَخْضَرِ الْوَالِيَّةِ فَذَكَرْنَا إِلَيْكَ مَا كُنَّا فِي الْوَادِ الْأَخْضَرِ الْوَالِيَّةِ
 هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوْيَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
 الْحُوتَ وَمَا أَنسَيْنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
 فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا
 قَصَصًا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا اتَّبِعَهُ رَحِمَةً مِنْ عِنْدِنَا
 وَعَلَّمْنَاهُ مِنَ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَيْتَكَ عَلَىٰ أَنْ
 تُعَلِّمَ مَنْ مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
 صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ
 سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ
 فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا
 ﴿٧٠﴾ فَأَنْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا
 لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ
 لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا
 تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾ فَأَنْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا الْفَيْءُ عُلِّمَ أَقْبَتَهُ
 قَالَ أَقْبَلْتُ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

وقتی از آنجا گذشتند [موسی] به دستیارش گفت: غذایمان را بیاور، که از این سفر سخت خسته شده‌ایم ﴿٦٢﴾ دستیارش گفت: آن لحظه را که کنار آن صخره به استراحت پرداختیم به یاد داری؟! حقیقت اینست که من از ماهی غفلت کردم و این شیطان بود که باعث شد من آن را از خاطر ببرم و ماهی نیز به طرز شگفت‌انگیزی راه خود را در دریا پیش گرفت و رفت! ﴿٦٣﴾ موسی گفت: آن نقطه همان جایی است که ما در جست و جویش بودیم! بی‌درنگ به مسیر جای پایشان دقت کردند و برگشتند! ﴿٦٤﴾ در آنجا بنده‌ای از بندگان خاص ما را یافتند که او را مشمول رحمت خود ساخته و از علم الهی بهره‌مندش کرده بودیم ﴿٦٥﴾ موسی به او گفت: آیا اجازه می‌دهی همراه تو باشم تا از دانش نجات‌بخشی که تو را آموخته‌اند مرا تعلیم دهی؟! ﴿٦٦﴾ گفت: تو طاقت و صبر با من بودن را نداری! ﴿٦٧﴾ و چگونه می‌توانی نسبت به چیزی که حقیقتش را نمی‌دانی صبر و حوصله کنی؟! ﴿٦٨﴾ موسی گفت: ان‌شاءالله مرا صبور خواهی یافت، مطمئن باش از دستور تو سرپیچی نخواهم کرد! ﴿٦٩﴾ گفت: پس اگر می‌خواهی به دنبال من بیایی نباید چیزی از من بپرسی تا آن که خودم [به موقع] حقیقت آن را برایت بگویم! ﴿٧٠﴾ پس به راه افتادند تا این که سوار کشتی شدند، آن مرد کشتی را سوراخ کرد. [موسی] گفت: آیا کشتی را سوراخ کردی تا مسافران‌ش را غرق نمایی؟! قطعاً کار خطرناکی انجام دادی! ﴿٧١﴾ گفت: نگفتم که تو طاقت صبر با من بودن را نداری؟! ﴿٧٢﴾ موسی گفت: [معدرت می‌خواهم] اگر عهد خود را فراموش کردم، مرا مؤاخذه مکن و بر من سخت مگیر! ﴿٧٣﴾ دوباره رهسپار شدند تا به نوجوانی رسیدند. آن مرد بی‌درنگ نوجوان را کشت. موسی گفت: چرا جان بی‌گناهی را گرفتی در حالی که قتلی مرتکب نشده بود؟! قطعاً کار زشتی مرتکب شده‌ای ﴿٧٤﴾

* قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِنْ
 سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصِجْ بِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا
 ﴿٧٦﴾ فَأَنْطَلَقَا حَتَّى إِذَا آتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبْوَأُ
 أَنْ يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ
 قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي
 وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾ أَمَا
 السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْلُكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ
 أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَأَمَا
 الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا
 وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾ فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِمَّا زَكَّوْهُ وَأَقْرَبَ
 رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَأَمَا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ
 وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ
 يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِّنَ رَبِّكَ
 وَمَا فَعَلْتُهُ وَعَنَ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾
 وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْيَيْنِ ^ط قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

گفت: نگفتم که تو طاعت صبر با من بودن را نداری؟! ﴿٧٥﴾ موسی گفت: چنانچه از این به بعد سؤالی از تو بپرسم دیگر با من همراهی مکن! که برای من حجت تمام است و تو معذور خواهی بود ﴿٧٦﴾ دوباره رهسپار شدند تا این که به روستایی رسیدند. از اهالی آنجا طعام خواستند، ولی آنان از مهمان کردنشان خودداری کردند. در آنجا دیوار مخروبه‌ای دیدند و مرد بی‌درنگ مشغول تعمیر آن شد. موسی گفت: لااقل در ازای این کار مزدی از اهالی می‌گرفتی! ﴿٧٧﴾ گفت: اکنون زمان جدایی من و تو رسیده است! من تو را از حقیقت آن چه توان صبر بر آن نداشتی آگاه خواهم کرد ﴿٧٨﴾ اما آن کشتی متعلق به مردم بیچاره‌ای بود که با آن در دریا به دنبال رزق و روزی خویش می‌رفتند. من در آن عیبی وارد کردم زیرا آن سوتر پادشاهی کشتی‌ها را غصب می‌کرد. [من با این کار باعث شدم کشتی را از دستشان نگیرد] ﴿٧٩﴾ و اما نوجوان، پدر و مادر با ایمانی داشت ما نخواستیم که او آن‌ها را به کفر و طغیان وادارد ﴿٨٠﴾ و با این کار خواستم تا پروردگارشان فرزندی بهتر و مهربان‌تر از او عطایشان کند! ﴿٨١﴾ و اما دیوار متعلق به دو نوجوان بود که زیر آن گنجی برای آنان وجود داشت، چون پدرشان مرد صالحی بود پروردگارت [از روی رحمت] اراده کرد تا آن‌ها هنگامی که به رشد عقلی رسیدند گنج‌شان را بیرون بیاورند. و من این کارها را خودسرانه انجام ندادم. و این بود حقیقت آن چیزهایی که تو توانایی تحملش را نداشتی! ﴿٨٢﴾ [ای پیامبر] از تو درباره ذوالقرنین سؤال می‌کنند، بگو: از او نیز ذکری به میان خواهم آورد ﴿٨٣﴾

۱. عامل این سه ماجرا چه حضرت خضر باشد چه الیاس، بی‌شک یک مأمور الهی تمام عیار است که به اذن خدا زمان را درنوردیده و گذشته و حال و آینده برایش یکسان و یک‌جا حاضر است! به تعبیری عرفانی با آن که در دنیاست ولی در آخرت زندگی می‌کند! برای همین است که آینده را به راحتی در زمان حال می‌بیند و به اذن خدا دست به اقدام می‌زند. بی‌شک این یک قدرت‌نمایی الهی است که فقط به اذن خداست. و برای ما که اسیر زمان هستیم قصاص قبل از وقوع جرم به هیچ وجه تجویز نشده است چنان که امام علی علیه السلام نسبت به این ملجم این درس را به روشنی به ما داده است. هابیل نیز نسبت به قابیل همین رویه را اتخاذ نمود.

۲. نکته آموزنده این است که اگر موسی می‌خواهد در این سلوک همراه خوبی باشد، باید ذهنیات خود را کنار بگذارد. زیرا سلوک در این عالم، کیفیتی دیگر است و هیچ چیز با ذهن سابق، جور نیست. سالک در این عالم، یک مشاهده‌گراست، مشاهده‌گری که نباید به ورطه فضاوت بیافتد. تسلیم به پیر، در اینجا نکته‌ای بارز است.

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَءَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٥﴾ فَاتَّبَعَ سَبَبًا
 ﴿٨٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
 وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَاذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّمَا أَنْتَ تُعَذِّبُ وَإِنَّمَا اتَّخَذَ
 فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ
 فَيُعَذِّبُهُ وَعَذَابًا نَّكَرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ
 الْحَسَنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰ
 إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطَّلِعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ لَهُم مِّن
 دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾ كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ
 اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
 لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَاذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّا يَا جُوجَ
 وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ
 تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي
 بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾ ءَأَتُونِي زُبْرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ
 بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَأَتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ
 قَطْرًا ﴿٩٦﴾ فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا لَهُ وَنَقَبًا ﴿٩٧﴾

ما به او در روی زمین فرمان‌روایی عطا کردیم و راه استفاده از هر چیزی را در اختیارش گذاشتیم!^(۸۴) او نیز از این امکان استفاده کرد^(۸۵) تا به محل غروب خورشید رسید، همان جایی که انگار خورشید در آب چشمه‌ای تیره و گل‌آلود پایین می‌رود! در آنجا مردمی را یافت که زندگی می‌کردند. به او گفتیم: ای ذوالقرنین! می‌خواهی آن‌ها را مجازات کنی یا این که پاداش نیکویی عطایشان کنی؟!^(۸۶) گفت: کسانی را که ظلم کرده‌اند مجازات می‌کنیم، آن‌گاه آن‌ها را به سوی پروردگارشان می‌فرستیم تا او نیز به سختی عذابشان کند!^(۸۷) اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان نیک و شایسته است، برای آن‌ها پاداش خوبی مهیاست، و دستوره‌های آسانی به آنان خواهیم داد!^(۸۸) سپس بار دیگر از سببی که در اختیار داشت بهره گرفت^(۸۹) این بار به محل طلوع خورشید رسید، دید خورشید بر قومی طلوع می‌کند که جز نور آن هیچ پوششی را در اختیارشان قرار نداده‌ایم!^(۹۰) چنین بود و ما از تمام توانائی‌های ذوالقرنین آگاهی داشتیم^(۹۱) دوباره با امکاناتش رهسپار شد^(۹۲) این بار به میان دو کوه رسید و در آنجا گروه دیگری غیر از دو گروه قبلی را دید که هیچ سخنی را نمی‌فهمیدند!^(۹۳) گفتند ای ذوالقرنین، یا جوج و مأجوج^(۹۴) در روی زمین راه فساد و تباهی بیش گرفته‌اند، آیا ممکن است ما هزینه‌ای برای تو در نظر بگیریم تا سدی میان ما و آن‌ها ایجاد کنی؟!^(۹۵) گفت: آن قدرتی که خدا در اختیار من قرار داده از هر چیز دیگری بهتر است! پس مرا با نیرویی یاری کنید تا بین شما و آن‌ها سدی ایجاد کنم!^(۹۶) قطعات آهنین را برآیم بیاورید. و چون با آن قطعات بین آن دو کوه را پر کرد گفت: بر آن [آتش سوزان] بدمید تا گداخته گردد، سپس گفت: مس ذوب شده‌ای را بیاورید تا روی آن بریزم!^(۹۷) [و بدین نحو سدی شد که] نه می‌توانستند از آن بالا روند و نه در آن نقبی ایجاد کنند^(۹۸)

۱. از منظر باطنی، اگر کسی به اذن خدا، از علم الاسماء برخوردار باشد، استفاده کاربردی او از اشیاء بالاترین کیفیت را خواهد داشت.

۲. شاید مراد از یا جوج و مأجوج، کنایه از جماعت جهانی است که در هر دوره چون تحریک شوند، سیلی به راه انداخته و باعث ویرانی می‌شوند! از این منظر یا جوج، مظهر قوای نفسانی، افکار ذهنی و وهمی است و مأجوج، مظهر قوای جسمی و مادی.

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
 حَقًّا ﴿١٨﴾ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
 فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ﴿١٩﴾ وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿٢٠﴾
 الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا
 ﴿٢١﴾ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ إِنَّا
 أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿٢٢﴾ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا
 ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ أَنََّّهُمْ مُجْتَسِمُونَ
 صُنْعًا ﴿٢٤﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ فَحَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿٢٥﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿٢٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا
 لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿٢٨﴾ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكَلِمَتِ رَبِّي لَنَفِدَ
 الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفِدَ كَلِمَتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿٢٩﴾ قُلْ إِنَّمَا
 أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْكُفْرِ إِلَهُ وَّاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا
 لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿٣٠﴾

گفت: این رحمتی از جانب پروردگار من است، پس هنگامی که وعدهٔ پروردگارم فرارسد آن را در هم خواهد کوبید. بدانید که وعدهٔ پروردگار من حق است! ﴿۹۸﴾

در روز قیامت آن‌ها را چنان وا می‌گذاریم تا چون موج در هم بلولند، و چون در صور دمیده شود همه را گرد خواهیم آورد ﴿۹۹﴾ آن‌گاه جهنم را آشکارا بر کافران عرضه خواهیم کرد ﴿۱۰۰﴾ همان‌هایی که بر چشم‌هایشان پرده بود [و درک حقایق نمی‌کردند] و از یاد من غافل بودند! همان‌هایی که توانایی شنیدن هیچ حقیقتی را نداشتند! ﴿۱۰۱﴾ آیا منکران حقیقت تصور می‌کنند می‌توانند بندگان مرا به جای من، معبود و تکیه‌گاه قرار دهند؟! ما برای منکران حقیقت، جهنم را به عنوان منزل‌گاه تدارک دیده‌ایم! ﴿۱۰۲﴾ بگو: آیا می‌خواهید شما را از بدترین عملکردها آگاه سازم؟ ﴿۱۰۳﴾ کسانی که همه تلاش‌شان در زندگی دنیا تبدیل به هیچ شد در حالی که تصور می‌کردند عملکرد نیکی داشته‌اند! ﴿۱۰۴﴾ آنان کسانی هستند که آیات نجات‌بخش پروردگارشان و نیز دیدار او را انکار کردند [و به خاطر این جرم]، دستاوردهایشان تباه شد و ما نیز در روز قیامت برایشان ارزشی قائل نیستیم! ﴿۱۰۵﴾

کیفر آنان به خاطر انکار حقیقت و نیز تمسخر کردن آیات و پیامبران ما، جهنم است! ﴿۱۰۶﴾ کسانی که به حقایق ایمان دارند و دارای عملکردی پسندیده‌اند، باغ‌های فردوس منزلگاهشان است ﴿۱۰۷﴾ در آنجا جاودانند و هرگز هوای ترک آنجا را در سر نمی‌پروراند ﴿۱۰۸﴾ بگو: اگر تمام دریاها مرکب شوند تا کلمات پروردگارم (تمامی نعمت‌ها و پدیده‌ها و مخلوقات او) را بنویسند دریاها پایان می‌پذیرند قبل از آن که کلمات پروردگارم پایان پذیرد! حتی اگر همانند دریاها را کمک آن قرار دهیم [باز نمی‌توانند کلمات خدا را احصاء کنند!] ﴿۱۰۹﴾ ای پیامبر بگو: من هم بشری مثل شما هستم [تنها امتیازی که هست اینست که] به من وحی می‌شود [که ابلاغ کنم] خدای شما خدای یگانه است. پس هر کس امید و اعتقادی به دیدار پروردگارش دارد باید عملکردی نیک و مفید داشته باشد و هیچ کس را در پرستش پروردگارش شریک نکند! ﴿۱۱۰﴾

سُورَةُ مَرْيَمَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كَهَيْعَتِ ۱ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ وَرَكْرِتَا ۲ إِذْ
 نَادَى رَبَّهُ وَنِدَاءً خَفِيًّا ۳ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي
 وَأَشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا
 ۴ وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي
 عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۵ يَرْتَفِئُ وَيَرِثُ مِنْ
 ءَالِ يَعْقُوبَ وَأَجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ۶ يَزَكِّرُنَا إِنَّا
 نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَسْمَىٰ وَيَسْمَىٰ لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا
 ۷ قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
 وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۸ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ
 رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْبٍ وَقَدْ خَلَقْتِكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
 شَيْئًا ۹ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا
 تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۱۰ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ
 الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۱۱

سورهٔ مریم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

کهیحص (۱) این یاد رحمت‌آمیز پروردگار تو نسبت به بنده‌اش زکریاست! (۲)
آن هنگام که پروردگارش را در نهان ندا داد (۳) و گفت: پروردگارا [از فرط پیری]
استخوان‌هایم سست شده و موی سرم سپید گشته است، [اما در تمام این مدت]
هرگز در دعای تو از اجابت محروم نمی‌شدم! (۴) من بعد از خودم، نسبت به آینده
بستگانم نگرانم. حال آن که همسرم نازا است، پس لطف نما و از سوی خویش
فرزندی جانشین به من عطا کن (۵) تا وارث من و آل یعقوب باشد! پروردگارا
از تو می‌خواهم که او [و عملکردش] را مورد رضایت خود قرار دهی (۶) ای زکریا،
ما تو را به تولد فرزندی به نام یحیی بشارت می‌دهیم، نامی که قبل از او بر کس
دیگر ننهاده‌ایم! (۷) گفت: پروردگارا چگونه می‌توانم فرزندی داشته باشم در
حالی که همسرم نازاست و من نیز پیر و فرتوت گشته‌ام؟! (۸) گفت: پروردگارت
این چنین گفته است که چنین کاری بر من آسان است، بدان که خودت قبلاً چیزی
نبودی و من تو را آفریدم! (۹) زکریا گفت: پروردگارا، [در ارتباط با این امر]، برای من
نشانه‌ای قرار بده [تا قلبم آرام گیرد و مطمئن شوم!] خدا گفت: نشانه‌ی تو اینست
که در عین سلامت زبانت، سه شبانه‌روز با هیچ‌کس سخن نگویی! (۱۰) آن‌گاه از
محراب عبادت به سوی قومش روان شد و بر دل آن‌ها افکند که هر صبح و شام
خداوند بزرگ را تسبیح کنند! (۱۱)

يَلِيحِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَءَاتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾
وَحَنَانًا مِن لَّدُنَّا وَزَكَاةً ۗ وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ
يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلَّمْ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ
وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ
مِن أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِيفًا ﴿١٦﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا
فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّي
أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ
رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي
غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسَّسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكْ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ
قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّئٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً
مِّنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ * فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ
مَكَانًا قَاصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ
قَالَتْ يَلِيحْتَنِي مِثُّ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّنْسِيًّا ﴿٢٣﴾
فَنَادَاهَا مِن تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

ای یحیی! این کتاب را با قدرت بگیر [و نگهداری کن!] هر چند که ما به او در کودکی حکمت و دانایی عطا کردیم! ﴿۱۲﴾ و از جانب خودمان او را مورد لطف قرار دادیم و پاکیزه‌اش گردانیدیم زیرا او حرمت خدا را نگاه می‌داشت ﴿۱۳﴾ و به پدر و مادرش نیکی می‌کرد و اهل ظلم و نافرمانی نبود ﴿۱۴﴾ پس سلام بر او روزی که متولد شد و روزی که می‌میرد و روزی که دوباره زنده برانگیخته می‌شود! ﴿۱۵﴾ در این کتاب از مریم یاد کن، آن‌گاه که از خانواده‌اش فاصله گرفت و به ناحیه طلوع آفتاب آمد ﴿۱۶﴾ سپس پرده‌ای میان خود و آن‌ها کشید! آن‌گاه ما روح خود را به صورت یک انسانی تمام^۱ به سوی او فرستادیم ﴿۱۷﴾ مریم گفت: اگر انسان خداترس و خداشناسی هستی، بدان که من از تو به خدای رحمان پناه می‌برم! ﴿۱۸﴾ گفت: من فرستادهٔ پروردگارت هستم تا فرزند پاکیزه‌ای به تو عطا کنم! ﴿۱۹﴾ مریم گفت: چگونه بچه‌دار شوم در حالی که هیچ مردی با من تماس نداشته، و بدکاره نیز نبوده‌ام؟! ﴿۲۰﴾ گفت: پروردگار تو این چنین گفته، که این کار بر من آسان است. ما این فرزند را معجزه و رحمتی از جانب خودمان برای همهٔ جهانیان قرار می‌دهیم، و این یک فرمان قطعی است! ﴿۲۱﴾ سپس باردار شد و با فرزندش به مکانی دوردست رفت ﴿۲۲﴾ درد زایمان باعث شد تا کنار درخت نخلی پناه بگیرد در حالی که می‌گفت: کاش قبل از این مرده بودم و از خاطره‌ها محو می‌گشتم! ﴿۲۳﴾ ناگاه از زیر پای او ندائی آمد که می‌گفت: غمگین مباش که پروردگارت چشمه‌ای در زیر پایت نهاده است! ﴿۲۴﴾ تنهٔ نخل را تکان بده تا خرمایی تازه بر تو فرو ریزد! ﴿۲۵﴾

۱. از این آیه می‌توان دریافت که روح می‌تواند به صورت انسان، تجلی یابد.

فَكُلِّي وَأَشْرِبِي وَقِرِّي عَيْنًا فَمَا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي
إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْتَ
بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ ۗ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾
يَا أَخْتَ هُرُونِ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوًّا وَمَا كَأَنْتَ
أُمُّكَ بَعِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَاتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي
جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ
الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ ۗ
إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَأَخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ
بَيْنِهِمْ قَوْلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ
وَأَنْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

بخور و بیاشام و چشمت را روشن دار و اگر بشری را دیدی، بگو: من برای خداوند
 رحمان روزه‌ای نذر کرده‌ام که امروز با انسانی سخن نگویم! ﴿۲۶﴾ آن‌گاه طفلش را
 در آغوش گرفته به سوی قومش آمد. آن‌ها گفتند: ای مریم، تو مرتکب کار بسیار
 بد و عجیبی شده‌ای! ﴿۲۷﴾ ای خواهر هارون! [از این کار تو تعجب می‌کنیم] در
 حالی که نه پدر تو مرد بدی بود و نه مادرت بدکاره! ﴿۲۸﴾ مریم به طفل اشاره
 کرد [تا از او بپرسند] اما آن‌ها گفتند: چگونه با طفلی که در گهواره است سخن
 بگوئیم؟ ﴿۲۹﴾ [طفل] گفت: من بنده‌ی خدایی هستم که به من کتاب عطا کرده
 و پیامبرم گردانیده است ﴿۳۰﴾ و مرا در هر کجا که باشم مایه‌ی برکت گردانیده و تا
 زنده‌ام به اقامه‌ی نماز و پرداخت زکات توصیه نموده است ﴿۳۱﴾ و نیز مرا توصیه
 کرده که نسبت به مادرم رفتار نیک داشته باشم، و مرا چون ظالمان و سنگدلان
 نخواستہ است ﴿۳۲﴾ پس سلام بر روزی که متولد شدم و روزی که می‌میرم و روزی
 که دوباره زنده برانگیخته می‌شوم! ﴿۳۳﴾ اینست عیسی ابن مریم، همان کلمه
 حقی که به آن شک و تردید داشتند! ﴿۳۴﴾ بدانید خداوند هیچ فرزندی اختیار
 نکرده است! پاک و بی‌عیب است خدا! چون اراده‌ی کاری کند فقط می‌گوید
 موجود شو بی‌درنگ موجود می‌شود ﴿۳۵﴾ الله پروردگار من و پروردگار شماست،
 پس فقط او را پرستش کنید، که این راه راست و درست است! ﴿۳۶﴾ اما گروه‌ها
 با یکدیگر اختلاف کردند. پس وای به حال منکران حقیقت، در لحظه‌ی دیدار روز
 بزرگ قیامت! ﴿۳۷﴾ چه شنوا و بینا شده‌اند در آن روز که دوباره نزد ما می‌آیند!
 اما امروز ظالمان در گمراهی آشکارند! ﴿۳۸﴾

وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿٣٩﴾ إِنَّا نَحْنُ نُرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾ وَادْكُرْ
 فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ
 لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ
 إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا
 سَوِيًّا ﴿٤٣﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ
 عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ
 فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَأَيْبُ أَنْتَ عَنِ الْهَيْتِ
 يَا إِبْرَاهِيمَ لِمَ لَمْ تَتَنَّهُ لَآرْجَمَنَّكَ وَأَهْجُرَنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾ قَالَ
 سَلَّمَ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾
 وَأَعْتَرُكُمْ وَمَاتَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا
 أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا أَعْتَرَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾
 وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾
 وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥١﴾

آن‌ها را نسبت به آن روز حسرت‌آمیز هشدار ده! آن‌گاه که کار پایان پذیرد آن‌ها هنوز در غفلت و بی‌ایمانی به سر می‌برند! ﴿۳۹﴾ بدون تردید ما وارث زمین و هر که به آن هست می‌باشیم. و همه به سوی ما بازگردانده خواهند شد ﴿۴۰﴾ در این کتاب از ابراهیم یاد کن، همو که پیامبری راستگو بود ﴿۴۱﴾ هنگامی که به پدرش گفت: ای پدر! چرا چیزی را که نه نمی‌شوند و نه می‌بیند و هیچ نیازی از تو برطرف نمی‌کند، پرستش می‌کنی؟! ﴿۴۲﴾ ای پدرم! علمی نصیب من شده است که تو از آن بی‌خبر و بی‌نصیبی! پس مرا پیروی کن تا تو را به راه درست و نجات‌بخش هدایت کنم ﴿۴۳﴾ ای پدرم! شیطان را پرستش مکن زیرا شیطان نسبت به خدای رحمان نافرمان بوده است ﴿۴۴﴾ ای پدرم! از این که شما دوستدار شیطان باشید و گرفتار عذابی الهی شوید، نگرانم ﴿۴۵﴾ گفت: ای ابراهیم! آیا از خدایان من بیزار شده‌ای؟! اگر از این کار دست برداری قطعاً سنگسارت می‌کنم، فعلاً برای مدتی طولانی از من دور شو! ﴿۴۶﴾ ابراهیم گفت: سلام بر تو [پدر!] برای تو از پروردگارم آموزش خواهم خواست، زیرا او به من لطف و مهربانی دارد ﴿۴۷﴾ من از شما و از آن‌چه به جای خدا می‌پرستید دوری می‌کنم، امیدوارم دعایم در پیشگاه خداوند بدون جواب نماند! ﴿۴۸﴾ و چون از آن‌ها و آن‌چه به جای خدا می‌پرستیدند دوری کرد، به او اسحاق و یعقوب را عطا کردیم و همه را به پیامبری رساندیم! ﴿۴۹﴾ و آن‌ها را مشمول رحمتان قرار دادیم و نام نیک آن‌ها را شهره آفاق کردیم ﴿۵۰﴾ در این کتاب از موسی یاد کن! که بنده‌ای مخلص و فرستاده‌ای پیامبر بود ﴿۵۱﴾

وَنَدَيْتُهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ
 رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ
 صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥٤﴾ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ
 وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ
 كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٥٦﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
 اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ
 ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ
 آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٨﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ
 خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا
 ﴿٥٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
 وَلَا يُظَلَّمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
 بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا نَغْوًا إِلَّا
 سَلَامًا وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ بُكْرَةٌ وَعِشْيَاءٌ ﴿٦٢﴾ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي
 نُورِثُ مَنْ عْبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾ وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ
 مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

و از سمت راست کوه طور، موسی را خطاب نموده و به خود نزدیک کردیم تا اسراری
 با او در میان بگذاریم! ﴿۵۲﴾ و از روی رحمت مان، هارون را که او هم پیامبر بود
 در اختیارش قرار دادیم ﴿۵۳﴾ در این کتاب از اسماعیل یاد کن! که او مشهور به
 وفاداری و فرستاده‌ای پیامبر بود ﴿۵۴﴾ کسی بود که اهلش را همواره به اقامه نماز
 و پرداخت زکات امر می‌کرد، و بی‌شک او مورد رضایت پروردگارش بود ﴿۵۵﴾ در این
 کتاب از ادريس یاد کن! زیرا او نیز پیامبری بسیار راستگو بود ﴿۵۶﴾ و بدین سبب او
 را جایگاهی رفیع عطا کردیم ﴿۵۷﴾ همه آن‌ها کسانی هستند که خداوند نعمت
 خویش را شامل حال شان کرده است، همان پیامبران و فرزندان آدم و همه کسانی
 که با نوح سوار کشتی کردیم، و فرزندان ابراهیم و اسرئیل و هر کس دیگری را که
 هدایت کردیم و انتخابشان کردیم تا آیات خدای رحمان بر آن‌ها تلاوت شود!
 [همان کسانی که چون آیات خدای رحمان را شنیدند] به سجده افتادند و گریه
 [عاشقانه] سر دادند! ﴿۵۸﴾ اما کسانی بعد از آن‌ها جانشینشان شدند که نماز
 را متروک گذاشتند و به دنبال شهوات خویش رفتند، به زودی جزای گمراهی را
 خواهند دید! ﴿۵۹﴾ مگر کسانی که [از گذشته زشت خود] توبه کنند و به خدای بزرگ
 ایمان بیاورند و دست به کار نیک زنند، بدون تردید آن‌ها به بهشت وارد خواهند
 شد و هیچ ستمی بر آن‌ها نخواهد رفت ﴿۶۰﴾ آن هم به بهشت‌های جاودانی که
 خدای رحمان به بندگانش وعده داده است. هر چند آن را ندیده‌اند اما بدانند
 که وعده او تحقق‌یافتنی است ﴿۶۱﴾ در آنجا جز سخن از صلح و سلام و امنیت،
 هیچ کلام لغو و بیهوده دیگری نمی‌شنوند و رزق و روزی‌شان هر صبح و شام آماده
 است ﴿۶۲﴾ این چنین بهشتی متعلق به بندگانی از ماست که حرمت اوامر خدا را
 نگاه می‌دارند ﴿۶۳﴾ و ما فرشتگان، جز به امر پروردگارت فرود نمی‌آئیم. آن چه پیش
 روی ما و پشت سر ما و حتی در این میان است از آن خداست! بدان که پروردگارت
 چیزی را فراموش نمی‌کند ﴿۶۴﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ
هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَذَا مَاتَ لَسَوْفَ
أُخْرَجَ حَيًّا ﴿٦٦﴾ أَوْلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَا خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَمْ يَكْ شَيْئًا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيْطِينَ ثُمَّ
لَنَحْضُرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ
شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ
هُمُ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ
حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ
فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَإِذْ اتَّخَذْتُمْ بَيْنَكُمْ أَيْدِيكُمْ حِفْظًا فَذَرْهُمْ
لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾
وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنًا وَرَدِيًّا ﴿٧٤﴾
قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا
مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْمُونَ مِنْ هَوْنٍ
مَّا كَانُوا أَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى
وَالْبَقِيَّةُ الصَّلَاحُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

او پروردگار آسمان‌ها و زمین و آن‌چه میان آن‌هاست می‌باشد، پس فقط او را
 بیست و بر این پرستش صبر و استقامت داشته باش! آیا حتی همانم همطرازی
 برای او می‌شناسی؟! ﴿٦٥﴾ با این وجود انسان می‌گوید: آیا وقتی مُردم دوباره زنده
 خواهیم شد؟! ﴿٦٦﴾ آیا انسان به یاد نمی‌آورد که قبلاً چیزی نبود و ما او را خلق
 کردیم؟! ﴿٦٧﴾ قسم به پروردگارت که همه‌شان را روزی با شیاطین جمع کنیم و
 آن‌ها را در اطراف جهنم به زانو درآوریم ﴿٦٨﴾ آن‌گاه از میان هر گروه، کسانی را که
 بیش از همه نسبت به خدای رحمان سرکشی کرده‌اند جدا می‌کنیم! ﴿٦٩﴾ و این
 ماییم که سزاوارترین آن‌ها به آتش دوزخ را خوب می‌شناسیم! ﴿٧٠﴾ همه شما وارد
 دوزخ خواهید شد و این یک امر حتمی و قطعی از سوی پروردگارت است! ﴿٧١﴾
 آن‌گاه کسانی که حرمت اوامر خدا را نگاه داشتند نجات خواهیم داد و ظالمان به
 زانو درآمده را در دوزخ رها خواهیم کرد ﴿٧٢﴾ و هنگامی که آیات روشنگر ما بر آن‌ها
 خوانده شود، منکران حقیقت به اهل ایمان گویند: کدام یک از دو گروه (ما یا شما)
 جایگاه‌شان بهتر و محفل‌شان گرم‌تر و زیباتر است؟! ﴿٧٣﴾ چه بسیار اقوامی پیش
 از آن‌ها نابود کردیم در حالی که هم ثروتمندتر بودند و هم خوش‌منظرتر! ﴿٧٤﴾ ای
 پیامبر! به آن‌ها بگو: خدای رحمان به کسی که در گمراهی است مهلت می‌دهد
 تا آن‌گاه که وعدهٔ عذاب الهی را دریابد! یا در همین دنیا و یا در روز قیامت! آن
 وقت خواهند فهمید چه کسی جایگاهش بدتر و لشکرش ناتوان‌تر است؟! ﴿٧٥﴾
 اما کسانی که به راه حق و نجات هدایت شده‌اند خداوند بر هدایت‌شان می‌افزاید،
 زیرا دستاوردهای خوب و نیک نزد پروردگارت بهتر از هر چیز دیگر است، چه
 پاداشش بیشتر و هم ماندگارتر است ﴿٧٦﴾

أفرءيت الذي كفر بآياتنا وقال لأؤتيت مالا أولدا
 ٧٧ ﴿٧٧﴾ أطلع الغيب أمر اتخذ عند الرحمن عهدا ﴿٧٨﴾ كلاً
 سنكتب ما يقول ونمد له من العذاب مدا ﴿٧٩﴾ ونرثه و
 ما يقول ويأتينا فردا ﴿٨٠﴾ واتخذوا من دون الله الهة
 ليكفروا لهم عزاً ﴿٨١﴾ كلاً سيكفرون بعبادتهم ويكفون
 عليهم ضداً ﴿٨٢﴾ ألم تر أننا أرسلنا الشياطين على الكافرين
 تؤزهم أزاً ﴿٨٣﴾ فلا تعجل عليهم إنا نعد لهم عداً ﴿٨٤﴾
 يوم نحشر المتقين إلى الرحمن وفداً ﴿٨٥﴾ وتسوق المجرمين
 إلى جهنم ورداً ﴿٨٦﴾ لا يملكون الشفاعة إلا من اتخذ عند
 الرحمن عهداً ﴿٨٧﴾ وقالوا اتخذ الرحمن ولداً ﴿٨٨﴾ لقد
 جئتم شيئا إذا ﴿٨٩﴾ تكاد السموات يتفطرن منه
 وتنشق الأرض وتخزي الجبال هداً ﴿٩٠﴾ أن دعوا للرحمن ولداً
 ﴿٩١﴾ وما ينبغي للرحمن أن يتخذ ولداً ﴿٩٢﴾ إن كل من في
 السموات والأرض إلا آتى الرحمن عبداً ﴿٩٣﴾ لقد أحصاهم
 وعددهم عداً ﴿٩٤﴾ وكلهم آتية يوم القيامة فرداً ﴿٩٥﴾

آیا ندیدی آن کس را که آیات ما را انکار کرد و گفت: به من مال و فرزندان زیادی عطا خواهد شد! ﴿۷۷﴾ آیا از غیب خبر دارد و یا عهد و پیمانی از خدای رحمان گرفته است؟! ﴿۷۸﴾ این چنین نیست! ما آن چه را می‌گوئید می‌نویسیم و همواره در عذاب گرفتارش می‌سازیم ﴿۷۹﴾ و چیزهایی را که به آن دل بسته است از او می‌گیریم تا تک و تنها نزد ما بیاید! ﴿۸۰﴾ زیرا آن‌ها خدایانی به غیر الله اختیار کرده‌اند تا [به گمان خود] مایه عزت‌شان باشند! ﴿۸۱﴾ این چنین نیست! به زودی [خدایان دروغین آن‌ها] عبادات‌شان را انکار خواهند کرد و به ضدیت با آن‌ها قد علم خواهند نمود ﴿۸۲﴾ آیا نمی‌بینی که ما شیاطین را به سوی منکران حقیقت فرستادیم تا آن‌ها را شدیداً وسوسه کنند ﴿۸۳﴾ پس در مورد آن‌ها عجله مکن، ما تک‌تک اعمال‌شان را مد نظر داریم! ﴿۸۴﴾ در آن روزی که حرمت‌گزاران اوامر الهی را به سوی خدای رحمان، گرد آوریم ﴿۸۵﴾ و مجرمان را تشنه‌لب به سوی جهنم سوق دهیم ﴿۸۶﴾ در آن روز هیچ کس مقام شفاعت کردن ندارد مگر کسی که عهده‌ی از خدای رحمان گرفته است ﴿۸۷﴾ مشرکان گفتند: خدای رحمان فرزندی اختیار کرده است! ﴿۸۸﴾ چه مطلب زشت و زنده‌ای گفته‌اید! ﴿۸۹﴾ [چنان زشت] که حتی نزدیک است آسمان‌ها از آن متلاشی شود و زمین شکافته گردد و کوه‌ها فرو ریزد! ﴿۹۰﴾ زیرا آن‌ها مدعی شدند که خدای رحمان دارای فرزندی است! ﴿۹۱﴾ در حالی که سزاوار خداوند رحمان نیست که فرزندی اختیار کند ﴿۹۲﴾ همه کسانی که در آسمان‌ها و زمین هستند بندگان خدای رحمانند ﴿۹۳﴾ تک‌تک آنها را شمارش کرده است و تعدادشان را می‌داند ﴿۹۴﴾ همگی آن‌ها در روز قیامت به سوی او باز خواهند گشت در حالی که هیچ چیز با خود ندارند و تک و تنها هستند! ﴿۹۵﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ
 الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٦٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ
 الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ﴿٦٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم
 مِّن قَوْمٍ هَلْ نَحْسُ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٦٨﴾

سُورَةُ طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ﴿١﴾ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴿٢﴾ إِلَّا تَذَكَّرَ
 لِمَنْ يَخْشَى ﴿٣﴾ تَنْزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ﴿٤﴾
 الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾ لَهُ وَمَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٦﴾ وَإِنْ تَجَهَّرَ بِأَقْوَالٍ
 فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ
 الْحُسْنَى ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾ إِذْ رَأَى نَارًا
 فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا الْعَلِيَّةَ أَتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ
 أَوْ جُدْ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَمْوَسِي ﴿١١﴾ إِنِّي
 أَنَا رَبُّكَ فَالْخُذْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان سراسر خوبی و خدمت است، خدای رحمان آن‌ها را محبوب همه گرداند ﴿۹۶﴾ ما قرآن را بر زبان تو آسان و روان کردیم تا به واسطهٔ آن، به کسانی که حرمت خدا را نگاه می‌دارند بشارت دهی و به دشمنان لجوج هشدار دهی ﴿۹۷﴾ چه بسیارند مردمانی که قبل از آن‌ها نابود کردیم. آیا چیزی از آن‌ها احساس می‌کنی؟! یا کمترین صدایی از آن‌ها می‌شنوی؟! ﴿۹۸﴾

سوره طه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

طه ﴿۱﴾ ما قرآن را برای این نازل نکردیم که تو به زحمت بیافتی! ﴿۲﴾ قرآن فقط پندی است برای آن‌ها که [از عاقبتش‌شان] بیم‌ناکند ﴿۳﴾ کتابی که نازل شده از سوی خالق زمین و آسمان‌های بلند است ﴿۴﴾ بدان که خدای رحمان بر عرش مسلط است (بر تمام مخلوقاتش فرمانروایی دارد) ﴿۵﴾ آن چه در آسمان‌ها و زمین و میان آن‌هاست، و حتی آن چه در زیر خاک‌هاست از آن اوست ﴿۶﴾ چه به صدای بلند سخن بگویی [و چه مخفی کنی]، بدان که او بر اسرار نهان و حتی مخفی‌تر از آن آگاه است! ﴿۷﴾ الله است که هیچ‌خدایی جز او نیست و تمامی نام‌های نیک از آن اوست ﴿۸﴾ آیا خبر سرگذشت موسی به تو رسیده است؟! ﴿۹﴾ آن هنگام که آتشی دید و به خانواده‌اش گفت: شما منتظر بمانید تا شعله‌ای از آتشی که می‌بینم برایتان بیاورم، و یا به واسطهٔ نور آن راه به جایی برم! ﴿۱۰﴾ هنگامی که به آتش رسید ندا آمد که: ای موسی! ﴿۱۱﴾ منم پروردگار تو! کفش‌هایت را در آور، زیرا تو در سرزمین مقدس «طوی» ﴿۱۲﴾ هستی!

۱. سرزمین مقدسی که مملو از برکات معنوی و نور خداست. به آن البقعة المبارکه نیز گفته شده است. قصص آیه ۳۰.

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
 فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ
 أَكَادُ أَحْفِيهَا لِيُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدُّكَ
 عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَىٰ ﴿١٦﴾ وَمَاتِلَكَ
 يَمِينِكَ يُمُوسَىٰ ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا
 وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِي فِيهَا مَنَارِبٌ أُخْرَىٰ ﴿١٨﴾ قَالَ أَتَقْتَلُهَا
 يَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذْهَا
 وَلَا تَحْفَظْ سَعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾ وَأَضْمَمْ يَدَكَ
 إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْجُجْ بَيْضَاءَ مِنْ عَيْرٍ سُوءٍ آيَةٌ أُخْرَىٰ ﴿٢٢﴾ لِيُرِيكَ
 مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾ أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾ قَالَ
 رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَوَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةَ مِنِّي
 لِسَانِي ﴿٢٧﴾ وَيَقْهَرْ قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَارُونَ
 أَخِي ﴿٣٠﴾ أَشَدُّ بِهِ أَزْرَىٰ ﴿٣١﴾ وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ تُسَبِّحَكَ
 كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَتَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ
 أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَمُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ﴿٣٧﴾

من تو را [به پیامبری] برگزیده‌ام، پس به آن چه بر تو وحی می‌شود گوش فرا ده!^(۱۱)

﴿۱۳﴾ به راستی من الله هستم و جز من هیچ خدایی نیست! فقط مرا پرستش کن و به یاد من نماز به پای دار! ﴿۱۴﴾ بدان که روز قیامت آمدنی است. اما من می‌خواهم زمان آن را مخفی نگاه دارم تا هر کس نسبت به دستاوردش جزا ببیند! ﴿۱۵﴾ مراقب باش کسانی که به قیامت ایمان ندارند و از هوای نفسانی خود پیروی می‌کنند تو را از آن [روز عظیم] غافل نکنند که هلاک خواهی شد! ﴿۱۶﴾ ای موسی! در دست راستت چیست؟! ﴿۱۷﴾ گفت: این عصای من است، به آن تکیه می‌کنم و به واسطه آن برای گوسفندانم از شاخه‌های درختان برگ می‌ریزم، البته برایم کاربردهای دیگر هم دارد ﴿۱۸﴾ گفت: ای موسی، آن را [بر زمین] بیانداز ﴿۱۹﴾ موسی آن را [بر زمین] انداخت، ناگاه تبدیل به ماری شد که می‌خزید ﴿۲۰﴾ گفت: حالا بگیرش و نترس! ما آن را به صورت اولش باز می‌گردانیم ﴿۲۱﴾ دستت را در گریبان خود فرو بر تا بی‌هیچ عیبی سفید و درخشنده بیرون آید. این هم یک معجزه دیگر! ﴿۲۲﴾ ما می‌خواهیم آیات و معجزات بزرگ خود را بر تو نمایان کنیم ﴿۲۳﴾ به سوی فرعون حرکت کن که او [از مرز حق] طغیان کرده است ﴿۲۴﴾ موسی گفت: پروردگارا سینه‌ام را گشاده کن (ظرفیتم را بالا ببر) ﴿۲۵﴾ و مأموریتم را سهل و آسان گردان ﴿۲۶﴾ و گره از زبانم بگشا (تا واضح سخن بگویم) ﴿۲۷﴾ تا بدینسان پیامم را درک کنند ﴿۲۸﴾ یآوری از خاندانم برای من برگزین ﴿۲۹﴾ برادرم هارون [برای این کار مناسب است] ﴿۳۰﴾ پشتم را به او محکم گردان ﴿۳۱﴾ و او را در مأموریتی که به من داده‌ای شریک گردان ﴿۳۲﴾ تا تو را بسیار تسبیح کنیم ﴿۳۳﴾ و بسیار یادت نمائیم ﴿۳۴﴾ می‌دانیم که تو به تمام امور ما بینایی! ﴿۳۵﴾ [خدا] گفت: ای موسی! تمام خواسته‌هایت اجابت شد ﴿۳۶﴾ ما یک بار دیگر تو را مشمول رحمت‌مان قرار داده‌ایم، ﴿۳۷﴾

۱. نکته لطیفی است! موسی به دنبال پاره‌ای از آتش می‌رود اما با مقام پیامبری بازمی‌گردد! حقیقتاً امام صادق علیه السلام خوب فرمود که: نسبت به چیزهایی که امید نداری بیش از چیزهایی که به آن امید بسته‌ای امیدوار باش! زیرا موسی به دنبال یک شعله آتش رفت اما با مقام نبوت و رسالت بازگشت. تفسیر نور الثقلین ۳/ ۳۷۴.

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٢٨﴾ أَنْ أَقْذِفِيهٖ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِيفِيهٖ
 فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهٖ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ ۗ وَأَلْقَيْتُ
 عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي وَلَضَمَّةً عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٢٩﴾ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ
 هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۗ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا
 وَلَا تَحْزَنَ ۗ وَتَوَلَّىٰ وَوَجَّحْنَا لَكَ مِنَ الْعَمْرِ ۖ فَتَتَاكَ فُتُونًا
 فَلَيْتَ سِينِينَ ۖ فِي أَهْلِ مَدْيَنٍ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَا مُوسَىٰ ﴿٤٠﴾
 وَأَصْطَنَعْتَكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾ أَذْهَبَ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا
 تِيَابِ فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾ أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلَا
 لَيْنَا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ
 عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَىٰ
 ﴿٤٦﴾ فَأْتِيَاهُ فَقَوْلَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يُخَلِّقَ
 لَنَا آيَةً نَسْتَدْعِيهَا ۖ وَتَقُولُ نَحْنُ الْمُهْتَدُونَ ﴿٤٧﴾ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَبَ
 وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٨﴾ قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَىٰ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ
 كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ۖ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٠﴾ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

آن‌گاه که به مادرت آن‌چه را لازم بود وحی کردیم، ﴿۳۸﴾ گفتیم فرزندت را درون صندوقی بگذار و آن را در دریا رها کن تا [امواج] دریا او را به ساحل برساند و دشمن من و او، صندوق را بگیرد! [بدان ای موسی که] من محبتی از خودم را بر تو افکندم [تا محبوب آن‌ها شوی و بدون آسیبی از تو نگهداری کنند] و بدینسان در برابر دیدگانم پرورش یابی! ﴿۳۹﴾ و آن هنگام که خواهرت [برای اطلاع از وضع تو به نزدیکی کاخ فرعون] رفت به آن‌ها گفت: می‌خواهید دایه‌ای را به شما نشان دهم که [شیر دادن و نگهداری از] این طفل را به خوبی عهده‌دار شود؟! و بدینسان تو را دوباره به مادرت بازگردانیم تا چشمانش روشن شود و غمگین نباشد. (یک بار دیگر نیز بر تو لطف کردیم) آن‌گاه که کسی را گشتی و ما تو را از غم و اندوه نجات دادیم! سالیانی هم در میان مردم «مَدَّین» زندگی کردی و ما تو را بارها آزمایش کردیم. اکنون نیز در زمان مَقَدَّر به این‌جا آمده‌ای ای موسی [تا رسالت دهیم]! ﴿۴۰﴾ بدان که تو را برای خودم ساخته‌ام! ﴿۴۱﴾ حال تو و برادرت با معجزات من [به سوی فرعون] بروید و در یاد من کوتاهی نکنید! ﴿۴۲﴾ بروید سوی فرعون که [او از مرز حق] طغیان کرده است! ﴿۴۳﴾ با او به ملایمت سخن بگویید، شاید پند بگیرد و خداترس شود! ﴿۴۴﴾ [موسی و هارون] گفتند: پروردگارا! ما می‌ترسیم که بر ما ستم روا دارد و یا [بیش از پیش] طغیان کند! ﴿۴۵﴾ گفت: مترسید! من با شما، همه چیز را می‌بینم و می‌شنوم! ﴿۴۶﴾ شما به سوی فرعون بروید و به او بگویید: ما پیامبران پروردگارت هستیم، قوم بنی‌اسرائیل را با ما رهسپار کن و مورد آزارشان قرار مده. ما معجزه‌ای از جانب پروردگارت آورده‌ایم. پس سلام بر کسی که تابع هدایت است! ﴿۴۷﴾ [به او بگویید که] به ما وحی شده است، عذاب الهی شامل کسی است که حقیقت را انکار کند و از آن روی بگرداند ﴿۴۸﴾ فرعون گفت: ای موسی! پروردگار شما کیست؟! ﴿۴۹﴾ موسی گفت: پروردگار ما کسی است که به هر مخلوقی آن‌چه را که نیاز داشت عطا کرد سپس در مسیر هستی رهنمونش شد ﴿۵۰﴾ گفت: پس آن‌ها که پیش از این می‌زیسته‌اند چه؟! ﴿۵۱﴾

قَالَ عَلَّمَهَا عِنْد رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ﴿٥٤﴾ الَّذِي
 جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَوَّاكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ﴿٥٥﴾ كُلُوا
 وَأَرْعُوا أَنْعَمَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٦﴾ مِنْهَا
 خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ
 أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ﴿٥٨﴾ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا
 مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى ﴿٥٩﴾ فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ
 فَأَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا
 سُوًى ﴿٦٠﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى
 ﴿٦١﴾ فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ﴿٦٢﴾ قَالَ لَهُمْ
 مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَنْفَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذَّبْنَا بَعْثَكُمْ بِعَذَابٍ
 وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَى ﴿٦٣﴾ فَتَنَزَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا
 النَّجْوَى ﴿٦٤﴾ قَالُوا إِنْ هَذَا لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ
 مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثَلَى ﴿٦٥﴾
 فَاجْمَعُوا كَيْدَكُمْ تَرْتَأْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَى ﴿٦٦﴾

گفت: آگاهی از آنان در کتابی نزد خداست. پروردگار من نه گمراه می‌شود و نه چیزی را فراموش می‌کند! ﴿۵۲﴾ او کسی است که زمین را برای شما محل آسایش قرار داد و راه‌هایی در آن پدید آورد و از آسمان آبی فرستاد تا به وسیله آن انواع گیاهان را رویانندیم و پرورش دادیم ﴿۵۳﴾ [از این نعمت‌ها] بخورید و چهارپایان‌تان را در این سبزه‌زارها به چرا برید و بدانید که در همه این‌ها نشانه‌هایی برای خردمندان است ﴿۵۴﴾ ما شما را از زمین خلق کردیم و به زمین بازمی‌گردانیم و بار دیگر زنده از آنجا بیرون خواهیم آورد! ﴿۵۵﴾ حقیقتاً ما به فرعون تمامی آیات و معجزات خود را نشان دادیم، اما او انکار کرد و از حقیقت روی برگرداند! ﴿۵۶﴾ گفت: ای موسی! آیا تو آمده‌ای تا ما را از سرزمین‌مان به وسیله جادویت بیرون کنی؟! ﴿۵۷﴾ حال ما نیز جادویی مثل جادوی تو می‌آوریم. زمانی را برای وعده دیدار و مقابله معین کن. زمانی که نه ما از آن تخلف کنیم و نه تو، آن هم در یک مکان معین و با شرایط مساوی! ﴿۵۸﴾ گفت: وعده ما روز عید، هنگام بالا آمدن خورشید، همان زمانی که مردم جمعند ﴿۵۹﴾ فرعون رفت و تمام یاران حیل‌گر خود را جمع کرد و [در موعد مقرر] باز آمد ﴿۶۰﴾ موسی رو به آن‌ها کرد و گفت: وای بر شما! بر خداوند بزرگ دروغ نبندید که همه شما را به عذابی هلاک می‌کند. بدانید ناامید کسی است که دروغ و افترا ببندد! ﴿۶۱﴾ پس آن‌ها به شور و مشورت پرداختند و راه‌هایی را به یکدیگر انتقال دادند ﴿۶۲﴾ به یکدیگر گفتند: این دو بدون تردید جادوگرند و می‌خواهند به وسیله جادویشان شما را از سرزمین‌تان بیرون کنند و آیین عالی‌تان را از بین ببرند! ﴿۶۳﴾ پس تمام تدبیر و قدرت خود را به کار برید و در یک صف منسجم به مقابله آن دو برخیزید. هر که امروز کارش برتر باشد پیروز است! ﴿۶۴﴾

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَإِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلْ
 أَلْفُوا بِمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَعَصَيْتُمْ حُكْمَ رَبِّكُمْ فَاتْلُوا مَا أَنزَلْنَا فِي
 الْفُورِ ﴿٦٦﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَأَخْفَىٰ مِنْكَ
 أَنْتَ الْعَلِيُّ ﴿٦٨﴾ وَالْقَوْمُ فِي يَمِينِكُمْ مُّصْعِقُونَ ﴿٦٩﴾ إِنَّمَا صَاعِقُوكُمْ
 كَيْدُ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٧٠﴾ فَأَلْقَى السَّحْرَ سِحْرًا
 قَالُوا أَمْ نَآئِبُ الْمَلَائِكَةِ قَائِلُونَ ﴿٧١﴾ وَمُوسَىٰ ﴿٧٢﴾ قَالَ أَمْ أَبْنَاءُ اللَّهِ
 أَمْ أَنَا بَشَرٌ أَلِيهِ الْكَوْكُوبُ أَلِيهِ الْكَوْكُوبُ أَلِيهِ السُّجُودُ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا قُطِعَ
 عَنِ السَّحْرِ أَيْدِيكُمْ وَأَرَجِلُكُمْ فَتَلَّامُونَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ
 آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ
 ﴿٧٦﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٧٧﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ
 يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٧٨﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا
 لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ
 ﴿٨٠﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٨١﴾ قَالُوا لَئِن
 لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٨٢﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ
 آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ
 عَلِيمٌ ﴿٨٤﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آئِنًا لَّنَا لَشَيْءٌ عَلِيمٌ ﴿٨٥﴾

گفتند: ای موسی اول تو جادویت را می‌افکنی یا ما بیافکنیم؟! ﴿٦٥﴾ موسی گفت: شما بیاندازید. هنگامی که طناب‌ها و عصاهایشان را می‌انداختند بر اثر سحرشان چنان به نظر رسید که [روی زمین] حرکت می‌کنند! ﴿٦٦﴾ موسی چون این صحنه را دید ترس خفیفی در دلش راه یافت ﴿٦٧﴾ به او گفتیم: نترس، [شک نداشته باش] که تو برتری! ﴿٦٨﴾ اکنون آن چه در دست راست داری بیانداز تا هر چه را که ساخته‌اند ببلعد. زیرا کار آن‌ها جادو و چشم‌بندی است! بدان که جادوگر هر جا برود پیروز و رستگار نمی‌شود ﴿٦٩﴾ [هنگامی که موسی این کار را کرد] تمامی جادوگران به سجده افتادند و گفتند: به پروردگار هارون و موسی ایمان آوردیم! ﴿٧٠﴾ فرعون گفت: قبل از آن که من به شما اجازه دهم به او ایمان آوردید؟! قطعاً او بزرگ و استاد شماست، و او به شما جادوگری آموخته است! بی‌شک دست و پایتان را به جهت خلاف هم قطع خواهیم کرد، و همه‌تان را بر تنه‌های نخل به دار خواهیم آویخت تا بفهمید کدام یک از ما مجازاتش شدیدتر و ماندگارتر است! ﴿٧١﴾ گفتند: قسم به خدایی که ما را آفریده، تو را بر دلائل روشنی که به ما رسیده است ترجیح نمی‌دهیم. هر کاری که دلت می‌خواهد بکن! زیرا اگر کاری بتوانی بکنی فقط در همین دنیا خواهد بود ﴿٧٢﴾ ما به پروردگاران ایمان آورده‌ایم تا از خطاهایمان و جادوگری‌هایی که به اجبار تو مرتکب شده‌ایم در گذرد، زیرا خدا بهتر و ماندگارتر است ﴿٧٣﴾ هر که در پیشگاه خداوند به عنوان مجرم حاضر شود بدون شک جهنم نصیب او خواهد بود که در آن نه می‌میرد و نه زنده می‌شود (دائماً بین مرگ و زندگی در نوسان است) ﴿٧٤﴾ و هر کس با ایمان در محضر او حاضر شود در حالی که عملکرد نیک داشته باشد بدون تردید دارای درجات و مقامی عالی است ﴿٧٥﴾ در بهشت‌های ماندگاری که نهرها در آن جاری است جاودان خواهند بود، و این پاداش کسی است که خود را [از هر پلیدی] پاکیزه گرداند ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ لَهُمْ طَرِيقًا
 فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ۗ ﴿٧٧﴾ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ
 بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ۗ ﴿٧٨﴾ وَأَصَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ
 وَمَاهَدَىٰ ۗ ﴿٧٩﴾ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ
 جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَ وَالسَّلْوَىٰ ۗ ﴿٨٠﴾ كَلِّمْنَا
 طيِّبَتِ مَارَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي
 وَمَنْ يَحِلَّلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ۗ ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ
 وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ ۗ ﴿٨٢﴾ * وَمَا أَعْبَدَكَ عَنْ
 قَوْمِكَ يَمُوسَىٰ ۗ ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ أَوْلَاءٌ عَلَىٰ أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
 رَبِّ لِتَرْضَىٰ ۗ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
 السَّامِرِيُّ ۗ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ
 يَقَوْمِ آلِمِ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَّ أَحْسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ
 أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمُ
 مَّوْعِدِي ۗ ﴿٨٦﴾ قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا
 أَوْزَارًا مِّن زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَدْنَا فَهَذَا كَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۗ ﴿٨٧﴾

به موسی وحی کردیم که بندگان مرا شبانه [از مصر] خارج کن و برایشان راه خشکی را در دریا نمایان کن، و از این که فرعونیان به شما دست یابند ترس به دل راه مده و هیچ بیمی نداشته باش! ﴿۷۷﴾ فرعون با لشکریانش به تعقیب آن‌ها پرداخت و عاقبت موج‌های سهمگین دریا آن‌ها را فرا گرفت ﴿۷۸﴾ بدانید که فرعون قوم خود را گمراه کرد نه هدایت! ﴿۷۹﴾ ای بنی اسرائیل! به راستی ما شما را از دست دشمنانتان نجات دادیم و با شما در طرف راست کوه طور^(۱) وعده گذاشتیم و بر شما نعمت‌های چون من و سلوی^(۲) عطا کردیم ﴿۸۰﴾ از چیزهای پاکیزه‌ای که روزی تان کردیم بخورید اما کفران نعمت نکنید که خشم من به شما خواهد رسید و کسی که دچار خشم من شود سقوط خواهد کرد! ﴿۸۱﴾ بدانید که من نسبت به کسی که توبه کند و ایمان بیاورد و عملکرد خوبی داشته باشد و به راه آید، بسیار آمرزنده‌ام ﴿۸۲﴾ ای موسی! چه چیز باعث شد که از قوم خود [در رسیدن به کوه طور] جلو بیفتی؟! ﴿۸۳﴾ موسی گفت: این آن‌ها هستند که پشت سر منند و من [با تمام هوش و حواسم] به سوی تو که پروردگارم هستی شتافتم تا خشنود شوی! ﴿۸۴﴾ ما قوم تو را پشت سر تو آزمایش کردیم. سامری [با گوساله‌ای] آن‌ها را گمراه کرده است! ﴿۸۵﴾ بی‌درنگ موسی خمشگین و اندوهناک به سوی قوم خود بازگشت و گفت: ای قوم من، مگر پروردگارتان وعده خوب به شما نداده است؟! مگر مدت زمان جدایی من از شما بیش از حد شده است؟! مگر می‌خواهید غضب و خشم خدا شما را فرا گیرد که از وعده من تخلف کردید؟! ﴿۸۶﴾ گفتند: ما از روی اختیار، از وعده تو تخلف نکردیم، اما با وسوسه‌های سامری دیدیم بهتر است این زیورآلات و طلاجاتی را که از فرعونیان همراه داریم در آتشی ذوب کنیم ﴿۸۷﴾

۱. اهل معنی، طور را سینه‌ای که به تسلیم حق، گشوده شده، دانسته‌اند. «و جانب اَیمن» را جانب عالم ارواح طیبه می‌دانند که سرشار از آگاهی‌اند.

۲. من و سلوی را غالباً ترتجیبین و بلدرجین دانسته‌اند. یک مانده آسمانی.

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا آلَهُمْ خُورًا فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ
وَاللهُ مُوسَىٰ فَنسَىٰ ﴿٨٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَعُونَ
وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ
مِن قَبْلُ يَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّمَا أَنتُم بِهٖ عٰبِدُونَ وَإِن رَّبَّكُمْ الرَّحْمٰنُ فَاتَّبِعُونِي
وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٩٠﴾ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عٰكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ
إِلَيْنَا مُوسَىٰ ﴿٩١﴾ قَالَ يَهْلِكُونَ مِمَّا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوٓا۟ ﴿٩٢﴾
أَلَّا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمْ وَلَا تَأْخُذْ بِذٰلِكَ
وَلَا يَرَأِيٓنِي إِنِّي خَشِيتُ أَن تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرٰٓءِيلَ
وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَمِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ
بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ
الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذٰلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾ قَالَ
فَإِذْ هَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيٰوةِ أَن تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ
مَوْعِدًا لَّنْ يُخْلَفَهُ وَانظُرْ إِلَى إِلٰهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ
عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾ إِنَّمَا
إِلٰهُكُمْ اللهُ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

و او [از مواد مذاب آن]، پیکر گوساله‌ای ساخت که صدایی چون صدای گوساله داشت و گفتند: این خدای شما و خدای موسی است! بدان که [سامری عهد خود را با خدا] فراموش کرده بود ﴿۸۸﴾ آیا نمی‌دیدند که [گوسالهٔ زرین سامری] هیچ پاسخی به سخنانشان نمی‌دهد و هیچ سود و زبانی برایشان ندارد؟! ﴿۸۹﴾ و حقیقتاً هارون پیش از این به آن‌ها گفته بود که: ای قوم من، شما به وسیلهٔ این گوساله مورد آزمایش الهی قرار گرفته‌اید، بدانید که پروردگار شما خدای رحمان است اگر در پی راه نجات و آرامش هستید از من پیروی نمایید و دستور مرا اطاعت کنید! ﴿۹۰﴾ ولی آن‌ها گفتند: تا زمانی که موسی به نزد ما برگردد ما هم چنان به گوساله‌پرستی ادامه می‌دهیم ﴿۹۱﴾ موسی گفت: ای هارون، چرا وقتی دیدی آن‌ها گمراه شدند ﴿۹۲﴾ به دنبال من نیامدی؟ آیا تو هم از فرمان من سرپیچی کردی؟ ﴿۹۳﴾ ای پسر مادرم، ریش و موی سرم را رها کن! من ترسیدم وقتی می‌آیی بگویی: تو بین بنی اسرائیل تفرقه انداختی و به توصیه‌های من اهمیتی ندادی! ﴿۹۴﴾ موسی گفت: و تو ای سامری! این چه کاری بود که کردی؟! ﴿۹۵﴾ سامری گفت: من چیزی دیدم که آن‌ها نمی‌دیدند! من قسمتی از آثار رسول^(۱) را گرفتم و در آن انداختم! نفس من این کار را در نظرم آراسته ساخت ﴿۹۶﴾ موسی گفت: برو که نصیب تو از دنیا همین باشد که فقط [به دیگران] بگویی: با من تماس مگیر و نزدیک مشو! (یک تنهایی مفرط!) و زمانی معین برای [عذاب الهی] تو خواهد بود که هرگز از آن تخلف نتوانی کرد. اکنون به خدای دست‌ساز خود که عبادتش می‌کردی بنگر! بنگر چگونه آن را می‌سوزانیم و ذراتش را به دریا می‌افکنیم ﴿۹۷﴾ بدانید که خدای شما، الله است. خدایی که هیچ معبودی جز او نیست. خدایی که علم و آگاهی‌اش همه چیز را در بر گرفته است ﴿۹۸﴾

۱. عده‌ای از مفسرین گفته‌اند، منظور از آثار رسول، اثر جای پای اسب جبرئیل بر روی خاک است در آن هنگام که برای شکافتن دریا آمده بود. سامری آن اثر را دید و مشتکی از آن خاک را برگرفت و در موادی که قرار بود مجسمهٔ گوساله را بسازد ریخت تا اعجاب‌انگیز شود! و تعدادی دیگر از مفسران معتقدند که منظور از آثار رسول، قسمتی از تعلیمات موسی است که از نظر سامری و نفس او باید در آتش افکننده می‌شد.

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا
 ذِكْرًا ﴿٩١﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا
 ﴿٩٢﴾ خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿٩٣﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ
 فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿٩٤﴾ يَتَخَلَّفُونَ
 بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿٩٥﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ
 أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿٩٦﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ
 فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿٩٧﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿٩٨﴾
 لَا تَبْقَى فِيهَا غِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿٩٩﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ
 لَا عِوَجَ لَهُ، وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا
 ﴿١٠٠﴾ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفِيعَةُ إِلَّا مَنْ أذنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ،
 قَوْلًا ﴿١٠١﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ
 عِلْمًا ﴿١٠٢﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ
 ظُلْمًا ﴿١٠٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ
 ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١٠٤﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا
 فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١٠٥﴾

ای پیامبر! ما این چنین حکایت‌های پیشین را برای تو بیان می‌کنیم و بی‌شک قرآن را از جانب خودمان به تو عطا کرده‌ایم ﴿۹۹﴾ هر کس از قرآن روی بگرداند تا روز قیامت بارگناهی را به دوش خواهد کشید ﴿۱۰۰﴾ در حالی که جاودانه در آن خواهد ماند. بدانید که بد باری را در روز قیامت به دوش می‌کشند! ﴿۱۰۱﴾ و روزی که در صورت دمیده شود مجرمان را در حالی که [از شدت ضعف] چشمان‌شان کبود گشته است گرد می‌آوریم ﴿۱۰۲﴾ به آهستگی به یکدیگر می‌گویند: گویی شما بیش از ده روز [در برزخ] نبوده‌اید! ﴿۱۰۳﴾ ما به آن چه می‌گویند آگاه‌ترین به ویژه وقتی روشن‌بین‌ترین آن‌ها اظهار می‌دارد: شما بیش از یک روز درنگ نکرده‌اید! ﴿۱۰۴﴾ از تو درباره کوه‌ها می‌پرسند! بگو: خداوند آن‌ها را [متلاشی کرده و] بر باد می‌دهد ﴿۱۰۵﴾ سپس زمین را یکدست بایر و بی‌گیاه رها می‌کند ﴿۱۰۶﴾ به طوری که در آن هیچ پستی و بلندی نخواهی دید ﴿۱۰۷﴾ آن روز که همه از دعوت‌کننده الهی پیروی کنند صدایشان از عظمت خدای رحمان خفه شده است و از کسی جز صدای پایی چیزی نخواهی شنید! ﴿۱۰۸﴾ در آن روز شفاعت کسی مفید نخواهد بود مگر آن که خدای رحمان به او اجازه داده باشد و نظر و رأیش مورد رضایت خدا باشد! ﴿۱۰۹﴾ خدا، آن چه را پیش روی دارند و آن چه را که پشت سر گذاشته‌اند، می‌داند. اما هیچ کس به علم و آگاهی او احاطه ندارد ﴿۱۱۰﴾ همه چهره‌ها در آن روز در برابر خدای زنده و پاینده، خاضع و خاشع است و کسانی که با باری از ظلم و ستم آمده‌اند بی‌شک مأیوس و زیان‌کارند ﴿۱۱۱﴾ اما اهل ایمانی که عملکردی سراسر نیک و پسندیده دارد نه از ظلم و ستم می‌ترسد و نه از این که حشش پایمال شود! ﴿۱۱۲﴾ و این چنین قرآنی را به زبان روشن بر تو نازل کردیم و در آن انواع هشدارها را بیان کردیم شاید آدمیان حرمت خداوند را نگاه دارند و یا پندی تازه بگیرند ﴿۱۱۳﴾

فَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يُقَضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ، وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَاهَدْنَا
إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَإِذْ قُلْنَا
لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١١٦﴾
فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّكَمَا
مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٧﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى
﴿١١٨﴾ وَأَنْتَ لَا تَطْمَأُنُّ فِيهَا وَلَا تَضْحَى ﴿١١٩﴾ فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ
الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ
لَا يَبْئَلُ ﴿١٢٠﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لَهُمَا سَوْءَ تَهُمَا وَطَفِقَا
يَخْتَصِمَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ، وَغَوَى
﴿١٢١﴾ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ وَفَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا
جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ
عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

بدان، الله که فرمانروایی به حق است از هر چیز دیگری برتر است. و نسبت به [خواندن و نتیجه‌گیری از] قرآن عجله مکن مگر آن که وحی آن به تمامی بر تو عرضه شود! [و حقایق را آن‌گونه که هست دریایی] و همواره بگو: پروردگارا، علم و آگاهی مرا زیاد کن! ﴿۱۱۴﴾ قبل از این ما با آدم نیز پیمان بستیم اما او فراموش کرد و ما او را فرد راسخی نیافتیم! ﴿۱۱۵﴾ در آن هنگام که به فرشتگان گفتیم آدم را سجده کنید همه سجده کردند مگر ابلیس که از فرمان سرباز زد! ﴿۱۱۶﴾ گفتیم: ای آدم! این ابلیس دشمن تو و همسر توست، مراقب باش تا شما را از بهشت امن و راحت تان بیرون نکند که به زحمت خواهی افتاد! ﴿۱۱۷﴾ تو در این بهشتی که هستی هیچ‌گاه نه گرسنگی خواهی دید و نه عریان و بی‌لباس خواهی شد! ﴿۱۱۸﴾ در این بهشت نه تشنگی به سراغت می‌آید نه حرارت آفتاب آزارت می‌رساند! ﴿۱۱۹﴾ اما شیطان او را وسوسه کرد و گفت: ای آدم! آیا می‌خواهی تو را به درخت جاودانگی و فرمانروایی و قدرتی که هیچ‌گاه از بین نمی‌رود، راهنمایی کنم؟! ﴿۱۲۰﴾ بدینسان آدم و حوا از آن درخت خوردند [و بی‌درنگ پوشش بهشتی‌شان فرو ریخت] و عورت‌شان نمایان شد. آن‌گاه تلاش کردند تا از برگ‌های درختان بهشتی برای خود پوششی ترتیب دهند. بدانید که آدم نافرمانی پروردگارش را کرد و از بهشت او محروم شد! ﴿۱۲۱﴾ سرانجام خداوند او را مورد توجه قرار داد و توبه‌اش را پذیرفت و به راه درست و نجات بخش هدایتش کرد ﴿۱۲۲﴾ [خدا] گفت: همگی از بهشت و این مقام و مرتبت پایین روید، که دشمن یکدیگر خواهید بود! اما هرگاه هدایت من به سراغتان آمد هر که از آن تبعیت کند بداند که در هیچ امری نه گمراه می‌شود و نه به زحمت می‌افتد ﴿۱۲۳﴾ و هر که از یاد من روی بگرداند زندگی سخت و طاقت‌فرسایی نصیبش خواهد شد و در روز قیامت [که همه جا مملو از حقیقت است] او را نابینا محسوس خواهیم کرد! ﴿۱۲۴﴾ چنین شخصی گوید: پروردگارا چرا مرا نابینا محسوس کردی در حالی که در دنیا بینا بودم؟! ﴿۱۲۵﴾

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَتْهَا كَمَا نَسِيَ الْيَوْمَ نَسِيَ ﴿١٣٦﴾
 وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
 أَشَدُّ وَأَبْقَى ﴿١٣٧﴾ فَأَلْهَمَ يَهْدِي لَهُمْ كَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ
 يَمَسُّونَ فِي مَسْكِهِنَّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ ﴿١٣٨﴾
 وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزِمَامِ وَاجِلٍ مُّسَمًّى ﴿١٣٩﴾
 فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
 وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ
 تَرْضَى ﴿١٤٠﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفِثَنَّهُمْ فِيهِ وَرَزَقْنَاكَ مِنْ رَبِّكَ خَيْرًا وَأَبْقَى ﴿١٤١﴾ وَأَمْرٌ أَهْلَكَ
 بِالصَّلَاةِ وَأَصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ
 لِلتَّقْوَى ﴿١٤٢﴾ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ هَ أَوْلَم تَأْتِيهِمْ
 بَيِّنَاتٌ مِمَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٤٣﴾ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ
 مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
 آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى ﴿١٤٤﴾ قُلْ كُلُّ مَرِيضٍ فَرِيضٌ
 فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ﴿١٤٥﴾

[خدا] گوید: همان طور که آیات و حقایق ما، در دنیا به تو رسید و تو آن‌ها را فراموش کردی [و به هیچ انگاشتی] امروز نیز تو فراموش می‌شوی! ﴿۱۱۶﴾ این چنین جزای کسی که اسراف کند و آیات پروردگارش را باور نکند، خواهیم داد. بدانید که عذاب آخرت شدیدتر و ماندگارتر است! ﴿۱۱۷﴾ آیا این همه انسان‌هایی که قبل از اینان نابود کردیم و اکنون اینان در خانه‌های آن‌ها راه می‌روند و زندگی می‌کنند، مایه عبرت و هدایت‌شان نمی‌شود؟! به راستی در این نکات، نشانه‌هایی برای خردمندان است! ﴿۱۱۸﴾ اگر قول مهلتی که پروردگارت قبلاً داده، وجود نداشت هم اکنون و در همین دنیا مجازاتشان حتمی بود ﴿۱۱۹﴾ بر حرف‌هایی که می‌زنند صبر داشته باش! و پروردگارت را قبل از طلوع خورشید و قبل از غروبش به پاکی ستایش کن. و نیز در ساعتی از شب و ساعاتی از روز، تسبیح خداوند را به جای آور تا خشنود شوی و آرامش یابی ﴿۱۲۰﴾ اگر کسانی را از یک زندگی خوش و پر نعمت بهره‌مند کردیم تو چشم خود را به آن ندوز! زیرا این چیزها شکوفه‌های چند روزه دیاست و ما به همین وسیله آن‌ها را مورد آزمایش قرار می‌دهیم! بدان که رزق و روزی پروردگارت، بهتر و ماندنی‌تر از هر چیز دیگر است! ﴿۱۲۱﴾ خانواده خود را به اقامه نماز امر کن. و خود بر انجام آن صبر و استقامت بورز. بدان که ما هیچ روزی از تو نمی‌خواهیم زیرا خود ما روزی تو را می‌دهیم، و بدان که عاقبت خیر از آن کسانی است که حرمت اوامر خدا را نگاه می‌دارند ﴿۱۲۲﴾ و گفتند: چرا معجزه‌ای از سوی پروردگارش برای ما نمی‌آورد؟! آیا دلائل روشن [و سرگذشت اقوام گذشته] که در کتب آسمانی پیشین آمده به آن‌ها نرسیده است؟! ﴿۱۲۳﴾ اگر ما آن‌ها را قبل از نزول قرآن، نابود می‌کردیم [روز قیامت] می‌گفتند: پروردگارا! اگر پیامبری به سوی ما می‌فرستادی از راهنمائی‌های تو تبعیت می‌کردیم و امروز این چنین دلیل و رسوا نمی‌شدیم! ﴿۱۲۴﴾ بگو: همه ما در انتظار به سر می‌بریم، شما نیز منتظر بمانید به زودی خواهید فهمید چه کسی در راه خداست و چه کسی هدایت یافته است! ﴿۱۲۵﴾

۱. عملکرد در دنیا این را می‌گوید که چشم حقیقت‌بین به کارت نمی‌آید! پس در این جا به همان

صورت، ناینجا باقی بمان!

سورة الأنبياء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾
 مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُّحَدِّثٍ إِلَّا أَسْتَمَعُوهُ وَهُمْ
 يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا التَّجْوَى الَّذِينَ
 ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحْرَ وَأَنْتُمْ
 تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
 وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾ بَلْ قَالُوا أَضْغَثٌ أَحْلَمَ بَلِ
 افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوْلُونَ
 ﴿٥﴾ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ
 ﴿٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَسْأَلُوا أَهْلَ
 الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا
 لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمْ
 الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾
 لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

سوره انبیاء

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

روز حسابرسی مردم نزدیک شده، اما آن‌ها هم چنان در غفلت خویش حیرانند!
﴿۱﴾ هر آیه و پند جدیدی که از سوی پروردگارشان آمد، آن‌ها در حال بازی
روزمرگی‌شان شنیدند [و پشت سر انداختند]! ﴿۲﴾ قلب‌هایشان سرگرم چیزهای
بی‌ارزش است، [و جاهلانه به خود ظلم می‌کنند] و این ظالمان در گوش هم نجوا
می‌کنند و می‌گویند: مگر غیر از اینست که پیامبر هم بشری مثل شماست؟! با آن
که می‌بینید باز به طرف جادو می‌روید؟! ﴿۳﴾ گفت: پروردگار من از هر سخنی در
آسمان و زمین با خبر است^۱ زیرا او شنوا و داناست ﴿۴﴾ آن‌ها گفتند: [آن چه که
می‌گویند وحی خدا نیست] بلکه خواب‌های آشفته است، بلکه دروغی است که
به خدا نسبت می‌دهد، بلکه او شاعر است [اگر راست می‌گوید] برای ما معجزه‌ای
مثل معجزات پیامبران پیشین بیاورد! ﴿۵﴾ قبل از آن‌ها [اهالی] شهری که به
حقایق ایمان نیاوردند، نابود کردیم، آیا این‌ها حقایق را باور می‌کنند؟! ﴿۶﴾
و ما هیچ پیامبری قبل از تو نفرستادیم مگر مردانی که به آن‌ها وحی می‌کردیم،
اگر نمی‌دانید از اهل حقیقت پرسید! ﴿۷﴾ [بدانید که] ما پیامبران را بدن‌هایی
ندادیم که به غذا نیاز نداشته باشند! [هم‌چنین در دنیا] آن‌ها را جاودانه
نکردیم! [آن‌ها هم بشری مثل شما هستند]، سرانجام هم به وعده‌هایی
که به پیامبران داده بودیم وفا کردیم و آن‌ها و هرکس دیگر را که صلاح دانستیم
[از بلا و مصیبت‌ها] نجات بخشیدیم و کسانی که عمر و امکانات خود و مردم را
هدر می‌دادند هلاک کردیم ﴿۸﴾ کتابی برای شما نازل کردیم که ذکر شما (و راز
موفقیت شما) در آنست پس چرا در آن تعقل نمی‌کنید؟! ﴿۹﴾

۱. آن چه می‌گویم عین وحی است و دروغی به خدا نمی‌بندم.

وَكَرَّصَمْنَا مِنْ قَرِيْبَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
 آخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَحْسَوْا بِأَسْنَا إِذْ أَهْمُ مِنْهَا يَرْتَضُونَ ﴿١٢﴾
 لَا تَرْتَضُوا وَأَرْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تُسْأَلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا إِنِّي لَنَآئِنَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَلَّ تِلْكَ
 دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيْدًا خَلْمِيْنَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا
 السَّمَآءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيْنَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ
 لَهُوَآلَا تَتَّخِذْنَهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَعَلِيْنَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ
 عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ، فَيَأْذَاهُ وَرَآهَقٌ وَلَكُنَّ أَلْوِيْلُ مِمَّا نَصِفُونَ
 ﴿١٨﴾ وَلَهُ وَمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
 عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
 لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ اتَّخَذُوا أَلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾
 لَوْ كَانِ فِيهِمْ أَلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ
 عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمْ اتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِهِ أَلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مِنْ مَعِي وَذِكْرٌ
 مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

چه بسیار آبادی‌هایی که به خاطر ظلمشان نابود کردیم و به جایشان اقوام دیگری نشاندیم! ﴿۱۱﴾ آن‌ها هنگامی که احساس کردند عذاب ما آمدنی است از دیارشان پا به فرار گذاشتند! ﴿۱۲﴾ فرار نکنید! برگردید به همان زندگی پر زرق و برق‌تان! شاید [فقرا] به در خانه‌هایتان بیایند و از شما چیزی بخواهند! ﴿۱۳﴾ گفتند: ای وای بر ما که ظالمانه زندگی کردیم! ﴿۱۴﴾ پیوسته همین کلام لقلقۀ زبان‌شان بود تا این که ما همه‌شان را [چون کشتراز] درو شده و خاموش ساختیم ﴿۱۵﴾ بدانید ما آسمان و زمین و آن‌چه را بین آن‌هاست برای بازی خلق نکردیم! ﴿۱۶﴾ اگر به دنبال سرگرمی و بازیچه می‌بودیم توانایی آن را داشتیم که خودمان بازیچه‌ای خلق کنیم! [و نیاز به این همه صبر و گذشت و ارسال پیامبران و معجزات و هدایت و غیره نبود] ﴿۱۷﴾ بلکه اراده کرده‌ایم [با توجه به اختیاری که به شما داده‌ایم] حق را بر باطل بگوییم تا آن را متلاشی کند، [آن‌گاه خواهید دید که] باطل رفتنی است. پس وای بر شما به خاطر توصیف‌هایی که [از خدا] می‌کنید ﴿۱۸﴾ هر که در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست و هر که نزد اوست نه از عبادتش تکبر می‌ورزد و نه خسته می‌شود ﴿۱۹﴾ شبانه‌روز تسبیح خداوند را می‌گویند و سستی نمی‌کنند ﴿۲۰﴾ آیا آن‌ها خدایانی زمینی اختیار کرده‌اند [که می‌توانند خلق کنند] و پدیده‌هایشان را منتشر نمایند؟! ﴿۲۱﴾ بدانید اگر خدایان دیگر- چه از نوع زمینی و چه آسمانی- [در به وجود آوردن آفرینش] با الله شریک می‌بودند، بی‌شک فساد و تباهی زمین و آسمان را فرا می‌گرفت خدایی که پروردگار عرش است از وصفی که می‌کنند مبرا است! ﴿۲۲﴾ هیچ کس نمی‌تواند خدا را مورد بازخواست قرار دهد اما دیگران نسبت به عملکردشان بازخواست خواهند شد! ﴿۲۳﴾ آیا آن‌ها به جز خداوند بزرگ، خدایان دیگری را برگزیده‌اند؟ [اگر چنین است] بگو دلالتان را بیاورید! این سخن کسانی است که با من هستند و سخن کسانی است که پیش از من بوده‌اند! بدانید که اکثر آن‌ها حق را نمی‌شناسند و از آن گریزانند! ﴿۲۴﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ
 إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَ اللَّهِ
 بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ
 بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
 وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ
 ﴿٢٨﴾ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ
 جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 أَنْ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كَانَتَا ثِقَاتًا فَقَبَضْنَاهُمْمَا وَجَعَلْنَا
 مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ
 رَوَاسِيًّ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ
 يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
 آيَاتِهَا مُّعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
 وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِلبَشَرِ مِنْ قَبْلِكَ
 الْخَلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمْ الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ
 الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

ما هیچ پیامبری را پیش از تو نفرستادیم مگر آن که به او وحی کردیم که: هیچ معبودی جز من نیست پس فقط مرا پرستش کنید! ﴿۲۵﴾ و ادعا کردند خدای رحمان، فرزندی (چون عیسی مسیح و عزیز و یا از جنس فرشتگان) اختیار کرده است! خداوند سبحان از این اوهام میراست، آن‌ها فقط بندگان گرامی و محترم خدا هستند! ﴿۲۶﴾ در سخن گفتن از خدا پیشی نمی‌گیرند و همواره به دستور او عمل می‌کنند ﴿۲۷﴾ خدا از آینده و گذشته‌شان با خبر است و آن‌ها شفاعت کسی را بدون رضایت و اجازه خدا نمی‌کنند و همواره از هیبت او بیم‌ناکند ﴿۲۸﴾ بی‌شک هر کس از آن‌ها بگوید به جز او، من هم خدا هستم، جزایش جهنم است و ما این چنین کیفر ظالمان را می‌دهیم! ﴿۲۹﴾ آیا منکران حقیقت نمی‌دانند که روزی درهای آسمان‌ها و زمین بسته بود (نعمت و برکت حیات نازل نشده بود) و ما آن‌ها را گشودیم [تا حیات و زندگی جریان پیدا کند] و از آب هر چیزی را حیات و زندگی بخشیدیم؟! آیا باز هم حقایق را باور نمی‌کنند؟! ﴿۳۰﴾ و در زمین کوه‌های ثابت و پابرجایی قرار دادیم تا مایه ثبات و آرامش انسان‌ها باشند و در آن دره‌ها و راه‌هایی ایجاد کردیم تا راحت‌تر به مقصد رسند ﴿۳۱﴾ و آسمان را چون سقف محفوظی به وجود آوردیم ^(۱) [تا آدمیان در امنیت زندگی کنند] اما باز آن‌ها از آیات آن روی گردانند [و حاضر به درک حقیقت و ایمان به آن نیستند!] ﴿۳۲﴾ او کسی است که شب و روز و خورشید و ماه را خلق کرده است و هر کدام در مدار خویش شناورند! ﴿۳۳﴾ قبل از تو ما هیچ بشری را زندگی جاودان ندادیم. آیا [تو که پیامبر هستی] بمیری و آن‌ها جاودانه باشند؟! ﴿۳۴﴾ بدانید هر کس مزه مرگ را می‌چشد. و ما شما را، هم به امور شر و هم به امور خیر امتحان می‌کنیم، و [آن‌گاه به دستاوردتان] به سوی ما باز خواهید گشت! ﴿۳۵﴾

۱. جو آسمان، زمین را از برخورد اجرام آسمانی و نیز نفوذ اشعه‌های مضر و کشنده مصون می‌دارد. و از جهی باطنی می‌توان گفت، وجود کالبد روحانی از قوی‌ترین پوشش‌ها برای حفظ تمامی لایه‌های وجودی آدمی است! با این وصف، کالبد روحی همان آسمان است.

وَإِذْ آرَأَيْكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُوكَ لِالْأَهْزَاءِ أَلْهَذَا
 الَّذِي يَذْكُرْءَ الِهْتَاكَمْ وَهُمْ يَذْكُرِ الرَّحْمَنِ هُمْ
 كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾ خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ
 ءَايَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ
 إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ
 لَا يَكْفُوتَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا
 هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٩﴾ بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا
 يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ أَسْتَهْزِئُ
 بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا
 بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤١﴾ قُلْ مَنْ يَكْلُوكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
 مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾
 أَمْ لَهُمْ ءَالِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ
 أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِّنَّا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ
 وَءَابَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَا أَنَا تِي
 الْأَرْضِ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

کافران چون تو را ببینند به تمسخرت می‌گیرند [و می‌گویند]: آیا این همان کسی است که دربارهٔ خدایان شما سخن می‌گوید؟! حال آن که خودشان یاد خدای رحمان را انکار می‌کنند! ﴿۳۶﴾ انسان، عجول و شتابکار آفریده شده است! عجله مکنید به زودی نشانه‌هایم را برایتان نمایان خواهیم کرد! ﴿۳۷﴾ می‌گویند: اگر راست می‌گویید این وعده کی تحقق می‌یابد؟! ﴿۳۸﴾ آن‌گاه که منکران حقیقت بی‌هیچ یآوری نتوانند آتش الهی را از پشت و روی خود دفع کنند، خواهند فهمید! ﴿۳۹﴾ [بلکه این مجازات الهی] به طور ناگهانی گرفتارشان خواهد کرد در حالی که نه می‌توانند آن را دفع کنند و نه مهلتی به آن‌ها داده می‌شود ﴿۴۰﴾ بدان که پیامبران قبل از تو را نیز تمسخر می‌کردند، اما سرانجام، آن‌چه را به باد تمسخر می‌گرفتند دامن‌گیرشان شد! ﴿۴۱﴾ بگو: کیست که بتواند شما را از مجازات شبانه‌روزی خدای رحمان محفوظ بدارد؟! با این وجود، آن‌ها از یاد پروردگارشان روی گردانند! ﴿۴۲﴾ شاید به جز ما، خدایان دیگری دارند که از عذاب الهی مصون‌شان می‌دارند! [بدانید که آن خدایان دروغین] توانایی مراقبت از خود را ندارند [چه رسد به دیگران!] از جانب ما نیز پناهی نخواهند داشت ﴿۴۳﴾ ما این‌ها و پدرانشان را [از نعمت‌های زندگی] بهره‌مند کردیم و عمر طولانی دادیم. با این وجود آیا درک نمی‌کنند که ما عمر زمین را از جهات مختلف کم می‌کنیم! آیا آن‌ها بر امور مسلط‌اند؟! ﴿۴۴﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصَّمْعُ الدُّعَاءَ إِذَا
 مَا يَنْذُرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
 لَيَقُولُنَّ يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ
 الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ
 مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾
 وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا
 لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
 مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ
 مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾ * وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا
 بِهِ عَلِيمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي
 أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ
 لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا
 بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾
 وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾

بگو: من فقط به واسطه وحی به شما هشدار می‌دهم. اما آن‌ها گوش‌هایشان
 کر است و از این هشدارها نمی‌هراسند! ﴿۴۵﴾ اگر شمه‌ای از عذاب پروردگارت را
 درک کنند فریاد برمی‌آورند: ای وای بر ما که ظالمانه زندگی کردیم! ﴿۴۶﴾ ترازوهای
 عدالت را روز قیامت برپا می‌کنیم تا به هیچ‌کس ظلمی روا نرود. اگر عملکردی
 به قدر دانه خردل باشد، آن را به دقت محاسبه خواهیم کرد، بدانید که ما برای
 حساب کشیدن، کافی هستیم! ﴿۴۷﴾ ما به موسی و هارون کتابی عطا کردیم
 که هم ملاک تمایز حق از باطل است و هم روشنی و پند است برای آن‌ها که
 حرمت خداوند بزرگ را نگاه می‌دارند ﴿۴۸﴾ همان کسانی که در نهان نسبت به
 پروردگارشان بیم‌ناکند و از قیامت [و محاسبه عملکردها] می‌هراسند ﴿۴۹﴾ این
 قرآن با برکت است و ما آن را نازل کردیم، آیا شما آن را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۰﴾ پیش
 از این نیز به ابراهیم نیروی رشد و آگاهی [مورد نیازش] را عطا کردیم، و به موقعیت
 او دقیقاً آگاه بودیم ﴿۵۱﴾ و هنگامی که به پدر و قومش گفت: این مجسمه‌هایی
 که به پرستش آن‌ها دل بسته‌اید چیستند؟! ﴿۵۲﴾ جواب دادند: [از وقتی چشم باز
 کردیم] پدرانمان را دیده‌ایم که آن‌ها را می‌پرستیدند! ﴿۵۳﴾ ابراهیم گفت: هم شما
 و هم پدرانتان در یک گمراهی آشکار بوده‌اید! ﴿۵۴﴾ گفتند: آیا نکته حقی برایمان
 آورده‌ای یا ما را به بازی گرفته‌ای؟! ﴿۵۵﴾ ابراهیم گفت: [آری، نکته حقی آورده‌ام]
 بدانید که پروردگار شما همان پروردگاری است که آسمان‌ها و زمین را آفریده است
 و من بر این ادعا، گواهی می‌دهم ﴿۵۶﴾ به الله سوگند، چون بروید، نقشه‌ای برای
 نابودی بت‌هایتان خواهیم کشید! ﴿۵۷﴾

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كَثِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ
 ﴿٥٨﴾ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَآئِكَ إِلَهِنَا إِنَّا نَأْتُهُ وَلِمَنِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾
 قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ وَابِرْهِيمَ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَأَتُوا
 بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا أَأنتَ
 فَعَلْتَ هَذَآئِكَ إِلَهِنَا يَا بَرَهِيمَ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ وَكِبْرُهُمْ
 هَذَا فَاسْتَكَوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوا إِلَىٰ
 أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نَكَسُوا
 عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَٰؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ
 أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا
 يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أَفِ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
 أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا احْرِقُوهُ وَأَنْصُرُوا إِلَهَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ فَلَمَّا يَأْتُنَا كُوفِي بِرَدَاوَسَلَّمَ عَلَىٰ بَرَهِيمَ
 ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ وَبَجَّيْنَاهُ
 وَلُوطًا إِلَىٰ الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا
 لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

سرانجام [ابراهیم] همهٔ بت‌ها به جز بزرگ‌ترین‌شان را خرد کرد تا به سراغ آن
 بروند! ﴿۵۸﴾ گفتند: چه کسی چنین کاری با بت‌های ما کرده است؟! هر که باشد
 ظالم است! ﴿۵۹﴾ جواب دادند: شنیده‌ایم جوانی که به او ابراهیم می‌گویند چنین
 کرده است! ﴿۶۰﴾ گفتند: او را نزد انظار عمومی بیاورید تا مردم هم شاهد محاکمه‌اش
 باشند! ﴿۶۱﴾ آن‌گاه گفتند: ای ابراهیم! آیا تو این کار را با خدایان ما کرده‌ای؟!
 ﴿۶۲﴾ ابراهیم گفت: بلکه بزرگ‌ترین بت‌ها این کار را کرده باشد، [او حاضر است
 و] می‌توانید از او سوال کنید، البته اگر بت‌ها جواب‌تان را بدهند! ﴿۶۳﴾ آن‌گاه
 به درون‌شان رجوع کردند و با خود گفتند: حَقّاً که شماها ظالمید! ﴿۶۴﴾ آن‌گاه
 وجدان‌شان را زیر پا گذاشتند و گفتند: تو خوب می‌دانی که این بت‌ها حرف
 نمی‌زنند! ﴿۶۵﴾ ابراهیم گفت: پس چرا به جای خداوند، چیزهایی را می‌پرستید
 که نه می‌توانند به شما سود برسانند و نه زیان؟! ﴿۶۶﴾ وای از انحراف شما و از
 معبودهای دروغینی که به جای الله می‌پرستید! چرا تعقل نمی‌کنید؟! ﴿۶۷﴾ گفتند:
 اگر اهل عمل هستید او را بسوزانید تا با این کار خدایانتان را یاری کرده باشید!
 ﴿۶۸﴾ گفتیم ای آتش! برای ابراهیم سرد و مایهٔ سلامت باش! ﴿۶۹﴾ خواستند در مورد
 او نیرنگ دیگری ببانندیشند، که ما آن‌ها را دچار بدترین خسارت‌ها کردیم! ﴿۷۰﴾
 و ما ابراهیم و لوط را نجات دادیم و آن‌ها را به سرزمینی که برای جهانیان پیربرکت
 قرار داده‌ایم، بردیم! ﴿۷۱﴾ و به ابراهیم، اسحاق و متعاقب آن یعقوب را عطا کردیم،
 و همهٔ آن‌ها را انسان‌های صالح و نیکوکار قرار دادیم ﴿۷۲﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ
 الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا
 عَابِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَلَوْ طَاءَ آتَيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَبَجَّيْنَاهُ مِنَ
 الْقُرْبَىٰ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَاتُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ
 فَاسْقِينِ ﴿٧٤﴾ وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿٧٥﴾ وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَفَجَّيْنَاهُ
 وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ
 الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾ وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَخْتَصِمَانِ فِي الْحَرْثِ
 إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٧٨﴾
 فَهَمَمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلَّآءَ آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا
 مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٧٩﴾
 وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ
 فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾ وَسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ
 إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمِينَ ﴿٨١﴾

و آن‌ها را پیشوایانی قرار دادیم که تحت امر ما، مردم را هدایت می‌کردند. کارهای خوب و اقامه نماز و پرداخت زکات را به آن‌ها وحی کردیم، و بی‌شک همه آن‌ها ما را بنده بودند! ﴿۷۲﴾ و به لوط حکمت و علم عطا کردیم و او را از شهری که اهلش مرتکب کارهای زشت می‌شدند نجات دادیم، زیرا آن‌ها مردمی بدکاره و زشت سیرت بودند! ﴿۷۴﴾ و او را به بیکران رحمت خود داخل کردیم، زیرا در زمره صالحان بود ﴿۷۵﴾ و نوح را یاد کن که پیش از این‌ها [به درگاه ما] دعا کرد، و ما نیز دعای او را اجابت کردیم و او و خانواده‌اش را از اندوهی بزرگ نجات دادیم ﴿۷۶﴾ و او را بر مردمی که آیات به حق ما را تکذیب می‌کردند پیروز کردیم. بدانید که آن قوم عملکرد بدی داشتند [و به همین دلیل]، همه‌شان را غرق کردیم! ﴿۷۷﴾ و داود و سلیمان را یاد کن، آن هنگام که در مورد گوسفندان آن قوم که به هنگام چرای شبانه، کشتزاری را خراب کرده بودند، داوری کردند و ما نیز شاهد قضاوت آن‌ها بودیم ﴿۷۸﴾ این ما بودیم که حکم درست را به سلیمان تفهیم کردیم، و این چنین به همه آن‌ها حکمت و دانش عطا کردیم. کوه‌ها و پرندگان را در اختیار داود گذاشتیم [آن چنان که با هم] تسبیح خداوند بزرگ می‌گفتند! و ما بر همه این کارها توانا بودیم! ﴿۷۹﴾ و به او یاد دادیم که چگونه برایتان زره بسازد تا هنگام جنگ بیوشید و محفوظتان بدارد. آیا شکر این نعمت‌ها را به جا می‌آورید؟! ﴿۸۰﴾ تندباد را در اختیار سلیمان قرار دادیم تا به فرمان او در سرزمینی که با برکتش کرده‌ایم بوزد، و این ماییم که از همه چیز آگاهیم! ﴿۸۱﴾

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَن يَغْوُصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ
 ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَفِظِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى
 رَبَّهُ وَآتَى مَسْنَى الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٨٣﴾
 فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّهِ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ
 وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَى لِلْعَالَمِينَ
 ﴿٨٤﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ
 ﴿٨٥﴾ وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾
 وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَن لَّنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
 فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي
 كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَجَّيْنَاهُ
 مِنَ الْعَمَىٰ وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّا
 إِذْ نَادَى رَبَّهُ وَرَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ
 ﴿٨٩﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا
 لَهُ وَرَوَّجْنَاهُ وَإِنَّهُمْ كَانُوا يُسْأَرُونَ فِي الْخَيْرَاتِ
 وَيَدْعُونَنَا رِعَابًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴿٩٠﴾

و حتی گروهی از شیاطین را [در اختیارش گذاشتیم] تا برایش در دریاها غواصی کنند و عامل دستورات دیگرش باشند. و در تمام این موارد ما مراقب شیاطین بودیم که سرکشی نکنند ﴿۸۷﴾ و ایوب را یاد کن آنگاه که پروردگارش را دعا کرد و گفت: پروردگارا! بلایی دامنگیرم شده در حالی که تو ارحم الراحمین هستی!

﴿۸۷﴾ دعای او را اجابت کردیم و بلاها را از او دور نمودیم و خانواده‌اش را به او بازگرداندیم و همانند آن [چه را از دست داده بود] به او عطا کردیم! و این کارها رحمتی از سوی ما بود تا عبادت‌کنندگان همواره پند بگیرند! ﴿۸۸﴾ بدان که اسماعیل و ادریس و ذوالکفل^(۱)، همه‌شان اهل صبر و استقامت بوده‌اند ﴿۸۹﴾ و آن‌ها را در حوزه رحمت خویش داخل کردیم، زیرا همه‌شان عملکردی نیک و صالح داشتند ﴿۹۰﴾ و ذوالنون^(۲) (یونس) را یاد کن، هنگامی که خشمگینانه [از میان قوم خود] برفت و گمان کرد که ما بر او سخت نمی‌گیریم. [آن‌گاه که در شکم نهنگی جایش دادیم] از اعماق تاریکی فریاد برآورد که: ای خدای پاک و منزّه! هیچ معبودی جز تو نیست و من اعتراف می‌کنم که از جماعت ظالمان بوده‌ام! ﴿۹۱﴾ ما نیز دعایش را اجابت کردیم و او را غم و اندوه رها ساختیم. بدانید که ما این چنین اهل ایمان را نجات می‌دهیم ﴿۹۲﴾ و زکریا را یاد کن، هنگامی که پروردگارش را ندا داد: پروردگارا! مرا تک و تنها می‌پسند [و وارثی به من عطا کن] هر چند که تو خود از هر وارثی بهتری! ﴿۹۳﴾ پس دعای او را نیز اجابت کردیم و فرزندی به نام یحیی به او بخشیدیم و برای این کار همسر [نازای] او را بارور کردیم، زیرا آن‌ها همواره در کارهای خیر و خدمت‌رسانی شتاب می‌کردند و همیشه به درگاه ما از روی بیم و امید دعا می‌کردند و در برابر ما خاشع و فروتن بودند! ﴿۹۴﴾

۱. مشهور اینست که از پیامبران الهی بوده است، و به پاس اعمال نیکی که در طول زندگی انجام داده و همواره وفادار به عهد الهی و خادم مردم در راه خدا بوده و به او ذوالکفل یعنی صاحب بهره‌ وافی (کسی که از پادشاه وفاداریش به خاطر خدمات و اعمال صالحی که انجام داده بهره‌مند است) می‌گویند.

۲. نون: نهنگ یا ماهی بزرگ. ذوالنون: صاحب نهنگ.

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
 وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾ إِبْرَاهِيمَ إِذْ
 أَمَرْتَهُ بِأُمَّةٍ وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾
 وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَهِنَا يَارْجِعُونَ ﴿٩٣﴾
 فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَكْفُرْ
 لِسَعِيهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾ وَحَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ
 أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ
 يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِمَّنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾
 وَأَقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فِإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَرُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا يُؤْيُونََنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا
 ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 حَصْبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ
 هَؤُلَاءِ آلَ اللَّهِ مَّا وَرَدُوا هَؤُلَاءِ وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾
 لَهُمْ فِيهَا زَوْجِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

و مریم را یاد کن، که دامان خود را [از بی‌عفتی] پاک نگاه داشت و ما نیز از روح خودمان در او دمیدیم و هم او و هم فرزندش عیسی را معجزه بزرگی برای جهانیان قرار دادیم! ﴿۹۱﴾ این‌ها که به آن اشاره کردیم امت شمایند که امتی واحندند. و بدانید که من پروردگار شما هستم پس فقط مرا پرستش کنید! ﴿۹۲﴾ اما جماعتی کارشان را به تفرقه کشاندند [و این امت واحد را فرقه‌فرقه کردند]، بدانید که همه‌تان به سوی ما باز خواهید گشت! ﴿۹۳﴾ هر با ایمانی که عملکرد نیکی داشته باشد پاداش تلاشش ضایع نخواهد شد، زیرا ما بی‌کم و کاست همه را می‌نویسیم! ﴿۹۴﴾ بر اهل دیاری که نابودشان کردیم حرام است و آن‌ها باز نمی‌گردند! ﴿۹۵﴾ مگر آن که راه بر یاجوج و مأجوج باز شود و آن‌ها از هر ارتفاعی سرازیر گردند! ﴿۹۶﴾ چون وعده حق، نزدیک گردد در آن هنگام چشمان منکران حقیقت مات و مبهوت خواهند ماند در حالی که می‌گویند: ای وای بر ما که در غفلت به سر می‌بردیم و ظالمانه زندگی می‌کردیم! ﴿۹۷﴾ شما و آن چیزهایی که به جای خدا می‌پرستید هیزم‌های جهنم‌اید، پس در آن وارد شوید! ﴿۹۸﴾ اگر آن‌ها واقعاً خدایان بودند به جهنم وارد نمی‌شدند! [اما همه دروغین‌اند] و جاودانه در جهنم خواهند بود! ﴿۹۹﴾ آن‌ها در جهنم فریاد می‌کشند اما هیچ جوابی نمی‌شنوند ﴿۱۰۰﴾ اما انسان‌های شایسته‌ای که به آن‌ها وعده نیک داده‌ایم همه‌شان از این جهنمیان به دورند ﴿۱۰۱﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا أُشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ
 خَالِدُونَ ﴿١٦٢﴾ لَا يَخْزِيهِمُ الْقَرْعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ
 الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٦٣﴾
 يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا
 أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّ عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٦٤﴾ وَلَقَدْ
 كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا
 عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٦٥﴾ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ
 عَابِدِينَ ﴿١٦٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ
 ﴿١٦٧﴾ قُلْ إِنَّمَا يُوحِي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَحْدَهُ فَهَلْ
 أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٦٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ
 وَإِنِ ادْرَيْتُمْ أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٦٩﴾ إِنَّهُ يَعْلَمُ
 الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَإِنِ ادْرَيْتُمْ
 لَعَلَّهُ وَفِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٧١﴾ قُلْ رَبِّ أَحْكُم
 بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١٧٢﴾

آن‌ها صدای آتش دوزخ را نمی‌شنوند [زیرا در جایگاه امنی قرار دارند] و هرچه خواهند جاودانه برایشان مهیاست ﴿۱۰۲﴾ وحشت بزرگ [روز قیامت] آن‌ها را غمگین نمی‌کند، بلکه فرشتگان به استقبالشان می‌روند [و می‌گویند]: این همان روز خوبی است که به شما وعده داده‌اند! ﴿۱۰۳﴾ روزی که آسمان را چون طوماری در هم بیچیم و همان‌گونه که در ابتدا همه‌چیز را شروع کردیم دوباره آن را بازگردانیم! تحقق این وعده بر عهده ماست و یقیناً این کار را انجام خواهیم داد! ﴿۱۰۴﴾ ما در زبور قبل از تورات مقرر کردیم که وارث زمین، بندگان شایسته‌ام خواهند بود ﴿۱۰۵﴾ در این نکته ابلاغ روشنی برای مردم خداپرست است! ﴿۱۰۶﴾ ای پیامبر ما تو را فقط برای رحمت جهانیان فرستادیم ﴿۱۰۷﴾ بگو فقط به من وحی می‌شود که خدای شما، خدای یگانه است، آیا تسلیم او می‌شوید؟! ﴿۱۰۸﴾ و اگر [از حقیقت] روی گردانند بگو: [شاهد باشید که] همه شما را آگاهی یکسان دادم، و من نمی‌دانم وعده عذاب الهی شما دور است یا نزدیک! ﴿۱۰۹﴾ به راستی خدا، هم به آن‌چه آشکارا می‌گویید آگاه است و هم به آن‌چه کتمان می‌کنید! ﴿۱۱۰﴾ و نمی‌دانم، شاید این ماجرا آزمایشی الهی و مهلتی معین شده برای شماست! ﴿۱۱۱﴾ گفت: پروردگارا به حق حکم نما! و پروردگار بخشاینده‌ما به رغم آن‌چه می‌پندارند باز همه از او یاری می‌جویند! ﴿۱۱۲﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ كُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ
 ① يَوْمَ تَرَوُنَّهَا نَخَعًا وَتَهْلِكُ كُلُّ مَرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ
 كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَاهُ
 بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ② وَمِنَ النَّاسِ مَن
 يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ③
 كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يَضِلُّهُ وَيُهْدِيهِ
 إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ④ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ
 مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
 ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ
 لَكُمْ وَنُقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
 نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ
 وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمَرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن
 بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا
 الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ⑤

سوره حج

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای مردم حرمت پروردگارتان را نگاه دارید که زلزله روز قیامت واقعه بزرگی است!
﴿۱﴾ روزی که هر مادر شیردهنده‌ای را می‌بینید که طفل شیرخوارش را از یاد می‌برد،
و حتی هر حامله‌ای جنین خود را از عظمت آن روز می‌اندازد، و مردم را می‌بینی که
چون مستان حیران و از خود بی‌خودند اما در حقیقت مست نیستند، عذاب الهی
شدید است! ﴿۲﴾ گروهی از مردم هستند که بدون علم و آگاهی در مورد خداوند
مجادله می‌نمایند و از هر شیطان سرکشی بی‌روی می‌کنند ﴿۳﴾ بر او (شیطان) چنین
نوشته شده که هر کس او را دوست بدارد او نیز گمراهش گرداند و به عذاب آتش
راهنمائی‌اش کند! ﴿۴﴾ ای مردم! اگر در مورد زنده شدن دوباره، در شک و تردیدید
[توجه داشته باشید که] در ابتدا ما شما را از خاک آفریدیم! و آن‌گاه نطفه کردیم
سپس لخته خونی شدید و بعد پاره گوشتی به صورت تمام و ناتمام! [این کارها
را کردیم تا قدر خود را] بر شما آشکار کنیم. و در رحم‌ها آن چه را صلاح بدانیم تا
مدتی معین حفظ می‌کنیم سپس شما را چون کودکی بیرون می‌آوریم تا به رشد و
تکامل خویش برسید. برخی از شما می‌میرند و برخی دیگر به سن سالخوردگی برده
خواهند شد تا جایی که از فرط پیری هر چه را خوانده و دانسته است فراموش کند!
حتی زمین را در ابتدا خشک و مرده و بی‌گیاه می‌بینی اما هنگامی که باران را بر آن
نازل کنیم به حرکت درآمده جان می‌گیرد و متعاقب آن انواع گیاهان زیبا و شاداب
را می‌رویاند ﴿۵﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّأَرَبِّ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي
 الْقُبُورِ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
 وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٨﴾ ثَانِي عَظِيمُهُ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي
 الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾ ذَلِكَ
 بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلِيمٍ لِلْعِيبِ ﴿١٠﴾ وَمِنَ النَّاسِ
 مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ
 أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ
 هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ
 وَمَا لَا يَنْفَعُهُ وَذَلِكَ هُوَ الضَّلَلُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾ يَدْعُوا لِمَنْ
 ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَى وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾
 إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ
 يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى
 السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدَهُ وَمَا يَعِظُ ﴿١٥﴾

همه این‌ها به این دلیل است که او حق است. اوست که مرده را زنده می‌کند و بر هر کاری تواناست ﴿٦﴾ قطعاً روز قیامت آمدنی است. هیچ شکی در آن نیست و یقیناً خدا، کسانی را که در گورند، زنده برمی‌انگیزد! ﴿٧﴾ در میان مردم کسانی هستند که همواره بدون علم و آگاهی و بدون راهنمایی و کتاب روشنی به مجادله در مورد خدا می‌پردازند ﴿٨﴾ با تکبر و گردن‌کشی می‌خواهند مردم را از راه نجات بخش الهی منحرف کنند. بی‌شک در همین دنیا رسوا می‌شوند و در روز قیامت نیز عذاب سوزان را به آن‌ها می‌چشانیم! ﴿٩﴾ او اگر کسی اعتراضی کند خواهیم گفت: [این دستاورد خودت است و خداوند بزرگ به بندگان ظلم نمی‌کند! ﴿١٠﴾ برخی مردم فقط خدا را از روی حرف می‌پرستند! ﴿١١﴾ این‌گونه آدم‌ها هر وقت خیری به آن‌ها رسد نسبت به او آرامش و اطمینان پیدا می‌کنند و هرگاه بلایی دامن‌گیرشان شود از او روی برمی‌گردانند. این چنین کسان، هم در دنیا و هم در آخرت زیان می‌بینند، زبانی که کاملاً آشکار است! ﴿١١﴾ به جای خدا چیزهایی را برای نجات و آرامش خود می‌خوانند که هیچ سود و زبانی برایشان ندارد. بدانید که این اعماق گمراهی است ﴿١٢﴾ حتی گاهی کسانی را [برای نجات خویش] می‌خوانند که ضررشان نزدیک‌تر از نفع‌شان است! بی‌شک چه بد تکیه‌گاه و همنشینی انتخاب کرده‌اند! ﴿١٣﴾ خداوند بزرگ، کسانی را که به حقایق ایمان دارند و دارای عملکردی پسندیده‌اند، به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست وارد می‌کنند، و قطعاً خداوند آن‌چه بخواهد انجام می‌دهد! ﴿١٤﴾ هر کس گمان کند خداوند هرگز پیامبرش را در دنیا و آخرت یاری نمی‌کند، [بهتر است] خود را برای خفه شدن با طنابی از سقف آویزان کند تا ببیند آیا این حيله می‌تواند کینه‌اش را فرو نشاند! ﴿١٥﴾

۱. برای پرستش خدا، از علم و عمل و معرفت و صفت و نفسانیت و اسم خویش بیرون آی! از حرف و محتوای حرف به در آی! عبارت را پشت خویش افکن و معنا را از پس عبارت همه را فرو انداز و تنها سوی خدا آی تا فقط او را بینی!

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ
 ﴿١٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنَّصْرَانِي
 وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
 يَسْجُدُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ
 وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ
 النَّاسِ وَكَيْرٌ حَقًّا عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَن يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن
 مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾ هَذَا نَحْصَمَانِ
 اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ
 مِّن نَّارٍ يُصَبُّ مِن فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصْهَرُ بِهِ
 مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَلَهُمْ مَقْلَعٌ مِّن حديدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَا
 أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ
 الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
 أَسَاوِرَ مِّن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا مَّثِيًّا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

و این چنین قرآن را با آیاتی روشن‌نگر نازل کردیم. بدانید خداوند بزرگ هر که را صلاح بداند هدایت می‌کند ﴿۱۶﴾ کسانی که به حقایق ایمان آوردند و نیز یهودیان و صابئین و مسیحیان و مجوسان^(۱) و مشرکان بدانند که خداوند در روز قیامت [در مورد عملکرد آن‌ها] داوری خواهد کرد! قطعاً خداوند بر هر امری شاهد و گواه است ﴿۱۷﴾ آیا نمی‌بینی هر کس در آسمان‌ها و هر کس در زمین است و هم چنین خورشید و ماه و ستارگان و کوه‌ها و گیاهان و حیوانات و بسیاری از مردم، در حال سجده برای خداوند بزرگند؟! و بسیاری نیز گرفتار عذابند! بدان هر کس را خدا خوار کند دیگر هیچ کس احترامش نمی‌گذارد، و خداوند هر کاری را صلاح بداند انجام می‌دهد ﴿۱۸﴾ این دو گروه (اهل ایمان و بی‌ایمانان) در مورد وجود پروردگارشان به مخاصمه و جدال پرداختند. بدانید کسانی که به حقایق ایمان ندارند برایشان لباس‌هایی از جنس آتش دوخته‌اند، و آبی سوزان از بالای سرشان فرو می‌ریزند! ﴿۱۹﴾ آب سوزانی که هم درونشان را ذوب می‌کند هم پوست‌هایشان را^(۲) ﴿۲۰﴾ و گرزهای آهنین بر آن‌ها مسلط است ﴿۲۱﴾ هر گاه بخواهند از این عذاب و این غم و اندوه خارج شوند آن‌ها را به آن باز می‌گردانند [و به آن‌ها می‌گویند]: بچشید عذاب سوزان را! ﴿۲۲﴾ اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و دارای عملکردی نیک و شایسته‌اند، خداوند به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست واردشان کند و در آنجا با دستبندهایی از طلا و مروارید آراسته شوند در حالی که لباس‌شان از حریر نرم و زیباست ﴿۲۳﴾^(۳)

۱. زرتشتیان.

۲. این وضعیت متناسب با کالبد‌هایشان است. زیرا چنانکه گفته شد لباس‌ها (کالبد‌ها)ی آن‌ها از جنس آتش است. ناری است. ظاهراً این بهترین روند تطهیر برای زایل شدن اوصاف ناپسند است. در دنیا نیز این حالت ناری مشهود است و در روند تطهیر به کار می‌رود.

۳. از منظر اهل معنا، لباس حریر در این مقام، اشاره به کالبد‌های لطیف است.

وَهَدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهَدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ
 ﴿٢٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَافِكُ فِيهِ وَالْأَبَادِ
 وَمَن يُؤَدِّ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِن عَذَابِ أَلِيمٍ
 ﴿٢٥﴾ وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَن لَّا تُشْرِكْ
 بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
 السُّجُودِ ﴿٢٦﴾ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
 كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾ لِيَشْهَدُوا
 مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ
 عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
 وَأَطِعُوا الْبَاسِ الْفَقِيرَ ﴿٢٨﴾ ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ
 وَلِيُوفُوا نَدْوَاهُمْ وَلِيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾
 ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْكُمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ
 رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يَتْلَى عَلَيْكُمْ
 فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

زیرا آن‌ها به بهترین و پاکیزه‌ترین سخنان و راه‌ها هدایت شده‌اند، هدایت به راه خدوند ستودنی! ﴿۲۴﴾ کسانی که به حقایق کافر شدند و مردم را از راه خدا و مسجدالحرام باز می‌دارند [گرفتار عذاب دردناک خواهند شد!] مسجدالحرام [محل امن الهی است] که برای همهٔ مردم - چه آن‌ها که مقیم هستند و چه آن‌ها که از بیرون می‌آیند - یکسان است (همه می‌توانند از آنجا بهره‌مند گردند) و هر کس بخواهد در این سرزمین با انحراف از حقیقت، دست به ظلم و ستم زند، عذاب دردناکی به او می‌چشائیم! ﴿۲۵﴾ و یاد آر هنگامی که به ابراهیم محل خانهٔ خدا را نشان دادیم [و گفتم که] هیچ چیز را شریک من قرار مده و خانه‌ام را برای طواف کنندگان و نمازگزاران و رکوع‌کنندگان و سجده‌کنندگان پاکیزه گردان! ﴿۲۶﴾ و مردم را به حج فرا بخوان تا پیاده و یا سوار بر شترهای نحیف از راه‌های دور به سوی تو بیابند! ﴿۲۷﴾ تا منافی را که برای آن‌ها در نظر گرفتیم ببینند و در روزهای معین، به خاطر چهارپایانی که روزی آن‌ها نموده خدا را یاد کنند! از آن‌ها بخورید و فقرای بیینوا را نیز بهره‌مند کنید ﴿۲۸﴾ سپس آلودگی‌ها را از خود بردارید و نذرهایشان را ادا کنند و بر گرد خانهٔ شریف طواف کنند! ﴿۲۹﴾ حج چنین است! هر کس که حریم اوامر خداوند را محترم شمارد بی‌شک این کار نزد پروردگارش [از هر چیز دیگری] بهتر است. بدانید که دام‌ها بر شما حلال گشته است مگر آن‌چه [دستورش] برای شما بیان خواهد شد. و از کلیهٔ پلیدی‌ها، چون بتان اجتناب کنید و از سخن زور و ناحق نیز بپرهیزید. ﴿۳۰﴾

۱. خانهٔ خدا در آفاق، همان است که در مکه مکرمه است. اما در انفس، قلب مومن است. «قلب المومن عرش الرحمن». همچنین در حدیثی قدسی آمده است «زمین و آسمانم گنجایش مرا ندارند ولی قلب بندهٔ مومنم این گنجایش را دارد». قرآن نیز می‌گوید: «بدانید که خدا، بین آدمی و قلبش حائل است». انفال - ۲۴.

حَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا حَرَّمَ
 السَّمَاءَ فَتَخَظَفُهَا الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَى بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾
 ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾
 لَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ فَحَّاهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ
 ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لَّذِكْرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ
 مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةٍ الْأَنْعَامِ فَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْمَاؤُا
 وَبَشِيرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ
 قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ
 وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَالْبَدْنَ جَعَلْنَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ
 اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ
 جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعَمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَا
 لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾ لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَآؤَهَا
 وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا
 اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾ * إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ
 عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

همواره یکتاپرستانی برای خدا باشید که هیچ نوع شرکی به او نمی‌ورزند، زیرا کسی که به خداوند بزرگ شرک بورزد همانند کسی است که از آسمان سقوط کرده در بین راه پرندگان او را بریاند! یا طوفانی او را به محلی دوردست پرتاب کند!^(۳۱) آری، هر کس شعائر الهی را بزرگ و محترم شمارد بداند که این کار نشانه وجود تقوایی است که در دل خانه کرده است!^(۳۲)

در چهارپایان تا زمان معین، منافی برای شما قرار داده‌ایم [اما آن‌گاه که قرار است قربانی شوند] محل آن‌ها همان خانه شریف خداست!^(۳۳) و برای هرامتی شیوه‌ای قرار دادیم تا بر چهارپایانی که روزی آن‌ها کردیم نام خدا را ببرند! بداند که خدای شما خدای یکتاست و فقط سراپا تسلیم او باشید. ای پیامبر! به آن‌ها که در برابر او امر الهی متواضعند بشارت ده!^(۳۴) همان کسانی که وقتی نام الله به میان آید قلب‌هایشان [از عظمت الهی] مملو از خوف می‌گردد، و در مقابل مصیبت‌ها صبر و استقامت می‌نمایند و نماز به پا می‌دارند و از آن چه روزیشان کردیم دیگران را نیز بهره‌مند می‌کنند!^(۳۵) شتران گواشتی^(۳) را برای شما جزو شعائر الهی قرار داده‌ایم، در آن‌ها برای شما خیر و برکت است. [هنگام ذبح] وقتی هنوز ایستاده‌اند نام خدا را بر آن‌ها بخوانید و چون پهلوی‌شان به زمین رسید [و جان دادند] از آن‌ها بخورید، و هم فقرای قانع و هم فقرای معترض به قسمت خویش را اطعام کنید! این چنین آن نعمت‌ها را در اختیار شما گذاشتیم تا شاید شکرگزار شوید!^(۳۶) نه گوشت آن‌ها به خدا می‌رسد و نه خون آن‌ها! اما تقوای شما و حرمت نگاه داشتن شما به خدا می‌رسد! این چنین آن نعمت‌ها را در اختیار شما گذاشت تا به شکرانه‌ راهنمائی‌هایی که به شما ارزانی کرد، خداوند را به بزرگی یاد کنید. [ای پیامبر] نیکوکاران را [به پاداشی بزرگ] بشارت ده!^(۳۷) خداوند مدافع کسانی است که به حقایق ایمان آورده‌اند. بداند که خداوند بزرگ، هیچ خائن ناسپاسی را دوست ندارد!^(۳۸)

۱. این چنین کسی هیچ‌گاه در محل امن و با آسایش فرود نمی‌آید. همواره مضطرب و در معرض خطر است.

۲. کالبد‌های قابل بهره‌برداری.

أذن للذين يقاتلون بأنهم ظلموا وإن الله على نصرهم لقدير
 ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا
 رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدَمَتِ
 صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ
 كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ
 عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ
 وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
 قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ
 لُوطٍ ﴿٤٣﴾ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ
 ثُمَّ أَخَذْنَاهُمْ فَكَيْفَ كَانَتْ نَكِيرٍ ﴿٤٤﴾ فَكَانَ مِنْ قَرَابَةٍ
 أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فِيهَا خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ
 مُعْتَلَّةٍ وَقَصْرِ مَشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ
 لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا
 لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

به کسانی که مورد ظلم قرار گرفته‌اند [و جنگ بر آن‌ها تحمیل شده] اجازهٔ مقابله با دشمن داده شده است، و خداوند بر نصرت آن‌ها تواناست ﴿۳۹﴾ کسانی که از سرزمین‌شان به ناحق رانده شده‌اند آیا غیر از این می‌گفتند که: پیروندگان ما الله است؟! و اگر خداوند عده‌ای را به وسیلهٔ عده‌ای دیگر منکوب نمی‌کرد بدون شک دیرها و صومعه‌ها و معابد یهود و مسیحیان و بسیاری از مساجدی که نام الله در آن برده می‌شود ویران می‌شد. بدانید هر کس خدا را [در اجرای اوامرش] یاری کند، خداوند نیز او را یاری خواهد کرد! قطعاً خداوند مقتدر و پیروز است ﴿۴۰﴾ همان کسانی که چون بر زمین مسلط‌شان کنیم نماز به پا می‌دارند و زکات پرداخت می‌کنند و مردم را به نیکی امر کرده، و از بدی و زشتکاری نهی می‌نمایند. بدانید عاقب و نتیجهٔ همهٔ کارها با خداست! ﴿۴۱﴾ [ای پیامبر!] اگر [حقانیت] تو را تکذیب می‌کنند بدان که قبل از آن‌ها، قوم نوح و عاد و ثمود نیز پیامبران‌شان را تکذیب کرده‌اند ﴿۴۲﴾ هم چنین قوم ابراهیم و قوم لوط نیز این‌گونه عمل کردند ﴿۴۳﴾ مدین^(۱) نیز چنین بودند و موسی هم تکذیب شد! من به منکران حقیقت مهلت دادم، آن‌گاه به موقع گریبان‌شان را گرفتم. [تصور کن] مجازات من چگونه بود! ﴿۴۴﴾ چه شهرهایی را به خاطر رفتار ظالمانه‌شان نابود کردیم به گونه‌ای که سقف خانه‌هایشان فرو ریخت و چاه‌های پر آب‌شان و قصرها بلند گچکاری شده‌شان بی‌صاحب ماند! ﴿۴۵﴾ چرا مردم در زمین سیر نمی‌کنند تا دارای قلب‌هایی شوند که با آن حقایق را درک کنند، و یا صاحب گوش‌هایی شوند تا [ندای حقیقت] را بشنوند، زیرا در غیر این صورت با آن که چشم‌ها در ظاهر کور نیستند، اما قلب‌هایی که در سینه‌ها می‌تپد نسبت به درک حقایق نابینا می‌گردند! ﴿۴۶﴾

۱. قوم شعیب پیامبر.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا
 عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن
 قَرْيَةٍ أَمَلَتْ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْنَا إِلَيْهَا الْمَصِيرُ
 ﴿٤٨﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا كُفْرٌ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَأَلَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾
 وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا
 إِذَا تَمَنَّى الْفَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقَى
 الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكُمُ اللَّهُ ءَايَاتِهِ ءَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾ لِيَجْعَلَ
 مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ
 قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَلِيَعْلَمَ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ
 فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادٍ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى
 تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

از تو شتابانه عذاب الهی را خواستارند! بدانند که خداوند بزرگ هرگز از وعده خود تخلف نمی‌کند! یک روز در نزد پروردگارت همانند هزار سال شماسست که می‌شمرند! ﴿۴۷﴾ و چه شهرهایی که اهلش ظالمانه رفتار کردند و من به آن‌ها مهلت دادم! سپس به موقع گریبان‌شان را گرفتم و سرانجام کارشان با من بود! ﴿۴۸﴾ [ای پیامبر!] بگو: ای مردم، من برای شما یک هشداردهنده آشکارم ﴿۴۹﴾ بدانید کسانی که به حقایق ایمان آورده و عملکردی سراسرنیک و پسندیده دارند مغفرت و رزق با ارزشی برایشان مهیاست! ﴿۵۰﴾ و کسانی که برای رد و تخریب آیات و نشانه‌های حق، تلاش می‌کنند بدون شک اهل جهنم‌اند ﴿۵۱﴾ ما هیچ فرستاده و پیامبری را قبل از تو نفرستادیم مگر آن که آرزو می‌کرد بتواند [از قدرت کلمات و آیات الهی بهره بگیرد] و شیطان [برای جلوگیری از این امر] در آرزویش القائاتی می‌افکند [تا به این هدف نرسد] اما خداوند القائات شیطان را از بین می‌برد و آیات خود را استحکام می‌بخشید. بدان که خداوند بزرگ آگاه و حکیم است! ﴿۵۲﴾ هدف آن بود که القائات شیطان مایه آزمایش کسانی گردد که یا سنگدل‌اند و یا قلب و فهم‌شان [نسبت به درک حقایق] بیمار و ناتوان است. بدون شک ظالمان گرفتار عداوتی بزرگند ﴿۵۳﴾ تا آن‌ها که دانش عطایشان شده بفهمند که قرآن حق است و از جانب پروردگارت آمده، آن‌گاه به آن ایمان بیاورند. قلب‌هایشان تسلیم حق شود [و به مقام آرامش برسند] بدانید خداوند بزرگ کسانی را که به حقایق ایمان بیاورند به راه راست و درست هدایت می‌کند ﴿۵۴﴾ هنوز که هنوز است منکران حقیقت در مورد قرآن در شک و تردیدند مگر این که روز قیامت به طور ناگهانی فرا برسد، و یا عذاب روزی که در آن دیگر کاری از کسی برنمی‌آید گرفتارشان کند! ﴿۵۵﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَأَلْزَمَ الْإِيمَانُ
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
 مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا
 أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ
 خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٥٨﴾ لِيَدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ
 وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾ ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ
 مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
 لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي
 النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
 بَصِيرٌ ﴿٦١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾
 الْمُرْتَدَّانِ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَفُصِّحُ الْأَرْضُ
 مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

حکومت مطلق در آن روز از آن خداست و میان‌شان قضاوت خواهد کرد و سرانجام کسانی که به حقایق ایمان آوردند و عملکردی نیک و شایسته داشته‌اند در بهشت‌های پر نعمت جای خواهند گرفت ﴿۵۶﴾ و کسانی که کفر ورزیدند و آیات [نجات‌بخش] ما را انکار کردند به عذابی خوارکننده گرفتار آیند ﴿۵۷﴾ هم چنین کسانی که در راه خدا هجرت کردند سپس کشته شدند و یا مردند، خداوند همه‌شان را به رزقی نیکو روزی می‌دهد. قطعاً خداوند بزرگ بهترین روزی دهنندگان است ﴿۵۸﴾ و بی‌شک خدا آن‌ها را به مکانی وارد می‌کند که باعث رضایت و خشنودیشان خواهد بود. بدانید که خداوند آگاه و بردبار است ﴿۵۹﴾ آن کس که به ناحق مجازات شده است اگر به همان اندازه تلافی کند و سپس بر او [چیره شوند] و ستم کنند، بدون شک خداوند یاری‌اش خواهد کرد. و خداوند بزرگ عفونکننده و آمرزنده است ﴿۶۰﴾ این بدان سبب است که خداوند شب و روز را از دل یکدیگر بیرون می‌آورد! به راستی خداوند شنوا و بیناست! ﴿۶۱﴾ و نیز بدان سبب است که بفهمید خداوند بزرگ حق است، و به جای او آن‌چه را [که نجات‌بخش] می‌خوانید باطل است! و خداوند بلندمرتبه و بزرگ است ﴿۶۲﴾ آیا نمی‌بینید خداوند از آسمان باران نازل می‌کند، تا زمین سبز گردد؟! بدان که خداوند بزرگ، نکته‌سنج و آگاه است ﴿۶۳﴾ آن‌چه در آسمان‌ها و آن‌چه در زمین است از آن اوست، حال آن که خداوند بی‌نیاز و ستودنی است ﴿۶۴﴾

۱. وضع همیشه به یک منوال نیست، هر کسی طعم پیروزی و شکست را می‌چشد. چنان که همیشه نور نیست گاهی هم تاریکی شب می‌آید. این قانون آفرینش است. مهم اینست که در هر شرایطی تسلیم خداوند حکیم باشیم، پیروزی واقعی اینست!

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَأَلْفَلَاكَ تَجْرِي
 فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا
 بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ الَّذِي
 أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾
 لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنْزِعْنَاكَ
 فِي الْأَمْرِ وَاذْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾
 وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾ اللَّهُ يُحْكُمُ
 بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾
 أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۖ إِنَّ
 ذَلِكَ فِي كِتَابٍ ۖ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ
 عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذْ أَنْتَ عَلَىٰ عَائِيهِمْ ءَايَتُنَا
 بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ
 يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ ءَايَتِنَا قُلْ أَفَأَنْبِيءُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ
 ذَلِكَُمُ النَّارِ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَشَّ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

آیا نمی‌بینی خداوند بزرگ آن چه در زمین وجود دارد در اختیار شما گذاشته است؟! حتی کشتی‌یی^(۱) که در دریا به پیش می‌رود به امر اوست! او [با قدرت و قوانین خود] آسمان را نگاه داشته که - جز به فرمانش- بر زمین سقوط نکند! حقیقتاً خداوند نسبت به مردم، رؤف و مهربان است^(۲) او کسی است که به شما زندگی بخشید سپس همه‌تان را می‌میراند و دوباره زنده می‌کند، [با همه این احوال] باز انسان ناسپاسی می‌کند!^(۳) برای هرامتی راه و رسمی قرار دادیم که به واسطه آن عبادت می‌کنند، پس در این امر نباید با تو به نزاع برخیزند! اما تو مردم را به سوی پروردگارت دعوت کن زیرا تو همواره بر هدایت راست و راستین قرار داری^(۴) و اگر با تو به مجادله برخاستند بگو: خداوند نسبت به عملکردتان [از هر کس دیگری] آگاه‌تر است!^(۵) خداوند بزرگ میان شما در مسائل مورد اختلافتان در روز قیامت قضاوت خواهد کرد^(۶) آیا نمی‌دانی که خداوند بزرگ از هر چه در آسمان و زمین است باخبر است، همه این‌ها در کتابی [نوشته شده] است، و این کار برای خدا بسیار آسان است^(۷) آن‌ها به جای خداوند، چیزهایی را می‌پرستیدند که هیچ دلیل آسمانی ندارد و بر آن نیز آگاه نیستند. حقیقتاً ظالمان یآوری ندارند!^(۸) وقتی آیات روشنگر ما بر آن‌ها خوانده می‌شود نشانه‌های انکار را در چهره کافران می‌بینی! چنان خشمگین می‌شوند که می‌خواهند بر آن‌ها که آیات خدا را می‌خوانند حمله‌ور شوند! بگو: آیا می‌خواهید شما را به چیزی بدتر از آن آگاه کنم! بدتر از آن آتشی است که خداوند به منکران حقیقت وعده داده است. و چه سرنوشت بدی خواهد بود!^(۹)

۱. برخی از اهل معنا، فُلک را وسیله یا کالبدی می‌دانند که سالک را در بحر ملکوت نفس، انتقال داده تا برکت و فضل الهی را به دست آورد.
 ۲. سماء را عالم روحانیات و ارض را عالم جسمانیات دانسته‌اند. این دو همواره باید در یک هماهنگی الهی به سر برند تا جریان هستی به روند حیات خود ادامه دهد.

يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاَسْتَمِعُوا لَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ
وَإِنْ يَسْأَلْهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا لَآيَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ
الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٦﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ
لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٧﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا
وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٨﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٩﴾ يَأْتِيهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ
وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٨٠﴾ وَجَاهِدُوا فِي
اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ
فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ
الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٨١﴾

ای مردم! برای شما مثالی زده شده، به آن گوش فرا دهید. کسانی را که به جای الله به خدایی می‌خوانید، هرگز توانایی خلق یک مگس را هم ندارند حتی اگر همه‌شان جمع شوند [و دست به دست هم دهند!] اگر مگسی چیزی از آنها بریابد نمی‌توانند از او پس بگیرند، هم طالب و هم مطلوب هر دو ناتوانند! ﴿۷۳﴾

قدر منزلت خداوند بزرگ را آن‌چنان که باید، نشناخته‌اند. خداوند قدرتمند و پیروز است ﴿۷۴﴾ خداوند هم از فرشتگان و هم از آدمیان پیامبرانی برگزیده است. بدانید که خداوند شنوا و بیناست ﴿۷۵﴾ و از آینده و گذشته‌شان باخبر است و بی‌شک تمامی امور به خداوند باز می‌گردد ﴿۷۶﴾ ای همه کسانی که به حقایق ایمان آورده‌اید! رکوع کنید و به سجده روید و پروردگارتان را عبادت نمایید و همواره اعمال خیر انجام دهید، امید آن که رستگار شوید! ﴿۷۷﴾ و در [راه] خداوند آن‌گونه که شایسته است جهاد نمایید زیرا او شما را انتخاب کرده است! بدانید که در دین هیچ مشقت و سختی برایتان قرار نداده، زیرا همان آیین پدرتان ابراهیم است. او همه شما را مسلمان نامیده چه آن زمان و چه در این زمان! تا پیامبر گواه و الگوی شما باشد و شما نیز گواه و الگوی همه مردم! پس نماز به پای دارید و زکات پرداخت کنید و به خدا توسل جویید، که او دوست و تکیه‌گاه شماست، و خدا چه دوست و یاور خوبی است! ﴿۷۸﴾

۱. هم عبادت‌کنندگان‌شان ضعیف‌اند و هم معبودان دروغین‌شان!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
 ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
 فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَى
 أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾ فَمَنْ
 ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ
 يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ
 الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ
 سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾
 ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
 الْمُضْغَةَ عِظْلًا فَكَسَوْنَا الْعِظْلَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا
 آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ
 لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ
 خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

سورة المؤمنون

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بدون شک اهل ایمان رستگارند! ﴿۱﴾ همان کسانی که متواضعانه نماز می‌گزاردند و از بیهوده‌گویی بدورند ﴿۲﴾ کسانی که زکات پرداخت می‌کنند ﴿۳﴾ و دامان خود را از آلودگی حفظ می‌نمایند ﴿۴﴾ مگر آن که با همسرانشان و یا کنیزانشان ﴿۵﴾ همبستر شوند، که در این صورت مورد ملامت قرار نمی‌گیرند ﴿۶﴾ و اگر کسی جز از این طریق، دنبال راه دیگری برود بی‌تردید تجاوزگر است! ﴿۷﴾ اهل ایمان کسانی هستند که هم نسبت به اماناتی که به آن‌ها سپرده شده و هم به عهدی که بسته‌اند وفادارند و آن را رعایت می‌نمایند ﴿۸﴾ هم آن‌ها که به عبادت‌ها اهمیت می‌دهند و آن را زنده نگاه می‌دارند ﴿۹﴾ این‌ها وارثان [حقیقی میراث الهی‌اند] ﴿۱۰﴾ کسانی که بهشت برین را ارث می‌برند و در آن جاودانه‌اند ﴿۱۱﴾ به راستی انسان را از عصاره گل آفریدیم ﴿۱۲﴾ سپس او را به صورت نطفه‌ای در یک جای مطمئن (رحم) قرار دادیم ﴿۱۳﴾ آن‌گاه از نطفه، لخته خونی آفریدیم و آن لخته خون را به پاره گوشتی بدل کردیم سپس اسکلتش را ساختیم و بر آن گوشت رویاندیم و سرانجام او را به شکل جدیدی درآوردیم. حقیقتاً بزرگ است خدایی که بهترین خلق‌کنندگان است! ﴿۱۴﴾ و بعد [از همه این کارهای شگفت] بالاخره همه‌تان خواهید مرد! ﴿۱۵﴾ و در روز قیامت دوباره زنده خواهید شد [تا دستور اعمالتان را] ببینید ﴿۱۶﴾ و راستی ما بر فراز شما هفت راه قرار دادیم ﴿۱۷﴾ و هرگز از مخلوقات غافل نیستیم ﴿۱۸﴾

۱. همبستر شدن با کنیزانی که سرپرستی آن‌ها را عهده‌دار می‌باشند شرایط خاصی دارد که در کتب فقهی مفصل در این باره آمده است. شرایطی که در بسیاری از جهات همان شرایط همسران می‌باشد. در معنایی باطنی، این همسران به مثابه نیروهای مکملی هستند که سالک را در سلوک یاری می‌دهند. دگروانثی دونیروی هستی‌ساز به شمار می‌روند.

۲. برخی به هفت آسمان تعبیر کرده‌اند اما بهتر دیده شد همان «راه» باقی بماند!

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَتْهُ فِي الْأَرْضِ ۖ وَإِنَّا عَلَىٰ
 ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ
 وَأَعْنَابٍ لَّكُم فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَجَرَةً
 تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذَّهْنِ وَصَبِغٍ لِللَّاكِلِينَ ﴿٢٠﴾
 وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسْقِيَهُم مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا
 مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ
 ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
 مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا
 الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جَنَّةٌ مَّا يَتَّبِعُهُ فَإِنِ حِينٍ
 ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ
 الْفُلْكَ يَا عِمِّيْنَا وَوَحِينَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ
 الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۖ وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَفُونَ ﴿٢٧﴾

از آسمان آبی به اندازه نازل کردیم و آن را [در مخازنی] در زمین نگه داشتیم، حال آنکه بر نبود کردن آن توانائیم! ﴿۱۸﴾ و به واسطهٔ آن آب باغ‌هایی از درختان نخل و انگور برایتان ایجاد کردیم که در آن میوه‌های بسیاری است و شما از آن می‌خورید ﴿۱۹﴾ و درختی در طور سینا^(۱) می‌روید که روغنی می‌دهد^(۲) و از آن [روغن] طعامی قابل خوردن تهیه می‌گردد! ﴿۲۰﴾ در وجود چهارپایان نیز برای شما عبرتی است از آن چه در بطن‌شان است شما را سیراب می‌کنیم. از گوشت آن‌ها می‌خورید و از منافع دیگری که برای شما دارند بهره‌مند می‌شوید ﴿۲۱﴾ و هم بر آن‌ها و هم بر کشتی‌ها سوار می‌شوید ﴿۲۲﴾ ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و به آن‌ها گفت: ای قوم من! خدا را بپرستید که جز او هیچ خدایی [و فریادرسی] برای شما نیست، چرا از عاقبت عملکردتان [پروا نمی‌کنید؟! ﴿۲۳﴾ اشراف کافر قومش گفتند: این نوح کسی نیست جز بشری مثل شما، با این حرف‌ها می‌خواهد بر شما مسلط شود! اگر خدا می‌خواست [پیامبری بفرستد] حتماً فرشتگانی را می‌فرستاد، تا به حال چنین چیزی حتی از نیاکان مان نشنیده‌ایم! ﴿۲۴﴾ نوح فقط یک مرد جن‌زده است! چند صبحی به او مهلت دهید [شاید خوب شود و یا بمیرد] ﴿۲۵﴾ نوح گفت: پروردگارا! حال که مرا تکذیب می‌کنند یاریم کن! ﴿۲۶﴾ سرانجام به او وحی کردیم تا زیر نظر ما و با بهره‌گیری از وحی ما، کشتی الهی را بسازد و هنگامی که دستور ما صادر شد و آب از تنور جوشیدن گرفت^(۳)، به او گفتیم: از هر حیوانی یک جفت به همراه خانواده‌ات سوار کشتی کن [تا نجات یابند] البته به جز کسانی که قبلاً وعدهٔ هلاک‌شان را داده‌ایم! و دیگر در مورد این ظالمان با من سخن مگو که همه غرق شدند! ﴿۲۷﴾

۱. کوهی که موسی برای عبادت به آنجا رفت.

۲. بسیاری آن را درخت زیتون دانسته‌اند. در آیه نور آمده است که چراغ الهی به تمثیل از روغن زیتون روشن است!

۳. جوشیدن آب از تنوری که در آن نان می‌پزند علامت بود برای آن که بدانند موقع سوار شدن بر کشتی فرا رسیده است. و از منظر باطنی جوششی است که در سینهٔ سالک هنگام گذر از موقفی به موفق دیگر اتفاق می‌افتد.

فَإِذَا أَسْتَوَيْتِ أَنْتَ وَمَعَكَ عَلَى السَّمَاءِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٨﴾ وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ
خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِن كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤١﴾ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ عَبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٤٢﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةَ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ
مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٤٣﴾ وَلَئِن أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذًا لَخٰسِرُونَ
﴿٤٤﴾ أَيْعِدُكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظْمًا أَنَّكُمْ مُخْرَجُونَ
﴿٤٥﴾ هِيَ هَاتِ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٤٦﴾ إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا
الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٤٧﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا
رَجُلٌ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾ قَالَ رَبِّ
أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَّبْتَنِي ﴿٤٩﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ﴿٥٠﴾
فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ عُثَاءً فَبَعَدَ لِلْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٥٢﴾

و هنگامی که تو و همهٔ کسانی که با تو هستند بر کشتی سوار شدید بگو: الحمد لله که ما را از دست قوم ظالمان نجات داد! ﴿۲۸﴾ و بگو: پروردگارا! مرا در جایی امن و با برکت فرود آر، زیرا تو بهترین راهبرانی ﴿۲۹﴾ قطعاً در همهٔ این‌ها، عبرت‌هایی است و ما فقط مورد آزمایش بوده‌ایم ﴿۳۰﴾ آن‌گاه بعد از آن‌ها مردمی دیگر بیافریدیم ﴿۳۱﴾ و به سوی آن‌ها نیز پیامبری فرستادیم تا بگوید: خدا را بپرستید که هیچ خدایی [و فریادرسی] جز او برای شما نیست! چرا [از عاقبت علم‌کردتان] پروا نمی‌کنید؟! ﴿۳۲﴾ و اشراف قومش - همان‌هایی که حقایق را انکار می‌کردند و دیدار آخرت را تکذیب می‌نمودند و در این دنیا عیش و نعمت‌شان داده بودیم - گفتند: این مرد چیزی نیست مگر بشری مثل شما! هرچه شما می‌خورید او هم می‌خورد و هرچه می‌آشامید او نیز می‌آشامد! ﴿۳۳﴾ اگر بشری مثل خودتان را اطاعت کنید، بی‌تردید زیان کرده‌اید! ﴿۳۴﴾ آیا به شما وعده می‌دهد وقتی مرید و تبدیل به مشتی خاک و استخوان شدید دوباره شما را [زنده از قبر] بیرون می‌آورند؟! ﴿۳۵﴾ وعده‌هایی که به شما می‌دهند بعید است بعید! ﴿۳۶﴾ زندگی دنیا چیزی نیست مگر همین که [می‌بینید غیر از این چیز دیگری نیست] عده‌ای می‌میریم و عده‌ای به دنیا می‌آییم! مسلماً هیچ کدام مان دوباره زنده نخواهیم شد! ﴿۳۷﴾ این شخص مردی است که بر خدا دروغ می‌بندد و ما او را باور نداریم ﴿۳۸﴾ گفت: پروردگارا! حال که مرا تکذیب کردند یاریم کن! ﴿۳۹﴾ [خدا] گفت: به زودی از اندیشه و عمل‌کردشان پشیمان خواهند شد! ﴿۴۰﴾ سرانجام صیحه‌ای مرگبار و به حق، آن‌ها را فرا گرفت و همه‌شان را چون گیاهی خشکیده نمودیم. [رحمت الهی] از جماعت ظلم پیشه دور باد! ﴿۴۱﴾ باز بعد از آن‌ها مردمانی دیگر آفریدیم ﴿۴۲﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا
 تَتْرَآكُلُ مَا جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا
 وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبَعَدَ الْقَوْمَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَى
 وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوا أُنزِلُوا إِلَيْنَا مِثْلَ مَا
 أَنْزِلْتُمْ لَنَا وَعِدُوا لَنَا وَإِن كُنْتُمْ لَنَا بَاقِينَ ﴿٤٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ
 ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ وَجَعَلْنَا
 ابْنَ مَرْيَمَ وَآمَةَ نَسَبًا لِيُذَكَّرَ بِهِ السُّعْيَاءُ الَّتِي أَفْرَأْنَ وَإِنَّكَ لَرَأْسُ
 الْعُرْسِ ﴿٥٠﴾ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا
 تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ
 فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ
 فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّى حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ
 بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نَسْرِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ
 ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

[وقتی زمان مرگ فرا رسد] هیچ امتی نه بر اجل خود سبقت گیرد و نه لحظه‌ای تأخیر کند ﴿۴۳﴾ سپس پیامبران را پی‌درپی فرستادیم، اما هر گاه پیامبری به سوی امتی آمد تکذیبش کردند و ما نیز این امت‌ها را یکی پس از دیگری به دیار هلاکت فرستادیم، تا فقط داستان ماجرای شان را بر سر زبان‌ها جاری کنیم! [از رحمت الهی] دور باد قومی که حقایق را باور نمی‌کنند! ﴿۴۴﴾ سپس موسی و برادرش هارون را با معجزات و دلایل روشن فرستادیم ﴿۴۵﴾ آن‌ها هم به سوی فرعون و درباریان‌ش که همه نسبت به حق متکبر بودند و خود را برتر می‌پنداشتند! ﴿۴۶﴾ گفتند: آیا می‌خواهید به دو بشری که مثل ما هستند و قوم و قبیله‌شان همگی بنده‌ما بودند، ایمان بیاورید؟! ﴿۴۷﴾ سرانجام موسی و هارون را تکذیب کردند و در نتیجه همگی هلاک شدند ﴿۴۸﴾ در حالی که ما به موسی کتاب دادیم، امید آن‌که [به راه نجات] هدایت شوند ﴿۴۹﴾ وجود عیسی و مادرش را آیه و معجزه‌ای قرار دادیم و آن‌ها را در قلمرو بلند امنی گذاشتیم که آبی جاری داشت! ﴿۵۰﴾ ای پیامبران! از نعمت‌های پاکیزه‌ی خداوند بخورید و اعمال نیک و شایسته انجام دهید و بدانید که من از عملکرد شما آگاهم! ﴿۵۱﴾ [در حقیقت] این دین شما، دین واحد است و من پروردگار شما هستم، پس فقط از من پروا داشته باشید! ﴿۵۲﴾ اما سرانجام دین خود را فرقه‌فرقه کردند و هر فرقه‌ای به آن چه دارد دلخوش گشته است! ﴿۵۳﴾ پس آن‌ها را چندی در جهل و گمراهی‌شان رها کن [تا یا مرگ‌شان فرا رسد و یا دچار عذاب الهی گردند] آیا می‌پندارند آن مال و فرزندی که به آن‌ها دادیم ﴿۵۴﴾ برای اینست که تلاش می‌کنیم به آن‌ها خیر و برکت برسانیم؟! واقعاً آن‌ها حقایق را درک نمی‌کنند! ﴿۵۵﴾ بدانید آن‌ها که از خوف پروردگارشان بیمناکند ﴿۵۶﴾ و آن‌ها که به آیات نجات‌بخش پروردگارشان ایمان دارند، ﴿۵۸﴾ و کسانی که به پروردگارشان شرک نمی‌ورزند، ﴿۵۹﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءً آتَاً وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾
 أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَاهِقُونَ ﴿٦١﴾ وَلَا تَكْلَفْ
 نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
 ﴿٦٢﴾ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَلٌ مِّنْ دُونِ ذَلِكَ
 هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ﴿٦٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ
 يَجْعَرُونَ ﴿٦٤﴾ لَا تَجْعَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا لَا تَنْصُرُونَ ﴿٦٥﴾ قَدْ كَانَتْ
 آيَاتِي تُتلىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰٰ أَعْقَابِكُمْ تَنْكِبُونَ ﴿٦٦﴾
 مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَلِيمًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ
 جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ
 فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ
 وَأَكْثَرُهُم لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ
 السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ
 عَنِ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧١﴾ أَمْ لَسَّ لَهُمْ خِرَاجٌ فَخَرَجَ رِبِّكَ خَيْرٌ
 وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّا لَنَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾
 وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنُكَيِّبُونَ ﴿٧٤﴾

و آن‌ها که پرداختنی‌ها را پرداخت می‌کنند و با وجود این که باز از این که به سوی پروردگارشان رهسپارند قلب‌هایشان در هراس است! ﴿٦٠﴾ همه این‌ها [کسانی هستند که] در انجام نیکی‌ها شتاب می‌کنند و از دیگران پیشی می‌گیرند! ﴿٦١﴾ ما هیچ‌کس را بیش از طاقتش تکلیف نکرده‌ایم، زیرا نزد ما کتابی است که بر اساس حق سخن می‌گوید [و تقدیر می‌کند]، و قطعاً بر آن‌ها ستم نخواهد رفت ﴿٦٢﴾ دل‌های مخالفان از نتیجه اعمالشان در بی‌خبری است. غیر از این کارها، عملکرد دیگری نیز دارند که پیوسته مرتکب می‌شوند! [و ما از آن آگاهیم] ﴿٦٣﴾ هنگامی که مرفهین آن‌ها را دچار عذاب کنیم آن‌گاه همه‌شان استغاثه کرده ناله سر می‌دهند ﴿٦٤﴾ ناله و فریاد نکنید که امروز از سوی ما هیچ کمکی به شما نخواهد رسید! ﴿٦٥﴾ در دنیا آیات [نجات‌بخش] من بر شما خوانده می‌شد اما شما از آن روی برمی‌گردانیدید و به عقب باز می‌گشتید! ﴿٦٦﴾ نسبت به آن تکبر می‌ورزیدید و در شب نشینی‌هایتان به بدگوئی می‌پرداختید! ﴿٦٧﴾ چرا آن‌ها در این آیات تدبیر نمی‌کنند؟! شاید مطالبی انحصاری به آن‌ها رسیده که به نیاکان‌شان نرسیده است؟! ﴿٦٨﴾ و شاید هم پیامبرشان را نشناخته انکار می‌کنند؟! ﴿٦٩﴾ و شاید هم می‌گویند او دیوانه است؟! نه! قطعاً او حق را به آن‌ها رسانده، اما اکثرشان از حق کراهت دارند! ﴿٧٠﴾ اگر قرار بود که حق از پی‌هوس‌های آن‌ها برود تاکنون سراپای آسمان‌ها و زمین و هر که را در آن‌ها سست فساد و تباهی فرا گرفته بود! ما فقط اندرزشان داده‌ایم اما آن‌ها از این پند و اندرز هم روی‌گرداندند! ﴿٧١﴾ شاید هم تو از آن‌ها مزدی می‌طلبی؟! [اما می‌دانی که] مزد پروردگارت بهتر [از هر مزد دیگری] است و او بهترین روزی‌دهندگان است ﴿٧٢﴾ یقیناً تو آن‌ها را در همه امور به راه راست و درست دعوت می‌کنی ﴿٧٣﴾ به راستی کسانی که به آخرت ایمان نمی‌آورند از راه درست و نجات‌بخش انحراف یافته‌اند ﴿٧٤﴾

* وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرِّ الْجُوفِ فِي طُعَيْنِهِمْ
 يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ
 وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
 إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
 وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ
 وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتَلَفُ
 اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ
 الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا إِذْنَا
 لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا لَئِن كُنَّا تُرَابًا وَآءِذَا هَذَا مِنْ قَبْلُ
 إِن هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ
 فِيهَا إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا
 تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
 الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْ
 يَدِينُهُ مَلَكَوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ
 كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنِّي لَسِحْرُونَ ﴿٨٩﴾

[برخی چنان لجو چند] اگر به آن‌ها رحم کنیم و مصیبتی را که دامن‌گیرشان شده
 برطرف کنیم باز سرسختانه در کفر و طغیان، سرگشته و حیران باقی می‌مانند
 ﴿۷۵﴾ ما آن‌ها را گرفتار عذاب الهی کردیم زیرا هیچ تواضع و فروتنی نسبت به
 پروردگارشان ندارند و به درگاهش تضرع و زاری نمی‌کنند ﴿۷۶﴾ وقتی دروازه
 عذاب سخت را بر روی آن‌ها بکشایم دیگر از همه‌جا ناامید می‌گردند! ﴿۷۷﴾ او
 کسی است که برایتان شنوایی، بینایی و دل پدید آورد! اما چه اندک و کم‌ارزش
 است شکرگزاری‌تان! ﴿۷۸﴾ او کسی است که شما را در زمین آفرید [با این وجود]،
 به سویش جمع خواهید شد ﴿۷۹﴾ او کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند.
 حتی گردش شب و روز به خاطر اوست. چرا تعقل نمی‌کنید؟! ﴿۸۰﴾ نه! آن‌ها هم،
 همان [باطیلی را] می‌گویند که پیشینیان‌شان می‌گفتند! ﴿۸۱﴾ گفتند: آیا هنگامی
 که مُردیم و تبدیل به مستی خاک و استخوان شدیم دوباره زنده خواهیم شد؟!
 ﴿۸۲﴾ پیش از این نیز به ما و پدرانمان چنین وعده‌هایی داده‌اند! این حرف‌ها فقط
 افسانه‌های پیشینیان است ﴿۸۳﴾ بگو: پس این زمین و موجودات روی آن، متعلق
 به کیست [از کجا آمده است]؟! اگر می‌دانید [بگوئید]! ﴿۸۴﴾ به زودی خواهند
 گفت از آن خداست! بگو: آیا اکنون پند نمی‌گیرید؟! ﴿۸۵﴾ بگو: چه کسی پروردگار
 آسمان‌های هفت‌گانه و پروردگار عرض عظیم است؟! ﴿۸۶﴾ به زودی خواهند گفت
 از آن خداست! ﴿۸۷﴾ بگو: چرا حرمت نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۸۷﴾ بگو: ملکوت و تقدیرات
 هر موجودی به دست کیست؟! و چه کسی است که به دیگران پناه می‌دهد، اما
 خود به پناه کسی نیاز ندارد؟! اگر می‌دانید [بگوئید]! ﴿۸۸﴾ به زودی خواهند گفت
 از آن خداست! بگو: به کدامین سو جادو شده‌اید؟! ﴿۸۹﴾

۱. «لَقَدْ» (از آن خداست) جواب صحیح و مناسبی برای سؤال‌های پرسیده شده، نیست. گویی مشرکان
 دست به استهزاء می‌زنند تا حقیقت مطلب را لوٹ کنند.

بَلْ آتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ
 وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَدَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ
 وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾
 عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُلْ رَبِّ
 إِمَاتِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
 ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَىٰ أَنْ نُرِيكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٥﴾ أَدْفَعْ بِاللَّيْلِ
 هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾ وَقُلْ رَبِّ
 أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ
 يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
 ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا
 كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾
 فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ
 ﴿١٠١﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ
 خَفَّتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ
 خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

نه! ما حق را تقدیم آن‌ها کرده‌ایم اما آن‌ها به دروغ انکارش می‌کنند ﴿۹۰﴾
 خداوند هیچ فرزندی اختیار نکرده و هیچ خدایی با او همکاری ندارد! اگر
 چنین بود هر خدایی با مخلوقات خویش به سویی می‌رفت و بعضی بر بعضی
 دیگر سلطه جویی می‌کردند. منزّه است خدا از آن‌چه که توصیف می‌کنند! ﴿۹۱﴾
 او خدای دانای نادیده‌ها و دیده‌هاست و از هرچه شریکش قلمداد می‌کنند
 برتر و بلندمرتبه‌تر است ﴿۹۲﴾ بگو: پروردگارا! هرگاه عذابی را که به آن‌ها وعده
 داده‌ای بر من بنمایی، ﴿۹۳﴾ پروردگارا، مرا از آن قوم ظالم قرار مده! ﴿۹۴﴾ ما اگر
 بخواهیم آن‌چه را به آن‌ها وعده داده‌ایم به تو نشان دهیم می‌توانیم! ﴿۹۵﴾
 تو بدی را با نیکی از میان بردار. ما خودمان نسبت به آن‌چه وصف می‌کنند،
 آگاه‌تریم ﴿۹۶﴾ و بگو: پروردگارا! از وسوسه‌های شیاطین به تو پناه می‌برم ﴿۹۷﴾
 [نه تنها از وسوسه‌هایشان] بلکه هنگامی که خودشان هم حاضر شوند باز به
 تو پناه می‌برم! ﴿۹۸﴾ هنگامی که یکی از آن‌ها بمیرد گوید: پروردگارا، مرا [دوباره به
 دنیا] بازگردان! ﴿۹۹﴾ امید آن که این بار اعمال خوب و شایسته‌ای را که ترک گفته
 بودم انجام دهم! [به او گفته شود: هرگز! این سخنی است که او می‌گوید] و مورد
 پذیرش نیست] و پشت سرشان برزخی است تا روزی که برانگیخته شوند ﴿۱۰۰﴾
 هنگامی که در صور دمیده شود دیگر در آن روز هیچ خویشاوندی بین آن‌ها وجود
 نخواهد داشت و از حال یکدیگر نپرسند! ﴿۱۰۱﴾ پس هر کس میزان عملکرد خودش
 سنگین باشد بی‌شک از رستگاران است ﴿۱۰۲﴾ و آن‌ها که میزان عملکردشان
 سبک و بی‌ارزش است کسانی هستند که به خود زیان رسانده‌اند! آن‌ها در
 جهنم جاودانه خواهند بود ﴿۱۰۳﴾ آتش چهره‌هایشان را می‌سوزاند در حالی که
 مأیوس و ناخشنودند! ﴿۱۰۴﴾

أَلَمْ تَكُنْ مِنْ آيَاتِي تُسْمَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُوا
 رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا
 أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ اخْسَوْا فِيهَا
 وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
 فَأَغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَأَتَّخَذْتُمُوهُمْ
 سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنسَوَكُم ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضَعَكُونَ ﴿١١٠﴾
 إِنِّي جَزَيْتَهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَآبِرُونَ ﴿١١١﴾ قُلْ
 كَمْ لَيْسْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا لَيْسْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضُ
 يَوْمٍ فَمَنْعَلِ الْعَادِينَ ﴿١١٣﴾ قُلْ إِنْ لَيْسَتْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنَا كُمْ
 كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ
 إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
 آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
 الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَأَرْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ﴿١١٨﴾

آیا آیات نجات بخش من بر شما خوانده نمی شد و شما هم تکذیب شان می کردید؟! ﴿۱۰۵﴾
 گویند: پروردگارا! شقاوت و بدبختی بر ما غلبه کرده بود و [اعتراف می کنیم] همه ما گمراه بوده ایم ﴿۱۰۶﴾ پروردگارا! ما را از این آتش خارج کن، اگر یک بار دیگر به کفر و باطل [برگردیم قطعاً ستمکار خواهیم بود] ﴿۱۰۷﴾ [خدا] گوید: [به خاطر دستاوردتان] به اعماق دوزخ روید و با من حرف مزیند! ﴿۱۰۸﴾ [یادتان می آید] هنگامی که در دنیا گروهی از بندگان من می گفتند: پروردگارا! ما به حقایق ایمان آورده ایم، پس از ما درگذر و رحم آور که تو بهترین رحم کنندگانی! ﴿۱۰۹﴾ اما شما آن ها را مسخره می کردید [و پرداختن به آن ها باعث شد] تا یاد مرا فراموش کنید، و همواره به آن ها می خندیدید! ﴿۱۱۰﴾ ولی امروز [کسانی را که به آن ها می خندیدید] به پاس صبر و استقامتی که [در راه خدا] داشتند پاداششان می دهم، و قطعاً آن ها پیروز و رستگارند! ﴿۱۱۱﴾ [خدا] گوید: چند سال در روی زمین زندگی کرده اید؟! ﴿۱۱۲﴾ گویند: یک روز و یا کمتر! از کسانی که هوش و حواس شمردن دارند سوال فرما ﴿۱۱۳﴾ [خدا] گوید: جز اندکی در دنیا نبوده اید، البته اگر بتوانید درک کنید! ﴿۱۱۴﴾ آیا پنداشته اید که ما شما را بیهوده خلق کرده ایم و هیچ گاه به سوی ما باز نمی گردید؟! ﴿۱۱۵﴾ بلندمرتبه است خدایی که فرمانروایی حق است، هیچ معبودی جز او نیست و پروردگار عرش کریم است! ﴿۱۱۶﴾ هر کس با الله، خدایی دیگر را بخواند نسبت به ادعایش هیچ برهانی ندارد و حساب [اعتقاد و عملکردش] نزد پروردگارش موجود است! و خدا کافران را رستگار نمی کند ﴿۱۱۷﴾ و بگو: پروردگارا! مرا بیامرز و بر من رحم کن که تو بهترین رحم کنندگانی! ﴿۱۱۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
 ① الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ
 بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْشَهِدَ
 عَدَاِبَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ② الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً
 وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
 ③ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
 فَاجْلِدُوهُمْ وَهُمْ مُّسْمِنِينَ جَلْدَةٌ وَاحِدَةٌ وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ
 هُمُ الْفَاسِقُونَ ④ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ
 اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑤ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ
 شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَدَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ
 الصَّادِقِينَ ⑥ وَالْخَمْسَةَ أَنْ لَعْنَتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ
 ⑦ وَيَدْرُؤُاْ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ
 الْكَاذِبِينَ ⑧ وَالْخَمْسَةَ أَنْ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ
 ⑨ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ⑩

سوره نور

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

این سوره‌ای است که ما آن را نازل کردیم و فرض نمودیم و در آن آیات روشنگری را فرو فرستادیم امید آنکه پند بگیرید! ﴿۱﴾ مرد و زن زناکار را به هر یک صد تازیانه بزنید. و در دین خدا، نسبت به آن دو، محبت کاذب شما را فرا نگیرد، اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید! حتی گروهی از اهل ایمان شاهد این مجازات باشند ﴿۲﴾ مرد زناکار جز با زن زناکار یا مشرکه ازدواج نمی‌کند و زن زناکار را جز مرد زناکار یا مشرک به ازدواج خود در نمی‌آورد. و همه این موارد برای اهل ایمان حرام است ﴿۳﴾ کسانی که زنان پاکدامن را به زنا متهم می‌کنند سپس برای اثبات ادعای خود چهار شاهد عادل نمی‌آورند، هشتاد تازیانه بزنید و دیگر هرگز شهادتشان را در هیچ موردی نپذیرید زیرا آن‌ها زشت کردار و بد سیرت‌اند! ﴿۴﴾ مگر کسانی که بعد از آن، توبه کنند و به صلاح آیند (و جبران نمایند) زیرا خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۵﴾ و کسانی که همسران خود را به زنا متهم می‌کنند و غیر از خودشان هیچ شاهد دیگری ندارند، هر یک از آن‌ها باید چهار مرتبه به نام الله شهادت دهد که از راستگویان است! ﴿۶﴾ و بار پنجم بگوید نفرین خدا بر او باد اگر از دروغگویان باشد! ﴿۷﴾ و اگر زن چهار مرتبه به نام الله شهادت دهد که مرد از دروغگویان است حد از او برداشته می‌شود ﴿۸﴾ و برای بار پنجم بگوید غضب خدا بر او باد، اگر مرد از راستگویان باشد! ﴿۹﴾ [تا به حال فکر کرده‌اید] اگر فضل و رحمت خدا بر شما نمی‌بود چه می‌شد؟! حال آن که خداوند توبه‌پذیر و حکیم است! ﴿۱۰﴾

۱. انجام چنین کاری در فقه، لعان گفته می‌شود. اگر زن بخواهد از خود رفع اتهام کند طبق قوانین فقهی و نیز به تعداد شهادت مرد، به نام الله شهادت می‌دهد که مرد دروغ‌گوست... کار که به این جا رسید چهار حکم بر این زوج مترتب می‌شود: ۱- بدون صیغه طلاق از هم جدا می‌شوند ۲- برای همیشه نسبت به یکدیگر حرام می‌شوند و رجوعی در کار نیست ۳- حد قذف (برای مرد) و حد زنا (برای زن) برداشته می‌شود ۴- اگر فرزندی در این ماجرا به وجود آمده نسبتش به مرد منتفی است. در نهایت کار آن‌ها به خداوند واگذار می‌گردد.

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ
 هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا أَكْثَبَ مِنَ الْإِنْتِهَاءِ الَّذِي تَوَلَّى
 كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾ تَوَلَّى إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ
 وَالْمُؤْمِنَاتُ بَأْنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ تَوَلَّى
 جَاءَهُ وَعَلَيْهِ بَآرِعَةٌ شُهَدَاءُ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ قَالُوا لَتَبِكَ
 عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَتَوَلَّى فَضَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَحِمْتَهُمْ
 فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾
 إِذْ تَلَقَوْنَهُ رِبَّايسِنْتَكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ
 وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ وَتَوَلَّى إِذْ سَمِعْتُمُوهُ
 قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ
 ﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾
 وَبَيِّنَ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
 فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَتَوَلَّى
 فَضَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَحِمْتَهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

کسانی که تهمت بزرگ را مرتکب شدند گروهی از شما بودند. [ای کسانی که
 تهمت خورده‌اید!] آن را شر مپندارید بلکه خیری برای شما است (خدا حقایق
 را روشن می‌کند) هر کدام از آن‌ها که این گناه را مرتکب شده جزا می‌بیند و آن
 که عامل اصلی این بهتان بزرگ است گرفتار عذاب بزرگی خواهد شد! ﴿۱۱﴾ چرا
 هنگامی که مردان و زنان اهل ایمان این تهمت بزرگ را شنیدند، خوش بینانه
 برخورد نکردند و نگفتند که این فقط یک تهمت آشکار است؟! ﴿۱۲﴾ و چرا چهار
 شاهد عادل [برای اثبات ادعای خود] نیاوردند؟! بدانید اگر شاهدان عادل را
 نیاورد همه آن‌ها نزد خدا دروغگو هستند! ﴿۱۳﴾ بدانید اگر فضل و رحمت الهی
 در دنیا و آخرت شامل حالتان نبود به کیفر اتهاماتی که می‌بستید گرفتار عذابی
 بزرگ می‌شدید! ﴿۱۴﴾ آن‌گاه که دهان به دهان شایعه‌پردازی می‌کردید آن چه را
 به زبان می‌آوردید هیچ آگاهی از آن نداشتید و آن را کار کوچک و بی‌اهمیتی
 می‌پنداشتید، در حالی که نزد خداوند بسیار بزرگ است! ﴿۱۵﴾ چرا هنگامی که
 تهمت را شنیدید نگفتید: شایسته ما نیست که این‌گونه تکلم کنیم! پروردگارا
 پاک و منزهی، و این یک تهمت بزرگ است! ﴿۱۶﴾ خداوند شما را موعظه می‌کند
 چنانچه اهل ایمانید هرگز گرد چنین کاری نگردد! ﴿۱۷﴾ خداوند آیات روشن‌گرش
 را برای شما بیان می‌کند زیرا او آگاه و حکیم است! ﴿۱۸﴾ کسانی که دوست دارند
 درباره اهل ایمان، اتهامات زشت شایع شود هم در دنیا و هم در آخرت گرفتار
 عذاب دردناکند. خداوند نسبت به همه چیز آگاه است در حالی که شما آگاه
 نیستید! ﴿۱۹﴾ اگر فضل و رحمت الهی شامل حالتان نبود چه می‌شد؟! حال آن
 که خداوند مهربان و با گذشت است! ﴿۲۰﴾

* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطْوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ
 خُطْوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا
 فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَمَا زَكَّى مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ
 اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَلَا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ
 مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
 لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ
 الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا
 كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ يَوْمَ يُؤْفِكُهُمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْمَلُونَ أَنَّ
 اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿١٥﴾ الْحَبِيثَاتُ لِلْحَبِيثِينَ وَالْحَبِيثُونَ
 لِلْحَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ
 أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١٦﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا
 وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

ای همهٔ کسانی که به حقایق ایمان آورده‌اید، پا جای پای شیطان مگذارید! هر کس از راه او تبعیت کند بداند که شیطان فقط امر به زشت‌کاری و منکر می‌کند. اگر فضل و رحمت الهی بر شما نبود هیچ کدام از شما هرگز روی پاکیزگی و طهارت را نمی‌دید! اما خدا هر کس را صلاح بداند پاکیزه می‌گرداند و خدا شنوا و آگاه است ﴿۲۱﴾ آن‌ها که دارای مال و وسعت رزق و روزی هستند نباید قسم بخورند که به خویشاوندان و مساکین و مهاجران راه خدا، چیزی نمی‌دهیم. بلکه باید ببخشند و گذشت نمایند! مگر دوست ندارید خدا نیز از گناهان شما درگذرد؟! بدانید که خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۲۲﴾ کسانی که زنان پاکدامن و مؤمنه و بی‌خبر از گناه را تهمت زنا می‌زنند، هم در دنیا و هم در آخرت گرفتار نفرین‌اند و عذابی بزرگ برایشان مهیاست! ﴿۲۳﴾ روزی که زبان و دست‌ها و پاهایشان بر ضد آن‌ها نسبت به عملکردشان شهادت می‌دهند ﴿۲۴﴾ در آن روز خداوند کیفر دستاوردشان را به تمامی خواهد داد و خواهند فهمید که خداوند، حق آشکار است ﴿۲۵﴾ زنان ناپاک برای مردان ناپاکند و مردان ناپاک برای زنان ناپاکند. زنان پاک برای مردان پاکند و مردان پاک برای زنان پاکند. آن‌ها از اتهاماتی که درباره‌شان می‌گویند بری هستند. و آموزش الهی و رزق ارزشمند برای آن‌هاست. ﴿۲۶﴾ ای اهل ایمان! به غیر از خانه‌های خودتان به خانه‌ای وارد مشوید مگر آن که اجازه بگیرید و بر اهل آن خانه سلام کنید! این کار برای شما خیر و برکت است، امید آن که پند بگیرید ﴿۲۷﴾

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ
وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿١٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا
غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا
تَكْتُمُونَ ﴿١٩﴾ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَرِهِمْ وَيَحْفَظُوا
فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٢٠﴾
وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضُضْنَ مِنْ أَبْصَرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ
بِخُمْرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ
أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ
أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ
الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ
وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا
إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا إِنَّهُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢١﴾

و اگر کسی در آن خانه نبود [و کسی را نیافتید] هرگز وارد نشوید تا زمانی که اجازه داده شود. و اگر اهل خانه‌ای به شما گفتند برگردید! پس برگردید. این کار برای [حفظ شرف] شما بهتر است. بدانید که خداوند به عملکردتان آگاه است ﴿۲۸﴾

اما گناهی بر شما نیست اگر به خانه‌های غیرمسکونی که متاعی در آن دارید وارد شوید. بدانید هرچه را آشکار انجام دهید و یا کتمان‌ش کنید خدا از آن آگاه است ﴿۲۹﴾ به مردان اهل ایمان بگو که چشمان خود را از نگاه بد و وسوسه‌انگیز فرو گیرند و پاکدامنی خود را حفظ کنند، زیرا این کار برای [حفظ شرف]شان بهتر است. و بدانند که خداوند از عملکردشان با خبر است ﴿۳۰﴾ و به زنان اهل ایمان نیز بگو که چشمان خود را از نگاه بد و وسوسه‌انگیز فرو گیرند و پاکدامنی خود را حفظ نمایند و زیبایی‌های خود را جز آن مقدار که [قهرماً] پیداست آشکار نکنند، و دنباله‌دستمال سر خود را بر گریبان ببندازند، و زینت‌های خود را آشکار نکنند مگر برای شوهرانشان یا پدرانشان یا پسرانشان یا پسران شوهرانشان یا برادرانشان یا پسران برادرانشان و یا پسران خواهرانشان و یا زنان هم‌کیش‌شان یا بندگانشان و یا خدمتگزاران‌شان که تمایلی به جنس زن ندارند و یا کودکانی که از وضعیت جنسی زنان بی‌خبرند! هم‌چنین زنان نباید چنان پای بر زمین بکوبند که زینت‌ها و زیبایی‌هایی که مخفی کرده‌اند دانسته شود. ای اهل ایمان! همگی به سوی خداوند بزرگ توبه کنید امید آن که رستگار شوید ﴿۳۱﴾

وَأَنْكِحُوا الْأَيْتَمَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۚ
 أَنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾
 وَلَيْسَتَعَفِيفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
 وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَا تَبُوهُمَ إِنْ
 عَامَتْ فِيهِمْ خَيْرٌ وَأَوْ تُوهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرَهُوا
 فَتَيَّبَتْكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِيَبْتِغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْنَنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا
 مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ
 مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوفٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ المِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
 الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ
 لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ
 نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الأَمْثَالَ
 لِلنَّاسِ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾ فِي بُيُوتِ أَدْنَى اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ
 وَيُذَكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ وَيُسَبِّحَ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٣٦﴾

مردان و زنان مجرد، و هم چنین غلامان و کنیزان ایسته و درستکار خود را همسر دهید، و اگر فقیر باشند خداوند از فضل خویش آن‌ها را غنی می‌سازد زیرا خداوند گشایش‌دهنده و آگاه است ﴿۳۲﴾ اما کسانی که توانایی ازدواج ندارند، عفت و پاکدامنی پیشه کنند تا این که خداوند بزرگ از فضل خویش آن‌ها را غنی سازد. و از بردگان شما، آن‌ها که طالب آزادی‌شان هستند اگر در آن‌ها خیری یافتید (و می‌توانند خود را اداره کنند) با درخواست‌شان موافقت نمایید و از اموالی که خدا در اختیار شما گذاشته به آن‌ها چیزی بدهید. و کنیزانتان را به خاطر مال دنیا به خود فروشی وادار مکنید اگر می‌خواهند پاک بمانند. و هر کس آن‌ها را وادار به این کار کند خداوند نسبت به آن زنان که مجبور شده‌اند، بخشنده و با گذشت است ﴿۳۳﴾ حقیقتاً ما آیاتی روشنگر و داستان‌هایی از گذشتگان شما و موعظه‌ای برای حرمت‌گزاران حريم الهی، نازل کرده‌ایم ﴿۳۴﴾ الله نور آسمان‌ها و زمین است. مثل نورا چون چراغ دانی است که در آن چراغی است که درون حبابی قرار گرفته است، حبابی که از فرط درخشندگی همانند ستاره‌ای پرنور است. این چراغ به واسطه روغن درخت با برکت زیتونی که نه شرقی است و نه غربی، روشن می‌شود! روغن چنان شفاف که گویی خود روشنی‌دهنده است هر چند آتشی به آن نرسد. نور غرق در نور! بدانید که خداوند به واسطه این نور هر که را صلاح بداند هدایت می‌کند، و برای [آگاهی] مردم مثل‌ها می‌آورد و خداوند بر هر چیزی آگاه است ﴿۳۵﴾ آن نور در خانه‌هایی است که خداوند اجازه فرموده تا تکریمش کنند ﴿۳۶﴾ و نام او را در آنجا یاد کنند. و هر صبح و شام در آن مکان‌ها تسبیح خداوند را بگویند ﴿۳۷﴾

۱. به نظر می‌رسد که این آیه شریفه، بیان تجلی نور الهی در انسان کامل است. نوری که لایه به لایه وجود را درمی‌نوردد و منور می‌سازد. حیات‌بخش است و بر هر چیزی آگاه.

۲. این خانه‌ها را سینه‌های اهل ایمان دانسته‌اند زیرا خداوند فرمود: «بدانید که خدا بین آدمی و قلبش

قرار دارد» (۲۴ انفال)

رَجَالٌ لَا تُلَهِيمُهُمْ تِجْرَةٌ وَلَا يَبِيعُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
 وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٢٧﴾
 لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا أَوْ يَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ
 يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلَهُمْ كَسْرَابٍ
 بِقِيَعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْثَانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا
 وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَقَّعَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٩﴾
 أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لِيَجِيَّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ
 سَحَابٌ طُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ
 يَرِبْهَا وَمَنْ لَمْ يُجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَقَاتٍ كُلِّ
 قَدَعٍ لِمَا صَلَاتُهُ وَتَسْبِيحُهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣١﴾ وَاللَّهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٣٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُرْسِخُ
 سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
 خِلَالِهِ وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
 وَيَصْرِفُهُ وَعَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٣٣﴾

مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروشی آن‌ها را از یاد خدا و اقامه نماز و پرداخت زکات غافل نمی‌کند، و همواره از روزی که قلب‌ها و دیدگان در آن دگرگون شود بیم‌ناکند! ﴿۳۷﴾ تا خداوند بزرگ، بهتر و افزون‌تر از عملکردشان عطا فرماید، بلکه از فضل و کرمش بر آن بیافزاید. بدانید خداوند هر که را صلاح بداند بی هیچ حسابی روزی می‌دهد ﴿۳۸﴾ و کسانی که به حقایق کافر شده‌اند عملکردشان چون سرابی در بیابان است. تشنه آن را آبی زلال تصور می‌کند اما هنگامی که به آن می‌رسد چیزی نمی‌بیند جز خدایی که در برابرش است، و او هم جزایش را به تمام می‌دهد! بدانید که خداوند سریعاً حساب‌ها را پرداخت می‌نماید! ﴿۳۹﴾ یا عملکردشان همانند تاریکی‌های اعماق دریاست که موج‌های پی در پی آن را پوشانده است و بر فراز آن لایه‌های متعدد ابرهای تاریک است به طوری که اگر کسی بخواهد دست خود را خارج کند هرگز آن را نمی‌بیند! [آری] کسی که خدا نوری برای او قرار نداده هیچ نوری برایش وجود ندارد! ﴿۴۰﴾ آیا نمی‌بینی هر که در آسمان‌ها و زمین وجود دارد و حتی پرندگان در حال پرواز، تسبیح خداوند بزرگ را می‌گویند، همه نسبت به نماز و تسبیح او آشنا هستند و خداوند از عملکردشان آگاه است! ﴿۴۱﴾ فرمان‌روایی آسمان‌ها و زمین از آن خداست، و سرنوشت همه حضور به نزد اوست ﴿۴۲﴾ آیا نمی‌بینی که خداوند ابرهایی را به آرامی حرکت می‌دهد و به هم می‌رساند و توده‌ای ابر متراکم تشکیل می‌دهد، آن‌گاه باران را می‌بینی که از میان آن می‌بارد و نیز از آسمان و کوه‌های سر به فلک کشیده در آن، تگرگی می‌فرستد تا بر هر کس صلاح بداند بیارد و از هر کس صلاح بداند باز دارد، حال آن که روشنی برفش نزدیک است قدرت دیدش را از بین ببرد! ﴿۴۳﴾

۱. این کسان، از جمال حضرت حق، محجوبند. زیرا به غیر او مشغولند. پس در تاریکی‌های جهل به سر می‌برند. اینان به مرتبه وجود ناب نرسیده‌اند. لذا به آنچه کرده‌اند، امید نیست، سراب است.

يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾
وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِّن مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَّن
يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ
وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾ وَيَقُولُونَ
ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فِرْقٌ مِّنْهُمْ مِّن بَعْدِ
ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ
لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فِرْقٌ مِّنْهُمْ مَّعْرُضُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِن يَكُن لَّهُمُ الْحَقُّ
يَأْتُوا إِلَيْهِ مُدْعِينَ ﴿٤٩﴾ أِفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ آتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ
أَن يَحْيِفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولَهُ، بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّمَا
كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن
يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾ وَمَن
يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ
﴿٥٢﴾ * وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلُوبُهُمْ
لَا تَقْسِمُوا طاعةً مَّعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

خداوند شب و روز را به گردش در می‌آورد و در این عبرتی برای صاحب‌نظران است ﴿۴۴﴾ این خداست که هر جنبنده‌ای را از آب آفرید و اکنون بعضی از آن‌ها بر شکم خود می‌خزند و بعضی روی دو پای خود راه می‌روند و برخی بر چهارپا! خداوند آن‌چه بخواهد خلق می‌کند زیرا بر هر کاری تواناست ﴿۴۵﴾ حقیقتاً ما آیاتی روشن‌گر نازل کرده‌ایم و خداوند بزرگ هر که را صلاح بداند به راه راست و درست هدایت می‌کند ﴿۴۶﴾ می‌گویید: ما به خدا و پیامبرش ایمان آورده و مطیع شده‌ایم! اما بعد از این اقرار، گروهی از آن‌ها به حقیقت پشت می‌کنند. بدانید که آن‌ها اهل ایمان نیستند! ﴿۴۷﴾ و اگر به سوی خدا و پیامبرش دعوت شوند تا میانشان داوری کند گروهی از آن‌ها [را می‌بینی که] روی برمی‌گردانند ﴿۴۸﴾ و اگر حق با آن‌ها باشد [داوری به نفع آن‌ها شود] سراپا تسلیم او می‌شوند! ﴿۴۹﴾ آیا در قلب‌هایشان [مراکز فهم و ادراک‌شان] بیماری [نفهمی] است؟! یا این که همواره در شک و تردیدند؟! و شاید از خدا و پیامبرش می‌ترسند [مبادا به آن‌ها ظلمی‌کند؟!]. بدانید خود اینان ظالمند! ﴿۵۰﴾ اما، جواب اهل ایمان وقتی آن‌ها را به سوی خدا و پیامبرش دعوت کنند تا میان‌شان حکم کند اینست که می‌گویید: شنیدیم و اطاعت کردیم! بی‌شک اینان رستگارند! ﴿۵۱﴾ هر کس، خدا و پیامبرش را اطاعت کند و خداترس باشد و حرمت اوامراو را نگاه دارد، بی‌شک اینان پیروز و رستگارند ﴿۵۲﴾ قسم‌های سخت و بزرگی به خدا می‌خورند که اگر به آن‌ها دستور دهی، خانه و کاشانه را ترک کنند [و سراپا تسلیم شوند] بگو: لازم نیست قسم بخورید! طاعتی خالصانه داشته باشید! زیرا خداوند از عمل‌کردتان آگاه است! ﴿۵۳﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ
 وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ
 إِلَّا الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿٥٦﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ
 الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى
 لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ
 بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٧﴾
 وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
 تُرْحَمُونَ ﴿٥٨﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
 وَمَأْوَهُمُ النَّارُ وَلَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿٥٩﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 لِيَسْتَذِكرُوا الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنكُمْ
 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ
 الظَّهْرِ وَبَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
 وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوْفُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ
 كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

بگو: از خدا و پیامبر اطاعت کنید، چنانچه از حقیقت روی برگردانید بدانید که پیامبر مسؤول اعمال خویش است و شما نیز مسؤول اعمال خودتان هستید! اگر او را اطاعت کنید [به راه نجات و آرامش] هدایت می‌یابید، و بدانید که وظیفه پیامبر فقط ابلاغ روشن و شفاف است ﴿۵۴﴾ خداوند به کسانی از شما که به حقایق ایمان آورده و عملکردی شایسته دارند وعده داده است که آن‌ها را در روی زمین جانشین دیگران خواهد کرد، هم‌چنان که کسان دیگر را قبل از آن‌ها جانشین کرده بود! و خدا دین و آیینی را که برای آن‌ها پسندیده است پابرجا قرار می‌دهد، و ترس و وحشت‌شان را به امنیت و آرامش بدل خواهد کرد. تا فقط مرا بیرستند و چیزی را شریک من قرار ندهند! و اگر کسی بعد از آن به حقایق کافر شود، بدون شک زشت‌کردار و بدسیرت است! ﴿۵۵﴾ و نماز را به جا آورید و زکات را پرداخت نمایید و از پیامبر اطاعت کنید، امید آن که مشمول رحمت شوید ﴿۵۶﴾ مپندار که کافران راه گریزی در زمین خواهند داشت! آن‌ها جایگاه‌شان آتش است و چه بد سرنوشتی است آتش! ﴿۵۷﴾ ای اهل ایمان! خدمتگزاران شما و نیز آنان که هنوز به بلوغ نرسیده‌اند، در سه نوبت [برای وارد شدن] بر شما اجازه بگیرند^(۱)؛ یکی پیش از نماز صبح، دیگری در نیمروز هنگامی که لباس [بیرون از خانه] را از تن بیرون می‌آورید و سوم بعد از نماز عشاء، اما غیر از این سه وقت که وقت‌های خصوصی شماست، باکی بر شما و آن‌ها نیست [اگر بدون اجازه بر شما وارد شوند]، نسبت به یکدیگر توجه داشته باشید، خدمت یکدیگر کنید، بدانید که خداوند آیاتش را این‌چنین برای شما بیان می‌کند و خدا آگاه و حکیم است ﴿۵۸﴾

۱. این آیه را بیانگر آداب ورود اهل خانه به اتاق خصوصی زن و شوهر می‌داند. در معنایی باطنی، «غیر» نمی‌تواند بی‌اذن و اصل به حریم وارد شود!

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَعِذُوا كَمَا
 اسْتَعَاذَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
 آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ
 الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
 شَيْأَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ
 لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا
 عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ
 أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
 أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ
 أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
 أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ
 يَمِينًا وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمُ الَّتِي بَدَلْتُمْ بِهَا أَنْفُسَكُمْ
 أَزْوَاجًا لَكُمْ وَأَوْلَادًا وَأَهْلِيكُمْ أُولَئِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
 آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦١﴾

و هنگامی که اطفال شما به سن بلوغ رسیدند [برای ورود بر شما] اجازه بگیرند
همان‌طور که کسان قبل از ایشان اجازه می‌گرفتند! این چنین خداوند آیاتش را
برای شما بیان می‌کند، بدانید که خدا آگاه و حکیم است ﴿۵۹﴾ و زنان پیر و از کار
افتاده‌ای که امیدی به ازدواج‌شان نیست بر آن‌ها گناهی نیست اگر حجاب‌شان
را بردارند به شرط آن که جلوه‌آرایی نکنند، اما اگر خود را بپوشانند برایشان بهتر
است! بدانید که خدا شنوا و آگاه است ﴿۶۰﴾ بر نابینا و لنگ و بیمار گناهی نیست
و نیز بر شما گناهی نیست اگر از خانه‌هایتان و یا خانه پدران‌تان یا خانه مادرانتان
یا خانه برادرانتان یا خانه خواهرانتان یا خانه عموهایتان یا خانه عمه‌هایتان
یا خانه دایی‌هایتان یا خانه خاله‌هایتان یا خانه‌ای که کلید آن نزد شماست و
یا خانه دوستان‌تان، چیزی بخورید، چه همه با هم بخورید و چه تک‌تک. پس
هنگامی که خواستید به خانه‌ای داخل شوید به یکدیگر سلام کنید. این تحتی
با برکت و پاکیزه از سوی خداست. این چنین خداوند آیاتش را برای شما بیان
می‌کند، امید آن که تعقل نمایید! ﴿۶۱﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ
 عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا مِنَ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ
 أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا أَسْتَأْذِنُوكَ
 لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ
 اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٢﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ
 بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
 يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ
 أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ الْآنَ
 لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ
 يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا
 ﴿١﴾ الَّذِي لَهُ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ
 لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ وَتَقْدِيرًا ﴿٢﴾

اهل ایمان کسانی هستند که به خدا و پیامبرش ایمان دارند. و چون در کاری گروهی با پیامبر شرکت نمایند نباید بدون اجازه او محل خدمت را ترک کنند. و کسانی که از تو اجازه می‌طلبند همان کسانی هستند که به خدا و پیامبرش ایمان دارند. ای پیامبر! اگر برای انجام پاره‌ای از کارهای شخصی‌شان از تو رخصت بخواهند به هر کدام از آن‌ها که صلاح می‌دانی رخصت ده و برایشان از خداوند آموزش طلب کن، زیرا خداوند آمرزنده و باگذشت است ﴿۱۶﴾ ندا کردن پیامبر را در میان خودتان هم چون ندا کردن بعضی از شما از بعضی دیگر تصور نکنید! خداوند از آن‌هایی که پشت سر دیگران پنهان می‌شوند تا یکی پس از دیگری فرار کنند به خوبی آگاه است. کسانی که از دستور پیامبر تخلف می‌کنند باید از این بترسند که مبدا فتنه‌ای و با عذاب دردناکی گرفتارشان کند! ﴿۱۷﴾ آگاه باشید که هر چه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست. موقعیت شما را می‌داند! و آن روز که همه به سوی او بازمی‌گردند بی‌شک از عملکردشان آگاه‌شان خواهد کرد، و خداوند بزرگ بر هر کاری آگاه است ﴿۱۸﴾

سوره فرقان

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

با برکت و بزرگ است کسی که فرقان^(۱) را بر بنده‌اش نازل کرد تا هشداردهنده‌ای برای همه جهانیان باشد ﴿۱﴾ همان کسی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست و هیچ‌گاه فرزندی اختیار نکرده و شریکی برای خود در امر اداره آفرینش برنگزیده است، خدایی که همه چیز را خلق کرد و به دقت اندازه‌گیری نمود (آن‌ها را به اندازه و ظرفیت مناسب آفریده است) ﴿۲﴾

۱. جداکننده حق از باطل: قرآن.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
 وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا
 وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا
 إِفْكٌ أُفْتَرِنَاهُ وَآعَانَاهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءَهُمْ ظُلْمًا
 وَزُورًا ﴿٢﴾ وَقَالُوا اسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى
 عَلَيْهِ بُحْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٣﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ
 فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٤﴾
 وَقَالُوا مَا هَذَا الرَّسُولُ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمَشِي فِي
 الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ، وَنَذِيرًا ﴿٥﴾
 أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ رِجَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
 الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٦﴾ أَنْظِرْ
 كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
 سَبِيلًا ﴿٧﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿٨﴾ بَلْ
 كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿٩﴾

[اما] آن‌ها به جای خدا، معبودان دیگری برگزیده‌اند که توانایی خلق هیچ چیزی را ندارند در حالی که همه‌شان مخلوقند، و نمی‌توانند مالک سود و زیان خود باشند، حتی مالک هیچ مرگ و زندگی و رستاخیزی نیستند! ﴿٤﴾ و کسانی که نسبت به حقایق کافرند گفتند: این قرآن فقط دروغی است که او بافته است، و گروه‌های دیگری در به وجود آوردن قرآن او را یاری داده‌اند! به راستی آن چه می‌گویند ظلم و دروغ است ﴿٥﴾ گفتند: این همان افسانه‌های پیشینیان است که او از روی آن‌ها رونویسی می‌کند و هر صبح و شام به او دیکته می‌شود! ﴿٦﴾ بگو: قرآن را کسی نازل کرده که اسرار آسمان‌ها و زمین را می‌داند و حقیقتاً آمرزنده و با گذشت است! ﴿٦﴾ و گفتند: این چه پیامبری است که غذا می‌خورد و در بازار راه می‌رود؟! چرا فرشته‌ای بر او نازل نمی‌شود تا با هم هشدارهای الهی را برسانند؟! ﴿٧﴾ چرا [از آسمان] گنجی برایش فرو نمی‌افتد؟! و چرا باغی ندارد تا از آن بهره‌مند شود؟! و ظالمان گفتند: شما فقط یک مرد جادو شده را پیروی می‌کنید! ﴿٨﴾ ببین برای تو چگونه مَثَل‌ها و داستان‌ها می‌سازند! بی‌شک آن‌ها گمراه شده‌اند و توانایی یافتن راه درست را ندارند ﴿٩﴾ با برکت و بزرگواری است خدایی که اگر بخواهد بهتر از این‌ها را به تو می‌دهد! بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری باشد و قصرهای مجلی برای ایجاد کند ﴿١٠﴾ نه! این‌ها قیامت را انکار کرده‌اند! و ما برای هر کس که قیامت را انکار کند آتش سوزانی مهیا کرده‌ایم ﴿١١﴾

إِذَا رَأَوْهُم مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
 وَإِذَا أَلْقَا مِنْهَا مَكَانًا صَبِيحًا مَّقْرَيْنَ دَعَا هُنَالِكَ ثُبُورًا
 ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾
 قُلْ أَدَّبْتُكُمْ أَخْبَرْتُمُ الْخُلْدِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ
 لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ
 كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
 يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فِيَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي
 هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ
 يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِن مَّتَّعْتَهُمْ
 وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾
 فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
 وَلَا نَصْرًا وَمَن يظلم مِنكُم نُدْفِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾
 وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لِيَأْكُلُونَ
 الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
 لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢١﴾

هنگامی که از دور آتش دوزخ را ببینند جوش و خروش هراس آورش را خواهند شنید
 ﴿۱۲﴾ هنگامی که کت بسته در گوشه‌ای از آن گرفتار شوند به فریاد، مرگ خویش را
 خواستار شوند ﴿۱۳﴾ امروز نه فقط یک بار بلکه بارها مرگ خویش را طلب کنید!
 ﴿۱۴﴾ بگو: آیا این وضعیت بهتر است یا بهشت جاودانی که به حرمت‌گزاران حریم
 الهی وعده داده شده است؟! بهشتی که بی‌شک پاداش اعمال و سرنوشت
 نهایی آن‌ها خواهد بود! ﴿۱۵﴾ همواره در آنجا هرچه بخواهند مهیاست و این
 وعده‌ایست که انجام آن بر عهدهٔ پروردگارت است ﴿۱۶﴾ روزی که خدا، هم آن‌ها
 و هم معبودهای دروغین‌شان را محشور کند، به آن‌ها گوید: آیا شما این بندگان
 مرا از راه حق گمراه کردید؟! یا خودشان راه حق را گم کردند؟! ﴿۱۷﴾ گویند: پاک و
 منزهی تو. سزاوار ما نیست که جز تو، دوست و تکیه‌گاهی برگزینیم! تو خود آن‌ها و
 نیاکانشان را از نعمت‌های دنیوی برخوردار کردی آن‌چنان که از یاد تو غافل شدند
 و در نتیجه هلاک گشتند! ﴿۱۸﴾ [خدا گوید:] دیدید که این معبودهای دروغین،
 ادعایتان را تکذیب کردند. اکنون نه می‌توانید عذاب الهی را از خود دور کنید و نه
 می‌توانید باوری بیابید! بدانید هر کس از شما ظالمانه زندگی کند عذاب بزرگی به
 او می‌چشانیم! ﴿۱۹﴾ هیچ پیامبری را قبل از تو نفرستادیم مگر آن که آن‌ها هم غذا
 می‌خوردند و در بازارها راه می‌رفتند! بدانید که شما را مایهٔ آزمایش یکدیگر قرار
 داده‌ایم. آیا توانایی صبر بر آن دارید؟! بدان که پروردگارت بیناست ﴿۲۰﴾

* وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ
 أَوْ نُنزِلُ رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا
 ﴿١١﴾ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
 حِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿١٢﴾ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنَّ عَمَلٍ مُّجْعَلًا
 هَبَاءً مُّنشُورًا ﴿١٣﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
 وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿١٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقُّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمِّمِ وَنُزِلَ الْمَلَائِكَةُ
 تَنْزِيلًا ﴿١٥﴾ الْمَلَكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى
 الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ
 يَلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿١٧﴾ يَتَوَلَّىٰ لِيَتَنِي لَمْ
 اتَّخَذْ فَلَا تَخْلِيلًا ﴿١٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي
 وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا ﴿١٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ
 إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٢٠﴾ وَكَذَلِكَ
 جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا
 وَنَصِيرًا ﴿٢١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
 وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٢٢﴾

و کسانی که امید و ایمانی به دیدار ما ندارند، گویند: چرا فرشته‌ها بر ما نازل نمی‌شوند؟! چرا پروردگاران را نمی‌بینیم؟! حقیقتاً خود را بزرگ پنداشته‌اند و گستاخی را از حد گذرانده‌اند! ﴿۲۱﴾ روزی که فرشتگان را ببینند آن روز برای مجرمان قطعاً خوشایند نخواهد بود! و بی‌درنگ خواهند گفت: به ما امان دهید و از ما صرف‌نظر کنید ﴿۲۲﴾ به سراغ عملکردهایشان می‌رویم و آن‌چه را که انجام داده‌اند چون غباری در هوا می‌پراکنیم! ﴿۲۳﴾ در آن روز، مقر و جایگاه اهل بهشت از همه بهتر و نیکوتر است ﴿۲۴﴾ روزی که آسمان‌ها با ابرها شکافته می‌شود و فرشتگان نازل گردند ﴿۲۵﴾ حکومت و فرمانروایی در آن روز حقیقتاً از آن خدای رحمان است چنین روزی قطعاً بر کافران، سخت و طاقت‌فرساست! ﴿۲۶﴾ روزی که ظالمان [از فرط پشیمانی] دستان خود را به دندان گزند و گویند: کاش با پیامبر راه نجات را پیش می‌گرفتیم! ﴿۲۷﴾ ای وای بر من، کاش فلانی را به عنوان دوست و تکیه‌گاه خود انتخاب نمی‌کردم! ﴿۲۸﴾ به راستی مرا از یاد خدا غافل کرد، آن هم بعد از آن که حق به سراغم آمده بود! حقیقتاً شیطان همواره خوارکننده انسان بوده است! ﴿۲۹﴾ و پیامبر گوید: پروردگارا، این قوم من‌اند که قرآن را متروک و مهجور گذاشته‌اند! ﴿۳۰﴾ و این چنین برای هر پیامبری دشمنی از گناهکاران قرار داده‌ایم، اما بدان که برای هدایت و یاری تو پروردگارت کافی است! ﴿۳۱﴾ کافران گویند: چرا این قرآن به یک باره بر او نازل نشده است؟! به خاطر اینست که قلب تو را به واسطه آن همواره محکم و با ثبات گردانیم، و به همین سبب آن را به آرامی و به ترتیب بر تو خوانده‌ایم ﴿۳۲﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا
 ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ يُحْشِرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ
 سَرُّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٢٤﴾ وَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ
 وَجَعَلْنَا مَعَهُ وَآخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٢٥﴾ فَقُلْنَا أَذْهَبَا
 إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٢٦﴾
 وَقَوْمِ نُوحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ
 آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٧﴾ وَعَادًا وَثَمُودًا
 وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٢٨﴾ وَكُلًّا
 ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَلُ وَكُلَّاتٍ بَرُنَاتٍ تَبْيُرًا ﴿٢٩﴾ وَقَدْ آتَوْنَا عَلَى
 الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمِطِرَتْ مَطَرِ السَّوْءِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا
 بَلْ كَانُوا لَا يَتَرَجَّوْنَ نُشُورًا ﴿٣٠﴾ وَإِذْ أَرَأَوْكَ إِذَا يَتَّخِذُونَكَ
 إِلَّا هُزُؤًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٣١﴾ إِنْ كَادَ
 لِيُضِلَّنَا عَنْ هِيتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ أَرَأَيْتَ
 مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٣٣﴾

و آن‌ها هیچ مثلی را برای تو نمی‌سازند [و هیچ سخنی در ردّ تو نمی‌آورند] مگر آن که پاسخ‌شان را با قاطع‌ترین سخن و بهترین بیان بیاوریم ﴿۳۳﴾ کسانی که بر چهره‌های [واقعی]شان به سوی جهنم محشور می‌شوند، بی‌شک آن‌ها بدترین جایگاه را دارند و از همه گمراه‌ترند ﴿۳۴﴾ ما به موسی کتاب دادیم و برادرش هارون را به عنوان مساعد همراهش کردیم ﴿۳۵﴾ و به آن‌ها گفتیم به سوی قومی که آیات ما را تکذیب کردند رهسپار شوید. و سرانجام همه تکذیب‌کنندگان حق را به سختی هلاک کردیم! ﴿۳۶﴾ و قوم نوح را هنگامی که پیامبران را تکذیب کردند غرق‌شان کردیم تا از آن‌ها عبرتی برای مردم به وجود آوریم، بدانید که برای ظالمان، عذاب دردناکی تدارک دیده‌ایم! ﴿۳۷﴾ هم‌چنین قوم عاد و ثمود و اصحاب رَسٍّ^(۱) و مردمان دبگری را که میان آن‌ها بودند هلاک کردیم ﴿۳۸﴾ [ابتدا] برای همه‌شان مثل‌ها آوردیم [تا حقایق را بدانند. چون سودی نکرد] همه‌شان را نیست و نابود کردیم! ﴿۳۹﴾ آن‌ها از کنار شهری^(۲) که باران بدی بر آن باریده بود گذشتند، آیا عذاب الهی را ندیدند؟! [چرا دیدند]، آن‌ها به روز قیامت امید و اعتقادی ندارند! ﴿۴۰﴾ هنگامی که تو را می‌بینند به تمسخرت می‌گیرند و می‌گویند: این همان کسی است که خدا پیامبرش گردانیده؟! ﴿۴۱﴾ اگر ما نسبت به پرستش خدایانمان استقامت نورزیم، او ما را گمراه خواهد کرد! هنگامی که عذاب الهی را ببینند خواهند فهمید چه کسی گمراه‌تر است! ﴿۴۲﴾ آیا کسی که هوای نفسش را خدای خود قرار داده، دیده‌ای؟! آیا تو می‌توانی از او دفاع کنی؟! ﴿۴۳﴾

۱. قومی کافر و ظالم بودند که پیامبران را می‌کشند (نهج البلاغه، خطبه ۱۸۰). و نیز زنانشان دارای انحراف همجنس‌گرایی بودند. (نورالتقلین ۱۹/۴).

۲. شهر قوم لوط.

أَمْ تَحْسَبُ أَنْ أَكْثَرُهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
 كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ
 الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا
 ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ
 الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ
 مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَا سَيِّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا بِهِنَّهُمْ
 لِتَذَكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا
 لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تَطِيعُ الْكٰفِرِينَ وَجَهْدُهُمْ
 بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا
 عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
 وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ
 نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
 مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

آیا گمان می‌کنی اکثر آن‌ها حقایق را می‌شنوند و درک می‌کنند؟! آن‌ها چون چهارپایانند، بلکه از آن‌ها نیز گمراه‌ترند! ﴿۴۴﴾ آیا نمی‌بینی که خداوند [توسط نور] چگونه سایه را می‌کشد (کوتاه و بلند می‌کند) اگر می‌خواست می‌توانست همواره آن را ساکن و یک اندازه کند، اما آفتاب را دلیل آن قرار دادیم ﴿۴۵﴾ ما آهسته آهسته آن سایه را جمع می‌کنیم! ﴿۴۶﴾ او کسی است که شب را چون پوششی برای شما قرار داد و خواب را مایه آرامش‌تان گرداند و روز را زمان کار و فعالیت ﴿۴۷﴾ اوست که قبل از نزول رحمت خود، بادها را چون بیک مژده‌رسان می‌فرستد تا از آسمان، آبی پاکیزه نازل کنیم ﴿۴۸﴾ تا به واسطه آن سرزمین‌های مرده را حیات بخشیم و چهارپایان و بسیاری از مردم را که آفریده‌ایم سیراب نماییم ﴿۴۹﴾ ما این‌گونه آیات را به صورت‌های گوناگون برای آن‌ها بیان کردیم تا تفکر کنند و پند بگیرند، اما اکثر مردم جز ناسپاسی کاری نمی‌کنند! ﴿۵۰﴾ اگر صلاح می‌دانستیم برای هر بادی پیامبر هشدارنده می‌فرستادیم ﴿۵۱﴾ از منکران حقیقت اطاعت مکن بلکه به وسیله قرآن جهاد بزرگی را علیه‌شان آغاز کن! ﴿۵۲﴾ اوست که دو دریایی را کنار هم قرار داده که یکی آب شیرین و گوارا و دیگری شور و تلخ است، در حالی که مابین آن‌ها مانع و حائلی گذاشته تا مخلوط نشوند! ﴿۵۳﴾ او کسی است که انسان را از آب آفرید و برای او نَسَب و سبب قرار داد [تا باعث ازدیادشان شود] بدان که پروردگار تو تواناست! ﴿۵۴﴾ به جای خداوند، چیزهایی را می‌پرستند که نه نفعی به آن‌ها می‌رسانند و نه آسیبی به آن‌ها می‌زنند. بدانید که اهل کفر همواره در مقابل پروردگارشان، پشتیبان یکدیگرند! ﴿۵۵﴾

۱. اهل معنی، مراد از دو دریا را، یکی عالم محسوسات دانسته‌اند و دیگری را عالم روحانیات. نفس آدمی نیز حائل است و حکم رابط را دارد.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾ وَتَوَكَّلْ
 عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ
 يَذُنُوبَ عِبَادِهِ خَيْرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ
 فَسَعَلْ بِهِ خَيْرًا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا
 وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ
 الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا
 مُنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ
 أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ
 عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا
 ﴿٦٣﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ
 يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ
 غَرَامًا ﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ إِذَا
 أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

ما فقط تو را به عنوان مژده‌دهنده و هشداردهنده فرستاده‌ایم ﴿۵۶﴾ بگو: من به خاطر انجام رسالتم از شما مزدی نمی‌خواهم، و این کار را برای آن می‌کنم تا هر کس بخواهد راهی به سوی پروردگارش بیابد! ﴿۵۷﴾ به زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد توکل کن، و برای ستایش او تسبیح گوی. همین بس که او از گناهان بندگانش آگاه است! ﴿۵۸﴾ کسی که آسمان‌ها و زمین و آنچه را در میان آن‌هاست در شش روز آفرید، سپس به عرش پرداخت! این خدای رحمان است پس از او بپرس تا آگاه شوی! ﴿۵۹﴾ هنگامی که به آن‌ها گفته شود: خدای رحمان را سجده کنید گویند: خدای رحمان دیگر کیست؟! چرا باید کسی را که تو دستور می‌دهی سجده کنیم؟! و بدینسان بر نفرت‌شان افزوده می‌شود ﴿۶۰﴾ با برکت و بزرگ است کسی که در آسمان برج‌هایی قرار داد و در میان آن‌ها چراغ‌هایی روشن و ماه تابانی بیافرید ﴿۶۱﴾ او کسی است که شب و روز را از پی یکدیگر قرار داد تا آن‌ها که می‌خواهند، پند بگیرند و شکرگزار باشند! ﴿۶۲﴾ بندگان خدای رحمان کسانی هستند که با فروتنی روی زمین راه می‌روند و هنگامی که نادانان آن‌ها را مورد خطاب قرار دهند جز سلام چیزی نمی‌گویند! ﴿۶۳﴾ و کسانی که شب را به یاد پروردگارشان در سجده و قیامت! ﴿۶۴﴾ و کسانی که می‌گویند: پروردگارا عذاب دوزخ را از ما دور فرما، زیرا عذاب آن سنگین و پیوسته است ﴿۶۵﴾ به راستی جهنم، بد مکان و قرارگاهی است! ﴿۶۶﴾ و کسانی که چون دست به انفاق و بخشش می‌زنند زیاده‌روی نمی‌کنند و کم نیز نمی‌دهند و همواره بین این دو امر، متعادل رفتار می‌کنند ﴿۶۷﴾

۱. شب و روز، فرصتی است برای آگاهی و شکرگزاری! سکن و فعل!

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
 الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
 يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ
 فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
 فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ
 غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ
 إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا
 بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ
 رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
 رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا
 لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
 وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾ خَالِدِينَ فِيهَا
 حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي
 لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

و کسانی که برای خدا شریک دیگری قائل نیستند، و کسی را که خدا جانش را محترم دانسته نمی‌کشند مگر بر اساس قوانین حق، و زنا نمی‌کنند، که هر کس چنین کند جزایش را می‌بیند ﴿۶۸﴾ عذاب چنین کسی در روز قیامت مضاعف می‌شود و با خواری، جاودانه در آنجا خواهد ماند ﴿۶۹﴾ مگر کسی که توبه کند و به حقایق ایمان بیاورد و عملکردی شایسته و مفید داشته باشد، بی‌شک اینان کسانی هستند که خداوند گناهانشان را به نیکی‌ها تبدیل می‌کند زیرا خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۷۰﴾ کسی که توبه کند و دست به کار نیک زند بداند که خدا به شایستگی توبه‌اش را می‌پذیرد ﴿۷۱﴾ و کسانی که به دروغ شهادت نمی‌دهند و هنگامی که از کنار کار بیهوده و ناپسندی می‌گذرند، بزرگوارانه از آن گذر می‌کنند ﴿۷۲﴾ و کسانی که چون آیات پروردگارش بر آن‌ها خوانده شود، کر و کور روی آن نمی‌افتند! ﴿۷۳﴾ و کسانی که می‌گویند: پروردگارا! وجود همسران و فرزندانمان را مایه روشنی چشم ما قرار ده، و ما را پیشوای پرهیزگاران کن! ﴿۷۴﴾ همه اینان کسانی هستند که به خاطر صبر و استقامتی که کردند غرفه‌های بهشت را پاداش خواهند گرفت، و در بهشت با درود و سلام رو به رو خواهند شد ﴿۷۵﴾ و جاودانه در آنجا خواهند ماند. چه جایگاه و مکان خوبی است! [بهشت] ﴿۷۶﴾ بگو: اگر دعای شما نباشد پروردگار من برای شما ارزش قائل نیست زیرا آیتش را تکذیب کردید و به زودی [عواقب این تکذیب] دامن‌گیرتان خواهد شد! ﴿۷۷﴾

۱. آیات را باید فهمید و در آن تدبیر کرد نه اینکه نسبت به آن‌ها کر و کور بود! از کلمه کر و کور معلوم می‌شود که آیات خدا هم دیدنی‌اند و هم شنیدنی. یعنی وجودی زنده دارند!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَمَ ① تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ② لَعَلَّكَ بَخِعٌ نَّفْسَكَ أَلَّا
يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ③ إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ
أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ④ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ
إِلَّا كَانُوا عَنْتُهُ مُعْرِضِينَ ⑤ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَهْلٌ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑥ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
كَرِيمٍ ⑦ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨ وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ⑩ قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ⑪ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ يُكَذِّبُونِ ⑫ وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَارُونَ ⑬ وَلَهُمْ عَلَى ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ⑭ قَالَ
كَلَّا فَاذْهَبَا يَا بَنَاتَيَّ إِنَّمَا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ⑮ فَأَتِيَا فِرْعَوْنَ
فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑯ أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
⑰ قَالَ أَلَمْ تُرَبِّيكَ فِينَا وَلِيدًا وَلِئِذَا مَلَائِكُنَا بِعُزْمِكَ سَائِلِينَ
⑱ وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ⑲

سوره شعراء

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

طسم ﴿١﴾ این‌ها آیات کتاب بیان‌کننده حقایق است ﴿٢﴾ گویی از شدت اندوه به خاطر این‌که آن‌ها ایمان نمی‌آورند، می‌خواهی جانت را از دست بدهی! ﴿٣﴾ اگر ما بخواهیم می‌توانیم معجزه‌ای از آسمان بر آن‌ها نازل کنیم تا گردن‌هایشان در مقابل آن خاضع گردد! ﴿٤﴾ بدان هیچ ذکر جدیدی از جانب خدای رحمان برایشان نمی‌آید مگر آن‌که از آن اعراض می‌کنند! ﴿٥﴾ آن‌ها حقایق را تکذیب کردند و به زودی اخبار حقایقی که به تمسخر می‌گرفتند به آن‌ها خواهد رسید (جزای دستاوردشان را خواهند دید) ﴿٦﴾ آیا نمی‌بینند بر روی زمین چه گیاهان متنوع و مفیدی رویانده‌ایم؟! ﴿٧﴾ در همه آن‌ها نشانه‌هایی از حقیقت است اما اکثرشان حقایق را باور ندارند! ﴿٨﴾ بدان که پروردگارت قدرتمند و باگذشت است ﴿٩﴾ و یاد آر! هنگامی که پروردگارت به موسی ندا داد که به سوی قوم ستمگر حرکت کن! ﴿١٠﴾ به سوی قوم فرعون! آیا نمی‌خواهند حرمت خدا را نگاه دارند؟! ﴿١١﴾ موسی گفت: پروردگارا! می‌ترسم که مرا تکذیب کنند ﴿١٢﴾ سینه‌ام تنگ می‌شود (ظرفیتم برای انجام چنین رسالتی زیاد نیست) و زبانم گویا نمی‌باشد. هارون را نیز رسالت ده [تا با من بیاید] ﴿١٣﴾ از دید آن‌ها جرمی دارم (در مورد قتل یکی از فرعونیان که سال‌ها پیش اتفاق افتاده مرا مجرم می‌دانند) و می‌ترسم مرا به قتل رسانند ﴿١٤﴾ [خدا] گفت: هرگز! [این چنین نمی‌شود!] با معجزات من به سوی آن‌ها بروید و بدانید که ما با شما هستیم و همه سخنان را می‌شنویم ﴿١٥﴾ به سوی فرعون بروید و به او بگویید که ما پیامبری از سوی پروردگار جهانیانیم ﴿١٦﴾ و بنی اسرائیل را با ما رهسپار کن! ﴿١٧﴾ [فرعون] گفت: آیا ما تو را هنگامی که طفلی بیش نبودی پرورش ندادیم و چند سالی از عمرت را نزد ما زندگی نکردی؟! ﴿١٨﴾ و سرانجام آن کارت را [که نمی‌بایست انجام دهی]، انجام دادی (و یک نفر از ما را کشتی) قطعاً تو از کافرانی! ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلَّمَهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الصَّالِينَ ﴿١٠﴾ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُمْ
 فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ
 تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ
 ﴿١٣﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ
 ﴿١٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوَالَهُ وَالْآلَتِ سَتَمِعُونَ ﴿١٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمْ
 الْأُولَى ﴿١٦﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ
 ﴿١٧﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ
 ﴿١٨﴾ قَالَ لَيْنَ اتَّخَذتَّ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ
 ﴿١٩﴾ قَالَ أَوْلَوْجِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ ﴿٢٠﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ
 مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢١﴾ فَأَلْفَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ نُجْعَانٌ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾
 وَنَزَعَ يَدَهُ وَفِإِذَا هِيَ بِيضَاءٌ لِلنَّظِيرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ لِلْمَلَأِ حَوَالَهُ
 إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ
 بِسِحْرِهِ فَمَا ذَاتَ مُرُونَ ﴿٢٥﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأِعْتِ فِي الْمَدَائِنِ
 حَاشِرِينَ ﴿٢٦﴾ يَا تَوَكُّبِكُمْ كُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٢٧﴾ فَجَمَعَ السَّحَرَةُ
 لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ﴿٢٩﴾

موسی گفت: آری، من این کار را کردم اما در حالی که غافل و بی‌خبر بودم ﴿۲۰﴾ و هنگامی که از [مجازات] شما ترسیدم از نزد شما فرار کردم. اما خداوند بر من حکمت و دانشی عطا کرد [تا حقایق را ببینم] و مرا از پیامبران قرار داد ﴿۲۱﴾ و منت این نعمت (پرورش دادن من در کودکی را) بر سر من می‌گذاری؟! در حالی که تو بنی اسرائیل را برده ساخته‌ای [و من نتوانستم در خانه خودم پرورش یابم] ﴿۲۲﴾ فرعون گفت: این پروردگار جهانیان دیگر کیست؟! ﴿۲۳﴾ موسی گفت: اگر اهل یقین باشید او پروردگار آسمان‌ها و زمین و آن چه میان آن‌هاست می‌باشد ﴿۲۴﴾ آن‌گاه فرعون رو به اطرافیان‌ش کرد و گفت: آیا نشنیدید؟! ﴿۲۵﴾ گفت: پروردگار شما و پروردگار نیاکان شما! ﴿۲۶﴾ فرعون گفت: پیامبری را که برای [نجات] شما فرستاده‌اند دیوانه است! ﴿۲۷﴾ موسی گفت: اگر عقل‌تان را به کار برید خواهید فهمید که او پروردگار مشرق و مغرب و آن چه میان آن‌هاست می‌باشد ﴿۲۸﴾ فرعون گفت: اگر خدایی غیر از من اختیار کنی تو را زندانی خواهیم کرد! ﴿۲۹﴾ موسی گفت: حتی اگر معجزه‌ای روشنگر برایت بیاورم؟! ﴿۳۰﴾ فرعون گفت: اگر راست می‌گویی آن را بیاور [تا ببینم] ﴿۳۱﴾ آن‌گاه موسی عصایش را [بر زمین] افکند و بی‌درنگ مار بزرگی نمایان شد ﴿۳۲﴾ و دستش را [در گریبان خود فرو برد و هنگامی] که بیرون آورد در برابر بینندگان سفید و روشن بود ﴿۳۳﴾ فرعون به بزرگان پیرامونش گفت: این مرد یک جادوگر بسیار دانا است ﴿۳۴﴾ می‌خواهد شما را از سرزمین‌تان به واسطه جادویش بیرون کند! چه چاره‌ای تدبیر می‌کنید؟! ﴿۳۵﴾ گفتند: او و برادرش را نگهدار و پیک‌هایی به شهرهای مختلف بفرست ﴿۳۶﴾ تا هر جادوگر دانایی را [که می‌یابند] نزد تو آورند^{۱)} ﴿۳۷﴾ سرانجام جادوگران در روز معین در وعده‌گاه جمع شدند ﴿۳۸﴾ و به مردم گفته شد: آیا همه‌تان جمع شده‌اید؟! ﴿۳۹﴾

۱. جادو، واقعیت دارد اما حقیقت ندارد. حقیقت، خداست. جادو مربوط به بخش بی‌خردی انسان است و آن‌گاه تاثیرگذار می‌شود که آدمی به کسی یا چیزی دل بسته باشد. مجذوب شدن و تعلق یافتن به چیزی، زمینه را برای تاثیرگذاری جادو، مهیا می‌کند. بی‌خواهی و بی‌آرزویی باعث رفع آن است. از آنجا که جادو مربوط به طبقات زیرذهنی است، آدمی می‌تواند با بهره‌گیری از هنر مراقبه، ذهن آلوده را متوقف کرده و از ورطه جادو بگذرد. آنکه به خرد حقیقی نائل آمده است از جادو مصون است. زیرا او مافوق طبقات ذهنی است. چنین کسی در یگانه ماوا گزیده است.

لَعَلَّنَا نَتَّبِعَ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمْ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ
 قَالُوا الْفِرْعَوْنُ أَيْنَ لَنَا لَاجِرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ
 وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَا أَنْتُمْ مُتْلِفُونَ
 ﴿٤٣﴾ فَأَلْقُوا جِبَاهَهُمْ وَعَصِييَهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
 الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَأَذَاهِيَ تَلْقَفَ مَا يَأْفِكُونَ
 ﴿٤٥﴾ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجِيدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا أَمَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾
 رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ أَمْسِكْ لَهُ وَقَبْلَ أَنْ أَدْنَى لَكُمْ إِنَّهُ
 لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السَّحَرَ فَلَسَوْفَ نَعَامُونَ لَا قُطْعَنَ أَيْدِيكُمْ
 وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا صَلْبَتِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا
 إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا أَنْ كُنَّا
 أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِلَيْكُمْ
 مُتَّبِعُونَ ﴿٥٢﴾ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّا هَلَوُا لَاءِ
 لِسْرِ ذِمَّةٍ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لِعَائِبُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ
 ﴿٥٦﴾ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾
 كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

تا اگر جادوگران پیروز شدند از آن‌ها تبعیت کنیم! ﴿۴۰﴾ و هنگامی که جادوگران آمدند به فرعون گفتند: آیا اگر ما [بر موسی] پیروز شویم پاداش قابل توجهی خواهیم داشت؟! ﴿۴۱﴾ فرعون گفت: آری، بی شک همه شما از مقربان [درگاه من] خواهید بود ﴿۴۲﴾ موسی به آن‌ها گفت: آن چه را که می خواهید بیاندازید، بیاندازید! ﴿۴۳﴾ آن‌گاه جادوگران طناب‌ها و عصاهای خود را [بر زمین] افکندند و گفتند: به عزت فرعون قسم که ما پیروزیم! ﴿۴۴﴾ سپس موسی عصای خود را بر زمین افکند و ناگاه تمام چشم‌بندی‌های دروغین آن‌ها را بلعید! ﴿۴۵﴾ در این هنگام جادوگران به سجده افتادند ﴿۴۶﴾ گفتند: اکنون به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم ﴿۴۷﴾ همان پروردگار موسی و هارون! ﴿۴۸﴾ فرعون گفت: قبل از آن که به شما اجازه بدهم ایمان آوردید؟! بی شک موسی استاد شماست، هم اوست که جادوگری را به شما آموخته! به زودی خواهید فهمید [که قدرت از آن کیست]، دست و پایتان را به خلاف یکدیگر قطع می‌کنم و همگی شما را به دار می‌آویزم! ﴿۴۹﴾ گفتند: باکی نیست، [در عوض] به سوی پروردگاران باز می‌گردیم ﴿۵۰﴾ ما شدیداً امیدواریم که پروردگاران، گناهانمان را مورد آموزش قرار دهد. بدان که ما نخستین کسانی هستیم که ایمان آوردیم! ﴿۵۱﴾ و به موسی وحی کردیم شبانه بندگانم را [از مصر] خارج کن. قطعاً آن‌ها شما را تعقیب می‌کنند ﴿۵۲﴾ و فرعون مأمورانی برای جمع کردن سپاه به شهرهای مختلف فرستاد ﴿۵۳﴾ و گفت: این‌ها گروهی اندک‌اند ﴿۵۴﴾ و باعث خشم‌مان شده‌اند ﴿۵۵﴾ در حالی که همه ما آماده مبارزه‌ایم ﴿۵۶﴾ سرانجام ما فرعونیان را از باغ‌ها و چشمه‌سارها خارج کردیم! ﴿۵۷﴾ و از گنج‌ها و قصرهای مجلل [دور ساختیم] ﴿۵۸﴾ این چنین کردیم و بنی اسرائیل را وارث آن‌ها ساختیم ﴿۵۹﴾ فرعونیان هنگام طلوع آفتاب آن‌ها را تعیب کردند ﴿۶۰﴾

فَلَمَّا تَرَأَى الْجُمُعَانَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمَدْرَكُونَ ﴿٦١﴾
قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ
أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ
﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْأَخْرِيْنَ ﴿٦٤﴾ وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ وَأَجْمَعِينَ
﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْأَخْرِيْنَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾
وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ
﴿٧٠﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنفِظُلْ لَهَا عَافِيْنَ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ
يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا
بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ
تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِي
إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي هُوَ
يُطْعَمَنِي وَيَسْقِينِي ﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي ﴿٨٠﴾ وَالَّذِي
يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِي ﴿٨١﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي
يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾

هنگامی که دو گروه همدیگر را دیدند، یاران موسی گفتند: ما گرفتار شدیم! ﴿٦١﴾
 موسی گفت: هرگز چنین نیست، پروردگارم با من است و راهنمائیم خواهد کرد!
 ﴿٦٢﴾ پس به موسی وحی کردیم که عصایت را به آب دریا بزن تا دریا شکافته شود.
 [وقتی که موسی این کار را کرد و راه باز شد] هر بخشی [از آب] چون کوهی بزرگ
 بود! ﴿٦٣﴾ آن گروه دیگر را نیز به آب نزدیک کردیم ﴿٦٤﴾ آن گاه موسی و تمام کسانی
 را که با او بودند نجات دادیم ﴿٦٥﴾ و دیگران را غرق کردیم ﴿٦٦﴾ در این ماجرا عبرتی
 است، زیرا اکثرشان به حقیقت ایمان نیاوردند ﴿٦٧﴾ بدان که پروردگار تو قدرتمند
 و با گذشت است! ﴿٦٨﴾ سرگذشت ابراهیم را برایشان بخوان ﴿٦٩﴾ هنگامی که به
 پدرش و قومش گفت: چه می پرستید؟! ﴿٧٠﴾ گفتند: بت هایی را می پرستیم که
 همواره مشغول عبادت شان هستیم ﴿٧١﴾ آیا وقتی آن ها را به دعا می خوانید
 صدایتان را می شنوند؟! ﴿٧٢﴾ یا می توانند سود یا زیانی به شما برساند؟! ﴿٧٣﴾
 گفتند: نیاکانمان را یافتیم که این گونه عمل می کردند [ما نیز از آن ها تبعیت می کنیم]
 ﴿٧٤﴾ آیا می فهمید که چه می پرستید! ﴿٧٥﴾ شما و نیاکانتان؟! ﴿٧٦﴾ ابراهیم گفت:
 همه آن ها دشمنان منند، مگر پروردگار جهانیان [که دوست من است] ﴿٧٧﴾ بدانید
 همان خدایی که مرا خلق کرده هدایت می کند ﴿٧٨﴾ همان که مرا طعام می دهد
 و سیراب می کند ﴿٧٩﴾ و هنگامی که بیمار شوم شفایم می دهد ﴿٨٠﴾ همان که مرا
 می میراند و دوباره زنده می کند ﴿٨١﴾ همان کسی که به او امید دارم تا از گناهانم
 در روز قیامت درگذرد! ﴿٨٢﴾ پروردگارا! به من حکمت عطا کن و مرا به صالحین
 ملحق نما ﴿٨٣﴾

وَأَجْعَل لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ
 النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَأَعْفِرْ لِأَيِّ إِثْمَةٍ كَانَتْ مِنْ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ
 يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ
 سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَزْلَفَتْ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ
 ﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ آيَنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ
 أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكُفُّوا فِيهَا هُتُومَهُمْ وَالْعَاوُونَ ﴿٩٤﴾ وَحُنُودَ إِبْلِيسَ
 أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لِنَافِي
 ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا
 الْمُجْرِمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صِدْقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ
 أَنْ لَنَا كَرَّةٌ فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
 أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتْ
 قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾
 إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٠٨﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ
 عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ
 وَأَطِيعُوا ﴿١١٠﴾ * قَالُوا أَنْتُمْ مِنْ لَدُنَّا وَتَبَعَكَ الْأَرْدَلُونَ ﴿١١١﴾

برای من در میان امت‌های آینده زبان صدق قرار ده ^(۸۴) و مرا از وارثان بهشت
 پر نعمت کن ^(۸۵) و پدرم را پیامرز زیرا از گمراهان بود ^(۸۶) و در آن روز که همه
 برانگیخته می‌شوند مرا رسوا مکن ^(۸۷) روزی که نه مال به درد می‌خورد و نه فرزند
^(۸۸) [تنها چیزی که به درد می‌خورد] اینست که کسی با قلب سلیم (سرابا) تسلیم
 حق) به سوی خداوند بزرگ بیاید ^(۸۹) و در آن روز بهشت برای حرمت‌گزاران حریم
 الهی نزدیک می‌شود ^(۹۰) و جهنم برای گمراهان آشکار می‌گردد ^(۹۱) و به آن‌ها
 گفته می‌شود: پس خدایانی که به جای الله پرستش می‌کردید کجایند؟! ^(۹۲) آیا
 می‌توانند شما را باری کنند؟! یا حتی خودشان باری می‌شوند؟! ^(۹۳) سرانجام، هم
 معبودان دروغین و هم عابدان گمراه‌شان به جهنم سرازیر می‌شوند! ^(۹۴) و همه
 لشکریان ابلیس [نیز چنین سرنوشتی دارند] ^(۹۵) در حالی که با یکدیگر نزاع می‌کنند
 و می‌گویند: ^(۹۶) به خداوند بزرگ سوگند که ما در یک گمراهی واقعی بودیم، ^(۹۷)
 آن‌گاه که شما را (معبودان دروغین را) با پروردگار جهانیان یکسان می‌پنداشتیم
^(۹۸) ما را فقط مجرمان گمراه کردند ^(۹۹) و اکنون هیچ شفيعی و پناهی نداریم ^(۱۰۰)
 و هیچ دوست صمیمی در کنارمان نیست ^(۱۰۱) اگر یک بار دیگر برگردیم قطعاً از
 اهل ایمان خواهیم بود! ^(۱۰۲) بدانید که در تمام این‌ها عبرتی است، زیرا اکثرشان
 ایمان نیاوردند ^(۱۰۳) به راستی پروردگارت قدرتمند و با گذشت است ^(۱۰۴) قوم
 نوح پیامبران را تکذیب کردند ^(۱۰۵) هنگامی که برادرشان نوح به آن‌ها گفت: چرا
 حرمت خداوند را نگاه نمی‌دارید؟! ^(۱۰۶) من برای یک پیامبر امین هستم
^(۱۰۷) حرمت اوامر خداوند را نگاه دارید و از من اطاعت کنید! ^(۱۰۸) من از شما به
 خاطر انجام رسالتم هیچ مزدی نمی‌خواهم، زیرا مزد و پاداش من فقط بر عهده
 پروردگار جهانیان است ^(۱۰۹) حرمت اوامر خداوند را نگاه دارید و از من اطاعت
 کنید ^(۱۱۰) گفتند: به تو ایمان بیاوریم در حالی که اراذل از تو پیروی می‌کنند؟! ^(۱۱۱)

۱. تا دیگران به راستی و درستی از من یاد کنند.

قَالَ وَمَا عَلِمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾ إِنَّ حِسَابَهُمْ لِلْأَعْلَىٰ رَبِّي
 لَوَ تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾ إِنَّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ
 ﴿١١٥﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنْتَه يَنْبُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾ قَالَ
 رَبِّي إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾ فَأَفْتَحَ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتَحًا وَبَحْنِي وَمَنْ
 مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾ فَأَنْجَيْتَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
 ﴿١١٩﴾ ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
 أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿١٢٢﴾ كَذَّبَتْ
 عَادُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ إِنِّي لَكُمْ
 رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رَبَّكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٦﴾ أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ
 ءَايَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٧﴾ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٢٨﴾
 وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٢٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رَبَّكُمْ
 وَأَتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣٠﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامِهِ وَبَنِينَ
 ﴿١٣١﴾ وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٢﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
 ﴿١٣٣﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٤﴾

گفت: دانش و آگاهی من بر عملکرد آن‌ها احاطه ندارد ﴿۱۱۲﴾ حساب کار آن‌ها فقط بر عهدهٔ پروردگارم است، البته اگر بفهمید! ﴿۱۱۳﴾ و من هیچ‌گاه اهل ایمانی را که شما آن‌ها را اراذل می‌گویید از خودم طرد نمی‌کنم! ﴿۱۱۴﴾ و من کسی نیستم جز یک هشداردهندهٔ واقعی ﴿۱۱۵﴾ گفتند: ای نوح! اگر [از این حرف‌ها] دست برداری بدون شک سنگسار می‌شوی ﴿۱۱۶﴾ نوح گفت: پروردگارا! قوم من، مرا تکذیب کردند ﴿۱۱۷﴾ پس بین من و آن‌ها راه چاره‌ای بگشا و من و اهل ایمانی را که با من هستند از دست آن‌ها نجات بخش! ﴿۱۱۸﴾ سرانجام ما، نوح و هر کس را که با او در آن کشتی مملو [از موجودات] بود نجات دادیم ﴿۱۱۹﴾ و بقیه را غرق کردیم ﴿۱۲۰﴾ به راستی در این ماجرا عبرتی است، زیرا اکثرشان ایمان نیاوردند ﴿۱۲۱﴾ بدان که پروردگارت قدرتمند و با گذشت است ﴿۱۲۲﴾ قوم عاد پیامبران را تکذیب کردند ﴿۱۲۳﴾ هنگامی که برادرشان هود به آن‌ها گفت: چرا حرمت خداوند را نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۱۲۴﴾ من برای شما پیامبری امین هستم ﴿۱۲۵﴾ پس حرمت اوامر خداوند را نگاه دارید و از من اطاعت کنید ﴿۱۲۶﴾ من از شما به خاطر انجام رسالتم مزدی نمی‌خواهم، زیرا مزد و پاداش من فقط بر عهدهٔ پروردگار جهانیان است! ﴿۱۲۷﴾ چرا بر روی هر بلندی، بیهوده برج‌هایی می‌سازید؟! ﴿۱۲۸﴾ برج‌هایی چنان محکم که می‌پندارید در آن جاودانه خواهید بود! ﴿۱۲۹﴾ و هنگامی که قصد مجازات کسی را دارید ظالمانه مجازات می‌کنید! ﴿۱۳۰﴾ حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و از من تبعیت کنید ﴿۱۳۱﴾ بترسید از خدایی که شما را به آن چه که خود می‌دانید یاریتان رسانده است! ﴿۱۳۲﴾ یاریتان رسانده است به انواع چهارپایان و فرزندان باغ‌ها و چشمه‌سارها ﴿۱۳۴﴾ من برای شما از عذاب روز بزرگ بیمناکم! ﴿۱۳۵﴾ [غافلانه] گفتند: چه ما را موعظه کنی و چه نکنی برای ما یکسان است! ﴿۱۳۶﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا الْإِخْلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
 فَأَهْلَكَ لَهُمْ إِنْ فِي ذَلِكَ لآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ
 قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَاتَتَقُونَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٤﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ
 إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُرْكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ ﴿١٤٦﴾
 فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلَعَتْ هَاهُنَا حُضَيْبٌ ﴿١٤٨﴾
 وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 ﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
 وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا أَنْتَ
 إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ
 هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمْسُوهَا
 بِسَوْءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ يُومٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا
 نَادِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنْ فِي ذَلِكَ لآيَةٌ وَمَا كَانَ
 أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

این حرف‌ها، همان شیوه قدیمی هاست! ﴿۱۳۷﴾ و ما هرگز عذاب نمی‌شویم! ﴿۱۳۸﴾

سرانجام هود را تکذیب کردند و ما نیز همه‌شان را هلاک کردیم. بدانید که در این ماجرا نشانه‌ای است، زیرا اکثرشان به حقایق ایمان نیاوردند ﴿۱۳۹﴾ بدان که پروردگارت قدرتمند و باگذشت است ﴿۱۴۰﴾ قوم ثمود پیامبران را تکذیب کردند ﴿۱۴۱﴾ هنگامی که برادرشان صالح به آن‌ها گفت: چرا حرمت خداوند را نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۱۴۲﴾

من برای شما یک پیامبر امین هستم ﴿۱۴۳﴾ پس حرمت او امر الهی را نگاه دارید و از من اطاعت کنید ﴿۱۴۴﴾ من از شما به خاطر انجام رسالتم مزدی نمی‌خواهم، زیرا مزد و پاداش من فقط به عهده پروردگار جهانیان است! ﴿۱۴۵﴾ آیا می‌پندارید شما را با این نعمت‌های عطا شده در امنیت مطلق رها می‌کنند؟! ﴿۱۴۶﴾ در این باغ‌ها و چشمه‌سارها! ﴿۱۴۷﴾ در این کشتزارها و نخل‌ها که میوه‌هایش شیرین و رسیده است ﴿۱۴۸﴾ و شما از کوه‌ها خانه‌هایی می‌تراشید و در آن خوش‌گذرانی می‌کنید! ﴿۱۴۹﴾ حرمت او امر الهی را نگاه دارید و از من اطاعت کنید! ﴿۱۵۰﴾ و از فرمان افراتگرایان اطاعت مکنید ﴿۱۵۱﴾ همان کسانی که در زمین فساد و تباهی می‌کنند و اهل اصلاح و خدمت نیستند! ﴿۱۵۲﴾ گفتند: [ای صالح] تو فقط جادو شده‌ای! ﴿۱۵۳﴾ تو هم فقط بشری مثل ما هستی! اگر راست می‌گویی [که پیامبری] معجزه‌ای برای ما بیاور! ﴿۱۵۴﴾ صالح گفت: این شتری است که سهم آبی دارد هم چنان که شما در روزهای معین سهم آبی دارید ﴿۱۵۵﴾ به آن آسیبی نرسانید که عذاب روز بزرگ سراپایتان را فرا می‌گیرد ﴿۱۵۶﴾ سرانجام شتررا کشتند، سپس پشیمان شدند ﴿۱۵۷﴾ پس عذاب الهی آن‌ها را گرفتار کرد، بدانید که در این ماجرا عبرتی است، زیرا اکثرشان به حقایق ایمان نیاوردند! ﴿۱۵۸﴾

پروردگارت قدرتمند و باگذشت است! ﴿۱۵۹﴾

كذبت قوم لوط المرسلين ﴿١٦٦﴾ إذ قال لهم آخوهم لوط ألا تتقون
﴿١٦٦﴾ إني لكم رسول أمين ﴿١٦٧﴾ فاتقوا الله وأطيعون ﴿١٦٨﴾ وما
أستلكم عليه من أجر إن أجرى إلا على رب العالمين ﴿١٦٩﴾
أتأتون الذكران من العالمين ﴿١٧٠﴾ وتذرون ما خلق لكم ربكم
من أزواجكم بل أنتم قوم عادون ﴿١٧١﴾ قالوا لئن لم تنته يد لوط
لتكونن من المخرجين ﴿١٧٢﴾ قال إني لعملكم من القالين ﴿١٧٣﴾
رب نجني وأهلي مما يعملون ﴿١٧٤﴾ فنجينه وأهله وأجمعين ﴿١٧٥﴾
إلا عجوزا في الغابرين ﴿١٧٦﴾ ثم دمرنا الآخرين ﴿١٧٧﴾ وأمطرنا عليهم
مطرا فساء مطر المندرين ﴿١٧٨﴾ إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم
مؤمنين ﴿١٧٩﴾ وإن ربك لهو العزيز الرحيم ﴿١٨٠﴾ كذب أصحاب
ليكة المرسلين ﴿١٨١﴾ إذ قال لهم شعيب ألا تتقون ﴿١٨٢﴾ إني لكم
رسول أمين ﴿١٨٣﴾ فاتقوا الله وأطيعون ﴿١٨٤﴾ وما أستلكم عليه
من أجر إن أجرى إلا على رب العالمين ﴿١٨٥﴾ أوفوا الكيل ولا
تكونوا من المخسرين ﴿١٨٦﴾ وزنوا بالقسطاس المستقيم ﴿١٨٧﴾
ولا تبخسوا الناس أشياءهم ولا تعثوا في الأرض مفسدين ﴿١٨٨﴾

قوم لوط پیامبران را تکذیب کردند ﴿۱۶۰﴾ هنگامی که برادرشان لوط به آن‌ها
 گفت: چرا حرمت خداوند را نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۱۶۱﴾ من برای شما پیامبری امین
 هستم ﴿۱۶۲﴾ پس حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و از من تبعیت کنید ﴿۱۶۳﴾ و من
 به خاطر انجام رسالتم از شما مزدی نمی‌خواهم، زیرا مزد و پاداش من بر عهده
 پروردگار جهانیان است ﴿۱۶۴﴾ چرا از میان جهانیان، شما با نران می‌آمیزید؟!
 ﴿۱۶۵﴾ و همسرانی را که پروردگارتان برای شما آفریده، رها می‌کنید؟! نه! شما
 قومی منحرف هستید ﴿۱۶۶﴾ گفتند: [ای لوط] اگر این حرف‌ها را بس نکنی از شهر
 تبعید می‌شوی! ﴿۱۶۷﴾ لوط گفت: من دشمن عملکرد شما هستم ﴿۱۶۸﴾ پروردگارا!
 من و خانواده‌ام را از آن چه این‌ها انجام می‌دهند نجات بخش! ﴿۱۶۹﴾ سرانجام
 او و خانواده‌اش را نجات دادیم ﴿۱۷۰﴾ مگر پیرزنی که در میان آن‌ها ماند ﴿۱۷۱﴾
 بدینسان دیگران را هلاک کردیم ﴿۱۷۲﴾ و بارانی [از بلا] بر آن‌ها باریدیم و چه باران
 بدی بود باران اندازشدگان! ﴿۱۷۳﴾ در این ماجرا عبرتی است، زیرا اکثرشان به
 حقایق ایمان نیاوردند! ﴿۱۷۴﴾ بدان که پروردگارت قدرتمند و با گذشت است!
 ﴿۱۷۵﴾ اصحاب آیکه پیامبران را تکذیب کردند ﴿۱۷۶﴾ هنگامی که شعیب به آن‌ها
 گفت: چرا حرمت خداوند را نگاه نمی‌دارید؟! ﴿۱۷۷﴾ من برای شما پیامبری امین
 هستم ﴿۱۷۸﴾ پس حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و از من اطاعت کنید ﴿۱۷۹﴾ و من
 برای انجام رسالتم از شما مزدی نمی‌خواهم، زیرا مزد و پاداش من فقط بر عهده
 پروردگار جهانیان است! ﴿۱۸۰﴾ حق پیمان‌ه را ادا کنید و دیگران را به خسارت
 نیاندازید ﴿۱۸۱﴾ با ترازوی درست و دقیق وزن کنید ﴿۱۸۲﴾ و حق مردم را کم ندهید و
 در زمین، فساد و تباهی به راه میاندازید ﴿۱۸۳﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَةَ الْأُولَى ﴿١٨٤﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ
 الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ
 الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾ فَاسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
 مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾ قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
 فَأَخَذَهُمُ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
 لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾ وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ
 الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلسَانٍ
 عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأُولَى ﴿١٩٦﴾ أَوْلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ
 أَنْ يَأْتِيَهُمُ الْعِلْمُ بِنبيِّ إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ
 ﴿١٩٨﴾ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾ كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ
 فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ
 الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُولُوا
 هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَأَيْتَ
 إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

حرمت اوامر خدایی که شما و اقوام پیشین را آفریده، نگاه دارید! ﴿۱۸۴﴾ گفتند: [ای شعیب] تو را جادو کرده‌اند! ﴿۱۸۵﴾ تو هم یک بشر مثل ما هستی، هر چند تو را یک دروغگو می‌پندازیم! ﴿۱۸۶﴾ اگر راست می‌گویی [که پیامبری]، پاره‌ای از آسمان را بر سر ما بیانداز! ﴿۱۸۷﴾ شعیب گفت: پروردگارم به عملکرد شما آگاه‌تر است! ﴿۱۸۸﴾ سرانجام او را تکذیب کردند و عذاب آن روز ابری آن‌ها را فرا گرفت. حقیقتاً آن، عذاب روز بزرگ بود! ﴿۱۸۹﴾ در این ماجرا عبرتی است، زیرا اکثر آن‌ها به حقایق ایمان نیاوردند ﴿۱۹۰﴾ بدان که پروردگارت قدرتمند و با گذشت است ﴿۱۹۱﴾ و این قرآن از سوی پروردگار جهانیان نازل شده است ﴿۱۹۲﴾ روح‌الامین^(۱) آن را نازل کرده است ﴿۱۹۳﴾ آن هم بر قلب تو، تا [مردم را نسبت به دستاوردشان] هشدار دهی ﴿۱۹۴﴾ آن را به زبان واضح و روشن نازل کرد ﴿۱۹۵﴾ نشانه‌های آن در کتب آسمانی گذشتگان موجود است ﴿۱۹۶﴾ آیا همین نشانه کافی نیست که علمای بنی‌اسرائیل از آن با خبرند؟! ﴿۱۹۷﴾ اگر آن را بر یکی از مبهم‌گویان نازل می‌کردیم ﴿۱۹۸﴾ و او، آن را برایشان می‌خواند، قطعاً ایمان نمی‌آوردند ﴿۱۹۹﴾ ما این چنین قرآن را در قلب‌های مجرمان نفوذ می‌دهیم ﴿۲۰۰﴾ آن‌ها به آن ایمان نمی‌آورند مگر زمانی که عذاب دردناک را با چشم خود ببینند! ﴿۲۰۱﴾ آن عذاب ناگهان به سراغ‌شان می‌آید در حالی که کاملاً غافل و بی‌خبرند! ﴿۲۰۲﴾ و می‌گویند: آیا به ما مهلتی خواهند داد؟! ﴿۲۰۳﴾ آیا باز نسبت به عذاب ما عجله می‌کنند؟! ﴿۲۰۴﴾ دیدی که سال‌ها در زندگی دنیا از نعمت‌ها برخوردارشان کردیم ﴿۲۰۵﴾ و آنچه [از عذاب الهی] به آن‌ها وعده داده شده بود گرفتارشان کرد؟! ﴿۲۰۶﴾

۱. جبرائیل.

۲. این آیه جواب کسانی است که پیامبران را مسخره می‌کردند و می‌گفتند: اگر راست می‌گویی از خدا بخواه تا عذاب ما زودتر بیاید!

مَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِ إِلَّا
 لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٤٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٩﴾ وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ
 الشَّيْطَانُ ﴿٥٠﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَظِيلُونَ ﴿٥١﴾ إِنَّهُمْ عَنِ
 السَّمْعِ لَمَعْرُوُونَ ﴿٥٢﴾ فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ
 مِنَ الْمَعْذِبِينَ ﴿٥٣﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٥٤﴾ وَأَخْفِضْ
 جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي
 بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٦﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥٧﴾ الَّذِي
 يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٥٨﴾ وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّجِدِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
 الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلَ الشَّيْطَانُ ﴿٦١﴾ نَزَّلَ عَلَىٰ
 كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٦٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْتُرُهُمْ كِذْبُونَ ﴿٦٣﴾
 وَالشُّعْرَاءَ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٦٤﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ
 يَهِيمُونَ ﴿٦٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ
 بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٦٧﴾

و آن نعمت‌ها که در دنیا داشتند این جا به کارشان نیامد ﴿۲۰۷﴾ ما اهل هیچ دیاری را هلاک نکردیم مگر آن که قبل از آن هشداردهنده‌ای [برایشان] فرستادیم ﴿۲۰۸﴾ تا حقایق را یادآور شوند و ما هیچ‌گاه ظالم نیستیم! ﴿۲۰۹﴾ این قرآن را شیاطین نازل کرده‌اند ﴿۲۱۰﴾ آن‌ها شایسته این کار نیستند و قدرت‌ش را هم ندارند ﴿۲۱۱﴾ شیاطین از شنیدن وحی [و اسرار آسمانی] محروم شده‌اند ﴿۲۱۲﴾ پس هیچ‌گاه خدای دیگری را با الله مخوان، که مستحق عذاب می‌گردد! ﴿۲۱۳﴾ خویشاوندان نزدیکت را هشدار ده ﴿۲۱۴﴾ و برای اهل ایمانی که از تو تبعیت می‌کنند نهایت احترام را قائل شو! ﴿۲۱۵﴾ و اگر از فرمان تو سرپیچی کردند بگو: من از عملکرد شما بیزارم! ﴿۲۱۶﴾ و بر خداوند قدرتمند و باگذشت، توکل کن ﴿۲۱۷﴾ همان خدایی که هرگاه به عبادت می‌ایستی تو را می‌بیند ﴿۲۱۸﴾ و حرکت تو را میان سجده‌کنندگان [نظاره می‌کند]! ﴿۲۱۹﴾ به راستی او شنوا و داناست ﴿۲۲۰﴾ آیا شما را آگاه کنم که شیاطین بر چه کسانی نازل می‌شوند؟! ﴿۲۲۱﴾ شیاطین بر گناه‌کارانی که بسیار دروغ می‌گویند نازل می‌شوند ﴿۲۲۲﴾ شیاطین آن‌چه را که شنیده‌اند به پیروان خود القاء می‌کنند و اکثرشان دروغ‌گویند ﴿۲۲۳﴾ [این آیات شعر نیستند و پیامبر نیز شاعر نیست] زیرا شعرا را گمراهان تبعیت می‌کنند! ﴿۲۲۴﴾ آیا نمی‌بینی که شعرا در هر وادی حیران و سرگردانند؟! ﴿۲۲۵﴾ و چیزهایی می‌گویند که به آن عمل نمی‌کنند! ﴿۲۲۶﴾ مگر کسانی که به حقایق ایمان بیاورند و عملکردی نیک و شایسته داشته باشند، هم آن‌هایی که بسیار یاد خدا می‌کنند و چون مورد ظلم واقع شوند به مقابله برمی‌خیزند. و کسانی که ظلم کردند به زودی خواهند فهمید که بازگشت‌شان به کدامین مکان است! ﴿۲۲۷﴾

۱. در عصر عرب جاهلی، شاعر به کسی گفته می‌شد که تحت تصرف جتنی قرار گرفته و آن جن، است که اشعار را به او القاء می‌کند. مثلاً گفته شده که الاعشى الاکبر، از شاعران جاهلی، جتنی به نام «مسخل» داشته و خود مکرراً در اشعارش اعتراف می‌کند که آنچه می‌سراید، گفته‌های اوست. این چنین اعتقاد داشته‌اند که وقتی جتنی کسی را مستعد می‌دید، او را بر زمین می‌زد و با دو زانو روی سینه‌اش می‌نشست و او را ناگزیر می‌کرد که بلندگوی او در جهان بیرون باشد!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَّ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ① هُدًى وَبُشْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ ② الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ③ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ رِيتَا لَهُمْ
أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ④ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ
وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسِرُونَ ⑤ وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ
لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ⑥ إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِيهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَاءَتِكُمْ
فِتْنَاهُ بِخَبْرٍ أَوْءَاتِيكُمْ بِشَهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ⑦ فَلَمَّا جَاءَهَا
نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مِنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ⑧ يَمْوَسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑨ وَأَلْقِ عَصَاكَ
فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمْوَسَى لَاتَخَفْ
إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَى الْمُرْسَلُونَ ⑩ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حِسَابًا بَعْدَ
سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑪ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ
⑫ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑬

سوره نمل

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

طس، این‌ها آیات قرآن و کتاب بیان‌کننده حقایق است! ﴿۱﴾ و برای اهل ایمان سراسر هدایت و بشارت است ﴿۲﴾ همان کسانی که نماز به پا می‌دارند و زکات پرداخت می‌نمایند و به وجود آخرت یقین دارند ﴿۳﴾ کسانی که آخرت را باور ندارند اعمالشان را در نظرشان زیبا جلوه‌گر می‌کنیم به طوری که [همواره در زندگی] حیران و سرگردان بمانند! ﴿۴﴾ آن‌ها کسانی هستند که عذاب سختی برای آن‌هاست. و در آخرت نیز زیان‌کارترین مردم خواهند بود ﴿۵﴾ به راستی قرآن از جانب خدای حکیم و دانا به تو القاء می‌شود ﴿۶﴾ [یاد آر] هنگامی که موسی به خانواده خود گفت: من آتشی را از دور می‌بینم [شما بمانید] تا خبری از آن برایتان بیاورم و یا شعله آتشی از آن را برای گرم شدن تان حاضر نمایم! ﴿۷﴾ هنگامی که موسی به آتش رسید ندایی شنید که گفت: با برکت است آن که درون آتش است و آن که در کنار آن است! ﴿۸﴾ منزه است خدایی که پروردگار جهانیان است ﴿۸﴾ ای موسی به راستی منم خدایی که قدرتمند و حکیم است ﴿۹﴾ عصایت را بیانداز! [چون این کار را کرد] دید عصایش چون ماری به سرعت می‌جنبید! موسی به عقب بازگشت و [از ترس] حتی پشت سرش را نگاه نکرد! ای موسی ترس! پیامبران هنگامی که نزد من هستند نمی‌ترسند! ﴿۱۰﴾ مگر کسی که ظلم کرده باشد. اما چون بدی را به نیکی تبدیل کند [خواهد فهمید که] من آمرزنده و با گذشتم ﴿۱۱﴾ دستت را در گریبانت داخل کن تا بی‌هیچ عیبی، سفید و درخشنده خارج گردد. این یکی دیگر از معجزات نه‌گانه‌ای است که با آن‌ها به سوی فرعون و قومش می‌روی. آن‌ها قومی زشت‌کردار و بدسیرت‌اند! ﴿۱۲﴾ هنگامی که معجزات روشن‌گر ما به آن‌ها رسید گفتند: این یک جادوی واقعی است! ﴿۱۳﴾

۱. شاید منظور جلوه‌ای از نور خدا و موسی که کنارش ایستاده، باشد.

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا
 وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
 ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عِلْمَنَا مَنَظِقَ
 الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾
 وَحِشْرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالْأَنْبِيَاءَ وَالطَّيْرِ فَهُمْ
 يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ التَّمَلِّ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَا أَيُّهَا
 التَّمَلُّ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ
 لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي
 أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ
 صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ
 ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْيَ أَمْ كَانَ
 مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾ لَأَعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوَّلًا ثُمَّ أَدْبَحْتَهُ
 أَوْ لِيَأْتِنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ
 أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

با آن که در دل به حقانیت آیات و معجزات یقین داشتند، از روی ظلم و برتری جویی انکارشان کردند! پس بنگر عاقبت مفسدان چگونه بود! ﴿۱۴﴾ ما به داود و سلیمان دانش عطا کردیم و هر دو گفتند: سپاس خدای را که ما را بر بسیاری از بنده‌های مؤمن‌اش برتری داده است! ﴿۱۵﴾ سلیمان وارث داود شد و رو به مردم کرد و گفت: ای مردم! طرز سخن گفتن پرندگان را به ما آموخته‌اند، و از هر چیزی به ما عطا شده است. و این یک فضیلت آشکار است ﴿۱۶﴾ و همه لشکریان سلیمان از جن و انس گرفته تا پرندگان گرد آمدند در حالی که به صفوفی به نظم بودند ﴿۱۷﴾ تا این که به وادی مورچگان رسیدند. مورچه‌ای گفت: ای مورچگان! به خانه‌هایتان بروید مبادا سلیمان و لشکریانش در بی‌خبری شما را زیر پا له کنند! ﴿۱۸﴾ [سلیمان] از لحن مورچه لبخندی زد و گفت: پروردگارا! به من توفیق ده تا نعمت‌هایی را که بر من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای شاکر باشم و عملکرد نیک و شایسته‌ای داشته باشم که تو را خشنود کند. و مرا به برکت رحمت خود در زمره بندگان صالحت قرار ده ﴿۱۹﴾ آن‌گاه میان پرندگان گشت و گفت: چرا همد را نمی‌بینم، شاید او غایب است؟! ﴿۲۰﴾ [به خاطر غیبتش] او را مجازات سختی خواهم کرد و یا ذبحش می‌کنم مگر آن که دلیل روشنی داشته باشد! ﴿۲۱﴾ چندی نگذشت که همد آمد و گفت: به چیزی آگاهی یافتم که تو از آن خبر نداری! از سرزمین سبا برایت یک خبر موثق آورده‌ام ﴿۲۲﴾

۱. نکتهٔ ارزشمند این که حتی پیامبر خدا در غیاب متهم حکم قطعی نمی‌دهد و به او فرصت دفاع می‌بخشد!

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا
عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَجَدْتَهَا وَقَوْمَهَا بِسُجُودٍ لِلشَّمْسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَرَبِّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فُصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿١٤﴾ أَلَا يَسْجُدُونَ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٥﴾ اللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٦﴾ قَالَ سَنَنْظُرُ
أَصْدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٧﴾ أَذْهَبَ بِكِ كَيْفِي هَذَا
فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ قَالَتْ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُؤِإِنِّي أَلْقَيْتُ إِلَى كِتَابٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢٠﴾ أَلَا تَعْلَمُونَ أَنِّي وَأُتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٢١﴾
قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُؤِ أَتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى
تَشْهَدُونَ ﴿٢٢﴾ قَالُوا نَحْنُ أَوْلُو قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ
إِلَيْكَ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً
أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرََّةَ أَهْلِهَا أَذًى وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٢٤﴾
وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمِ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٢٥﴾

من زنی را یافتیم که براهل آنجا فرمان‌روایی می‌کند و از هر نعمتی برخوردار است و یک تخت سلطنتی بزرگ دارد ﴿۲۳﴾ دیدم که او و مردمش به جای خدا، خورشید را سجده می‌کنند. شیطان نیز اعمالشان را در نظرشان زیبا جلوه‌گر می‌کند و از این طریق راه نجات‌بخش الهی را بر آن‌ها می‌بندد و نمی‌گذارد آن‌ها هدایت یابند ﴿۲۴﴾ چرا الله را سجده نمی‌کنند؟! همان خدایی که نهان آسمان‌ها و زمین را آشکار می‌کند! و از آن چه پنهان می‌کنید و یا عیان می‌سازید آگاه است! ﴿۲۵﴾ این الله است که هیچ معبودی جز او نیست، هم او که پروردگار عرش بزرگ است ﴿۲۶﴾ سلیمان گفت: با دقت بررسی می‌کنیم تا ببینیم راست گفتی یا از جماعت دروغ‌گویانی! ﴿۲۷﴾ این نامه مرا [بگیر و] ببر و به سوی آن‌ها بیانداز. آن‌گاه از آن‌ها روی برگردان [و منتظر بمان]. بین چه جوابی می‌دهند! ﴿۲۸﴾ زن گفت: ای بزرگان! نامه مهمی به سوی من ارسال شده است! ﴿۲۹﴾ نامه از سلیمان است با نام خداوند رحمن و رحیم [آغاز شده است!] ﴿۳۰﴾ بر من برتری نجوید و در حالی که سراپا تسلیم حق هستید به نزد من آید! ﴿۳۱﴾ زن گفت: ای بزرگان! نظرتان را در مورد امری که برایم پیش آمده بگویید. می‌دانید که هیچ‌گاه بدون حضور شما کار مهمی را خودسرانه انجام نداده‌ام! ﴿۳۲﴾ گفتند: ما قدرتمند و جنگاورانی بزرگ هستیم اما فرمان به دست تو است، پس دقت کن که چه دستور می‌دهی! ﴿۳۳﴾ زن گفت: پادشاهان هر گاه وارد شهری شوند آن را به فساد و تباهی می‌کشند و بزرگان آنجا را خوار و ذلیل می‌کنند. همواره عملکردشان این‌گونه است! ﴿۳۴﴾ من هدیه گران‌بهایی نزد آن‌ها می‌فرستم [و منتظر می‌مانم] تا ببینم پیک‌ها چه جوابی می‌آورند ﴿۳۵﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَنَ قَالَ أَسْمِدُونَ يَمَالٍ فَمَاءِ اتْنِةِ اللَّهِ خَيْرٌ مِمَّا
ءَاتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدْيَتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾ أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ
بِجُنُودٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾
قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ
﴿٣٨﴾ قَالَ عَفْرَيْتُ مِنَ الْجِنِّ أَنَاءَ آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ
وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا
ءَاتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ
قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَآتَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ءَمِنْ كَفَرٍ فَإِنَّ رَبِّيَ عَنِّي كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾ قَالَ نَكُرُوا هَآ
عَرَشَهَا نَنْظُرْ أَن تَهْتَدِيَ أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا
جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوَيْدِنَا الْعِلْمُ مِنْ قَبْلِهَا
وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ
قَوْمِ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً
وَكشفت عن ساقِهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّن قَوَارِيرٍ قَالَتْ رَبِّ
إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسَأَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

هنگامی که بیک نزد سلیمان رسید، سلیمان گفت: آیا می‌خواهید مرا با مال دنیا یاری کنید؟! بدانید آن چه خداوند به من عطا کرده از آن چه به شما عطا کرده بهتر و بیشتر است و این شما باید که به هدایای تن دل خوش می‌شوید! ﴿۳۶﴾ اکنون به سوی آن‌ها بازگرد [و اعلام کن] که ما با لشکریانی به سوی آن‌ها خواهیم آمد که تاب مقابله با آن را نداشته باشند، و بی‌شک آن‌ها را از آن سرزمین، خوار و ذلیل بیرون خواهیم کرد! ﴿۳۷﴾ سلیمان گفت: ای بزرگان، کدام یک از شما می‌تواند قبل از آن که آن‌ها تسلیم من شوند تخت سلطنت آن زن را برایم بیاورد؟! ﴿۳۸﴾ عفریتی از جنیان گفت: من آن تخت را برایت می‌آورم قبل از آن که از جایت بلند شوی، زیرا من نسبت به این کار قدرتمند و قابل اعتمادم! ﴿۳۹﴾ کسی که از کتاب الهی علم و بهره‌ای داشت گفت: من آن را برایت می‌آورم پیش از آن که پلک بر هم زنی! و هنگامی که سلیمان آن را نزد خود دید گفت: این نمونه‌ای از فضل پروردگار من است تا مرا بدان بیازماید که آیا شکرگزار خواهم بود یا ناسپاس! هر کس شکرگزاری کند به نفع خود کرده است، و هر کس هم ناسپاسی کند [بداند که] خداوند بی‌نیاز و کریم است! ﴿۴۰﴾ [سلیمان] گفت: کاری کنید که تخت سلطنت او ناشناخته شود (آن را از صورت اولش خارج کنید) تا ببینم آن زن، تخت را باز خواهد شناخت یا از آن‌هاست که [به حقیقت] هدایت نمی‌شود! ﴿۴۱﴾ هنگامی که زن آمد به او گفته شد: آیا این چنین است تخت سلطنت تو؟! زن گفت: گویا همان تخت است! ما پیش از این [از حقایق] آگاه شده بودیم و تسلیم حق شده‌ایم! ﴿۴۲﴾ بدینسان او را از پرستش هر آن چه به غیر از خدا می‌پرستید بازداشت زیرا آن زن از قوم کافران بود ﴿۴۳﴾ به زن گفته شد: به بارگاه قصر وارد شو. هنگامی که وارد شد پنداشت که کف آن استخری از آب است. دامنش را از ساق‌هایش بالا زد. سلیمان گفت: [این آب نیست] بلکه قصری از جنس بلور و صاف است! زن گفت: پروردگارا! من به خود ستم کردم! و اکنون همراه با سلیمان سراپا تسلیم خدایی می‌شوم که پروردگار جهانیان است ﴿۴۴﴾

وَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
 فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَتَقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ
 بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَدَّكُمْ
 تُرَحْمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا أَطِیرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَیرُكُمْ
 عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ
 تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾
 قَالُوا اتَّقُوا اللَّهَ يَا اللَّهُ لِنُبَيِّنْتَهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَقُولَنَّ لَوْلِيَّهِ
 مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكَرُوا
 مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَنْظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَا لَهُمْ وَقَوْمَهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾ فَتِلْكَ يَوْمَئِذٍ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا إِيَّاتِ
 فِي ذَلِكَ لآيَةٌ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأُنَجِّينَا الَّذِينَ آمَنُوا
 وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلَوْ طَإِذَ قَال لِقَوْمِهِ إِنَّا أَنَا
 الْفَاحِشَةُ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ أَيْبِكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ
 شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ بِجَهَلُونَ ﴿٥٥﴾

ما به سوی قوم ثمود برادرشان صالح را فرستادیم که: خدا را بپرستید اما آن‌ها
 دو گروه شدند و به جدال با یکدیگر پرداختند! ﴿٤٥﴾ صالح گفت: ای قوم من! چرا
 پیش از آن که به نیکی روی آورید به بدی کردن عجله می‌کنید؟! چرا از خداوند
 بزرگ آموزش نمی‌خواهید تا رحمت او شامل حالتان شود؟! ﴿٤٦﴾ گفتند: ما تو و
 همراهان تو را بدشگون و بدبُیمن می‌دانیم! صالح گفت: همهٔ مقدرات‌تان به
 دست خداست! [این توجیه است که می‌کنید] شما قومی فریب خورده‌اید! ﴿٤٧﴾
 و در شهرشان نُه گروهک بود که در آن سرزمین دست به فساد و تباهی می‌زدند
 و اهل اصلاح و خدمت نبودند ﴿٤٨﴾ گفتند: همگی به خدا قسم خورید [و هم
 پیمان شویم] که به او و اهلس شیخون بزنیم. آن‌گاه به خون خواهانش بگوئیم:
 ما از این قتل عام خبر نداریم و از راستگویانیم! ﴿٤٩﴾ آن‌ها نقشه‌ای فریب‌کارانه
 کشیدند، ما نیز چاره‌ای تدبیر کردیم در حالی که شعور درکش را نداشتند! ﴿٥٠﴾
 بنگر که نتیجهٔ نقشه‌شان چه شد! ما همگی آن‌ها و قوم‌شان را زیر و رو کردیم!
 ﴿٥١﴾ آن خانه‌های آن‌هاست که اکنون به خاطر ظلمی که کردند خالی و بی‌سکنه
 گشته است. به راستی در آن برای مردم دانا عبرتی است! ﴿٥٢﴾ و کسانی که به
 حقایق ایمان آورده بودند و حرمت اوامر الهی را نگاه می‌داشتند همه را نجات
 دادیم ﴿٥٣﴾ و لوط را به یاد آور، آن هنگام که به قوم خود گفت: چرا آگاهانه
 اعمال زشت مرتکب می‌شوید؟! ﴿٥٤﴾ چرا از روی شهوت به جای زنان، به سراغ
 مردان می‌روید؟! حقیقتاً شما قوم نادانی هستید! ﴿٥٥﴾

* فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوْنَا أَل
 لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَا سٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَجْبَيْتَهُ
 وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ وَقَدَّرْنَا هَا مِن الْغَابِرِينَ ﴿٥٧﴾ وَأَمْطَرْنَا
 عَلَيْهِمْ مَطْرًا فَسَاءَ مَطْرُ الْمُنذَرِينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 وَسَلِّمْ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ أَصْطَفَىٰ آلَ اللَّهِ خَيْرًا مَّا يُشْرِكُونَ
 ﴿٥٩﴾ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ
 مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَنَّ
 تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ؕ أَلَيْسَ لَّهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعِدُونَ ﴿٦٠﴾
 أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خَلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ
 لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَّرِّ إِذَا
 دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ
 ؕ أَلَيْسَ لَّهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي
 ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
 رَحْمَتِهِ ؕ أَلَيْسَ لَّهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

و جواب قوم لوط چیزی نبود جز آن که گفتند: خانواده لوط را از شهرتان بیرون کنید زیرا آن‌ها خواهان طهارت و پاکی هستند! ﴿۵۶﴾ سرانجام لوط و اهلیش را نجات دادیم به جز همسرش که تقدیر کرده بودیم از بازماندگان در شهر باشد ﴿۵۷﴾ و بر آن‌ها بارانی باریدیم! و باران کسانی که قبلاً به آن‌ها هشدار داده شده بود، چه باران بدی بود! ﴿۵۸﴾ بگو: ستایش مخصوص خداوند است و سلام بر بندگان برگزیده‌اش! آیا الله بهتر است یا آن چه شریک او می‌دانند؟! ﴿۵۹﴾ (شریکی که قائلند بهتر است) یا کسی که آسمان‌ها و زمین را خلق کرده و از آسمان برای شما آبی فرستاده تا به واسطه آن باغ‌های زیبا و دیدنی بروینیم؟! شما را توانایی رویاندن درختی از آن نیست [با این وجود] آیا خدای دیگری با الله است؟! نه! آن‌ها قومی منحرف هستند! ﴿۶۰﴾ [شریکی که قائلند بهتر است] یا کسی که زمین را جایگاه باثباتی ساخته است؟! آن که در آن رودها و کوه‌های مختلفی ایجاد کرده و میان آب دو دریا مانعی قرار داده [تا آب شور با شیرین مخلوط نشود، با این وجود] آیا خدای دیگری با الله است؟! نه! اکثرشان ناآگاه‌اند! ﴿۶۱﴾ [شریکی که قائلند بهتر است] یا آن کسی که چون انسان گرفتاری او را بخواند اجابتش می‌کند و بلا را از او دور می‌گرداند؟! آن که شما را جانشینان زمین قرار داده است؟! [با این وجود] باز خدای دیگری با الله است؟! چه اندک و کم ارزش پند می‌گیرید! ﴿۶۲﴾ [شریکی که قائلند بهتر است] یا کسی که در تاریکی‌های خشکی و دریا راهنمایی‌تان می‌کند و پیش از نزول رحمتش بادها را به مژده می‌فرستد؟! [با وجود این] آیا خدای دیگری با الله است؟! بلندمرتبه است الله، از هر شریکی که برایش قائل می‌شوند! ﴿۶۳﴾

أَمَّنْ يَبْدُوْا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ، وَمَنْ يَرزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
 أَءِلَآهَ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾ قُلْ
 لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ
 أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾ بَلِ أَدْرَاكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي
 شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِمَّنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَءِذَا
 كُنَّا تُرَابًا وَّآبَاءُ آبَائِنَا الْمَحْرُجُونَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا
 نَحْنُ وَّآبَاءُ آبَائِنَا مِنْ قَبْلُ إِن هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾
 قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ
 ﴿٦٩﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾
 وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسَى
 أَنْ يَكُونَ رَدْفٌ لَّكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
 لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ
 رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ
 فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ
 يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

[شربکی که قائلند بهتر است] یا آن که آفرینش را آغاز کرده سپس همه را باز می‌گرداند؟! همو که شما را از آسمان و زمین روزی می‌دهد؟! [با وجود این] آیا خدای دیگری با الله است؟! بگو: اگر راست می‌گویید دلائل‌تان را بیاورید! ﴿٦٤﴾

بگو: هیچ کس از نادیده‌ها و اسرار آسمان‌ها و زمین آگاه نیست مگر خداوند بزرگ! آن‌ها حتی نمی‌دانند چه زمانی دوباره زنده مبعوث خواهند شد! ﴿٦٥﴾ مگر درباره آخرت به آگاهی کامل رسیده‌اند؟! نه! آن‌ها در مورد آن در شک و تردیدند بلکه نسبت به حقایق آن نابینا هستند! ﴿٦٦﴾ آنان که به حقایق کافرنه گفتند: چگونه وقتی ما و پدرانمان تبدیل به مستی خاک شدیم دوباره [زنده از قبرها] خارج می‌گردیم؟! ﴿٦٧﴾ از این وعده‌ها قبلاً هم به ما و پدرانمان داده بودند این حرف‌ها چیزی جز افسانه‌های پیشینیان نیست! ﴿٦٨﴾ بگو: در زمین سیر کنید و ببینید عاقبت مجرمان چگونه بوده است! ﴿٦٩﴾ از [اندیشه و عملکرد] آن‌ها اندوهگین مباش و از نقشه‌هایی که می‌کشند خود را در تنگنا مبین ﴿٧٠﴾ می‌گویند: اگر راست می‌گویید این وعده عذاب چه زمان تحقق خواهد یافت؟! ﴿٧١﴾ بگو: شاید پاره‌ای از آن عذابی که عجلان آن را طلب می‌کنید نزدیک شما باشد! ﴿٧٢﴾ بدان که پروردگارت فضل و کرم خود را بر همه مردم می‌گستراند، اما اکثرشان سپاسگزار نیستند! ﴿٧٣﴾ به راستی پروردگار تو آن چه را مردم در دل مخفی کرده‌اند و آن چه را آشکارا انجام می‌دهند، می‌داند! ﴿٧٤﴾ هیچ نادیده‌ای در آسمان و زمین وجود ندارد مگر آن که [تقدیراتش] در کتابی روشن نگاشته شده است! ﴿٧٥﴾ این قرآن بسیاری از مواردی را که بنی‌اسرائیل مورد اختلاف قرار داده‌اند بیان می‌کند ﴿٧٦﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ
 بِحُكْمِهِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ
 الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾ إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمَعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ
 إِذَا وَلُوا وَاذْنًا ۚ وَمَا أَنتَ بِهَدَىٰ الْعُمْيَ عَن ضَلَالَتِهِمْ ۗ إِنَّ
 تَسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ﴿٨١﴾ وَإِذَا وَقَعَ
 الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ
 النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ نَخَشِرُهُم مِّن كَلِّ امَّةٍ
 فَوْجًا مِّمَّنْ يَكْذِبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ وَقَالَ
 أَكْذَبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا عَلِمًا ۖ أَمَاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
 ﴿٨٤﴾ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾ أَلَمْ
 يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسًا كُنُوفِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَن
 فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ ۖ وَكُلُّ أَتَوْهُ
 دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ
 صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

قرآن برای اهل ایمان سراسر هدایت و رحمت است ﴿۷۷﴾ پروردگار تو میان آن‌ها به حکم خویش قضاوت خواهد کرد زیرا او قدرتمند و آگاه است ﴿۷۸﴾ پس بر خداوند بزرگ توکل نما زیرا تو بر طریقه حقی روشن قرار داری! ﴿۷۹﴾ بدان که تو نمی‌توانی مردگان را شنوا کنی! همان طور که نمی‌توانی صدایت را به گوش کرانی برسانی که از تو روی برگردانده‌اند! ﴿۸۰﴾ و نمی‌توانی کسانی را که نسبت به حقایق کوراند از گمراهی‌شان به راه هدایت برگردانی! فقط می‌توانی کسانی را نسبت به حقایق شنوا کنی که به آیات ما ایمان دارند و سراپا تسلیم خداوند بزرگ‌اند ﴿۸۱﴾ هنگامی که قیامت فرا رسد جنبنده‌ای را برای آنان از زمین خارج می‌کنیم تا با مردم سخن بگوید که: این مردم به آیات ما یقین نمی‌آوردند! ﴿۸۲﴾ روزی که از هرامتی گروهی که آیات ما را تکذیب کردند محشور کنیم، در صف‌هایی مشخص‌اند! ﴿۸۳﴾ تا زمانی که به محشر برسند. [خدا] گوید: چرا ناآگاهانه و بدون آن که از حقایق آیات من با خبر باشید آن را تکذیب کردید؟! این چه کاری بود که مرتکب شدید؟! ﴿۸۴﴾ به خاطر دستاورد ظلم‌آلودی که داشتند مجازات الهی بر آن‌ها واقع می‌شود در حالی که حرفی برای گفتن ندارند ﴿۸۵﴾ آیا ندیدند که شب را برای آرامش‌شان قرار دادیم و روز را روشنی بخشیدیم؟! در همه این‌ها برای اهل ایمان عبرت‌هایی است! ﴿۸۶﴾ روزی که در صور دمیده شود هر کس که در آسمان و زمین است وحشت‌زده می‌شود مگر آن که خدا بخواهد! همه‌شان با ذلت و خواری به سوی او روانند ﴿۸۷﴾ و کوه‌ها را می‌بینی و می‌پنداری جامد و ثابت‌اند حال آن که به سرعت ابر و باد در حرکتند آفرینش خدا این‌گونه است که همه چیز را متقن و حساب شده آفریده است! بدانید که او از عملکردتان آگاه است! ﴿۸۸﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِمَّا وَهَرَمَ مِنْ فِرْعَاقِ يَوْمِذِي إِمُونٍ ﴿٨٩﴾
 وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ يُخْرَجُونَ إِلَّا
 مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ
 الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
 ﴿٩١﴾ وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنْ أَهْتَدَى فَأِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
 وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 سَيْرِيكُمْ أَيَّتِيهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

سُورَةُ الْقَصَصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَّرَ ﴿١﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ نَتْلُو عَلَيْكَ
 مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
 فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ
 طَائِفَةً مِنْهُمْ يذِبحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ
 مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا
 فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَيْمَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

هر کس عملکرد نیکی داشته باشد بهتر از آن را پاداش می‌گیرد و آن‌ها در آن روز از هر ترس و وحشتی در امانند ﴿۸۹﴾ و هر کس عملکرد بدی داشته باشد با چهره [واقعی]ش به آتش افکنده می‌شود! مگر شما به غیر از دستاوردتان عذاب می‌بینید؟! ﴿۹۰﴾ من مأمور شده‌ام که پروردگار این شهر را عبادت نمایم، شهری که حرمتش را واجب گردانیده است. بدانید همه چیز از آن خداست و مأمور شده‌ام که از تسلیم‌شدگان باشم! ﴿۹۱﴾ و قرآن را تلاوت کنم. پس هر کس [به راه خدا] هدایت شد این هدایت به نفع اوست و هر کس گمراهی پیشه کرد، بگو: من فقط یک هشدار دهنده‌ام! ﴿۹۲﴾ بگو: ستایش مخصوص خداست و به زودی آیاتش را به شما نشان خواهد داد تا آن‌ها را بشناسید! و بدان که پروردگارت از عملکردتان غافل نیست! ﴿۹۳﴾

سوره قصص

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

طسم ﴿۱﴾ این‌ها آیات کتاب بیان‌کننده حقایق است ﴿۲﴾ به خاطر اهل ایمان، سرگذشت موسی و فرعون را به حق بر تو می‌خوانیم ﴿۳﴾ فرعون در زمین برتری جویی کرد و مردم را فرقه‌فرقه نمود به طوری که گروهی را مستضعف نگاه داشت، پسرانشان را سر می‌برید و زنانشان را زنده نگاه می‌داشت! بی‌شک او از تبه‌کاران بود! ﴿۴﴾ ما اراده کرده‌ایم که بر مستضعفان نعمت دهیم و آن‌ها را پیشوا و وارثان روی زمین قرار دهیم! ﴿۵﴾

وَتُمْكِنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
 مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ
 أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي
 وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
 فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
 فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾
 وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَيْنِي لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ
 عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَوَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾
 وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا
 أَنْ رَبَّنَا عَلَّىٰ قَلْبَهَا لَتَأْكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتِ
 لِأُخْتَيْهِ فَصِيحَةٌ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
 ﴿١١﴾ * وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلٍ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
 عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ
 ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَمَا تَقَرَّرَعِيْنَهَا وَلَا تَحْزَنَ وَتَتَعَلَّمِ
 أَنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقُّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

و به مستضعفان در روی زمین قدرت دهیم و به فرعون و هامان^(۱) و لشکرهايشان، عذابی را که از آن می‌ترسیدند نشان دهیم!^(۶) و به مادر موسی وحی کردیم که موسی را شیر ده و اگر بر جانش بیمناکی، او را در دریا بیفکن و تترس و غمگین مباش! ما او را به تو بازمی‌گردانیم و از پیامبرانش قرار می‌دهیم^(۷) آن‌گاه خانواده فرعون، او را یافتند تا دشمن و غم‌جانکاه‌شان باشد! زیرا فرعون و هامان و لشکرهايشان از خطاکاران بودند!^(۸) همسر فرعون گفت: او را مکشید زیرا مایه روشنی چشم من و توست، شاید برایمان سودمند باشد یا او را به عنوان فرزندمان برگزینیم! بدانید که آن‌ها [حقایق پشت پرده را] درک نمی‌کردند^(۹) و قلب مادر موسی تهی شد! و اگر قلب او را به ایمان قوی نمی‌کردیم تا از مومنان باشد، نزدیک بود آن راز را فاش کند!^(۱۰) و به خواهر موسی گفت: برو و طفل را زیر نظر داشته باش! هنگامی که خواهر از دور به او می‌نگریست فرعونیان نمی‌فهمیدند^(۱۱) ما پیش از این شیر هر زن شیردهی را بر موسی تحریم کرده بودیم [تا فقط از شیر مادر خودش بخورد] آن‌گاه خواهرش به فرعونیان گفت: آیا می‌خواهید شما را به خانواده‌ای معرفی کنم که طفل را برایتان نگهداری کنند و خیرخواه او باشند؟!^(۱۲) بدینسان موسی را به مادرش برگرداندیم تا روشنی چشمش باشد و غمگین نشود و این که بفهمد وعده خدا حق است، هر چند که اکثر آنان نمی‌دانند!^(۱۳)

۱. هامان وزیر یا نفوذ و قدرتمند فرعون بود. نماد فریب‌کاری.

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ، وَوَأَسْتَوَىٰءَاتِيَنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي
 الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا
 فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ هَذَا مِنْ عَدُوِّهِ
 فَاسْتَعَاذَ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ
 مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ
 مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ
 هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ
 ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا
 الَّذِي أَسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَعَوِيٌّ
 مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّا أَن أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ
 يَمْوَسَىٰ أَرِيدُ أَنْ نَبْتَلِيكَ كَمَا فَعَلْتَنِي نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ
 إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ
 ﴿١٩﴾ وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَمْوَسَىٰ إِنَّ الْمَلَأَ
 يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَمَكِّنٌ لِّمَنْ يَشَاءُ ﴿٢٠﴾
 فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

و چون موسی انسانی بالغ و کامل شد به او حکمت و دانش عطا کردیم. ما این چنین پاداش نیکوکاران را می‌دهیم! ﴿۱۴﴾ و موسی هنگامی که اهل شهر در غفلت و بی‌خبری بودند به آن وارد شد، ناگهان دو مرد را دید که به جدال پرداخته‌اند یکی از پیروانش و دیگری از دشمنانش. در این هنگام آن که پیرو موسی بود از او کمک خواست، موسی [داخلت کرد و] با مشت‌های طرف دیگر را نقش بر زمین کرد. [موسی] گفت: این کار از عمل شیطان بود، به راستی او برای انسان یک دشمن گمراه‌کننده واقعی است! ﴿۱۵﴾ [موسی] گفت: پروردگارا! من به خود ظلم کردم پس مرا بیامرز! خدا او را بخشید زیرا آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۶﴾ گفت: پروردگارا! به برکت نعمتی که به من عطا کردی هرگز پشتیبان مجرمان نخواهم شد! ﴿۱۷﴾ روز دیگر که موسی وحشت‌زده و محتاط در شهر می‌گشت، دید همان کسی که دیروز او را به کمک طلبیده بود دوباره از موسی کمک می‌خواهد. موسی به او گفت: به راستی تو یک گمراه واقعی هستی! ﴿۱۸﴾ پس هنگامی که خواست آن مردی را که دشمن هر دو آن‌ها بود به سختی تنبیه کند، آن مرد گفت: ای موسی! آیا می‌خواهی همان طور که دیروز یک نفر را کشتی مرا هم بکشی؟! تو می‌خواهی در این سرزمین ستمکار باشی و از مصلحان نباشی؟! ﴿۱۹﴾ در این هنگام مردی از نقطه دور دست شهر شتابان آمد و گفت: ای موسی! بزرگان شهر برای کشتن تو به مشورت نشستند. [از شهر] خارج شو که من خیرخواه توأم! ﴿۲۰﴾ وحشت‌زده و نگران از شهر خارج شد و گفت: پروردگارا! مرا از دست ستمکاران نجات ده! ﴿۲۱﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ
 السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
 النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ
 مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِرَ الرِّعَاءَ وَأُبُونَا
 شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ
 رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا
 تَمْشِي عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ
 أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ
 لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا
 يَا أَبَتِ اسْتَجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ
 ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِمَا نُنَادِي بِكَ عَلَىٰ أَنْ
 تَأْجُرَنِي ثَمَّ لِي حِجَابٌ وَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يُسَفِّهُنَّ بِمَا يَكْفُرُونَ
 وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْسُقَ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ
 الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ
 قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾

هنگامی که روی سوی شهر مدین کرد گفت: امیدوارم پروردگارم مرا به راه درست و نجات بخش راهنمایی کند! ﴿۲۲﴾ وقتی به چاه آب شهر مدین رسید گروهی از مردم را دید که چهارپایان خود را آب می دهند و در کنارشان دو زن را دید که مشغول گوسفندان خویشند. به آن ها گفت: کار شما چیست؟ آن دو زن گفتند: ما گوسفندان را آب نمی دهیم [و منتظریم] که چوپان ها همگی گوسفندان خود را بازگردانند! بدان که پدر ما شیخ کبیر است! ﴿۲۳﴾ موسی گوسفندان آن ها را آب داد سپس به زیر سایه ای رفت و گفت: پروردگارا! هر خیری که نصیب کنی به آن محتاجم! ﴿۲۴﴾ ناگهان یکی از آن دو زن در حالی که در نهایت شرم و حیا راه می رفت به سوی موسی آمد و گفت: پدرم تو را می خواند تا مزد آب دادن [به گوسفندان] را به تو پرداخت نماید. هنگامی که موسی به سراغ پدر آمد قصه خود را برای او باز گفت. پدر گفت: نترس که تو از دست ستمکاران نجات یافته ای! ﴿۲۵﴾ یکی از آن دو زن گفت: ای پدر او را استخدام کن که اگر چنین کنی بهترین مرد قوی و امین را استخدام کرده ای! ﴿۲۶﴾ پدر گفت: می خواهم یکی از این دو دختر خود را به ازدواج تو در بیاورم. به شرط آن که به مدت هشت سال در استخدام من باشی و اگر به ده سال رساندی خدمتی از جانب تو خواهد بود. ﴿۲۷﴾ من نمی خواهم کار طاقت فرسایی بر عهده ات بگذارم و ان شاء الله مرا از صالحان خواهی یافت! ﴿۲۷﴾ موسی گفت: [باشد]، این قراردادی است بین من و تو، پس هر یک از این دو مدت را سپری کنم [وظیفه ام را انجام داده ام] و ستمی بر من نخواهد بود، و خدا بر آن چه می گوئیم وکیل است ﴿۲۸﴾

۱. شیخ کبیر در لغت ظاهر، پیرمرد مسن را گویند اما در حوزه معنا، به صاحب روح بزرگی که توانایی تربیت و راهبرد سالکان را دارد اطلاق می شود. به او قطب نیز می گویند.
۲. ثمانی حجج، را در لغت هشت سال دانسته اند اما نزد اهل معنا، هشت مرحله عروجی است که البته بالاتر از آن نیز مراحلی وجود دارد. در سلوک باید از افلاک سبعة گذر کرد و بر فراز آن یعنی فلک هشتم رسید. این گونه یک دوره کامل می شود برای اطلاعات بیشتر به کتاب «کلمات بارانی» و نیز «هفت عمق آگاهی» از مترجم، رجوع شود.

فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ
مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ
﴿٢٩﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَلْطِي الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَمْوَسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَأَتْهَا نَهَزْتُ كَأَنهَا
جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَلْمُوسَىٰ أَقْبَلُ وَلَا تَخَفُ
إِنَّكَ مِنَ الْأٰمِنِينَ ﴿٣١﴾ أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ
بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ
فَذَرَانِكَ بُرْهَانًا مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا
فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا
فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾
قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكَ مَا سَأَلْنَا فَلَا
يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا أَنْتُمْ وَمَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٣٥﴾

پس هنگامی که موسی آن مدت را به اتمام رساند با خانواده‌اش رهسپار شد. از سوی کوه طور آتشی را دید. به خانواده‌اش گفت: لحظه‌ای درنگ کنید، من آتشی دیدم، [می‌روم تا] شاید خبری از آن برایتان بیاورم و یا شعله‌ای از آتش را برای گرم شدنتان بگیریم و نزدتان آورم! ﴿۲۹﴾ هنگامی که نزد آتش رسید، از سمت راست وادی آن سرزمین مقدس، از آن درخت، ندایی آمد که: ای موسی! منم الله پروردگار جهانیان ﴿۳۰﴾ عصایت را بیانداز! وقتی این کار را کرد دید مثل ماری می‌جنبد! موسی بازگشت و از وحشت به عقب نگاه نکرد! ای موسی، جلو بیا و نترس، تو در امانی! ﴿۳۱﴾ دست خود را در گریبان بیرتا سفید و درخشانده و بی‌عیب خارج شود! دست خود را بر سینه‌ات بگذار تا ترس و وحشت از تو دور شود! این دو دلیل روشن از جانب پروردگارت به سوی فرعون و اشراف اوست زیرا آن‌ها جماعتی زشت‌کار و بد سیرت‌اند! ﴿۳۲﴾ موسی گفت: پروردگارا! من یکی از آنان را کشته‌ام و به همین خاطر می‌ترسم مرا بکشند ﴿۳۳﴾ برادرم هارون نسبت به من زبان فصیح‌تری دارد او را همراه من رهسپار کن تا تصدیق‌کننده و یاور من باشد، زیرا می‌ترسم که مرا تکذیب کنند! ﴿۳۴﴾ [خدا] گفت: بازوان تو را به واسطه برادرت نیرومند می‌کنیم و به شما قدرت و برتری می‌دهیم. و به برکت آیات ما بر شما چیزه نخواهند شد، بدانید که شما و پیروان شما پیروزید! ﴿۳۵﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ
 مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾
 وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَن
 تَكُونُ لَهُ وَعَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾
 وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ
 غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَهْمَنُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَل لِّي صِرَاحًا عَظِيمًا
 أَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾
 وَأَسْتَكَرَّ بِهِمْ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا
 أَنَّهُم إِلَٰهِنَا لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ
 فِي الْيَمِّ فَأُنزِلَتْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾
 وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
 لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً
 وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
 مُوسَىٰ الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ
 بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

پس هنگامی که موسی آیات و معجزات روشن ما را نزدشان آورد، گفتند: این چیزی جز جادویی دروغین نیست و ما چنین چیزی را تا به حال از نیاکانمان نشنیده‌ایم! ﴿۳۶﴾ و موسی گفت: پروردگار من، به آن کسی که هدایت را از نزدش آورده و به کسانی که عاقبت نیک سرای‌شان است، آگاه‌تر است. بدانید او ظالمان را رستگار نخواهد کرد! ﴿۳۷﴾ فرعون گفت: ای درباریان! غیر از خودم خدای دیگری برای شما نمی‌شناسم. ای هامان! آتش کوره را بر خشت‌های خام بیافروز و برجی بلند برایم بساز تا [از آن بالا روم و] از خدای موسی اطلاع یابم! هر چند که او را از دروغ‌گویان می‌پندارم! ﴿۳۸﴾ سرانجام فرعون و لشکریانش متکبرانه و به ناحق در زمین سرکشی کردند و گمان بردند که هرگز به نزد ما باز نمی‌گردند! ﴿۳۹﴾ پس او و لشکریانش را گرفتیم و به دریا انداختیم. بنگر عاقبت ظالمان چگونه بود! ﴿۴۰﴾ و آن‌ها را از آن دسته پیشوایانی قرار دادیم که مردم را به سوی آتش دعوت می‌کنند! و در روز قیامت یاری نخواهند شد ﴿۴۱﴾ در این دنیا نیز نفرین [پی در پی] نصیب‌شان کردیم. و در روز قیامت از زشت‌رویان خواهند بود! ﴿۴۲﴾ بعد از آن که مردم روزگاران پیشین را هلاک کردیم به موسی کتاب دادیم تا برای مردم، بصیرت و هدایت و رحمت باشد. امید آن که پند بگیرند! ﴿۴۳﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ
 مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَا كُنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
 الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمُ
 آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ
 الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِن رَّحِمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
 مَّا أَتَاهُمْ مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾
 وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا
 رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
 لَوْلَا أَوْتِيَتْهُمُ آيَاتٌ كَبِيرَةٌ أَوْ لَوْلَا نُنزِّلُ الْغَمْرَ لَوَلَّوْا
 مُوسَىٰ مِنْ قَبْلِ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ
 ﴿٤٨﴾ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ
 إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ
 أَنَّمَا يَسْتَبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ
 هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

آن‌گاه که به موسی فرمان پیامبری دادیم، تو نه در جانب غربی [طوراً] بودی و نه از حاضران! ﴿۴۴﴾ ما نسل‌هایی را پدید آوردیم که طول عمر درازی داشتند، حال آن که تو در میان مردم شهر مَدین نبودی که آیات ما را بر آن‌ها بخوانی! اما این ما بودیم که پیامبرانی می‌فرستادیم ﴿۴۵﴾ تو در کنار کوه طور نبودی هنگامی که ما موسی را ندا دادیم! بدان این رحمتی از سوی پروردگارت است تا مردمی را که قبل از تو هشدار دهنده‌ای نداشتند هشدار دهی. شاید پند بگیرند! ﴿۴۶﴾ و اگر به خاطر دستاوردشان مصیبتی آنان را گرفتار کند گویند: پروردگارا! اگر پیامبری را به سوی ما می‌فرستادی از آیات تو پیروی می‌کردیم و مؤمن می‌شدیم! ﴿۴۷﴾ پس هنگامی که حق از نزد ما برای آن‌ها آمد گفتند: چرا آنچه به موسی داده شده به او عطا نشده است؟! آیا پیش از این به همان چیزهایی که به موسی داده شد کفر نورزیدند؟! و گفتند که موسی و هارون هر دو جادوگرند، دست به دست داده‌اند [تا فریب‌کاری کنند]؟! و گفتند: ما به هر دوی آن‌ها کافریم! ﴿۴۸﴾ بگو: اگر راست می‌گویید پس کتابی از جانب خدا بیاورید که مردم را بهتر از این دو کتاب^{۱)} هدایت کند تا من نیز پیروی‌اش کنم! ﴿۴۹﴾ چنانچه جواب تو را ندهند بدان که آن‌ها از هواهای نفسانی خود تبعیت می‌کنند و چه کسی گمراه‌تر از کسی است که بی‌آن که از خدا راهنمایی بخواهد از هوای نفسش پیروی کند؟! بدانید که خداوند ظالمان را هدایت نخواهد کرد! ﴿۵۰﴾

۱. تورات و قرآن. و از منظری دیگر می‌توان آن را کتاب هستی و کتاب انسان یعنی عالم کبیر و عالم صغیر دانست.

* وَلَقَدْ وَصَلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ الَّذِينَ
 آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ هُمُ يَوْمَنُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذَا بَشَّرْنَا
 عَلَيْهِمْ قَالُوا أَمْ آتَاهُ مِنْ آخَرٍ إِنَّهُ لَأَخْبَرُكَ مِنَ الْخَبْرِ مَنْ قَبْلَهُ
 مَسَلِمِينَ ﴿٥٣﴾ أُولَئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ
 بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِذَا سَمِعُوا
 اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنْ نَعْمَلَكَ وَلَا لَكُمْ أَعْمَالًا سَلِّمُوا
 عَلَيْهِمْ لَا نَبْغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾
 وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نُخَاطِفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ
 نُمْكِنْ لَهُمْ حَرَمَاءَ آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثُمَّ تَرْتِكُ كُلَّ شَيْءٍ رِزْقًا
 مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ
 قَبْلِهِمْ بَطَرْتَ مَعِيشَتَهَا فِتْلِكَ مَسَلِكُهُمْ لَمْ تُسْكِنْ مِنْ
 بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَتْ رُبُكَ
 مُهْلِكِ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَارِ سُورًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ
 ءَايَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

برای آن‌ها آیات را پیوند دادیم و مرتبط کردیم تا شاید حقایق را دریابند! ﴿۵۱﴾
 کسانی که پیش از این به آن‌ها کتاب آسمانی عطا کردیم به قرآن ایمان می‌آوردند
 ﴿۵۲﴾ وقتی آیات بر آن‌ها خوانده شود گویند: آن را باور کردیم به راستی حق است و
 از جانب پروردگاران است، و ما پیش از آن تسلیم حق شده بودیم! ﴿۵۳﴾ اینان به
 پاس صبر و استقامتی که کرده‌اند دو بار پاداش خواهند گرفت. اینان بدی را با نیکی
 از بین می‌برند و از آن چه روزیشان کردیم انفاق می‌کنند ﴿۵۴﴾ و چون سخن لغو و
 بیهوده‌ای بشنوند از آن روی برمی‌گردانند و می‌گویند: ما مسؤول اعمال خویش
 هستیم و شما نیز مسؤول اعمال خودتان! سلامت باشید (به سلامت!) ما در
 پی جاهلان نیستیم! ﴿۵۵﴾ ای پیامبر! این طور نیست که هر کس را تو دوست
 داشته باشی می‌توانی هدایت کنی! بلکه این خداست که هر که را صلاح بداند
 هدایت می‌کند، و او [نسبت به هر کس دیگری] از هدایت یافتگان آگاه‌تر است ﴿۵۶﴾
 می‌گویند: اگر از آیین تو پیروی کنیم ریشه ما را از سرزمین مان برمی‌کنند! آیا ما
 آن‌ها را در حرم امنی قرار ندادیم؟! جایی که همه نوع ثمرات به سوی آن سرازیر
 می‌شود؟! این رزقی از جانب ماست هر چند اکثرشان نمی‌دانند! ﴿۵۷﴾ و چه بسا
 اهل شهرهایی که سرمست از زندگی مرفه‌شان بودند، و ما نابودشان کردیم. و
 این خانه‌هایشان است که جز مدت اندکی کسی در آن‌ها ساکن نگشت و ما وارث
 آن‌ها بودیم! ﴿۵۸﴾ پروردگار تو هرگز شهرها را نابود نمی‌کند مگر آن که قبل از آن
 پیامبری را در مرکز آن مبعوث کند تا آیات نجات‌بخش ما را بر آن‌ها بخواند! و بدان
 که ما هیچ شهری را نابود نکردیم مگر آن که مردمش ظالم و ستمکار بودند! ﴿۵۹﴾

وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا وَمَا عِنْدَ
 اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعَدَّا حَسَنًا
 فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ
 الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا
 هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ
 مَا كَانُوا إِلَّا نَانًا يَعْجُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ
 فَأَمَّا يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يهْتَدُونَ
 ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾
 فَعَمِيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا
 مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ
 ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ
 اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
 صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ
 الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

آن چه به شما داده شده است متاع دنیا و زینت‌های آن است در حالی که آن چه نزد خداوند است [از هر چیز دیگری] بهتر و ماندگارتر است، چرا تعقل نمی‌کنید؟! ﴿٦٠﴾ آیا کسی را که به او وعدهٔ نیکو داده‌ایم و قطعاً هم به آن می‌رسد با کسی که از نعمت‌های دنیوی بهره‌مندش کردیم و تازه باید در روز قیامت هم برای جواب دادن حاضر شود، همانند است؟! ﴿٦١﴾ روزی که آن‌ها را ندا دهد، گوید: کجا ایند شریکانی که برای من می‌پنداشتید؟! ﴿٦٢﴾ کسانی که حکم عذاب بر آن‌ها محقق شده، گویند: پروردگارا! این‌ها کسانی بودند که ما گمراهشان کردیم. ما چون خود گمراه بودیم گمراه‌شان کردیم! اکنون از آن‌ها بی‌زاری می‌جوییم و به سوی تو می‌آییم. آن‌ها هرگز ما را عبادت نمی‌کردند! ﴿٦٣﴾ به آن‌ها گفته شود: اکنون شریکانتان را بخوانید، و چون می‌خوانند هیچ جوابی به آن‌ها نمی‌دهند. و عذاب الهی را که ببینند آرزو می‌کنند که ای کاش از هدایت‌یافتگان بودند! ﴿٦٤﴾ روزی که آن‌ها را ندا دهد، گوید: [هنگامی که شما را به حق می‌خواندند] چه جوابی به پیامبران دادید؟! ﴿٦٥﴾ در این روز خبرها بر آن‌ها پوشیده می‌شود حتی نمی‌توانند از یکدیگر سوال کنند! ﴿٦٦﴾ اما کسی که توبه کند و به حقایق ایمان بیاورد و عملکرد نیک داشته باشد امید است که از رستگاران شود ﴿٦٧﴾ پروردگار تو آن چه بخواهد خلق می‌کند و برمی‌گزیند در حالی که آن‌ها هیچ اختیار ندارند. منزّه است خداوند بزرگ و بلندمرتبه‌تر از شریکانی است که برایش قائل می‌شوند ﴿٦٨﴾ و پروردگار تو آن چه را در دل‌هایشان پنهان می‌کنند و آن چه را آشکار می‌سازند، می‌داند! ﴿٦٩﴾ او الله است و هیچ معبودی جز او نیست، ستایش مخصوص اوست چه در دنیا و چه در آخرت! و حکومت از آن اوست و همه به سوی او باز می‌گردید ﴿٧٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الِئِلَّهَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ
 الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ
 ﴿٧١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى
 يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُونَ
 فِيهَا أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الِئِلَّهَ
 وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ
 تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ
 كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا
 هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ
 مَا كَانُوا يَفْتُرُونَ ﴿٧٥﴾ إِنْ قَدَرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى
 فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ
 بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ
 لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾ وَابْتَغَ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ
 وَلَا تَتَسَّ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ
 وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

بگو: به من خبر دهید اگر خداوند، شب تاریک را بر شما تا روز قیامت طولانی کند
 کدام خدا به جز الله می تواند به شما نور برساند؟! چرا حقایق را نمی شنوید؟! ﴿٧١﴾
 بگو: به من خبر دهید اگر خداوند روز را بر شما تا روز قیامت طولانی کند کدام خدا
 به جز الله می تواند شب را به شما ارزانی کند تا در آن آرامش یابید؟! چرا حقایق
 را نمی بینید؟! ﴿٧٢﴾ و این از رحمت الهی است که شب و روز را برای شما ایجاد
 کرد تا در یکی آرامش داشته باشید و در دیگری در جست و جوی رزق و فضل الهی
 روید. شاید که شکرگزار نعمت های الهی شوید! ﴿٧٣﴾ روزی که آن ها را ندا دهد،
 گوید: کجایند شرکایی که برایم می پنداشتید؟! ﴿٧٤﴾ روزی که از هر ملتی گواهی
 برگیریم و بگوییم دلائل تان را [بر افتراهایی که زدید] بیاورید، آنان می دانند که
 خدا حق است! و تمام آن افتراها که می بستند، از دیدشان گم خواهد شد ﴿٧٥﴾
 قارون مردی از قوم موسی بود که بر آن ها ستم کرد. ما به او گنج هایی دادیم که
 حمل کلیدهایش برای گروهی از مردان قوی بنیبه، سخت و طاقت فرسا بود! به یاد
 آر، روزی که قومش به او گفتند: [ای قارون] این همه مغرورانه خوشحالی مکن!
 زیرا خداوند شادی کنندگان [این چنین] را دوست ندارد! ﴿٧٦﴾ [ای قارون] در آن چه
 خداوند به تو عطا کرده سرای آخرت را بجوی! و قسمت خویش را در دنیا فراموش
 مکن (شکرگزار باش) و نیکی کن همان گونه که خدا به تو نیکی کرده است، و راه
 فساد و تباهی در زمین پیشه مکن زیرا خداوند تبهکاران را دوست ندارد! ﴿٧٧﴾

قَالَ إِنَّمَا أوتيتُهُ وَعَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ
 مِنْ قَبْلِهِ مِنْ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا
 وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ
 فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْلَيْتَ لَنَا
 مِثْلَ مَا أُوتِيَ قُورُونَ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَا لَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ
 صَالِحًا وَلَا يُفْلِحُهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ
 وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَمُوا
 مَكَانَهُمْ يَا لَأَمْسٍ يَقُولُونَ وَيَ كَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
 يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَّا
 وَيَ كَانَ اللَّهُ لَا يَفْلِحُ الْكٰفِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجَعْنَا
 لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ
 ﴿٨٣﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِمَّا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
 يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

[قارون] گفت: آن چه به دست آورده‌ام دستاورد دانش و علم خود من است! آیا نمی‌داند که خداوند مردمان بسیاری را قبل از او هلاک کرده است؟! کسانی که قدرتمندتر از او، و ثروتمندتر از او بوده‌اند؟! بدانید [هنگامی که عذاب فرا رسد] مجرم‌ان را درباره گناهانشان سوال نکنند [زیرا مهلتی نخواهد بود!] ﴿۷۸﴾ قارون آراسته به تمام زینت‌های خود به میان قومش آمد و آنان که عاشق زندگی دنیا بودند گفتند: کاش آن چه را به قارون داده‌اند ما نیز می‌داشتیم! به راستی او بهره‌عظیمی دارد! ﴿۷۹﴾ اما کسانی که به آن‌ها آگاهی عطا شده بود گفتند: وای بر شما! پاداش الهی برای کسانی که به حقایق ایمان بیاورند و عملکرد خوب داشته باشند [از هر چیز دیگری] بهتر است! و این پاداش فقط برای صابران خواهد بود ﴿۸۰﴾ سرانجام قارون و خانه‌اش را در زمین فرو بردیم. در حالی که هیچ گروهی در برابر مجازات الهی توانایی یاری او را نداشت و او خود نیز نمی‌توانست خویشتن را یاری کند! ﴿۸۱﴾ و کسانی که دیروز آرزو می‌کردند به جای او باشند، گفتند: وای بر ما! این خداوند است که روزی هر کس را بخواهد فراوان می‌دهد و یا بر او تنگ می‌گیرد. اگر خدا به ما [چون قارون] فراوان داده بود اکنون ما را نیز فرو می‌برد! وای که منکران حق هرگز رستگار نمی‌شوند! ﴿۸۲﴾ این سرای [پرآرامش و زیبایی] آخرت را برای کسانی قرار داده‌ایم که در زمین تکبر و برتری جویی و تباهی نکنند [بدانید که] عاقبت خیر برای کسانی است که حرمت خداوند را نگاه می‌دارند! ﴿۸۳﴾ هر کس کار نیکی انجام دهد بهتر از آن پاداش می‌بیند، و هر کس کار بدی مرتکب شود بدانید بدکاران به اندازه عملکردشان مجازات می‌شوند! ﴿۸۴﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى مَعَادِ قُلُوبِ رَبِّي
 أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنْتَ
 تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ فَلَا
 تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ
 اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلَتْ إِلَيْكَ وَأَدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

سورة العنكبوت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ أَحْسِبِ النَّاسَ أَنْ يَتَرَكُوا أَنْ يَقُولُوا إِيَّاَنَا هُمُ
 لَا يُفْتَنُونَ ﴿١﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ﴿٢﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
 السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا
 لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾ وَمَنْ
 جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٥﴾

همان کسی که قرآن را بر تو ابلاغ کرده است تو را به جایگاه اصلی ات برمی گرداند^{۸۵} بگو: پروردگار من بهترینی داند چه کسی در راه هدایت است و چه کسی در گمراهی واقعی! ﴿۸۵﴾ اگر رحمت پروردگارت نبود تو هرگز امید نداشتی چنین کتابی به تو القا شود. [پس شکرگزار باش] و هرگز از کافران پشتیبانی مکن! ﴿۸۶﴾ [مراقب باش] پس از آن که قرآن بر تو نازل شده، تو را از آیات الهی منحرف نکنند. همواره مردم را به سوی پروردگارت بخوان و هرگز از مشرکان مباش! ﴿۸۷﴾ و هیچ‌گاه خدای دیگری را با الله مخوان، زیرا هیچ معبودی جز او نیست. همه چیز نابود شدنی است مگر آن چه رو سوی او دارد [موجب رضایت اوست]. حکومت از آن اوست و همه به سوی او باز می‌گردید ﴿۸۸﴾

سوره عنکبوت

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

﴿۱﴾ آیا مردم پنداشته‌اند همین که بگویند ایمان آوردیم، رها می‌شوند و امتحان پس نمی‌دهند؟! ﴿۲﴾ ما نسل‌های قبل از آن‌ها را امتحان کردیم تا خداوند معلوم کند چه کسانی صداقت داشتند و چه کسانی دروغگو بودند! ﴿۳﴾ آیا آنان که عملکردشان بد و پلید است پنداشته‌اند که می‌توانند بر قدرت ما چیره شوند؟! چه بد داوری می‌کنند! ﴿۴﴾ هر کس به دیدار خداوند امید دارد بداند وعده دیدار الهی آمدنی است و او شنوا و آگاه است! ﴿۵﴾ هر کس [در راه حق] تلاش کند به نفع خود عمل کرده است، زیرا خداوند از همه جهانیان بی‌نیاز است! ﴿۶﴾

۱. این آیه را اشاره به بازگشت پیامبر به مکه می‌دانند. بازگشت به اصل، نوعی «معاد» است که البته پیروزمندانه است. به تعبیری پایان سلوک نیز تلقی می‌شود.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
 وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ
 بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
 فَلَا تُطِعْهُمَا ۗ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾
 وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
 ﴿٩﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ
 فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ
 إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ
 ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ
 ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا
 وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَاهُمْ بِحٰمِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِّنْ
 شَيْءٍ ۗ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ
 أَثْقَالِهِمْ ۗ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتُرُونَ
 ﴿١٣﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ
 إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظٰلِمُونَ ﴿١٤﴾

کسانی که به حقایق ایمان آورند و عملکردی نیک و شایسته داشته باشند، ما گناهان آنان را محو می‌کنیم و پاداشی بهتر از عملکردشان عطایشان می‌کنیم ﴿۷﴾ و به انسان سفارش کردیم که نسبت به پدر و مادرش رفتار نیکی داشته باشد و اگر آن دو بکوشند تا چیزی را که بدان آگاه نیستی شریک من سازی، از آن‌ها اطاعت مکن! بازگشت همهٔ شما به سوی من است. و سرانجام شما را نسبت به عملکردتان آگاه خواهیم کرد ﴿۸﴾ و کسانی را که به حقایق ایمان آورند و دارای عملکردی خوب و شایسته باشند در زمرهٔ صالحان بیاوریم ﴿۹﴾ گروهی از مردم می‌گویند: ما به خداوند ایمان آورده‌ایم! اما هنگامی که در راه خدا، آزاری ببینند فتنهٔ دشمنان را چون عذاب الهی می‌پندارند [و قلبشان از ایمان خالی می‌شود] و هنگامی که پیروزی از سوی پروردگارت فرارسد [فتنه و آزار تمام شود] می‌گویند ما نیز با شما بودیم! آیا خداوند به آن‌چه در دل‌های جهانیان است آگاه‌تر نیست؟! ﴿۱۰﴾ خداوند قطعاً می‌داند اهل ایمان کیست و منافق کدام است! ﴿۱۱﴾ کافران به اهل ایمان گویند: به راه ما بیایند، [اگر گناهی داشت] گناهتان بر عهدهٔ ما! بدانید که آن‌ها کوچک‌ترین گناه کسی را به گردن نمی‌گیرند و دروغ می‌گویند! ﴿۱۲﴾ بلکه بار سنگین دیگری بر بار گناهان خودشان افزوده و آن را سنگین‌تر کرده و به دوش می‌کشند! مسلماً در روز قیامت نسبت به دروغ‌هایی که می‌بافتند بازخواست خواهند شد ﴿۱۳﴾ ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و او نهصد و پنجاه سال در میان آن‌ها زندگی کرد. سرانجام طوفان آن‌ها را فرا گرفت، زیرا مردمی ظالم بودند ﴿۱۴﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ
 ﴿١٥﴾ وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ
 خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ
 وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ تَكْذِبُوا
 فَقَدْ كَذَّبْتُمْ عَنْ أَنفُسِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ
 الْمُبِينُ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
 يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ
 فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ
 إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ
 مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي
 الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
 وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
 أُولَٰئِكَ يُسْأَلُونَ مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

و نوح و کسانی را که در کشتی بودند نجات بخشیدیم و آن کشتی را عبرتی برای
جهانیان قرار دادیم! ﴿۱۵﴾ و [یاد آرا] ابراهیم را هنگامی که به قومش گفت: خدا را
پرستش کنید و حرمش نگاه دارید که اگر درک کنید این کار برای شما بهتر از هر
چیز دیگر است! ﴿۱۶﴾ اما شما به جای خدا، بتان را عبادت می‌کنید و دروغ‌های
بزرگ می‌سازید! بدانید آن‌هایی را که به جای خدای یکتا می‌پرستید توانایی دادن
رزقی را به شما ندارند. رزق و روزی را از خداوند بزرگ طلب کنید و او را عبادت
نمایید و شکر او را به جا آورید زیرا همه‌تان به سوی او باز می‌گردید! ﴿۱۷﴾ اگر [حق
را] تکذیب کنید بدانید که ملت‌های قبل از شما نیز تکذیب کرده‌اند! و بر پیامبر
وظیفه‌ای جز یک ابلاغ روشن نیست! ﴿۱۸﴾ آیا آن‌ها نمی‌بینند که خدا چگونه
آفرینش را آغاز می‌کند سپس به سوی خود باز می‌گرداند؟! این کار برای خدا آسان
است ﴿۱۹﴾ بگو: در زمین سیر کنید و بنگرید که خدا چگونه مخلوقات را می‌آفریند
سپس آخرت را ایجاد می‌نماید! بدانید که خداوند بر هر کاری تواناست ﴿۲۰﴾ خدا
هر کس را صلاح بداند مجازات می‌کند و هر کس را صلاح بداند مشمول رحمت
می‌نماید. بدانید که همگی به سوی او دگرگون می‌شوید! ﴿۲۱﴾ امکان ندارد که
شما بتوانید از خداوند بگریزید، نه در آسمان و نه در زمین! و جز خداوند هیچ
یار و یآوری نخواهید داشت ﴿۲۲﴾ کسانی که آیات الهی و دیدار خدا را انکار نمودند
همه‌شان از رحمت من مأیوسند! و برایشان عذابی دردناک مهیاست ﴿۲۳﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ
فَأَنجَلَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
﴿٤٤﴾ وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم
بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٤٥﴾ فَأَمَّا مَنْ لَّهُ لُطُوفٌ وَقَالَ
إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٦﴾
وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ
فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٧﴾ وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ
إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ
مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٤٨﴾ أَلَيْسَ لَكُم لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقَاطِعُونَ
السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ
قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتَيْنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥٠﴾

اما جواب قوم ابراهیم چیزی نبود جز آن که گفتند: او را بکشید یا در آتش
 بیاندازید! سرانجام خداوند او را از آتش نجات داد. به راستی در این ماجرا برای
 اهل ایمان عبرت‌هایی است! ﴿۲۴﴾ ابراهیم گفت: شما به جای خداوند، بتانی را
 اختیار کرده‌اید تا در این زندگی دنیا، میان شما مایهٔ مودت و دوستی باشند! اما
 در روز قیامت یکدیگر را انکار خواهید کرد و نفرین خواهید نمود! و جایگاه همه
 شما آتش دوزخ است و هیچ یآوری نخواهید داشت! ﴿۲۵﴾ لوط به ابراهیم ایمان
 آورد و گفت: من مهاجری به سوی پروردگارم هستم! او قدرتمند و حکیم است
 ﴿۲۶﴾ ما به ابراهیم، اسحاق و یعقوب را عطا نمودیم و در دودمان او پیامبری و
 کتاب را به ودیعت گذاشتیم و پاداشش را در دنیا عطا کردیم، و در آخرت نیز از
 صالحان است ﴿۲۷﴾ و لوط [را به پیامبری فرستادیم، و] به قوم خود گفت: شما
 اعمال زشتی انجام می‌دهید که قبل از شما هیچ کس از مردم جهان مرتکب
 نشده است! ﴿۲۸﴾ چرا شما به سراغ مردان می‌روید و راه [بقای نسل] را قطع
 می‌کنید و در محافل خود کارهای زشت مرتکب می‌شوید؟! جواب قومش جز این
 نبود که گفتند: عذاب الهی را بر ایمان بیاور اگر راست می‌گویی! ﴿۲۹﴾ لوط گفت:
 پروردگارا! مرا بر این قوم فاسد و تبه‌کار باری فرما! ﴿۳۰﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا
 أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّا أَهْلُهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٢١﴾
 قَالُوا إِنَّا فِيهَا لُوْطًا قَالُوا لَوْ أَنْتُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنَنْجِيَنَّهٗ
 وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَاتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا
 أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا
 وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا
 أُمَّرَاتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٢٣﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ
 هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ
 ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِثَاقَ بَيْتِنَا لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
 ﴿٢٥﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَلْقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
 وَارْجُوا الْيَوْمَ الْأٰخِرَ وَلَا تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
 ﴿٢٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
 جِثْمِينَ ﴿٢٧﴾ وَعَادَا وَثُمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ
 مِّنْ مَّسَاكِينِهِمْ ذُرِّيَّتٌ لَهُمْ الشَّيْطَانُ أَعْمَاهُمْ
 فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٢٨﴾

هنگامی که رسولان ما برای ابراهیم مژده آوردند، گفتند: ما نابودکنندگان اهل این
 شهر هستیم زیرا اهالی آن ظالم‌اند! ﴿۳۱﴾ [ابراهیم] گفت: در آنجا لوط [پیامبر]
 هست! گفتند: ما بهتر می‌دانیم چه کسانی در شهرند. او و خانواده‌اش را نجات
 خواهیم داد مگر همسرش که با بازماندگان در شهر می‌ماند! ﴿۳۲﴾ و هنگامی که
 رسولان ما به سوی لوط آمدند، از دیدن آن‌ها اندوهگین شد و در کارشان بماند.
 گفتند: ترس و غمگین مباش! ما نجات‌دهندگان تو و خانواده‌ات هستیم، البته به
 جز همسرت که در شهر با بازماندگان خواهد ماند ﴿۳۳﴾ ما به خاطر اعمال زشت
 اهالی این شهر، از آسمان بر سرشان عذاب نازل خواهیم کرد ﴿۳۴﴾ ما از آن شهر،
 برای خردمندان عبرتی آشکارا بر جا گذاشتیم ﴿۳۵﴾ و به سوی شهر مدین برادرشان
 شعیب را فرستادیم، و او گفت: ای قوم من! خدا را عبادت کنید و به روز قیامت
 امید داشته باشید و در زمین فساد و تباهی به راه نیاندازید! ﴿۳۶﴾ سرانجام او را
 تکذیب کردند و زلزله‌ای آن‌ها را گرفتار کرد و در خانه‌هایشان بر جای مردند! ﴿۳۷﴾
 ما قوم عاد و ثمود را نیز هلاک کردیم، [آثار] خانه‌هایشان برای شما آشکار است!
 شیطان اعمالشان را در نظرشان زیبا جلوه‌گر نمود و از راه [نجات‌بخش خدا]
 بازداشت در حالی که مردمی صاحب بصیرت بودند! ﴿۳۸﴾

وَقَرُّونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ
 فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٣٩﴾
 فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا
 وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَسَفْنَا بِهِ
 الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَعْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
 وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ مَثَلُ الَّذِينَ
 اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ
 اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ
 لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ
 دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ
 الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ
 ﴿٤٣﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾ أَنْتَ مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ
 وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
 وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

و قارون و فرعون و هامان را [نیز هلاک کردیم] زیرا موسی با دلائلی روشن نزدشان آمد اما آن‌ها در روی زمین تکبر ورزیدند و برتری جویی نمودند و عاقبت نیز نتوانستند از مجازات الهی بگریزند! ﴿٣٩﴾ همه را به سبب گناهانشان گرفتار کردیم، بر بعضی طوفان شن فرستادیم و بعضی را صیحه‌ای مرگبار فرو گرفت، برخی را در زمین فرو بردیم و برخی را غرق کردیم، بدانید که خداوند به آن‌ها ظلم نکرد بلکه این آنان بودند که به خویشتن ستم کردند! ﴿٤٠﴾ مَثَل کسانی که چیزهای دیگری را به جای خداوند، تکیه‌گاه و دوست خود برمی‌گزینند مَثَل عنکبوت است که سرپناهی [شست] اختیار کرده است! بدانید شست‌ترین خانه‌ها، خانه عنکبوت است! کاش این نکته را درک می‌کردند! ﴿٤١﴾ خداوند بزرگ می‌داند که آن‌ها چه چیزهایی را سوای خودش به خدایی می‌خوانند. او قدرتمند و حکیم است ﴿٤٢﴾ این‌ها مَثَل‌هایی است که برای مردم می‌زنیم، حال آن که جز اهل دانش کس دیگری آن را درک نمی‌کند ﴿٤٣﴾ خداوند آسمان‌ها و زمین را به حق خلق کرده است و این خود برای اهل ایمان عبرت است ﴿٤٤﴾ آن چه را که از کتاب، بر تو وحی شده تلاوت کن، و نماز به پای دار! زیرا نماز از فحشا و زشتی‌ها باز می‌دارد. و بدان که یاد خدا بزرگ‌تر از [هر چیز دیگری] است، و خداوند نسبت به رفتارشان آگاه است ﴿٤٥﴾

* وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا
 الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ
 إِلَيْكُمْ وَالْهِنَا وَالْهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ
 ﴿٤٦﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمْ
 الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا
 يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ
 قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ وَبِمِينِكَ إِذَا لَا أَرْتَابَ
 الْمُبْطُلُونَ ﴿٤٨﴾ بَلْ هُوَ آيَةٌ بَيِّنَةٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ
 أُوْتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالُوا
 لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ
 وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ
 الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى
 لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
 شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
 بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

با اهل کتاب فقط به نیکوترین وجه مجادله کنید مگر کسانی از آن‌ها که ظلم و ستم کرده باشند. [به آنها] بگویید: ما به هرچه بر ما نازل شده و هرچه بر شما نازل گشته است ایمان داریم. خدای ما و شما یکی است و ما سراپا تسلیم او هستیم! ﴿٤٦﴾ و این چنین قرآن را بر تو نازل کردیم. پس کسانی که کتاب آسمانی عطایشان کردیم به قرآن ایمان می‌آورند، برخی از این گروه^(۱) نیز به قرآن ایمان می‌آورند، بدانید کسی آیات ما را انکار نمی‌کند مگر این که [به حقایق] کافر باشد!

﴿٤٧﴾ تو قبل از قرآن هیچ کتابی را نخوانده‌ای و به دست خود آن را ننوشته‌ای، مبادا اهل باطل شک و تردید کنند! ﴿٤٨﴾ بلکه قرآن، آیات روشنگری است که جایگاهش سینه‌های اهل دانش است، و غیر از ظالمان کسی آیات ما را انکار نمی‌کند! ﴿٤٩﴾ و گفتند: چرا معجزاتی از جانب پروردگارش بر او نازل نمی‌شود؟! بگو: آیات و معجزات نزد خداوند است و من فقط هشداردهنده‌ای آشکارم! ﴿٥٠﴾

آیا همین قدر که کتاب بر تو نازل کردیم تا بر آن‌ها خوانده شود برایشان کافی نیست؟! در این کتاب برای اهل ایمان سراسر رحمت و پند است ﴿٥١﴾ بگو: خدا به عنوان گواه بین من و شما کافی است. [خدایی که] آن چه را در آسمان‌ها و زمین است می‌داند. آگاه باشید کسانی که باطل را باور کردند و به خدا کفر ورزیدند بی‌شک زیان کرده‌اند ﴿٥٢﴾

۱. مشرکان.

۲. تا اهل باطل نگویند قرآن نسخه‌برداری از کتاب‌های پیشینیان است!

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ
 وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٧﴾ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
 وَإِنْ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٨﴾ يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ
 مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
 ﴿٥٩﴾ يِعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ
 ﴿٦٠﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٦١﴾ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ
 صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٦٣﴾ وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ
 رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٤﴾ وَلَئِن
 سَأَلْتَهُم مَّن خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦٥﴾ اللَّهُ يُبْسِطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ
 عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٦﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم
 مَّن نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا
 لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

از تو عجلولانه عذاب را می خواهند! اگر آن مهلت مقرر نبود مجازاتشان آمده بود! و به صورت ناگهانی بی آنکه خبردار شوند همه شان را در بر می گرفت ﴿۵۳﴾

از تو عجلولانه عذاب را می خواهند! حال آن که جهنم بر کافران احاطه دارد! ﴿۵۴﴾

روزی که عذاب سراپایشان را فرا گیرد [خدا] گوید: به خاطر عملکردتان عذاب را بچشید! ﴿۵۵﴾ ای بندگان من، ای کسانی که به حقایق ایمان آورده اید! زمین من وسیع است^(۱) پس فقط مرا عبادت کنید! ﴿۵۶﴾ هر کس طعم مرگ را خواهد چشید و به سوی من بازگردانده خواهید شد! ﴿۵۷﴾ کسانی که به حقایق ایمان آوردند و عملکردی نیکو و شایسته دارند در غرفه های بهشتی که از زیر آن ها نهرها جاریست جای شان می دهیم، و در آن جاودان خواهند ماند. و چه پاداش خوبی است برای اهل عمل! ﴿۵۸﴾ همان کسانی که صبر و استقامت کردند و بر پروردگارشان توکل نمودند ﴿۵۹﴾ و چه بسیار جنبندگانی که توانایی به دست آوردن رزق خود را ندارند اما خداوند روزی آن ها و شما را می دهد! زیرا او شنوا و آگاه است ﴿۶۰﴾ چنانچه از آن ها بپرسی چه کسی آسمان ها و زمین را خلق کرد و خورشید و ماه را رام نمود، بی شک خواهند گفت: الله! پس چگونه از راه حق منحرف می شوند؟! ﴿۶۱﴾ خداوند روزی هر کدام از بندگانش را که صلاح بدانند فراوان می دهد و یا بر او تنگ می گیرد. بدانید که خداوند بر هر چیزی آگاه است ﴿۶۲﴾ چنانچه از آن ها بپرسی چه کسی آبی را از آسمان نازل می کند تا به وسیله آن زمین را پس از مردنش حیات بخشد؟! بی شک خواهند گفت: الله! بگو: ستایش مخصوص خداوند است هر چند اکثرشان درک نمی کنند! ﴿۶۳﴾

۱. اگر در نقطه ای بر اثر فشارهای مختلف نمی توانید ایمان و آرامش الهی تان را حفظ کنید، زمین خدا وسیع است به جای دیگری که میسر است هجرت نمایید!

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ
الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَاؤُ اللَّهِ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾
لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَسْتَمْتَعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾
أُولَئِكَ يَرَوْنَ أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَتَخَفَتِ النَّاسُ مِنْ
حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِالنِّعْمَةِ اللَّهُ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ
أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا
فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

سورة الروم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾ عَلِيَّتِ الرُّومُ ﴿٢﴾ فِي آدَنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ
بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ
مِنْ قَبْلِ وَمَنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾
يَنْصُرِ اللَّهُ نِصْرُهُمْ مِنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

این زندگی دنیا چیزی جز بازی و سرگرمی نیست، بدانید که سرای آخرت سرای زندگی حقیقی است. کاش این نکته را می‌فهمیدند! ﴿٦٤﴾ هنگامی که سوار بر کشتی هستند خدا را با اخلاص تمام می‌خوانند اما هنگامی که [از طوفان] نجات‌شان دادیم و به خشکی رساندیم شروع به شرک‌ورزی می‌کنند ﴿٦٥﴾ تا نعمت‌هایی را که به آن‌ها عطا کرده‌ایم کفران کنند. [بگذار] اکنون لذت ببرند و بهره‌مند باشند، به زودی حقایق را خواهند فهمید! ﴿٦٦﴾ آیا نمی‌دانند که ما حرم امنی را ایجاد کرده‌ایم، و حال آن که در اطراف آن مردم را می‌ریزند! ﴿٦٧﴾ چرا باطل را باور می‌کنند و نعمت‌های الهی را کفران می‌نمایند؟! ﴿٦٧﴾ چه کسی ستمکارتر از کسی است که بر خدا دروغ می‌بندد؟! و یا حق را تکذیب می‌کند، آن هم پس از آن که حق برایش روشن شده است؟! آیا جایگاه کافران و منکران حقیقت در جهنم نیست؟! ﴿٦٨﴾ آنان که برای ما خالصانه تلاش کنند بی‌شک آن‌ها را به راه‌های نجات بخشمان هدایت می‌کنیم. بدانید خداوند با نیکوکاران است! ﴿٦٩﴾

سوره الروم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم ﴿١﴾ رومیان^(۱) شکست خوردند ﴿٢﴾ [و این شکست] در سرزمین نزدیکی روی داد! اما آن‌ها بعد از آن به زودی پیروز خواهند شد ﴿٣﴾ در ظرف چند سال! بدانید تمام کارها به دست خداست چه قبل چه بعد از این [شکست و پیروزی!] و در آن روز اهل ایمان خوشحال خواهند شد ﴿٤﴾ به یاری الهی، خداوند هر که را صلاح بداند یاری خواهد کرد و او قدرتمند و با رحمت است ﴿٥﴾

۱. همه جا در خطر ناامنی است مگر حرم امن الهی! چه ایمنی بخش است ایمان به خدا! و تسلیم محض! این ربایش چه آفاقی باشد چه انفسی، نگرشی معنوی را القاء می‌کند. آنکه به باطل ایمان بیاورد از مسیر فطری اصلیش، روده شده است!

۲. از منظر اهل معنی، روم، مظهر نیروی معنوی است که ابتدا در ارض جسمانیت، مغلوب به نظر می‌رسد. اما پس از دوره‌ای بر آن ارض، تسلط می‌یابد و باعث شادمانی روح اهل ایمان می‌گردد. نماد مظهریت معنوی روم، به ویژه در تقابل با چینیان که نماد صورت و صورت‌گری‌اند، در آثار بسیاری از عرفا، مشهود است.

وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
 ﴿٦﴾ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ
 غٰفِلُونَ ﴿٧﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا
 مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿٨﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي
 الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا
 أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا
 عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا كَانُوا
 لِيُظْلَمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ ثُمَّ كَانَتْ
 عَاقِبَةُ الَّذِينَ ٱسْتَوٰءُوا السُّوٓءَىٰ أَن كَذَبُوا بِعٰيٰتِ اللَّهِ وَكَانُوا
 بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
 ﴿١١﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ مِّنْ
 شُرَكَآئِهِمْ شٰفِعُونَ وَكَانُوا إِبْرٰكِيٓمَ بِهِمْ كٰفِرِينَ
 ﴿١٣﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُؤْمِنُونَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

این وعده الهی است و خداوند هرگز از وعده خویش تخلف نمی‌کند، ولی اکثر مردم نمی‌دانند! ﴿۶﴾ آن‌ها فقط ظاهری از زندگی دنیا را درک می‌کنند و از آخرت غافل و بی‌خبرند ﴿۷﴾ آیا آن‌ها با خود فکر نکرده‌اند که خداوند، آسمان‌ها و زمین و آن‌چه را میان آن‌هاست جز به حق خلق نکرده است؟! آن‌هم تا زمانی معین! [بدانید] که بسیاری از مردم به دیدار پروردگارشان کافرند! ﴿۸﴾ آیا در زمین سیر نمی‌کنند تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آن‌ها زندگی کرده‌اند چگونه بوده است؟! آن‌ها نیرومندتر بودند و زمین را دگرگون کردند و بیش از آن‌چه که اینان آباد نموده‌اند عمران ساختند! و پیامبرانشان هم با دلایل روشن به سویشان آمدند! بدانید که خداوند به آن‌ها ظلم نکرد بلکه این خود آن‌ها بودند که به خویشتن ستم روا داشتند! ﴿۹﴾ عاقبتِ سوء، سرانجام کسانی بود که عملکرد بدی داشتند، زیرا آیات خدا را تکذیب کردند و آن‌ها را به استهزاء گرفتند! ﴿۱۰﴾ خداوند آفرینش را آغاز می‌کند و دوباره آن‌ها را زنده برمی‌انگیزد. سپس همگی به سوی او باز خواهید گشت! ﴿۱۱﴾ روزی که قیامت برپا شود مجرمان در غم و اندوه فرو روند ﴿۱۲﴾ هیچ کدام از معبودان دروغین‌شان به عنوان شفیع برایشان کارساز نیست، و سرانجام نسبت به این تکیه‌گاه‌های دروغین، کافر می‌شوند! ﴿۱۳﴾ روزی که قیامت برپا شود در آن روز از یکدیگر جدا می‌شوند ﴿۱۴﴾ اما کسانی که ایمان آوردند و عملکردی نیک و شایسته داشتند در باغی از بهشت شادمان و مسرورند ﴿۱۵﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
 فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾ فَسَبِّحْنَا اللَّهَ حِينَ تُمْسُونَ
 وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
 الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ
 ﴿١٩﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ
 تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
 أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ
 خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافُ اللَّسِنَاتِ وَاللُّوَانِ
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنْأَمُّكُمْ
 بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ
 خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ
 بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

و اما کسانی که کفر ورزیدند و آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب کردند، همه در عذاب الهی حاضر می‌گردند ﴿۱۶﴾ خداوند را تسبیح نمایید آنگاه که به شب و یا به صبح در می‌آیید! ﴿۱۷﴾ ستایش در آسمان‌ها و زمین از آن اوست چه هنگام عصر و چه هنگامی که به ظهر در می‌آیید! ﴿۱۸﴾ او زنده را از مرده و مرده را از زنده خارج می‌کند، و زمین مرده را حیات می‌بخشد، و این چنین در روز قیامت بیرون آورده می‌شوید ﴿۱۹﴾ از نشانه‌هایش اینست که شما را از خاک خلق کرده و بشر شدید و در زمین پراکنده گشتید ﴿۲۰﴾ از نشانه‌هایش اینست که برای شما همسرانی از جنس خودتان بیافرید تا در کنارشان آرام گیرید و میان شما مودت و رحمت برقرار کرد. در تمام این‌ها برای اهل تفکر نشانه‌هایی است! ﴿۲۱﴾ از نشانه‌هایش آفرینش آسمان‌ها و زمین و نیز تفاوت زبان و رنگ‌های شماست، در همه این‌ها نیز برای اهل دانش نشانه‌هایی است! ﴿۲۲﴾ از نشانه‌هایش، خوابیدن شما در شب و روز است و نیز هنگامی که از فضل او روزی طلب می‌کنید! در همه این‌ها برای کسانی که گوش شنوا دارند نشانه‌هایی است! ﴿۲۳﴾ و از نشانه‌هایش اینست که برق آسمان را به شما نشان می‌دهد که هم مایه امید است [برای آمدن باران] و هم باعث ترس و وحشت شماست [به خاطر صاعقه‌های مرگبار!] خدا از آسمان آبی نازل می‌کند تا به واسطه آن زمین مرده را زنده گرداند. در این‌ها نیز برای خردمندان نشانه‌هایی است! ﴿۲۴﴾

۱. سبحان الله والحمد لله، دو ذکر قدرتمند است، که این آیات، زمان و موقعیت این اذکار را بیان می‌کند. برای آگاهی بیشتر از این دو ذکر، به کتاب «مدرسه نامتعارف» از مترجم رجوع شود.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ
 دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذْ أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهٍ قَلْبُونَ ﴿٣٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
 يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا
 مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ
 شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ
 كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
 يَعْقِلُونَ ﴿٣٨﴾ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَ هُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
 فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٩﴾ فَأَقْرَبُ
 وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتُ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا
 لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُ
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ * مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا
 الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٤١﴾ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا
 دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعَابًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٤٢﴾

و از نشانه‌هایش اینست که آسمان و زمین به فرمان او پا برجا هستند. سرانجام
 وقتی شما را [در روز قیامت] از زمین فرا بخواند همه‌تان [از قبرها] خارج می‌شوید
 ﴿۲۵﴾ هر که در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست، همه مطیع و فرمانبردار اویند!
 ﴿۲۶﴾ او کسی است که مخلوقات را آفرید سپس آن‌ها را باز می‌گرداند و این کار برای او
 آسان‌تر است، بدانید صفت برترین در آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و او قدرتمند
 و حکیم است! ﴿۲۷﴾ خداوند مثلی برایتان از خودتان می‌زند. مگر مملوک‌هایتان در
 نعمت‌ها و رزق‌هایی که به شما عطا کردیم شریک می‌باشند که نصیب و بهره‌تان
 با هم مساوی باشد؟! تا هم‌چنان که از شرکای آزادتان بیمناک هستید از آن‌ها هم
 بیمناک باشید؟! ما این چنین آیات را برای خردمندان شرح می‌دهیم ﴿۲۸﴾ قطعاً
 کسانی که ظلم می‌کنند بدون آگاهی از هواهای نفسانی‌شان پیروی می‌کنند! پس
 چه کسی می‌تواند آن کس را که خدا در گمراهی گذاشته، هدایت نماید؟! حال
 آن که آن‌ها هیچ یآوری نخواهند داشت ﴿۲۹﴾ به یکتاپرستی و تسلیم شدن در
 برابر حق روی بیاور! این فطرتی الهی است که خداوند انسان‌ها را بر آن آفریده
 است و آفرینش خدا تبدیل نگردد. این دین پا برجاست هر چند اکثر مردم از آن
 بی‌خبرند! ﴿۳۰﴾ به سوی او بازگردید و حرمتش نگه دارید و نماز به جا آورید و از
 مشرکان نباشید! ﴿۳۱﴾ از آن‌ها نباشید که دینشان را فرقه‌فرقه کردند و خود به
 دسته‌های مختلف تقسیم شدند. بدانید هر گروهی به آن چه نزدشان است دل
 خوش کرده‌اند! ﴿۳۲﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسُ ضُرًّا دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيْبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَانَهُمْ
 مِنْهُ رَحِمَةٌ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا
 آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ
 سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَا آذَقْنَا
 النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِْبَهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
 إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
 وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾ فَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ
 حَقَّهُ وَوَالِ الْمَسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ
 وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَاءٌ آتَيْتُم مِّن رَّبِّيَا
 لِيَرْبُؤًا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُؤُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَاءٌ آتَيْتُم مِّن
 زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٣٩﴾
 اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ
 شَرِكَايَكُم مَّن يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ مِمَّنْ شَيْءٌ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ
 عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
 أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

هنگامی که به انسان‌ها آسیبی رسد به زاری خدایشان را می‌خوانند و به سوی او باز می‌گردند، و وقتی خدا رحمت خود را به آن‌ها می‌چشاند گروهی از آنان را می‌بینی که باز به پروردگارشان شرک می‌ورزند! ﴿۳۲﴾ [بگذار] نعمت‌هایی که به آن‌ها ارزانی داشتیم کفران کنند! اکنون لذت ببرید و بهره‌مند باشید! به زودی حقایق را خواهید فهمید! ﴿۳۴﴾ آیا برای آن‌ها دلیلی نازل کرده‌ایم که از شرک‌شان سخن بگویند؟! [و عملکردشان را توجیه کند]؟! ﴿۳۵﴾ هنگامی که رحمتی را به مردم بچشانیم به آن شادمان می‌شوند اما هنگامی که به خاطر دستاوردهایشان مصیبتی به آن‌ها برسد، ناگهان همه ناامید می‌شوند! ﴿۳۶﴾ آیا نمی‌بینند خداوند روزی هر که را صلاح بداند فراوان می‌دهد و یا تنگ می‌گیرد. به راستی در این نکته نشانه‌هایی برای اهل ایمان است! ﴿۳۷﴾ حق نزدیکان و مسکینان و در راه ماندگان را ادا کن، بدان که این کار برای کسانی که رضایت خدا را می‌طلبند از هر کار دیگری بهتر است! به راستی این‌ها هستند که رستگارند ﴿۳۸﴾ آن چه را به عنوان ربا می‌پردازید تا اموال مردم زیادتر شود، بدانید که نزد خداوند افزایش نمی‌یابد! اما آن چه را به عنوان زکات به خاطر رضایت خداوند پرداخت می‌نمایید چنین کسانی دارای پاداش مضاعف خواهند بود ﴿۳۹﴾ خدا کسی است که شما را آفرید سپس روزیتان داد آن‌گاه شما را می‌میراند و دوباره زنده می‌کند. آیا شریکانی که برای خداوند قائل شده‌اید توانایی انجام چیزی از این کارها را دارند؟! منزّه است او، و بلندمرتبه‌تر از شریکانی است که قائل می‌شوند ﴿۴۰﴾ فساد و تباهی که در خشکی و دریا نمایان شده است نتیجه‌ی عملکرد مردم است! خداوند می‌خواهد جزای بعضی از عملکردهایشان را به آن‌ها بچشاند شاید [به راه حق] برگردند! ﴿۴۱﴾

فَلَ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ
 كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ
 قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدِّعُونَ ﴿٤٣﴾ مَنْ
 كَفَرَ فَعَايَاهُ كُفْرُهُ ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسَ لَهُ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾
 لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
 الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ
 مِنْ رَحْمَتِهِ ۖ وَلِيَجْزِيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ ۖ وَلِيَتَّبِعُونَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَعَلَّكُمْ
 تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾ وَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَأَنْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمْ ۗ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
 فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَيَرَىٰ الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
 خِلَالِهِ ۗ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ ۖ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
 ﴿٤٨﴾ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِهِ لَمُبْسِلِينَ
 ﴿٤٩﴾ فَانظُرْ إِلَىٰ ءَاثَرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ
 إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَجَائِبِ قُدْرِهِ ﴿٥٠﴾

بگو: در زمین سیر کنید و ببینید عاقبت گذشتگان که اکثرشان مشرک بودند، چه بوده است؟! ﴿٤٢﴾ روی خود را سوی دین پایدار بدار، آن هم قبل از آن که روزی فرا برسد که هیچ کس توان دفعش را در برابر خداوند نداشته باشد! مردم در آن روز گروه‌هایی شوند ﴿٤٣﴾ کسانی که به حقایق کافر شدند کفرشان به زیان‌شان است و کسانی که عملکرد نیک و شایسته داشتند برای خویش پاداشی نیکو مهیا نموده‌اند ﴿٤٤﴾ تا خدا کسانی را که به حقایق ایمان آوردند و عملکرد شایسته و نیک داشتند از فضل و کرمش پاداش دهد زیرا او منکران حقیقت را دوست ندارد ﴿٤٥﴾ از نشانه‌هایش اینست که بادهای مزده‌رسان را می‌فرستد تا از رحمتش به شما بچشاند، و کشتی‌ها به فرمانش حرکت کنند و شما از فضل او روزی طلب کنید، شاید سپاسگزار [نعمت‌هایش] شوید ﴿٤٦﴾ ما قبل از تو پیامبرانی را به سوی قوم‌شان فرستادیم و آن‌ها دلائل آشکار را برایشان آوردند. سرانجام از مجرمان‌شان انتقام گرفتیم، حال آن که یاری کردن اهل ایمان حقی است که بر عهده ما است ﴿٤٧﴾ این خداست که باده‌ها را می‌فرستد تا ابرها را به حرکت درآورد، سپس آن طور که بخواهد در آسمان بگستراند و متراکم کند. بدینسان باران را می‌بینی که از لابه‌لای آن‌ها بیرون می‌زند، و هنگامی که آن را به هر کس از بندگانش که صلاح بداند می‌رساند آن‌ها هم شادمان می‌گردند! ﴿٤٨﴾ حال آن که پیش از این نزول، همه‌شان مأیوس بودند! ﴿٤٩﴾^(۱) به آثار رحمت الهی بنگر که چگونه زمین مرده را زندگی می‌بخشد! چنین خدایی زنده‌کننده مردگان است و او بر هر کاری تواناست! ﴿٥٠﴾

۱. اهل معنا، این آب را ویژه و از ابر رحمت می‌دانند. آب و روح دو مفهوم بلند در حوزه علوم باطنی است. سالکانی که از این نکته با خبرند، همواره برای چنین بارش‌های روحانی که به اذن خدا صورت می‌گیرد آماده‌اند. چنین بارش‌هایی که روح سالک آن رادک می‌کند، حیات‌بخش آگاهی‌بخش، و آرامش‌بخش است.

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِجَالًا مَّحْفَرُونَ مَصْفَرًا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ
 ﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمَعُ الصَّهَّاءَ إِذَا أَوَلَوْا
 مُدْبِرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعُمَىٰ عَنِ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تَسْمَعُ إِلَّا
 مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ
 قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ
 ﴿٥٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لِبَشَرٍ أُغْيِرَ
 سَاعَةً كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ
 فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَالْكَتْمِ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ
 لَا يُنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مُعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
 ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
 وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
 مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
 ﴿٥٩﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

اگر ما بادی [مخرب را] بفرستیم که بر اثر آن مزارعشان را زرد و پژمرده ببیند از آن پس به کفر روی می‌آورند! ﴿۵۱﴾ تو نمی‌توانی مُردگان را شنوا کنی، هم‌چنان که نمی‌توانی سخنت را به گوش کرانی که روی برگردانده‌اند برسانی! ﴿۵۲﴾ و نیز نمی‌توانی کسانی که را نسبت به حقایق کورند از گمراهی به راه هدایت برگردانی! تو تنها می‌توانی سخن خود را به کسانی که به آیات ما ایمان دارند و سراپا تسلیم حق هستند برسانی ﴿۵۳﴾ این خداست که ابتدا شما را ناتوان و ضعیف خلق کرد، سپس بعد از ناتوانی نیرومندتان کرد، دوباره پس از نیرومندی ضعیف و پیرتان کرد. بدانید خدا آن‌چه بخواهد خلق می‌کند و او آگاه و قدرتمند است ﴿۵۴﴾ هنگامی که قیامت برپا شود مجرمان قسم می‌خورند که جز ساعتی [در گور] درنگ نکرده‌اند! همین‌گونه نیز از حق منحرف می‌شوند! ﴿۵۵﴾ و کسانی که به آن‌ها دانش و ایمان داده شده می‌گویند: شما طبق کتاب خدا تا روز قیامت درنگ کرده‌اید، اما شما درک نمی‌کردید و امروز روز قیامت است! ﴿۵۶﴾ در این روز معذرت‌خواهی کسانی که ظلم کرده‌اند سودی نبخشد و توبه‌شان پذیرفته نمی‌شود ﴿۵۷﴾ به راستی در این قرآن برای روشن شدن مردم هر مثلی را آوردیم. چنانچه آیه‌ای برایشان بیاوری کافران گویند شما فقط یاهو می‌گویید! ﴿۵۸﴾ بدینسان خداوند قلب‌های کسانی را که از آگاهی بی‌بهره‌اند مُهر می‌زند! ﴿۵۹﴾ صبر و استقامت کن، وعده الهی حق است. مبادا آن‌ها که از یقین بی‌بهره‌اند تو را بی‌ثبات نمایند! ﴿۶۰﴾

سورة لقمان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١ أَلَمْ نَكُ آيَاتِكُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ٢ هُدَى وَرَحْمَةً
 ٣ لِّلْمُحْسِنِينَ ٤ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
 بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ٥ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
 هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٦ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ
 لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ٧ وَإِذْ أَنْتَلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَىٰ مُسْتَكْبِرًا
 كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ٨
 إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ٩
 خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ١٠ خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاللَّيْلِ فِي الْأَرْضِ رَوْسِي أَن تَمِيدَ
 بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَأْنَا
 فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ١١ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
 خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ١٢

سوره لقمان

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم (۱) این‌ها آیات کتاب حکیم است (۲) که برای نیکوکاران هدایت و رحمت است (۳) هم آنان که نماز به پا می‌دارند و زکات پرداخت می‌نمایند و به وجود آخرت یقین دارند! (۴) آن‌ها در جریان هدایت الهی‌شان قرار دارند و بی‌شک همه‌شان رستگارند (۵) برخی از مردم خریدار سخنان بی‌ارزش و بی‌اساس‌اند تا به واسطه آن دیگران را از روی نادانی از راه نجات بخش الهی گمراه کنند و آیات الهی را به استهزاء بگیرند. بدانید برای آن‌ها عذابی خوارکننده است! (۶) هنگامی که آیات ما بر چنین شخصی خوانده شود متکبرانه روی برمی‌گرداند چنانکه گوئی اصلاً آن را نشنیده است و گوش‌هایش سنگین است. چنین کسی را به عذابی دردناک بشارت ده! (۷) برای کسانی که به حقایق ایمان آورده و عملکردی نیک و شایسته دارند بهشت‌های پر نعمتی مهیاست (۸) که در آن جاودان خواهند بود. بدانید که وعده الهی حق است و او قدرتمند و حکیم است (۹) خدایی که آسمان‌ها را همان‌طور که می‌بینید بی‌هیچ ستونی بنا کرد و در زمین کوه‌هایی پدید آورد تا باعث لرزش شما نشود (توازن زمین برقرار گردد) و هرگونه جنبنده‌ای را در زمین پراکند. و از آسمان آبی فرستادیم و به وسیله آن هر گونه گیاه مفیدی را رویاندیم (۱۰) این آفرینش خداست، پس به من نشان دهید آن‌ها که غیر خدا هستند چه چیز آفریده‌اند! حقیقتاً ظالمان در یک گمراهی واقعی به سر می‌برند! (۱۱)

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
 يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ
 لُقْمَانُ لِابْنِهِ ۖ وَهُوَ يُعْطِيهِ ۖ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ
 لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
 وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ وَفَصَلَّهُ فِي عَمَامِينَ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ
 إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
 لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا
 وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ
 بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ
 خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ
 بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ
 بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ
 مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تَصْعَقْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمِشْ فِي الْأَرْضِ
 مُرَحًّا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ
 وَأَعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

ما به لقمان حکمت عطا کردیم [و گفتیم: شکر خدا را به جا آور زیرا هر کس شکرگزاری کند به نفع خود عمل کرده است و کسی که کفران و ناسپاسی کند بداند که خدا بی نیاز و درخور ستایش است] ﴿۱۲﴾ و لقمان در حالی که پسرش را پند می‌داد گفت: ای پسر! برای خداوند شریک قائل مشو، زیرا شرک ظلم بزرگی است ﴿۱۳﴾ و به انسان در مورد پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادری که او را باردار شده و هر روز ضعیف و ضعیف‌تر گشته، هم او که پس از دو سال از شیرش باز گرفته است. [آری، به او سفارش کردیم] که سپاسگزار من و پدر و مادرش باشد. بدانید بازگشت همه به سوی من است ﴿۱۴﴾ و اگر آن پدر و مادر تلاش کنند تا چیزی را که بدان آگاه نیستی شریک من قرار دهی، اطاعت‌شان مکن. اما با آن‌ها به نحو شایسته و نیک معاشرت کن و همواره از راه کسانی که رو سوی من دارند پیروی نما. بازگشت همه شما به سوی من است و سرانجام از عملکردتان آگاهتان خواهیم کرد! ﴿۱۵﴾ ای پسر! اگر عملی به اندازه یک دانه خردل درون صخره‌ای یا در آسمان‌ها و زمین باشد، خداوند آن را به حساب می‌آورد. بدان که خداوند لطیف و آگاه است! ﴿۱۶﴾ ای پسر! نماز را به پای دار و همواره به نیکی امر کن و از بدی نهی نما و در برابر مصیبت‌ها صبر و استقامت داشته باش، زیرا این کارها مهم و اساسی است ﴿۱۷﴾ هیچ‌گاه به تکبر از مردم روی مگردان و در روی زمین مغرورانه راه مرو، زیرا خداوند هیچ متکبر مغروری را دوست ندارد! ﴿۱۸﴾ در مشی خود متعادل باش، صداقت را بلند مکن که ناشناخته‌ترین^(۱) صداها، صدای خران است! ﴿۱۹﴾

۱. صوت، قابلیت آن را دارد که محمل معنا باشد. هر صوت دارای مفهومی، آهنگی متناسب با خود را داراست. چنانچه این آهنگ از تناسب حقیقی‌اش خارج شود، معنا نیز دگرگونه خواهد شد. و به تعبیری ناشناخته می‌گردد. نکته دیگر اینکه اگر در اینجا «انکر» را به «اقبح» (زشت‌ترین) ترجمه کنیم با آیات عیدیه‌ای که همه چیز را تسبیح‌گوی خدا می‌داند، ناسازگاری ایجاد کرده‌ایم. نکته سوم اینکه معنای اصلی «نکر» همان ناشناخته‌ترین است. از نکره است! نکته چهارم این است که در کلام خداوند حتماً حقایقی نهفته است تاکنون دانشمندان زیادی بر روی صداها و وال‌ها و دلفین‌ها و غیره پژوهش کرده‌اند اما تاکنون نشنیده‌ام که کسی روی صدای این حیوانات خدوم و رام پژوهشی ارائه داده باشد. نکته پنجم «حمار» در حوزه عرفانی معانی ویژه‌ای دارد و حتی برخی از انبیاء (ع)، شروع رسالتشان با تعبیر سوار شدن بر چنین مرکبی بیان شده است!

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ
 عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ وَظَاهَرَهُ وَبَاطِنَهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
 بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿١٠﴾ وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالَ الْوَابِلُ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ
 الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾ * وَمَنْ يُسَلِّمْ
 وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
 وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١٢﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزَنكَ كُفْرُوهٗ
 إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
 ﴿١٣﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿١٤﴾
 وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾ لِلَّهِ مَافِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٦﴾ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ
 مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةَ أَبْحُرٍ
 مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٧﴾ مَا خَلَقَكُمْ
 وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١٨﴾

آیا نمی‌بینید که خداوند آن چه را در آسمان‌ها و آن چه را در زمین است در اختیار شما گذاشته، و نعمت‌هایش را چه آشکار و چه پنهان به تمامی عطایتان کرده است؟! اما برخی مردم بدون علم و آگاهی و بی هیچ هدایت و کتاب روشنی در مورد خداوند مجادله می‌نمایند! ﴿۲۰﴾ و اگر به آن‌ها گفته شود از آن چه خداوند نازل کرده پیروی کنید گوید: نه! ما از آن چه نزد پدرانمان یافته‌ایم پیروی می‌کنیم. حتی اگر شیطان آن‌ها را به عذاب آتش دعوت کند؟! ﴿۲۱﴾ کسی که تمام وجود خود را تسلیم خداوند کند در حالی که نیکوکار باشد، حقیقتاً به دستگیره‌ای محکم چنگ زده است، بدانید که عاقبت همه کارها به خدا ختم می‌شود! ﴿۲۲﴾ هر کس به حقایق کافر شد کفرش باعث غمگینی تو نشود! بازگشت همه‌شان به سوی ماست، و سرانجام از عملکردشان آگاهشان می‌سازیم! بدان که خداوند به آن چه درون سینه‌هاست آگاه است ﴿۲۳﴾ اکنون اندکی آن‌ها را از نعمت‌های دنیا بهره‌مند می‌کنیم سپس آن‌ها را به تحمل عذاب سختی وادار می‌سازیم ﴿۲۴﴾ چنانچه از آن‌ها سوال کنی چه کسی آسمان‌ها و زمین را خلق کرده است؟! بی‌شک گویند: الله! بگو: ستایش مخصوص خداوند است، هر چند اکثرشان درک نمی‌کنند! ﴿۲۵﴾ آن چه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست و خداوند بی‌نیاز و درخور ستایش است ﴿۲۶﴾ چنانچه تمام درختان زمین قلم شوند و دریا مرکب گردد و هفت دریای دیگر از پی‌اش آیند باز کلمات^(۱) الهی پایان نمی‌گیرد! بدان که خداوند قدرتمند و حکیم است ﴿۲۷﴾ آفرینش همه شما و زنده کردن دوباره همه شما همانند زنده کردن یک نفس است! به راستی خداوند شنوا و بیناست ﴿۲۸﴾

۱. مخلوقات و نعمت‌های الهی بی‌شمارند و ما را توانایی شمارش نیست!

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
 وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
 بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٠﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِهِ الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢١﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيكُمْ مِنْ آيَاتِهِ ۚ إِنَّ
 فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٢٢﴾ وَإِذَا غَشِيَهم مَوْجٌ
 كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّهم إِلَى الْبَرِّ
 فَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ
 ﴿٢٣﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ
 عَنِ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا ۚ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ
 حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ
 الْغُرُورُ ﴿٢٤﴾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ
 وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا
 وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٢٥﴾

آیا نمی بینی که خداوند شب و روز را از دل یکدیگر در می آورد، و خورشید و ماه را
 مسخر ساخته و هر کدام تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می دهند؟! به راستی
 خداوند نسبت به عملکردتان آگاه است ﴿۲۹﴾ این ها دلیل آن است که خداوند
 حق است و آن چه به جای او می خوانند باطل! به راستی خداوند بلندمرتبه و بزرگ
 است ﴿۳۰﴾ آیا نمی بینی که کشتی به واسطه نعمت خدا در دریا حرکت می کند تا
 پاره ای از نشانه های خود را به شما نشان دهد؟! در همه این ها برای هر بردبار
 سپاسگزاری نشانه هایی نهفته است! ﴿۳۱﴾ هنگامی که موج های عظیم چون
 ابرها آن ها را فرا گیرد، خداوند را با اخلاص تمام می خوانند و هنگامی که آن ها را
 [به سلامت] به خشکی برسانیم و نجات دهیم [فقط] برخی به عهد خود وفادار
 می مانند! بدانید که آیات ما را فقط انسان های پیمان شکن و ناسپاس انکار
 می کنند! ﴿۳۲﴾ ای مردم! حرمت اوامر پروردگارتان را نگاه دارید، و بترسید از روزی
 که هیچ پدری به جای فرزند جزا نبیند، و هیچ فرزندی نیز به جای پدر مجازات
 نشود! وعده الهی حق است [پس مراقب باشید] زندگی دنیا شما را فریب ندهد
 و شیطان شما را در برابر خدا، مغرور نسازد! ﴿۳۳﴾ آگاهی از زمان وقوع قیامت
 نزد خداست. باران را او نازل می کند. او از درون رحم ها آگاهی دارد. هیچ کس
 نمی داند که فردا چه به دست می آورد! و هیچ کس نمی داند که در کدامین سرزمین
 می میرد! فقط خداوند آگاه و با خبر است ﴿۳۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١ تَنْزِيلَ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 ٢ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
 مَّا آتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٣ اللَّهُ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ
 أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٤ يُدِيرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ
 إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ٥ ذَلِكَ
 عَلَيْهِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٦ الَّذِي أَحْسَنَ
 كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَوَدَّ آخِذَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ٧ ثُمَّ جَعَلَ
 نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ٨ ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ
 رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
 مَّا تَشْكُرُونَ ٩ وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي
 خَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ١٠ قُلْ يَتُوفَّكُمُ
 مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ١١

سوره سجده

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

الم ﴿۱﴾ نازل شدن این کتاب که در آن تردیدی نیست، از جانب پروردگار جهانیان است ﴿۲﴾ آیا می‌گویید دروغی است که پیامبر بافته است؟! نه، قرآن حق است و از جانب پروردگارت آمده تا مردمی را که قبل از تو هیچ هشداردهنده‌ای نداشته‌اند [نسبت به دستاوردهان] هشدار دهی، شاید [به راه نجات] هدایت شوند! ﴿۳﴾ الله کسی است که آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست را در شش روز خلق کرد سپس به عرش پرداخت. بدانید که به غیر از او هیچ تکیه‌گاه و هیچ شفיעی ندارید، آیا هنوز هم پند نمی‌گیرید؟! ﴿۴﴾ امر آفرینش - از آسمان‌ها تا زمین - را تدبیر می‌کند سپس در روزی که به مقدار هزار سال شماست به سوی او عروج می‌کند! ﴿۵﴾ او دانای نهران و آشکار است، او قدرتمند با رحمت است ﴿۶﴾ کسی است که هر چیزی را به بهترین وجه ممکن خلق کرد و آفرینش انسان را از گل آغاز نمود ﴿۷﴾ سپس بقای نسل او را در عصاره‌ی آبی بی‌مقدار قرار داد! ﴿۸﴾ بعد [قامت] او را موزون کرد و از روح خود در او دمید و برای شما گوش و چشم و دل آفرید. شکرگزاریتان چه اندک است! ﴿۹﴾ و گفتند: آیا هنگامی که در خاک ناپدید شویم دوباره آفرینشی جدید خواهیم یافت؟! نه آن‌ها به دیدار پروردگارشان کافرند! ﴿۱۰﴾ بگو: فرشته‌ی مرگ که بر شما مأمور شده است شما را می‌میراند و سرانجام به سوی پروردگارتان بازگردانده می‌شوید ﴿۱۱﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمَجْرُمُونَ نَاصُوا سُورَةً وَسِوَاهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
 رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ
 ﴿١٢﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَٰكِن حَقَّ
 الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
 ﴿١٣﴾ فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِيتُكُمْ
 وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يُؤْمِنُ
 بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ
 رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ
 عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
 يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَهُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
 جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا
 لَّا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾ أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَالَهُمْ
 جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا
 فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا
 وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تَكذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

اگر مجرمان را ببینی، که سرافکنده نزد پروردگارشان هستند [و می‌گویند: پروردگارا
 [ما حقایق را] دیدیم و شنیدیم، اکنون ما را بازگردان تا عملکرد خوب و شایسته
 داشته باشیم، ما به یقین همه چیز را دریافتیم! ﴿۱۳﴾ اگر صلاح می‌دانستیم هدایت
 هر کسی را عطایش می‌کردیم، اما وعده من که گفتم جهنم را از همه جَنیان و
 مردم پُر می‌کنم حق است! ﴿۱۳﴾ به خاطر فراموش کردن دیدار چنین روزی،
 بچشید عذاب الهی را، امروز ما نیز شما را فراموش می‌کنیم! به خاطر عملکردتان
 بچشید عذاب جاودان را! ﴿۱۴﴾ فقط کسانی به آیات ما ایمان دارند که وقتی به
 آن یادآور می‌شوند، به سجده می‌افتند و به حکم ستایش، پروردگارشان را تسبیح
 می‌گویند و تکبر نمی‌ورزند! ﴿۱۵﴾ آن‌ها در دل شب، از بسترهای خواب برمی‌خیزند
 و از خوف [قهر الهی] و طمع [به رحمتش] پروردگارشان را می‌خوانند. و همواره
 از آن چه روزیشان کردیم دیگران را نیز بهره‌مند می‌سازند ﴿۱۶﴾ هیچ‌کس نمی‌داند
 برای آن‌ها، چه پاداش مهمی که مایه روشنی چشم است، نهفته شده! به واقع
 این، پاداش عملکردشان است! ﴿۱۷﴾ آیا کسی که به حقیقت ایمان دارد همانند
 انسان زشت‌کردار است؟! هرگز مساوی نیستند! ﴿۱۸﴾ اما کسانی که ایمان آورده
 و عملکردی نیک و پسندیده دارند به پاس عملکردشان جایگاهی در بهشت
 خواهند داشت ﴿۱۹﴾ اما کسانی که اعمال زشت و پلید مرتکب شده‌اند جایگاه‌شان
 آتش است، هر گاه بخواهند از آن خارج شوند دوباره به آن بازگردانده می‌شوند و
 به آن‌ها گفته می‌شود: بچشید عذاب آتشی را که روزی انکارش می‌کردید! ﴿۲۰﴾

وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذْيَنِ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ
 لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ
 أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
 مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُن فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ
 هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَيْمَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا
 لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِلِقَائِنَا يُوقِنُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
 يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
 ﴿١٥﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ
 يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ
 ﴿١٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ
 بِهِ زُرْعَاتٍ أَكُلُ مِنْهُ أُنْعَمُ لَهُمْ وَأنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ
 ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨﴾
 قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ
 يُنظَرُونَ ﴿١٩﴾ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَانْتَظَرُوا أَنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿٢٠﴾

قبل از عذاب بزرگ‌تر، عذاب دنیوی را به آن‌ها می‌چشانیم، شاید از انحراف باز گردند! ﴿۲۱﴾ چه کسی ظالم‌تر از کسی است که به آیات پروردگارش متذکر شود آن‌گاه از آن روی بگرداند؟! بدانید ما از مجرمان انتقام می‌گیریم ﴿۲۲﴾ ما به موسی کتاب عطا کردیم [پس] در مورد دیدارش در تردید مباش! و او را مایه هدایت بنی‌اسرائیل قرار دادیم ﴿۲۳﴾ از میان آن‌ها پیشوایانی برگزیدیم که به فرمان ما مردم را هدایت می‌کردند. و این به پاس شکیبایی و یقینی بود که به آیات ما داشتند ﴿۲۴﴾ قطعاً پروردگار تو در روز قیامت میان آن‌ها، در آن‌چه که مورد اختلاف‌شان بوده، قضاوت خواهد کرد ﴿۲۵﴾ آیا نسل‌های زیادی را که پیش از این هلاک کردیم و اکنون اینان در خانه‌هایشان راه می‌روند، مایه هدایت‌شان نشده است؟! در این نکته عبرت‌هایی است چرا گوش شنوا ندارند؟! ﴿۲۶﴾ آیا نمی‌بینند که ما آب را به سوی زمین‌های خشک و بایر جاری می‌کنیم تا از آن کشتی برویاییم که آن‌ها و چهارپایان‌شان از آن بخورند! چرا این حقایق را نمی‌بینند؟! ﴿۲۷﴾ و می‌گویند: اگر راست می‌گویید چه وقت پیروزی الهی فرا می‌رسد؟! ﴿۲۸﴾ بگو: در روز پیروزی، ایمان آوردن کافران ثمری نخواهد داشت، زیرا به آن‌ها مهلت داده نمی‌شود! ﴿۲۹﴾ از آن‌ها روی بگردان و منتظر باش، آن‌ها نیز منتظرند! ﴿۳۰﴾^(۱)

۱. تو منتظر رحمت الهی باش و آن‌ها منتظر عذاب!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ
 اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ① وَأَتَّبِعْ مَا يُوْحَىٰ إِلَيْكَ
 مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ② وَتَوَكَّلْ
 عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ③ مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ
 قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ۗ وَمَا جَعَلَ أَرْوَاجَكُمْ أَلْسِنَىٰ تُظَاهِرُونَ
 مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ
 بِأَفْوَاهِكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ④
 ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ
 فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا
 أَخْطَأْتُمْ بِهِ ۚ وَلَٰكِنْ مَاتَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ
 غَفُورًا رَحِيمًا ⑤ النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ
 وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
 فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ
 أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ⑥

سوره احزاب

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای پیامبر حرمت خدا را نگاه دار و از کافران و منافقان اطاعت مکن! بدان که خداوند آگاه و حکیم است ﴿۱﴾ از آن چه از نزد پروردگارت به تو وحی می‌شود تبعیت کن، که خداوند از عملکردتان باخبر است ﴿۲﴾ به خدا توکل کن زیرا کارسازی او کافی است [و به چیز دیگری نیاز نیست] ﴿۳﴾ خداوند برای هیچ کس دو قلب، درون‌اش قرار نداده است. خداوند همسرانتان را که مورد «ظهار»^(۱) قرار می‌دهید مادرانتان قرار نداده است! هم چنین فرزند خوانده‌هایتان را فرزندان شما قرار نداده است! این سخن شماسست که به دهان خود می‌گویید. خداوند، حق را می‌گوید و اوست که [مردم را] به راه درست هدایت می‌کند ﴿۴﴾ آن‌ها را به نام پدرانشان بخوانید [و به آن‌ها نسبت دهید] که این نزد خداوند عادلانه‌تر است، و چنانچه پدرانشان را نمی‌شناسید برادران دینی و دوستان شما خواهند بود. اگر پیش از این، در این موارد خطایی کرده‌اید بر شما گناهی نیست. ولی اگر تعمداً بگوئید [مورد بازخواست خواهید بود] بدانید که خدا آمرزنده با گذشت است ﴿۵﴾ پیامبر نسبت به اهل ایمان از خودشان سزاوارتر است و همسران پیامبر، مادران مومنان هستند. و در کتاب خدا خویشاوندان^(۲) نسبی به یکدیگر سزاوارتر از مومنان و مهاجران دیگر می‌باشند. مگر آن که بخواهید نسبت به یکی از دوستانتان نیکی کنید، که این حکم در کتاب خدا نوشته شده است ﴿۶﴾

۱. ظهار سنتی جاهلی بود که به موجب آن مرد با گفتن «انت علی کظهر اونی» همسر خود را چون مادر خویش فرض می‌کرد، که در نتیجه همسر بدون این که آزادی یک زن مطلقه را داشته باشد بر او حرام می‌گشت. اسلام نه تنها این شیوه جاهلی را قبول نکرد بلکه برای آن مجازات و تنبیه نیز قرار داد!
۲. اهل معنا این خویشاوندی را ارحام روحی می‌دانند. برای همین می‌فرماید که سزاوارتر از مومنان و مهاجران هستند.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
 وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾
 لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا
 ﴿٨﴾ يَتَابِعُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ
 جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا أَلْمِتَتْ رُوحَهَا وَكَانَ اللَّهُ
 بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾ إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ
 مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ
 وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا
 زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
 مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَتْ طَآئِفَةٌ
 مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
 مِنْهُمْ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ
 إِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾ وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ
 لَأَنزَلْنَاهَا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا لَيْسِيرًا ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا
 اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ الْأَدْبَرَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٥﴾

[به یاد آر] هنگامی که از پیامبران پیمان گرفتیم، از تو و از نوح و ابراهیم و موسی
 و عیسی ابن مریم! بدانید از همهٔ آن‌ها پیمان محکمی گرفتیم! ﴿۷﴾ تا خدا
 راستگویان را از صداقت‌شان بپرسد، و برای کافران [به سبب دروغ و کتمان
 حقایق] عذاب دردناکی را مهیا کند ﴿۸﴾ ای اهل ایمان! به یاد آورید نعمت‌هایی را
 که خدا به شما عطا کرده است، آن هنگام که لشکریانی به سوی شما آمدند و ما
 باد مرگباری را با سپاهی که نمی‌دیدید بر آن‌ها فرستادیم [و شکستشان دادیم]!
 بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان بیناست ﴿۹﴾ [به یاد آورید] هنگامی که
 از بالا و پایین شهرتان بر شما تاختند! همان زمان که چشم‌ها از وحشت مبهوت
 بود و جان‌ها به لب رسیده بود! و شما گمان‌های بدی به خدا بردید! ﴿۱۰﴾ در آنجا
 اهل ایمان امتحان شدند و به شدیدترین وجهی لرزیدند! ﴿۱۱﴾ همان هنگام که
 منافقان و کسانی که در دل‌هایشان بیماری کفر و نفاق بود گفتند: خدا و پیامبرش
 به ما وعده‌ای جز فریب نداده‌اند! ﴿۱۲﴾ [و به یاد آورید] هنگامی که گروهی از آن‌ها
 گفتند: ای اهل مدینه! این جا جای شما نیست به خانه‌هایتان برگردید! حتی
 عده‌ای از آن‌ها از پیامبر اجازه می‌خواستند و می‌گفتند: به راستی خانه‌های ما
 بدون حفاظ است! در حالی که بدون حفاظ نبود، آن‌ها فقط می‌خواستند [از
 جهاد] فرار کنند ﴿۱۳﴾ و اگر دشمنان از هر سو خانه‌هایشان را محاصره می‌کردند
 و پیشنهاد می‌دادند که از دین برگردند، آن‌ها قبول می‌کردند و جز اندکی درنگ روا
 نمی‌داشتند ﴿۱۴﴾ آن‌ها قبلاً با خدا پیمان بسته بودند که به دشمن پشت نکنند.
 بی‌شک خدا از پیمانی که با او بسته‌اند همهٔ آن‌ها را بازخواست خواهد کرد! ﴿۱۵﴾

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا
 لَا تَمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ
 إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ
 لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾ أَشِحَّةً
 عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورًا عَيْنُهُمْ
 كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ
 بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ
 اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾ يَحْسَبُونَ
 الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ
 بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَاءِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ
 مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
 لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾
 وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ
 وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

بگو: فرار برای شما سودی ندارد! اگر از مرگ یا کشته شدن بگریزد جز مدت اندکی از زندگی دنیا بهره‌مند نخواهید بود ﴿۱۶﴾ بگو: چنانچه خداوند قصد بدی برایتان داشته باشد و یا بخواهد رحمتی عطایان کند، چه کسی مانع اوست؟! مسلماً غیر از خدا هیچ یار و یآوری نخواهند یافت ﴿۱۷﴾ خدا خوب می‌داند چه کسانی از شما، مردم را از جهاد باز می‌دارند. و نیز خوب می‌شناسد کسانی را که به برادرانشان می‌گویند: نزد ما بیائید (به جهاد نروید)! و جز اندکی به جهاد نمی‌آیند ﴿۱۸﴾ آن‌ها نسبت به هر چیزی بر شما بخل می‌ورزند! هنگامی که لحظات وحشت و اضطراب فرا رسد می‌بینی که آن‌ها به تو می‌نگرند، آن هم با چشمانی که از ترس [در حدقه می‌گردد، درست مثل کسی که از خوف مرگ، بی‌هوش شده باشد] و هنگامی که وحشت و اضطراب از بین می‌رود از حرص غنایم، با زبان‌های تیزشان شما را می‌آزارند. اینان به حقایق ایمان نیاورده‌اند، بنابراین خدا عملکردشان را باطل می‌کند و این کار بر خداوند آسان است ﴿۱۹﴾ آن‌ها می‌پندارند هنوز لشکر احزاب نرفته‌اند. چنانچه نیروهای احزاب دوباره بیایند آن‌ها آرزو می‌کنند که در میان اعراب بادیه‌نشین باشند (سر به بیابان بگذارند) و فقط از وضع شما خبر بگیرند! و اگر هم در میان شما بودند جز اندکی پیکار نمی‌کردند ﴿۲۰﴾ رسول الله برای شما یک الگوی خوب است، نه تنها برای شما بلکه برای هر کسی که به خدا و روز قیامت دل بسته و خداوند را زیاد یاد می‌کند! ﴿۲۱﴾ اما هنگامی که اهل ایمان لشکریان احزاب را دیدند گفتند این همان چیزی است که خداوند و پیامبرش به ما وعده دادند، و هم خدا و هم پیامبرش راست گفتند. و این ماجرا جز بر ایمان و تسلیم‌شان نیافزاید ﴿۲۲﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن
 قَضَىٰ نَحْبَهُ، وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَلُوا أَبَدِيًّا ﴿٢٣﴾ لِيَجْزِيَ
 اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنْفِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ
 يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ
 الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٢٥﴾ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِّنْ
 أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
 فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ
 وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَطْعُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ
 الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ
 سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَالذِّكْرَ
 الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
 يٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ مَنْ يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَفْ
 لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ، وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

از اهل ایمان مردانی هستند که بر سر پیمان‌شان با خدا صادقانه ایستادند. عده‌ای پیمان خود را به آخر بردند و عده دیگری در انتظارند [و هرگز دنبال راه فراری نسبت به عهد و پیمان‌شان نگشتند] و آن را به چیز دیگری تبدیل نکردند! ﴿۲۳﴾ تا خداوند صادقان را به پاس صداقت‌شان پاداش دهد و منافقان را اگر بخواهد مجازات نماید یا توبه‌شان را بپذیرد، زیرا خداوند بسیار آمرزنده و با گذشت است ﴿۲۴﴾ خداوند کافران کینه‌توز را عقب زد و آن‌ها هیچ نتیجه‌ای از کار خود نگرفتند. و خدا اهل ایمان را از پیکاری نیاز کرد زیرا خداوند قدرتمند و شکست‌ناپذیر است ﴿۲۵﴾ و خدا، عده‌ای از اهل کتاب را که مشرکان را حمایت می‌کردند از قلعه‌های مستحکم‌شان پایین کشید و در دل‌هایشان وحشت انداخت تا سرانجام شما برخی از آن‌ها را کشتید و برخی دیگر را اسیر کردید! ﴿۲۶﴾ و [خدا] زمین و خانه‌ها و اموال آن‌ها و حتی سرزمینی را که در آن پا نگذاشته بودید در اختیار شما گذاشت! و خداوند بر همه این کارها توانا بود ﴿۲۷﴾ ای پیامبر به همسرانت بگو: اگر خواستار زندگی دنیا و زینت‌های آن هستید بیایید هدیه‌ای به شما بدهم و به خوبی رهایتان کنم! ﴿۲۸﴾ و اگر خواهان خداوند و پیامبر و آخرت هستید، بدانید که خداوند برای زنان نیکوکار پاداش بزرگی تدارک دیده است! ﴿۲۹﴾ ای همسران پیامبر! چنانچه هر کدام از شما مرتکب گناه آشکار و فاحش گردد عذابش دو برابر خواهد بود، و این کار بر خداوند آسان است ﴿۳۰﴾

* وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا
 أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾ يَنْسَاءَ النَّبِيُّ
 لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ
 فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٣٢﴾ وَقَرْنَ
 فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ
 الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا
 يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
 تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ
 آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾
 إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
 وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
 وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّابِتِينَ وَالصَّابِتَاتِ وَالْحَافِظِينَ
 فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
 وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

و اما هر کس از شما فرمانبردار خدا و پیامبرش باشد و عملکردی نیک و شایسته داشته باشد دو بار به او پاداش عطا خواهیم کرد و برای او رزق پر ارزشی را تدارک دیده‌ایم ﴿۲۱﴾ ای همسران پیامبر! شما چون یکی از زنان معمولی نیستید، اگر حرمت اوامر الهی را نگاه می‌دارید نباید به ناز سخن بگویید، مبادا کسانی که قلب‌شان از وسوسه‌های شیطانی بیمار است در طمع بیافتند، بلکه همواره خوب و شایسته سخن بگویید! ﴿۲۲﴾ در خانه‌هایتان بمانید و چون جاهلیت پیشین در میان مردم ظاهر نشوید و نماز به پای دارید و زکات پرداخت نمایید و از خدا و پیامبرش اطاعت کنید. زیرا خداوند می‌خواهد پلیدی و آلودگی را از شما اهل بیت دور کند و کاملاً شما را تطهیر نماید ﴿۲۳﴾ و از آن چه از آیات الهی و نکات حکمت‌آمیز در خانه‌های شما تلاوت می‌شود یاد کنید، که خداوند نکته‌سنج و آگاه است! ﴿۲۴﴾

خدا برای مردان و زنان مسلمان، مردان و زنان مؤمن، مردان و زنان فرمانبردار، مردان و زنان با صداقت، مردان و زنان اهل صبر، مردان و زنان متواضع، مردان و زنان صدقه‌دهنده، مردان و زنان روزه‌دار، مردان و زنان با عفت و پاکدامن، و مردان و زنان اهل ذکر الهی، مغفرت و پاداش بزرگی تدارک دیده است! ﴿۲۵﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُمِئِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ
 لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
 مُبِينًا ﴿٣٦﴾ وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ
 أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَخُفِيَ فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ
 مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ
 مَنَاسِكَ وَطَرَأَ زَوْجَتُهَا لَيْلًا لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي
 أَنْزِلَ عَلَيْهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرَأَ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا
 ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ وَسُنَّةَ اللَّهِ فِي
 الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾ الَّذِينَ
 يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى
 بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ
 رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ
 بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ
 لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

هیچ مرد و زن با ایمانی سزاوار نیست وقتی خدا و پیامبر دستور به کاری می دهند از خودشان «خودمختاری» نشان دهند، زیرا هر کس در مقابل خدا و پیامبرش نافرمانی کند بی شک در گمراهی آشکار افتاده است! ﴿۳۶﴾ [به یاد آر] هنگامی که به آن کس که خدا به او نعمت داده بود و تو نیز نعمت داده بودی گفتی: همسرت را نگاه دار و از خدا بترس! در حالی که در دل خود چیزی را مخفی می کردی که خدا آشکارش نمود. و تو از مردم می ترسیدی در حالی که خدا، سزاوارتر است که از او بترسی! پس هنگامی که زید همسرش را طلاق داد او را به همسری تو در آوردیم تا مشکل اهل ایمان در مورد ازدواج با همسران پسرخوانده هایشان پس از آن که طلاق گیرند برطرف شود. بدان که فرمان خدا شدنی است! ﴿۳۷﴾ بر پیامبر در مورد آن چه خدا بر او مقرر کرده است جرمی نیست. این سنت الهی برای کسانی که پیش از این بوده اند نیز وجود داشت. بدانید که اوامر خداوند دقیق و حساب شده است! ﴿۳۸﴾ کسانی که پیام های الهی را به مردم می رسانند و فقط از خدا می ترسند و از احدی غیر از خدا نمی ترسند، همین بس که خداوند حسابگر اعمال نیک آن هاست! ﴿۳۹﴾ محمد پدر هیچ کدام از مردان شما نیست. او رسول خدا و «خاتم» پیامبران است، و خداوند به هر چیزی آگاه است! ﴿۴۰﴾ ای اهل ایمان! خداوند بزرگ را بسیار یاد کنید! ﴿۴۱﴾ و هر صبح و شام او را تسبیح گوئید! ﴿۴۲﴾ او کسی است که بر شما درود می فرستد، فرشتگان او نیز این چنین می کنند، تا شما را از تاریکی های جهل و گناه، به نور آگاهی و حقیقت هدایت کنند، بدانید که خداوند نسبت به اهل ایمان با رحمت است! ﴿۴۳﴾

يَحْتَسِبُهُمْ يَوْمَ يَقُونَهُ وَسَلَّمَ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا
النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا
إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَيَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ
مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَدَعِ أَذْنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا
فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ
إِنَّا أَخْلَلْنَا لَكَ أَرْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ مِمَّا آفَاءَ اللَّهِ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عِمَّتِكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ
وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَأُمَّرَاءَ
مُؤْمِنَةٍ إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا
خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِي أَرْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا
يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

تحت آن‌ها روزی که خدا را دیدار کنند «سلام» است و [بدینسان] پاداش پر
 ارزشی برای آن‌ها مهیا ساخته است ﴿۴۴﴾ ای پیامبر! ما تو را، هم به عنوان شاهد و
 هم به عنوان بشارت‌دهنده، و هشداردهنده فرستاده‌ایم ﴿۴۵﴾ به فرمان خداوند،
 تو را دعوت‌کننده مردم به سوی خدا، و نیز چراغی روشن‌گر قرار دادیم ﴿۴۶﴾ اهل
 ایمان را مژده رسان زیرا برای آن‌ها از سوی خدا پاداشی بزرگ است ﴿۴۷﴾ و از کافران
 و منافقان اطاعت مکن و به آزار و اذیت آن‌ها اعتنایی نداشته باش و بر خدا توکل
 کن، زیرا خداوند برای «دفاع» از تو کافی است! ﴿۴۸﴾ ای اهل ایمان! اگر زنان مومن
 را به عقد خود درآوردید و خواستید پیش از آن که با آنان آمیزش داشته باشید
 طلاق‌شان دهید، شما را بر آن‌ها عِدّه‌ای نیست که بخواهید حسابش را نگاه
 دارید. پس با هدیه‌ای شایسته آن‌ها را به نیکوترین وجهی رها سازید! ﴿۴۹﴾ ای
 پیامبر! ما زنانی را که مهر آن‌ها را پرداخت کرده‌ای بر تو حلال نمودیم هم‌چنین
 آنان که به عنوان غنایم، خداوند به تو عطا کرده، و نیز دختران عموها و دختران
 عمه‌ها و دختران دایی‌ها و دختران خاله‌هایت که با تو هجرت کرده‌اند، و نیز هر زن
 مومنه که خود را به پیامبر ببخشد در صورتی که پیامبر بخواهد او را به همسری
 بگیرد، فقط ویژه‌توست نه مومنان دیگر! زیرا ما می‌دانیم چه حکمی برای آن‌ها در
 مورد همسرانشان و کنیزانشان کرده‌ایم. این به خاطر آن است که برای تو مشکلی
 پیش نیاید. بدان که خداوند آمرزنده و با رحمت است! ﴿۵۰﴾

تُرْجَى مِنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُعْوَى إِلَيْكَ مِنْ تَشَاءُ وَمِنْ أَبْتَغَيْتَ
 مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَءَ عَيْنُهُنَّ
 وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلَّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
 مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾ لَا يَحِلُّ لَكَ
 الْيَسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
 حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ رَقِيبًا ﴿٥٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
 إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبْظِيرٍ إِنَّهُ وَلَٰكِنْ
 إِذَا دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَقْسِنِينَ
 لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِيهِ مِنْكُمْ
 وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ
 مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ
 وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكُحُوا أَزْوَاجَهُ
 مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾
 إِنْ تَبَدَّلُوا شَيْئًا أَوْ خَفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

[موعد] هر کدام از همسرانت را که بخواهی می‌توانی به تأخیر بیناندازی و هر کدام را که بخواهی نزد خود آوری. هر گاه بخواهی یکی از آنان را که موعدشان را به تأخیر انداخته‌ای نزد خود جای دهی، بر تو گناهی نیست. این حکم الهی برای روشنی چشم آنان است و غمگین نشوند و به آن چه در اختیار همگی آن‌ها قرار می‌دهی باید راضی باشند. خداوند از آن چه در دل‌های شما می‌گذرد آگاه است.

بدانید که خدا آگاه و بردبار است ﴿۵۱﴾ بعد از این زنان، دگر هیچ زنی بر تو حلال نیست و نمی‌توانی همسرانت را به زنان دیگری تبدیل کنی (آن‌ها را طلاق دهی و زنان دیگری به جایشان عقد کنی) هر چند حُسن آن‌ها مورد پسند تو واقع شود، مگر کنیزی که تحت سرپرستی تو در آید. [بدان که] خداوند مراقب همه چیز است! ﴿۵۲﴾ ای اهل ایمان! به خانه‌های پیامبر داخل مشوید مگر آن که شما را به خوردن طعامی دعوت کرده باشند، مشروط بر آن که در انتظار آمدن غذا ننشینید (زودتر از موعد مقرر نیایید)، اما هنگامی که دعوت شدید داخل شوید، و هنگامی که غذایتان را خوردید پراکنده شوید و به حرف و سخن منشینید! این چنین کاری پیامبر را آزار می‌دهد، چون از شما حیا می‌کند (نمی‌گوید بروید) اما خداوند در مورد [بیان] حق شرم ندارد. و اگر چیزی از وسائل زندگی [به عنوان عاریه] از همسران پیامبر خدا خواستید از پشت پرده بخواهید این کار دل‌های شما و دل‌های زنان پیامبر را پاکیزه‌تر می‌دارد. نباید پیامبر خدا را بیازارید و نیز هرگز بعد از او همسرانش را به همسری خود در نیاورید، که این کارها نزد خداوند بزرگ است! ﴿۵۳﴾ بدانید اگر چیزی را آشکارا انجام دهید و یا پنهانش دارید خداوند از همه چیز آگاهی کامل دارد! ﴿۵۴﴾

لأَجْنَحَ عَلَيْهِنَّ فِيءَ آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا
 أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُهُنَّ وَأَتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا
 ﴿٥٥﴾ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
 مُهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ
 مَا كُتِبَ سَبُوحًا فَقَدْ أَحْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ
 يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهِنَّ ذَلِكَ آدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفَ فَلَا
 يُؤْذِينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾ * لَيْنَ لَمْرَبَّتِهِ الْمُنْفِقُونَ
 وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ
 لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾ مَلْعُونِينَ
 أَيُّمًا ثَقِفُوا أَخْذُوا وَقْتًا لَوْ تَقْتِيلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ اللَّهِ فِي
 الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

بر همسران پیامبر گناهی نیست اگر نزد پدرانشان و پسرانشان و برادرانشان و برادرزاده‌هایشان و خواهرزاده‌هایشان و زنان مسلمان و خدمتگزاران خویش بدون حجاب باشند. حرمت اوامر الهی را نگاه دارید، زیرا خداوند بر همه چیز گواه است! ﴿۵۵﴾ خداوند و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند، ای اهل ایمان شما نیز بر او درود بفرستید و سلامی شایسته کنید و همواره تسلیم او باشید!

﴿۵۶﴾ کسانی که خدا و پیامبرش را آزار می‌رسانند^۱ خداوند آن‌ها را در دنیا و آخرت نفرین کرده و برایشان عذاب خوارکننده‌ای تدارک دیده است! ﴿۵۷﴾ کسانی که مردان و زنان اهل ایمان را به خاطر کاری که انجام نداده‌اند، آزار می‌رسانند بار تهمت و گناه آشکاری را به دوش می‌کشند ﴿۵۸﴾ ای پیامبر به همسرانت و دخترانت و به زنان اهل ایمان بگو که پوشش‌هایشان را بر خود فرو افکنند، این کار برای اینست که شناخته شوند (مشخص شود که اهل ایمان و پاکدامن هستند)، تا مورد آزار قرار نگیرند [و اگر قبلاً خطایی کرده‌اند] بدانند که خدا همواره آمرزنده و با گذشت است! ﴿۵۹﴾ اگر منافقان و کسانی که در قلب‌هایشان بیماری (وسوسه‌های شیطانی) است هم‌چنین آن‌ها که شایعات دروغ و بی‌اساس در مدینه منتشر می‌کنند، از کارهای خود دست بردارند، تو را چنان بر آن‌ها مسلط می‌کنیم که جز اندکی با تو در شهر نباشند! ﴿۶۰﴾ این‌ها نفرین‌شدگانند، هر جا یافته شوند باید دستگیر گردند و به قتل رسند! ﴿۶۱﴾ این سنت الهی است که در اقوام پیشین نیز بوده است. و برای سنت الهی هیچ دگرگونی نخواهی یافت ﴿۶۲﴾

۱. آزار رساندن به خدا، همان منکر شدن حقایق و ناسپاسی است، که موجب خشم الهی می‌شود.

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ^ط قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٢﴾ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِينَ وَأَعَدَّ
لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خٰلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
﴿٦٥﴾ يَوْمَ تَقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ
وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا
فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعَفَيْنَ مِنَ الْعَذَابِ
وَالْعُنُفُورِ لَعْنَا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
ءَادُوا مُوسَى فَبَرَّاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

مردم از تو دربارهٔ زمان وقوع قیامت می‌پرسند، بگو: آگاهی از آن فقط نزد خداوند است و تو چه دانی شاید که روز قیامت نزدیک باشد. ﴿٦٣﴾ خداوند کافران را نفرین کرده و برایشان آتش دوزخ را مهیا نموده است ﴿٦٤﴾ در آن جاودانه خواهند ماند در حالی که هیچ یار و یآوری پیدا نمی‌کنند ﴿٦٥﴾ روزی که صورت‌هایشان را در آتش دگرگون کنند گویند: ای کاش ما هم خدا و پیامبر را اطاعت کرده بودیم! ﴿٦٦﴾ و گویند: پروردگارا! ما سروران و بزرگان خودمان را اطاعت کردیم و آن‌ها ما را از راه حق گمراه کردند ﴿٦٧﴾ پروردگارا! به آن‌ها دو برابر عذاب رسان و نفرین بزرگی را شامل حال‌شان گردان! ﴿٦٨﴾ ای کسانی که به حقایق ایمان آورده‌اید! مثل کسانی نباشید که موسی را آزار رساندند، بدانید خداوند از آن‌چه که به او نسبت می‌دادند مبرایش ساخت و نزد خدا آبرومند بود ﴿٦٩﴾ ای اهل ایمان! حرمت اوامر الهی را نگاه دارید، و همواره سخن متین بگویید ﴿٧٠﴾ خداوند کارهای شما را اصلاح می‌کند و از گناهانتان می‌گذرد، بدانید که هر کس از خداوند و پیامبرش اطاعت کند به پیروزی بزرگی دست یافته است! ﴿٧١﴾ ما این امانت الهی را بر آسمان‌ها و زمین و کوه‌ها عرضه کردیم، اما آن‌ها از تحمل آن سر باز زدند و از قبول آن ترسیدند. اما انسان آن را به دوش گرفت زیرا او ستمکار و نادان بود! ﴿٧٢﴾ تا خداوند مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را مجازات نماید و توبهٔ مردان و زنان اهل ایمان را بپذیرد. زیرا خداوند آمرزنده و باگذشت است ﴿٧٣﴾

سورة سبأ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ
 فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا
 يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
 الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ
 قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عِلْمُ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ
 ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ
 وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
 كَرِيمٌ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ
 لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٍ ﴿٥﴾ وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
 الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
 الْعَرِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ
 يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلٌّ مِّمَّزِقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

سوره سبأ

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ستایش مخصوص خداوندی است که آن چه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست، ستایش در آخرت نیز از آن اوست و او حکیم و آگاه است ﴿۱﴾ آن چه در زمین فرو می‌رود و آن چه از آن بیرون می‌آید و آن چه از آسمان فرود می‌آید و آن چه به آسمان بالا می‌رود، همه را می‌داند! و او با گذشت و آمرزنده است ﴿۲﴾ و کسانی که به حقایق کافر شدند گفتند: روز قیامتی برای ما در کار نیست! بگو: آری به پروردگارم که آگاه از نادیده‌هاست سوگند که قیامت، شما را در بر خواهد گرفت! بدانید که به قدر ذره‌ای، چه کوچک‌تر از آن و چه بزرگ‌تر از آن، در آسمان‌ها و زمین از خدا مخفی نیست و همه در کتابی روشن نوشته شده است ﴿۳﴾ تا پاداش کسانی را که به حقایق ایمان آوردند و عملکرد شایسته و نیکی داشتند عطا کند، زیرا برای آن‌ها مغفرت و رزقی پر ارزش است ﴿۴﴾ و کسانی که سعی در [تخریب] آیات ما داشتند و گمان کردند می‌توانند از حوزه قدرت ما بگیریند بی‌شک برای اینان عذابی بد و دردناک خواهد بود! ﴿۵﴾ کسانی که به آن‌ها دانش عطا شده است به خوبی می‌دانند آن چه از سوی پروردگارت به تو نازل شده، حق است و به راه خدای قدرتمند و ستودنی راهنمایی می‌کند ﴿۶﴾ کسانی که به حقایق کافر شدند گفتند: آیا می‌خواهید مردی را به شما نشان دهیم که ادعا می‌کند هنگامی که اجساد شما متلاشی شود دوباره همه‌تان زنده خواهید شد؟! ﴿۷﴾

أَفَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
 فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٨﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِن نَّشَاءِ نُخَسِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ
 أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ
 لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنبِئٍ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مَتًّا فَضْلًا
 يَبْجَالِ أَوْ بِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ ط وَالنَّالَةَ الْحَدِيدَ ﴿١٠﴾ أَنِ اعْمَلْ
 سَلِيغَتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرٌ ﴿١١﴾ وَلِسَلِيمَانَ الرِّيحَ غُدُوها شَهْرٌ وَرَوْحُها شَهْرٌ
 وَأَسَلْنَاهُ وَعَيْنَ الْقَطْرِ ط وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ إِذِ
 رِيَّهُ ط وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنَ أَمْرٍ نَّانُذِقْهُ مِّنَ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾
 يَعْمَلُونَ لَهُ وَمَا يُشَاءُ مِنْ مَّحْرِبٍ وَتَمَكِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ
 وَقُدُورٍ رَّاسِيَتٍ اَعْمَلُوا ءَالَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
 الشَّكُورُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ
 إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَاتَهُ ط فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّتِ الْجِنُّ
 أَن لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

آیا او (پیامبر) بر خدا دروغ می‌بندد؟! یا دیوانه است؟! نه! بلکه کسانی که آخرت را باور ندارند در عذابند و درگمراهی سختی گرفتار آمده‌اند! ﴿۸﴾ آیا به آسمان و زمینی که روبه‌رویشان و پشت سرشان قرار دارد نگاه نمی‌کنند [تا عظمت هستی و آفرینش را دریابند]؟! اگر ما بخواهیم آن‌ها را در زمین فرو می‌بریم و یا پاره‌ای از آسمان را بر سرشان فرود می‌آوریم. و در این عبرتی برای هر بنده توبه‌کار خواهد بود ﴿۹﴾ ما از فضل خودمان فضیلتی را به داود عطا کردیم [و گفتیم: ای کوه‌ها و ای پرندگان! با داود هم آواز شوید] و تسبیح مرا بگویید! هم چنین آهن را برای او نرم کردیم ﴿۱۰﴾ [و گفتیم که] زره‌های کامل بساز و اندازه‌ها را رعایت کن! و [همه‌تان] عملکرد خوب و شایسته داشته باشید که من نسبت به عملکردتان بی‌نا هستم! ﴿۱۱﴾ باد در اختیار سلیمان قرار دادیم، بادی که در هر صبحگاه به اندازه یک ماه مسافت طی می‌کرد و هم چنین در شبانگاه نیز به اندازه یک مسافت یک ماهه راه می‌پیمود. چشمه مس [مذاب] را برای او جاری کردیم در حالی که گروهی از جنیان به اذن خداوند برایش کار می‌کردند، و اگر کسی از آن‌ها از فرمان ما سرپیچی می‌کرد او را عذاب آتش سوزان می‌چشانیدیم ﴿۱۲﴾ آن‌ها هرچه سلیمان می‌خواست برایش می‌ساختند، معبد‌ها و مجسمه‌ها و کاسه‌هایی چون حوض و دیگ‌های بزرگ و ثابت! [و گفتیم] ای خاندان داود برای شکر نعمت‌های الهی کاری کنید، که تعداد اندکی از بندگان من شاکرند! ﴿۱۳﴾ چون جانش را گرفتیم هیچ کس، مردم را از مرگش آگاه نکرد مگر جنبنده زمین که عصایش را می‌خورد! هنگامی که [سلیمان] بر زمین افتاد، جنیان دریافتند اگر از غیب و نادیده‌ها مطلع بودند هرگز در عذاب خوارکننده نمی‌ماندند! ﴿۱۴﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِهُمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُ، بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ يُجْزَىٰ إِلَّا الْكَفُورُ ﴿١٧﴾
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَىٰ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرَىٰ ظَاهِرَةً
وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِي وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿١٨﴾
فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا
فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ
إِلَّا لِنِعْمَةٍ مِّن يَوْمِنَا بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ
وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾ قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شَرِكٍ وَمَا لَهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

در مسکن قوم سبأ عبرتی وجود داشت دو باغ [بزرگ و پر میوه] از راست و چپ [احاطه‌شان کرده بود. گفتیم] از روزی پروردگاتان بخورید و شکرگزار او باشید! یک شهر پاکیزه و یک خدای آمرزنده [دیگر چه می‌خواهید]؟! ﴿۱۵﴾ اما آن‌ها [از خدا] روی‌گردان شدند، ما نیز سیل ویرانگر را بر آن‌ها فرستادیم و دو باغ [زیبا و پر میوه] شان را به دو باغ [بی‌ارزش] با میوه‌های تلخ و درختچه‌های شوره‌گز و اندکی درخت سدر تبدیل کردیم! ﴿۱۶﴾ و این کیفر را به خاطر دستاورد کفرآلودشان نصیب‌شان کردیم. آیا جز کفران‌کنندگان نعمت‌ها را به این چنین مجازاتی می‌رسانیم؟! ﴿۱۷﴾ و میان آن‌ها و سرزمین‌هایی که با برکت کرده بودیم آبادی‌های آشکاری قرار دادیم و سفر میان آن‌ها را به طور متناسب مقرر داشتیم! در امنیت کامل می‌توانید شب و روز در میان این آبادی‌ها تردد نمایید! ﴿۱۸﴾ ولی آن‌ها گفتند: پروردگارا! بین منزلگاه‌های ما فاصله بیانداز! بدین‌سان به خود ظلم کردند، و ما نیز آن‌ها را درس عبرتی برای دیگران قرار دادیم و جمعیت‌شان را متلاشی کردیم، و در این ماجرا برای هر صبور شکرگزاری عبرت‌هاست! ﴿۱۹﴾ بدین‌سان ابلیس گمان و وسوسه خود را در دل‌هایشان به یقین تبدیل کرد و آن‌ها به جز اندکی از اهل ایمان، همگی از او پیروی کردند ﴿۲۰﴾ [بدانید که] ابلیس بر آن‌ها سلطه نداشت فقط ما می‌خواستیم کسانی که آخرت را باور دارند از آن‌هایی که در شک و تردیدند مشخص نماییم. بدان که پروردگار تو مراقب و حافظ همه چیز است! ﴿۲۱﴾ بگو: همهٔ معبودهایی را که به جای خدا می‌پنداشتید، بخوانید! آن‌ها حتی مالک ذره‌ای در آسمان‌ها و زمین نیستند و در [به وجود آوردن] آسمان و زمین شرکت نداشته‌اند، و خدا نیز از میان آن‌ها مساعد و پشتیبانی انتخاب نکرده است ﴿۲۲﴾

۱. آبادی‌هایی که آشکارند و دیده می‌شوند، و سرزمین‌هایی که با برکت است و هر کسی نمی‌بیند! چنین سیری فقط به لطف خدا ممکن است! از این منظر، زمین فقط این نیست که می‌بینیم و چون حجاب برافند، حقایقی از زمین آشکار خواهد شد!

وَلَا تَفْعُ الشَّفَعَةَ عِنْدَهُ وَإِلَّا لِمَنْ أذنَ لَهُ وَحَتَّى إِذَا فُزِعَ عَنِ
 قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ
 ﴿٢٣﴾ * قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ
 وَإِنَّا أَوْيَاتِكُمْ لَعَلَى هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾ قُلْ
 لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلْ
 يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ
 ﴿٢٦﴾ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَحَقُّمُ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّابٍ هُوَ اللَّهُ
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ
 بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾
 وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾
 قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَحْزُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ
 ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا
 بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ
 رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
 اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

هیچ شفاعتی نزد خداوند به جز به آن‌ها که خود اذن داده است کارساز نخواهد بود. هنگامی که اضطراب از دل‌هایشان برود به [شفیعیان] گویند: پروردگارتان چه گفت؟! گویند: سخن حق گفت (فقط کسانی را که خدا بخواد شفاعت می‌کنیم) و او بلندمرتبه و بزرگ است ﴿۲۳﴾ بگو چه کسی شما را از آسمان و زمین روزی می‌دهد؟! بگو: الله. اینک ما و شما یا بر طریقه هدایت‌ایم یا در گمراهی آشکار! ﴿۲۴﴾ اگر ما جرمی مرتکب شده باشیم شما را مؤاخذه نمی‌کنند [هم‌چنان که اگر شما جرمی مرتکب شده باشید] ما در برابر عملکرد شما بازخواست نمی‌شویم! ﴿۲۵﴾ بگو: پروردگاران، همه ما را گرد می‌آورد سپس به حق میان ما داوری می‌کند، زیرا او داوری آگاه است ﴿۲۶﴾ بگو: شرکایی را که برای او قائل شدید نشانم دهید! هرگز [شریکی نداشته است] بلکه او خدای قدرتمند و حکیم است ﴿۲۷﴾ ما تو را [به پیامبری] نفرستادیم مگر آن که برای تمامی مردم جهان، بشارت‌دهنده و هشداردهنده باشی^(۱) هر چند اکثر مردم درک نمی‌کنند! ﴿۲۸﴾ و می‌گویند: اگر راست می‌گویند این وعده [قیامت] کی فرا می‌رسد؟! ﴿۲۹﴾ بگو: وعده شما روزی است که [وقتی فرا رسد] نه ساعتی از آن تاخیر خواهید کرد و نه ساعتی جلوتر خواهید آمد! ﴿۳۰﴾ کسانی که به حقایق کافر گشته‌اند گویند: ما هرگز به این قرآن و به کتاب‌های آسمانی پیش از آن ایمان نمی‌آوریم! اگر ببینی آن روز را که این ظالمان نزد پروردگارشان «بازداشت» شده‌اند [تعجب می‌کنی!] هر کدام از آن‌ها گناهش را به گردن دیگری می‌اندازد. مستضعفان رو به مستکبران می‌کنند و می‌گویند: اگر شما نبودید ما از اهل ایمان بودیم! ﴿۳۱﴾

۱. بشارت برای عملکردهای خوب و شایسته و هشدار برای عملکردهای پلید و ناشایست.

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا اَنْحَنُ صَدَدًا نَكْمًا
 عَنِ الْهَدَىٰ بَعْدَ اِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ
 اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرٌ اَلَيْلٍ وَالنَّهَارِ اِذْ
 تَأْمُرُونَنَا اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهُ وَاٰنَادًا وَاَسْرُوا النَّدَامَةَ
 لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْاَغْلَالَ فِيْ اَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا
 هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ
 مِنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالِ مُتْرَفُوْهَا اِنَّا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِءَا كٰفِرُوْنَ ﴿٣٤﴾
 وَقَالُوْا اَنْحَنُ اَكْثَرُ اَمْوَالٍ وَاَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿٣٥﴾
 قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ
 عِنْدَنَا زُلْفٰى اِلَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صٰلِحًا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ جَزَاؤُهُ
 الَّذِيْ لَمْ يَصْفُ بِمَا عَمِلُوْا وَهُمْ فِي الْعُرْفَتِ ءَامِنُوْنَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِيْنَ
 يَسْعَوْنَ فِيْ ءَايٰتِنَا مُّعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحَضَّرُوْنَ ﴿٣٨﴾
 قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ
 وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّٰزِقِيْنَ ﴿٣٩﴾

و مستکبران رو به مستضعفان کنند و گویند: آیا بعد از آن که شما را به راه حق دعوت کردند ما جلوی شما را گرفته بودیم؟! نه! شما خود گناه‌کارید! ﴿۳۲﴾ و مستضعفان به مستکبران گویند: شما شبانه‌روز فریب‌کاری می‌کردید، آن هنگام که به ما امر می‌کردید تا به خدا کافر شویم و برایش شریکانی قائل گردیم! اما هنگامی که عذاب الهی را ببینند در دل پشیمان می‌شوند و ما نیز غل و زنجیر را بر گردن کافران می‌اندازیم. آیا به غیر از دستاورد پلیدشان جزا می‌بینند؟! ﴿۳۳﴾ ما هیچ هشداردهنده‌ای را به دیاری نفرستادیم مگر آن که نازپرورده‌های آنجا گفتند: ما نسبت به پیام‌هایی که به خاطر آن فرستاده شدید کافریم! ﴿۳۴﴾ و ادامه دادند: ما اموال و فرزندان بسیاری داریم و هیچ مجازاتی شامل حالمان نمی‌شود! ﴿۳۵﴾ بگو: این پروردگار من است که به هر که بخواهد روزی فراوان می‌دهد و یا بر او تنگ می‌گیرد. اما اکثر مردم درک نمی‌کنند! ﴿۳۶﴾ نه اموالتان و نه فرزندانان هیچ کدام مایهٔ تقرب‌تان به ما نمی‌شود. مگر آنان که به حقایق ایمان بیاورند و عملکردی مفید و شایسته داشته باشند، پس بی‌شک آن‌ها به پاس عملکردشان پاداشی دو برابر خواهند داشت. و آن‌ها در غرفه‌های [بهشتی] در امنیت کامل به سر خواهند برد ﴿۳۷﴾ آنان که در ردّ و تخریب آیات ما تلاش می‌کنند همه‌شان گرفتار عذاب خواهند بود! ﴿۳۸﴾ بگو: به راستی پروردگار من هر کدام از بندگانش را که صلاح بداند روزی فراوان می‌دهد و یا بر او تنگ می‌گیرد، بدانید هرچه را انفاق کنید او عوضش را خواهد داد، زیرا او بهترین روزی‌دهندگان است! ﴿۳۹﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَلُّ أُولَئِكَ إِنِّي كُنْتُ مِنْكُمْ
 يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا
 يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرَهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾ قَالِ يَوْمَ لَا يُمَلِّكُ
 بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ
 النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِذَا نُتِيَ عَلَيْهِنَّ آيَاتُنَا بِآيَاتٍ
 قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا آرَاجٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ مَا كَانُوا يَعْبُدُ آبَاءَكُمْ
 وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا آفَاكٌ مُفْتَرِيٌّ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
 جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُبِينٌ ﴿٤٣﴾ وَمَاءَ أَنْيَابِهِمْ مِنْ كُتُبِ
 يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٤٤﴾ وَكَذَّبَ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَّغُوا مَعْشَرَ مَاءِ أَنْيَابِهِمْ فَكَذَّبُوا
 رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِيَوْمِ الْحُجَّةِ أَنْ
 تَقُولُوا لِلَّهِ مِثْنِي وَفِرْدَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ
 جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ
 مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ إِنْ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَافَةَ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

روزی که خدا همه آن‌ها را گرد آوزد به فرشتگان می‌گوید: آیا این‌ها بودند که شما را عبادت می‌کردند؟! ﴿۴۰﴾ گویند: پاک و منزهی تو، تو سرپرست ما هستی نه آن‌ها. اینان جیان را عبادت می‌کردند و به آن‌ها ایمان داشتند! ﴿۴۱﴾ امروز، روزی است که هیچ کدام‌تان نمی‌توانید هیچ سود و زبانی به یکدیگر برسانید. و به کسانی که ظلم کردند خواهیم گفت به خاطر حقایقی که تکذیب کردید عذاب آتش را بچشید! ﴿۴۲﴾ و هنگامی که آیات روشنگر و نجات‌بخش ما بر آن‌ها خوانده شود گویند: این مرد می‌خواهد شما را از آن‌چه پدران‌تان می‌پرستیدند باز دارد! و گفتند: این [قرآن] چیزی جز یک دروغ بزرگ بافته شده، [چیز دیگری] نیست! و اهل کفر هنگامی که حق را دیدند گفتند: این فقط یک جادوی آشکار است! ﴿۴۳﴾ پیش از این، ما هیچ کتاب آسمانی را به آن‌ها نداده‌ایم که آن را بخوانند [تا با استناد به آن، قرآن را تکذیب کنند]، هم چنین قبل از تو هیچ هشداردهنده‌ای را برایشان نفرستادیم ﴿۴۴﴾ کسانی که پیش از آن‌ها، زندگی می‌کردند نیز [پیامبران را] تکذیب کردند، اما این‌ها به یک دَهم آن‌چه که به آن‌ها داده‌ایم هم نرسیده‌اند. با این حال پیامبران مرا تکذیب می‌کنند! [تصور کن] مجازات من نسبت به آن‌ها چگونه بود؟! ﴿۴۵﴾ بگو: من شما را به یک چیز موعظه می‌کنم و آن این که دو نفر دو نفر و یا تک تک برای درک حقایق الهی قیام کنید و سپس ببینیدشید تا بفهمید این دوست شما (پیامبر) هیچ گونه جنونی ندارد! او برای شما فقط یک هشداردهنده از نزول عذاب شدید الهی است! ﴿۴۶﴾ بگو: هر مزد و پاداشی که از شما خواسته‌ام ارزانی خودتان باد! مزد من تنها بر عهده خداوند است و بدانید که او بر هر چیزی گواه است ﴿۴۷﴾ بگو: این پروردگار من است که سخن حق [بر دل پیامبران خود] می‌افکند. او دانای همه نادیده‌هاست ﴿۴۸﴾

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِنْ صَلَّيْتَ
فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ أَهْتَدَيْتُ فِيمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ
سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزَعُوا فَلَاقَتَ وَأَخَذُوا مِنْ
مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوا أَمَتَانِيَهُ وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاقُشُ مِنْ
مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْدِرُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ
كَمَا فَعَلْ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿٥٤﴾

سورة فاطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِيَّةِ رُسُلًا أُولِي
أَجْنِحَةٍ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبْعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا
وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مَرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾
يَتَأَيَّأُ النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعَمَتَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ عَدُوٌّ لِلَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآتَىٰ تَوْفُكُونَ ﴿٣﴾

بگو: حق آمده است و باطل نه می‌تواند آغازگر چیزی باشد و نه بازگرداننده آن! ﴿۴۹﴾ بگو: اگر گمراه شدم به ضرر خود گمراه شده‌ام و اگر به راه نجات هدایت یابم به خاطر وحی است که پروردگارم به من نازل می‌کند زیرا او شنوا و بسیار نزدیک است ﴿۵۰﴾ اگر ببینی آن لحظه را که [از فرط عذاب] فریادشان بلند است و هیچ گریزگاهی ندارند [تعجب می‌کنی!] آن‌ها را از مکان نزدیکی [که برایشان قابل تصور نیست] می‌گیرند! ﴿۵۱﴾ گویند حال [به پیامبر] ایمان آوردیم. اما چگونه می‌توانند از مسافتی دور به او دسترسی یابند؟! ﴿۵۲﴾ آن‌ها قبلاً او را انکار کرده بودند و دورادور غایبانه به او تهمت‌های عجیب می‌زدند! ﴿۵۳﴾ اکنون میان آن‌ها و آن آرزوهایشان جدایی افتاده است، همین‌گونه با امثال‌شان پیش از این رفتار گردید! زیرا همه‌شان [نسبت به حقایق] در شک و تردید بودند ﴿۵۴﴾

سوره: فاطر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ستایش مخصوص خدایی است که آفریننده آسمان‌ها و زمین است، [همان خدایی که] فرشتگان را رسولانی قرار داده که صاحب بال‌های دوگانه و سه‌گانه و چهارگانه‌اند (دارای توانایی‌های مختلف هستند) هرچه بخواهد در آفرینش می‌افزاید و خداوند بر هر کاری تواناست! ﴿۱﴾ رحمتی را که خداوند برای مردم بگشاید کسی نمی‌تواند از آن جلوگیری کند و چیزی را که خداوند جلوگیری نماید کسی غیر از او نمی‌تواند آن را به مردم برساند، بدانید که او قدرتمند حکیم است! ﴿۲﴾ ای مردم نعمت خدا بر خودتان را به یاد آورید! آیا خالقی به جز خدا هست تا شما را از آسمان و زمین روزی دهد؟! هیچ معبودی جز او نیست. پس چرا از مسیر حق منحرف می‌شوید؟! ﴿۳﴾

وَإِنْ يَكْذِبُونَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 ﴿٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
 وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٥﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ
 عَدُوًّا إِنَّكُمْ يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
 مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ
 اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ
 حَسْرَةً إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ
 الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ الْأَرْضَ
 بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ ﴿٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا
 إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ
 يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ
 ﴿١٠﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْقَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَرْوَاجًا
 وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ
 وَلَا يُنْقِصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

[ای پیامبر] اگر تو را تکذیب می‌کنند، بدان که پیامبران قبل از تو را نیز تکذیب کرده‌اند. بدان که سرانجام همه کارها به خدا باز می‌گردد! ﴿۴﴾ ای مردم! وعده خداوند حق است، مراقب باشید زندگی دنیا شما را نفریبید و شیطان شما را نسبت به خداوند بزرگ مغرور نکند! ﴿۵﴾ به راستی شیطان دشمن شماست، شما هم دشمن او باشید. بدانید که او همواره پیروانش را دعوت می‌کند تا از دوزخیان باشند! ﴿۶﴾ کسانی که به حقایق کافر شدند، عذاب سختی برایشان مهیاست، و کسانی که به حقایق ایمان آوردند و عملکردی نیک و شایسته دارند، برای آن‌ها مغفرت و پاداشی بزرگ است ﴿۷﴾ آیا آن که عملکرد زشتش در نظرش زیبا جلوه‌گر می‌شود آن چنان که آن را عملی نیک و شایسته می‌داند [همانند کسی است که عمل صالح دارد]؟! خداوند هر کس را صلاح بداند در گمراهی می‌گذارد و هر که را صلاح بداند به راه نجات هدایت می‌کند. بنابراین جان خودت را به خاطر شدت تأسف بر آنان [از این که چرا به حقایق ایمان نمی‌آوردند] تباه مکن! زیرا خداوند نسبت به عملکردشان داناست ﴿۸﴾ الله کسی است که بادها را می‌فرستد تا ابرها را به حرکت درآورند و ما نیز آن‌ها را بارور کرده و به سرزمین‌های مرده می‌بریم تا زمین مرده را زنده گردانیم. زنده شدن در روز قیامت نیز چنین است ﴿۹﴾ هر کس خواهان عزت است بداند که تمامی عزت و اقتدار از آن خداست. سخنان پاکیزه به سوی او بالا می‌روند و این عملکرد خوب است که آن‌ها را به اوج الهی می‌رساند. و آن‌هایی که فریبکارانه دست به کار زشتی‌ها می‌شوند برایشان عذاب سختی مهیاست، حال آن که فریب‌کاری اینان نبودش‌دنی است! ﴿۱۰﴾ این خداست که شما را از خاک آفرید و سپس از نطفه، آن‌گاه شما را همسران یکدیگر قرار داد. بدانید که هیچ ماده‌ای باردار نمی‌شود و وضع حمل نمی‌کند مگر به علم خدا! و هیچ انسانی عمر طولانی نمی‌کند و هیچ کس از عمرش کم نمی‌شود مگر آن که در کتاب [علم الهی] نوشته شده باشد. بدانید که این امور برای خداوند آسان است! ﴿۱۱﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَبٌ فُرَاتٌ سَابِغٌ شَرَابُهُ، وَهَذَا
 مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لِحَمَاطِرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ
 حَلِيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرٍ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
 وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ
 النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
 لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِنْ
 تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ
 وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ
 ﴿١٤﴾ * يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ
 الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾ إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾
 وَمَا ذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَرْرُ وَازِرَةٌ وَرَزَّ أُخْرَى وَإِنْ
 تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمَلِهَا لِأَيِّحْمَلَ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
 إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
 وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

دو دریا یکسان نمی‌باشند، یکی، دارای آبی شیرین و گواراست و دیگری شور و تلخ! اما از هر دو گوشت تازه می‌خورید و از آن‌ها زینت‌آلات استخراج می‌کنید و خود را با آن‌ها آراسته می‌سازید. کشتی‌ها را در دریا می‌بینی که امواج را می‌شکافند [و به پیش می‌روند] تا شما روزی خود را از فضل و کرم الهی جست‌وجو کنید. شاید شکرگزار [نعمت‌های الهی] شوید! ﴿۱۲﴾ خداوند شب و روز را از دل یکدیگر در می‌آورد و خورشید و ماه را مسخر کرده، هر یک تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می‌دهد، آری الله پروردگار شماست. حکومت از آن اوست و کسانی را که به جای خداوند می‌خوانید حتی مالک پوست نازک یک هسته خرما نیستند! ﴿۱۳﴾ هر چه آن‌ها را بخوانید دعای شما را نمی‌شنوند و اگر هم می‌شنیدند توانایی اجابت شما را نداشتند و در روز قیامت خود آن‌ها شرک‌ورزی شما را انکار می‌کنند! [علاوه بر همه این‌ها] آن‌ها هرگز نمی‌توانند مثل خدای دانا، تو را [از حقایق] آگاه سازند! ﴿۱۴﴾ ای مردم! همه شما نیازمند خدائید، حال آن که خدا بی‌نیاز و ستودنی است ﴿۱۵﴾ اگر اراده کند می‌تواند همه شما را از بین ببرد و خلق جدیدی بیافریند! ﴿۱۶﴾ و چنین کاری بر خداوند سخت نیست ﴿۱۷﴾ هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نخواهد کشید. و اگر مجرمی گران‌بار، کسی را برای حمل گناهانش به یاری طلبد، او را یاری نخواهد کرد اگر چه از خویشاوندانش باشد! تو فقط کسانی را هشدار می‌دهی که در نهان نسبت به پروردگارشان هراسانند، همان کسانی که نماز به پای می‌دارند. بدانید هر کس خود را از آلودگی‌ها پاکیزه گرداند به نفع خویش کار کرده است، و سرانجام همه به سوی خداست ﴿۱۸﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ ﴿١١﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ
 ﴿١٢﴾ وَلَا الظُّلُّ وَلَا الخُرُورُ ﴿١٣﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا
 الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعُ مَن فِي
 الْقُبُورِ ﴿١٤﴾ إِنْ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿١٥﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا
 وَنَذِيرًا وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿١٦﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ
 فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
 وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
 مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ
 جُدُدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿١٩﴾
 وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ أَلَا نَعْلَمُ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ وَكَذَلِكَ
 إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٠﴾
 إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا
 رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢١﴾ لِيُؤْتِيَهُم
 أَجْرَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٢﴾

نابینا و بینا یکسان نیستند ﴿۱۹﴾ [هم چنان که] تاریکی و نور یکسان نمی باشند
 ﴿۲۰﴾ سایه و باد داغ و سوزان نیز یکسان نیستند ﴿۲۱﴾ مردگان نیز با زندگان
 یکسان نمی باشند! بدان خداوند می تواند سخن خود را به گوش هر کس که
 بخواهد برساند، حال آن که تو نمی توانی سخن خود را به آن ها که در قبرها به
 سر می برند برسانی ﴿۲۲﴾^(۱) تو فقط هشداردهنده ای ﴿۲۳﴾ ما تو را به حق به عنوان
 یک بشارت دهنده و هشداردهنده فرستاده ایم. هم چنان که هیچ ملتی بدون
 هشداردهنده نبوده است ﴿۲۴﴾ و اگر [حقانیت] تو را تکذیب می کنند، بدان که
 پیامبران قبل از تو را نیز تکذیب کرده اند. پیامبران با دلائل روشن و با نوشته ها
 و کتابی روشنگر به سراغ شان آمده بودند! ﴿۲۵﴾ سرانجام کسانی که حقایق را انکار
 کردند [به عذابی] فرو گرفتیم [تصور کن] مجازات من چگونه بود! ﴿۲۶﴾ آیا نمی بینی
 خداوند از آسمان آبی نازل می کند و ما به واسطه آن انواع میوه ها را در رنگ های
 گوناگون می رویانیم؟! هم چنین در کوه ها راه هایی با رنگ های مختلف چون سفید
 و قرمز و سیاه سیاه ایجاد کرده ایم! ﴿۲۷﴾ حتی آدمیان و جنندگان و چهارپایان
 رنگ های مختلفی دارند. آری این چنین است! از میان بندگان خدا فقط اهل
 دانش از او می هراسند! بدانید که خداوند قدرتمند و با گذشت است! ﴿۲۸﴾ کسانی
 که کتاب الهی را تلاوت می کنند و نماز به پای می دارند و از آن چه روزیشان کردیم
 دیگران را نیز چه پنهان و چه آشکار بهره مند می کنند، امیدوار به تجارتی هستند که
 هرگز زیان نمی کند ﴿۲۹﴾ خدا پاداششان را بی کم و کاست می دهد، بلکه از فضل و
 کرم خود بر آن می افزاید. زیرا او آمرزنده و قدرشناس است ﴿۳۰﴾

۱. برخی چون مرده های قبرستان اند، هرچه به آن ها بگویی که حقیقت اینست، درک نمی کنند!

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
 يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ
 الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
 مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ
 الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ
 فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَوَلُؤْلُؤًا مِنْ لَبَأْسٍ لَهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾
 وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ
 شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا
 فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ
 نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ
 عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿٣٦﴾ وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ
 فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَدَقَاتٍ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ
 أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ التَّنْذِيرُ
 فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٣٧﴾ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
 غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

آن چه از این کتاب به تو وحی کرده‌ایم حق است، تصدیق‌کننده کتب آسمانی پیشین است، بدان که خداوند نسبت به تمامی بندگان آگاه و بیناست! ﴿۳۱﴾

سرانجام این کتاب را به گروهی از بندگان منتخب خود به میراث دادیم. اما جمعی از میان آن‌ها به خود ستم کردند، جمعی میان‌رو بودند و جمعی دیگر در خیر و خدمت به اذن خدا از دیگران پیشی گرفتند. این همان فضل بزرگ است ﴿۳۲﴾

آن‌ها به بهشت‌های جاودان داخل می‌شوند و در آنجا با دستبندهایی از طلا و مروارید آراسته می‌گردند و لباس‌شان از حریر است ﴿۳۳﴾ و گویند: سپاس خدایی که از ما غم و اندوه را زایل کرد، زیرا پروردگار ما بسیار آمرزنده و قدرشناس است ﴿۳۴﴾

همان خدایی که از روی فضلش ما را در سرایی جاودان جای داد تا نه رنجی به ما رسد و نه خستگی بر ما غلبه نماید ﴿۳۵﴾ و کسانی که به حقایق کافر شدند برای آن‌ها آتش دوزخ است. نه فرمان مرگ‌شان صادر می‌شود تا بمیرند و نه تخفیفی در مجازاتشان داده می‌شود! ما این چنین هر کفران‌کننده‌ای را مجازات می‌کنیم! ﴿۳۶﴾

آن‌ها در جهنم مرتب فریاد می‌کشند که پروردگارا ما را از این جا بیرون بیاور تا اعمال شایسته و نیکی غیر از آن چه قبلاً انجام داده بودیم، انجام دهیم! آیا شما را [به اندازه کافی] عمر ندادیم تا کسی که اهل پند است پند گیرد؟! ضمن آن که شما را [پیامبری] هشداردهنده هم آمده بود! اکنون بچشید عذاب دستاوردتان را که ظالمان هیچ یآوری ندارند! ﴿۳۷﴾ خداوند، دانای غیب و نادیده‌های آسمان‌ها و زمین است و او بر آن چه درون سینه‌هاست آگاه است ﴿۳۸﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا
يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ
كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٤٠﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ
بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤١﴾ إِنْ اللَّهُ يُمَسِّكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ
إِنَّهُ وَكَانَ حَلِيمًا عَفُورًا ﴿٤٢﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ
نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٣﴾ أَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ
وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ
الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا
﴿٤٤﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ
فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٥﴾

اوست که شما را جانشینانی در زمین قرار داد. بدانید هر کس به حقایق کافر شود، کفرش به ضرر خودش است و این چنین کسان، کفرشان نزد پروردگارشان جز بر خشم و غضب الهی نمی‌افزاید، هم‌چنان که کفرشان فقط زیان و خسارت آن‌ها را افزایش می‌دهد! ﴿۳۹﴾ بگو: آیا شریکانی را که به جای خدا می‌خوانید نمی‌بینید؟! به من نشان دهید آن‌ها چه چیزی در روی زمین خلق کرده‌اند؟! یا در آفرینش آسمان‌ها چه مشارکتی داشته‌اند؟! آیا ما بر آن‌ها کتابی فرستاده‌ایم که به آن، در این موارد استناد کنند؟! نه! ظالمان فقط به یکدیگر وعده‌های دروغین و فریب‌کارانه می‌دهند! ﴿۴۰﴾ به راستی خداوند بزرگ، آسمان‌ها و زمین را نگاه داشته تا زوال نیابند. و اگر به زوال خود رسند هیچ احدی غیر از خودش نمی‌تواند آن‌ها را نگه دارد. بدانید که او بردبار و آمرزنده است! ﴿۴۱﴾ به خدا قسم‌های سختی می‌خورند که اگر برای آن‌ها پیامبر هشداردهنده‌ای بیاید از همه امت‌های دیگر بهتر و متعالی‌تر می‌گردند! و هنگامی که پیامبر هشداردهنده‌شان به سراغ‌شان آمد جز بر نفرت‌شان افزوده نشد! ﴿۴۲﴾ این‌ها همه به خاطر استکبارشان در زمین و نیرنگ‌های بدشان بود. بدانید که نیرنگ‌های بد فقط به اهل خودش می‌رسد! آیا در انتظار چیزی غیر از سنت پیشینیان نشسته‌اند؟! (آن‌ها مورد عذاب واقع شدند). در سنت الهی (قوانین و مقررات خداوند) نه تبدیلی خواهی یافت و نه تغییری! ﴿۴۳﴾ آیا در زمین سیر نمی‌کنند تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آن‌ها زندگی می‌کردند چگونه بوده است؟! آن‌ها از اینان نیرومندتر بودند! هیچ چیز در آسمان‌ها و زمین وجود ندارد که خدا را ناتوان کند (تا بتواند از دست خدا بگریزد) زیرا او آگاه و قدرتمند است ﴿۴۴﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا
 مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا
 جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿٤٥﴾

سُورَةُ يَسٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يس ﴿١﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾ عَلَىٰ
 صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾ لِتُنذِرَ قَوْمًا
 مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ
 فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَىٰ
 الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا
 وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَاءٌ
 عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ
 مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبِ ۖ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ
 وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا
 وَآثَرَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

اگر خداوند بخواهد مردم را به خاطر دستاوردشان مجازات کند هیچ جنبنده‌ای بر روی زمین باقی نخواهد ماند! اما خداوند مردم را تا مدتی معین مهلت داده است، هنگامی که اجل آن‌ها فرارسد [هر کس جزای دستاوردش را می‌بیند]، بدانید خداوند نسبت به بندگانش بی‌ناست! ﴿۴۵﴾

سوره یس

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

یس ﴿۱﴾ قسم به قرآن حکیم ﴿۲﴾ که تو از پیامبران هستی ﴿۳﴾ و بر راهی راست [و الهی قرار گرفته‌ای] ﴿۴﴾ [این قرآن] نازل شده از سوی آن قدرتمند با رحمت است ﴿۵﴾ تا مردمی را [نسبت به دستاوردشان] هشدار دهی که پدرانشان هشدار داده نشدند زیرا آنان غافلند ﴿۶﴾ فرمان الهی دربارهٔ اکثرشان تحقق یافته است، به همین دلیل ایمان نمی‌آورند ﴿۷﴾ ما در گردن‌های آن‌ها غل‌هایی انداختیم که تا چانه‌هایشان ادامه دارد، آن چنان که نمی‌توانند به تسلیم سر فرود آورند! ﴿۸﴾ هم در جلو آن‌ها دیواری کشیده‌ایم و هم در پشت سرشان! و بر روی چشم‌هایشان نیز پرده‌ای انداخته‌ایم تا [هیچ حقیقتی] را نبینند ﴿۹﴾ بنابراین چه آن‌ها را از عاقبت کارشان بترسانی یا ترسانی، هر دو یکسان است و به حقایق ایمان نمی‌آورند! ﴿۱۰﴾ تو فقط می‌توانی کسانی را که از قرآن تبعیت می‌کنند و همواره در نهان از خدای رحمان می‌ترسند، هشدار دهی! یس به چنین کسانی مغفرت الهی و پاداش با ارزشی را بشارت ده ﴿۱۱﴾ به راستی ما مردگان را زنده می‌کنیم و تمامی عملکردها و دستاوردشان را می‌نویسیم! بدانید هر چیزی را در امام مبین ﴿۱۲﴾ محاسبه کرده‌ایم ﴿۱۳﴾

۱. آن‌ها از تمام کتب آسمانی بی‌بهره بوده‌اند، زیرا نه آن‌ها را می‌خواندند و نه خود به دنبال درک حقایق می‌رفتند.
۲. آن‌ها به علت دستاورد ظالمانه‌شان در زندگی، قلب‌ها و قوای فہم و درکشان - طبق سنت الهی - از کار افتاده و درک حقایق نمی‌کنند.
۳. فہم و درک حقایق بر آن‌ها حرام شده، زیرا با نوع زندگی‌شان ثابت کرده‌اند که استحقاق این معانی را ندارند.
۴. نکتهٔ بسیار مهم اینست که قرآن را «امام مبین» خطاب کرده است، و «امام» صفتی برای موجود زنده است! آیا غیر از اینست که این کتاب، زنده و دارای حیات و قدرت است؟! در آیهٔ دوم همین سوره نیز برای قرآن صفت «حکیم» آورده است. حکیم نیز صفت موجود زنده است! از این منظر ما با یک موجود «زندهٔ راهنمایی‌کننده» طرف هستیم!

وَأَضْرِبْ لَهُم مِّثْلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ
 ﴿١٣﴾ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا
 إِنَّا إِلَٰهِيكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا
 وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا
 رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَٰهِيكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْاِتِّبَاعُ
 الْمُبِينِ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا نَطِيرُنَا بِكُمْ لَيْنٍ لَمَّا تَتَّهُوْا الزَّجْمَنَ كُمْ
 وَلَيْمَسَّتْكُمْ مَتَاعِدَابُ آيْمٍ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَرِيقُكُمْ مَعَكُمْ آيِن
 ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّشْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ
 رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَلْقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوا
 مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَالِيَ لَا أُعْبُدُ
 الَّذِي فطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ اتَّخِذْ مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً
 إِنْ يُرِيدِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِي عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْعًا
 وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي ءَأَمِنْتُ
 بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 يَعْمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

برای آن‌ها، اصحاب قریه‌ای را مثال بزن که پیامبران به سراغ‌شان آمدند ﴿۱۳﴾ آن هنگام که دو تن از پیامبران را بر آن‌ها فرستادیم، آن‌ها هر دو را تکذیب کردند! پس به واسطهٔ پیامبر سوم، آن دو را تقویت کردیم و گفتند: همهٔ ما به سوی شما فرستاده شده‌ایم ﴿۱۴﴾ گفتند: شما جز بشری مثل ما نیستید! و خدای رحمان هیچ چیز نفرستاده و شما فقط دروغ می‌گویید ﴿۱۵﴾ گفتند: پروردگاران آگاه است که ما به سوی شما فرستاده شده‌ایم ﴿۱۶﴾ و ما وظیفه‌ای جز ابلاغ روشن حقایق نداریم ﴿۱۷﴾ آن‌ها گفتند: ما شما را بدبُمن و بدشگون می‌پنداریم، اگر [از سخنانتان] دست بر ندارید همهٔ شما را سنگسار می‌کنیم و از ما به شما عذاب سختی خواهد رسید! ﴿۱۸﴾ پیامبران گفتند: شومی شما از خود شماست! اگر خوب بیندیشید! نه، شما هدردهندگان نعمت‌های الهی هستید! ﴿۱۹﴾ مردی از نقطهٔ دور دست شهر شتابان آمد و گفت: ای قوم من! پیامبران را تبعیت کنید! ﴿۲۰﴾ از کسانی تبعیت کنید که از شما هیچ مزدی نمی‌خواهند و هدایت یافته‌اند ﴿۲۱﴾ آخر چرا خدایی که مرا آفریده و سرانجام نیز همه به سوی او باز می‌گردید نپرستم؟! ﴿۲۲﴾ چرا به جای او، خدایان دیگر اختیار کنم، حال آن که اگر خدای رحمان بخواهد آسیبی به من برساند شفاعت هیچ کدام از آن‌ها سودی به حال من نخواهد داشت و آنان باعث نجات من نخواهند شد! ﴿۲۳﴾ و اگر چنین کنم بی‌شک در گمراهی واقعی خواهم بود ﴿۲۴﴾ اما من به پروردگارتان ایمان آورده‌ام، پس حرف مرا گوش دهید! ﴿۲۵﴾ به او گفته شد وارد بهشت شو! ﴿۱﴾ [مرد] گفت: کاش قوم من حقایق را درک می‌کردند! ﴿۲۶﴾ این که خداوند مرا آفریزد و در زمرهٔ انسان‌های گرامی و با ارزش قرار داده است ﴿۲۷﴾

۱. عجب نکته لطیفی! به یک فردی که به عنوان ناشناس از او نام می‌برد، به صرف دفاع از حق، بی‌مقدمه می‌گوید: وارد بهشت شو! در حالی که پیامبران هم حضور دارند!

* وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا
 كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٣٨﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ
 ﴿٣٩﴾ يَحْسِرَةَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
 يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٠﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ الْقُرُونِ
 أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ
 ﴿٤٢﴾ وَءَايَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيِّتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا
 فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٤٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّن نَّخِيلٍ
 وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٤٤﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
 وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٤٥﴾ سُبْحَانَ الَّذِي
 خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تَنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ
 وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ وَءَايَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ
 فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا
 ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٤٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ
 عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٤٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ
 الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٥٠﴾

و ما بعد از او هیچ لشکری را از آسمان بر سر قومش نفرستادیم، حقیقتاً نفرستادیم (آن‌ها ارزش عذاب شدن توسط لشکریان آسمانی را نداشتند)!

﴿۲۸﴾ فقط «صیحه» ای مرگبار بود و ناگاه همه‌شان خشک و خاموش شدند!

﴿۲۹﴾ ای دریغ از این بندگان! هر پیامبری که به سوی‌شان آمد، فقط او را به تمسخر گرفتند! ﴿۳۰﴾ آیا ندیدند چه بسیار مردمانی را قبل از آن‌ها هلاک کردیم، و دیگر به سوی‌شان باز نمی‌گردند؟! ﴿۳۱﴾ همه جمع خواهند شد و نزد ما حاضر می‌گردند ﴿۳۲﴾ زمین مرده برای آن‌ها نشانه‌ای است، ما آن را زنده می‌کنیم و دانه‌هایی از آن می‌رویانیم تا از آن بخورند! ﴿۳۳﴾ و در زمین باغ‌های نخل و انگور پدید آوردیم و چشمه‌سارها در آن جاری نمودیم ﴿۳۴﴾ تا از میوه‌های آن بخورند حال آنکه دست آنان هیچ دخالتی در ساختن آن نداشته است! با این همه چرا شکرگزاری نمی‌کنند؟! ﴿۳۵﴾ منزه است آن که همه زوج‌ها را آفرید چه از آن چه زمین می‌رویاند و چه از جنس خودشان، و چه از چیزهایی که آن‌ها توانایی درکش را ندارند! ﴿۳۶﴾ شب نیز برای مردم نشانه‌ای است، آن هنگام که نور روز را از آن برمی‌کشیم و همه در تاریکی فرو می‌روند! ﴿۳۷﴾ آفتاب به سوی جایگاه خویش روان است، و این تقدیر خدای قدرتمند و آگاه است! ﴿۳۸﴾ برای ماه نیز هلال‌هایی را مقرر کردیم که چون شاخهٔ زرد و خشکیده و منحنی شکل خرما شود ﴿۳۹﴾ [همه چنان منظم شده‌اند] که نه خورشید باید به ماه برسد و نه شب بر روز پیشی گیرد.

همه در مدارهای از پیش تعیین شدهٔ خود شناورند ﴿۴۰﴾

وَءَايَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا
 لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ
 وَلَا هُمْ يُنقذُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
 ﴿٤٥﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ ءَايَةٍ مِنْ ءَايَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا
 مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْطِعِم مِّن لَّوِشَاءِ اللَّهِ أَطْعَمَهُ إِنْ
 أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّيْحَةَ وَحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ
 يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ
 يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
 يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا بُولَاقْنَا مَنْ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
 الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا صَيْحَةٌ
 وَحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ قَالُوا يَا لَيْتَنَا
 نَفْسٌ شَيْعًا وَلَا نُجْرَبُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

نشانه دیگری که برای مردم وجود دارد اینست که ما نیاکان‌شان را در کشتی
 مملو [از موجودات مختلف] سوار کردیم ﴿۴۱﴾ و برایشان چیزهایی مثل آن
 آفریدیم که بر آن سوار شوند! ﴿۴۲﴾ اگر می‌خواستیم همه‌شان را غرق می‌کردیم و
 هیچ فریادرسی نداشتند و تحت هیچ عنوان راه نجات پیدا نمی‌کردند! ﴿۴۳﴾ مگر
 آن که رحمت ما به یاریشان بیاید و دوباره یک فرصتی دیگر! ﴿۴۴﴾ و هنگامی که
 به مردم گفته شود از آن چه در پیش روی شماست (حسابرسی دقیق و عادلانه
 الهی) و آن چه پشت سر گذاشته‌اید (عملکرد بدتان) بترسید، شاید مشمول
 رحمت الهی شوید [توجهی نمی‌کنند! ﴿۴۵﴾ هیچ آیه‌ای از آیات پروردگارشان به
 سراغشان نیامد مگر آن که از آن روی برگرداندند! ﴿۴۶﴾ و هنگامی که به آن‌ها
 گفته شود از آن چه خداوند روزی شما کرده دیگران را نیز بهره‌مند کنید! اهل
 کفر به اهل ایمان گویند: چرا باید کسانی را اطعام کنیم در حالی که اگر خدا
 می‌خواست می‌توانست خود آن‌ها را اطعام کند؟! بدانید شما جز در گمراهی
 واقعی نیستید؟! ﴿۴۷﴾ هم چنین می‌گویند: اگر راست می‌گویید این وعده [قیامت]
 کی می‌رسد! ﴿۴۸﴾ آن‌ها فقط در انتظار یک صیحهٔ مرگبار [آسمانی] اند تا هنگام
 درگیری‌های روزمره‌شان، به ناگاه آن‌ها را فرا گیرد! ﴿۴۹﴾ به طوری که نه می‌توانند
 وصیتی کنند و نه به خانوادهٔ خویش بازگردند! ﴿۵۰﴾ و هنگامی که در صور دمیده
 شود ناگاه از قبرها برمی‌خیزند و به سوی پروردگارشان رهسپار می‌شوند! ﴿۵۱﴾
 گویند: ای وای بر ما، چه کسی ما را از خوابگاه‌مان برانگیخت؟! این همان وعدهٔ
 خداوند رحمان است و پیامبران راست گفتند! ﴿۵۲﴾ جز یک صیحه‌ای چیزی
 نبود! در نتیجه همه‌شان جمع شدند و نزد ما حاضر گردیدند ﴿۵۳﴾ امروز بر هیچ
 کس هیچ ظلمی نمی‌رود، فقط مطابق دستاوردتان مجازات می‌شوید! ﴿۵۴﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمِ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ
 فِي ظِلِّلٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ
 وَلَهُمْ مَائِدَ عُنُونٌ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَأَمْتَدُوا
 الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىءَ آدَمَ
 أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَأَنْ
 أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ
 جِثْلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي
 كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ أَصَلُّوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾
 الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَنُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ أَرْجُلَهُمْ
 بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ
 فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ
 عَلَى مَكَائِبِهِمْ فَمَا اسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾
 وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾
 وَمَا عَاطَمْنَاهُ الشَّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ
 ﴿٦٩﴾ لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

امروز اهل بهشت به بهره‌مندی از نعمت‌های بهشتی مشغولند ﴿۵۵﴾ آن‌ها و همسرانشان در سایه‌هایی بر تخت‌هایی راحت تکیه زده‌اند ﴿۵۶﴾ هر نوع میوه‌ای و هر چه اراده کنند برایشان مهیاست ﴿۵۷﴾ این سلام و امنیت، وعده‌ای از جانب پروردگار با رحمت است ﴿۵۸﴾ شما ای گناهکاران و مجرمان، امروز کنار روید! ﴿۵۹﴾ ای آدمیان! آیا با شما پیمان نبستم که شیطان را عبادت نکنید، زیرا او دشمن واقعی شماست؟! ﴿۶۰﴾ و این که فقط مرا عبادت کنید، این راه راست و درست و نجات‌بخش است؟! ﴿۶۱﴾ شیطان عدهٔ زیادی از شما را [از راه امن الهی] گمراه کرد، آیا در آن موقع عقلتان را به کار نمی‌گرفتید؟! ﴿۶۲﴾ این همان جهنمی است که بدان وعده داده شده‌اید! ﴿۶۳﴾ امروز به خاطر دستاورد کفرآلودتان در آن داخل شوید و به آتش آن بسوزید ﴿۶۴﴾ امروز زبان‌هایشان را می‌بندیم تا دست‌هایشان با ما سخن بگویند و پاهایشان شهادت دهند که دستاورد آن‌ها چه بوده است! ﴿۶۵﴾ اگر بخواهیم می‌توانیم نور چشمان آن‌ها را بگیریم! پس چگونه خواهند توانست با شتاب به پیش روند وقتی که جایی را نمی‌بینند؟! ﴿۶۶﴾ اگر بخواهیم آن‌ها را در سر جایشان مسخ می‌کنیم (چون مجسمه‌ای خشک و منجمد می‌سازیم) تا نه بتوانند قدمی جلو بروند و نه قدمی به عقب گذارند ﴿۶۷﴾ بدانید هر که را عمر دراز دهیم دوباره به ناتوانی اولیه‌اش باز می‌گردانیم (مثل دوران کودکی که به تنهایی کاری از پیش نمی‌برد) چرا در این موارد اندیشه نمی‌کنند؟! ﴿۶۸﴾ [این آیات، شعر نیستند] و ما به پیامبر شعر آموزش نداده‌ایم، اصلاً شعر سزاوار کسی چون او نیست! این کتاب فقط یادآوری حقایق و قرآنی روشن‌گر است ﴿۶۹﴾ تا به واسطهٔ آن هر زنده [دارای فهمی] را هشدار دهد. و حق بر منکران آن ثابت گردد. ﴿۷۰﴾

أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا
 مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ
 ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مِنْفَعٌ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ
 نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحَضَّرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزِنُكَ قَوْلُهُمْ
 إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُبْسِرُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾ أَوْلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا
 خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا
 مَثَلًا وَلَسَى خَلْقَهُ أَقَلَّ مِنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾
 قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ
 ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ
 مِنْهُ نُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾
 إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ وَكُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾
 فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

آیا نمی‌بینند که ما با داستان خویش چهارپایانی برای آن‌ها خلق کردیم و
 آن‌ها مالک‌شان شده‌اند! ﴿۷۱﴾ و آن‌ها را رام‌شان کردیم برخی از آن‌ها را سوار
 می‌شوند و از برخی دیگر می‌خورند! ﴿۷۲﴾ و در همه آن‌ها، برایشان منافی چون
 آشامیدنی هاست. چرا شکرگزار نعمت‌های الهی نمی‌شوند؟! ﴿۷۳﴾ با این همه به
 جای خدا، خدایان دیگری اختیار می‌کنند تا [شاید در مشکلات] یاریشان کنند!
 ﴿۷۴﴾ حال آن که توانایی یاریشان را ندارند و این آن‌ها هستند که همواره چون
 سپاهی در خدمت‌شان قرار گرفته‌اند! ﴿۷۵﴾ سخنان و ادعاهایشان تو را غمگین
 نسازد. ما آن‌چه را نهان می‌کنند و آشکارا انجام می‌دهند همه را به خوبی می‌دانیم!
 ﴿۷۶﴾ آیا انسان نمی‌بیند که ما او را از نطفه‌ای خلق کردیم و اکنون او تبدیل به یک
 دشمن آشکار شده است؟! ﴿۷۷﴾ [این انسان نادان] در حالی که آفرینش خود را
 فراموش کرده برای ما مثل می‌زند و می‌گوید این استخوان‌های پوسیده را چه کسی
 زنده می‌کند؟! ﴿۷۸﴾ بگو: آن را زنده می‌کند همان کسی که اول بار خلق‌شان کرده!
 و او بر هر خلقتی آگاه است ﴿۷۹﴾ همان کسی که از درخت سبز آتشی برای شما قرار
 داده و شما به وسیله آن آتش می‌افروزید ﴿۸۰﴾ آیا کسی که آسمان‌ها و زمین را خلق
 کرده توانایی آن را ندارد تا مثل چیزهایی را که آفریده دوباره خلق کند؟! آری، [قطعاً
 می‌تواند!] زیرا او آفریننده‌ای داناست ﴿۸۱﴾ بدانید که وقتی اراده‌اش بر چیزی واقع
 شود به آن می‌گوید موجود شو، بی‌درنگ موجود می‌شود! ﴿۸۲﴾ پس منزّه است
 خدایی که حکومت و فرمانروایی مطلق هر چیز به دست توانای اوست، و بی‌شک
 همه‌تان به سوی او باز خواهید گشت! ﴿۸۳﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ۝١ فَالزَّجْرَاتِ زَجْرًا ۝٢ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا ۝٣ إِنَّ
 إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ۝٤ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
 الْمَشْرِقِ ۝٥ إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ ۝٦ وَحِفْظًا
 مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ۝٧ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقَدِّفُونَ
 مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝٨ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۝٩ إِلَّا مَنْ خِطَفَ
 الْحُطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ، وَشِهَابٌ ثَاقِبٌ ۝١٠ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهْ أَسَدٌ حَلَقًا أَمْ
 مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ۝١١ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ
 ۝١٢ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۝١٣ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ۝١٤
 وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝١٥ لَهُ دَامِنًا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا
 أَمْ نَأْتِ الْمَبْعُوثُونَ ۝١٦ أَوْءَ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ۝١٧ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ
 ۝١٨ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۝١٩ وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا
 هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ۝٢٠ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝٢١
 * أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ۝٢٢ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ۝٢٣ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ۝٢٤

سوره صافات

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

سوگند به فرشتگانی که در صفوف منظم گوش به فرمان خدایند ^۱ سوگند به فرشتگانی که بدی‌ها و پلیدی‌ها را دور می‌کنند ^۲ و قسم به تلاوت‌کنندگان قرآن ^۳ که حقیقتاً خدای شما یکتاست! ^۴ پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست می‌باشد. او پروردگار مشرق‌هاست. ^۵ به راستی ما آسمان دنیا را با وجود ستارگان زینت بخشیدیم ^۶ و آن را از گزند هر شیطان خبیثی در امان داشتیم ^۷ آن‌ها توانایی شنیدن اسرار عالم بالا را ندارند [و اگر چنین قصدی کنند] از هر سو آن‌ها را عقب می‌رانند! ^۸ تا از حقایق دور گردند، زیرا آن‌ها لایق عذایی دائمی هستند ^۹ مگر شیاطینی که استراق‌سمع کنند، که در این صورت با شهابی سوزان و نافذ تحت تعقیب قرار می‌گیرند! ^{۱۰} از منکران حقیقت بپرس آیا آفرینش آن‌ها سخت‌تر است یا آفرینش کل هستی؟! ما آن‌ها را فقط از یک گل چسبنده آفریده‌ایم! ^{۱۱} تواز عظمت حقایق در شگفت می‌شوی، ولی آن‌ها تمسخر می‌کنند! ^{۱۲} و هنگامی که به آن‌ها تذکر داده شود پند نمی‌گیرند ^{۱۳} و آن‌گاه که معجزه‌ای ببینند مسخره می‌کنند ^{۱۴} و گویند این چیزی جز یک جادوی آشکار نیست! ^{۱۵} آیا وقتی مُردیم و تبدیل به مشتی خاک و استخوان شدیم، دوباره زنده برانگیخته خواهیم شد؟! ^{۱۶} آیا پدرانمان نیز همین‌طور؟! ^{۱۷} بگو: آری، همه زنده برانگیخته می‌شوید، در حالی که خوار و ذلیل هستید! ^{۱۸} خواهند دید که با یک صیحه بلند برانگیخته خواهند شد! ^{۱۹} و گویند: ای وای بر ما! این همان روز قیامت است! ^{۲۰} این همان روز جدایی [حق از باطل] است که شما همواره آن را تکذیب می‌کردید! ^{۲۱} ظالمان و همسرانشان و آن‌چه را که پرستش می‌کردند همه را جمع کنید ^{۲۲} همان چیزهایی را که به جای خدا می‌پرستیدند، همه آن‌ها را به راه جهنم راهنمایی کنید! ^{۲۳} و نگه داریدشان، باید [از عملکردشان] بازخواست شوند! ^{۲۴}

مَا لَكُمْ لَا تَنصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمْ أَيُّومَ مُسْتَسَامُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
 عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾
 قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ
 بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَٰئِقُونَ ﴿٣١﴾
 فَأَعْوَيْتَكُمْ إِنَّا كُنَّا عَوِيْنَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
 ﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَلِكْ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ آيَاتِنَا كِرَاءُ الْهَيْتِنَا
 لِسَاعِرٍ يَمْحُونِ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ
 لَذَٰئِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
 ﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾
 فَوَكَهْهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ
 ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾ بِيَضَاءٍ لَذَّةٍ لِلشَّرِيبِ
 ﴿٤٦﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ
 الْإِطْرِفِ عِينٍ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى
 بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

چرا اکنون یکدیگر را یاری نمی‌کنید؟ ﴿۲۵﴾ نه! آن‌ها همه‌شان امروز مجبور به تسلیم هستند ﴿۲۶﴾ امروز آن‌ها یکدیگر را مؤاخذه می‌کنند ﴿۲۷﴾ [به رهبران گمراه‌کننده‌شان] گویند: شما بودید که از در خیرخواهی بر ما وارد می‌شدید [و اکنون کارمان به این جا کشیده شده است] ﴿۲۸﴾ آن‌ها جواب دهند: نه! شما خودتان به حقایق ایمان نیاوردید! ﴿۲۹﴾ ما هیچ سلطه‌ای بر شما نداشتیم، بلکه خودتان قومی سرکش بودید! ﴿۳۰﴾ امروز حکم [عذاب] الهی بر ما محقق گشته و بی‌شک همه آن را خواهیم چشید! ﴿۳۱﴾ آری، ما شما را گمراه کردیم زیرا خودمان نیز گمراه بودیم! ﴿۳۲﴾ در آن روز همه‌شان در عذاب الهی مشترک‌اند! ﴿۳۳﴾ بدانید ما با مجرمان این‌گونه عمل می‌کنیم ﴿۳۴﴾ زیرا به آن‌ها هر گاه در زندگی دنیا گفته می‌شد هیچ معبودی به جز الله نیست، متکبرانه برخورد می‌کردند ﴿۳۵﴾ و می‌گفتند: ما به خاطر یک شاعر دیوانه، خدایانمان را ترک گوییم؟! ﴿۳۶﴾ نه! او حق را آورده است و پیامبران راست گفته‌اند ﴿۳۷﴾ و شما [به خاطر انکار حقایق]، عذاب دردناک را خواهید چشید! ﴿۳۸﴾ بدانید که فقط به خاطر عملکرد بدتان مجازات می‌شوید! ﴿۳۹﴾ مگر بندگان آزادشده خدا [که نجات خواهند یافت] ﴿۴۰﴾ زیرا برای آن‌ها رزق و روزی مشخصی است ﴿۴۱﴾ چون میوه‌های پر ارزش! و آن‌ها محترم و گرامی‌اند ﴿۴۲﴾ در بهشت‌های پر نعمت ﴿۴۳﴾ بر تخت‌هایی رو به روی هم تکیه داده‌اند ﴿۴۴﴾ و جام‌هایی از شراب طهور و گوارا میان‌شان به گردش در می‌آید ﴿۴۵﴾ شرابی سفید و درخشان که برای نوشندگانش بسیار گواراست ﴿۴۶﴾ شرابی که نه عقل‌شان را زایل می‌کند و نه موجب مستی‌شان می‌شود ﴿۴۷﴾ و در کنارشان همسران زیباچشمی است که جز به شوهرانشان عشق نمی‌ورزند ﴿۴۸﴾ اینان [در لطافت و سفیدی] چون تخم‌مرغ‌هایی هستند که از دسترس هر کس دور بوده‌اند! ﴿۴۹﴾ برخی رو به برخی دیگر کرده و سؤال می‌کنند ﴿۵۰﴾ یکی از آن‌ها گوید: من [در دنیا] هم نشینی داشتم ﴿۵۱﴾

يَقُولُ أَءَيْ نَكَ لِمَنِ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥١﴾ أءِ ذَامِنَا وَكُنَّا تَرَابًا وَعِظْمًا ءِئِنَّا
لَمَدِينُونَ ﴿٥٢﴾ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ﴿٥٣﴾ فَأَطَّلَعَ فَرَأَاهُ فِي سَوَاءِ
الْجَحِيمِ ﴿٥٤﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِن كِدْتَ لَتُرْدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي
لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٦﴾ أَمْأَخُنْ بِمِيتَتَيْنِ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا
الْأُولَى وَمَأَخُنْ بِمُعَدِّينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾
لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ﴿٦١﴾ أَذَلِكَ خَيْرٌ لِّزُلَا أَمْ شَجَرَةٌ
الزَّقُومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ
﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا فَمَا لَوْنَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ
عَلَيْهَا شُوبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرَجَعَهُمْ لِآلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾
إِنَّهُمْ أَفْقَاءُ آبَاءِ هُمْ ضَالِّينَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلَىٰ آثَرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾
وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ
مُّنذِرِينَ ﴿٧٢﴾ فَأَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُنذِرِينَ ﴿٧٣﴾
إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلْيَنْعَمْ
الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

که می‌گفت: آیا تو این حقایق را تصدیق می‌کنی؟! ﴿۵۲﴾ آیا وقتی مُردیم و تبدیل به مشتی خاک و استخوان شدیم دوباره ما را مجازات می‌کنند؟! ﴿۵۳﴾ یکی گفت: آیا می‌توانید از او خبری بگیرید؟! ﴿۵۴﴾ هنگامی که از وضعیت مطلع شدند او را در وسط جهنم دیدند! ﴿۵۵﴾ و [آن بهشتی به او] گوید: به خدا قسم نزدیک بود که مرا [چون خودت] به هلاکت بکشانی! ﴿۵۶﴾ اگر لطف و عنایت پروردگار نبود، من نیز اکنون [در جهنم] حاضر بودم! ﴿۵۷﴾ [بهشتی به دوستانش می‌گوید: آیا ما دیگر نمی‌میریم؟! ﴿۵۸﴾ به جز همان دفعهٔ اول که مُردیم، یعنی مجازات نمی‌شویم؟! ﴿۵۹﴾ بدانید این همان پیروزی بزرگ است (شما در بهشت جاودانه‌اید)! ﴿۶۰﴾ برای مثل این، عمل‌کنندگان باید عمل کنند! ﴿۶۱﴾ آیا این [مانده‌های بهشتی] بهتر است یا درخت زقوم؟! ﴿۶۲﴾ ما این درخت را برای عذاب ظالمان آفریده‌ایم ﴿۶۳﴾ درختی است که از اعماق جهنم می‌روید ﴿۶۴﴾ شکوفه‌های آن مانند سرهای شیاطین است ﴿۶۵﴾ جهنمیان از آن می‌خورند و شکم‌هایشان را از آن پُر می‌سازند ﴿۶۶﴾ آن‌گاه روی آن آب سوزان و متعفی می‌خورند ﴿۶۷﴾ بازگشت‌شان همواره به سوی جهنم است (خروجی در کار نیست!) ﴿۶۸﴾ زیرا آن‌ها پدران خود را [در دنیا] گمراه یافتند ﴿۶۹﴾ و با وجود این شتابان به دنبال‌شان می‌رفتند! ﴿۷۰﴾ قبل از آن‌ها نیز اکثر پیشینیان گمراه بودند ﴿۷۱﴾ ما پیامبران هشداردهنده‌ای بر آن‌ها فرستادیم ﴿۷۲﴾ پس بنگر عاقبت کار اخطارشندگان چه شد! ﴿۷۳﴾ جز بندگان آزادشدهٔ خدا [همه مجازات شدند] ﴿۷۴﴾ نوح ما را دعا کرد [ما اجابتش کردیم] و چه خوب اجابت‌کننده‌ای هستیم! ﴿۷۵﴾ و او و خاندانش را از آن اندوه بزرگ رهاندم ﴿۷۶﴾

۱. به نظر می‌رسد که زقوم، کنایه از درخت تعلقات است. درختی که ریشه در خواهش‌های نفسانی و آرزوهای طول و دراز دارد. این همان درختی است که میوه‌هایش تلخ و دردسرساز است. درخت بی‌عقلی و حماقت.

۲. مُخلَص، به معنای خلاص شده و رهاگشته است. انسانی که از هر ذهنیت و هر تعلقی آزاد شود و فقط رو به ذات حق تعالی داشته باشد، مُخلَص نامیده می‌شود. چنین کسی تحت سیطرهٔ کسی جز خدا نیست.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمْ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَّمَ
 عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُ
 مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنْ مِنْ
 شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ
 لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَيُّكَاءَ إِلَهَةٍ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ
 ﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾
 فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ آءِ الْهَيْتِهِمُ
 فَقَالَ الْآتَا كُؤُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا
 بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ
 ﴿٩٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفُوهُ
 فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾
 وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَّهِدِينَ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَتَّبِعِي
 إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَأَنْظِرْ مَاذَا تَرَىٰ ﴿١٠٢﴾ قَالَ يَتَّبِعِي
 أَفْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٣﴾

بدینسان فرزندانش را بر زمین زنده باقی گذاشتیم ﴿۷۷﴾ و نام نیک او را در
 امت‌های بعد باقی نهادیم ﴿۷۸﴾ سلام بر نوح در میان همهٔ جهانیان ﴿۷۹﴾ ما
 این چنین نیکوکاران را پاداش می‌دهیم ﴿۸۰﴾ زیرا نوح از بندگان با ایمان ماست
 ﴿۸۱﴾ سرانجام دیگران را غرق کردیم ﴿۸۲﴾ یکی از پیروان نوح، ابراهیم است ﴿۸۳﴾
 آن‌گاه که با قلبی سراسر تسلیم نزد خدا آمد ﴿۸۴﴾ و به پدرش و قوم خود گفت: چه
 چیز را پرستش می‌کنید؟! ﴿۸۵﴾ چرا به جای خداوند به سوی این خدایان دروغین
 می‌روید؟! ﴿۸۶﴾ مگر چه تصویری از پروردگار جهانیان دارید؟! ﴿۸۷﴾ آن‌گاه نگاهی به
 ستارگان انداخت ﴿۸۸﴾ و گفت من بیمارم (با شما به جشن عمومی نمی‌آیم) ﴿۸۹﴾
 پس جماعت نیز به او پشت کرده رفتند ﴿۹۰﴾ ابراهیم مخفیانه وارد بتخانه شد و به
 بت‌ها گفت: چیزی نمی‌خورید؟! ﴿۹۱﴾ چرا حرف نمی‌زنید؟! ﴿۹۲﴾ سپس ضربه‌ای
 محکم با دست بر پیکر آن‌ها فرود آورد ﴿۹۳﴾ مردم به سرعت به سوی او رو آوردند
 ﴿۹۴﴾ ابراهیم گفت چرا چیزهایی را که [با دست‌تان] می‌تراشید می‌پرستید؟! ﴿۹۵﴾
 حال آن که هم شما و هم آن‌چه را که می‌سازید خدا آفریده است ﴿۹۶﴾ گفتند:
 برج بلندی برای او بسازید و از آنجا او را در جهنمی از آتش بیاندازید! ﴿۹۷﴾ آن‌ها
 نقشهٔ نابودی ابراهیم را کشیدند، اما ما آن‌ها را مغلوب کردیم ﴿۹۸﴾ ابراهیم گفت:
 من به سوی پروردگارم می‌روم، یقین دارم که او مرا باز هدایت خواهد کرد! ﴿۹۹﴾
 ابراهیم گفت: پروردگارا! به من فرزند صالح و شایسته‌ای عطا کن ﴿۱۰۰﴾ ما نیز او را
 به فرزندى بردبار بشارت دادیم ﴿۱۰۱﴾ هنگامی که با فرزندش به مقام رفیع تلاش
 [فقط برای خدا]، رسید به فرزندش گفت: پسر من، من در خواب دیدم که تو را ذبح
 می‌کنم. فکر کن و نظرت را بیان کن! پسر گفت: ای پدر! به هر آنچه به تو امر شده
 عمل کن. ان‌شاءالله مرا صبور خواهی یافت! ﴿۱۰۲﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١١٣﴾ وَنَدَيْتَهُ أَنْ يَا أَبَرَاهِيمَ ﴿١١٤﴾
قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَى إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ إِنَّ
هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١١٦﴾ وَفَدَيْتَهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١١٧﴾ وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ فِي الْأَخْرَبِ ﴿١١٨﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١١٩﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّهُ، مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَبَشَّرْنَاهُ
بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنْ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾ وَبَرَكَاتٍ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١٢٣﴾ وَلَقَدْ مَنَّا
عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٤﴾ وَجَعَلْنَاهُمَا قَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِيمِ ﴿١٢٥﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿١٢٦﴾ وَآتَيْنَاهُمَا
الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٢٧﴾ وَهَدَيْتَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
﴿١٢٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَبِ ﴿١٢٩﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ
وَهَارُونَ ﴿١٣٠﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾ إِنَّهُمَا
مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾
إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَالَاتِقُونَ ﴿١٣٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ
الْخَالِقِينَ ﴿١٣٥﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبَّاءُ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٦﴾

هنگامی که هر دو سراپا تسلیم امر خدا شدند و ابراهیم فرزند را به پیشانی خواباند
 ﴿۱۰۳﴾ ما ابراهیم را ندا دادیم که ای ابراهیم! ﴿۱۰۴﴾ نسبت به خوابت صادقانه رفتار
 کردی! اما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم ﴿۱۰۵﴾ به راستی این همان آزمایش
 آشکار و بزرگ بود! ﴿۱۰۶﴾ [و به جای فرزندش]، ذبح بزرگ و ارزشمندی را فدیة
 قرار دادیم ﴿۱۰۷﴾ و نام نیک او را در امت های بعد باقی نهادیم ﴿۱۰۸﴾ سلام بر
 ابراهیم ﴿۱۰۹﴾ ما این چنین پاداش نیکوکاران را می دهیم ﴿۱۱۰﴾ زیرا او از بندگان
 با ایمان ماست ﴿۱۱۱﴾ و او را به تولد اسحاق که پیامبری از صالحان بود مژده
 دادیم ﴿۱۱۲﴾ و او و اسحاق را با برکت گردانیدیم در حال که برخی از دودمان شان
 نیکوکار بودند و برخی به خود آشکارا ستم می نمودند ﴿۱۱۳﴾ ما به موسی و هارون
 نعمت عطا کردیم ﴿۱۱۴﴾ و آن دو و قوم شان را از اندوه بزرگ رهاندیم ﴿۱۱۵﴾ یاریشان
 کردیم تا پیروز شدند ﴿۱۱۶﴾ و به آن دو، کتاب آسمانی روشنگری دادیم ﴿۱۱۷﴾ و هر
 دو را به صراط مستقیم هدایت نمودیم ﴿۱۱۸﴾ و نام نیک شان را در امت های بعد
 باقی نهادیم ﴿۱۱۹﴾ سلام بر موسی و هارون ﴿۱۲۰﴾ ما این چنین پاداش نیکوکاران را
 می دهیم ﴿۱۲۱﴾ زیرا آن ها از بندگان با ایمان ما هستند ﴿۱۲۲﴾ الیاس نیز از پیامبران
 است ﴿۱۲۳﴾ به مردم خود گفت: چرا حرمت خداوند را نگاه نمی دارید؟! ﴿۱۲۴﴾ آیا
 بت «بعل» را می پرستید و خدای أحسن الخالقین را وا می گذارید؟! ﴿۱۲۵﴾ الله
 پروردگار شما و پروردگار نیاکان شماست ﴿۱۲۶﴾

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾
وَتَرَكَآ عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ﴿١٣٠﴾ إِنَّا
كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ
﴿١٣٢﴾ وَإِنْ لَوْطَا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾ إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ وَأَجْمَعِينَ
﴿١٣٤﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾ ثُمَّ دَرَّسْنَا الْآخِرِينَ ﴿١٣٦﴾ وَإِنَّا لَنَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾ وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾ وَإِنَّا
يُوسُفَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ إِذْ بَقِيَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾
فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَالْتَمَمَهُ الْحَوْثُ وَهُوَ مُلِيمٌ
﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلِثَّ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ
يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾ * فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَأَنْبَتْنَا
عَلَيْهِ شَجْرَةً مِّنْ يَقُطِيبٍ ﴿١٤٦﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ
يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾ فَمَا مَنُوا فَمَسَعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ
الرِّبِّيَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤٩﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنثًا
وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾ أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَدَّ
اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

الیاس را تکذیب کردند و عاقبت آن‌ها [همه در عذاب] حاضر شدند! ﴿۱۲۷﴾ مگر بندگان آزادشده خدا [که در نعمت و برکت‌اند] ﴿۱۲۸﴾ نام نیک الیاس را در میان امت‌های بعد باقی گذاردیم ﴿۱۲۹﴾ سلام بر ال یاسین ﴿۱۳۰﴾ ما این چنین پاداش نیکوکاران را می‌دهیم ﴿۱۳۱﴾ زیرا او از بندگان با ایمان ماست! ﴿۱۳۲﴾ لوط نیز از پیامبران است ﴿۱۳۳﴾ او و همهٔ خاندانش را نجات دادیم ﴿۱۳۴﴾ مگر پیرزنی که از بازماندگان در شهر بود ﴿۱۳۵﴾ سرانجام همه را نابود کردیم ﴿۱۳۶﴾ شما همواره صبحگاهان بر آن‌ها عبور می‌کنید! ﴿۱۳۷﴾ و هم چنین شبانگاهان، پس چرا تعقل^{۱)} نمی‌کنید؟! ﴿۱۳۸﴾ یونس نیز از پیامبران است ﴿۱۳۹﴾ هنگامی که به قصد فرار، به کشتی سنگین و مملو [از مسافر] نشست ﴿۱۴۰﴾ قرعه انداختند [تا به علت سنگین بودن کشتی یکی را به آب بیاندازند، پس قرعه به نام یونس افتاد] و مغلوب شد ﴿۱۴۱﴾ [او را به دریا انداختند و] ماهی بزرگ او را بلعید در حالی که خود را ملامت می‌کرد ﴿۱۴۲﴾ و اگر او از تسبیح‌کنندگان نبود ﴿۱۴۳﴾ تا روز قیامت در شکم ماهی باقی می‌ماند ﴿۱۴۴﴾ [سرانجام او را رهائی بخشیدیم] و او را در سرزمین بایری افکندیم در حالی که بیمار بود ﴿۱۴۵﴾ برای او بوتهٔ کدویی رویاندیم [تا زیر سایهٔ برگ‌های پهن آن آرام گیرد] ﴿۱۴۶﴾ و او را به سوی جماعتی صد هزار نفره بلکه بیشتر فرستادیم ﴿۱۴۷﴾ آن‌ها ایمان آوردند و ما نیز از نعمت‌های مختلف تا مدتی معین برخوردارشان کردیم ﴿۱۴۸﴾ از آن‌ها بی‌رس آیا دختران از آن پروردگار توست و پسران از آن‌هاست؟! ﴿۱۴۹﴾ آیا فرشتگان را مؤنث خلق کرده‌ایم و آن‌ها هم شاهد بودند؟! ﴿۱۵۰﴾ آگاه باشید که آن‌ها با این تهمت بزرگ می‌گویند: ﴿۱۵۱﴾ خداوند فرزندی آورده، حال آن که دروغ می‌گویند! ﴿۱۵۲﴾ آیا دختران را بر پسران ترجیح داده؟! ﴿۱۵۳﴾

۱. اگر سالک حق، در دو موقعیت خطیر صبح و شام با ذکر «سبحان» حوزه «خردورزی» وارد شود، از مخاطرات و مخاطرنشینان گذر خواهد کرد! خزد، فکر نیست، خرده نور است، خزد مشاهدهٔ ناب است. مشاهدهٔ بی‌قضاوت! خرد، اتصال به کل است و خود، کل است. دیدن تمام، با مشاهدهٔ بی‌قضاوت ممکن است.

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾
 فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿١٥٧﴾ وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ
 نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا
 يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾ الْإِعْبَادِ لِلَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٠﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾
 مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنِينَ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مِتًّا إِلَّا
 لَهُ، وَمَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّٰفَّقُونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾
 وَإِن كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾ لَوَ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾ لَكُنَّا
 عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٩﴾ فَكُفِّرُوا بِنِيبِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ
 سَبَقَتْ كَيْمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾
 وَإِن جُنَدِنَا لَهُمُ الْغٰلِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصُرْهُمْ
 فَسَوْفَ يَبْصُرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفِعْدَا إِنَّا لَنَسْتَعْرِجُونَ ﴿١٧٦﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَٰحَتِهِمْ
 فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنذَرِينَ ﴿١٧٧﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصُرْ
 فَسَوْفَ يَبْصُرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾
 وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ ﴿١٨٢﴾

شما را چه شده است چگونه حکم می‌کنید؟! ﴿۱۵۴﴾ چرا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۱۵۵﴾ شاید
 [برای ادعاهایتان] دلیل روشنی دارید؟! ﴿۱۵۶﴾ اگر راست می‌گویید کتاب‌تان را [که به
 آن استناد می‌کنید] بیاورید ﴿۱۵۷﴾ آنها میان خدا و جنیان نسبت خویشاوندی قائل
 شده‌اند، حال آن‌که جنیان می‌دانند که برای بازخواست به سویش احضار خواهند
 شد! ﴿۱۵۸﴾ منزه است خدا از آنچه می‌گویند! ﴿۱۵۹﴾ مگر بندگان آزاد شده خدا [که
 هیچ‌گاه از این توصیف‌ها بر زبان نمی‌آورند] ﴿۱۶۰﴾ شما و آن‌چه که پرستش می‌کنید!
 ﴿۱۶۱﴾ نمی‌توانید کسی را فریب دهید ﴿۱۶۲﴾ مگر کسانی که به جهنم وارد می‌شوند!
 ﴿۱۶۳﴾ [فرشتگان گویند:] هر کدام از ما مقام مشخصی دارد ﴿۱۶۴﴾ و ما همگی [برای
 اطاعت از خدا] به صف ایستاده‌ایم ﴿۱۶۵﴾ همه ما تسبیح‌گوی خداوندیم ﴿۱۶۶﴾
 مشرکان همواره گویند: ﴿۱۶۷﴾ چنانچه یکی از کتب آسمانی پیشینیان نزد ما بود
 ﴿۱۶۸﴾ بی‌شک همه ما از بندگان آزاد شده خدا بودیم! ﴿۱۶۹﴾ [اما قرآن که نزدشان آمد]
 به آن کفرورزیدند! به زودی [نتیجه کفرشان را] خواهند فهمید! ﴿۱۷۰﴾ وعده و فرمان
 ما از قبل برای بندگان مرسل ما مسلم شده است ﴿۱۷۱﴾ و آن این که همه‌شان [در
 انجام رسالت‌شان] یاری می‌شوند ﴿۱۷۲﴾ زیرا لشکریان ما پیروزند ﴿۱۷۳﴾ از مشرکان
 تا مدتی روی بگردان! ﴿۱۷۴﴾ بین که چه خواهند شد، آنها هم خواهند دید! ﴿۱۷۵﴾
 آیا نسبت به مجازات ما عجله دارند؟! ﴿۱۷۶﴾ هنگامی که عذاب الهی به ساحت
 خانه‌هایشان فرود آید چه صبح بدی خواهند داشت اخطارشدگان! ﴿۱۷۷﴾ از آنها
 تا مدتی روی بگردان! ﴿۱۷۸﴾ بنگر! آنها هم عاقبت‌شان را خواهند دید! ﴿۱۷۹﴾ تو، آن
 پروردگار با عزت، از هر وصفی که می‌کنند منزه است! ﴿۱۸۰﴾ و سلام بر همه پیامبران
 ﴿۱۸۱﴾ و ستایش مخصوص خدایی است که پروردگار همه جهانیان است! ﴿۱۸۲﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَّ وَالْفُرْعَانَ ذِي الذِّكْرِ ۝١ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزِّهِمْ شِقَاقِي ۝٢
كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ فَنَادَ دَوَائِلَهُمْ مِّنَ مَّوَادِّهِمْ ۝٣ وَعَجَبُوا
أَن جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَابٌ ۝٤
أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝٥ وَأَنْطَلَقَ الْمَلَأُ
مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا وَأَعْلَىٰ إِلَهْتُمْ كَوْنًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۝٦
مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْعِلْمِ الْأَخِيرَةِ إِنَّ هَذَا إِلَّا اخْتِلَافٌ ۝٧ أَمْ نَزَّلَ
عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْعُونَ وَكُوا عَذَابِ
۝٨ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۝٩ أَمْ لَهُمْ مُلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ۝١٠ جُنُدٌ
مَا هُنَالِكَ مَهْرُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ۝١١ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ
وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ۝١٢ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ
لَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ۝١٣ إِنَّ كُلَّ إِلَّا كَذَّبَ الرَّسُلَ
فَحَقَّ عِقَابِ ۝١٤ وَمَا يَنْظُرُ هُلُوًّا إِلَّا الصَّيْحَةَ وَحِدَةً مَا لَهَا
مِنْ فَوَاقٍ ۝١٥ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا قَطْنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝١٦

سوره ص

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ص، قسم به قرآن پند آموز ﴿۱﴾ که کافران همواره گرفتار قدرت طلبی و اختلافند! ﴿۲﴾ چه مردمان بسیاری را قبل از آنها هلاک کردیم در حالی که فریاد می‌کشیدند و گریزگاهی نداشتند ﴿۳﴾ آنها تعجب کردند که پیامبر هشداردهنده‌ای از جنس خودشان به سراغ‌شان آمده! و کافران گفتند: این [پیامبر] جادوگری دروغگوست! ﴿۴﴾ آیا او [پیامبر] به جای این همه خدایان، خدای واحدی قرار داده است؟! این واقعاً چیز عجیبی است! ﴿۵﴾ بزرگان آنها رفتند و به مردم گفتند بروید و محکم به خدایانتان بچسبید این چیزی است که اراده شده است! ﴿۶﴾ ما چنین توحیدی را حتی از آیین واپسین‌گرایان، نشنیده‌ایم، این فقط یک دروغ است! ﴿۷﴾ چرا قرآن از بین همه ما فقط بر او نازل شده است؟! نه! آنها از وحی من در شک و تردیدند! نه، هنوز عذاب مرا نچشیده‌اند! ﴿۸﴾ شاید هم خزاین رحمت پروردگار قدرتمند و بخشنده‌ات نزد آنهاست [که آن قدر گستاخی می‌کنند!] ﴿۹﴾ یا شاید فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آن چه میان آنهاست متعلق به ایشان است؟! [اگر چنین است] با نردبانی به آسمان بروند [و جلو وحی را بگیرند!] ﴿۱۰﴾ اینها فقط لشکری شکست‌خورده از احزاب‌اند! ﴿۱۱﴾ قبل از آنها قوم نوح و عاد و فرعون صاحب قدرت، [پیامبران را] تکذیب کردند ﴿۱۲﴾ هم چنین قوم ثمود و قوم لوط و مردم «آیکه» اینها هم گروه‌هایی بودند [که پیامبران را تکذیب کردند] ﴿۱۳﴾ همه اینها حقانیت پیامبران را تکذیب کردند، و سرانجام نیز گرفتار عذاب الهی شدند ﴿۱۴﴾ اینها در حقیقت منتظر چیزی نبودند جز یک صیحه‌ای مرگبار، صیحه‌ای که راه بازگشتی برای کسی باقی نمی‌گذارد ﴿۱۵﴾ آنها [به استهزاء] می‌گفتند: پروردگارا: عذاب ما را هرچه سریع‌تر، آن هم قبل از روز قیامت، بفرست! ﴿۱۶﴾

أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْخُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ وَأَوَّابٌ ﴿١٧﴾ إِنَّا
سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعُشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَالطَّيْرَ
مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ وَأَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَءَاثَمْنَاهُ الْحِكْمَةَ
وَفَصَّلَ الْخُطَابِ ﴿٢٠﴾ وَهَلْ أَتَاكَ نَبْوُ الْخَضِرِ إِذْ سَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ
خَصَّمَانِ بَغِي بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ
وَأَهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجَّةً
وَلِي نَجَّةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ
لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجَّتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنْ كَثِيرٌ مِّنَ الْخَاطِئِ لِيَبْغِيَ
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ
مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾
فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَازْفَنِي وَحُسْنَ مَنَاقِبٍ ﴿٢٥﴾
يَدَاوُدَ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

بر آن چه می‌گویند صبر داشته باش! به خاطر بیاور بنده‌مان داود صاحب قدرت و پیامبری توبه کار بود ﴿۱۷﴾ ما کوه‌ها را در اختیار او گذاشتیم تا هر شامگاه و صبحگاه توأمان تسبیح خدا را بگویند ﴿۱۸﴾ پرندگان را نیز در اختیارش گذاشتیم [تا با هم تسبیح خدا گویند]، بدان که همه اینها به سوی او باز می‌گشتند! ﴿۱۹﴾ فرمانروائیش را مستحکم کردیم و به او حکمت و مقام داوری عادلانه عطا کردیم ﴿۲۰﴾ آیا خیر آن شایگان هنگامی که از دیوار محراب [داود] بالا رفتند به تورسیده است؟! ﴿۲۱﴾ آنها بر داود وارد شدند و به طوری که داود از آنها ترسید! گفتند: «ترس، ما دو شاکه هستیم که یکی از ما بر دیگری ظلم کرده است. اکنون بین ما به حق قضاوت کن و خلاف انصاف و عدالت مگو و ما را به راه راست راهنمایی کن! ﴿۲۲﴾ این [مرد] برادر من است که نود و نه میش دارد و من فقط یک میش دارم. می‌گویند این یکی را هم باید به من واگذار کنی و در بیان و سخن گفتن نیز از من قوی‌تر است! ﴿۲۳﴾ داود گفت: او با مطالبه میش تو، برای آن که به میش‌های خود اضافه کند، قطعاً به تو ستم نموده است. بسیاری از دوستان نیز نسبت به یکدیگر ستم می‌کنند. مگر آنان که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان نیک و شایسته است، هرچند این‌گونه افراد تعدادشان اندک است! داود فهمید که ما او را [با این ماجرا] آزموده‌ایم، (قبل از آن که از طرف دیگر نیز ماجرا را سؤال کند، قضاوت عجولانه کرد) از پروردگارش طلب آموزش کرد و به سجده افتاد و توبه نمود ﴿۲۴﴾ ما او را آمرزیدیم، زیرا او مقرب درگاه ماست و عاقبت به خیر است. ﴿۲۵﴾ ای داود! ما تو را جانشینی بر روی زمین قرار داده‌ایم، پس بین مردم به حق حکم کن، و از هوای نفس تبعیت مکن، که از راه نجات بخش الهی منحرف می‌گرددی! و کسانی که از راه خدا منحرف شوند، به سبب فراموش کردن روز حسابرسی، عذاب سختی خواهند شد! ﴿۲۶﴾

۱. از منظری، انسان نود و نه درصد حیوانیت است و یک درصد چیز برتر، اما این یک، بسیار مهم است. پایه است. این یک باید آن نود و نه دیگر را به نیکی و سازندگی جذب کرده به وحدت برساند. آنگاه است که صد، ظهور می‌کند و «ق» قاف، فتح می‌شود. سلوک، نیل به وحدت است. اگر جدایی ایجاد کنی، بازنده جنگیده‌ای! تمامیت تو مهم است. تمامیت خود را درباب!

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٧﴾ أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ
 ﴿٨﴾ كَتَبْنَا إِلَيْكَ مَبْرُكًا لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو
 الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ رَءُوفٌ
 ﴿١٠﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّفِيحَتُ الْجَبَادِ ﴿١١﴾ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ
 حُبَّ الْخَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿١٢﴾ رُدُّوهَا عَلَيَّ
 فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿١٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ
 وَالْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿١٤﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ
 لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿١٥﴾
 فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿١٦﴾ وَالشَّيَاطِينَ
 كُلَّ بَنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿١٧﴾ وَءَاخِرِينَ مَقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿١٨﴾ هَذَا
 عَطَاؤُنَا وَمَنْ أَكْفَىٰ أَوْ أَمْسِكَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٩﴾ وَإِن لَّهُ عِندَنَا الرَّفْعُ وَحَسَنَ
 مَنَابٍ ﴿٢٠﴾ وَادْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ
 يَنْصُبْ وَعْدَابٍ ﴿٢١﴾ ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٢٢﴾

ما آسمان‌ها و زمین و آن چه را میان آنهاست به باطل خلق نکرده‌ایم. این گمان کسانی است که به حقایق ایمان ندارند. پس وای بر بی‌ایمانان از آتش [دوزخ]!

﴿۲۷﴾ آیا تصور می‌کنید آنهایی را که به حقایق ایمان آوردند و عملکرد نیک و شایسته دارند، با تبهکاران روی زمین همانند قرار می‌دهیم! و یا حرمت‌گزاران حریم الهی را با مفسدان گنهکار یکسان می‌داریم؟! ﴿۲۸﴾ این کتابی است پربرکت که بر تو نازل کرده‌ایم تا [مردم] در آیات تدبّر کنند و اهل خرد از آن پند بگیرند ﴿۲۹﴾ ما سلیمان را به داود عطا کردیم. چه بنده خوبی بود همواره رو به سوی خدا داشت ﴿۳۰﴾ [به یاد آر] آن زمان که هنگام عصر، اسبان تندرویی را بر او عرضه داشتند ﴿۳۱﴾ سلیمان گفت: حب و اشتیاق به اسبان، مرا از یاد پروردگارم غافل کرد! و بدین سبب آن اسبان از دیدگانش پنهان شدند! ﴿۳۲﴾ سپس گفت: آن اسبان را برایم بازگردانید، آن‌گاه بر ساق‌ها و گردن آنها دست کشید ﴿۳۳﴾ ما سلیمان را آزمایش کردیم و [او را چون] جسدی بر تختش افکندیم! آن‌گاه او به درگاه خداوند توبه نمود ﴿۳۴﴾ گفت: پروردگارا مرا بیامرز و حکومتی به من عطا کن که در خور احدی بعد از من نباشد، زیرا تو بسیار بخشنده‌ای! ﴿۳۵﴾ ما باد را در اختیار او قرار دادیم تا به دستورش به نرمی جریان یابد و هر جا که او بخواهد بوزد ﴿۳۶﴾ هر بنا و غواصی از شیاطین را در اختیار او گذاشتیم ﴿۳۷﴾ حتی گروهی دیگر [از شیاطین] را در حالی که در غل و زنجیر بودند فرمانبردارش کردیم ﴿۳۸﴾ [و به او گفتیم:] این عطای ماست، بر هر که کس خواستی ببخش، و یا از او امساک کن! بر تو حساسی نخواهد بود ﴿۳۹﴾ زیرا او نزد ما مقرب بود و عاقبت بخیر ﴿۴۰﴾ ایوب را یاد کن آن هنگام که پروردگارش را ندا داد که شیطان به من رنج و عذاب رسانده است! ﴿۴۱﴾ [به او گفتیم:] پای خود را بر زمین بزن! این چشمه‌ای از آب خنک برای شست‌شو و نوشیدن است! ﴿۴۲﴾

۱. برای انسانی چون سلیمان توجه فقط باید خاص خداوند باشد، زیرا همه پدیده‌ها مسخر او شده‌اند!

وَوَهَبْنَا لَهُ وَأَهْلَهُ، وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذَكَرَى لِأُولِي الْأَلْبَابِ
 ٤٣ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْتًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ ۖ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ
 الْعَبْدُ إِنَّهُ وَأَوَّابٌ ٤٤ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ ۖ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولِي
 الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ٤٥ إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ٤٦
 وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ٤٧ وَأَذْكُرْ سَمْعِيلَ
 وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ٤٨ هَذَا ذِكْرٌ وَإِنِّ لِلْمُتَّقِينَ
 لِحُسْنِ مَقَابٍ ٤٩ جَنَّتٍ عَدْنٍ مَفْتَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ ٥٠ مُتَّكِينَ
 فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَلَكَهَاتٍ كَثِيرَةٍ وَسَرَابٍ ٥١ * وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتٌ
 الْظَّرْفِ أَثْرَابٌ ٥٢ هَذَا مِمَّا تُوَعَّدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ٥٣ إِنَّ هَذَا
 لَرِزْقًا مَالَهُ، مِنْ نَفَادٍ ٥٤ هَذَا وَإِنِّ لِلظَّالِمِينَ لَشَرَّ مَقَابٍ
 ٥٥ جَهَنَّمَ يَصَلَوْنَهَا فَيَنسُ الْمِهَادُ ٥٦ هَذَا فليدُ وَقُوهُ حَمِيمٌ
 وَعَسَاقُ ٥٧ وَءَاخِرُ مِنْ شَكْلِهِ، أَرْوَجُ ٥٨ هَذَا فَوْجٌ
 مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرَجًا بِهِمْ ۖ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ٥٩ قَالُوا
 بَلْ أَنْتُمْ لَمَرَجًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَيَنسُ الْقَرَارُ ٦٠
 قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ٦١

و خانواده‌اش را به او برگردانندیم و همانند آن چه را از دست داده بود به او عطا کردیم، تا هم رحمتی از سوی ما باشد و هم پندی برای خردمندان! ﴿۴۳﴾ [به او گفتیم:] دسته‌ای از شاخه گیاه را بگیر و [به همسرت] بزن و قسم خود را مشکن،^(۱) زیرا ما او را بردبار یافتیم. چه بنده خوبی بود و بسیار روی به خدا می‌آورد ﴿۴۴﴾ بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب را که قدرتمند و صاحب بصیرت بودند، یاد کن! ﴿۴۵﴾ ما آنها را به خالص‌ترین وجه خالص کردیم و آن چیزی نبود جز یاد آخرت! ﴿۴۶﴾ زیرا آنها نزد ما جزو برگزیدگان و نیکان هستند ﴿۴۷﴾ یاد کن اسماعیل و الیاس و ذوالکفل را که همگی از نیک‌مردان اند ﴿۴۸﴾ این یک پند است و برای حرمت نگاه‌داران حریم الهی عاقبت بخیری است ﴿۴۹﴾ درهای بهشت‌های جاودان بر روی آنها همواره باز است ﴿۵۰﴾ بر روی تخت‌های بهشتی تکیه زده‌اند و هر میوه و نوشیدنی گوارا در اختیارشان است ﴿۵۱﴾ در کنار آنها حورانی هم سن و سال است که نگاه‌شان سرشار از محبت و وفاست! ﴿۵۲﴾ این همان چیزی است که به آن وعده داده شده‌اید ﴿۵۳﴾ حقیقتاً این روزی ماست که هرگز تمام شدنی نیست! ﴿۵۴﴾ و اما برای طغیانگران [از اوامر الهی] بدترین محل بازگشت است ﴿۵۵﴾ و آن جهنمی است که در آن وارد می‌شوند و چه بد بستری است [این جهنم]! ﴿۵۶﴾ و این حمیم و عَسَاق است (چرک و خونابه‌ای که در کالبد است) که باید از آن بپجشد! ﴿۵۷﴾ و غیر از اینها مجازات‌های همانند آن را باید بپجشد ﴿۵۸﴾ این گروه (رهبران گمراهی) با شما در آتش دوزخ وارد می‌شوند، خوش آمدشان مباد که همگی به آتش می‌افتند! ﴿۵۹﴾ آنها [به رهبران گمراه‌شان] گویند: خوش آمد مباد شما را، که این [عذاب] را در حقیقت شما برای ما فراهم کردید، چه بد قرارگاهی است [این جهنم]! ﴿۶۰﴾ و باز گویند: پروردگارا! هر کس کار ما را به این جا رسانده عذابش را از آتش زیادت‌کن! ﴿۶۱﴾

۱. گفته‌اند، هنگامی که ایوب به سختی بیمار بود روزی شیطان به شکل آدمی بر همسرایوب ظاهر می‌شود و به او می‌گوید: من همسرت‌ورا شفا می‌دهم، به شرط آن که وقتی شفا یافت اعتراف کنی که من او را شفا دادم! همسرایوب که از بیماری شوهرش در رنج بود و می‌خواست هرچه سریع‌تر از بیماری شفا یابد، ظاهراً شرط را پذیرفت، اما هنگامی که موضوع را با ایوب در میان گذاشت او سخت برآشف و قسم خورد که وقتی از بیماری شفا یابد او را تنبیه کند. به موجب آیه فوق به علت این که همسرایوب وفادار بود و بسیار رنج و زحمت کشید، خداوند فرمود که ایوب با دسته‌ای از ساقه‌های گندم که در حقیقت حکم نوازش را دارد این کار را بکند تا قسمش را نشکند؛ اما وجه دیگر آنکه، در ظاهر آیه اشاره به زنی نیست! بلکه این مفهوم باطنی را اشاره به یک شیوه خاص درمانی در امور باطنی دانسته‌اند. در عرفان عملی مباحثی عملی است که از شاخ و برگ گیاهان انرژی می‌گیرند.

وَقَالُوا مَا لَنَا لَنَرِي رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٣﴾ أَخَذْنَا لَهُمْ
 سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ﴿٦٤﴾ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ
 النَّارِ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٦﴾
 رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٧﴾ قُلْ هُوَ تَبَوُّؤُا
 عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٩﴾ مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ الْأَعْلَى
 إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٧٠﴾ إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧١﴾ إِذْ قَالَ
 رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلِقُ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿٧٢﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ
 فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ
 أَجْمَعُونَ ﴿٧٤﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٥﴾ قَالَ
 يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ
 الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا دَخَلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَكُنَا
 مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٧٧﴾ فَتَلَاوَمَا الْبُسُوفُ إِتْرَابًا فَآدَمُ قَالَ يَا حَسْرَتًا لِمَ أَجِئْتُ
 هَذَا يَوْمًا مِنْ غَيْرِ عِلْمٍ قَدْ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٨﴾
 قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
 الْمُنظَرِينَ ﴿٨٠﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
 لَأَعُوِّبَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

و نیز گویند: چرا افرادی را که جزو اشرار می پنداشتیم [در جهنم] نمی بینیم؟! ﴿۷۲﴾
 آیا آنها را [بی جهت] مسخره می کردیم، یا اکنون دیده ها آنها را نمی بینند؟! ﴿۷۳﴾
 اینها واقعیات گفت و گوهای جهنمیان است! ﴿۷۴﴾ بگو: من فقط هشدار دهنده ام
 و هیچ خدایی جز خداوند واحد قهار وجود ندارد ﴿۷۵﴾ پروردگار آسمان ها و زمین
 و آن چه میان آنهاست، پروردگار قدرتمند و بسیار آمرزنده است ﴿۷۶﴾ بگو: این
 همان خبر بزرگ است ﴿۷۷﴾ که شما همواره از آن روی بر می گردانید! ﴿۷۸﴾ من از
 عالم بالا آن هنگام که [فرشتگان درباره خلقت آدم] مخاصمه می کردند آگاهی
 نداشتم ﴿۷۹﴾ تنها چیزی که به من وحی می شود اینست که من هشدار دهنده ای
 آشکار هستم ﴿۸۰﴾ هنگامی که پروردگار به فرشتگان گفت: می خواهم بشری از
 گل بیافرینم ﴿۸۱﴾ پس آنگاه که آن را نظام بخشیدم، از روح خویش در او دمیدم،
 [گفتم:] اکنون همه سجده اش کنید ﴿۸۲﴾ همه فرشتگان به سجده افتادند ﴿۸۳﴾
 مگر ابلیس که تکبر کرد و از کافران بود! ﴿۸۴﴾ [خدا] گفت: ای ابلیس! چه چیز
 باعث شد تا موجودی را که با دستانت خلق کرده ام سجده نکنی؟! آیا تکبر کردی
 یا مقام بلندی داشتی؟! ﴿۸۵﴾ ابلیس گفت: من بهتر از او هستم، مرا از آتش
 آفریده ای و او را از گل! ﴿۸۶﴾ [خدا] گفت: از این جا و این مقام بیرون شو که تو
 مطرودی! ﴿۸۷﴾ بدان که تا روز قیامت نفرین من بر تو باد! ﴿۸۸﴾ ابلیس گفت: مرا
 تا روزی که انسان ها برانگیخته می شوند مهلت ده ﴿۸۹﴾ [خدا] گفت: تو از مهلت
 داده شدگانی ﴿۹۰﴾ ولی تا روز و زمان معین! ﴿۹۱﴾ ابلیس [که با این امان نامه
 خیالش راحت شد] گفت: به عزتت سوگند که همه آدمیان را گمراه خواهم کرد!
 ﴿۹۲﴾ مگر آنها که از بندگان رهایی یافته تو اند ﴿۹۳﴾

۱. عالون (عالین) را فرشتگان بلند مرتبه ای دانسته اند که از فرط عشق و توجه به ذات حق تعالی، نمی دانند که خلقتی شکل گرفته و آدمی آفریده شده است. اینان جز به ذات حق تعالی، توجه شان به چیز و کسی نیست.

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ مِنْهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ
 ﴿٨٦﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الزُّمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَأَعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا
 لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
 مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
 بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
 كَذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٤﴾ لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ
 مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ
 ﴿٥﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى
 النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ﴿٦﴾
 كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٧﴾

[خدا] گفت: قسم به حق و حق می‌گویم! ﴿۸۴﴾ که جهنم را از تو و از تمام کسانی که از تو پیروی کنند پر خواهیم کرد! ﴿۸۵﴾ بگو [ای پیامبر]: من از شما به خاطر انجام رسالت مزدی نمی‌خواهم. و من از متکلفین نیستم! ﴿۸۶﴾ این [قرآن] فقط پندنامه‌ای برای جهانیان است ﴿۸۷﴾ و خبر [حقانیت] آن را بعد از مدتی در خواهید یافت! ﴿۸۸﴾

سوره زُمر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

این کتاب نازل شده از جانب خداوند قدرتمند و حکیم است ﴿۱﴾ ما این کتاب را به حق بر تو نازل کردیم تا خداوند را بیرستی و دین را خالص و تمام برای او بخواهی! ﴿۲﴾ آگاه باشید که دین خالص، ^(۱) از آن خداست، و کسانی که به جای او تکیه‌گاه‌های دیگری بر می‌گزینند [ادعا می‌کنند که] ما این چیزها را فقط به خاطر تقرب به خدا می‌پرستیم! خداوند در آن چه اختلاف می‌کند، میان‌شان قضاوت خواهد کرد، زیرا او کسی را که دروغگو و ناسپاس است به راه نجات و آرامش هدایت نمی‌کند ﴿۳﴾ اگر خدا می‌خواست فرزندی برای خود بگیرد از میان مخلوقاتش آن چه را که می‌خواست بر می‌گزید. اما او پاک و منزّه است. او خدای واحد قهار است! ﴿۴﴾ او آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید. شب را بر روز چیره می‌کند و روز را بر شب! و خورشید و ماه را رام خود کرده تا هر کدام تا زمان معین [در مدارهای از پیش تعیین شده خود] جریان داشته باشند. بدانید که او قدرتمند و بسیار با گذشت است! ﴿۵﴾

۱. دین در جهان ظاهر، دو گونه است. یکی دین خالص، که همان دین خداست و در قرآن به «دین الله» مشهور است. دیگر، دین ناخالص مردمان که به دین ملوک‌شان درآمده‌اند. چنانچه پیامبر ﷺ فرمودند: «الناس علی دین ملوکهم». ملوک آن کسانی‌اند که مالکیت جسمی و ذهنی مردمان را در اختیار گرفته‌اند. ما در روند حیات مان موظف‌ایم که دین خالص را دریابیم و به آن وارد شویم. «یدخلون فی دین الله أفواجا». زیرا این دین خالص است که رهاننده است و رنج را می‌زداید. خالص، خلاص‌کننده است و از این رو ناب و بی‌شرک است. عاری [از هر تعلق و ذهنیت] صاحب چنین دینی، یک آژده‌ تمام عیار است.

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلْ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ
 مِنْ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَّةً أَنْزَجَ يَخْلُقْكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ
 خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلْمَتٍ ثَلَاثٍ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
 الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾ إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ
 اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ
 لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ وَعَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾
 وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً
 مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلَّ
 عَنْ سَبِيلِهِ ۗ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ
 ﴿٨﴾ أَمَنْ هُوَ قَنْتِ ۗ أَنْتَ أَيْلٍ سَاجِدًا وَقَآئِمًا يَحْذَرُ الْأَخْرَةَ
 وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ ۗ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ
 لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾ قُلْ يَعْبَادِ الَّذِينَ
 ۗ أَمِنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
 وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

شما را از یک تن آفرید سپس از او جفتش را پدید آورد آن‌گاه هشت جفت از انعام برایتان^(۱) به وجود آورد. شما را در شکم‌های مادرانتان طوری به وجود آورد که مرحله به مرحله آفرینش جدیدی می‌گرفتید! آن هم درون تاریکی‌های سه گانه!^(۲) این چنین است خداوندی که پروردگار شماست، فرمانروایی مطلق آن اوست و هیچ معبودی جز او نیست. با وجود این چگونه از حقایق منحرفتان می‌کنند؟! ﴿۱﴾ اگر کفران [نعمت‌های الهی] کنید بدانید که خداوند از همه شما بی‌نیاز است! اما ناسپاسی را برانزده بندگان نمی‌داند. و اگر شکرگزار نعمت‌ها باشید آن را برانزده شما می‌داند. بدانید که هیچ کس بار گناه کس دیگری را به دوش نمی‌کشد، و سرانجام بازگشت‌تان همه به سوی پروردگارتان است تا از عملکردتان آگاه‌تان سازد، زیرا او از آن چه درون سینه‌هاست، آگاه است ﴿۷﴾ هنگامی که بلا و مصیبتی به انسان می‌رسد پروردگارش را دعا می‌کند و به درگاهش انابه و زاری می‌نماید، آن‌گاه چون خدا نعمتی را از جانب خود به او عطا کند آن دعاها و زاری‌ها را که قبلاً کرده فراموش می‌کند [حتی خود نعمتی را هم که به او داده شده فراموش می‌کند و برایش عادی می‌شود!] دوباره برای خدا همتیانی قائل می‌شود (قدرت الهی را به این و آن نسبت می‌دهد) تا مردم را از راه نجات بخش الهی منحرف سازد. بگو: اکنون چند صباحی از کفر خویش لذت ببر و بهره‌مند شو! که به زودی اهل جهنم خواهی بود! ﴿۸﴾ آیا کسی که به عشق خداوند تمام ساعات شب را به عبادت پرداخته یا در قیام بوده یا در سجده، و از مجازات روز حسابرسی بیمناک است، و [در عین حال سراپای وجودش] امیدوار به رحمت الهی است [با کسی که از این لذت‌ها بویی نبرده یکسان است؟!] بگو [ای پیامبر]: آیا آنها که حقایق را می‌دانند با آنها که از آن بی‌خبرند یکسانند؟! فقط خردمندان از این نکات پند می‌گیرند! ﴿۹﴾ بگو: ای بندگان من که اهل ایمانید! حرمت پروردگارتان را نگاه دارید و بدانید هر کس در این دنیا نیکی کند پاداش نیکی خواهد داشت. زمین خدا وسیع است (هجرت برای نیل به آرامش و برخوردار از نعمت‌ها و فرصت‌هایی جدید، یک لطف بسیار بزرگ خداوند است) و پاداش صابران، بی‌حساب به آنها داده خواهد شد! ﴿۱۰﴾

۱. اهل ذوق و معنا، انعام را کالبدهای متنوعی دانسته‌اند که به طور لایه لایه وجود آدمی را در بر گرفته‌اند.
۲. تاریکی‌های سه گانه را موقعیتی برای شکل‌پذیری دانسته‌اند. اولین شکل دارای سه ضلع است که مثلث است. تمام موجوداتی که به دنیای تاریک ما آمده‌اند دارای سه بعد هستند و برای ظهور در دنیا، قهراً باید که این سه بعد را ببینند.

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ
 أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
 ﴿١٣﴾ قُلْ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾ فَأَعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ
 قُلْ إِنْ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُمِينُ ﴿١٥﴾ لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ
 وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ وَيَعْبَادِ فَاتَّقُونَ ﴿١٦﴾
 وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى
 فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ
 وَأُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۖ وَوَأُولَئِكَ هُمُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾
 أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾
 لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ عُرفٌ مِّنْ فَوْقِهِمْ عُرفٌ مَّبْنِيَةٌ تَجْرِى
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾ أَلَمْ تَرَ
 أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ
 يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ
 يَجْعَلُهُ حُطْلَمًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾

بگو: من مأمور شده‌ام تا فقط خدا را بپرستم و دین را برای او خالص گردانم ﴿۱۱﴾
 و نیز امر شده‌ام سرآمد تسلیم شدگان باشم! ﴿۱۲﴾ بگو: من از نافرمانی پروردگارم
 به خاطر مجازات روز بزرگ بیمناکم ﴿۱۳﴾ بگو: خدا را می‌پرستم و دینم را فقط
 برای او خالص و ناب می‌کنم ﴿۱۴﴾ شما هر چه را خواستید به جای او بپرستید!
 بگو: زیانکاران کسانی هستند که به خود و خانواده‌شان در روز قیامت زیان
 می‌رسانند! آگاه باشید که این یک زیان و خسران واقعی است ﴿۱۵﴾ این چنین
 افراد، هم از بالای سرشان طبقاتی از آتش است و هم از زیر پاهایشان! و این
 سرنوشتی است که خداوند بندگان را از آن بیم می‌دهد. پس ای بندگان من!
 حرمت اوامر نجات‌بخش مرا نگاه دارید ﴿۱۶﴾ کسانی که از پرستش هر نوع بت و
 طاغوت اجتناب می‌کنند و به خداوند بزرگ روی می‌آورند، بر آنها بشارت باد! تو
 نیز بندگانم را به پاداشی بزرگ بشارت ده! ﴿۱۷﴾ همان کسانی که انواع سخن‌ها
 و راه‌حل‌ها را گوش می‌کنند. و از میان آنها بهترین‌شان را بر می‌گزینند. این چنین
 کسانی مشمول هدایت الهی شده‌اند و حقیقتاً جزو خردمندان هستند ﴿۱۸﴾ آیا
 کسی را که حکم عذاب برای او صادر شده است تو می‌توانی از آتش دوزخ نجات
 دهی؟! ﴿۱۹﴾ اما کسانی که حرمت اوامر پروردگارشان را نگاه داشتند بناهای
 زیبایی برای آنهاست که دارای غرفه‌هایی بر روی هم است و زیر آن نهرها جاری
 است. این وعده الهی است، و خداوند هیچ‌گاه از وعده‌اش تخلف نمی‌کند!
 ﴿۲۰﴾ آیا نمی‌بینی که خداوند از آسمان آبی نازل می‌کند تا چون چشمه‌سارها
 در زمین جاری شود، آن‌گاه به واسطه آن محصولات مختلفی با رنگ‌های
 گوناگون می‌رویاند، سپس آنها را زرد و خشک می‌کند و تبدیل به هیزم خرد شده
 می‌گرداند. بدانید در تمام این نکات برای خردمندان عبرت‌هایی است! ﴿۲۱﴾

۱. هرگونه شرک و ناخالصی از دین بزدایم تا دین، رهاننده شود! خالص: رهاننده، خلاص کننده.

۲. سرایای وجودم تسلیم خداوند بزرگ باشد!

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ وَاللِّسَانَ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِ قَوْلٌ
 لِّلْقَلْبِ سِيَّةٍ قُلُوبُهُمْ مِّن ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَيْتِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾
 اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ
 جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ
 إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن
 يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَن يَتَّبِعِ بَوَاجِهَهُ سُوَاءَ
 الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ
 ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ مِن حَيْثُ
 لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ
 الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي
 هَذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قَوْلًا أَنَا عَرَبِيًّا
 عَرَبِيٌّ عَوِجٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ
 شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا
 الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ
 مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

آیا کسی که خدا سینه‌اش را برای اسلام (تسلیم شده در برابر حق) گشوده [و ظرفیتش را بالا برده] و همواره در مسیر پر نور الهی است. [با کسانی که از این معانی بویی نبرده همانند است؟!]. پس وای بر سخت‌دلانی که یاد خدا در دل‌های ایشان جایی ندارد! بی‌شک اینان در گمراهی واقعی به سر می‌برند ﴿۲۲﴾ خدا بهترین سخن را نازل کرده است، کتابی که آیتش [از نظر عمق و زیبایی] همانند یکدبگرد و مکرر شده‌اند، کتابی که با شنیدن آن لرزه بر اندام کسانی که نسبت به خدا خاشعند می‌افتد، سپس سراسر وجودشان و قلب‌هایشان با یاد خدا آرامشی زیبا می‌گیرد. این همان هدایت الهی است که خدا هر که را صلاح بداند به آن رهنمون می‌سازد، و بدانید هر که را در گمراهی بگذارد هیچ هدایت‌کننده‌ای برایش وجود نخواهد داشت ﴿۲۳﴾ آیا کسی که در روز قیامت با چهره [واقعی] خود با عذاب الهی رو به رو می‌شود [همان کسی است که در امنیت کامل به سر می‌برد و آتش هیچ‌گاه به سراغش نمی‌آید؟!]. بدانید به ظالمان گفته شود: بپسید نتیجه دستاوردتان را! ﴿۲۴﴾ کسان دیگری که قبل از آنها بودند نیز آیات ما را تکذیب کردند، و سرانجام عذاب الهی از جایی که فکرش را هم نمی‌کردند به سراغشان آمد! ﴿۲۵﴾ خداوند به آنها در زندگی دنیا مزه‌خواری و ذلت را چشاند، هر چند عذاب آخرت به مراتب بزرگ‌تر است! کاش این نکات را درک می‌کردند! ﴿۲۶﴾ ما برای مردم در این قرآن از هر نوع حکایت و مثالی آوردیم تا شاید پند بگیرند! ﴿۲۷﴾ آن هم در قرآنی فصیح و روشن که هیچ کژی و انحرافی در آن راه ندارد. امید آن که مردم حرمت اوامر الهی را نگاه دارند! ﴿۲۸﴾ خداوند مثالی می‌زند: آیا فردی که مملوک شریکانی است و آنها پیوسته درباره مالکیت او مشاجره می‌کنند با کسی که تنها تسلیم یک نفر است مساوی هستند؟! ستایش مخصوص خداوند بزرگ است هر چند اکثر آنها درک نمی‌کنند! ﴿۲۹﴾ هم تو می‌میری و هم آنها خواهند مرد! ﴿۳۰﴾ سپس [همگی‌تان] در روز قیامت نزد خداوند به محاصمه خواهید پرداخت ﴿۳۱﴾

* فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالْصِّدْقِ
 إِذْ جَاءَهُ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِالَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَالَّذِينَ
 جَاءَهُ بِالْصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٢﴾
 لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٣﴾
 لِيَكْفُرَ اللَّهُ عَنْهُمْ ۗ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ
 بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٤﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ
 عَبْدَهُ ۗ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ
 فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٥﴾ وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ
 أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٦﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ
 ضُرِّيهِ ۗ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ ۗ
 قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٧﴾ قُلْ يَتَّقُوا
 أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ ۗ إِنِّي عَمِلْتُ فَمَن سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾
 مَنْ يَأْتِهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾

چه کسی ستمکارتر از شخصی است که بر خدا دروغ بندد و هنگامی که راستی به سراغش بیاید آن را تکذیب کند؟! آیا جهنم جایگاه کافران نیست؟! ﴿۳۲﴾ اما کسی که صدق و راستی را بیاورد و آن که تصدیقش کند، همه آنها حرمت‌گزاران حریم الهی اند ﴿۳۳﴾ هر چه بخواهند نزد پروردگارشان برای آنها مهیاست و این چنین است پاداش نیکوکاران! ﴿۳۴﴾ بدینسان خداوند از بدترین اعمالی که مرتکب شده‌اند می‌گذرد و به بهترین عملکردشان پاداش می‌دهد ﴿۳۵﴾ آیا خداوند برای بنده‌اش کافی نیست؟! حال آن که کافران، تو را از غیر خدا می‌ترسانند! بدان که خداوند هر کس را در گمراهی بگذارد هیچ هدایت‌کننده‌ای نخواهد داشت! ﴿۳۶﴾ و هر کس را خدا هدایت کند هیچ گمراه‌کننده‌ای برایش وجود نخواهد داشت! آیا خداوند، قدرتمند و صاحب انتقام نیست؟! ﴿۳۷﴾ چنانچه از آنها بپرسی چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفریده، خواهند گفت: الله! بگو پس در مورد اینهایی که به جای خدا می‌خوانید چه تصور می‌کنید؟! اگر خداوند قصد رساندن آسیبی به من را داشته باشد آیا این خدایان دروغین می‌توانند این آسیب را برطرف نمایند؟! یا اگر خداوند قصد رساندن رحمتی را به من داشته باشد آیا آنها می‌توانند از رحمت الهی جلوگیری کنند؟! بگو: خداوند مرا کافی است! و هر توکل‌کننده‌ای بر او توکل می‌کند ﴿۳۸﴾ بگو: ای قوم من! هر کاری می‌توانید بکنید، من نیز کار خودم را می‌کنم! به زودی خواهید فهمید، ﴿۳۹﴾ بر چه کسی عذاب خوارکننده وارد می‌شود، و متعاقب آن عذاب جاودان گرفتارش می‌سازد! ﴿۴۰﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ
 فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
 بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي
 لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فِيمَسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ
 وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلُوبِ
 أَوْلِيَائِهِمْ لِيُرْسِلُوا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ بِالْأَرْضِ قُلُوبِ
 إِلَيْهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤٣﴾ قُلْ
 لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا ۗ اللَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ
 إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ
 قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ
 دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ عَلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
 فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

ما این قرآن را برای هدایت مردم، به حق بر تو نازل کرده‌ایم. پس هر کس هدایت خویش را بر گرفت به نفع خود کار کرده است، و هر که گمراه شد به زیان خود گمراه شده است، و تو وکیل مدافع آنها نیستی! ﴿۴۱﴾ خداوند روح مردم را هنگام مرگشان می‌گیرد. و آنهایی که زنده‌اند روحشان را در خواب می‌گیرد. چنانچه فرمان مرگشان صادر شده باشد روح آنها را ننگه می‌دارد، و دیگران را [که موقع مرگشان فرا نرسیده] بر می‌گرداند، آن هم تا مدتی معین و تقدیر شده! بدانید که در این نکات برای اهل تفکر نشانه‌هایی است! ﴿۴۲﴾ آیا به غیر از خدا شفیعانی انتخاب کرده‌اند؟! بگو: اگر چه آنها مالک چیزی نباشند و عقل و درکی هم نداشته باشند؟! ﴿۴۳﴾ بگو: تمامی شفاعت از آن خداست! فرمانروایی آسمان‌ها و زمین نیز از آن اوست، و سرانجام همه به سوی او باز خواهید گشت! ﴿۴۴﴾ هنگامی که خداوند به یگانگی یاد می‌شود قلب‌های کسانی را که به آخرت ایمان ندارند تنفر فرا می‌گیرد، ولی هنگامی که به جای خدا از کسان دیگر یاد شود آنها شادمان می‌گردند! ﴿۴۵﴾ بگو: خداوند! تو آفریننده آسمان‌ها و زمین هستی، تو دانای نهان و آشکاری، و تو در مورد اختلاف میان بندگان، داوری! چنانچه تمامی آنچه در زمین است متعلق به ظالمان باشد و حتی همانند آن نیز به آن اضافه شود، حاضرند با دادن همه اینها خود را از مجازات روز قیامت معاف کنند! حال آن که از سوی خدا چیزهایی برایشان آشکار می‌شود که در مخیله‌شان هم نخواهد گنجید! ﴿۴۷﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
 يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٨﴾ فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْتَهُ
 نِعْمَةً مِمَّا قَالِ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ وَعَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ
 أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا
 أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ
 مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيَصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ
 مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ
 الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
 ﴿٥٢﴾ قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
 مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ
 الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْمِعُوا لَهُ مِنْ
 قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ ﴿٥٤﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ
 مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
 بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَىٰ
 عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لِمَنِ السَّخِرِينَ ﴿٥٦﴾

بدی‌ها و پلیدی‌های دستاوردشان بر آنها آشکار می‌شود و آن چه را که روزی به تمسخر می‌گرفتند محاصره‌شان خواهد کرد! ﴿۴۸﴾ هنگامی که بلا و مصیبتی به انسان رسد به دعا ما را می‌خواند، و هنگامی که نعمتی را از جانب خود به او عطا می‌کنیم گوید: این نعمت، دستاورد علم و دانش خود من است! نه، این یک امتحانی بیش نیست، هرچند اکثرشان درک نمی‌کنند! ﴿۴۹﴾ این همان چیزهایی است که پیشینیان نیز می‌گفتند، اما آن چه به دست آوردند هیچ سودی به حال‌شان نکرد ﴿۵۰﴾ سرانجام بدی‌های دستاوردشان به آنها رسید و ظالمان این گروه نیز به زودی آثار پلید عملکردشان به آنها خواهد رسید، و هرگز نخواهند توانست از دست انتقام الهی بگریزند! ﴿۵۱﴾ آیا نمی‌دانند که خداوند به هر که صلاح بداند روزی فراوان می‌دهد و یا بر او تنگ می‌گیرد، در این نکته برای اهل ایمان عبرت‌هایی است ﴿۵۲﴾ بگو: این بندگان من که بر خویش اسراف روا داشته‌اید [و عملکردتان بد بوده است!] از رحمت الهی ناامید مشوید! خداوند بزرگ تمامی گناهان را می‌بخشد، زیرا او آمرزنده و با گذشت است ﴿۵۳﴾ به سوی پروردگارتان برگردید و [سراپا] تسلیم او شوید قبل از آن که عذاب به سراغ‌تان بیاید و دیگر هیچ یآوری نداشته باشید! ﴿۵۴﴾ همواره از بهترین دستورهایی که از جانب پروردگارتان برایتان نازل شده پیروی کنید قبل از آن که عذاب به طور ناگهانی شما را فرا گیرد در حالی که کاملاً بی‌خبر هستید! ﴿۵۵﴾ [این پندها برای آن است] که مبادا کسی در روز قیامت بگوید: افسوس بر من که در فرمان‌های الهی کوتاهی کردم و از تمسخرکنندگان بودم! ﴿۵۶﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ
 حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿٥٨﴾ بَلَىٰ قَدْ جَاءَ نَكَأً إِلَيْنِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ
 مِنَ الْكٰفِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلٰى
 اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ
 ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ
 وَلَا هُمْ يَمْحُزُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ وَكِيْلٌ ﴿٦٢﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَإِيَّاتِ اللَّهِ أَولٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٦٣﴾ قُلْ
 أَغْيَرَ اللَّهُ تَأْمُرِيَّ أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ
 أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ
 لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ
 اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٦﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَتَّىٰ
 قَدَرَهُ وَالأَرْضُ جَمِيعًا بَقِضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ
 مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾

و یا این که بگوید: اگر خداوند مرا [به راه نجات] هدایت می‌کرد حتماً از نگاه‌دارندگان حرمت الهی می‌شدم! ﴿۵۷﴾ و یا این که چون عذاب را ببیند بگوید: اگر یک بار دیگر به دنیا باز گردم حتماً از نیکوکاران خواهم شد! ﴿۵۸﴾ آری، آیات نجات‌بخش من، به سراغت آمد اما تو آنها را تکذیب کردی و تکبر ورزیدی و از کافران بودی! ﴿۵۹﴾ در روز قیامت، چهره کسانی را که بر خداوند دروغ بستند سیاه می‌بینی! آیا جهنم جایگاه متکبران نیست؟! ﴿۶۰﴾ و خداوند کسانی را که حرمت فرمان‌های او را نگاه داشتند با رستگاری رهایی می‌بخشد، و به آنها هیچ آسیبی نمی‌رسد و غمگین نخواهند شد ﴿۶۱﴾ الله خالق همه چیز است و او وکیل هر چیزی است! ﴿۶۲﴾ کلیدهای آسمان‌ها و زمین از آن اوست. بدانید که منکران آیات الهی همه‌شان زیانکارند! ﴿۶۳﴾ بگو: ای نادانان! آیا به من دستور می‌دهید که غیر خدا را بپرستم؟! ﴿۶۴﴾ هم به تو و هم به پیامبران پیش از تو وحی شده است چنانچه به خداوند بزرگ شرک ورزید تمامی اعمالتان از بین می‌رود (بی‌پاداش می‌ماند) که در این صورت قطعاً از زیانکاران خواهید بود! ﴿۶۵﴾ بلکه تو باید خداوند بزرگ را عبادت کنی و شکرگزار نعمت‌های او باشی ﴿۶۶﴾ خدا را آن‌گونه که شایسته است نشناختند! حال آن که در روز قیامت تمام زمین در ید قدرت اوست. و آسمان‌ها نیز به دست او در هم بیچد. پاک و منزّه است او، و بی‌شک از شریکانی که برایش قائل می‌شوند بلند مرتبه‌تر! ﴿۶۷﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
 إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ
 ﴿٦٨﴾ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجَاءَتِ
 بِالنَّبِيِّنَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
 ﴿٦٩﴾ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾
 وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
 فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
 يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
 هَذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ
 ﴿٧١﴾ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى
 الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ
 زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
 سَلِّمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَّهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ
 نَتَّبِعُوا مِنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

در صور دمیده شود و تمام کسانی که در آسمان‌ها و زمین هستند بمیرند، مگر آنها که خدا بخواهد! سپس دوباره در صور دمیده شود ناگهان همه برخیزند و منتظر حسابرسی شوند! ﴿٦٨﴾ [در آن روز] زمین به نور پروردگارش روشن می‌شود! نامه‌های اعمال را پیش می‌نهند و پیامبران و گواهان را می‌آورند و میان مردم به حق قضاوت می‌شود، حال آن که به کسی هیچ ظلمی نخواهد شد ﴿٦٩﴾ و جزای دستاورد هر کس بی‌کم و کاست داده شود، زیرا خدا نسبت به عملکردشان از هر کس دیگری آگاه‌تر است! ﴿٧٠﴾ آن‌گاه کسانی که به حقایق کافر شدند، گروه گروه به سوی جهنم برده شوند و هنگامی که به آنجا می‌رسند درهای جهنم باز شود و نگهبانان آنجا به آنها گویند: آیا پیامبران شما به سویتان نیامدند تا آیات نجات‌بخش پروردگارتان را بر شما بخوانند و شما را از دیدار چنین روزی هشدار دهند؟! گویند: آری! اما دیگر فرمان مجازات کافران تحقق یافته است! ﴿٧١﴾ به آنها گفته شود: از درهای جهنم داخل شوید که در آن جاودان خواهید بود، و چه بد جایگاهی است جایگاه متکبران! ﴿٧٢﴾ اما کسانی که حرمت پروردگارشان را نگاه داشتند گروه گروه به سوی بهشت سوق داده شوند، وقتی به آنجا می‌رسند درهای بهشت گشوده شود و نگهبانان آنجا گویند: سلام بر شما. بهشت گواریتان باد! به آن داخل شوید که جاودانید ﴿٧٣﴾ و گویند: ستایش مخصوص خدایی است که هر وعده‌ای به ما داد راست بود! زمین را میراث ما قرار داد، در بهشت هر جایش که بخواهیم منزلگاه خود را قرار می‌دهیم! این چه پاداش خوبی است برای اهل عمل! ﴿٧٤﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

سُورَةُ غَافِرٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ مَا يَجِدُلُ فِيءَ آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿٤﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَدَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

و فرشتگان را می‌بینی که دور تا دور عرش حلقه زده‌اند و در حال تسبیح و ستایش پروردگارشان هستند. میان آنها نیز به حق داوری می‌گردد، [و سرانجام این حقیقت] گفته خواهد شد: ستایش فقط سزاوار خداوندی است که پروردگار جهانیان است! ﴿۷۵﴾

سوره غافر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿۱﴾ این کتاب نازل شده از جانب خداوند قدرتمند آگاه است ﴿۲﴾ همان خدایی که بخشاینده گناهان است، توبه‌پذیر است، دارای عقوبت سخت است، صاحب کرم و نعمت است، هیچ معبودی جز او نیست و سرنوشت همه به سوی او ختم می‌شود! ﴿۳﴾ هیچ کس در حقانیت آیات الهی مجادله نمی‌کند مگر کسانی که به حقایق کافر شده‌اند! مراقب باش جولان دادن آنان در شهرها [و قدرت نمائیشان] باعث فریب تو نشود! ﴿۴﴾ قبل از آنها قوم نوح و اقوام دیگری که بعداً آمدند حقایق را تکذیب کردند و هر امتی توطئه چید تا پیامبرشان را بگیرند [و منزوی کنند] و به وسیله باطل به مجادله برخاستند تا حق را از بین ببرند، اما من گرفتار عذاب‌شان کردم. [تصور کن] عذاب من چگونه بود! ﴿۵﴾ و این چنین فرمان عذاب الهی بر کسانی که به حقایق کافر شدند تحقق یافت و همه آنها اهل آتش شدند! ﴿۶﴾ کسانی که حاملان عرش الهی‌اند و کسانی که گرداگرد آن تسبیح و ستایش پروردگارشان را می‌کنند و به او ایمان دارند، برای کسانی که اهل ایمانند استغفار می‌کنند [و می‌گویند: پروردگارا! تو که رحمت و علمت را در همه جا گسترده‌ای، توبه‌کنندگان و کسانی را که به راه نجات بخش تو آمده‌اند ببخش و همه‌شان را از عذاب جهنم حفظ فرما! ﴿۷﴾

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ ءِآبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَفِيهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقَى السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتُهُ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقَّتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا رَبَّنَا أَمَتْنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى الْخُرُوجِ مِنْ سَبِيلٍ ﴿١١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ، كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ، تَوَمَّنُوا قُلْ لِكُلِّ لُحْمٍ رَحْمَةٌ مِنَ الْعَلِيِّ الْأَكْبَرِ ﴿١٢﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ ءَايَاتِهِ وَيُنزِلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾ رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾ يَوْمَ هُمْ بَدْرُوعٌ لَا تَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

پروردگارا! آنها را به بهشت‌های جاودانی که وعده داده‌ای داخل کن. [نه تنها آنها،] بلکه هر نیکوکاری از پدرانشان و همسرانشان و فرزندانشان را نیز داخل کن، زیرا تو قدرتمند و حکیمی! ﴿۸﴾ و آنها را از ارتکاب بدی‌ها حفظ نما، زیرا هر کسی را که در آن روز از بدی‌ها حفظ نمایی حقیقتاً مشمول رحمتش قرار داده‌ای، و این همان پیروزی بزرگ است! ﴿۹﴾ به آنهایی که نسبت به حقایق کافر شدند، ندا دهند که دشمنی خداوند نسبت به شما، از دشمنی خودتان نسبت به خودتان بزرگ‌تر است، زیرا [در دنیا] به ایمان آوردن به حقایق دعوت شدید اما کفر ورزیدید! ﴿۱۰﴾ گویند: پروردگارا! تا به حال ما را دو بار میراندی و دو بار زنده کرده‌ای. ^(۱۱) اکنون به گناهانمان اعتراف داریم. آیا راه خروجی برایمان هست؟! ﴿۱۱﴾ این عذاب به خاطر آن است که وقتی خداوند به یکتایی خوانده می‌شد شما این حقیقت را انکار می‌کردید، و اگر برای خداوند شریک قائل می‌شدند شما آن را باور می‌کردید. اکنون حکم، حکم خداست، خدایی که بلند مرتبه و بزرگ است ﴿۱۲﴾ همان کسی که آیات و نشانه‌های بحقش را نشانتان می‌دهد و برای شما از آسمان ریزق و روزی می‌فرستد. با این همه هیچ کدام پند نمی‌گیرند مگر آن کسی که روی سوی خدا آورد ﴿۱۳﴾ پس [تا فرصت هست] فقط خدا را بخوانید و دین خود را برای او خالص و ناب کنید، هر چند منکران حقیقت خشنود نباشند! ﴿۱۴﴾ او درجات [صالحان] را ترفیع می‌دهد، او صاحب عرش و فرمانروایی مطلق است، اوست که آن روح را به امر خویش بر هر کدام از بندگانش که صلاح باندان می‌افکند تا [مردم را نسبت] به روز ملاقات الهی هشدار دهد! ﴿۱۵﴾ روزی که همه آنان آشکار می‌شوند و هیچ چیز آنها بر خداوند پوشیده نمی‌ماند [گفته می‌شود]: امروز حکومت از آن کیست؟! از آن خدای یکتای قهار! ﴿۱۶﴾

۱. یک احیاء در زندگی، یک احیاء پس از روشن شدن چشم‌شان به حقایق!

الْيَوْمَ تُجْرَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ
 اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٧﴾ وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْأَرْزَاقِ إِذْ أُلْقُوا
 لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظْمِينٌ مَّا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ
 يُطَاعُ ﴿٨﴾ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿٩﴾ وَاللَّهُ
 يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ
 بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١٠﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي
 الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ
 كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَانَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
 بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿١١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
 إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا
 وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿١٣﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَقَالُوا
 فَقَالُوا سِحْرٌ كَذَابٌ ﴿١٤﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ
 عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا
 نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٥﴾

امروز هر کس نسبت به دستاوردش جزا می بیند، امروز هیچ ظلمی وجود نخواهد داشت. و خداوند سریعاً به تمامی حساب‌ها رسیدگی می‌کند! ﴿۱۷﴾ نسبت به آن روز نزدیک، آنها را هشدار ده! همان روزی که از شدت اندوه و اضطراب قلب‌ها به گلوگاه می‌رسد! در این هنگام ظالمان نه دوست صمیمی خواهند داشت و نه شفیی که شفاعتش پذیرفته گردد! ﴿۱۸﴾ او نه تنها چشم‌های خیانت پیشه را می‌شناسد بلکه از آن چه درون سینه‌هاست آگاه است! ﴿۱۹﴾ خداوند به حق قضاوت می‌کند، اما آن کسان که به جای خدا می‌خوانند هیچ قضاوت ندانند [و نتوانند]، زیرا این خداست که هم می‌شنود و هم می‌بیند! ﴿۲۰﴾ آیا در زمین سیر نمی‌کنند تا ببینند سرنوشت کسانی که قبل از آنها زندگی می‌کردند چگونه بوده است؟! آنها نیرومندتر از اینان بودند، حتی آثاری که در زمین به جای گذاشتند بیشتر از اینان بود. اما خداوند به خاطر گناهانشان همه را گرفتار عذاب کرد به طوری که هیچ کس در برابر این مجازات الهی نگهدارنده آنها نبود! ﴿۲۱﴾ این عذاب به خاطر آن بود که پیامبران‌شان با دلائل روشن به سراغشان آمدند اما آنها حقایق را انکار کردند. و خدا نیز همه آنها را فرو گرفت، زیرا او قدرتمند و عقوبت‌ش سخت و طاقت‌فرساست! ﴿۲۲﴾ ما موسی را با آیات و دلیل آشکار فرستادیم ﴿۲۳﴾ به سوی فرعون و هامان و قارون، اما آنها در جواب گفتند: موسی جادوگری دروغگوست! ﴿۲۴﴾ هنگامی که از جانب ما حق به سراغشان آمد گفتند: پسران کسانی را که به موسی ایمان آورده‌اند بکشید و زنان‌شان را زنده نگاه دارید! بدانید نقشه و فریب کافران جز در گمراهی نیست! ﴿۲۵﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ
 أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٦٦﴾
 وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ
 بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٦٧﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
 يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ
 جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَذِبًا فَعَلَيْهِ
 كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضَ الَّذِي يَعِدُكُمْ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٦٨﴾ يَتَقَوْمَ لَكُمْ
 الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ
 إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ
 إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٦٩﴾ وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَتَقَوْمَ إِنِّي أَخَافُ
 عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٧٠﴾ مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ
 وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٧١﴾
 وَيَتَقَوْمَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٧٢﴾ يَوْمَ تُؤَلُّونَ مُدْبِرِينَ
 مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٧٣﴾

و فرعون گفت: بگذارید موسی را بکشم تا او خدایش را به یاری بطلبند! من از این می‌ترسم که موسی دین شما را به چیز دیگری تبدیل کند و یا این که در این سرزمین فساد و تباهی به راه بیاندازد! ﴿۲۶﴾ موسی گفت: من از دست هر متکبری که به روز قیامت ایمان ندارد به پروردگار خودم و شما پناه می‌برم! ﴿۲۷﴾ و مرد مؤمنی از خاندان فرعون که ایمانش را پنهان داشته بود گفت: آیا می‌خواهید مردی را بکشید که فقط می‌گوید پروردگار من الله است؟! در حالی که از جانب پروردگارتان دلائل روشن نیز آورده است؟! بدانید که اگر او دروغ گفته باشد دروغش به زبان خودش است، و چنانچه راست بگوید، شما دچار پاره‌ای از عذاب‌هایی که وعده داده است خواهید شد! [بدانید که] خداوند هیچ گزاف‌کار دروغگویی را هدایت نمی‌کند! ﴿۲۸﴾ ای قوم من! امروز حکومت از آن شماست و شما فرمانروای این سرزمین هستید. [اما بگویید بینم] اگر خشم و غضب خداوند بیاید چه کسی ما را در برابر آن یاری می‌کند؟! فرعون گفت: آن چه را به نظرم می‌آید به شما می‌گویم، و [مطمئن باشید] شما را فقط به راه پیروزی و موفقیت راهنمایی خواهم کرد! ﴿۲۹﴾ آن مرد مؤمن گفت: ای قوم من، می‌ترسم مثل آنچه بر سراقوام منقرض شده آمد، بر سر شما نیز بیاید! ﴿۳۰﴾ همانند قوم نوح و عاد و ثمود و اقوامی که بعد از آنها آمدند! حال آن که خداوند بر بندگانش ظلم نمی‌خواهد! ﴿۳۱﴾ ای قوم من! از آن روزی که یکدیگر را به فریادرسی بخوانید بیمناکم! ﴿۳۲﴾ آن روز که روی می‌گردانید و فرار می‌کنید در حالی که هیچ‌کس شما را در برابر عذاب خداوند حفاظت نخواهد کرد! بدانید هر کس را خداوند در گمراهی گذارد دیگر هیچ راهنمایی نخواهد داشت! ﴿۳۳﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ بُرُوسٌ مِنْ قَبْلِ بَالِيسَتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي
 شَكِّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قَلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ
 مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
 مُرْتَابٌ ﴿٢٤﴾ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ
 أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ
 يَظْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
 يَهْمَنُ ابْنُ بَنِي صَرَخَانَ عَلَيَّ أَبْلَغُ الْأَسْبَبِ ﴿٢٦﴾ أَسْبَبَ
 السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَذِبًا
 وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ
 وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 يَقَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٨﴾ يَقَوْمِ
 إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ
 دَارُ الْقَرَارِ ﴿٢٩﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا
 وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ
 يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٠﴾

قبلاً نیز یوسف با دلایل روشنی به سوی شما آمده بود اما پیوسته در مورد حقایقی که به سراغتان می‌آمد در شک و تردید بودید تا این که یوسف مُرد و ادعا کردید که دیگر هرگز خداوند پیامبری بعد از او نمی‌فرستد! بدانید که خداوند این چنین هر شک‌کننده و هدردهنده نعمتی را در گمراهی می‌گذارد ﴿۳۴﴾ کسانی که بدون دلیل در آیات الهی مجادله می‌کنند نزد خداوند و نزد اهل ایمان، گناه بزرگی را مرتکب می‌شوند! و خداوند این چنین قلب هر متکبر جباری را از درک حقیقت عاجز می‌کند! ﴿۳۵﴾ فرعون گفت: ای هامان! برج بلندی بساز شاید به نیرویی دست یابم ﴿۳۶﴾ نیروی آسمان‌ها! تا از خدای موسی اطلاع حاصل کنم، هر چند گمان می‌کنم موسی دروغگو باشد! بدینسان اعمال بد فرعون در نظرش زیبا جلوه‌گر شد و او را از پذیرش راه حق منحرف کرد. [بدانید که] توطئه فرعون جز به نابودی نمی‌انجامد! ﴿۳۷﴾ آن مرد مؤمن گفت: ای قوم من! از من تبعیت کنید تا شما را به راه رشد و موفقیت راهنمایی کنم ﴿۳۸﴾ ای قوم من! زندگی این دنیا فقط متاعی اندک و چند روزه است، حال آن که آخرت سرای زندگی پایدار است ﴿۳۹﴾ [بدانید] هر کس کار بدی مرتکب شود فقط به اندازه همان جزا می‌بیند، اما هر مرد یا زن با ایمانی که کار خوب و شایسته‌ای انجام دهد بی‌شک وارد بهشت خواهد شد، و در آنجا بی حساب رزق و روزی نثارش می‌شود ﴿۴۰﴾

* وَيَقَوْمٍ مَالِي أَدْعُوكُمْ إِلَى التَّجْوَةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ
 ﴿٤١﴾ تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ
 عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْعَقْبَرِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّمَا
 تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ
 وَأَنْ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ
 ﴿٤٣﴾ فَسَتَذَكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفْوِضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ
 إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَدَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكُرُوا
 وَحَاقَ بِعَالٍ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾ النَّارُ يُعْرَضُونَ
 عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ
 فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ
 فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
 تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾ قَالَ
 الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدَّ حَكَمَ
 بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخِزْنَةِ جَهَنَّمَ
 أَدْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

ای قوم من! چگونه است که من شما را به راه نجات می‌خوانم اما شما مرا به آتش فرا می‌خوانید؟! ﴿٤١﴾ مرا دعوت می‌کنید تا به خداوند بزرگ کفر بورزم و چیزی را که از آن آگاهی ندارم شریکش سازم، حال آن که من شما را به سوی خدای قدرتمند و بخشاینده دعوت می‌کنم! ﴿٤٢﴾ مسلماً آن چه که مرا بدان می‌خوانید هیچ حاکمیتی در دنیا و آخرت ندارد. بدانید که بازگشت ما فقط به سوی خداست و قطعاً هدر دهندگان نعمات الهی در آتش دوزخند! ﴿٤٣﴾ به زودی آن چه را که به شما می‌گویم به یاد خواهید آورد! من کار خود را به خداوند بزرگ و می‌گذارم زیرا خداوند نسبت به بندگانش بیناست ﴿٤٤﴾ بدینسان خداوند او را از نقشه‌های پلیدی که برایش کشیده بودند حفظ نمود و فرعونیان را عذاب سختی فرا گرفت ﴿٤٥﴾ آنها هر صبح و شام در معرض آتش قرار می‌گیرند. و روزی که قیامت بر پا شود ندا دهند که فرعونیان را به عذاب سختی درآورید! ﴿٤٦﴾ هنگامی که در آتش دوزخ با هم مجادله می‌کنند ضعفا به مستکبران گویند: ما [در دنیا] پیرو شما بودیم آیا امروز می‌توانید اندکی از این آتشی را که نصیب ما شده است برطرف نمایید؟! ﴿٤٧﴾ مستکبران گویند: [چگونه؟!] همه ما در آن واقع شده‌ایم! و این خداوند است که میان بندگانش قضاوت کرده است [و کاری از ما بر نمی‌آید!] ﴿٤٨﴾ کسانی که در آتش دوزخ هستند به نگهبانان آنجا گویند: از پروردگارتان بخواهید لااقل یک روز از عذاب ما بکاهد! ﴿٤٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى
 قَالُوا فَأَدْعُوا أَوْ مَا دَعُوا الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾
 إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُدُ ﴿٥١﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذرتُهُمْ
 وَلَهُمُ الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى
 الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾ هُدَى
 وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾ فَأَصْبِرْ إِنَّا وَعَدَّ اللَّهُ
 حَقًّا وَأَسْتَغْفِرُ لَذُنُوبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعِشِيِّ
 وَالْإِبْكَرِ ﴿٥٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُجَدِّلُونَ فِي ءَايَاتِ اللَّهِ
 يَغَيِّرُ سُلْطَانٍ أَتَتْهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ
 مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
 الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ
 خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾
 وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا مِمَّا تَدْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

آنها جواب دهند: آیا پیامبران تان با دلائل روشن به سویتان نیامدند؟! گویند:
 آری! جواب دهند: پس خودتان دعا کنید! اما دعای کافران بی نتیجه و پوچ
 است! ﴿۵۰﴾ ما پیامبرانمان و اهل ایمان را، هم در زندگی دنیا و هم در روزی که
 گواهان بر می خیزند یاری می کنیم! ﴿۵۱﴾ روزی که عذرخواهی ظالمان هیچ سودی
 برایشان نخواهد داشت و نصیب آنها نفرین است و سرای بد! ﴿۵۲﴾ ما به موسی
 هدایت عطا کردیم و بنی اسرائیل را وارثان کتاب الهی قرار دادیم ﴿۵۳﴾ کتابی که
 سراسر هدایت است و برای خردمندان پندآموز ﴿۵۴﴾ پس صبر کن، قطعاً وعده
 خداوند حق است! و از گناهت استغفار کن و هر صبح و شام تسبیح و ستایش
 پروردگارت را بگویی! ﴿۵۵﴾ کسانی که بدون هیچ دلیل آسمانی در حقانیت آیات
 الهی مجادله می کنند در سینه هایشان جز عقده رسیدن به بزرگی نیست. اما
 هرگز به بزرگی نخواهند رسید! پس به خدا پناه ببر که او شنوا و بیناست ﴿۵۶﴾
 آفرینش آسمان ها و زمین از آفرینش مردم عظیم تر است، اما اکثر مردم درک
 نمی کنند! ﴿۵۷﴾ بدانید نابینا با بینا برابر نیست، هم چنان که اهل ایمان و عمل
 صالح با شخص گناهکار یکسان نیست! چه اندک پند می پذیرید! ﴿۵۸﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَّارْيَبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
 إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
 دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الَّيْلَ لِلنَّسْكِ نَوْمًا
 فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ
 أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ
 خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا إِلَهًا إِلَّا هُوَ فَاتَى تُوْفَكُونَ ﴿٦٢﴾
 كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِعَايَتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾
 اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
 وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
 الطَّيِّبَاتِ ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
 لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي
 نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي
 الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

روز قیامت آمدنی است و هیچ شکی در وجود آن نیست هر چند اکثر مردم باور نمی‌کنند! ﴿۵۹﴾ و پروردگارتان گفت: مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم بدانید کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند به زودی خوار و ذلیل وارد جهنم خواهند شد! ﴿۶۰﴾ این خداست که شب را برای شما مایه آرامش و آسایش قرار داد و روز را روشنایی بخشید. خداوند بر همه مردم فضل و کرم خویش را ارزانی کرده است، اما اکثر مردم شکرگزار نعمت‌های الهی نیستند! ﴿۶۱﴾ این چنین است خدایی پروردگار شماسست. خالق همه چیز است و هیچ معبودی جز او نیست. پس چگونه شما را از حق منحرف‌تان می‌کنند؟! ﴿۶۲﴾ کسانی که آیات الهی را انکار می‌کنند از حقایق روی برگردانده‌اند! ﴿۶۳﴾ این خداست که زمین را قرارگاه امن شما قرار داد و آسمان را برافراشت و به بهترین وجه شما را صورتگری کرد و از نعمت‌های پاکیزه روزی‌تان داد! این چنین است خدایی که پروردگار شماسست. با برکت است خدایی که پروردگار جهانیان است ﴿۶۴﴾ آن زنده است که هیچ معبودی جز او نیست، فقط او را بخوانید و دین خود را برای او خالص و ناب کنید که ستایش فقط مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است! ﴿۶۵﴾ بگو من نهی شده‌ام آن کسانی را که شما به جای خدا می‌خوانید بپرستم، حال آن که از جانب پروردگارم برایم دلائل روشنی آمده است. و من مأمور شده‌ام تا سرا پا تسلیم پروردگار جهانیان باشم! ﴿۶۶﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لَكُمْ شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلٍ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٧﴾ هُوَ الَّذِي يُحْيِيهِ وَيُمِيتُهُ فِإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٧٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَجِدُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّىٰ يُصْرَفُونَ ﴿٧٩﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ إِذِ الْأَغْلُلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٨١﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٨٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ آيَاتِ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٨٣﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُن نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٨٤﴾ ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٨٥﴾ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٨٦﴾ فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّا نِيرْجِعُونَ ﴿٨٧﴾

او کسی است که شما را از خاک آفرید سپس از نطفه، سپس از علقه (لخته خون)، و سرانجام شما را چون طفلی [از شکم مادراتنان] خارج نمود تا به مرحله رشد و قوت رسیدید. بعد از آن پیر می‌شوید. و گروهی از شما پیش از رسیدن به این مرحله می‌میرند. بدینسان هر کس از شما عمر مقدرش را خواهد کرد. امید آن که [نسبت به این نکات] تعقل کنید! ﴿٦٧﴾ او کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند و اگر اراده بر کاری کند فقط می‌گوید موجود شو و بی‌درنگ موجود می‌شود! ﴿٦٨﴾ آیا نمی‌بینی آنهایی که در آیات و نشانه‌های الهی مجادله می‌کنند چگونه از راه حقیقت منحرف می‌شوند؟! ﴿٦٩﴾ همان کسانی که کتاب آسمانی و آیاتی را که به پیامبران نازل کرده‌ایم تکذیب می‌کنند، همه آنها به زودی حقایق را خواهند دانست! ﴿٧٠﴾ آن‌گاه که غل‌ها را به گردنشان اندازند و آنها را با زنجیرها بکشانند! ﴿٧١﴾ ابتدا در آب سوزان و سپس در آتش گداخته گردند ﴿٧٢﴾ آن‌گاه به آنها گفته شود: کجا بندگان شریکانی که برای خدا قائل می‌شدید؟! ﴿٧٣﴾ همان خدایان [دروغینی] که به جای خداوند بزرگ پرستش می‌کردید؟! گویند: آنها از جلوی چشم‌مان ناپدید شده‌اند، گویی اصلاً قبل از این چیزی را پرستش نمی‌کردیم! این چنین خداوند، کافران را در گمراهی می‌گذارد! ﴿٧٤﴾ این به خاطر آن است که به ناحق در زمین خوشحالی می‌کردید و در ناز و تکبر غرق بودید! ﴿٧٥﴾ از درهای جهنم داخل شوید و در آن جاودانه بمانید. و جایگاه متکبران چه جایگاه بدی است! ﴿٧٦﴾ پس صبر کن قطعاً وعده خداوند حق است. چه پاره‌ای از غذایی را که به آنها وعده داده‌ایم در زمان حیاتت به تو نشان دهیم و چه قبل از آن تو را از دنیا ببریم، به هر حال همه‌شان به سوی ما باز می‌گردند ﴿٧٧﴾

وَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
 وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
 بِعَايَةِ الْإِبَادِنِ اللَّهُ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ
 هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَمَ
 لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ
 وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى
 الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ
 تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرٍ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ
 قُوَّةً وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
 ﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنْ
 الْعَالَمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْا
 بَأْسَنَا قَالُوا أَمْ نَأْتِيكُم بِاللَّهِ وَحَدُّهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ
 مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُنَّتَ
 اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

قبل از تو پیامبرانی را به رسالت فرستادیم، سرگذشت برخی از آنها را برایت حکایت کردیم و ماجرای برخی دیگرشان را برایت حکایت نکرده‌ایم. بدان که سزاوار هیچ پیامبری نیست که آیه یا معجزه‌ای بیاورد مگر به اذن خدا! بنابراین چون فرمان خدا فرا رسد به حق قضاوت می‌گردد و در چنین جایی اهل باطل زیان خواهند دید! ﴿۷۸﴾ این خداست که چهارپایان را برای شما آفرید تا بر بعضی سوار شوید و از گوشت بعضی بخورید! ﴿۷۹﴾ در وجود آنها برای شما منافی است تا به واسطه آنها به حاجاتی که در دل خود دارید برسید! حال آن که هم بر آنها و هم بر کشتی‌ها سوار می‌شوید! ﴿۸۰﴾ خداوند آیات و نشانه‌هایش را به شما نشان می‌دهد. پس کدامین آیاتش را انکار می‌کنید؟! ﴿۸۱﴾ آیا در زمین سیر نمی‌کنند تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آنها زندگی می‌کردند چگونه بوده است؟! آنها هم نیرومندتر از اینان بودند و هم آثاری که در زمین به جای گذاشتند بیشتر بوده است، اما دستاوردهانشان باعث نجات‌شان نشد! ﴿۸۲﴾ چون پیامبران‌شان با دلائل روشن به سراغ‌شان آمدند، به دانش و علم خودشان دلخوش بودند [و رسالت پیامبران را مسخره می‌کردند] تا این که حقایقی را که تمسخر می‌کردند محاصره‌شان نمود! ﴿۸۳﴾ و چون مجازات ما را دیدند گفتند: به خدای یکتا ایمان آوردیم و چیزهایی را که شریک خدا می‌پنداشتیم انکار می‌کنیم! ﴿۸۴﴾ اما حال که عذاب ما را دیدند این ایمان آوردن به حال‌شان سودی نخواهد داشت، این سنت و قانون الهی است که [از قبل نیز] در مورد بندگان جاری بوده است. و بی‌شک در چنین جایی کافران زیان بینند ﴿۸۵﴾

سورة فصلت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ❶ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❷ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ وَ
 قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ❸ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ
 فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ❹ وَقَالُوا أَأَلْوَبْنَا فِي أَكْبَانِهِ مِمَّا نَدْعُونَ إِلَيْهِ
 وَفِيءَ آذَانِنَا وَقُرْءَانَ مِثْلِنَا وَإِنَّا لَنَعْمَلُ إِنَّا عَمِلُونَ
 ❺ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَحْدٌ
 فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ❻ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ❼ الَّذِينَ
 لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ❽ إِنَّ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ❸ * قُلْ آيَاتِكُمْ
 لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ ۛ أَنْدَادًا
 ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ❾ وَجَعَلَ فِيهَا رِوَاْسِي مِمَّنْ فَوْقَهَا
 وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَامَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً
 لِّلْسَائِلِينَ ❿ ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ
 لَهَا وِلِلْأَرْضِ أَنْتِنَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ❻

سوره فُصَلت

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿١﴾ این قرآن نازل شده از جانب خدای بخشاینده و با رحمت است ﴿٢﴾ کتابی که آیاتش مشروح است، قرآنی فصیح که برای مردم داناست ﴿٣﴾ [قرآنی که] بشارت‌دهنده و هشدار دهنده است، اما اکثر مردم از آن روی بر می‌گردانند، پس آنها هیچ حقیقتی را نمی‌شنوند! ﴿٤﴾ گفتند: قلب‌های ما در حجاب است و از آن چه ما را بدان می‌خوانی [غافلیم]. گوش‌های ما سنگین است (حقیقت را نمی‌شنویم)، بین ما و تو پرده‌ای ضخیم است (یکدیگر را درک نمی‌کنیم) پس تو کار خودت را بکن، ما نیز مشغول کار خویش می‌شویم! ﴿٥﴾ بگو: من فقط بشری مثل شما هستم، [با این تفاوت که] به من وحی می‌شود که خدای شما خدای یکتاست! پس با تمام وجودتان روی سوی او کنید و از او آموزش طلبید. و او به حال مشرکان! ﴿٦﴾ همان کسانی که زکات پرداخت نمی‌کنند و آخرت را انکار می‌نمایند ﴿٧﴾ کسانی که به حقایق ایمان آورند و عملکردی نیک و شایسته داشته باشند برای آنها پاداشی جاودانه مهیاست ﴿٨﴾ بگو: چرا نسبت به کسی که زمین را در دو روز آفریده کافر می‌شوید؟! و برای او همتیانی قرار می‌دهید! او پروردگار جهانیان است! ﴿٩﴾ او کسی است که بر روی زمین کوه‌هایی استوار قرار داد و زمین را با برکت کرد و رزق و روزی موجود در آن را در چهار روز مساوی مقدر نمود تا هر نیازمندی نیازش را بر طرف نماید! ﴿١٠﴾ سپس به آسمان پرداخت در حالی که دودی بیش نبود. آن‌گاه به آسمان و زمین گفت: [سوی من] آبیید چه بخواهید چه نخواهید! و آن دو گفتند: سراپا فرمانبردار آمدیم! ﴿١١﴾

۱. به نظر می‌رسد که این چهار روز و یا چهار دوره کنایه از چهار فصل سال است که هر کدام برکات خودش را داراست. و خدا داناتر است.

فَقَضَيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا
 وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
 الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾ فَإِنِ اعْرَضُوا فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ
 عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾ إِذْ جَاءَهُمُ الرَّسُولُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَهُمْ
 خَلْفَهُمُ الْأَتْعَبُوا إِلَّا اللَّهُ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
 فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي
 الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
 الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ
 ﴿١٥﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنَنْذِقَهُمْ
 عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ
 لَا يُنصَرُونَ ﴿١٦﴾ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى
 الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهَوْنِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
 ﴿١٧﴾ وَبِجَنَّتَيْنِ الَّتِي آمَنُوا وَكَانُوا بَيْنَهُمَا نَادِيًّا وَيَوْمَ يَنْصُرُهُنَّ اللَّهُ
 إِلَى النَّارِ فَهَمَّ بِزَعْنُوتَ ﴿١٨﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ
 سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ وَقُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

پس آنها را به صورت هفت آسمان در دو روز آفرید و کار هر آسمان را به آن وحی کرد و آسمان دنیا را به چراغ‌هایی آراست و محفوظش داشت. این تقدیر آفرینشی خدای قدرتمند و آگاه است ﴿۱۳﴾ چنانچه از حقایق روی برگرداندند بگو: [شاهد باشید] که شما را از صاعقه‌ای چون صاعقه مرگبار قوم عاد و ثمود هشدار دادم! ﴿۱۳﴾ آن هنگام که پیامبران‌شان از پیش و از پس به سراغشان آمدند [و گفتند: جز خداوند بزرگ چیزی را نپرستید! و آنها گفتند: اگر پروردگار ما می‌خواست، فرشتگان را نازل می‌کرد! و ما رسالتی را که به آن مبعوث شده‌اید انکار می‌کنیم ﴿۱۴﴾ و اما قوم عاد به ناحق و متکبرانه در روی زمین سرکشی کردند و مغرورانه گفتند: چه کسی از ما قوی‌تر است؟! آیا نمی‌دانستند خدایی که آنها را خلق کرد از آنها قوی‌تر است؟! آنها همواره آیات نجات‌بخش ما را انکار می‌کردند ﴿۱۵﴾ سرانجام تندیاب رعب‌آور سختی را، هم در روزهای نحس و پرغبار [بر سرشان] فرستادیم تا عذاب خوارکننده‌ای را در دنیا به آنها بچشانیم هر چند که عذاب آخرت خوارکننده‌تر است و کسی به یاریشان برنخیزد! ﴿۱۶﴾ و اما قوم ثمود، آنها را راهنمایی کردیم ولی آنها کور بودن نسبت به حقیقت را بیشتر از هدایت دوست می‌داشتند! سرانجام نیز به خاطر دستاوردشان صاعقه عذاب خوارکننده گرفتارشان کرد ﴿۱۷﴾ و ما کسانی را که به حقایق ایمان آوردند و حرمت اوامر الهی را نگاه می‌داشتند نجات دادیم ﴿۱۸﴾ [بترسید از] روزی که همه دشمنان خدا را جمع کنند و آنها را در صفوی به آتش برانند ﴿۱۹﴾ تا جایی که وقتی به آتش می‌رسند گوش‌ها و چشم‌ها و پوست‌هایشان علیه آنها به خاطر عملکردشان شهادت می‌دهند ﴿۲۰﴾

وَقَالُوا الْجُلُودُ دِهْمٌ لَمْ يَشْهَدْ ثُمَّ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي
 أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾
 وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ
 وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿١٢﴾ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْنَاكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
 مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٣﴾ فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا
 فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿١٤﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ
 مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ
 خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٥﴾
 وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ
 لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ فَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا
 وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ
 النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ
 ﴿١٨﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ أُضْلَانَا مِنَ الْجِنِّ
 وَالْإِنْسِ نَجْعَلَهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونُوا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿١٩﴾

و آنها به پوست شان^(۱) گویند: چرا علیه ما شهادت دادید؟! جواب دهند: خداوند ما را به سخن واداشت، همان خدایی که هر چیز را به سخن وا می‌دارد! هم او که اول بار شما را خلق کرد و به سوبش باز می‌گردید^(۲۱) شما اگر اعمال بدتان را [در دنیا] مخفی نگاه می‌داشتید به خاطر این نبود که می‌ترسیدید روزی گوش‌ها و چشم‌ها و پوست‌های شما علیه شما شهادت دهند، بلکه به خاطر این بود که گمان می‌کردید خداوند، بسیاری از عملکردهای شما را نمی‌داند^(۲۲) و این گمان باطلی بود که نسبت به پروردگارتان می‌پنداشتید! و همین نیز هلاکتان کرد و همه زیانکار شدید!

^(۲۳) آنها چه صبر کنند [چه بی‌تابی نمایند] در هر حال آتش جایگاهشان است! و چنانچه درخواست عفو کنند مشمول عفو نخواهند شد^(۲۴) [در دنیا] برای آنان هم‌نشینی قرار دادیم که از پیش و از پس، آثار اعمال و اعتقاداتشان را به نظرشان زیبا جلوه می‌دادند تا این که فرمان عذاب الهی بر آنها محقق شد و آنها نیز چون اقوام گناهکاری از جن و انس که قبل از آنها بودند، گرفتار [عذاب] شدند، زیرا همه‌شان زیانکار بودند!^(۲۵) اهل کفر گفتند: به این قرآن اصلاً گوش ندهید و در آن، لغو و بیهوده‌گویی به راه بیاندازید تا همیشه مسلط و پیروز باشید!^(۲۶) ما به کافران عذاب سختی خواهیم چشاند و آنها را به بدترین اعمالی که انجام داده‌اند مجازات می‌کنیم^(۲۷) بی‌شک این آتش جزای دشمنان خداست و برایشان سرای جاودانه محسوب می‌شود، و این کیفر به خاطر آن است که آیات [نجات‌بخش] ما را انکار کردند^(۲۸) کافران گویند: پروردگارا! جن و انسی که باعث گمراهی ما شدند نشانمان ده که آنها را زیر پا گذاریم [در این عذاب] پایین‌تر از همه روند!^(۲۹)

۱. جلود (پوست‌ها)، اهل معنا آنها را از جمله کالبدها دانسته‌اند.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
 الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ
 الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ
 فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٣١﴾ نَزَّلْنَا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ
 قَوْلًا مِمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ
 الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
 بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ
 وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلْقِنَهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِنَهَا
 إِلَّا الذُّوْحَظِ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّمَا يَنْزَعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ
 فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ
 اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ
 وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنْتُمْ
 إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾ فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ
 رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿٣٨﴾

کسانی که گفتند: الله پروردگار ماست، و بر این باور استقامت ورزیدند، فرشتگان رحمت بر آنها نازل شوند که: هیچ خوف و یأس و اندوهی به خود راه ندهید و بشارت باد شما را به همان بهشتی که وعده تان داده اند! ﴿۳۰﴾ ما همه دوستان شما در دنیا و آخرت هستیم و در بهشت هرچه بخواهید و هرچه طلب کنید برایتان مهیاست! ﴿۳۱﴾ این مائده پرنعمتی از جانب خدای آمرزنده و با رحمت است ﴿۳۲﴾ و سخن چه کسی بهتر از سخن آن کس است که انسان را به سوی خدا می خواند و همواره عملکرد خوب و شایسته دارد؟! حال آن که می گوید: به راستی من از تسلیم شدگان خدایم ﴿۳۳﴾ خوبی با بدی یکسان نیست. بدی را با خوبی دفع کن تا دشمنان پرکینه تو به دوستان صمیمی تبدیل شوند ﴿۳۴﴾ اما به این مقام و مرتبه کسی نائل نمی گردد جز کسانی که اهل صبرند و بهره از ایمانی بزرگ دارند! ﴿۳۵﴾ چنانچه از سوی شیطان دچار وسوسه ای شدی به خداوند بزرگ پناه ببر زیرا او شنوا و آگاه است! ﴿۳۶﴾ شب و روز و خورشید و ماه آیات و نشانه های او هستند. خورشید و ماه، را سجده نکنید. خدایی را سجده کنید، که آنها را آفریده است، اگر می خواهید که او را عبادت کنید! ﴿۳۷﴾ اگر آنها [از عبادت خدا] متکبرانه سرپیچی کردند، بدان کسانی که همواره در حضور پروردگارت هستند شب و روز او را تسبیح می کنند و هیچ گاه خسته و ملول نمی شوند! ﴿۳۸﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
 اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِينَ أَحْيَاَهَا الْمِحْيَاءُ أَلْمُوتِ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفُونَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ
 يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرًا مِّنْ يَأْتِيهِ آيَاتِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ
 إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ
 وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ
 خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَد قِيلَ
 لِلرَّسُولِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ
 ﴿٤٣﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُضِّلَتْ آيَاتُهُ
 ءَ أَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ
 يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
 فَأَخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
 بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
 فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

همین که زمین را رام و خاشع می‌بینی یکی دیگر از نشانه‌های خداست. آن‌گاه که باران بر او نازل می‌کنیم جان می‌گیرد و [گیاهان را] می‌رویاند. آن خدایی که زمین را زنده می‌کند مردگان را نیز زنده خواهد کرد! زیرا او بر هر کاری تواناست ﴿۳۹﴾ کسانی که آیات ما را انکار می‌کنند از ما پوشیده نیستند. آیا کسی که در آتش می‌افتد بهتر است یا آن که در روز قیامت در کمال امنیت می‌آید؟! هر کاری خواستید انجام دهید که او نسبت به عملکردتان بیناست! ﴿۴۰﴾ آنها که وقتی قرآن به سراغشان آمد، به آن کفر ورزیدند [نتیجه کفرشان را خواهند دید]، زیرا قرآن کتاب عزیزی است! ﴿۴۱﴾ هیچ باطلی از هیچ سو، به آن راه ندارد، زیرا نازل شده از جانب خدای حکیم و در خور ستایش است ﴿۴۲﴾ به تو همان نسبت‌هایی را می‌دهند که به پیامبران قبل از تو داده‌اند! بدان که پروردگارت هم صاحب مغفرت و هم صاحب عقوبتی دردناک است! ﴿۴۳﴾ چنانچه قرآن را به زبان گنگ و نامفهوم قرار می‌دادیم می‌گفتند: چرا آیاتش مشروح و روشن نیست؟! یک کتاب گنگ و نامفهوم از زبان پیامبری فصیح؟! بگو: قرآن برای کسانی که به آن ایمان دارند هدایت و شفاست، بی‌ایمانان گوش‌هایشان نسبت به شنیدن حقایق سنگین است و چشم‌هایشان نسبت به دیدن حقایق کور است، گویی آنها را همواره از جایی دور ندا می‌دهند! ﴿۴۴﴾ ما به موسی کتاب آسمانی عطا کردیم، اما در آن اختلاف کردند و اگر قول گذشته خداوند نبود کارشان تمام بود! بدانید که آنها همواره در شک و تردیدند! ﴿۴۵﴾ هر کس عملکرد خوب و شایسته‌ای داشته باشد به نفع خودش خواهد بود، و هر کس عملکرد بدی داشته باشد به زیان خودش! بدان که پروردگارت نسبت به بندگانش ظالم نیست ﴿۴۶﴾

* إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا
 وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ
 شُرَكَاءِ ۖ قَالُوا أَدْنَاكَ مَا مِتْنَا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾ وَضَلَّ عَنْهُمْ
 مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظُنُّوا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٤٨﴾
 لَا يَسْعُرُ إِلَّا نَسْنُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَعْوَسُ
 فَنُوطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ
 لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ
 رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا
 وَلَنَذِيقَنَّاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ
 أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ
 ﴿٥١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ
 مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقِ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ سَأَرِيهَمُ أَيَّتَنَا
 فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ
 أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾ أَلَا إِنَّهُمْ
 فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ ۗ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ﴿٥٤﴾

آگاهی از زمان وقوع قیامت تنها به خدا باز می‌گردد. بدانید که هیچ میوه‌ای از شکوفه‌اش بیرون نمی‌زند و هیچ مادری حامله نمی‌شود و وضع حمل نمی‌کند مگر به علم خدا!^(۴۷) روزی که مشرکان را ندا دهد که شریکانی که برای من می‌پنداشتید کجائید؟! جواب گویند: اعلام می‌کنیم که ما هیچ شاهدهی برای ادعای خود نداریم!^(۴۷) آن چیزهایی را که از قبل [برای نجات و آرامش خود] می‌خواندند از نظرشان ناپدید شده است، و اکنون دریافتند که هیچ راه‌گریزی ندارند!^(۴۸) انسان هرگز از تقاضای خیر و برکت خسته نمی‌شود. اما هرگاه شر و مصیبتی به او رسد مأیوس و ناامید می‌گردد!^(۴۹) و چنانچه مزه رحمت خویش را بعد از مصیبتی که به او رسیده، نثارش کنیم، ادعا می‌کند این از لیاقت و شایستگی خود من است! و گمان نمی‌کند قیامتی در کار باشد! اگر هم [راست باشد] روزی به سوی پروردگارم برگردم، پاداش خوبی نزد او خواهم داشت! به زودی کافران را نسبت به عملکردشان با خبر خواهیم کرد و عذاب سختی به آنها خواهیم چشاند!^(۵۰) هرگاه انسان را مشمول رحمت و نعمتی می‌کنیم روی بر می‌گرداند و از حقیقت دور می‌شود، و هرگاه شر و مصیبتی به او رسد شروع به دعاهای عریض و طویل می‌کند!^(۵۱) بگو: به من بگوئید بینم چنانچه این قرآنی که شما بدان کافر شده‌اید از جانب خدا باشد چه کسی گمراه‌تر از کسی است که با آن مخالفت نموده است؟!^(۵۲) به زودی آیات و نشانه‌هایمان را، چه در بیرون و چه در دورنشان، به آنها نشان خواهیم داد تا برایشان روشن شود که او حق است. آیا همین که پروردگارت در همه جا حاضر است برایشان کافی نیست؟! آگاه باش که آنها در مورد دیدار پروردگارشان در شک‌اند، آگاه باش که او بر هر چیزی احاطه دارد!^(۵۳)

۱. آگاهی خداوند و قوانین علمی او در همه جا و همه چیز جاری است، و هر پدیده‌ای طبق قوانین علمی او حرکت می‌کند.

سورة الشورى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ① عَسَقَ ② كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
 اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ③ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
 وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي
 الْأَرْضِ ⑤ إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ⑥ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ
 ⑦ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ
 حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لِأَرْبَابِ فِيهِ فِرْقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفِرْقٌ فِي
 السَّعِيرِ ⑧ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِنْ يُدْخِلُ مَنْ
 يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ⑨ أَمْ
 اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَأَلَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتِ
 وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑩ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ
 إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ⑪

سوره شوری

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿۱﴾ عسق ﴿۲﴾ خداوند حکیم و قدرتمند این چنین بر تو و بر پیامبران قبل از تو وحی می‌کند! ﴿۳﴾ آن چه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست و او بلند مرتبه و بزرگ است ﴿۴﴾ نزدیک است که آسمان‌ها [به خاطر انکار حقایق] از فرازشان متلاشی شوند! حال آن که فرشتگان پیوسته تسبیح و ستایش پروردگارش را به جای می‌آورند و برای ساکنان زمین طلب مغفرت می‌کنند! بدانید که خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۵﴾ کسانی که به جای خداوند تکیه گاه‌های دیگری بر می‌گزینند، خداوند تمامی عملکردشان را ثبت می‌کند! و تو وکیل آنها نیستی ﴿۶﴾ و این قرآنی فصیح و گویا را بر تو وحی کردیم تا اهل ام القری^۱ و تمام کسانی که در اطراف آن هستند [نسبت به دستاوردشان] هشداردهی و آنها را از روزی که همه خلائق جمع خواهند شد و هیچ شکی در وجود آن نیست بیم دهی! همان روزی که عده‌ای در بهشتند و عده‌ای در آتش دوزخ! ﴿۷﴾ اگر خدا می‌خواست همه شما را امت واحدی قرار می‌داد. اما هر که را صلاح بداند مشمول رحمتش می‌کند حال آنکه ظالمان هیچ یار و یآوری نخواهند داشت ﴿۸﴾ آیا تکیه‌گاه‌هایی به جز خداوند اختیار کرده‌اند؟! الله ولی^۲ و تکیه‌گاه است. اوست که مرده را زندگی می‌بخشد و اوست که بر هر کاری تواناست ﴿۹﴾ در هر چه که اختلاف کنید حکم آن نزد خداوند است. این الله پروردگار من است، بر او توکل می‌کنم و روی سوی او می‌آورم ﴿۱۰﴾

۱. مادر همه شهرها؛ مکه مکرمه جایی که خدا خانه داشته باشد، اصل است و قلب مؤمن نیز اصل است، چه عرش رحمان است.

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ شَرَعَ
لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا
وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ
يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُوا
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْثَانَا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ
مِنَ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا
الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾ فَلِذَلِكَ
فَادْعُ وَاَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ
ءَاَمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ
اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلَكُمْ لَا حُجَّةَ
بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

او آفریننده آسمان‌ها و زمین است، او همسرانی از جنس خودتان برایتان آفریده است، هم‌چنین جفت‌هایی از انعام پدید آورده است^(۱۱) و بر شمار و تعدادتان می‌افزاید بدانید چیزی چون مثل او نیست و او شنوا و بیناست! ﴿۱۱﴾ کلیدهای آسمان و زمین در دست اوست، هر که را صلاح بداند روزی فراوان می‌دهد یا بر او تنگ می‌گیرد، زیرا او نسبت به همه چیز آگاه است! ﴿۱۲﴾ خداوند همان دینی را که به نوح سفارش کرده بود برای شما تشریح کرد. و آن چه به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش نمودیم اینست که: دین را به پا دارید (به آن عمل کنید) و در آن فرقه فرقه نشوید (در آن تفرقه ایجاد نکنید) بدانید پذیرفتن حقایقی که مشرکان را به آن دعوت می‌کنید برایشان سخت و سنگین است! و بدانید که خداوند هر که را صلاح بداند [برای انجام رسالت خود] بر می‌گزیند و هر که روی سوی او کند هدایت می‌نماید ﴿۱۳﴾ و آنها فرقه فرقه نشدند مگر بعد از آن که آگاهی به سراغشان آمده بود، و این تفرقه جویی به خاطر سرکشی از حق بود! و اگر قول و مهلت پروردگارت نبود که تا مدت معینی باشند، در میان آنها داوری می‌شد! [بدینسان حتی] کسانی که کتاب الهی را بعد از آنها به میراث برده‌اند درباره آن به شک و تردید افتاده‌اند! ﴿۱۴﴾ بدین سبب تو [مردم را به پذیرش حق] دعوت کن و در این راه استقامت بورز همان‌گونه که مأمور شده‌ای! و هرگز از خواهش‌های نفسانی آنها پیروی مکن و بگو: به هر کتابی که خدا نازل کرده ایمان دارم و دستور دارم میان شما عادلانه رفتار کنم. الله پروردگار ما و شماست، پس اعمال ما برای ما، اعمال شما نیز برای خودتان! هیچ خصوصیت شخصی میان ما نیست. بدانید که خداوند همه ما را جمع خواهد کرد و سرنوشت‌ها به سوی او ختم می‌شود ﴿۱۵﴾

۱. قبلاً گفته شد که اهل معنا، در وجهی انعام را کالبدها دانسته‌اند.

وَالَّذِينَ يَحْمِلُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ وَحُجَّتْ لَهُمْ
 دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ
 ﴿١٦﴾ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
 لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ
 أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾
 اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ
 ﴿١٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
 كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَالَهُ فِي الْآخِرَةِ
 مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ
 مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ
 وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ
 مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ
 مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

کسانی که در مورد خدا مجادله می‌کنند، آن هم بعد از آن که دعوت او را اجابت کرده‌اند، حجت‌شان نزد خدا باطل و بی‌اساس است! غضب الهی شامل حالشان شده و برایشان عذاب سختی مهیاست! ﴿۱۶﴾ این خداست که کتاب را بر اساس حق و میزان نازل کرده است. و تو چه دانی شاید قیامت نزدیک باشد! ﴿۱۷﴾ آنها که به قیامت ایمان ندارند در مورد آن شتاب می‌کنند! اما آنها که ایمان آورده‌اند پیوسته با هراس مراقب آن هستند و می‌دانند که حق است. بدانید آنان که در وجود قیامت در تردیدند در گمراهی عمیقی گرفتارند! ﴿۱۸﴾ خداوند نسبت به بندگانش مهربان است، هر که را بخواهد روزی می‌دهد و او قدرتمند و پیروز است ﴿۱۹﴾ هر کس کشت و زراعت آخرت را بخواهد بر محصولش می‌افزاییم [و برکت می‌دهیم] و هر کس فقط کشت این دنیا را بخواهد از آن به او عطا می‌کنیم، اما دیگر در آخرت نصیبی نخواهد داشت! ﴿۲۰﴾ آیا آنها معبودانی دارند که بی‌اذن خدا برایشان دین و آیینی ترتیب داده‌اند؟! بدانید اگر قول فضل و کرم الهی نبود کارشان تمام بود! و بی‌شک برای ظالمان عذابی دردناک است ﴿۲۱﴾ ظالمان را می‌بینی که از دستاوردها بی‌مناکند. حال آن که از هم اکنون در کیفر دستاوردها گرفتارند! اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان نیک و شایسته است در باغ‌های بهشتند، و هر چه بخواهند در محضر پروردگارشان مهیاست، و این همان فضل و کرم بزرگ است! ﴿۲۲﴾

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ
 حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ
 افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشِئِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ
 الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾
 وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
 وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ ؕ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ
 شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾ * وَلَوْ سَـَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ
 وَلَٰكِن يُنزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ
 الَّذِي يُنزِلُ الْغَيْثَ مِن بَعْدِ مَا قَطُرُوا وَيَنشُرُ رَحْمَتَهُ ؕ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ
 ﴿٢٨﴾ وَمِن ءَايَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَابَّةٍ
 وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذْ يَأْتِيهِمْ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ وَمَا أَصَابَكُمْ مِّن مُّصِيبَةٍ فِيمَا
 كَسَبْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ
 فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

اینست آن چیزی که خداوند به بندگانش مژده می‌دهد. همان کسانی که ایمان آورده و عملکردی نیک و شایسته دارند. بگو: من به خاطر انجام رسالتم از شما مزدی نمی‌خواهم جز دوست داشتن خویشاوندان!^(۲۳) بدانید هر کس کار نیکی انجام دهد به پاداش نیک آن می‌افزاییم زیرا خداوند آمرزنده و قدرشناس است ﴿۲۳﴾ یا می‌گویند که پیامبر بر خداوند دروغ می‌بندد در حالی که [اگر چنین بود] خداوند قلب تو را چنانچه بخواهد مهر می‌زد! و خدا باطل را محو می‌کرد و حق را با کلماتش استوار می‌ساخت. زیرا او به آن چه در سینه‌ها می‌گذرد آگاهی کامل دارد ﴿۲۴﴾ او کسی است که توبهٔ بندگانش را می‌پذیرد و از بدی‌ها در می‌گذرد. بدانید که خداوند از عملکردتان آگاه است! ﴿۲۵﴾ خداوند دعای اهل ایمان و عمل صالح را اجابت می‌نماید و از فضل و کرم خویش بر پاداش آنها می‌افزاید، حال آن که کافران در عذاب سختی گرفتارند! ﴿۲۶﴾ اگر خدا روزی بندگانش را بیافزاید در زمین فساد و تباهی به راه می‌اندازند. برای همین آن چه را بخواهد به اندازه نازل می‌کند. زیرا او به احوال بندگانش آگاه و بیناست! ﴿۲۷﴾ او کسی است که باران را بعد از آن که مایوس شده‌اند نازل می‌کند! و رحمتش را منتشر می‌سازد زیرا او سرپرستی درخور ستایش است! ﴿۲۸﴾ آفرینش آسمان‌ها و زمین و جنبنده‌های مختلفی که در آنها پراکنده است از نشانه‌های اوست. و او هرگاه بخواهد قادر بر جمع‌آوری آنهاست ﴿۲۹﴾ هر مصیبتی که به شما وارد شود به خاطر دستاورد خودتان است هر چند که از بسیاری در می‌گذرد! ﴿۳۰﴾ شما هرگز نمی‌توانید در روی زمین از قدرت الهی فرار کنید و غیر از خداوند برای شما هیچ یار و یاور و وجود ندارد ﴿۳۱﴾

۱. خویشاوندان بنا به قول جمعی از مفسران، علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم‌السلام است. به تعبیری، کسانی که در یک طبقه روحی به سر می‌برند، خویشاوند محسوب می‌شوند.

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ ﴿٣٢﴾ إِنْ يَشَاءُ يُسَكِّنِ الرِّيحَ
 فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ ؕ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
 ﴿٣٣﴾ أَوْ يُوقِفَهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾ وَيَعْلَمَ الَّذِينَ
 يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٣٥﴾ فَمَا أُوْتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَمَسَّعُوا
 الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَنْتُمْ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَيْبِهِمْ
 يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾ وَالَّذِينَ يَحْتَسِبُونَ كِبَارًا لِلْآثِرِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا
 غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
 وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ
 الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾ وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا
 وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَلَمَنْ أَنْتَصَرَ
 بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى
 الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ أُولَئِكَ
 لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ
 الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وِليٍّ مَنْ بَعْدَهُ ؕ وَتَرَى
 الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

از نشانه‌های او کشتی‌هایی است که چون کوه در آب‌ها روانند! ﴿۳۲﴾ اگر بخواهد باد را از حرکت باز می‌دارد تا کشتی‌ها بر روی آب از حرکت باز بمانند! در همه اینها برای هر صبور و شکرگزاری نشانه‌هایی است! ﴿۳۳﴾ اگر بخواهد، کشتی‌ها را به خاطر دستاورد سرنشینانش غرق می‌نماید، اما در عین حال از بسیاری گذشت می‌کند! ﴿۳۴﴾ تا کسانی که در آیات و نشانه‌های ما مجادله می‌کنند بفهمند که هیچ پناهی ندارند! ﴿۳۵﴾ آن چیزی که به شما عطا شده متاع اندک زندگی دنیا است، اما آن چه نزد خداوند است برای اهل ایمانی که بر پروردگارشان توکل می‌کنند بهتر و پایدارتر است! ﴿۳۶﴾ همان کسانی که از گناهان بزرگ و زشتی‌ها اجتناب می‌کنند و هنگامی که خشمگین می‌شوند عفو می‌کنند! ﴿۳۷﴾ هم آنانی که دعوت پروردگارشان را اجابت کرده و نماز به پا می‌دارند و کارهایشان با مشورت یکدیگر حل و فصل می‌شود. از آن چه روزی‌شان کرده‌ایم دیگران را بهره‌مند می‌سازند! ﴿۳۸﴾ همان کسانی که وقتی ستمی بر آنها رود بی‌شک غلبه می‌یابند! ﴿۳۹﴾ بدانید که جزای بدی همانند آن بدی است، اما اگر کسی عفو کند و اقدام به اصلاح نماید پاداشش بر عهده خداوند است، بدانید خداوند ظالمان را دوست ندارد! ﴿۴۰﴾ بر کسی که پس از مظلوم واقع شدنش، غلبه نماید ایرادی نیست! ﴿۴۱﴾ بلکه ایراد بر کسانی است که به مردم ظلم می‌کنند و به ناحق در روی زمین سرکشی می‌نمایند. بدانید آنها گرفتار عذابی دردناکند! ﴿۴۲﴾ اما کسی که صبر کند و عفو نماید، کار او، از کارهای پرازش و بزرگ است! ﴿۴۳﴾ هر کس را خداوند در گمراهی گذارد هیچ یآوری غیر از خدا نخواهد داشت. و خواهی دید وقتی ظالمان، عذاب الهی را مشاهده کنند می‌گویند: آیا راهی برای بازگشت و جبران کردن وجود دارد؟! ﴿۴۴﴾

۱. قصاص با آنکه مجاز شمرده شده است لکن بهترین راه نیست و این نکته با استناد به معنای «و جزاء سیئة سیئة مثلها» مشهود است. لذا قرآن، راه عفو و جبران نمودن را پیشنهاد می‌کند. یادمان باشد که شیوة قرآن تبعیت از «بهترین» است. «و اتبعوا أحسن ما أنزل الیکم من ربکم». (همواره از بهترین آنچه که از سوی پروردگارتان نازل شده، پیروی نمایید) بهترین سخن، بهترین رفتار، بهترین بخشش ...

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ الذَّلِيلِ يَنْظُرُونَ
 مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ
 خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ
 فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٤٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾ اسْتَجِيبُوا
 لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ، مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ
 مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾ فَإِنِ اعْرَضُوا
 فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِذْ أَلَّا الْبَلْغُ وَإِنَّا إِذَا
 أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِن تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ
 بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾ لِلَّهِ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنثًا
 وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذَّكَورَ ﴿٤٩﴾ أَوْ يُرَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنثًا
 وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾ وَمَا كَانَ
 لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ
 رَسُولًا فَيُوحِيَ بآذنيه مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ﴿٥١﴾

و آنها را می‌بینی که در معرض آتش قرار می‌گیرند در حالی که از فرط ذلت و حقارت خاشعند و زیرچشمی به آن نگاه می‌کنند! و اهل ایمان گویند: زیانکاران کسانی هستند که در روز قیامت به خود و اهلیشان زیان رسانده‌اند! بدانید که ظالمان در عذابی جاودانی به سر می‌برند! ﴿۴۵﴾ آنها به جز خدا هیچ دوست و تکیه‌گاهی ندارند تا یاریشان کند. بدانید خداوند هر کس را در گمراهی گذارد هیچ راه نجاتی نخواهد داشت ﴿۴۶﴾ دعوت پروردگارتان را اجابت کنید قبل از آن که روزی بیاید که از جانب خدا بازگشتی نداشته باشد! در آن روز دیگر نه پناهی خواهید داشت و نه مدافعی! ﴿۴۷﴾ چنانچه روی برگرداندند بدان که تو را به عنوان نگهبان آنها نفرستاده‌ایم! وظیفه تو فقط ابلاغ است! هنگامی که به انسان از رحمت خودمان بچشانیم خوشحال می‌شود، و هنگامی که به خاطر دستاوردش مصیبتی بر او وارد آید انسان بسیار ناسپاس است! ﴿۴۸﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن خداست، هرچه بخواهد خلق می‌کند به هر که صلاح بداند دختر می‌بخشد و به هر که صلاح بداند پسر عطا می‌کند ﴿۴۹﴾ و یا هم پسر می‌دهد و هم دختر. و هر که را صلاح بداند عقیم می‌گرداند، و او بر همه امور تواناست ﴿۵۰﴾ سزاوار هیچ انسانی نیست که خداوند با او سخن بگوید مگر از طریق وحی یا از ورای حجاب و یا به اذن خدا، به واسطهٔ رسولی آن چه را که بخواهد وحی می‌نماید. زیرا او بلند مرتبه و حکیم است ﴿۵۱﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
 وَلَا الْإِيمَانُ وَلَٰكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا
 وَإِنَّا لَنَهْدِيهِ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ
 مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

سورة الزخرف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا
 لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدِينَا
 لَعَلِيَّ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا
 أَن كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِن نَّبِيِّ فِي
 الْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ
 ﴿٧﴾ فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَىٰ مَثَلُ الْأَوَّلِينَ
 ﴿٨﴾ وَلِيَن سَأَلْتَهُم مِّن خَآقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لِيَقُولَنَّ
 خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
 مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُم فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

و این چنین روحی را از امر خود بر تو افکندیم^(۱) حال آن که تو پیش از این نمی‌دانستی که کتاب چیست و ایمان کدام است! ولی ما آن را نوری قرار دادیم تا به واسطه آن هر کس از بندگانمان را که صلاح بدانیم راهنمایی کنیم، بدان که تو مردم را به سوی راه راست و درست هدایت می‌کنی^(۲) راه خدایی که آن چه در آسمان‌ها و آن چه در زمین است از آن اوست، بدان که همه امور به خدا باز می‌گردد^(۳)

سوره زخرف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم^(۱) قسم به این کتاب بیان کننده حقایق^(۲) ما این قرآن را فصیح و گویا قرار دادیم تا در آن تعقل کنید^(۳) و آن درام الکتاب^(۴)، نزد ماست و بی‌شک بلند مرتبه و حکیم است^(۵) آیا این قرآن پندآموز را از شما دریغ کنیم به خاطر آن که مردمی هدردهنده نعمات الهی هستید؟!^(۶) چه بسیارند پیامبرانی که برای پیشینیان فرستادیم^(۷) هر پیامبری که به سراغ‌شان رفت فقط او را تمسخر کردند!^(۸) سرانجام کسانی را که نیرومندتر از اینان بودند هلاک کردیم و بدینسان ماجرای پیشینیان گذشت^(۹) چنانچه از آنها بپرسی چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفرید؟ بی‌شک گویند: همه آنها را خدای قدرتمند و آگاه آفریده است!^(۱۰) همان خدایی که زمین را بستر شما قرار داد و در آن راه‌هایی ایجاد کرد، امید آنکه راه یابید!^(۱۱)

۱. این روح نورانی از مرتبت و کیفیت دیگر است. سرشار از نور آگاهی و معرفت است. آنکه به او این روح عطا می‌شود، نسبت به کتاب و ایمان، معرفت یافته و هدایت شده است. لذا مفاهیم آیات خدا را، باید از کسانی دریافت نمود که از چنین روحی برخوردار شده‌اند.
 ۲. ام الکتاب: مادر کتاب‌ها، کتاب مرجع، لوح محفوظ الهی.

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا
 كَذَلِكَ نُخْرِجُونَ ﴿١١﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
 لَكُمْ مِنَ الْأَنْفَالِكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْضَوْنَ ﴿١٢﴾ لَتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ
 ثُمَّ تَذْكُرُونَ نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ
 الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
 لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُوا اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنْ الْإِنْسَانَ
 لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَمْ اخْتَدَمُوا مِمَّا يَخْلُقُ بِنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ
 بِالْبَنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا
 ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾ أَوْ مَنْ يَنْشَأُ فِي
 الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ
 الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنثًا أَشْهَدُوا خَلَقَهُمْ سَتُكْتَبُ
 شَهَادَتُهُمْ وَيَسْأَلُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ
 مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ إِلَّا يُخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ آتَيْنَاهُم
 كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾ بَلْ قَالُوا إِنَّا
 وَجَدْنَاهُ آبَاءَ نَاعِلٍ وَآئِمَّةً وَآنَاءَ عَلِيٍّ أَثَرِهِمْ مَهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

همان کسی که از آسمان آبی به اندازه نازل کرد تا به واسطه آن سرزمین مرده را زنده گردانیم! همین گونه نیز [زنده از قبرها] خارج خواهید شد! ﴿۱۱﴾ کسی که همه جفت‌ها را بیافرید و برای شما مرکب‌هایی از فلک و انعام ساخت تا بر آنها سوار شوید! ﴿۱۲﴾ چون بر پشت آنها قرار گرفتید نعمت‌های پروردگارتان را یاد کنید و بگویید: منزه است خدایی که این [نعمت را] در اختیار ما گذاشت، حال آن که ما توانایی خلق چنین چیزهایی را نداشتیم! ﴿۱۳﴾ و ما به سوی پروردگاران باز می‌گردیم ﴿۱۴﴾ آنها برای خداوند از میان بندگان فرزندى قائل شدند! به راستی انسان یک ناسپاس واقعی است ﴿۱۵﴾ آیا [خداوند] از میان مخلوقاتش دختران را برای خود اختیار کرده و پسران را برای شما برگزیده است؟! ﴿۱۶﴾ و چون به یکی از آنها تولد همان چیزی را که به خدا نسبت می‌دهد مژده دهند [از خجالت] رویش سیاه شده و وجودش را خشم فرا می‌گیرد! ﴿۱۷﴾ آیا کسی که در زینت و آرایش پرورش یافته و هنگام جنگ و جدال ناپیداست [از آن خداست]؟! ﴿۱۸﴾ آنها فرشتگان را که بندگان خدای رحمان هستند دختران پنداشته‌اند! آیا شاهد خلق آنها بوده‌اند؟! گواهی آنان نوشته می‌شود و در مورد آن بازخواست خواهند شد! ﴿۱۹﴾ گفتند: اگر خدای رحمان می‌خواست ما آنها را پرستش نمی‌کردیم. آنها ناآگاهند و سخنی جز به دروغ نمی‌گویند ﴿۲۰﴾ شاید هم کتابی پیش از این برایشان آورده‌ایم و آنها به آن متمسک شده‌اند؟! ﴿۲۱﴾ این‌گونه نیست! آنها می‌گویند ما پدرانمان را بر آیینی یافته‌ایم و از آثار آنها راهنمایی می‌گیریم! ﴿۲۲﴾

۱. اهل معنا می‌دانند که فلک (کشتی) و انعام (چهارپایان)، دو وسیله‌اند که سالک را در سلوکش در عوالم معنا مساعدت می‌نمایند. یکی بحری و دیگری بزمی. راهنمای بحری را حضرت خضر علیه السلام و راهنمای بزمی را حضرت الیاس علیه السلام دانسته‌اند. بدینسان سالکان را تا «و انا الی ربنا المتقلبون» (آیه ۱۴) یاری می‌دهند. از این رو دو کلمه در اینجا ترجمه نشدند تا قرآن خوان با وجه دیگری آشنا گردد.

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا
 إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾
 * قُلْ أَوْ لَوْ جِئْتُكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ
 قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٤﴾ فَأَنْتَقِمْنَا مِنْهُمْ فَانظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٢٥﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ
 إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ
 ﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾ بَلْ
 مَتَّعْتُ هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٢٩﴾
 وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالُوا
 لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾ أَهَمْ
 يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ
 بَعْضًا سَخِرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٢﴾ وَلَوْلَا
 أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ
 لِيُوتِيَهُمْ سُقْفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٣﴾

بدینسان، ما هیچ پیامبر هشداردهنده‌ای را قبل از تو به سرزمینی نفرستادیم مگر آن که نازپرورده‌هایشان گفتند: ما پدرانمان را بر آیینی یافته‌ایم و فقط به آثار آنها اقتدا می‌کنیم! ﴿۲۳﴾ [پیامبر] گفت: آیا اگر من آیین بهتر و هدایت بخش‌تر از آن چه نزد پدرانتان یافته‌اید بیاورم [باز هم حقایق را انکار می‌کنید؟!]. گفتند: ما نسبت به آن چه شما آورده‌اید کافریم! ﴿۲۴﴾ پس ما نیز از آنها انتقام گرفتیم. بنگر عاقبت تکذیب‌کنندگان چگونه بود! ﴿۲۵﴾ و [به یاد آر] هنگامی که ابراهیم به پدر و قومش گفت: من از آن چه شما می‌پرستید بیزارم! ﴿۲۶﴾ فقط آن خدایی را که مرا آفریده است [می‌پرستم] و همو نیز مرا [به راه نجات] هدایت خواهد کرد ﴿۲۷﴾ بدینسان ابراهیم کلمهٔ توحید را یک کلمهٔ جاودان در أعقاب و فرزندان خود به جا گذاشت، تا همواره به سوی خدا باز گردند ﴿۲۸﴾ لکن، اینها و پدرانشان را از نعمت‌های زندگی بهره‌مند کردم تا آن‌گاه حق و پیامبر روشنگر به سراغشان آمد ﴿۲۹﴾ و هنگامی که حق بر آنها آشکار شد گفتند: این سحر و جادوست و ما آن را انکار می‌کنیم! ﴿۳۰﴾ و گفتند چرا این قرآن بر بزرگ مرد از این دو قریه (مکه و طائف) نازل نشده است؟! ﴿۳۱﴾ آیا مگر آنها تقسیم‌کنندهٔ رحمت پروردگارت هستند؟! ما معیشت و رحمت الهی را در زندگی دنیا بین آنها تقسیم می‌کنیم و بعضی را بر بعضی دیگر [به درجاتی] برتری می‌بخشیم تا برخی، برخی دیگر را به خدمت گیرند [و کارها پیش برود]. بدان که رحمت پروردگارت از آن چه جمع می‌کنند بهتر است! ﴿۳۲﴾ اگر مردم تبدیل به یک امت واحد [گمراه] نمی‌شدند ما برای خانه‌های کسانی که به خدای رحمان کافرند سقفی از نقره و پلکان‌هایی قرار می‌دادیم تا از آن بالا روند! ﴿۳۳﴾

وَبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرُورًا عَلَيْهَا يُتَكَهَوْنَ ﴿٣٤﴾ وَزُخْرُفًا وَإِنْ
 كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَعَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ
 لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِضْ لَهُ شَيْطَانًا
 فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
 أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
 بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ
 إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ
 الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾ فَمَا مَّا
 نَدَّهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾ أَوَلَيْدُنَا الَّذِي
 وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ
 إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ
 وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسَعَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
 أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ ءَالِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

و برای خانه‌هایشان درها و تخت‌هایی قرار می‌دادیم که بر آن تکیه کنند! ﴿۳۴﴾

هم چنین انواع زیورآلات را عطایشان می‌کردیم. اما تمام اینها متاع ناچیز زندگی دنیاست، حال آن که حیات جاودان در محضر پروردگارت خاص کسانی است که حرمت خداوند را نگاه می‌دارند! ﴿۳۵﴾ هر کس از یاد خدای رحمان روی بگرداند شیطانی را به سویش می‌فرستیم که همواره قرینش باشد! ﴿۳۶﴾ و آن شیاطین، آنها را از راه نجات‌بخش الهی باز می‌دارند در حالی که می‌پندارند هدایت شده‌اند! ﴿۳۷﴾

تا آن هنگام که نزد ما بیاید و گوید: کاش بین من و تو فاصله مشرق تا مغرب وجود داشت! حقیقتاً چه بد همنشینی هستی! ﴿۳۸﴾ امروز این حرف‌ها برایتان سودی ندارد زیرا ظلم کرده‌اید و همه‌تان در عذاب شریک یکدیگرید! ﴿۳۹﴾ آیا تو می‌توانی سخت را به گوش ناشنویان برسانی، یا نابینایان و کسانی را که در گمراهی آشکاری به سر می‌برند هدایت نمایی؟! ﴿۴۰﴾ هرگاه تو را از میان آنها بتیریم قطعاً از آنها انتقام می‌گیریم ﴿۴۱﴾ و یا اگر عذابی را که به آنها وعده داده‌ایم [در زمان حیات] به تو نشان دهیم، باز ما بر آنها قادریم! ﴿۴۲﴾ آن چه را به تو وحی شده است محکم بگیر که تو بر راه راست و درستی! ﴿۴۳﴾ قرآن مایه پند تو و قوم تو است و به زودی همگی بازخواست خواهید شد! ﴿۴۴﴾ از پیامبرانی که قبل از تو فرستاده‌ایم بپرس: آیا ما به جز خدای رحمان، خدایان دیگری را برای پرستش آنان قرار داده بودیم؟! ﴿۴۵﴾ ما موسی را با آیات‌مان به سوی فرعون و اشراف قومش فرستادیم، و [موسی] گفت: من پیامبر پروردگار جهان‌انم! ﴿۴۶﴾ و هنگامی که آیات ما را برایشان آورد به ناگاه همه از آن به خنده افتادند! ﴿۴۷﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ
 بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا يَا أَيُّهُ السَّاحِرُ الْوَادِعُ لَنَا
 رَبَّنَا بِمَا عَاهَدَ عَلَيْكَ إِنَّا لَمْ نَهْتَدُوتَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا
 عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ
 قَالَ يَا قَوْمِ أَوَلَمْ يَأْتِكُمْ آيَاتِي الْأُنثُرُ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ
 وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَا أَلْقَى عَلَيْهِ آسُورَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ
 مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَحَفَّ قَوْمَهُ
 فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّا آسَفُونَا
 انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَا هُمُ
 سَلَفًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا
 إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوا يَا أَلِهُنَا خَيْرٌ أَمْ
 هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ هُوَ
 إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾
 وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

هر آیه و معجزه‌ای که به آنها نشان دادیم از معجزه دیگر بزرگ‌تر بود. حتی آنها را گرفتار بلا کردیم شاید [از انحراف] باز گردند! ﴿۴۸﴾ [هنگامی که گرفتار بلا شدند] گفتند: ای جادوگر! بنا بر عهدی که خدا با تو دارد پروردگارت را به خاطر ما دعا کن [تا بلاها رفع شود]، و قطعاً ما هدایت یافتگانیم! ﴿۴۹﴾ اما چون بلا را از آنها برداشتیم پیمان خود را شکستند! ﴿۵۰﴾ فرعون قوم خود را ندا داد و گفت: آیا این سرزمین مصر و نهرهای جاری در آن از آن من نیست؟! مگر نمی‌بینید؟! ﴿۵۱﴾ آیا من بهترم یا این مرد خوار و ذلیل که حتی درست حرف زدن را نمی‌داند؟! ﴿۵۲﴾ چرا دستبندهایی از طلا بردستانش نیست؟! و یا فرشتگانی همراه او نیامده‌اند؟! ﴿۵۳﴾ فرعون چون قوم خود را کم ارزش کرد از او اطاعت کردند! زیرا آنها قومی زشت‌کار و بدسیرت‌اند ﴿۵۴﴾ چون [با نپذیرفتن حق] ما را از خود ناامید ساختند ^(۱) از آنها انتقام گرفتیم و همه‌شان را غرق نمودیم ﴿۵۵﴾ و آنها را جزو اولین درس عبرت‌های آیندگان قرار دادیم! ﴿۵۶﴾ چون ماجرای عیسی پسر مریم گفته شد قوم تو شادمانه سر و صدا به راه انداختند ^(۲) ﴿۵۷﴾ و گفتند: آیا خدایان ما بهتر است یا او (عیسی)؟! و این سخن را جز برای جدال با تو نگفتند، زیرا آنها مردمی ستیزه جویند ﴿۵۸﴾ او فقط بنده‌ای بود که نعمت عطایش کرده بودیم و او را الگوی بنی‌اسرائیل قرار دادیم ﴿۵۹﴾ بدانید اگر بخواهیم، فرشتگانی را به جای شما در زمین پدید می‌آوریم تا جانشین شما باشند! ﴿۶۰﴾

۱. گویی در اینجا فرشتگانی که مأمور به امر بوده‌اند انتظار دیگری داشتند که این جمع از بشر، انتظار آنان را برآورده نکرده‌اند.

۲. مشرکان هنگامی که شنیدند عده‌ای از پیروان مسیح، او را به عنوان خدا فرض کرده‌اند شادمان شدند و گفتند: اگر این طور باشد خدایان ما که از او بهتر هستند!

وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرَنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ
 مُسْتَقِيمٌ ﴿١١﴾ وَلَا يَصِدَّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ
 ﴿١٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ
 وَلَا يُبَيِّنُ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 ﴿١٣﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
 ﴿١٤﴾ فَأَخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا
 مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْيَوْمِ ﴿١٥﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ
 تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٦﴾ الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ
 بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿١٧﴾ يَعْبَادِ لِأَخْوَفٍ
 عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِآيَاتِنَا
 وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿١٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
 تُخْبَرُونَ ﴿٢٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
 وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ
 تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٣﴾

او (مسیح) نشانه فرا رسیدن رستاخیز است. هرگز در آن تردید نکنید و از من
 تبعیت کنید که راه راست و درست همین است! ﴿٦١﴾ و شیطان شما را [از راه
 نجات و آرامش الهی] باز ندارد که او برای شما یک دشمن واقعی است! ﴿٦٢﴾
 هنگامی که عیسی با دلایل روشنی آمد، گفت: من برای شما حکمت آورده‌ام تا
 پاره‌ای از آن چیزهایی را که در آن اختلاف می‌کنید بیان نمایم پس حرمت او امر
 الهی را نگاه دارید و از من اطاعت کنید! ﴿٦٣﴾ الله پروردگار من و شماست، پس او
 را بپرستید که این راه راست و درست است! ﴿٦٤﴾ اما گروه‌ها در بین خود اختلاف
 کردند! پس وای به حال ظالمان از عذاب آن روز دردناک! ﴿٦٥﴾ آیا جز این انتظار
 دارند که قیامت ناگهان به سراغشان آید در حالی که نمی‌فهمند! ﴿٦٦﴾ در آن روز
 به جز کسانی که حرمت خدا را نگاه داشتند، همه دوستان، دشمنان یکدیگر
 خواهند بود! ﴿٦٧﴾ ای بندگان من! امروز هیچ ترسی بر شما نیست و هیچ اندوهی
 در شما راه ندارد! ﴿٦٨﴾ همان بندگان که به آیات ما ایمان دارند و سراپا تسلیم
 حق‌اند! ﴿٦٩﴾ شما و همسرانتان شادمانه به بهشت داخل شوید! ﴿٧٠﴾ ظرف‌ها و
 جام‌های زرین را در اطراف آنها می‌گردانند و در بهشت آن چه که دل بخواهد و
 چشم از آن لذت ببرد موجود است و شما در آن جاودانه خواهید بود! ﴿٧١﴾ این
 همان بهشتی است که شما به پاس عملکرد خوب‌تان به ارث بردید! ﴿٧٢﴾ در آنجا
 برای شما میوه‌های فراوانی است که از آن بهره‌مند می‌شوید! ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفْتَرَعَنَّهُمْ وَهُمْ
 فِيهِ مُبْسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾
 وَنَادُوا وَيَمْلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَكِينُونَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ
 جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرُكُمْ لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا
 فَإِنَّا مُتَرِمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ
 وَرُسُلْنَا الَّذِينَ يَكْتُوبُونَ ﴿٨٠﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ
 الْعَبِيدِينَ ﴿٨١﴾ سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ
 عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٨٢﴾ فَذَرَهُمْ يَحْضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلْقُوا يَوْمَهُمُ
 الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٨٣﴾ وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ
 إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾ وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾
 وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَعَةَ إِلَّا
 مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ
 لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ وَقِيلَ لَهُ يَرْبِّ رَبِّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ
 لَا يُوْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ فَأَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلِّمْ وَسَلِّمْ فَيَسْأَلُونَ ﴿٨٩﴾

اما مجرمان در عذاب جهنم جاودانند ﴿۷۴﴾ عذابشان تخفیف نمی‌یابد و سراپا
 م‌آیوسند ﴿۷۵﴾ [بدانید] ما به آنها ظلم نکردیم بلکه آنها خود به خویشتن ظلم
 روا داشتند ﴿۷۶﴾ در آنجا فریاد زنند: ای مالک جهنم! کاش پروردگار تو ما را بکشد!
 و جواب دهد: [نه!] شما در این جا ماندنی هستید! ﴿۷۷﴾ [یادتان می‌آید!] حق را
 برایتان آوردیم اما اکثر شما از حق کراهت داشتید! ﴿۷۸﴾ [بدانید] که آنها بر اندیشه
 باطل خود پای فشردند، ما نیز بر اراده حق محکم بودیم! ﴿۷۹﴾ آنها می‌پنداشتند
 ما اسرار و نجواهاشان را نمی‌شنویم! حال آن که رسولان ما نزد آنها همه چیز را
 می‌نوشتند ﴿۸۰﴾ بگو: اگر خدای رحمان فرزندی می‌داشت من اولین کسی بودم
 که مطیع او می‌شدم! ﴿۸۱﴾ اما منزه است پروردگار آسمان‌ها و زمین همان پروردگار
 عرش، از تهمت‌هایی که می‌زنند! ﴿۸۲﴾ اکنون رهایشان کن تا در افکار باطل
 خویش فرو روند و سرگرم باشند، تا روزی را که به آنها وعده داده شده ملاقات
 نمایند! ﴿۸۳﴾ او کسی است که در آسمان، خدا و در زمین نیز خداست. اوست
 خدای حکیم و دانا! ﴿۸۴﴾ با برکت و بزرگ است خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و
 زمین و آن‌چه میان آنهاست از آن اوست! آگاهی از زمان وقوع قیامت نزد اوست
 و همه شما به سوی او باز می‌گردید ﴿۸۵﴾ کسانی که [مشرکین] به جای خداوند
 می‌خوانند، قادر به شفاعت کسی نیستند مگر کسانی که از روی علم و آگاهی
 به حق شهادت داده باشند! ﴿۸۶﴾ چنانچه از آنها سؤال کنی چه کسی آنها را
 آفریده است؟! بی‌شک خواهند گفت: الله! پس چگونه است که از حق منحرف
 می‌شوند؟! ﴿۸۷﴾ [چگونه] از دعای پیامبر که گفته است: پروردگارا! اینها مردمی
 هستند که به حقایق ایمان نمی‌آورند، [عاقف می‌شوند]؟! ﴿۸۸﴾ تو از آنها در گذر و
 فقط بگو: سلام! به زودی حقایق را خواهند فهمید! ﴿۸۹﴾

۱. حتی اگر کسی بدون علم و آگاهی به صورت اتفاقی به حق گواهی یا به حق قضاوت کند ارزشی ندارد،
 گواهی و قضاوت به حق حتما باید منبعث از علم و آگاهی باشد.

سورة الذخان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمِّ ① وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ② إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَةٍ
 إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ③ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ كَرِيمٍ ④ أَمْرًا
 مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ⑤ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ
 السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑥ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
 إِن كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ⑦ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ
 وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ⑧ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ⑨
 فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ⑩ يَعشى النَّاسُ
 هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑪ رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ
 ⑫ أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ⑬ ثُمَّ
 تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَامَّرْ مَجْئُونَ ⑭ إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا
 إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ⑮ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ
 ⑯ * وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ
 ⑰ أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ⑱

سوره دخان

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿۱﴾ قسم به این کتاب بیان کننده حقایق ﴿۲﴾ که ما آن را در شبی مبارک نازل کردیم و ما هشداردهندگان حقیقی بودیم ﴿۳﴾ در آن شب هر کاری براساس حکمت تنظیم می‌گردد ﴿۴﴾ کار ماست و ما فرستنده بودیم! ﴿۵﴾ همه اینها رحمتی از جانب پروردگار توست زیرا او شنوا و آگاه است ﴿۶﴾ اوست پروردگار آسمان‌ها و زمین و آن چه میان آنهاست، اگر یقین داشته باشید! ﴿۷﴾ هیچ معبودی جز او نیست، زنده می‌کند و می‌میراند. پروردگار شما و پروردگار نیاکان شماست ﴿۸﴾ نه! آنها هنوز در شک خود سرگرم بازند! ﴿۹﴾ پس منتظر روزی باش که آسمان دود آشکاری ظاهر نماید! ﴿۱۰﴾ و مردم را فرا بگیرد! این همان عذاب دردناک است ﴿۱۱﴾ پروردگارا! عذاب را از ما برطرف کن که ایمان می‌آوریم! ﴿۱۲﴾ چگونه و از کجا متذکر می‌شوند در حالی که پیامبر آشکارا به سراغشان آمد؟! ﴿۱۳﴾ سپس از او روی برگرداندند و گفتند تعلیم یافته‌ای دیوانه است ﴿۱۴﴾ ما اندکی از عذاب را برطرف می‌کنیم اما بار دیگر شما [به شیوه پیشین] باز می‌گردید! ﴿۱۵﴾ در آن روز که قدرتمندانه آنها را گرفتار کنیم انتقام خواهیم گرفت ﴿۱۶﴾ قبل از آنها قوم فرعون را امتحان کردیم در حالی که پیامبری گرامی به سراغشان آمد ﴿۱۷﴾ [و گفت] بندگان خدا را به من تحویل دهید زیرا من برایتان پیامبری امین هستم! ﴿۱۸﴾

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾ وَإِنِّي عُدْتُ
 بِرَبِّي وَإِنَّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿١٢﴾ وَإِنْ لَمْ تَوْتَمُّوا لِي فَأَعْتَزِلُونِ ﴿١٣﴾
 فَدَعَا رَبَّهُ وَأَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ﴿١٤﴾ فَأَسْرِعْ بَعَادِي لِئَلَّا يَأْتِكُمْ
 مُتَّبِعُونَ ﴿١٥﴾ وَأَتْرِكْ الْبَحْرَ هَوًّا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُعْرِفُونَ ﴿١٦﴾ كَمْ
 تَرَكُوا مِنْ جَنَّتٍ وَعَيْوُنٍ ﴿١٧﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿١٨﴾ وَنَعْمَةٌ
 كَانُوا فِيهَا فَالِكِهِمْ ﴿١٩﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٠﴾ فَمَا
 بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ
 نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٢٢﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ
 كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ أَخْتَرْنَاهُمْ عَلَى عِلْمٍ عَلَيَّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٢٤﴾ وَعَآتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ ﴿٢٥﴾
 إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ
 بِمُنشَرِينَ ﴿٢٧﴾ فَأَتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾ أَهْمُ
 خَيْرًا قَوْمٌ تُبِعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
 مُجْرِمِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِلْعَيْنِ
 ﴿٣٠﴾ مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

و نسبت به خداوند تکبر و برتری جویی مکنید زیرا من دلیل روشنگری برایتان آورده‌ام! ﴿۱۹﴾ و اگر مرا [محکوم به] سنگسار کنید بدانید که من به پروردگار خود و شما پناه برده‌ام! ﴿۲۰﴾ و چنانچه به رسالت من ایمان نمی‌آورید از من کناره‌گیری کنید! ﴿۲۱﴾^(۱) سرانجام پروردگارش را دعا کرد که اینها قومی مجرمند! ﴿۲۲﴾ [پس گفتیم:] شبانه بندگانم را ببر تا آنها تعقیب‌تان کنند! ﴿۲۳﴾ دریا را در آرامش کامل پشت سر بگذار که آنها لشکری غرق‌شدنی هستند! ﴿۲۴﴾ آنها چه باغ‌ها و چشمه‌سارهایی از خود به جای گذاشتند! ﴿۲۵﴾ کشتزارها و قصرهای زیبا! ﴿۲۶﴾ و نعمت‌هایی که در آن [غرق] در شادمانی بودند! ﴿۲۷﴾ بدینسان همه آن نعمت‌ها را میراث مردم دیگر قرار دادیم! ﴿۲۸﴾ نه آسمان و نه زمین هیچ کدام بر آنها گریه نکردند! و هیچ مهلتی به آنها داده نشد! ﴿۲۹﴾ ما بنی‌اسرائیل را از عذاب خوارکننده رهان‌دیم! ﴿۳۰﴾ از [دست] فرعون، زیرا او برتری جوی و اسراف‌کار بود! ﴿۳۱﴾ ما آنها را آگاهانه برگزیدیم و بر مردم جهان برتری دادیم! ﴿۳۲﴾ و آیات و نشانه‌ها را به آنها دادیم حال آن که در همه آنها امتحانی آشکار بود! ﴿۳۳﴾ اینها می‌گویند: ﴿۳۴﴾ مرگ ما فقط همان مرگ اول است، و ما دوباره زنده نخواهیم شد! ﴿۳۵﴾ اگر راست می‌گویید پدرانمان را [به دنیا] بیاورید! ﴿۳۶﴾ آیا آنها بهترند یا قوم تَبَع^(۲) و کسانی که پیش از آنها بودند؟! ﴿۳۷﴾ ما آسمان‌ها و زمین و آن چه را میان آنهاست به بازیچه خلق نکردیم! ﴿۳۸﴾ ما آنها را جز به حق نیافریدیم هر چند اکثر مردم درک نمی‌کنند! ﴿۳۹﴾

۱. بگذار مردم ایمان بیاورند، زیرا ظلم به من و رسالت من، مساوی است با عذاب شما!

۲. در سرزمین یمن در جنوب عربستان پادشاهانی وجود داشتند که به آنها تَبَع (تابعه) می‌گفتند و دارای قدرت و نیروی فراوان بودند.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى
 عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ
 إِنَّهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ
 الْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْيِ
 الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾ خَذُوهُ فَأَعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ
 صَبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ
 أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ
 ﴿٥٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ
 ﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾
 كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ
 فَلَكَهَاءٍ أَمِينٍ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا
 الْمَوْتَ الْأُولَىٰ وَوَقَّهَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ فَضَلَّامِنَ
 رَبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ
 لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَأَرْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

روز جدایی [حق از باطل] میعادگاه همه آنهاست ﴿۴۰﴾ روزی که هیچ دوستی برای دوست خود نفعی ندارد و هیچ کدام آنها یاری نشوند! ﴿۴۱﴾ مگر کسی که مشمول رحمت الهی گردد، زیرا او قدرتمند و با رحمت است ﴿۴۲﴾ به راستی درخت زقوم غذای گناهکاران است ﴿۴۳﴾ همانند فلز مذاب در شکم‌ها غلیان می‌زند ﴿۴۴﴾ غلیانی چون آب سوزان ﴿۴۵﴾ این مجرم گناهکار را بگیرد و به میان آتش پرتاب کنی ﴿۴۶﴾ آن‌گاه بر سر او عذاب سوزان بریزد ﴿۴۷﴾ بچش که تو [همانی که می‌پنداشتی] قدرتمند و محترم هستی! ﴿۴۸﴾ این همان عذابی است که پیوسته در وجود آن تردید می‌کردید! ﴿۴۹﴾ اما حرمت نگاهداران حریم الهی در جای امنی هستند ﴿۵۰﴾ در باغ‌ها و چشمه‌سارها ﴿۵۱﴾ آنها لباس‌هایی از حریر نازک حریر ضخیم پوشیده و روبه‌روی یکدیگر می‌نشینند ﴿۵۲﴾ حال بهشتی‌یان این چنین است و آنها را با حوران بهشتی تزویج می‌دهیم ﴿۵۳﴾ هر میوه‌ای که بخواهند در اختیارشان است و آنها در امنیت کاملند ﴿۵۴﴾ در آنجا مزه هیچ مرگی را نمی‌چشند مگر همان مرگ اول [که در دنیا چشیدند] و خداوند آنها را از عذاب جهنم حفظ می‌نماید ﴿۵۵﴾ اینها فضل و رحمتی از جانب پروردگار توست و این همان پیروزی بزرگ است ﴿۵۶﴾ ما بیان رسالت را بر زبان تو آسان کردیم، امید آن که حقایق را بفهمند و پند بگیرند ﴿۵۷﴾ پس تو منتظر باش آنها نیز منتظرند! ﴿۵۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۝ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝ إِن فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّمُؤْمِنِينَ ۝ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَةٌ لِّقَوْمٍ
 يُوقِنُونَ ۝ وَأَخْتَلَفُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ
 مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ آيَةٌ لِّقَوْمٍ
 يَعْقِلُونَ ۝ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ
 اللَّهِ وَآيَاتِهِ يَوْمِنُونَ ۝ وَيَلُّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ۝ يَسْمَعُ آيَاتِ
 اللَّهِ تَتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يَصِرُ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
 ۝ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
 مُّهِينٌ ۝ مَن رَّأَيْتُمْ جَهَنَّمَ وَلَا يَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا
 وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ هَذَا
 هُدًىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُبَايِعُونَ رِبَّهُمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ۝
 اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا
 مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝

سوره جاثیه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿١﴾ این کتاب نازل شده از سوی خداوند قدرتمند و حکیم است ﴿٢﴾ در آسمان‌ها و زمین نشانه‌هایی برای اهل ایمان وجود دارد ﴿٣﴾ هم‌چنین در آفرینش شما و جنبندگانی که [در سراسر زمین] پراکنده‌اند نشانه‌هایی برای اهل یقین وجود دارد ﴿٤﴾ و نیز در اختلاف شب و روز و آن نعمتی را که خدا از آسمان نازل کرده تا به واسطه آن زمین مرده را حیات بخشد و نیز در وزش باده‌ها، نشانه‌هایی برای خردمندان وجود دارد ﴿٥﴾ اینها همه آیات و نشانه‌های خداست که بر تو به حق تلاوت می‌کنیم. پس بعد از خدا و آیاتش به کدام سخن می‌خواهند ایمان بیاورند؟! ﴿٦﴾ پس وای بر هر دروغگوی گناهکار! ﴿٧﴾ که پیوسته آیاتی را که برایش تلاوت می‌شود می‌شنود اما از روی تکبر اصرار بر مخالفت دارد! گویی اصلاً آیات را نشنیده است! این چنین کسی را به عذاب دردناک بشارت ده ﴿٨﴾ هرگاه به بعضی از آیات ما آگاهی یابند آن را به تمسخر می‌گیرند، [بدانید] برای آنها غذایی خوارکننده است ﴿٩﴾ پشت سر آنها جهنم است و دستاوردها هیچ به دردشان نخورد و کسانی را که به جای خدا به عنوان تکیه‌گاه برگزیدند هیچ نفعی به آنها نرساند و برای آنها غذایی بزرگ است ﴿١٠﴾ این قرآن هدایت است و کسانی که آیات پروردگارش را انکار می‌کنند عذابی سخت و دردناک دارند ﴿١١﴾ این خداست که دریا را در اختیار شما گذاشت تا کشتی‌ها به فرمان او جریان یابند و شما از فضل و کرمش [روزی خود را] جست و جو کنید، امید آن که شکرگزار نعمات الهی گردید ﴿١٢﴾ و آن چه در آسمان‌ها و آن چه در زمین است همه را از سوی خود در اختیار شما گذاشت. بدانید که در تمام اینها نشانه‌هایی برای اهل تفکر وجود دارد! ﴿١٣﴾

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
 قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۗ
 وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
 بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالتُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
 وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَءَاتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ ۗ
 فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِمَّن بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ
 يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
 ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ
 أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنكَ مِنَ اللَّهِ
 شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ
 ﴿١٩﴾ هَذَا بَصِيرَتِ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾
 أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
 مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
 وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

به اهل ایمان بگو: از آنهایی که به روزهای الهی^(۱) امید و اعتقادی ندارند در گذرند تا خود خدا، آن مردم را نسبت به دستاوردهایشان جزا دهد ﴿۱۴﴾ هر کس عملکرد خوب و مفیدی داشته باشد به سود خود اوست، و هر کس عملکرد بدی داشته باشد به زیان اوست. سرانجام همه شما به سوی پروردگارتان باز می‌گردید ﴿۱۵﴾

ما به بنی اسرائیل کتاب آسمانی و قدرت و نبوت عطا کردیم و از نعمت‌های پاکیزه روزی‌شان دادیم و آنها بر جهانیان برتری بخشیدیم ﴿۱۶﴾ و دلایل روشنی از امر خدا را عطایشان کردیم و آنها در آن اختلاف نکردند مگر آگاهانه و از روی ظلم و ستم! بدان که پروردگارت در روز قیامت میان آنها در مورد اختلاف‌شان داوری خواهد کرد ﴿۱۷﴾ آن‌گاه تو را بر راه و آیین حقی قرار دادیم، پس از آن تبعیت کن و از هوای نفسانی ناآگاهان پیروی منما! ﴿۱۸﴾ آنها هیچ نفعی برای تو در برابر خداوند بزرگ نخواهند داشت! [بدان که] ظالمان پشتیبان یکدیگرند و خداوند، سرپرست و تکیه‌گاه حرمت نگاهداران حریم الهی است ﴿۱۹﴾ این قرآن مایه بصیرت مردم است و برای اهل یقین سراسر هدایت و رحمت است ﴿۲۰﴾ آیا کسانی که عملکرد بدی دارند، می‌پندارند ما آنها را چون اهل ایمان و عمل صالح قلمداد می‌کنیم؟! مگر نوع زندگی و مرگشان یکسان است؟! حقیقتاً چه بد حکم می‌کنند! ﴿۲۱﴾

خداوند آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید تا به هر کس نسبت به دستاوردهایش جزا داده شود، حال آن که به هیچ کس ظلم نخواهد شد ﴿۲۲﴾

۱. روزهای الهی: روزهای نزول نعمت الهی، وعده‌های الهی، حتی قیامت است.

أَفْرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ
وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا
إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾ وَإِذْ أَنْتَلَىٰ
عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا اتُّرِكَ تَابِعَاتِنَا إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ
يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِدِ خَيْرُ الْمُبْطُلِينَ ﴿٢٧﴾
وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَائِئَةٍ كُلُّ أُمَّةٍ نَدَعِي إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْزَنُ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ءَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣٠﴾ وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَاتِي تَتلىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذْ قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا
قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُستَيْقِنِينَ ﴿٣٢﴾

آیا آن کس که هوای نفس خویش را خدای خود قرار داده، دیده‌ای؟! خدا آگاهانه
 گمراهش کرد و [قوای ادراک او چون] گوش و قلب وی را از درک حقایق عاجز
 نمود! و بر دیدگانش پرده‌ای افکند [تا درک حقایق نتواند] پس چه کسی به غیر از
 خدا می‌تواند او را هدایت کند؟! چرا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۲۳﴾ و گفتند: زندگی ما فقط
 همین زندگی دنیاست عده‌ای می‌میریم و عده‌ای به دنیا می‌آییم! و این روزگار
 است که ما را از بین می‌برد! آنها از حقایق آگاهی ندارند و فقط گمان می‌کنند ﴿۲۴﴾
 هنگامی که آیات روشن‌گرممان بر آنها تلاوت می‌شود حجت‌شان جز این نیست که
 می‌گویند: اگر راست می‌گویید پدرانمان را به دنیا برگردانید! ﴿۲۵﴾ بگو: این خداست
 که شما را زنده می‌کند سپس می‌میراند و سرانجام همه شما را در روز قیامت
 جمع خواهد کرد. در آن هیچ شکی نیست هر چند اکثر مردم درک نمی‌کنند ﴿۲۶﴾
 فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن خداست و آن روز که قیامت برپا شود اهل باطل
 زبان خواهند دید! ﴿۲۷﴾ خواهی دید که هر امتی به زانو در آمده است! هر امتی
 را برای [رؤیت] نامه اعمالش فرا بخوانند! امروز به خاطر عملکردتان جزا خواهید
 دید! ﴿۲۸﴾ اینست کتاب ما، که به حق علیه شما سخن می‌گوید! [آری] ما تمامی
 عملکردتان را نوشته‌ایم. ﴿۲۹﴾ اما کسانی که به حقایق ایمان دارند و عملکردشان
 خوب و شایسته است پروردگارش آنها را در رحمت خویش وارد می‌کند! این
 همان پیروزی واقعی است ﴿۳۰﴾ و اما کسانی که نسبت به حقایق کافر شدند
 [به آنها گویند]: آیا آیات نجات‌بخش ما بر شما خوانده نمی‌شد؟! و شما هم تکبر
 می‌کردید و مردمی مجرم شدید؟! ﴿۳۱﴾ و هنگامی که گفتند می‌شد وعده خدا حق
 است و در وجود قیامت شکی نیست، شما می‌گفتید: ما نمی‌دانیم قیامت چیست!
 جز گمانی نمی‌بریم و به یقین نرسیده‌ایم! ﴿۳۲﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٣﴾
 وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ
 وَمَا لَكُم مِّن نَّصِيرِينَ ﴿٢٤﴾ ذَلِكَ بِأَنكُمْ أَخَذْتُمُ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
 وَعَزَّيْتُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَأَلْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا لَهُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
 ﴿٢٥﴾ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٦﴾
 وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

سُورَةُ الْأَخْفَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي
 السَّمَوَاتِ أَتَمْنَوْنَ بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ
 لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ ﴿٥﴾

[اکنون] بدی‌های عملکردشان بر آنها آشکار شده و حقایقی را که به تمسخر می‌گرفتند محاصره‌شان نموده است! ﴿۳۳﴾ گفته شود: امروز ما شما را فراموش می‌کنیم همانطور که شما دیدار چنین روزی را فراموش کردید. جایگاه شما آتش است و هیچ یآوری نخواهید داشت ﴿۳۴﴾ این به آن خاطر است که آیات الهی را به تمسخر می‌گرفتید و زندگی [چند روزه] دنیا فریبتان داد! پس امروز از آتش خارج نمی‌شوید و هیچ عذری از شما پذیرفته نیست! ﴿۳۵﴾ ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار آسمان‌ها و پروردگار زمین است. پروردگار همه جهانیان است ﴿۳۶﴾ بزرگواری و عظمت در آسمان‌ها و زمین براننده اوست زیرا او قدرتمند و حکیم است ﴿۳۷﴾

سوره احقاف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

حم ﴿۱﴾ این کتاب از جانب خداوند قدرتمند و حکیم نازل شده است ﴿۲﴾ ما آسمان‌ها و زمین و آنچه را میان آنهاست جز به حق خلق نکردیم، آن هم برای مدتی معین! بدانید کسانی که به حقایق کافرند از هشدارها روی می‌گردانند! ﴿۳﴾ بگو: آن چیزهایی را که به جای الله به خدایی می‌خوانید نشانم دهید تا ببینم در زمین چه خلق کرده‌اند و یا چه مشارکتی در آفرینش آسمان‌ها داشته‌اند؟! اگر به کتابی قبل از قرآن، و یا به آثار علمی پیشینیان استناد می‌کنید همه را بیاورید! اگر راست می‌گویید! ﴿۴﴾ چه کسی گمراه‌تر از کسی است که بجای خدا، چیزهای دیگری را به دعا می‌خواند که اگر تا قیامت هم آنها را بخوانند جوابشان را نمی‌دهند! زیرا از خواندن آن‌ها بی‌خبرند! ﴿۵﴾

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾ وَإِذَا
تَسَاءَلْنَا عَنْ يَوْمِئِذٍ قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا لَاحِقٌ لِمَا جَاءَهُمْ هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَاهُ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ
لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْعَفْوَورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مَنِ الرَّسُلِ
وَمَا أَدْرِ مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا
إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَلْعَلُ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَعَا مَن وَاسْتَكْبَرْتُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذ لَمَّا يَهْتَدُوا بِهِ
فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ
إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانِ عَرَبِيًّا لِيُنذِرَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَيُنشِرَ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا
اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

هنگامی که همه مردم محضور می‌شوند، همان‌ها (معبودان دروغین) دشمنانشان هستند و عبادتشان را انکار می‌کند! ﴿۶﴾ هنگامی که آیات روشنگر ما بر کافران تلاوت شود، آنها حقیقتی را که به سراغشان آمده، جادوی آشکار می‌نامند! ﴿۷﴾ یا می‌گویند: این قرآنی دروغی است که [پیامبر] بافته است، بگو: اگر من آن رابه دروغ بافته باشم شما نمی‌توانید [ذره‌ای از] خشم خدا را از من دفع نمایید! او از کارهایی که نسبت به آن مرتکب می‌شوید از هر کس دیگری آگاه‌تر است. بدانید که گواهی خدا بین من و شما کافی است و او آمرزنده و با گذشت است ﴿۸﴾ بگو: من بدعت‌گذار پیامبران گذشته نیستم^(۱) و نمی‌دانم که بر من و شما چه خواهد رفت! من فقط از آنچه به سویم وحی می‌شود تبعیت می‌کنم، و من چیزی جز یک هشدار دهنده آشکار نیستم! ﴿۹﴾ بگو: چه تصور می‌کنید اگر قرآن از جانب خدا باشد در حالی که شما به آن کفر ورزیده‌اید؟! حال آن که یکی از بنی‌اسرائیل به [حقانیت] آن شهادت داده و ایمان آورده است^(۲) اما شما تکبر می‌ورزید. بدانید که خداوند ظالمان را به راه نجات هدایت نمی‌کند! ﴿۱۰﴾ اهل کفر به اهل ایمان گفتند: اگر [در قرآن] خیری بود نمی‌گذاشتیم مردم دیگر نسبت به ما در آن پیشی گیرند! و چون به حقانیت آن راه نیافته‌اند ادعا می‌کنند که قرآن دروغی قدیمی است ﴿۱۱﴾ قبل از قرآن کتاب موسی راهنما و رحمت بود. این کتابی است تصدیق‌کننده آن! به زبانی فصیح تا ظالمان را هشدار دهد و نیکوکاران را مژده رساند ﴿۱۲﴾ کسانی که گفتند پروردگار ما الله است سپس بر این ایمان پایداری کردند، هیچ ترس و باس و اندوهی به خود راه ندهند! ﴿۱۳﴾ زیرا آنها اهل بهشتند و به پاس عملکرد خویشان جاودانه در آن خواهند ماند! ﴿۱۴﴾

۱. دعوت به توحید و پرستش خدای یگانه چیز جدیدی نیست، پیامبران دیگر نیز همین رسالت را داشته‌اند!

۲. برخی مفسرین این شخص را عبدالله بن سلام دانسته‌اند. او یکی از بزرگان یهود در مدینه بود که با شجاعت در معابد یهود به حقانیت پیامبر اسلام اعتراف نمود و اقرار کرد که القاب حاشر و عاقب که در تورات آمده است برای رسول اسلام است.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ
 كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ
 أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
 عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۚ
 إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ
 عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ
 الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِي قَالَ
 لَوْلَا دِيهِي أَقِ لَكُمْ مَا أَتَعَدَّ إِنِّي أَنْ أَخْرَجَ وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ
 قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَعِينَانِ اللَّهُ وَيَلُوكَ ءِامِنَ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ
 مَا هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
 فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ
 ﴿١٨﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوفيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظَاهَمُونَ
 ﴿١٩﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَّذِينَ ظَلَمْتُمْ فِي حَيَاتِكُمْ
 الدُّنْيَا وَأَسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا أَيَّامَ أَلْتَمَزْتُمُونَهَا فَمَا يَكْتُمُونَ بِمَا كُنْتُمْ
 تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

ما انسان را سفارش کردیم تا نسبت به پدر و مادرش نیکی کند. مادری که با زحمت دوران حاملگی را تحمل کرد و با دشواری او را وضع حمل نمود. حال آن که دوران بارداری و بازگرفتنش از شیر سی ماه بود. تا آن وقت که به قوت و نیرومندی رسید و چهل ساله شد و گفت: پروردگارا! به من توفیق ده تا شکر نعمت‌هایی که به من و پدر و مادرم عطا کرده‌ای به جا بیاورم. و اعمال نیک و شایسته‌ای که باعث خشنودی توست انجام دهم، و فرزندان مرا صالح گردان، زیرا من به سوی تو بازگشته‌ام و تسلیم تو شده‌ام! ﴿۱۵﴾ اینها کسانی هستند که ما بهترین عملکردهایشان را قبول می‌کنیم و از گناهانشان می‌گذریم. آنها در زمره اهل بهشتند. این همان وعده‌ی راستی است که به آنها داده شده است ﴿۱۶﴾ و کسی که به پدر و مادرش بگوید اُفّ^(۱) بر شما! آیا شما این به من وعده می‌دهید که از گور بر می‌خیزم در حالی که که قبل از من مردم بسیاری مرده‌اند [و برنخاسته‌اند؟!]^[۱] و با این وجود شما از درگاه خدا استغاثه می‌کنید؟! وای بر تو! به حقیقت ایمان بیاور زیرا وعده خدا حق است! و او جواب دهد: این چیزها جز افسانه‌ی پیشینیان نیست ﴿۱۷﴾ آنها کسانی هستند که فرمان عذاب الهی همراه با اقوام پیشین از جن و انس، بر آنها تحقق یافته است. زیرا همه آنها جماعتی زیانکار بوده‌اند ﴿۱۸﴾ هر گروه نسبت به دیگری به خاطر عملکردشان دارای درجات [متفاوتی] است، بدینسان خداوند پاداش همه را بی‌کم و کاست می‌دهد و به هیچ‌کس ظلم نخواهد شد ﴿۱۹﴾ روزی که اهل کفر در معرض آتش قرار می‌گیرند [به آنها گویند]: از لذائذ و نعمت‌های پاکیزه در زندگی دنیا بهره‌مند شدید، اما امروزه کیفر دستاورد متکبرانه و ناحق‌تان در روی زمین، و نیز به جرم گناهانی که مرتکب شدید، عذاب خوارکننده‌ای از آن شماست! ﴿۲۰﴾

۱. اف یک کلمه تحقیرآمیز است که در مقام توهین گفته می‌شود.

وَأَذْكُرْ أَخَاعَادٍ إِذَا نَذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النُّذُورُ
 مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
 عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١١﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا
 بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنَّمَا أَلِمْ عِنْدَ اللَّهِ
 وَأُبْلِغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَأَيْتُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿١٣﴾ فَمَا
 رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا
 بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾ تَدْمُرُ كُلَّ
 شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا الْمَسَاكِينُ كَذَلِكَ نَجْزِي
 الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ مَكَتَهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَتُكُمْ فِيهِ
 وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَرًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ
 وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ
 اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا
 مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا آلِيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧﴾
 فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً
 بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٨﴾

و از برادر قوم عاد یاد کن، آنگاه که قوم خود را در سرزمین «أحقاف»^(۱) هشدار داد، حال آنکه پیامبران بسیاری قبل و بعد از او آمده بودند که: جز خداوند را نپرستید! زیرا من بر شما از عذاب روز بزرگ بیمناکم! ﴿۲۱﴾ گفتند: آیا آمده‌ای تا ما را از خدایانمان منحرف کنی؟! اگر راست می‌گویی آنچه را که به ما وعده می‌دهی بیاور! ﴿۲۲﴾ گفت: علم و آگاهی فقط نزد خداست (موقع عذاب شما را او می‌داند) من فقط مامور شده‌ام تا پیام‌های الهی را به شما برسانم، اما شما را قوم نادانی می‌بینم! ﴿۲۳﴾ هنگامی که دیدند [آن عذاب] چون ابری گسترده از جانب آبیگرهایشان می‌آید [مسرورانه] گفتند: این ابری باران‌زاست! نه! این همان عذابی است که به شتاب آن را می‌طلبیدید! باد است و در آن عذابی دردناک! ﴿۲۴﴾ [بادی که] به فرمان پروردگارش همه چیز را زیر و زبر می‌کند! [بلایی بر سرشان آمد که] اکنون چیزی جز [ویرانه‌های] خانه‌هایشان نمی‌بینی! ما اینچنین مجرمان را جزا می‌دهیم ﴿۲۵﴾ به آنها چنان مقام و منزلتی داده بودیم که به شما نداده بودیم! به آنها قدرت شنوایی و بینایی و قلب (مرکز ادراک) داده بودیم اما دستاورد گوش و چشم و قلب‌های آنها به دردشان نخورد! زیرا آیات نجات‌بخش ما را انکار می‌کردند، و سرانجام حقایقی را که مسخره می‌کردند محاصره‌شان نمود! ﴿۲۶﴾ ما اهل تمام آبادی‌هایی را که در اطراف شما بودند نابود کردیم در حالی که آیات‌مان را به انحاء مختلف [برایشان] بیان کردیم، شاید [از انحراف] بازگردند! ﴿۲۷﴾ پس چرا کسانی را که بجای خدا، آن هم به بهانه تقرب به خدا، برگزیده بودند آنها را یاری نکردند؟! بلکه همه آن‌ها [از جلو چشم‌شان] ناپدید شدند! این‌ها دروغ‌ها و تهمت‌هایی بود که می‌بافتند! ﴿۲۸﴾

۱. آن را سرزمینی ریگستان در جنوب عربستان دانسته‌اند. به تعبیری دیگر می‌توان آن را موقفی در سلوک سالکان دانست موقف کثرت!

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمْعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِم مُّذْرِبِينَ ﴿٢٩﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِن بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٢﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزِبْ عَنْهُنَّ بِخَلْقِهِنَّ يَقْدِرْ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾ فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَ مَا يوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّن نَّهَارٍ بَلَّغٌ فَمَهَلٌ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٥﴾

[به یاد آر] هنگامی که گروهی از جنیان را به سوی تو روانه کردیم تا قرآن را گوش دهند. آنها وقتی حضور یافتند به یکدیگر گفتند: ساکت! گوش کنید. و هنگامی که تمام شد به سوی قوم خود بازگشتند قوم خود را نسبت به حقایق هشدار دادند! ﴿۲۹﴾ گفتند: ای قوم ما [آیات] کتابی را شنیدیم که بعد از موسی نازل شده است در حالی که تصدیق کننده کتب آسمانی پیشینیان است! این کتاب به سوی حق راهنمایی می‌کند و همواره بر راه راست و درست است ﴿۳۰﴾ ای قوم ما! دعوت کننده الهی را اجابت کنید و به او ایمان بیاورید، که [خداوند] همه گناهان شما را می‌آمرزد و از عذاب دردناک پناhtان می‌دهد! ﴿۳۱﴾ و هر کس دعوت کننده الهی را اجابت نکند در زمین در امان نیست و غیر از خدا هیچ تکیه گاه و پناهی ندارد و چنین کسانی در گمراهی واقعی اند. ﴿۳۲﴾ آیا نمی بینند که خداوند آسمان ها و زمین را خلق کرد و از آفرینش آنها ناتوان نگشته است، او قادر است که مردگان را زندگی بخشد زیرا او بر هر کاری تواناست ﴿۳۳﴾ روزی که کافران در معرض آتش قرار گیرند [به آنها گفته می‌شود:] آیا این حق نیست! گویند: به پروردگاران سوگند آری! اینک به خاطر دستاورد کفرآلودتان عذاب را بجشید ﴿۳۴﴾ پس صبر کن همانگونه که پیامبران «اولوالعزم» صبر کردند. و در مورد [عاقبت] آنها عجله مکن! هنگامی که آن چه را که به آنها وعده داده شده ببینند [خواهند پنداشت] که ساعتی از یک روز را، بیشتر در دنیا نبوده‌اند! این یک ابلاغ و هشدار همگانی است! آیا به جز زشت‌کاران بد سیرت هلاک می‌شوند؟! ﴿۳۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ❶ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ
 رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ❷ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 اتَّبَعُوا الْبَطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ
 اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ❸ فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبِ الرِّقَابِ حَتَّى
 إِذَا أَتَخْتَمُوهُمُ فَشُدُّوا الْوَتَاقَ فَإِمَّا مَأْبُودٌ وَإِمَّا فَدَاءٌ حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ
 أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَآتَيْنَاكُمْ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ
 بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ❹ سَيَهْدِيهِمْ
 وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ❺ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ❻ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ❼ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ❽ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ❾ * أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
 عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهُمْ ❿ ذَلِكَ
 بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ ❾

سوره محمد

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

کسانی که به حقایق کافر شدند و مردم را از راه نجات بخش الهی بازداشتند، خداوند اعمالشان را باطل می‌کند ﴿۱﴾ اما کسانی که به حقایق ایمان آورده و عملکردی نیک و شایسته دارند، و به قرآن حقی که از جانب پروردگارشان بر محمد نازل شده ایمان دارند، خداوند گناهانشان را می‌پوشاند و کارهایشان را اصلاح می‌کند ﴿۲﴾ و این به خاطر آنست که اهل کفر از باطل تبعیت می‌کنند ولی اهل ایمان از حقی که از جانب پروردگارشان است پیروی می‌نمایند. خداوند این چنین [حقایق زندگی] مردم را برایشان توصیف می‌کند ﴿۳﴾ هنگامی که در میدان جنگ با کافران روبرو شدید گردن هایشان را بزنید تا آنها را در هم بکوبید. اسیران را محکم ببندید. سپس یا بر آنها منت گذاشته [آزادشان کنید] و یا در قبال آزادی شان فدیة بگیرید. تا آنگاه که جنگ پایان پذیرد. بدانید اگر خدا می‌خواست خودش از آنها انتقام می‌گرفت، اما اراده کرده تا برخی از شما را به واسطه برخی دیگر مورد امتحان قرار دهد! کسانی که در راه خدا کشته شده اند خداوند هرگز عملکردشان را نابود نمی‌کند ﴿۴﴾ هدایتشان خواهد کرد و کارهایشان را اصلاح می‌نماید ﴿۵﴾ و به بهشتی که قبلاً برایشان وصف کرده واردشان می‌کند ﴿۶﴾ ای اهل ایمان! اگر خدا را یاری کنید^۱ خدا نیز شما را یاری خواهد کرد و گام‌هایتان را استوار می‌دارد ﴿۷﴾ نابودی بر اهل کفر باد، زیرا خدا اعمالشان را نابود کرد! ﴿۸﴾ و این به خاطر آنست که آنها از آن چه خدا نازل کرده کراهت داشتند، سرانجام نیز خدا اعمالشان را از بین برد ﴿۹﴾ آیا مردم در زمین سیر نمی‌کنند تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آنها زندگی می‌کردند چگونه بوده است؟! خداوند آنها را هلاک کرد! اهل کفر نیز عاقبتی آن چنان خواهند داشت! ﴿۱۰﴾ این چنین خداوند دوست و تکیه گاه اهل ایمان است، حال آنکه کافران هیچ تکیه گاهی ندارند! ﴿۱۱﴾

۱. یاری کردن خدا، ظهور بخشیدن حق است. یک سالک باید حق را چه در کلام و چه در رفتارش، ظهور بخشد.

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ
 وَالنَّارُ مَشْوَى لَهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرِيْبَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرِيْبِكَ
 الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ أَهْلَكَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَبِيْنَةٍ مِنْ
 رَبِّهِ كَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءَ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي
 وُعدَّ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ
 طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَلِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
 مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا
 خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ إِنْفَاءً أَوْ لِيْكَ
 الَّذِينَ طَبِعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا
 زَادَهُمْ هُدًىٰ وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ
 أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ
 ذِكْرُهُمْ ﴿١٨﴾ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرَ لِذَنْبِكَ
 وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾

خداوند کسانی را که به حقایق ایمان آوردند و عملکردی مفید و شایسته داشته باشند به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد می‌نماید. و کسانی که به حقایق کافر گشته‌اند از متاع زودگذر دنیا بهره می‌گیرند و هم چون چهارپایان می‌خورند! و سرانجام آتش دوزخ جایگاهشان خواهد بود ﴿۱۳﴾ چه بسیار شهرهایی که از شهر تو، که از آنجا بیرون رفتند قدرتمندتر بودند و ماهمه آنها را هلاک کردیم و هیچ یآوری نداشتند! ﴿۱۴﴾ آیا کسی که دلیل روشنی از جانب پروردگارش دارد همانند کسی است که عملکرد بدش در نظرش زیبا جلوه‌گر می‌شود و از هواهای نفسانی پیروی می‌کند؟! ﴿۱۵﴾ وصف بهشتی که به نگاه دارندگان حرمت حریم الهی وعده داده شده است این‌گونه است، نهرهایی از آب زلال، نهرهایی از عسل مصفی! و برای آنها در بهشت از تمامی میوه‌ها موجود است و [از همه بهتر] مغفرتی از جانب پروردگارش! آیا چنین کسانی همانند آنها هستند که جاودانه در آتشند و آب سوزنده خورانده می‌شوند که امعاء آنها را پاره پاره می‌کند؟! ﴿۱۶﴾ گروهی از آنان به سخنان تو گوش فرامی‌دهند و آنگاه که از نزد تو بیرون می‌روند [از روی تمسخر] به اهل دانش می‌گویند: [این مرد] همین حالا چه می‌گفت؟ آنها کسانی هستند که خداوند قلب‌هایشان را از درک حقایق عاجز نموده است زیرا از هواهای نفسانی‌شان تبعیت می‌کنند ﴿۱۷﴾ و کسانی که هدایت یافته‌اند بیش از پیش بر هدایتشان می‌افزاید و تقوای مورد نیازشان را اعطا می‌کند! ﴿۱۸﴾ آیا آنها جز این انتظار دارند که ناگاه قیامت برپا شود؟! حال آنکه از هم‌اکنون نشانه‌های آن آمده است! وقتی آنها را در بر بگیری دیگر پند دادنشان چه سود خواهد داشت؟! ﴿۱۹﴾ بدان که هیچ معبودی جز خدا نیست، از گناه خود و گناه مردان و زنان اهل ایمان استغفار کن. که خدا هم محل حرکت و هم محل قرارگاه شما را می‌داند! ﴿۲۰﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ
 مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
 يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُم
 ٢٠ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوَّصَدُوقُوا اللَّهَ
 لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ٢١ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا
 فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ ٢٢ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ
 اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ٢٣ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ
 أَمْ عَلَى قُلُوبِ أَقْفَالِهَا ٢٤ إِنَّ الَّذِينَ أَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ
 مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمَلَىٰ
 لَهُمْ ٢٥ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
 سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ٢٦
 فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
 وَأَدْبَارَهُمْ ٢٧ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا آسَخَطَ اللَّهُ
 وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ، فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ٢٨ أَمْ حَسِبَ
 الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ٢٩

و اهل ایمان می‌گویند: چرا سوره‌ای نازل نمی‌شود؟! پس هنگامی که سوره محکمی
 که در آن سخن از جنگ آمده نازل می‌شود چهره کسانی که در قلبشان بیماری [کفر]
 است می‌بینی که از ترس، چون انسان در آستانه مرگ، به تو می‌نگرند. پس همان
 مرگ و نابودی برایشان سزاوارتر است! ﴿۲۰﴾ حال آنکه اگر اطاعت کنند و سخن نیکو
 بگویند برایشان بهتر است! و چون تصمیم به جنگ گرفته شود اگر با خدا صادق
 باشند باز برایشان بهتر خواهد بود! ﴿۲۱﴾ اگر سرپیچی کردید و از حق روی برگردانید
 جز این نیست که زمین را به فساد و تباهی می‌کشید و پیوندهای خویشاوندی را
 قطع می‌نمائید؟! ﴿۲۲﴾ آنها کسانی هستند که خدا نفرینشان کرده و گوش‌هایشان را
 کور و چشم‌هایشان را کور نموده است [و درک حقایق نمی‌کنند] ﴿۲۳﴾ چرا در قرآن تدبیر
 نمی‌کنند؟! شاید بر قلب‌هایشان قفل‌هاست! ﴿۲۴﴾ کسانی که به گذشته زشت و
 کفرآلود خود برمی‌گردند آن هم بعد از آنکه هدایت برایشان تبیین شده است، بدانند
 که شیطان اعمال پلیدشان را در نظرشان زیبا جلوه‌گر کرده و آن‌ها را با آرزوهای دور
 و دراز فریفته است! ﴿۲۵﴾ این به خاطر آنست که آن‌ها به آن گروه که از آیات الهی
 کراهت داشتند گفتند: در بعضی از کارها از شما اطاعت خواهیم کرد! بدانید خداوند
 اسرار همه‌شان را می‌داند! ﴿۲۶﴾ چه حالی خواهند داشت زمانی که فرشتگان [مرگ،
 جانشان را می‌گیرند] بر صورت و پشت‌هایشان می‌زنند! ﴿۲۷﴾ این به خاطر آنست
 که از آنچه که خدا را به خشم می‌آورد پیروی می‌کردند و از خشنودی خدا کراهت
 داشتند! سرانجام [خداوند] عملکردشان را نابود و بی‌اثر ساخت ﴿۲۸﴾ آیا آنهایی که
 در قلب‌هایشان بیماری [کفر و نفاق] است پنداشتند که خدا هرگز کینه‌هایشان را [که
 در دل نهان کرده‌اند] آشکار نخواهد کرد؟! ﴿۲۹﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَ هُمُ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي
 لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾ وَلَسَبَلُواكَ حَتَّى نَعْلَمَ
 الْمُجْهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبَلَّوْا أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ
 مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُ أَعْمَالَهُمْ
 ﴿٣٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
 وَلَا تَبْطُلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ فَلَا تَهْتَفُوا
 وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَكُمْ
 أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا عِبْءٌ وَلَهُوَ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا
 يُؤْتِكُمْ أَجْرَكُمْ وَلَا يَسْئَلَكُمْ أَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾ إِنْ يَسْئَلْكُمْوهَا
 فَيُحْفِكُمْ تَبَخَّلُوا وَبُخْرَجَ أَصْغَنَكُمْ ﴿٣٧﴾ هَآأَنْتُمْ هَآؤِلَآءِ
 تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ
 فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَنِ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ
 تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

اگر بخواهیم آنها را به تو نشان می‌دهیم تا آنها را از چهره‌هایشان بشناسی! هر چند که از لحن سخن‌شان آنها را می‌شناسی! خداوند از تمامی عملکرد شما مطلع است ﴿۳۰﴾ ما همه شما را امتحان می‌کنیم تا مشخص نماییم مجاهدان و صابران شما چه کسانی هستند! تا اخبار و حدیث‌تان را بیازماییم ﴿۳۱﴾ کسانی که به حقایق کافرند و مردم را از راه نجات بخش الهی باز می‌دارند و با آن که راه هدایت برایشان آشکار شده با پیامبر مخالفت می‌ورزند، هیچ آسیبی به خدا نمی‌رسانند، و به زودی خداوند اعمالشان را نابود و بی‌اثر می‌سازد ﴿۳۲﴾ ای اهل ایمان! از خدا و پیامبر اطاعت کنید و اعمالتان را با دست خودتان باطل و بی‌ارزش نکنید! ﴿۳۳﴾ کسانی که به حقایق کافر شدند و مردم را از راه نجات بخش الهی بازداشتند و سرانجام با کفر از دنیا رفتند، خداوند هرگز آنها را نمی‌آمرزد ﴿۳۴﴾ در راه حق سستی نکنید تا [دشمنان را] به صلح [ذلت بار] دعوت نکنید! حال آنکه شما برترید زیرا خداوند با شماست و از اعمال شما هرگز نمی‌کاهد ﴿۳۵﴾ بدانید که زندگی دنیا فقط بازیچه و سرگرمی است. چنانچه به حقایق ایمان بیاورید و حرمت پروردگارتان را نگاه دارید خدا نیز پاداش شما را عطا خواهد کرد و خدا اموال شما را نمی‌خواهد! ﴿۳۶﴾ هر چند که اگر اموال شما را طلب کند، و با اصرار هم طلب کند، شما بخل می‌ورزید! خداوند این چنین بخل و کینه‌های شما را آشکار می‌کند! ﴿۳۷﴾ آگاه باشید شما همان جماعتی هستید که برای انفاق در راه خدا دعوت شده‌اید، اما عده‌ای از شما بخل می‌ورزند! بدانید هر که بخل بورزد به ضرر خود، بخل ورزیده است زیرا خداوند بی‌نیاز است و این شما هستید که محتاجید! و چنانچه از حق سرپیچی کنید خداوند مردم دیگری را به جای شما می‌آورد که مثل شما نخواهند بود! ﴿۳۸﴾

۱. از پیامبر ﷺ پرسیدند: این کسانی که اگر ما روی برتاییم، خداوند آنها را جایگزین ما می‌کند، کیستند؟ حضرت در حالی که سر بر شانه‌سلمان فارسی می‌زد فرمود: این مرد و هموطنان او، سوگند به آن که جانم در دست اوست اگر ایمان به تریا آویزان باشد، مردانی از فارس به آن دست می‌یابند. المیزان، ج ۱۸ ص ۲۵۰.

سورة الفتح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۝١ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ
 وَمَا تَأَخَّرَ وَيُثَبِّتَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝٢
 وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ۝٣ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
 الْمُؤْمِنِينَ لِيُزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ۝٤ وَلِلَّهِ جُنُودَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝٥ لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ
 سَيِّئَاتِهِمْ ۝٦ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ۝٧ وَيُعَذِّبُ
 الْمُتَنَفِّقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ
 يَا اللَّهُ ظَنِبَ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ ۝٨ وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝٩ وَلِلَّهِ جُنُودُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيمًا حَكِيمًا ۝١٠ إِنَّا
 أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝١١ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
 وَتَعَزَّزُوا وَتَتَّقُوا ۝١٢ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝١٣

سوره فتح

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ما تو را پیروزی آشکار بخشیدیم، ﴿۱﴾ تا خداوند گناهان گذشته و آینده‌ات را ببامزد^۱ و نعمتش را بر تو تمام کند و به راه راست و درست هدایت نماید ﴿۲﴾ و خداوند تو را به یک پیروزی شکست‌ناپذیر یاری نماید! ﴿۳﴾ او آرامش را بر دل‌های اهل ایمان فرستاد تا پیوسته ایمان بر ایمانشان بیفزایند. بدانید لشکریان آسمان و زمین همه از آن خداست و خدا آگاه و حکیم است ﴿۴﴾ تا مردان و زنان اهل ایمان را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاریست وارد کند و جاودانه در آن بمانند و گناهانشان را بپوشاند. بدانید که چنین چیزی نزد خداوند پیروزی بزرگ است ﴿۵﴾ و این که مردان و زنان منافق و مشرکی را که بر خدا بدگمانند مجازات نماید. آنها در محاصرهٔ بدی و پلیدی هستند و خداوند بر آنها خشم گرفته و نفرین‌شان می‌کند و جهنم را برایشان تدارک دیده است و چه سرنوشت بدی است [این جهنم!] ﴿۶﴾ لشکریان آسمان‌ها و زمین از آن خداست و او قدرتمند و حکیم است ﴿۷﴾ ما تو را به عنوان [پیامبری] شاهد، مژده‌دهنده و هشداردهنده فرستادیم ﴿۸﴾ تا همه به خداوند و پیامبرش ایمان بیاورید و باریش کنید و گرامی‌اش دارید، و او را هر صبح و شام تسبیح گوید ﴿۹﴾

۱. مشرکان گناهان زیادی را به پیامبر نسبت می‌دادند، او را متهم به دروغ و افترا می‌کردند و نسبت‌های ناروا می‌زدند. این آیه می‌تواند جوابی استهزاء آمیز برای آنها باشد!

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ
 أَيْدِيهِمْ فَمَنْ تَكَفَّ فَإِنَّمَا يَتَكَبَّرُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۗ وَمَنْ أَوْفَىٰ
 بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمَسِيئَتِهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ
 لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا
 فَاسْتَعِزْنَا بِقَوْلِنَا يَقُولُونَ يَا لَسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ
 مَن يَمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ
 نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ
 يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَرَبُّنَا الَّذِي فِي
 قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوْءًا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ
 بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ
 وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا
 انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَائِمٍ لِّتَأْخُذُوا بِهَا ذُرُوعًا وَنَاتِبْتُمْ كُمُومًا يُرِيدُونَ
 أَن يُبَدِّلُوا كَلِمَةَ اللَّهِ قُلْ لَن تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِن قَبْلُ
 فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

کسانی که دست بیعت به تو می دهند در واقع با خدا بیعت کرده اند. دست خدا بالای دست آنان است، پس کسی که عهدش را بشکند به زبان خود رفتار کرده است، و هرکس به عهدی که با خدا بسته وفادار بماند به زودی او را پاداشی بزرگ عطا نماید ﴿۱۰﴾ به زودی اعراب بادیه نشینی [که در حرکت به سوی مکه با تو نیامدند] خواهند گفت: ما گرفتار اموال و خانواده شدیم! پس برای ما [از خداوند] آموزش بخواه! حال آنکه چیزی را بر زبان می آورند که در دل هایشان نیست. بگو: اگر خداوند بخواهد آسیبی به شما برساند و یا نفعی شامل حالتان کند چه کسی می تواند در برابر خدا، مانع آن شود؟! بدانید که خداوند از عملکردتان آگاه است! ﴿۱۱﴾ نه! شما گمان می کردید که دیگر هرگز پیامبر و اهل ایمان به سوی خانواده هایشان بر نمی گردند! و به این دل خوش بودید و گمان بد زدید، زیرا شما جماعتی نابودشدنی هستید! ﴿۱۲﴾ هرکس به خدا و پیامبرش ایمان نیاورد بداند که ما برای کافران آتشی سوزان تدارک دیده ایم! ﴿۱۳﴾ فرمانروایی آسمان ها و زمین از آن خداست هر کس را صلاح بداند می آموزد و هر که را صلاح بداند مجازات می کند. بدانید که خداوند آمرزنده و با گذشت است! ﴿۱۴﴾ چون برای گرفتن غنائیم رهسپار شوید متخلفین خواهند گفت: بگذارید ما نیز به دنبال شما بیائیم! بدان که می خواهند فرمان خدا را به چیز دیگری تبدیل کنند! بگو: شما هرگز به دنبال ما نخواهید آمد! خداوند از قبل چنین فرمان داده است! سپس خواهند گفت: شما بر ما حسودی می کنید! نه، آنها جز اندکی درک نمی کنند! ﴿۱۵﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سِتْرَةٌ مِّنَ اللَّهِ إِلَى قَوْمِهِمْ أَذُنًا أُولَىٰ بِأْسِ شَدِيدٍ
 يَنْقِبُونَهُمْ أَوْ يُسَامُونَهُمْ ۗ إِن تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا
 وَإِن تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَيْسَ
 عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
 وَمَن يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ وَمَن يَتَوَلَّ يَُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾ * لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
 قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتَحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَعَانِمَ
 كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَّكُمْ اللَّهُ
 مَعَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ
 النَّاسِ عَنكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا
 مُّسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا
 وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَوْلُوا الْأَذْبُرُثَةَ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ
 اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ ۗ وَلَن يَجْعَلَ لَسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

به اعراب متخلف بگو: به زودی شما به جنگ با قومی نیرومند دعوت می‌شوید، با آنها پیکار کنید تا تسلیم خدا گردند. چنانچه از این فرمان اطاعت کنید خداوند پاداش نیکی به شما خواهد داد، و اگر سرپیچی کنید چنانچه قبلاً هم سرپیچی کردید، بی‌شک خداوند به عذاب دردناکی مجازات‌تان خواهد نمود! ﴿۱۶﴾ بر نابینا و لنگ و بیمار گناهی نیست [اگر به جهاد نروند]، بدانید هرکس از خدا و پیامبرش اطاعت کند خداوند او را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است داخل می‌نماید، و هر کس [از فرمان حق] روی بگرداند او را به عذاب دردناکی مجازات می‌کند! ﴿۱۷﴾ خداوند از اهل ایمان، آن هنگام که زیر آن درخت^(۱) با تو بیعت کردند راضی است زیرا می‌دانست در دل‌هایشان چه می‌گذرد! برای همین خداوند آرامش را بر دل‌های آن‌ها نازل کرد و به پیروزی نزدیکی پاداششان داد! ﴿۱۸﴾ غنایم بسیاری را به دست خواهند آورد و خداوند قدرتمند و حکیم است ﴿۱۹﴾ خداوند به شما وعده داده است که غنایم بسیاری را به دست خواهید آورد، ولی این یکی را زودتر به شما عطا کرد و دست آزار مردم را از شما کوتاه نمود تا نشانه‌ای برای اهل ایمان باشد و شما را به راه راست و درست هدایت نماید ﴿۲۰﴾ و پیروزی‌های دیگری که شما توانایی بر آن ندارید اما خداوند بر آن کاملاً احاطه دارد! زیرا خداوند بر هر کاری تواناست! ﴿۲۱﴾ چنانچه اهل کفر به جنگ با شما برمی‌خاستند بی‌شک به جنگ پشت می‌کردند [پا به فرار می‌گذاشتند]، و عاقبت نیز هیچ یار و یآوری نمی‌یافتند! ﴿۲۲﴾ این سنت الهی است که از قبل نیز جاری بوده است و تو در سنت الهی تبدیل و دگرگونی نخواهی یافت! ﴿۲۳﴾

۱. درختی که در منطقه حدیبیه قرار داشت و از اهل ایمان در آنجا با پیامبر ﷺ بیعت نمودند. این بیعت به بیعت رضوان معروف است.

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ
 بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾
 هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
 وَالْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَجَلَّهُمْ وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنُونَ وَالِيسَاءُ
 الْمُؤْمِنَاتُ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فَنُصِيبِكُمْ مِنْهُمْ مَعْرَةٌ
 بغيرِ علمٍ لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
 عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى
 وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾
 لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ
 الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ءَامِنِينَ مُحْلِقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
 لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ
 فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
 الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

او کسی است که دست آزار آنها را از شما کوتاه کرد و چون در دل مکه بیروزتان
 کرد دست شما را نیز از آنها بازداشت! زیرا خدا به عملکردتان بیناست! ﴿۲۴﴾ آنها
 کسانی بودند که به حقایق کفرورزیدند و شما را از ورود به مسجدالحرام باز داشتند
 و نگذاشتند قربانی‌های شما به قربانگاهش برسد^۱ و [هنگام فتح] اگر مردان و
 زنان با ایمانی در این میان - که شما آنها را نمی‌شناسید- در زیر تاخت و تازتان
 از بین نمی‌رفتند و نادانسته مرتکب گناه نمی‌شدید، خدا دست شما را از کفار باز
 نمی‌داشت! خداوند هرکس را که بخواهد مشمول رحمت خویش می‌کند، بداند
 اگر اهل ایمان و اهل کفر [در مکه] از هم جدا بودند بی‌شک کافران را به عذاب
 دردناکی مجازات می‌کردیم! ﴿۲۵﴾ آنگاه که کافران، دل به تعصبی چون تعصب
 جاهلیت سپردند، خداوند بر پیامبر و اهل ایمان آرامش الهی را نازل کرد! و آنها
 را ملزم به نگاه داشتن حرمت حریم الهی نمود! زیرا آنها نسبت به هرکس دیگر،
 استحقاق و اهلیت آن را داشتند. بدان که خداوند به هر چیزی آگاه است ﴿۲۶﴾
 خداوند آن چه را به پیامبرش در عالم خواب نشان داد راست گفت، یقیناً همه شما
 إن شاء الله در کمال امنیت وارد مسجدالحرام خواهید شد در حالی که سرهای خود
 را تراشیده و [ناخن‌های خود را] کوتاه کرده‌اید و از هیچ چیز خوفی ندارید. خداوند
 چیزهایی می‌داند که شما از آن بی‌خبرید، و غیر از آن برای شما پیروزی نزدیکی
 قرار داده است! ﴿۲۷﴾ او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاده تا
 سرآمد همه ادیان دیگر گرداند. و برای این نکته شهادت خداوند کافی است ﴿۲۸﴾

۱. در مراسم حج، قربانی محل مخصوصی دارد که باید به آن برسد و در حوزه معنوی اگر صفتی از اوصاف
 ذمیمه را قربانی می‌کنید، آن را به نام خدا و در پیشگاه خداوند قربانی کنید. خصلت‌های کفرآلود نفسانی
 را قربانی کنید که اینگونه جا در وجودتان برای نزول برکت باز می‌شود.

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ
 تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ
 فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي
 الْإِنْجِيلِ كَرَجٍ أَخْرَجَ شَطَطَهُ، فَفَازَرَهُ، فَاسْتَعْلَظَ فَاسْتَوَى
 عَلَى سَوِّفِهِ، يُعْجِبُ الزَّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٩﴾

سورة الحجرات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَاتَّقُوا
 اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا
 أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ، بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ
 لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ
 اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

محمد رسول خداست و کسانی که با او هستند نسبت به کفار، سرسخت و نسبت به یکدیگر با عطف و مهربانند. آنها را می بینی که اهل رکوع و سجودند و همواره فضل و رضای خداوند را جست و جو می کنند. نشانه آنها اثر سجودی است که در چهره هایشان نمایان است. وصفشان در تورات آمده! و توصیفشان در انجیل چون گیاهی است که جوانه اش را برآورد و به تقویت آن پرداخته تا محکم شود و بر پای خود بایستد و کشاورزان را به شگفتی وادارد! و کافران را خشمگین سازد! بدانید خداوند از میان آنها کسانی را که به حقایق ایمان بیاورند و عملکردی نیک و شایسته داشته باشند به مغفرت و پاداش بزرگی وعده داده است! ﴿۲۹﴾

سوره حجرات

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای اهل ایمان از خداوند و پیامبرش پیشی نگیرید! و حرمت خدا را نگه دارید که خداوند شنوا و آگاه است ﴿۱﴾ ای اهل ایمان صدای خود را از صدای پیامبر بلندتر نکنید و آن چنان که با یکدیگر با صدای بلند سخن می گوئید با او با صدای بلند سخن نگوئید که عملکرد شما باطل و بی ارزش می گردد و شما خبر ندارید! ﴿۲﴾ کسانی که صدای خود را در محضر پیامبر پایین می آورند همان کسانی هستند که خدا به واسطه حرمت نگه داشتن، قلب های آنها را خالص کرده است! بدانید برای آنها مغفرت و پاداشی بزرگ است ﴿۳﴾ کسانی که تو را از پشت حجره ها صدا می زند اکثرشان اهل خرد نیستند! ﴿۴﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن
 تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصِيبُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ تَدْمِيمًا ﴿٦﴾
 وَءَامِنُوا أَن فِيكُمْ رَسُولٌ اللَّهُ لَئِيُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ لَعَنَتُمْ
 وَلَكِن ٱللَّهُ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ ٱلْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ
 إِلَيْكُمُ ٱلْكَفْرَ وَٱلْفُسُوقَ وَٱلْعِصْيَانَ أُوْلَئِكَ هُمُ ٱلرَّشِدُونَ ﴿٧﴾
 فَضَلَّآ مِّن ٱللَّهِ وَنِعْمَةً ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِن طَآئِفَتَانِ
 مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغَت إِحْدَاهُمَا
 عَلَى ٱلْأُخْرَىٰ فَعْتِلُوا ٱلَّتِي تَبَغَىٰ حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ ٱللَّهِ فَإِن فَآءَتْ
 فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِٱلْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِن ٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلْمُقْسِطِينَ
 ﴿٩﴾ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَٱتَّقُوا ٱللَّهَ
 لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرَكُم مِّن قَوْمٍ
 عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَائِهِ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا
 مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِٱلْأَلْقَابِ بِئْسَ ٱلْإِسْمُ
 ٱلْفُسُوقُ بَعْدَ ٱلْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُوْلَئِكَ هُمُ ٱلظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

چنانچه آنها صبر کنند تا تو خود به سوی آنها بروی برایشان بهتر است، و خدا آمرزنده و با گذشت است ﴿۵﴾ ای اهل ایمان! اگر فاسقی خیری برای شما آورد تحقیق کنید تا مبادا [بر اثر این خبر] ناآگاهانه به مردم آسیب برسانید و سرانجام به خاطر کاری که کردید پشیمان شوید! ﴿۶﴾ بدانید که پیامبر خدا میان شماست! چنانچه در بسیاری از امور از شما پیروی کند به رنج و مشقت خواهید افتاد! ولی خداوند ایمان را محبوب شما کرده و آن را در قلب‌های شما آراسته است و کفر و گناه و عصیان را منفور دل‌های شما کرده است، هر که این چنین است به راه رشد و عظمت دست یافته است ﴿۷﴾ این فضل و نعمتی از جانب خداست، زیرا خداوند آگاه و حکیم است ﴿۸﴾ چنانچه دو گروه از اهل ایمان به جدال با یکدیگر پرداختند بین آنها صلح و آشتی برقرار نمایید، و اگر یکی از آنها بر دیگری ستم کرده است با ستمکار بجنگید تا اینکه به فرمان خدا باز گردد و اگر [به فرمان حق] بازگشت، عادلانه بین آنها صلح برقرار کنید. همواره با عدالت رفتار کنید زیرا خداوند عادلان را دوست دارد ﴿۹﴾ بدانید مؤمنان، برادران یکدیگرند، پس بین برادرانتان صلح و سازش برقرار کنید و حرمت اوامر الهی را نگاه دارید، امید آن‌که مشمول رحمت الهی شوید! ﴿۱۰﴾ ای اهل ایمان! مبادا گروهی، گروه دیگر را مسخره کنند شاید آنها بهتر از اینان باشند، مبادا گروهی از زنان، زنان دیگری را مسخره کنند شاید آن زنان بهتر از اینان باشند! هیچ‌گاه از یکدیگر عیب‌جویی نکنید و همدیگر را با القاب زشت صدا نزنید حقیقتاً پلیدی و ناپاکی، آن هم بعد از ایمان آوردن، زشت و زنده است! بدانید هر کس به درگاه خداوند توبه نکند بدون شک ظالم است! ﴿۱۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِثْمٌ ۖ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن
 يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
 تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ
 شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ * قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَّا قُلٌّ لِّمُؤْمِنُوا وَلَكِن
 قُولُوا أَسْمَاتنا وَلَمَّا يَدْحُلِ الْإِيمَنُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾
 إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا
 وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُونَ
 عَلَيْكَ أَن أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَمَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ
 عَلَيْكُمْ أَن هَدَىٰكُمْ لِلْإِيمَنِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
 غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

ای اهل ایمان! از بسیاری از گمان‌هایتان اجتناب کنید، زیرا بعضی از گمان‌ها گناه است! [در امور بیکدیگر] تجسس نکنید و از همدیگر غیبت نکنید. آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟! همه‌تان از آن کراهت دارید! پس حرمت اوامر الهی را نگاه دارید و بدانید خداوند توبه‌پذیر و با گذشت است! ﴿۱۲﴾

ای مردم! ما شما را از یک مذکر و یک مؤنث آفریدیم آنگاه شما را گروه‌ها و قبایل مختلفی قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید [بدانید] گرامی‌ترین شما نزد خداوند، حرمت‌گزارترین شما به حریم الهی است! براستی خداوند از همه چیز آگاه و باخبر است! ﴿۱۳﴾ اعراب بادیه‌نشین گفتند: ما ایمان آوردیم! بگو: شما! ایمان نیاورده‌اید بلکه بگوئید اسلام آوردیم [تسلیم شده‌ایم] زیرا هنوز ایمان به قلب‌های شما وارد نشده است! چنانچه خدا و پیامبرش را اطاعت کنید از پاداش عملکرد شما چیزی کم نخواهد شد، زیرا خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۴﴾ بدانید، اهل ایمان کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان داشته باشند و دیگر شکی نداشته باشند، و با اموال و جان‌های خویش در راه خدا جهاد کنند. بی‌شک اینان در ایمان خود صادقند! ﴿۱۵﴾ بگو: آیا می‌خواهید خداوند را از دین داریتان آگاه کنید؟! خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است می‌داند! بلکه خداوند به هر چیزی آگاه است! ﴿۱۶﴾ بر تو منت می‌گذارند که اسلام آورده‌اند، بگو: به خاطر اسلامتان بر من منت مگذارید، بلکه این خداست که باید بخاطر هدایتتان به راه ایمان، بر شما منت گذارد، اگر صادقید! ﴿۱۷﴾ خداوند غیب و نادیده‌های آسمان‌ها و زمین را می‌داند، و بی‌شک خداوند نسبت به عملکردتان بیناست! ﴿۱۸﴾

سُورَةُ قَافٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَ وَالْقُرْءَانِ الْمَجِيدِ ۝١ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ
 فَقَالَ الْكٰفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ۝٢ لَأَدْءَامَتْنَا وَكُنَّا تَرَابًا ذَلِكَ
 رَجَعٌ بَعِيدٌ ۝٣ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ
 حَفِيفٌ ۝٤ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ ۝٥
 أَفَأَمْرٌ يُنظَرُ وَأَنَا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا
 وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ۝٦ وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رِيسًا
 وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝٧ تَبَصَّرَةٌ وَذِكْرَىٰ لِكُلِّ عَبْدٍ
 مُّنِيبٍ ۝٨ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ
 وَحَبَّ الْحَصِيدِ ۝٩ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَعْمٌ نَضِيدٌ ۝١٠ رِزْقًا
 لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ۝١١ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ
 قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ۝١٢ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ
 لُوطٍ ۝١٣ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ
 ۝١٤ أَفَعَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ۝١٥

سوره ق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ق، سوگند به قرآن مجید، ﴿۱﴾ که آنها از اینکه پیامبر هشداردهنده‌ای از میان خودشان به سراغشان آمده در شگفتند! و اهل کفر گویند: این چیز عجیبی است! ﴿۲﴾ آیا وقتی مُردیم و خاک شدیم [دگر باره زنده خواهیم شد؟] این چنین بازگشتی بعید است! ﴿۳﴾ اما ما آنچه را زمین از بدن آنها می‌کاهد می‌دانیم! زیرا نزد ما کتابی است که همه چیز در آن محفوظ است! ﴿۴﴾ آن‌ها هنگامی که حق به سراغشان آمد آن را تکذیب کردند و به همین خاطر در امور پریشان خود متحیرند! ﴿۵﴾ آیا به آسمان بالای سرشان نمی‌نگرند که چگونه آن را بنا کردیم و با ستارگان زینتش دادیم، حال آنکه هیچ خلل و شکافی در آن نیست! ﴿۶﴾ زمین را گستراندیم و در آن کوه‌هایی ایجاد کردیم و بر پهنه آن از هر نوع گیاه مفید و زیبایی رویانیدیم ﴿۷﴾ تا مایهٔ بصیرت و عبرت هر بنده‌ای باشد که روی سوی خدا دارد! ﴿۸﴾ و از آسمان آب بابرکتی نازل کردیم تا به واسطهٔ آن‌ها باغ‌ها و دانه‌های درو شده را برویانیم ﴿۹﴾ نخل‌های بلند با میوه‌های انبوه و فراوان ﴿۱۰﴾ تا روزی بندگان باشد و به واسطهٔ آن سرزمین‌های مرده را حیات بخشیم. خروج شما [از قبرها] این چنین است ﴿۱۱﴾ قبل از آنها نیز قوم نوح و اصحاب رس ^(۱) و ثمود پیامبران را انکار کردند ﴿۱۲﴾ قوم عاد و فرعون و برادران لوط ﴿۱۳﴾ و نیز اصحاب ایکه ^(۲) و قوم تبع ^(۳) همه‌شان پیامبران را تکذیب کردند و مستحق مجازات من شدند ﴿۱۴﴾ آیا [تصور می‌کنند] بخاطر آفرینش اول عاجز و ناتوان شده‌ایم! نه! آنها از آفرینش جدید در شک و تردیدند! ﴿۱۵﴾

۱. جماعتی بودند که در یمامه می‌زیستند و پیامبران را در چاه افکندند.

۲. اصحاب ایکه، قوم شعب پیامبر بودند.

۳. گروهی از مردم یمن بودند که پادشاهانی قدرتمند داشتند.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُم مَّا تَوْسَّوَسُ بِهِ نَفْسُهُ ۖ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ
 مِنْ جَبَلٍ ۚ أَلْيَدِ الْوَارِيدِ ﴿١٦﴾ إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
 قَعِيدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ
 الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ
 يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ
 كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ
 ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٍ ﴿٢٣﴾ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ
 عِينِدِ ﴿٢٤﴾ مُتَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٢٥﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
 آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتَهُ
 وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَحْتَصِمُوا لَدَىٰ وَقَدْ قَدَّمْتُ
 إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾
 يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ ﴿٣٠﴾ وَأُزْلِفَتِ
 الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾ هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ
 ﴿٣٢﴾ مَّنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴿٣٣﴾ ادْخُلُوهَا
 بِسَلَامٍ ۗ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

ما انسان را خلق کرده ایم و کاملاً از وسوسه های نفسانی اش آگاهیم، زیرا ما از رگ گردنش به او نزدیک‌تریم ﴿۱۶﴾ [به یاد داشته باشید که] آن دو فرشته موجود در چپ و راست انسان، عملکردهای او را ضبط می‌نمایند ﴿۱۷﴾ انسان هیچ کلامی را نمی‌گوید مگر آن که در کنارش مراقبی آماده او را زیر نظر دارد! ﴿۱۸﴾ [ای انسان] سکرات مرگ به حق فرا رسید. و این همان چیزی است که همواره از آن می‌گریختی! ﴿۱۹﴾ در صورتی دیده شود و آن روز، روز وعده‌های مجازات الهی است ﴿۲۰﴾ و هر انسانی به سوی محشر آید در حالی که با او یک سوق‌دهنده و یک گواه همراه است! ﴿۲۱﴾ [به او گفته شود] تو از وجود این صحنه‌ها در غفلت بودی و ما امروز پرده را از چشم تو کنار زدیم و تیزبین شده‌ای! ﴿۲۲﴾ فرشته قرین او گوید: این نامه اعمال اوست که من آماده کرده‌ام! ﴿۲۳﴾ [خدا گوید:] تمام کافران لجوج را به جهنم افکنید! ﴿۲۴﴾ همان کسانی که مانع خیر بودند و تجاوز پیشه کردند و [همواره در مورد حقایق] در تردید به سر می‌بردند! ﴿۲۵﴾ همان که با خداوند، خدای دیگری قائل شد! پس او را به عذاب سختی درفکنید! ﴿۲۶﴾ فرشته قرین او گوید: پروردگارا من او را به طغیان و سرکشی وادار نکردم! خود او در اعماق گمراهی بود ﴿۲۷﴾ [خدا] گوید: نزد من مجادله نکنید قبل از این درباره مجازات‌ها با شما سخن گفته بودم ﴿۲۸﴾ سخن من تغییر پیدا نمی‌کند، حال آن که به بندگانم نیز ظلم روا نمی‌دارم ﴿۲۹﴾ [به یاد آورید] روزی را که به جهنم می‌گوییم: آیا پیر شده‌ی؟! و جواب دهد: مگر باز هم هست؟! ﴿۳۰﴾ بهشت به حرمت‌گزاران حریم الهی نزدیک می‌شود و فاصله‌ای نخواهد داشت ﴿۳۱﴾ این همان چیزی است که به شما وعده داده شده است، [نه تنها برای شما بلکه] برای هر که به سوی خدا بازگشته و حافظ حریم الهی بوده است! ﴿۳۲﴾ آن که از خدای رحمان در نماند می‌ترسید و به درگاهش دلی توبه‌کار آورده است! ﴿۳۳﴾ [به آنها گویند] به سلامت وارد بهشت شوید، این همان روز جاودان است! ﴿۳۴﴾ آن چه بخواهند در بهشت برایشان مهیاست حال آن که نزد ما بیشتر است! ﴿۳۵﴾

۱. آنچه نزد ماست غیرقابل تصور است.

وَكُرْ أَهْلَكَ نَاقِبَاهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا
 فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ
 كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا
 مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾ فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ
 وَأَدْبُرَ النُّجُودِ ﴿٤٠﴾ وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ
 ﴿٤١﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا
 نَحْنُ نُحْيِيهِمْ وَنُمِيتُهُمْ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾ يَوْمَ تَشَقُّقُ الْأَرْضُ
 عَنْهُمْ يَسِرَّاءَ ذَلِكَ حَسْرَةً عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ
 وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

سُورَةُ الْقَدِيدَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِي تَدَارَيْتِ ذُرْوَاهُ ﴿١﴾ فَأَلْحَمْتِ وَقْرًا ﴿٢﴾ فَأَلْجَرَيْتِ يَسْرًا ﴿٣﴾
 فَأَلْمَقْسَمَتِ أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوْعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الَّذِينَ لَوْعِقُ ﴿٦﴾

چه مردمان بسیاری را قبل از آن‌ها هلاک کردیم در حالی که از اینان نیرومندتر بودند و فاتح سرزمین‌های بسیاری شدند! آیا مگر راه فراری وجود دارد؟! ﴿۳۶﴾ در همه اینها برای صاحبان دل‌های سلیم عبرت است هم چنین برای کسانی که حقایق را می‌شنوند آن چنان که گویی شاهد همه صحنه‌ها بوده‌اند! ﴿۳۷﴾ ما آسمان‌ها و زمین و آن چه میان آنهاست را در شش روز خلق کردیم و هیچ خسته و ملول نشدیم ﴿۳۸﴾ پس بر آنچه می‌گویند صبر داشته باش و قبل از طلوع آفتاب و قبل از غروب آن، تسبیح و ستایش پروردگارت را بگویی! ﴿۳۹﴾ و هم پاره‌ای از شب را تسبیح گوی او باش و هم بعد از هر سجده! ﴿۴۰﴾ به آن روز که منادی از مکانی نزدیک ندا دهد گوش فرا ده [و منتظر باش]! ﴿۴۱﴾ روزی که همه، صیحه رستاخیز را به حق می‌شنوند آن روز، روز خروج [از قبرها] است! ﴿۴۲﴾ ما زنده می‌کنیم و می‌میرانیم و همه سرنوشت‌ها به ما ختم می‌شود ﴿۴۳﴾ روزی که زمین بر آنها شکافته شود تا به سرعت [از قبرها] خارج گردند، این همان حشر است و بر ما بسیار آسان است! ﴿۴۴﴾ ما نسبت به آنچه می‌گویند آگاه‌تریم. تو مأمور به اجبار آنها نیستی! پس به وسیله قرآن، کسانی را که از مجازات الهی می‌ترسند پند و اندرز ده! ﴿۴۵﴾

سوره ذاریات

(به نام الله که بخشایشگر و با رحمت است)

سوگند به بادهایی که ذرات می‌پراکنند! ﴿۱﴾ سوگند به ابرهای سنگین و باران‌زا ﴿۲﴾ سوگند به کشتی‌هایی که به آسانی به حرکت درمی‌آیند ﴿۳﴾ سوگند به فرشتگانی که کارها را تقسیم می‌کنند ﴿۴﴾ آنچه به شما وعده داده شده، درست است! ﴿۵﴾ و روز جزا پاداش به وقوع خواهد پیوست ﴿۶﴾

۱. هر چیز پراکنده شدنی چون ابر، گرد و غبار، گرده گیاهان و بذرهاى مختلف و دانه الهی و حتی اعمال ما!

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾ إِنَّكُمْ لِنِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ
 أَفَكَ ﴿٩﴾ قِيلَ الْخَرِصُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَقٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾ يَسْعَلُونَ
 أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَهُمْ عَلَى النَّارِ يُقْتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا فَتَنَتَكُمْ
 هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ
 ﴿١٥﴾ آخِذِينَ مَاءٍ مَآءِ اتَّهَمُوا بِهِمْ أَنَّهُمْ كَانَُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾
 كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾
 وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ
 لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ
 وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ قُرْبِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ
 تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾ إِذْ
 دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾ فَرَأَى إِلَى
 أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعَجَلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ
 ﴿٢٧﴾ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَحْزَنْ وَبَشِّرِهُ بِعَلِيمٍ ﴿٢٨﴾
 فَأَقْبَلَتْ أَمْرَانَهُ، فِي صَرَقَةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ
 ﴿٢٩﴾ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

سوگند به آسمان با راه‌های روشنش ^۷ که شما در اعتقادات مختلفید ^۸ هرکه از قبول حق سر باز زند از حق منحرف شده است ^۹ مرگ بر دروغ گویان! ^{۱۰} همان‌هایی که در نادانی و غفلت فرو رفته‌اند! ^{۱۱} می‌پرسند روز قیامت چه زمان است؟! ^{۱۲} روزی که آنها را در آتش عذاب کنند! ^{۱۳} بچشید مجازاتان را، این همان چیزی است که بدان شتاب می‌کردید! ^{۱۴} حرمت‌گزاران حریم الهی در باغ‌ها و چشمه سارها هستند! ^{۱۵} آن‌چه را که پروردگارشان داده است دریافت کرده‌اند، زیرا آنها قبل از این نیکوکار بوده‌اند ^{۱۶} و اندکی از شب را می‌خوابیدند ^{۱۷} و سحرها در حال استغفار بوده‌اند! ^{۱۸} و در اموالشان برای سائل و محروم حقی بود [که ادا بودند]! ^{۱۹} در زمین نشانه‌هایی برای اهل یقین وجود دارد ^{۲۰} هم‌چنین در درونتان! آیا نمی‌بینید؟! ^{۲۱} رزق شما و آنچه به شما وعده داده شده است در آسمان است ^{۲۲} پس قسم به پروردگار آسمان و زمین که این مطلب حق است آن‌چنان که سخن می‌گوئید (آن نیز مُحَقَّق است) ^{۲۳} آیا حکایت مهمانان گرامی ابراهیم به تو رسیده است؟ ^{۲۴} هنگامی که بر او وارد شدند گفتند، سلام. ابراهیم گفت: سلام، قومی ناشناخته‌اند؟! ^{۲۵} آن‌گاه پنهانی به طرف خانواده خود رفت [و گوشت بریان] گوساله فریبهی آورد ^{۲۶} آن را نزدیک آنها گذاشت و گفت چرا نمی‌خورید؟! ^{۲۷} از آنها ترسی به دلش افتاد! گفتند: ترس! و او را به تولد فرزندی دانا بشارت دادند! ^{۲۸} در این هنگام همسرش جلو آمد و در حالی که [از تعجب] بر روی خود زد گفت: من پیرزنی نازا هستم! ^{۲۹} به همسر ابراهیم گفتند: پروردگار تو چنین گفته است، زیرا او حکیم و آگاه است ^{۳۰}

۱. برای آشنایی بیشتر با قوم قدرتمند «سلام» که از رسولان و نیروهای الهی اند به کتاب «روح ربانی» از مترجم رجوع کنید.

* قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٢١﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ
 مُّجْرِمِينَ ﴿٢٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَابًا مِّن طِينٍ ﴿٢٣﴾ مُّسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ
 لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٢٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا
 فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ
 الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٧﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ
 مُّبِينٍ ﴿٢٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْبِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٢٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ
 فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ
 الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾ مَا تَدْرُونَ شَيْءً آتَتْ عَلَيْهِمُ الْأَجَلَةُ كُلَّ مِيمٍ ﴿٤٢﴾
 وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
 فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْقَةَ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَعُوا مِنْ قِيَامٍ
 وَمَا كَانُوا مُتَّصِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
 فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَالْأَرْضَ
 فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمَنْ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَا وَجِئْنَا
 لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾ فَفَرُّوْا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾
 وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

[ابراهیم] گفت: ای رسولان مأموریت شما چیست؟! ﴿۳۱﴾ گفتند: ما به سوی قوم
 مجرمان فرستاده شده‌ایم ﴿۳۲﴾ تا پاره‌های کلوخ بر آنها فرو ریزیم ﴿۳۳﴾ کلوخ‌هایی
 که نشان الهی دارد! و خاص هدردهندگان نعمات الهی و گزافه‌کاران است! ﴿۳۴﴾
 سرانجام اهل ایمان را از شهر خارج کردیم ﴿۳۵﴾ هرچند در آن شهر جزیک خانواده
 با ایمان نیافتیم! ﴿۳۶﴾ و آن شهر را برای کسانی که از عذاب دردناک می‌ترسند چون
 عبرتی رها کردیم! ﴿۳۷﴾ هم‌چنین در ماجرای موسی عبرتی است، آن هنگام که او
 را با دلیلی روشن‌گر به سوی فرعون فرستادیم ﴿۳۸﴾ او با تمام توان از حق اعراض
 کرد و گفت: موسی یا جادوگر است و یا دیوانه! ﴿۳۹﴾ سرانجام ما نیز او و لشکریانش
 را گرفتیم و در دریا انداختیم، حال آنکه قابل نکوهش بود! ﴿۴۰﴾ و در ماجرای قوم
 عاد [نیز عبرتی است] آن هنگام که بر آنها باد مرگ‌زا فرستادیم ﴿۴۱﴾ بادی که بر
 هر چیزی که وزید آن را چون استخوانی پوسیده کرد! ﴿۴۲﴾ در ماجرای قوم ثمود
 نیز عبرتی است آن هنگام که به آنها گفته شد فعلاً تا چندی [از زندگی] لذت ببرید
 ﴿۴۳﴾ آنها از فرمان پروردگارش سر باز زدند و سرانجام جلوی چشمانشان صاعقه
 مرگ‌بار گرفتارشان کرد ﴿۴۴﴾ [چنان بود که] حتی نتوانستند بایستند و از کسی
 یاری بطلبند! ﴿۴۵﴾ هم‌چنین قوم نوح را که قبل از آنها بودند هلاک کردیم، زیرا
 جماعتی زشت‌کار و بد سیرت بودند ﴿۴۶﴾ ما آسمان را با قدرت برافراشیم و آن را
 وسعت می‌بخشیم! ﴿۴۷﴾ و زمین را وسیع و گسترده ساختیم، و چه خوب گسترش
 دادیم! ﴿۴۸﴾ و از هر چیزی یک جفت آفریدیم شاید مایهٔ پند و تذکر شما گردد! ﴿۴۹﴾
 پس به سوی خدا بگریزید! من از جانب خدا برای شما یک هشدار دهندهٔ آشکارم
 ﴿۵۰﴾ همراه با خداوند بزرگ، خدای دیگری را قائل نشوید. من از جانب او برای شما
 هشدار دهنده‌ای آشکارم! ﴿۵۱﴾

كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾
 أَتَوَّصَوْنَ بِهِمْ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَٰغُونَ ﴿٥٣﴾ فَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ
 بِمَلُومٌ ﴿٥٤﴾ وَذَكَرْ فَإِنَّ الدَّكْرَىٰ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَمَا خَلَقْتُ
 الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ
 أَنْ يُطْعَمُوا ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾
 فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ
 ﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

سورة الخلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ﴿١﴾ وَكَتَبَ مَسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِي رَقٍّ مَنشُورٍ ﴿٣﴾ وَالْبَيْتِ
 الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾ إِنَّ
 عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ
 مَوْرًا ﴿٩﴾ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
 ﴿١١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارٍ
 جَهَنَّمَ دَعَاً ﴿١٣﴾ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

بدینسان هیچ پیامبری بر آنهايي که قبل از اینان بودند فرستاده نشد مگر آن که گفتند: یا جادوگر است و یا دیوانه! ﴿۵۱﴾ آیا یکدیگر را به این [چنین جوابی] وصیت کرده‌اند؟! نه! آنها مردمی طغیانگرنند! ﴿۵۲﴾ پس از آنها روی بگردان زیرا تو سرزنش نخواهی شد ﴿۵۴﴾ بند و تذکره ده، که بند و تذکر، اهل ایمان را سود می‌رساند ﴿۵۵﴾ جن و انس را خلق نکردم مگر برای آنکه بنده‌ام باشند! ﴿۵۶﴾ من از آنها روزی نمی‌خواهم و انتظار اطعام خود را نیز ندارم ﴿۵۷﴾ زیرا این خداست که روزی همه را می‌دهد، خدایی که قدرتمند و استوار است ﴿۵۸﴾ ظالمان را از عذاب نصیبی است مثل نصیبی که یارانسان داشتند! پس با شتاب چیزی از من نخواهند! ﴿۵۹﴾ پس وای بر کافران از روزی که به آنها وعده داده شده است! ﴿۶۰﴾

سوره طور

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به کوه طور ﴿۱﴾ و کتاب نوشته شده ﴿۲﴾ در صفحه گسترده، ﴿۳﴾ و قسم به بیت‌المعمور ﴿۴﴾ قسم به این سقف برافراشته ﴿۵﴾ و قسم به دریای پرو و مواج ﴿۶﴾ که مجازات پروردگارت واقع شدنی است! ﴿۷﴾ در برابر آن هیچ دفع کننده‌ای وجود ندارد ﴿۸﴾ روزی که آسمان از هر سو به جنبش افتد ﴿۹﴾ و کوه‌ها به حرکت درآیند ﴿۱۰﴾ پس در آن روز، وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۱۱﴾ همان‌ها که سرگرم اوهام خویشند ﴿۱۲﴾ و آن روز که آن‌ها را به سوی جهنم کشند ﴿۱۳﴾ [گفته شود] این همان آتشی است که آن را تکذیب می‌کردید! ﴿۱۴﴾

۱. خانه در آسمان محاذی کعبه. برخی بیت‌المعمور را قلب مؤمن گفته‌اند. به هر حال چه در این آسمان و چه در آسمان قلب، خانه خداست!

أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تَبْصُرُونَ ﴿١٥﴾ أَصَلَوْهَا فَاصْبِرُوا
 أَوْ لَا تَصْبِرُوا وَسَاءَ عَلَيْكُمْ أَنْتُمْ أَجْزُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَكَيْهِنَ بِمَاءٍ آتَاهُمْ مِنْهُمْ
 وَوَقَلَهُمْ مِنْهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِنِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْتَهُمْ
 بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا
 بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ كُلٌّ أَمْرٍ بِمَا
 كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾ وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفَلَكَهَةٍ وَخَمِيرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾
 يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَا لَعُوفٍ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ ﴿٢٣﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ
 غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ﴿٢٤﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى
 بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِي أَهْلِنَا مُسْفِقِينَ
 ﴿٢٦﴾ فَمَنْ أَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِ تَوَقَّفْنَا عَذَابَ السَّمُورِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا
 مِنْ قَبْلَ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾ فَذَكَرْنَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ
 رَبِّكَ يَا كَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ
 الْمُنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

آیا این جادوست یا شما چشم بصیرت ندارید؟! ﴿۱۵﴾ به آتش درآید، چه صبر کنید و چه صبر نکنید برایتان یکسان است، شما فقط به خاطر عملکردتان مجازات می‌شوید! ﴿۱۶﴾ کسانی که حرمت خدا را نگه داشتند در بهشت‌ها و نعمت‌ها غرقند ﴿۱۷﴾ و از آنچه پروردگارشان عطا کرده خوشحالند و پروردگارشان آن‌ها را از عذاب جهنم حفظ می‌نماید ﴿۱۸﴾ بخورید و بیاشامید گوارایتان! این نتیجه عملکرد [خوب]تان است! ﴿۱۹﴾ آنها بر روی تخت‌های کنار هم چیده شده تکیه داده‌اند و حوران بهشتی را به آنها تزویج کرده‌ایم ﴿۲۰﴾ آنها که به حقایق ایمان آوردند و فرزندان را که به تبع آنان ایمان آوردند [در بهشت] به آنها ملحق می‌کنیم و از پاداش اعمال آنها چیزی نمی‌کاهیم. بدانید هر کس در گرو اعمال خویش است! ﴿۲۱﴾ پیوسته آن‌ها را از انواع میوه‌ها و گوشت‌هایی که دلخواهشان است بهره‌مند می‌سازیم ﴿۲۲﴾ همواره به یکدیگر جام‌هایی می‌دهند که در آن نه بیهوده‌گویی است و نه گناه! ﴿۲۳﴾ نوجوانانی به خدمت، دور آنها می‌گردند و در حالی که مثل مروارید در صدفند! ﴿۲۴﴾ رو به یکدیگر کرده و پرسش می‌کنند ﴿۲۵﴾ گویند: قبل از این ما در میان خانواده‌مان ترسان بودیم! ﴿۲۶﴾ سرانجام خداوند بر ما منت نهاد و ما را از عذاب کشنده حفظ نمود ﴿۲۷﴾ ما پیش از این او را می‌خواندیم و او با احسان و با گذشت است ﴿۲۸﴾ به آنها پند و تذکر ده، زیرا تو به لطف نعمت پروردگارت، نه کاهن^{۱)} هستی و نه دیوانه! ﴿۲۹﴾ شاید ادعا می‌کنند که او شاعر است و ما انتظار مرگش را می‌کشیم؟ ﴿۳۰﴾ بگو: منتظر بمانید من نیز یا شما منتظر می‌مانم! ﴿۳۱﴾

۱. کاهن شخصی را گویند که به نوعی تحت تصرف جن و موجودات غیر ارگانیک قرار دارد. و از این طریق از برخی از نیروهای نهانی برخوردار است. کار کاهن به پیش‌گویی، طالع بینی، تعبیر خواب، یافتن گمشده، طبابت، و حتی به تدهین پادشاهان نیز مربوط می‌شد. هر منطقه و قبیله‌ای از کاهن برخوردار بود. و میزان قدرت چنین شخصی به میزان ارتباطش با موجودات غیر ارگانیک بستگی داشت. دستمزدی را که کاهنان دریافت می‌کردند «حلوان» می‌گفتند.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَمُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ
 بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ
 ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رِزْقِ
 رَبِّهِمْ أَمْ يُصَيِّطُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ
 مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾
 أَمْ تَسْتَأْذِنُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْعَيْبُ
 فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾
 أَمْ لَهُمْ آلٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا
 مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلْقُوا
 يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْعًا
 وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ
 أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ
 بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ اللَّجْمِ ﴿٤٩﴾

آیا رؤیاهایشان آنها را به این اوهام می‌کشاند یا اینکه مردمی طغیان‌گرند؟ ﴿۲۲﴾ آنها
 می‌گویند: قرآن را به خدا نسبت می‌دهد! آنها اهل ایمان نیستند ﴿۲۳﴾ اگر راست
 می‌گویند سخنی همانند آن بیاورند! ﴿۲۴﴾ آیا آنها از هیچ خود به خود پدید آمدند،
 یا اینکه خودشان خالق‌اند؟! ﴿۲۵﴾ شاید هم آسمان‌ها و زمین را خلق کرده‌اند؟!
 نه! آنها به حقایق یقین ندارند ﴿۲۶﴾ آیا به خزائن پروردگارت دست یافته‌اند؟ و یا
 بر چیزی مسلط شده‌اند؟! ﴿۲۷﴾ آیا نزدبانی دارند [که به آسمان بالا می‌روند] و
 وحی و اسرار الهی را می‌شنوند؟! اگر کسی چنین ادعایی دارد دلیل روشنش را
 بیاورد! ﴿۲۸﴾ آیا برای خدا دختران است و برای شما پسران؟! ﴿۲۹﴾ آیا تو از آنها مزدی
 می‌طلبی که پرداختش برای آنها سنگین است؟ ﴿۴۰﴾ شاید هم علم غیب می‌داند
 و می‌نویسد؟! ﴿۴۱﴾ شاید هم نقشه‌ای برای تو کشیده‌اند؟! اما خود کافران دچار
 حیل‌ت‌اند! ﴿۴۲﴾ آیا خدایی غیر از الله دارند؟! منزه است خدا از هرچه شریکش
 می‌داند! ﴿۴۳﴾ [چنان غرق در باطل‌اند که] حتی اگر ببینند پاره‌ای از آسمان بیافتد
 می‌گویند ابری متراکم بود! ﴿۴۴﴾ پس آنها را رها کن تا روز مرگشان را ببینند ﴿۴۵﴾
 روزی که مکرها و نقشه‌هایشان هیچ به دردشان نخواهد خورد و [به واسطهٔ هیچ
 کس] یاری نشوند! ﴿۴۶﴾ برای ظالمان غیر از این عذاب، عذاب دیگری است هرچند
 اکثرشان نمی‌دانند! ﴿۴۷﴾ در برابر حکم پروردگارت صبور باش که تو کاملاً تحت
 نظر ما هستی! هرگاه برمی‌خیزی تسبیح و ستایش پروردگارت را به جای آر ﴿۴۸﴾ در
 پاره‌ای از شب و نیز هنگامی که ستارگان ناپدید می‌شوند خدای را تسبیح‌گوی ﴿۴۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
 الْهَوَىٰ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ﴿٥﴾
 ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ﴿٨﴾
 فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿٩﴾ فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾
 مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١١﴾ أَفَتَمُرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَآهُ
 نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِنْدَ هَا جَنَّةِ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾
 إِذِ عَنَى السِّدْرَةَ مَا يَعْشَىٰ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَأَىٰ
 مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ وَمَنْوَةَ
 الْقَالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾ الْكُفْرُ الذِّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ
 ضِيزَىٰ ﴿٢٢﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ
 وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ ﴿٢٣﴾ أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّىٰ ﴿٢٤﴾ فَلِلَّهِ
 الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ * وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُعْنَى
 شَفَعْتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُرْضَىٰ ﴿٢٦﴾

سوره نجم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به آن ستاره که ناپدید شد، ﴿۱﴾ یار شما (محمد ﷺ) نه همراه شده و نه منحرف گشته است! ﴿۲﴾ و از روی هوای نفس سخن نمی‌گوید ﴿۳﴾ این وحی است که به او نازل می‌شود ﴿۴﴾ آن کس که قدرتمند است او را تعلیم داده است ﴿۵﴾ همان کس که تواناست و سلطه بر همه چیز دارد ﴿۶﴾ او در افق بلند [آسمان] قرار داشت ﴿۷﴾ سپس نزدیک و نزدیک‌تر شد ﴿۸﴾ [تا فاصله‌اش] به اندازه طول دو کمان یا کمتر شد! ﴿۹﴾ پس خداوند به بنده‌اش آنچه را باید وحی می‌کرد، وحی کرد! ﴿۱۰﴾ دل، آنچه را که دید دروغش ندانست ﴿۱۱﴾ آیا در آنچه می‌بیند با او مجادله می‌کنید؟! ﴿۱۲﴾ آن را بار دیگر دیده است! ﴿۱۳﴾ نزد سدرۃ المنتهی ﴿۱۴﴾ که جنة المأوی ﴿۱۵﴾ کنار آنست ﴿۱۵﴾ در این هنگام چیزی سدرۃ المنتهی را پوشانده بود ﴿۱۶﴾ چشم او منحرف نگشت و از حد خویش هم فراتر نرفت! ﴿۱۷﴾ به راستی پاره‌ای از آیات و نشانه‌های بزرگ پروردگارش را دید ﴿۱۸﴾ آیا بت‌های لات و عزری را دیده‌اید؟! ﴿۱۹﴾ و منات، بت سوم دیگر را؟! ﴿۲۰﴾ آیا سهم شما پسر است و سهم او دختر؟! ﴿۲۱﴾ این تقسیمی ناعادلانه است! ﴿۲۲﴾ این‌ها فقط نام‌هایی است که شما و پدرانتان بر آن‌ها گذاشته‌اید و خداوند هرگز دلیلی بر آن نازل نکرده است. آنها فقط از گمان خود و هوای نفسانی‌شان پیروی می‌کنند. حال آنکه هدایت از جانب پروردگارشان به سراغشان آمده است! ﴿۲۳﴾ آیا هرچه انسان آرزو کند برایش مهیّا است؟! ﴿۲۴﴾ آخرت و دنیا هر دو از آن خداست! ﴿۲۵﴾ چه بسیار فرشتگانی در آسمان‌ها وجود دارند که شفاعت‌شان هیچ سودی ندارد مگر بعد از آن که خدا اجازه دهد، آن هم برای کسی که صلاح بداند و راضی باشد! ﴿۲۶﴾

۱. سدرۃ المنتهی را، مقامی دانسته‌اند که همه حقایق به آن منتهی می‌شود.

۲. بهشتی خاص.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُونُ أَلْمَلِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَى ﴿٢٧﴾
 وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ
 الْحَقِّ شَيْئًا ﴿٢٨﴾ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ
 الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعَالَمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ
 سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَى ﴿٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا يَمَاعِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
 بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثَمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ
 إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
 وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوْا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ
 بِمَنْ اتَّقَى ﴿٣٢﴾ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى
 ﴿٣٤﴾ أَعْنَدَهُ عِلْمٌ الْغَيْبِ فَهَوَّيَرَى ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ
 مُوسَى ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ﴿٣٧﴾ أَلَا تَذَكَّرُ وَأَزْرًا وَزَّرَ أُخْرَى
 ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٣٩﴾ وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَى ﴿٤٠﴾
 ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى ﴿٤٢﴾
 وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكٌ وَأَبْكِي ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

کسانی که به آخرت ایمان ندارند فرشتگان را نامگذاری زنانه می‌کنند. ﴿۲۷﴾ در حالی که نسبت به آن علم و آگاهی ندارند، آنها فقط از گمان خود پیروی می‌کنند و گمان و پندار، کسی را از شناخت حق بی‌نیاز نمی‌کند! ﴿۲۸﴾ از کسی که از یاد ما روی برگردانده است اعراض کن، زیرا چنین کسی خواستار چیزی جز زندگی دنیا نیست! ﴿۲۹﴾ نتیجه دانش‌شان همین است! به راستی پروردگارت به آن که از راهش گمراه شده و نیز آن را هدایت یافته، از هر کس دیگر آگاه‌تر است ﴿۳۰﴾ آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن خداست تا بدکاران را بخاطر عملکردشان کیفر دهد و نیکوکاران را به پاس نیکی‌شان پاداش اعطا نماید! ﴿۳۱﴾ کسانی که از گناهان کبیره و زشتی‌ها به غیر از صغیره اجتناب می‌کنند بدانند که مغفرت پروردگارت وسیع است و او نسبت به شما از آن هنگام که شما را از زمین خلق کرد و آن هنگام که به صورت جنین‌هایی در شکم مادرانتان بودید، آگاه‌تر است. خود را بی‌گناه ندانید زیرا خدا کسانی را که حرمت حریم الهی را نگاه می‌دارند خوب می‌شناسد! ﴿۳۲﴾ آیا آن کس را که [از حق] روی گردان شد دیده‌ای؟! ﴿۳۳﴾ اندک می‌بخشید و بخل می‌ورزید! ﴿۳۴﴾ آیا او علم غیب دارد و می‌بیند؟! ﴿۳۵﴾ آیا از آنچه در کتب موسی است بی‌خبر است؟! ﴿۳۶﴾ و یا از ابراهیم که حق توحید را ادا کرد [بی‌خبر است]؟! ﴿۳۷﴾ بدانید هیچ‌کس بار گناه دیگری را بر دوش نمی‌کشد ﴿۳۸﴾ دستاورد انسان جز تلاش و کوشش او نیست ﴿۳۹﴾ تلاشش به زودی دیده خواهد شد (به نتیجه می‌رسد) ﴿۴۰﴾ سرانجام به او پاداشی تمام دهند ﴿۴۱﴾ پایان راه همه به پروردگار تو ختم می‌شود ﴿۴۲﴾ و اوست که می‌خنداند و می‌گریاند! ﴿۴۳﴾ اوست که می‌میراند و زنده می‌کند! ﴿۴۴﴾

وَأَنَّهُ حَقَّ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ﴿٤٥﴾ مِنْ نُطْفَةٍ إِذِ اتَّمَنَى
 ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَى ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَى وَأَقْنَى ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُ
 هُوَ رَبُّ السَّعْرَى ﴿٤٩﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى ﴿٥٠﴾ وَشَمُودًا فَمَا
 أَبْقَى ﴿٥١﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْغَى
 ﴿٥٢﴾ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى ﴿٥٣﴾ فَغَشَّهَا مَا غَشَّى ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ آيَةٍ
 رَبِّكَ تَتَمَارَى ﴿٥٥﴾ هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذْرِ الْأُولَى ﴿٥٦﴾ أَرَفَتِ الْأَرِيفَةَ
 ﴿٥٧﴾ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ
 تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾ وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾ وَأَنْتُمْ سَلْمِدُونَ
 ﴿٦١﴾ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

سُورَةُ الْقَيْمَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَبَتْ السَّاعَةَ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا وَيَقُولُوا
 سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقَرٌّ ﴿٣﴾
 وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُرْدَجٌ ﴿٤﴾ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ
 النَّذْرُ ﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَكِيرٍ ﴿٦﴾

اوست که جفت‌های نر و ماده را آفریده است ﴿٤٥﴾ آن هم از نطفه‌ای که ریخته می‌شود! ﴿٤٦﴾ به عهده خداوند است ایجاد عالم دیگر ﴿٤٧﴾ خداست که بی‌نیاز می‌کند و سرمایه می‌بخشد ﴿٤٨﴾ اوست پروردگار ستاره‌شعری ﴿٤٩﴾ اوست که عاد، آن قوم پیشین را نابود ساخت ﴿٥٠﴾ و از قوم ثمود کسی را باقی نگذاشت ﴿٥١﴾ و پیش از آن‌ها قوم نوح را [هلاک کرد] که ستمکارتر و سرکش‌تر بودند ﴿٥٢﴾ و شهرهای قوم لوط را زیر و رو کرد ﴿٥٣﴾ و آنها را پوشاند و چه پوشاندنی! ﴿٥٤﴾ پس به کدامین نعمت‌های پروردگارت شک می‌کنی؟ ﴿٥٥﴾ این هشداردهنده‌ای از هشداردهندگان قبلی است! ﴿٥٦﴾ قیامت نزدیک شده است ﴿٥٧﴾ کسی جز خداوند آشکارش نکند! ﴿٥٨﴾ آیا از این سخن تعجب می‌کنید؟ ﴿٥٩﴾ و می‌خندید و گریه نمی‌کنید؟ ﴿٦٠﴾ شما از حقایق غافل‌اید! ﴿٦١﴾ پس خداوند بزرگ را سجده کنید و او را بپرستید ﴿٦٢﴾

سوره قمر

(به نام الله که بخشایشگر و با رحمت است)

قیامت نزدیک شد و ماه از هم شکافت! ﴿١﴾ چنانچه آیه‌ای ببینند از آن روی برمی‌گردانند و می‌گویند: این جادوی مستمر است! ﴿٢﴾ آنها [حقایق] را تکذیب کردند و از هواهای نفسانی‌شان پیروی نمودند! هر کاری را قرارگاهی است! ﴿٣﴾ به راستی برای آنها اخباری آمد تا از گناه بازشان دارد ﴿٤﴾ یک حکمت تمام! اما هشدارها سودشان نبخشید ﴿٥﴾ تا آن روزی که دعوت‌کننده الهی آنها را به چیز دشواری بخواند، از آنها روی بگردان! ﴿٦﴾

١. ستاره‌ای است نورانی در فلک کلب اکبر. در جاهلیت آن را می‌پرستیدند.

حُشَعًا أَبْصَرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ﴿٧﴾
 مَهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكٰفِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾ كَذَّبَتْ
 قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ ﴿٩﴾ فَدَعَا
 رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ
 ﴿١١﴾ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾
 وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَلْوٰجِ وَدُسِّرِ ﴿١٣﴾ تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ
 كٰفِرٌ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٥﴾ فَكَيْفَ كَانَ
 عَذَابِي وَنُذْرٍ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٧﴾
 كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ﴿١٨﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا
 صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ
 مُنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ
 لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٢٢﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذْرِ ﴿٢٣﴾ فَقَالُوا أَبَشْرًا
 مِمَّا وَحَدَّائِنَا بُعِثَ وَإِنَّا إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ﴿٢٤﴾ أَلَيْسَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ
 مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَشْرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْمُونَ عَدَا مَنِ الْكذَابُ الْأَشْرُ
 ﴿٢٦﴾ إِنَّا مَرْسَلُوا النَّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَأَنْزَلْنَاهُمْ وَأَصْطَبِرُ ﴿٢٧﴾

دیدگان خود را از خواری فرو انداخته‌اند آن هنگام که چون ملخ‌های پراکنده از قبرها بیرون می‌آیند! ﴿۷﴾ [از ترس] به سوی دعوت کننده الهی گردن می‌کشند و کافران گویند: امروز، روز سختی است! ﴿۸﴾ قوم نوح پیش از آنها [پیامبرانشان را] تکذیب کردند. آری بنده ما را تکذیب کردند و گفتند: او دیوانه است. و منزوی‌اش کردند! ﴿۹﴾ نوح پروردگارش را دعا کرد و گفت: من مغلوب شدم. از آنها انتقام بگیر! ﴿۱۰﴾ سرانجام درهای آسمان را گشودیم و آبی فراوان و پیوسته بارید ﴿۱۱﴾ از زمین نیز چشمه‌ها را جوشاندیم تا آب به اندازه مقدر جمع شود ﴿۱۲﴾ و او را بر آن [کشتی] که از تخته و میخ بود سوار کردیم! ﴿۱۳﴾ [کشتی‌ای که] زیر نظر ما حرکت می‌کرد. این پاداش کسی است که مورد آزار کفر واقع شده است! ﴿۱۴﴾ ما این ماجرا را چون عبرتی برای مردم باقی گذاشتیم. آیا کسی هست که پند گیرد؟! ﴿۱۵﴾ [تصور کنید] عذاب و انذار من چگونه بود! ﴿۱۶﴾ ما قرآن را برای پند و تذکر سهل و آسان نمودیم. آیا کسی هست که پند گیرد؟! ﴿۱۷﴾ قوم عاد، [پیامبرشان را] تکذیب کردند. [تصور کنید] عذاب و انذار من چگونه بود؟! ﴿۱۸﴾ ما باد مرگ‌زایی را در روزی نحس و شوم به طور مستمر بر آن‌ها فرستادیم ﴿۱۹﴾ [بادی که] مردم را چون نخل از ریشه کنده شده، برمی‌کند ﴿۲۰﴾ [تصور کنید] عذاب و انذار من چگونه بود! ﴿۲۱﴾ ما قرآن را برای پند و تذکر سهل و آسان نمودیم. آیا کسی هست که پند گیرد؟! ﴿۲۲﴾ قوم ثمود هشدارهای الهی را تکذیب کردند! ﴿۲۳﴾ و گفتند: اگر از بشری مثل خودمان پیروی کنیم گمراه و دیوانه باشیم! ﴿۲۴﴾ آیا از میان همه ما، وحی فقط برای مرد نازل می‌شود؟! او دروغگویی خودخواه است! ﴿۲۵﴾ فردا خواهند فهمید چه کسی دروغگو و خودخواه است! ﴿۲۶﴾ ما آن شتر را برای امتحان آنها فرستاده‌ایم، پس آنها را زیر نظر بگیر و صبر کن! ﴿۲۷﴾

وَيَنْهَهُمْ أَنْ شَرِبُوا الْمَاءَ قَسَمَةً بِيَدِهِمْ كُلِّ شَرِبٍ مُحْتَضِرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ
 فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ﴿٣٠﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ
 لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَبَتْ قَوْمٌ لوطٍ بِالنُّذْرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
 عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةٌ مِّنْ عِنْدِنَا
 كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذْرِ
 ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيفِيهِ فَمَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي
 وَنُذْرٍ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا
 عَذَابِي وَنُذْرٍ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾
 وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ
 أَخَذَ عَزِيزٌ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أَوْلِيَّكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ
 فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيَهْرَمُ الْجَمْعُ
 وَيُولُونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ ﴿٤٦﴾
 إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى
 وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

و به آنها بگو، آب موجود باید بین آنها تقسیم شود (یک روز شتر، یک روز آنها) و هر یک در روز سهم خویش حاضر شود! ﴿۲۸﴾ آن‌ها یکی از یاران خود را ندا دادند (توطئه کردند) و او نیز به سراغ شتر رفت و آن را کشت ﴿۲۹﴾ [تصور کنید] عذاب و انداز من چگونه بود؟! ﴿۳۰﴾ ما صیحه‌ای [مرگبار] را بر آنها فرستادیم و همگی چون علف‌های خشک، ریز ریز شدند! ﴿۳۱﴾ ما قرآن را برای پند و تذکر، سهل و آسان نمودیم آیا کسی هست که پند گیرد؟! ﴿۳۲﴾ قوم لوط هشدارهای الهی را تکذیب کردند ﴿۳۳﴾ ما بر آنها بادی که ریگ‌ها را به حرکت درمی‌آورد فرستادیم. جز خاندان لوط که سحرگاهان نجاتشان دادیم [بقیه را هلاک کردیم] ﴿۳۴﴾ [نجات خاندان لوط] نعمتی از جانب ما بود. این چنین انسان شکرگزار را پاداش می‌دهیم ﴿۳۵﴾ لوط آنها را از مجازات ما هشدار داده بود، اما آنها اصرار بر مخالفت و شک به هشدارها داشتند ﴿۳۶﴾ آنها از لوط خواستند که مهمانانش را در اختیار آنها بگذارد! ما نیز چشمانشان را کور کردیم! پس بچشید عذاب و انداز مرا! ﴿۳۷﴾ صیحه‌ها عذابی پایدار به سراغ‌شان آمد ﴿۳۸﴾ پس بچشید عذاب و انداز مرا! ﴿۳۹﴾ ما قرآن را برای پند و تذکر، سهل و آسان نمودیم آیا کسی هست که پند گیرد؟! ﴿۴۰﴾ هشدارها به سراغ فرعونیان آمد ﴿۴۱﴾ آنها تمام آیات ما را تکذیب کردند و ما نیز آنها را چون مقتدری توانا گرفتیم و مجازات کردیم ﴿۴۲﴾ آیا کافران شما بهتر از اینها هستند؟! شاید هم امان‌نامه‌ای برای شما در کتب آسمانی است! ﴿۴۳﴾ شاید هم می‌گویند: ما جماعتی قدرتمند و پیروزیم! ﴿۴۴﴾ به زودی جمع‌شان شکست خورده پا به فرار می‌گذارند! ﴿۴۵﴾ نه! قیامت می‌عادگاه آنان است. و بی‌شک عذاب قیامت سنگین‌تر و تلخ‌تر است. ﴿۴۶﴾ به راستی مجرمان در گمراهی و شعله‌های آتشند! ﴿۴۷﴾ آن روزی که بر صورت درآتش کشیده می‌شوند [به آنان گویند] بچشید آتش جهنم را! ﴿۴۸﴾ بدانید ما هر چیزی را به اندازه خلق کرده‌ایم! ﴿۴۹﴾

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَقَدْ أَهْلَكْنَا
 أَشْيَاءَكُمْ فَهَلْ مِنْ مَّدَكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ
 ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ
 فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحْمٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْءَانَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿٣﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾
 وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾
 وَاَقِمْوْا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾ وَالْاَرْضَ
 وَضَعَهَا لِلْاَنْعَامِ ﴿١٠﴾ فِيهَا فَلَكَهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ﴿١١﴾
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِآيِءِ الْاٰءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿١٣﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ
 مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ ﴿١٥﴾ فَبِآيِءِ الْاٰءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾ رَبُّ
 الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِآيِءِ الْاٰءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

فرمان ما یک فرمان است همچون یک چشم بر هم زدن! ﴿۵۰﴾ ما کسانی را که چون شما بودند (حقایق را انکار می‌کردند) هلاک کردیم، آیا کسی هست پند گیرد؟! ﴿۵۱﴾ هر عملکردی که داشته‌اند در کتاب‌ها ثبت شده است! ﴿۵۲﴾ هر کار کوچک و بزرگی نوشته شده است ﴿۵۳﴾ کسانی که حرمت خداوند را نگاه دارند در باغ‌ها و [کنار] نهرها هستند! ﴿۵۴﴾ در جایگاهی راستین و ارزشمند، آن هم نزد فرمانروایی مقتدر! ﴿۵۵﴾

سوره رحمن

(به نام الله که بخشایشگر و با رحمت است)

خدای رحمان ﴿۱﴾ قرآن را تعلیم داد ﴿۲﴾ انسان را خلق کرد ﴿۳﴾ به او سخن گفت آموخت ﴿۴﴾ آفتاب و ماه در مدار دقیق خود در حرکتند ﴿۵﴾ هم ستاره و هم درخت سجده‌اش می‌کنند ﴿۶﴾ [بدانید خدای رحمان] آسمان را برافراشت و میزان را وضع کرد ﴿۷﴾ تا از میزان طغیان نکنید ﴿۸﴾ عادلانه وزن کنید و کم فروشی نکنید! ﴿۹﴾ زمین را برای مردم آفرید ﴿۱۰﴾ که در آن میوه‌ها و نخل‌هایی با شکوفه‌های فراوان است ﴿۱۱﴾ دانه‌هایی که شکل کاهند و گیاهان خوشبوی دیگر ﴿۱۲﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۱۳﴾ انسان را از گِل خشکیده چون سفال آفرید ﴿۱۴﴾ و جن را از شعله‌های رنگارنگ آتش آفرید ﴿۱۵﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۱۶﴾ او پروردگار دو مشرق و دو مغرب است! ﴿۱۷﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۱۸﴾

۱. آنکه قرآن را از خدای رحمان بیاموزد داناترین افراد به قرآن است. هرکه حرمت خدا را نگه دارد، خدا معلمش خواهد بود. «والتقوا الله و یعلمکم الله» و چون این شود، وجوه دیگر معانی دیگر از آیات خدا، نمایان می‌شود و گاه خواهی دید، در میان آیاتی که ظاهرش اشاره به عذاب است، گنجی پنهان نموده‌اند! و این لطایف نصیب کسی می‌شود که برداشت‌ها و ذهنیات خود را کنار گذاشته و سراپا تسلیم خداوند است.

۲. ستاره، نمادی آسمانی که نورش رو سوی زمین است. درخت نمادی زمینی که شاخه‌هایش رو سوی آسمان است. این دو نماد زمین و آسمان، خدای رحمان را سجده می‌کنند. الزامی نیست که نجم، گیاه گرفته شود.

۳. میزان به معنای ملاک سنجش است، و ترازوی یکی از این ملاک‌هاست.

۴. خطاب آیه را به گروه جن و انسان دانسته‌اند.

۵. شاید مراد از دو مشرق و دو مغرب، یکی همین مشرق و مغرب طبیعی است و دیگری تولد و مرگ، عالم محسوسات و عالم معنا.

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۝١٩ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ۝٢٠ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ
 رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٢١ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ۝٢٢ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ
 رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٢٣ وَ لَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ۝٢٤
 فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٢٥ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۝٢٦ وَيَبْقَى وَجْهَ
 رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝٢٧ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٢٨
 يَسْأَلُهُ، مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ۝٢٩ فَبِأَيِّ
 آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٣٠ سَنَفَعُكُمْ أَتَيْتُمُ التَّقْلَانَ ۝٣١ فَبِأَيِّ
 آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٣٢ يَمَعَشِرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنْ أَسْتَطَعْتُمْ
 أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ
 إِلَّا بِإِذْنِ رَبِّكُمَا ۝٣٣ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٣٤ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا
 شَوْاطِئُ مِنْ نَارٍ وَغُثَاسٍ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ۝٣٥ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا
 تُكذَّبَانِ ۝٣٦ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ
 ۝٣٧ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٣٨ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ
 ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ۝٣٩ فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۝٤٠
 يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ۝٤١

دو دریای مختلف را کنار هم قرار داد تا به هم برسند ﴿۱۹﴾ میانشان حائلی است
 تا در هم نیامیزند! ﴿۲۰﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!
 ﴿۲۱﴾ از آن [دو دریا] مروارید و مرجان خارج می‌شود ﴿۲۲﴾ پس کدامین نعمت‌های
 پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۲۳﴾ کشتی‌هایی که چون کوهی در دریا روانند
 از آن اوست ﴿۲۴﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۲۵﴾
 هر که بر روی زمین است فانی است ﴿۲۶﴾ و فقط وجه پروردگار صاحب جلال
 و گرامی‌ات باقی می‌ماند ﴿۲۷﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار
 می‌کنید؟! ﴿۲۸﴾ همه کسانی که در آسمان‌ها و زمینند از او تقاضا دارند، و او هر
 روز در کاری است ﴿۲۹﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!
 ﴿۳۰﴾ ای دو گروه جن و انس به زودی به حساب شما خواهیم رسید ﴿۳۱﴾ پس
 کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۳۲﴾ ای جماعت انس و جن اگر
 می‌توانید از مرزهای آسمان‌ها و زمین بگذرید! ولی هرگز قادر نخواهید بود مگر با
 نیروی [الهی] ﴿۳۳﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۳۴﴾ بر
 شما شعله‌هایی با دود و بی‌دود می‌فرستد، حال آن که نمی‌توانید از کسی یاری
 بگیرید! ﴿۳۵﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۳۶﴾ آنگاه که
 آسمان شکفته شود و چون روغن سرخ شده گلگون می‌گردد! ﴿۳۷﴾ پس کدامین
 نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۳۸﴾ در آن روز از گناه هیچ جن و انسی
 نمی‌پرسند [زیرا هیچ مهلتی نخواهند داشت!] ﴿۳۹﴾ پس کدامین نعمت‌های
 پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۴۰﴾ مجرمان از علامت چهره‌هایشان شناخته
 می‌شوند و بر اساسی پیشانی‌نوشت و اقدامات‌شان مواخذه می‌گردند! ﴿۴۱﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا
 الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ فِيهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ ءِ انِ ﴿٤٤﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ
 رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٥﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ﴿٤٦﴾ فَيَأْتِيءَ
 الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٥٠﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٥١﴾ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ﴿٥٢﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٥٣﴾ مُتَّكِلِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ
 ﴿٥٤﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾ فِيهِنَّ قَصْرَاتُ الْظَّرْفِ
 لَمْ يَطْمِئْهُنَّ أُنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٥٦﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٥٧﴾ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٥٩﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴿٦٠﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ﴿٦١﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّاتٍ ﴿٦٢﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ﴿٦٣﴾ مُدْهَامَتَانِ ﴿٦٤﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٦٥﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٦٦﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٧﴾
 فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾

پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۴۲﴾ این همان جهنمی است که مجرمان تکذیبش می‌کردند! ﴿۴۳﴾ همواره میان آن و آب جوشان در رفت و آمدند! ﴿۴۴﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۴۵﴾ پس هر کس از مقام پروردگارش خوف داشته باشد دو بهشت دارد ﴿۴۶﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۴۷﴾ [آن دو بهشت] پر از درختان متنوع است ﴿۴۸﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۴۹﴾ در آن دو بهشت دو چشمه جاری است ﴿۵۰﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۱﴾ در آن [دو بهشت] از هر میوه‌ای دو قسم است! ﴿۵۲﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۳﴾ آنها بر بسترهایی که آسترش از پارچهٔ ابریشمی است تکیه داده‌اند، و میوه‌های رسیدهٔ آن دو بهشت در دسترس است ﴿۵۴﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۵﴾ در آنجا همسرانی زیبا و وفادار هست که هیچ انس و جنی پیش از این به آنها دست نزنده است ﴿۵۶﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۷﴾ آن زنان مثل یاقوت و مرجانند ﴿۵۸﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۵۹﴾ آیا جزای نیکی به جز نیکی است؟! ﴿۶۰﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۶۱﴾ غیر از دو بهشت، دو بهشت دیگر نیز هست ﴿۶۲﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۶۳﴾ هردو کاملاً سبز و خرم هستند ﴿۶۴﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۶۵﴾ در آن دو، دو چشمهٔ جوشان است ﴿۶۶﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۶۷﴾ در آن دو بهشت، میوه هست و نخل و انار! ﴿۶۸﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۶۹﴾

فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حَسَانٌ ﴿٧١﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
 ﴿٧٢﴾ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٣﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ﴿٧٤﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿٧٥﴾ فَيَأْتِي
 ءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٦﴾ مُتَّكِعِينَ عَلَى رُفُوفٍ خُضْرٍ
 وَعَبَقَرِيٍّ حَسَانٍ ﴿٧٧﴾ فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٨﴾
 تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

سورة الواقعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿٣﴾
 إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ﴿٤﴾ وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ
 هَبَاءً مُنْبَثًا ﴿٦﴾ وَكُنُفًا أُرْوَجًا ثَلَاثَةً ﴿٧﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ
 مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ
 الْمَشْأَمَةِ ﴿٩﴾ وَالسَّيِّفُونَ السَّيِّفُونَ ﴿١٠﴾ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾
 فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَى ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾
 عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِعِينَ عَلَيْهَا مُتَقَدِّلِينَ ﴿١٦﴾

در آنجا همسرانی زیبا و خوش خلق است ﴿۷۰﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۷۱﴾ حوریانی که در خیمه‌ها مستورند ﴿۷۲﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۷۳﴾ قبل از بهشتیان هیچ جن و انس‌ی به آنها دست نزده است ﴿۷۴﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۷۵﴾ بهشتیان بر پستی‌هایی تکیه داده‌اند که با بهترین و زیباترین پارچه‌های سبز رنگ پوشانده شده است ﴿۷۶﴾ پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ﴿۷۷﴾ با برکت است نام پروردگار صاحب جلال و گرامی‌ات! ﴿۷۸﴾

سوره واقعه

(به نام الله که بخشایشگر و با رحمت است)

هنگامی که قیامت واقع شود، ﴿۱﴾ که در وقوع آن هیچ دروغی نیست، ﴿۲﴾ گروهی را خوار کند و گروهی را بالا برد! ﴿۳﴾ هنگامی که زمین به سختی بلرزد ﴿۴﴾ و کوه‌ها در هم کوبیده شود ﴿۵﴾ و [چون] غباری پراکنده گردند ﴿۶﴾ در این هنگام شما سه گروه خواهید بود: ﴿۷﴾ گروهی خوشبخت و چه گروه خوشبختی! ﴿۸﴾ گروهی بدبخت و چه گروه بدبختی! ﴿۹﴾ و گروهی که در خوبی و خدمت کردن از همه پیشی گرفته‌اند ﴿۱۰﴾ آنها مقربانند ﴿۱۱﴾ در بهشت‌های پر نعمت جای دارند ﴿۱۲﴾ گروه کثیری از مردم پیشین هستند ﴿۱۳﴾ و اندکی از متأخران ﴿۱۴﴾ بر تخت‌هایی بهم پیوسته ﴿۱۵﴾ در حالی که بر آن تکیه زده و روبه روی یکدیگرند ﴿۱۶﴾

۱. اهل معنی، حوران بهشتی را، اسرار و مکنونات علوم دانسته‌اند که از چشم نامحرمان پوشیده و در حجابند. از این منظر، این حقایق همواره برای اهلس بکر خواهند بود. حقایقی که وصل به آن بسیار لذت بخش است.

يُطوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ
﴿١٨﴾ لَا يَصُدُّونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفِكَهَاتٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ
﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحَوْرٍ عِينٍ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَلِ اللَّوْلُؤِ
الْمَكُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا نَغْوًا
وَلَا تَأْتِيهِمَ ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ
الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلِّ مَمْدُودٍ
﴿٣٠﴾ وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفِكَهَاتٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ
﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنِشَاءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَهُنَّ أَجْكَارًا
﴿٣٦﴾ عَرُوبًا أُنثَرَابًا ﴿٣٧﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأُولِينَ ﴿٣٩﴾
وَتِلْكَ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ
﴿٤١﴾ فِي سَمُورٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلِّ مِّن يَّحْمُورٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ
وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا
يُبْصِرُونَ عَلَى الْجَنِّ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَيُّدَا مِثْنَا وَكُنَّا
رُبَابًا وَعِظْمَاءٌ نَّا لِمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوْءَا بَاؤُنَا الْأَوْلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ
الْأُولِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

نوجوانانی جاودانی، پیوسته دور آنها می‌گردند ﴿۱۷﴾ با قدح‌ها و کوزه‌ها و جام‌هایی از نهرهای جاری بهشت ﴿۱۸﴾ شرابی که با نوشیدنش نه سردرد گیرند و نه بیهوش شوند ﴿۱۹﴾ و انواع میوه‌هایی که خود انتخاب می‌کنند ﴿۲۰﴾ و گوشت لذیذ هر پرنده‌ای که بخواهند ﴿۲۱﴾ و حوران زیبا چشم ﴿۲۲﴾ که مثل مروارید در صدف‌اند ﴿۲۳﴾ این پاداش عملکردشان است ﴿۲۴﴾ و هیچ حرف بیهوده و گناهی در آنجا نمی‌شنوند ﴿۲۵﴾ به جز اینکه گفته می‌شود: سلام، سلام ﴿۲۶﴾ اما گروه خوشبخت و چه گروه خوشبختی! ﴿۲۷﴾ آنها زیر درختان سدر بی‌خارند ﴿۲۸﴾ زیر سایهٔ درخت پر برگ طلح^۱ به سر می‌برند ﴿۲۹﴾ یک سایهٔ مداوم ﴿۳۰﴾ در کنار آبشار ﴿۳۱﴾ و میوه‌های فراوان ﴿۳۲﴾ نه چیده شده است نه دست زدن به آن ممنوع است ﴿۳۳﴾ و همسرانی ارجمند ﴿۳۴﴾ آن همسران را ما آفرینشی نوین بخشیده‌ایم ﴿۳۵﴾ و آنها را دوشیزه گردانیدیم! ﴿۳۶﴾ همسرانی با محبت و وفادار که هم سن و سالند ﴿۳۷﴾ این‌ها همه برای گروه خوشبخت است ﴿۳۸﴾ که جمعی از مردم پیشین هستند ﴿۳۹﴾ و جمعی از متأخران ﴿۴۰﴾ و گروه بدبخت، چه گروه بدبختی! ﴿۴۱﴾ در بادهای کشنده و آب سوزانند ﴿۴۲﴾ در سایه ای از دود غلیظ قرار دارند ﴿۴۳﴾ سایه ای که نه خنک است و نه مفید ﴿۴۴﴾ زیرا آنها قبل از این در ناز و نعمت دنیا بوده‌اند! ﴿۴۵﴾ و بر ارتکاب گناهان بزرگ اصرار می‌ورزیدند ﴿۴۶﴾ و می‌گفتند: آیا هنگامی که مُردیم و مستی خاک و استخوان شدیم، دوباره زنده برانگیخته می‌شویم؟! ﴿۴۷﴾ یا نیاکان ما [این چنین می‌شوند]؟! ﴿۴۸﴾ بگو: همه از اولین گرفته تا آخرین ﴿۴۹﴾ همه در میعادگاه روز معین جمع خواهند شد ﴿۵۰﴾

۱. درختی پر برگ و خوشبو و خوشرنگ که برخی آن را درخت موز می‌دانند.

ثُمَّ أَنْزَلْنَاهَا الْضَالُونَ الْمَكِيدُونَ ﴿٥١﴾ لَا كَلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُقُومٍ ﴿٥٢﴾
 فَمَا لَوْنَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾ فَشَرِبُونَ
 شُرْبَ الْهَيْمِ ﴿٥٥﴾ هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا
 تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ ءَأَمْ نَحْنُ
 الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾
 عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنشِئَ لَكُمْ فِي مَا لَا تَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ
 عَلِمْتُمْ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ
 ﴿٦٣﴾ ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ ءَأَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ
 حُطًا مَّا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُوتَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُعْرِضُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ
 مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ
 مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا
 تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَأَيْتُمْ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ
 شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَرَمَعًا
 لِلْمُقْوِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ * فَلَا أُقْسِمُ
 بِمَوْقِعِ الْجُودِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

سپس شما ای گمراهان تکذیب‌کننده حقایق! ﴿۵۱﴾ از درخت زقوم خواهید خورد
 ﴿۵۲﴾ و شکم‌های خود را از آن پر خواهید کرد ﴿۵۳﴾ و روی آن آب سوزان خواهید
 نوشید ﴿۵۴﴾ مثل شتر تشنه خواهید نوشید! ﴿۵۵﴾ این پذیرایی از آنها در روز قیامت
 است ﴿۵۶﴾ ما شما را خلق کردیم، چرا تصدیق نمی‌کنید؟ ﴿۵۷﴾ آیا از منی‌یی که
 در رحم می‌ریزید آگاهید؟! ﴿۵۸﴾ آیا شما آن را آفریده‌اید یا ما آفریده‌ایم؟! ﴿۵۹﴾
 ما بر شما مرگ را مقدر کرده‌ایم و هرگز از آن عاجز نیستیم، ﴿۶۰﴾ که به جای شما
 مردمی دیگر را بیاوریم و شما را در جایی آفرینش بخشیم که از آن خبر ندارید!
 ﴿۶۱﴾ شما از آفرینش نخستین آگاهید، پس چرا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۶۲﴾ آیا چیزی را
 که کشت می‌کنید دیده‌اید؟ ﴿۶۳﴾ شما آن را رویاندید یا ما رویانده‌ایم؟! ﴿۶۴﴾ اگر
 بخواهیم آن را به خار و خاشاک تبدیل می‌کنیم تا در شگفت بمانید ﴿۶۵﴾ گویند:
 ما ورشکستگانیم ﴿۶۶﴾ بلکه از همه چیز محرومیم! ﴿۶۷﴾ آیا آبی را که می‌نوشید
 نمی‌بینید؟! ﴿۶۸﴾ آیا شما آن را از ابر نازل کردید یا ما نازل کرده‌ایم؟! ﴿۶۹﴾ اگر
 می‌خواستیم می‌توانستیم آن را تلخ گردانیم. پس چرا شکرگزار نیستید؟ ﴿۷۰﴾ آیا
 آتشی را که می‌افروزید، نمی‌بینید؟! ﴿۷۱﴾ آیا درختش را شما پدید آورده‌اید یا ما
 پدید آورده‌ایم؟! ﴿۷۲﴾ ما آن را هم مایه یادآوری و هم متاعی برای مسافران قرار
 داده‌ایم! ﴿۷۳﴾ پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی! ﴿۷۴﴾ سوگند به موقعیت
 ستارگان، ﴿۷۵﴾ که اگر بفهمید این سوگندی بزرگ است! ﴿۷۶﴾

إِنَّهُ لَقُرْءٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا
 الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ
 أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَا
 إِذَا بَلَغَتِ الْحُقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ
 إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تَبْصُرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ
 ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ
 ﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ
 الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ
 الْمَكْذِبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةٌ جَازِمَةٍ
 ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

سورة الحديد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ هُوَ
 الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

حقیقتاً این قرآن کریم است ﴿۷۷﴾ که در کتابی محفوظ جای دارد! ﴿۷۸﴾ جز پاکان به آن تماس نگیرند! ﴿۷۸﴾ نازل شده از جانب پروردگار جهانیان است ﴿۸۰﴾ آیا این کلام را کوچک می‌پندارید؟! ﴿۸۱﴾ و به جای شکر روزی‌هایی که به شما داده شده آن را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۸۲﴾ پس چرا زمانی که جان به گلو می‌رسد ﴿۸۳﴾ در آن حال شما فقط نظاره می‌کنید! ﴿۸۴﴾ ما از شما به او نزدیک‌تریم ولی چشم بصیرت ندارید! ﴿۸۵﴾ اگر جزای قیامت را انکار می‌کنید، ﴿۸۶﴾ اگر راست می‌گوئید بازش گردانید! ﴿۸۷﴾ بدانید اگر انسان از مقربان باشد ﴿۸۸﴾ برای او آرامش و برکت و بهشت پرنعمت است ﴿۸۹﴾ اما اگر از گروه خوشبخت بود ﴿۹۰﴾ پس تو را از سوی گروه خوشبخت سلام است ﴿۹۱﴾ و اما اگر از تکذیب‌کنندگان گمراه بود ﴿۹۲﴾ مایه پذیرایی آب سوزان است! ﴿۹۳﴾ و سرنوشتش ورود به جهنم! ﴿۹۴﴾ این همان حق و یقین است ﴿۹۵﴾ پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی! ﴿۹۶﴾

سوره حدید

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آنچه در آسمان‌ها و زمین است تسبیح‌گوی خداوند است و او قدرتمند و حکیم است! ﴿۱﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، زنده می‌کند و می‌میراند و او بر هر کاری تواناست ﴿۲﴾ او اول و آخر و ظاهر و باطن است و او به هر چیزی آگاه است ﴿۳﴾

۱. آنکه پاک است از برداشت‌ها و ذهنیت‌های خویش، آزاد است. و دارای ذهنی شفاف و به دور از شرطی‌شدگی هاست. چنین روحی با مفاهیم قرآن تماس حاصل می‌کند.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ
 عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ
 السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرٌ ﴿٤﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 ﴿٥﴾ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿٦﴾ ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَوَافِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ
 مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾
 وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لَتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ
 أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ
 ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ
 لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٩﴾ وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَن أَنفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ
 وَقَتْلَ أَوْلِيَاءِكِ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَتْلُوا
 وَكَلَّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾ مَن ذَا
 الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ، وَ لَهُ وَأَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

او کسی است که آسمان‌ها و زمین را در شش روز خلق کرد، سپس به فرمانروایی بر مخلوقات پرداخت. بدانید هرچه در زمین فرو می‌رود و هرچه از آن خارج می‌شود و هرچه از آسمان نازل می‌شود و هرچه به سوی آن بالا می‌رود همه را به خوبی می‌دانند. او با شماست، هرکجا که باشید!^۴ و خداوند نسبت به عملکردتان بیناست ﴿۴﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و همهٔ امور به او باز می‌گردد ﴿۵﴾ شب و روز را از دل یکدیگر در می‌آورد و او بر آنچه در سینه‌ها می‌گذرد آگاه است ﴿۶﴾ به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید، و از آنچه شما را جانشین و نماینده در آن قرار داده انفاق کنید. بدانید کسانی از شما که ایمان آورده‌اند و انفاق کردند برایشان پاداشی بزرگ است ﴿۷﴾ از چه روست که شما به خدا ایمان نمی‌آورید؟! حال آنکه پیامبر همواره شما را دعوت می‌کند تا به پیروگارتان ایمان بیاورید، و اگر اهل ایمانید از شما پیمان گرفته است! ﴿۸﴾ او کسی است که بر بنده‌اش آیات روشنگر را نازل می‌کند تا شما را از تاریکی‌ها خارج و به سوی نور رهنمون کند، زیرا خداوند نسبت به شما مهربان و با رحمت است ﴿۹﴾ از چه روست که شما در راه خدا انفاق نمی‌کنید؟! حال آنکه میراث آسمان‌ها و زمین از آن خداست [و کسی چیزی با خود نمی‌برد!] بدانید کسانی که قبل از پیروزی انفاق کردند سپس جهاد کردند [با کسانی که بعد از پیروزی انفاق می‌کنند] برابر نیستند، آنها بلند مرتبه‌تر از کسانی هستند که بعد از پیروزی انفاق کردند و به جهاد رفتند! هرچند خداوند به هردوی اینها وعده نیکو داده است! بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان آگاه است ﴿۱۰﴾ کیست که به خدا وام نیکو بدهد تا دوچندانش کند و پاداش ارزشمند از آن او باشد ﴿۱۱﴾

۱. خدا با ما هست، آیا ما هم با خدا هستیم؟! هر کس با حق تعالی نباشد در حالی که حق تعالی با اوست، یک غافل است. یک بت است و اگر خواستار وصل به حقیقت محض است باید بت خود را بشکند!

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَيَمْشِيهِمْ^ط بُشْرًا كَمَا يُؤْمِرُ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُولُ الْمُنافِقُونَ وَالْمُنافِقَاتُ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْظِرُوا نَافِقَتَيْسَ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ أَرْجِعُوا وَرَاءَكُمْ
فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ
وِظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾ ينادُونَ لَهُمُ الْمُرْتَكِبِينَ^ط مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى
وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ
حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ فَأَلْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ
فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَى كُفْرًا هِيَ مَوْلَىكُمْ^ط
وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ تَخْشَعَ
قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ
مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ
وَأَقْرَبُوا اللَّهَ قَرَضًا حَسَنًا يَضْعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

روزی مردان و زنان اهل ایمان را خواهی دید که نور وجودشان پیشاپیش آنها و در سمت راستشان حرکت می‌کند! در آن روز بشارت‌شان بهشت‌هایی است که نهرها در آن جاری است و جاودانه در آن خواهید بود. این همان پیروزی بزرگ است ﴿۱۲﴾ روزی که مردان و زنان منافق به اهل ایمان گویند: نظری بر ما بیفکنید تا فروغی از نور شما بگیریم! گفته شود: برگردید به دنیایان و از آنجا، نور التماس کنید! دیواری بین آنها می‌کشند که دری دارد، درون آن رحمت الهی است و بیرون آن عذاب و رنج! ﴿۱۳﴾ آنها را ندا دهند: آیا ما با شما نبودیم؟! گویند: آری! ولی شما خود را در هلاکت افکندید و به انتظار نشستید [همواره در مورد حقایق] در شک و تردید بودید، آرزوهای واهی شما را فریفت تا این که فرمان خدا رسید و شیطان شما را در برابر خداوند مغرور کرد ﴿۱۴﴾ امروز [بدل از مجازات] هیچ فدیهای از شما و اهل کفر قابل پذیرش نیست، جایگاهتان آتش است. آتش دوست و همنشین شماست و چه بد سرنوشتی است! ﴿۱۵﴾ آیا وقت آن نرسیده که اهل ایمان قلب‌هایشان را برای یاد خدا و آن حقی که نازل شده، خاشع کنند؟! نباید همانند کسانی باشند که پیش از این کتاب آسمانی عطایشان کردیم! زیرا آنها چون زمانی گذشت دل‌هایشان سخت شد و بسیاری از آنها فاسق شدند ﴿۱۶﴾ بدانید که خداوند زمین مرده را حیات و زندگی می‌بخشد! به راستی ما آیات نجات بخش را برایتان بیان کردیم، امید آنکه تعقل کنید! ﴿۱۷﴾ خداوند به مردان و زنان صدقه دهنده، آنهایی که به خدا قرض‌الحسنه می‌دهند، پاداش دوچندان عطا می‌کند، [علاوه بر آن]، پاداش پرارزشی برایشان مهیاست ﴿۱۸﴾

۱. روح با آنکه واحد و یکپارچه است اگر روی سوی محبوب داشته باشد در نهایت آرامش و رحمت است و چنانچه روی سوی کثرت و عالم محسوسات مشغول بدارد، در کیفیت رنج و عذاب است.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ وَالشُّهَدَآءُ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١﴾ أَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيٰوةُ
 الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ وِزْيَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ
 وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرْتَهُ
 مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا ۗ وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ
 مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ ۗ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَآمَتٌ عُرُورٍ ﴿١٢﴾
 سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا عَرْضُ السَّمَآءِ
 وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ ذَٰلِكَ فَضْلُ
 اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٣﴾ مَا أَصَابَ
 مِّن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن
 قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٤﴾ لِيَكِيلَا
 تَأْسُوًا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ ۗ وَاللَّهُ
 لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٥﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ
 النَّاسَ بِالْبُخْلِ ۗ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٦﴾

کسانی که به خدا و پیامبران ایمان آورده‌اند، آنها اصل صداقتند. و شهدا نیز
 نزد پروردگارشان می‌باشند و صاحب پاداش و نور خویشند! و اما کسانی که کفر
 ورزیدند و آیات نجات‌بخش ما را تکذیب کردند همه‌شان اهل جهنم‌اند! ﴿۱۹﴾
 بدانید که زندگی دنیا بازی و سرگرمی است. تجمل‌پرستی و مایه تفاخر بین شما
 و افزون‌طلبی در مال و اولاد است! مثل بارانی است که باعث محصول شود و
 کشاورزان را به شگفتی درآورد سپس خشک شود و آن‌طور که می‌بینی زرد
 گردد، آنگاه تبدیل به خاشاک شود! بدانید که در آخرت یا مجازات شدید است یا
 مغفرت و خشنودی خداوند! و زندگی دنیا چیزی جز متاع فریب نیست! ﴿۲۰﴾ برای
 رسیدن به مغفرت پروردگارتان و بهشتی که پهنای آن به وسعت پهنای آسمان
 و زمین است از یکدیگر پیشی بگیرند، که این‌ها برای کسانی است که به خدا و
 پیامبران ایمان آورده‌اند. این فضل و کرم الهی است که بر هر کس صلاح
 بداند عطا می‌کند زیرا خداوند صاحب فضل بزرگی است ﴿۲۱﴾ هیچ مصیبتی در
 زمین و در مال و جان‌تان نخواهد رسید مگر پیش از آنکه زمین را بیافرینیم، [آن
 مصیبت] در کتابی ثبت شده است! بدانید که این کار بر خداوند سهل و آسان
 است ﴿۲۲﴾ تا هیچ‌گاه نسبت به چیزی که از دست‌تان رفته تأسف نخورید و نسبت
 به چیزی که به دست‌تان آمده خوشحال نگردید! زیرا خداوند هیچ متکبر مغروری
 را دوست ندارد ﴿۲۳﴾ کسانی که هم خودشان بخل می‌ورزند و هم مردم را وادار
 به بخل می‌کنند، و نیز هر کس [از فرمان حق] روی برمی‌گرداند، بداند که خداوند
 بی‌نیاز و درخور ستایش است! ﴿۲۴﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُّهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم
بُرْسُلَنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابِنِيَّةً
أَبْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَا عَلَيْهَا إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ
فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَءَامِنُوا بِرُسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا
تَمْشُونَ بِهِ وَيَعْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَتَأْتِيَ الْعَا
مِلَّ الْأَهْلِ الْأَكْثَرُ الْأَيْقَدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

ما پیامبرانمان را با دلایل روشن فرستادیم و با آنها کتاب و میزان^(۱) نازل کردیم تا مردم عادلانه رفتار نمایند. و نیز آهن را که در آن نیروی شدیدی نهفته است و منافعی برای مردم دارد، فرو فرستادیم تا خداوند مشخص نماید چه کسانی به نادیده، او و پیامبرانش را یاری می‌کنند! بدانید که خداوند قدرتمند و پیروز است ﴿۲۵﴾ ما نوح و ابراهیم را فرستادیم و به فرزندانشان مقام نبوت و کتاب عطا کردیم، عده‌ای از آنها هدایت یافتند و بسیاری گنهکار شدند! ﴿۲۶﴾ آنگاه بعد از آنها پیامبرانمان را فرستادیم و عیسی ابن مریم را در پی آنها روانه کردیم، و به او انجیل عطا نمودیم و در دل‌های کسانی که از او تبعیت کردند رأفت و رحمت قرار دادیم. اما رهبانیتی که آنها از پیش خود ابداع کردند ما بر آنها مقرر نکرده بودیم، هرچند که در آن خشنودی خدا را جست‌وجو می‌کردند، اما حشش را [به شایستگی] ادا نکردند. نتیجه این که، کسانی از آنها که به حقایق ایمان آورده بودند پاداش دادیم و بسیاری از آنها گنهکار آمدند! ﴿۲۷﴾ ای اهل ایمان! حرمت خداوند را نگاه دارید و به پیامبرش ایمان بیاورید تا شما را از رحمت بیکران‌ش دوبار پاداش دهد، و برایتان نوری قرار دهد تا به واسطه آن راه بروید! و شما را بیامرزد که خدا آمرزنده و باگذشت است ﴿۲۸﴾ تا اهل کتاب بفهمند قادر به دستیابی به فضل الهی نیستند زیرا فضل و کرم به دست خداست و به هر کس صلاح بداند عطا می‌کند، بدانید که خداوند صاحب فضلی بزرگ است! ﴿۲۹﴾

۱. ملاک سنجش، قانون عادلانه، و نیز ترازو که نوعی وسیله سنجش است.

سورة المجادلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
 وَاللَّهُ يَسْمَعُ خَوَائِرَ مَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
 مِنْكُمْ مَنْ نَسَاهُمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا الَّتِي
 وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ
 اللَّهَ لَعَفْوٌ غَفُورٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ
 لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّ ذَلِكَ لَكُمْ تُوَعِّظُونَ
 بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
 مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِإِطْعَامُ سِتِّينَ
 مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
 وَاللَّكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 كَبُتُوا كَمَا كَبَتِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
 وَاللَّكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ
 بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

سوره مجادله

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

خداوند سخنان زنی را که در مورد همسرش به تو مراجعه کرده بود و به خداوند شکایت می‌کرد شنید. خداوند گفت وگویی شما را شنیده است زیرا خدا شنوا و بیناست! ﴿۱﴾ کسانی از شما که همسران خود را ظهار^۱ می‌کنند بدانند که زنانشان مادرانشان نیستند، مادرانشان کسانی هستند که آن‌ها را زائیده‌اند! بی‌شک آنها سخن دروغ و زشتی می‌گویند حال آنکه خداوند عفوکننده و آمرزنده است! ﴿۲﴾ کسانی که زنانشان را ظهار می‌کنند سپس نسبت به آن چه گفته‌اند پشیمان شده و برمی‌گردند، قبل از آمیزش جنسی باید بنده‌ای آزاد کنند. این چیزی است که شما به آن موعظه می‌شوید. بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان آگاه است! ﴿۳﴾ اگر کسی [بنده‌ای] نیافت قبل از آمیزش جنسی باید دو ماه پی در پی روزه بگیرد و اگر نمی‌تواند روزه بگیرد شصت مسکین را اطعام کند. این به خاطر آنست که به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید، بدانید که این‌ها همه حدود الهی است و برای کسانی که حقایق را انکار کنند عذابی دردناک است! ﴿۴﴾ کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت و دشمنی می‌کنند چنان خوار و ذلیل می‌شوند که پیشینیانشان خوار و ذلیل شدند! براستی ما آیات روشنی نازل کردیم، بدانید برای منکران حقیقت عذابی خوار کننده است! ﴿۵﴾ روزی که خداوند همه‌شان را زنده برانگیزد از عملکردشان باخبرشان می‌کند، در حالی که همه چیزشان را محاسبه کرده است هرچند که خود آنها فراموش کرده باشند! زیرا خداوند بر هر چیزی شاهد است ﴿۶﴾

۱. در مورد معنای «ظهار» سوره احزاب آیه ۱۴ (ص ۴۱۸).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
 نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آذَنِي
 مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا أَنْتُمْ يَدَّبُّونَهُمْ بِمَا
 عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ
 نُهُوا عَنِ التَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَبَّجُونَ بِالْآثِمِ
 وَالْعَدْوَانِ وَمَعَصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ
 بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ
 جَهَنَّمُ يَصَلُّونَهَا فِي نِسِّ الْمَصِيرِ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا
 تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَتَنَجَّجُوا بِالْآثِمِ وَالْعَدْوَانِ وَمَعَصِيَةِ الرَّسُولِ
 وَتَنَجَّجُوا بِالْبِرِّ وَالْتَّقْوَى وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧﴾ إِنَّمَا
 التَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ
 شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ
 اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ أَنْشُرُوا فَأَنْشُرُوا يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ
 وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٩﴾

آیا نمی‌دانی که خداوند از آنچه در آسمان‌ها و آن‌چه در زمین است آگاه است؟! بدانید که هیچ نجوای (سخن در گوشه) سه نفره ای نیست مگر آن که چهارمین آن‌ها خدا باشد! و هیچ نجوای پنج نفره‌ای نیست که ششمین آن‌ها خدا باشد! و پایین‌تر از این تعداد و بالاتر از آن هم که باشد، خدا همراه آنان است هر جا که باشند! سرانجام در روز قیامت از عملکردشان باخبرشان می‌کند، زیرا خداوند نسبت به هر چیزی داناست ﴿۷﴾ آیا کسانی را که از نجوای کردن نهی شده‌اند نمی‌بینی؟! آنها به کاری که از آن نهی شده‌اند باز می‌گردند و برای ارتکاب گناه و تجاوز و نافرمانی از پیامبر با هم نجوای می‌کنند! و هنگامی که نزد تو می‌آیند چنان سلام می‌کنند که خداوند آن‌گونه به تو سلام نکرده است! حال آنکه با خود می‌گویند: پس چرا خدا ما را به خاطر آنچه که می‌گوییم عذاب نمی‌کند؟! جهنم برای آنها بس است! در آن داخل می‌شوند و چه بد سرنوشتی است [این جهنم] ﴿۸﴾ ای اهل ایمان! اگر با یکدیگر نجوای می‌کنید به خاطر ارتکاب گناه و تجاوز و نافرمانی پیامبر نجوای نکنید، بلکه باید نجوایتان برای توسعه نیکی و پرهیزگاری باشد. حرمت خداوند را نگاه دارید، خدایی که به سوی او محشور خواهید شد! ﴿۹﴾ نجوای، کار شیطان است تا اهل ایمان را محزون کند هر چند هیچ زیانی به آنها نمی‌رساند مگر به اذن الهی. پس همواره باید اهل ایمان بر خداوند توکل نمایند ﴿۱۰﴾ ای اهل ایمان! هرگاه به شما در مجالس گفته می‌شود برای دیگران جای باز کنید. جا باز کنید تا خدا نیز گره‌های کاری شما را باز کند! و چون گفته شود همگی برخیزید، برخیزید! خداوند مؤمنان شما و اهل دانش را به درجاتی ترفیع می‌دهد. بدانید که خدا نسبت به عملکردتان باخبر است ﴿۱۱﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَحَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَىٰكُمْ
صَدَقَةٌ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَظْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ ءَأَسْفَقْتُمْ أَن تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَىٰكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذ لَمْ تَفْعَلُوا
وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ، وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا
قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُم مِّنكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَخْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ
وَهُمْ يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَاهُمْ
عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٦﴾ لَن نُّغْنِي عَنْهُمْ ءَأْمُوْلَهُمْ وَلَا ءَأَوْلَادَهُمْ مِّنَ اللَّهِ
شَيْئًا ءَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ
اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ، كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
عَلَىٰ شَيْءٍ ءَأَلَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾ أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ
فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ءَأُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ءَأَلَّا إِن حِزْبَ الشَّيْطَانِ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ءَأُولَٰئِكَ فِي ءَأَدْلِيلِن
﴿٢٠﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبِينَ أَنَا وَرَسُولِي ءَأَرَبَ اللَّهُ قَوْمِي عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

ای اهل ایمان! هرگاه خواستید با پیامبر نجوای کنید پیش از نجوایتان صدقه دهید که این کار برای شما بهتر و پاکیزه تر است! و اگر [برای صدقه دادن] چیزی نیافتید [آمزش الهی طلب کنید] زیرا خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۱۲﴾ آیا ترسیدید [دچار فقر شوید] که پیش از نجوایتان صدقات را پرداخت نکردید؟! حال که صدقه نداده‌اید و خداوند نیز توبه‌تان را پذیرفته است نماز به پای دارید و زکات پرداخت کنید و از خدا و پیامبرش اطاعت نمایید، که خداوند نسبت به عملکردتان باخبر است! ﴿۱۳﴾ آیا ندیدی کسانی را که با قومی که مورد غضب الهی بودند دوستی کردند؟! در حالی که نه از آنهایند و نه از شما هستند! آنها به دروغ قسم می‌خورند، حال آن که [خود به دروغ بودنش] واقفند! ﴿۱۴﴾ خداوند برای آنها عذاب سختی مهیا نموده است زیرا آنها عملکرد بدی دارند، ﴿۱۵﴾ قسم‌هایشان را سپر کرده‌اند و مردم را از راه نجات بخش الهی باز می‌دارند، پس برای آنها عذابی خوارکننده است! ﴿۱۶﴾ اموال و اولادشان در برابر مجازات الهی هیچ به کارشان نیاید، زیرا آنها اهل آتشند و در آن جاودانه خواهند بود ﴿۱۷﴾ روزی که خداوند همه‌شان را زنده برانگیزد هم چنان که برای شما در دنیا قسم می‌خوردند برای خدا هم قسم می‌خورند! و می‌پندارند مفید خواهد بود! آگاه باشید که همه‌شان دروغگو هستند ﴿۱۸﴾ شیطان بر آنها سلطه دارد و یاد خدا را از خاطرشان برده است. آنها حزب شیطانند! آگاه باشید که حزب شیطان همه‌شان زبان‌کارند! ﴿۱۹﴾ کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت و دشمنی ورزند همه‌شان در زمره ذلیل‌ترین افرادند ﴿۲۰﴾ خداوند مقرر کرده که: من و پیامبرانم قطعاً پیروزیم! زیرا خدا مقتدر و پیروزمند است ﴿۲۱﴾

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
 أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمُ
 بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ
 اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
 لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ
 حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ
 فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
 فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
 الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

قومی را نمی‌یابی که به خدا و روز قیامت ایمان داشته باشد [و از آن طرف] با دشمنان خدا و پیامبرش دوستی کنند! اگرچه پدران و فرزندان و برادران و افراد قبیله شان باشند! زیرا خداوند قلب‌های اهل ایمان را با ایمان رقم زده است! و آنها را با روحی از جانب خود تأیید کرده است! و آنها را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است داخل می‌کند تا جاودانه در آن بمانند، زیرا خدا از آنها راضی است آنها نیز از خدا راضیند. بی‌شک آنها حزب خدایند، آگاه باشید که حزب خدا همه‌شان رستگارند! ﴿۲۲﴾

سوره حشر

(به نام الله که بخشاینده و بارحمت است)

آنچه در آسمان‌ها و آن‌چه در زمین است تسبیح گوی خداوند است! بدانید که او قدرتمند و حکیم است ﴿۱﴾ او کسی است که نخستین بار کافران اهل کتاب را از دیارشان بیرون کرد در حالی که گمان نمی‌کردید بیرون رفتنی باشند! خود آنها هم تصور می‌کردند که حصارهایشان قادر به حفاظت آنها در برابر مجازات الهی است! سرانجام خداوند از آنجایی که فکرش را نمی‌کردند به سراغ‌شان آمد و در دل‌هایشان وحشت افکند آن‌چنان که خانه‌های خود را به دست خود و به دست اهل ایمان خراب می‌کردند! پس عبرت بگیرید ای اهل بصیرت! ﴿۲﴾ و اگر خداوند ترک وطن را بر آن‌ها مقرر نکرده بود همه‌شان را در دنیا گرفتار عذاب می‌کرد، حال آنکه در آخرت عذاب آتش برایشان مهیاست! ﴿۳﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ^ط، وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
 الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْتَةٍ أَوْ نَرَكْتُمْ هَآؤَ قَائِمَةً عَلَى
 أُولَئِهَا فَيَاذَنِ اللَّهُ وَلِيُخْرِىَ الْفَلْسِقِينَ ﴿٥﴾ وَمَا آفَاءَ اللَّهُ
 عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ، عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَا آفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
 وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَىٰ لَا يَكُونَ
 دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ
 وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
 ﴿٧﴾ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
 يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ
 حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ
 وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

این به خاطر آن بود که آنها با خدا و پیامبرش مخالفت و دشمنی ورزیدند، بداندی هر کس با خداوند مخالفت و دشمنی نماید خدا مجازات شدیدی می‌کند! ﴿۴﴾

هر درخت نخلی را که بریدید و یا آن را پابرجا گذاشتید همه به فرمان خدا بود، تا بدکاران را خوار نماید! ﴿۵﴾ آنچه را خداوند [از دست آنها گرفت و] به پیامبرش بازگرداند، دستاورد تاخت و تاز اسبان و شتران شما نبود! بلکه این خداست که پیامبرانش را بر هر که بخواهد مسلط می‌کند، زیرا خدا بر هر کاری تواناست ﴿۶﴾

آن غنیمت‌هایی را که خداوند از این آبادی‌ها گرفت و به پیامبرش داد از آن خدا، پیامبر، خویشاوندان، یتیمان، مسکینان، و در راه ماندگان است تا میان اغنیاء و توانگران شما دست به دست نشود! آنچه پیامبر به شما می‌دهد با خرسندی بگیرید و از آنچه نهی‌تان می‌کند دوری کنید و حرمت اوامر خداوند را نگاه دارید که خدا مجازاتش شدید است! ﴿۷﴾ نیز این غنایم از آن فقرا می‌جاری است، [همان کسانی] که از مال و دیارشان رانده شده‌اند. آنها فضل الهی و خشنودی خدا را جست‌وجو می‌کنند و خدا و پیامبرش را یاری می‌رسانند. همه آنها اهل صداقتند ﴿۸﴾ و [نیز از آن] کسانی است که قبل از آمدن مهاجران در دیار خود بودند و ایمان داشتند و مهاجرانی را که به سویشان پناه آورده‌اند دوست دارند و در دل نسبت به آن چه به آنها داده شده است حسادت نمی‌ورزند زیرا آنها دیگران را بر خود ترجیح می‌دهند هر چند که خود نیازمند باشند. بدانید هر کس از بخل خویش در امان باشد بی‌شک رستگار است! ﴿۹﴾

۱. در غزه‌ای که پیامبر ﷺ با بنی نضیر داشت دستور داد تعدادی از نخل‌های اطراف قلعه را ببرند تا هم مکان برای نبرد وسیع شود و هم دشمنان از قلعه‌ها بیرون بیایند. بعد آنها اعتراض کردند تو که یک پیامبری و همواره از قطع درختان نهی می‌کنی چرا مرتکب این کار شدی؟! این آیه در جواب آنهاست.

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
 الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ
 آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ * أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ
 نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا
 وَإِن قُوتِلْتُمْ لَنَنصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
 ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِن قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ
 وَلَئِن نَصَرُوهُمْ لَيُولِيْنَ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾ لَأَنْتُمْ
 أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
 لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يَقْتُلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُّحْصَنَةٍ
 أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا
 وَقُولُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ كَمَثَلِ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُفُّوا وِیَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا
 كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

کسانی که بعد از آنها آمدند می‌گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان را که زودتر از ما ایمان آورده‌اند، بیامرز و در دل‌های ما هیچ کینه و عداوتی نسبت به اهل ایمان قرار مده. پروردگارا! تو رؤف و باگذشتی ﴿۱۰﴾ آیا منافقان را ندیدی که به یاران کافرشان از اهل کتاب می‌گویند: اگر شما را بیرون کنند ما نیز با شما خارج می‌شویم! و علیه شما از هیچ کس اطاعت نخواهیم کرد! و چنانچه با شما بجنگند شما را یاری می‌نماییم! خداوند گواهی می‌دهد که آنها دروغ می‌گویند! ﴿۱۱﴾ چنانچه آنها اخراج شوند اینان با آنها بیرون نمی‌روند و اگر با آنها جنگ شود یاریشان نخواهند کرد، اگر هم یاری‌شان کنند به جنگ پشت کرده و فرار می‌کنند، و در نتیجه یار و یآوری نخواهند داشت! ﴿۱۲﴾ وحشت از شما در دل‌هایشان بیش از ترس از خداست، و این به خاطر آنست که آنها جماعتی ناهمدمد ﴿۱۳﴾ آنها به صورت جمعی با شما کارزار نخواهند کرد مگر در قلعه‌ها و پشت دیوارهای محکم! آنها خود شدیداً با یکدیگر درگیرند، [در نگاه اول] آنها را متحد می‌بینی اما قلب‌هایشان پراکنده است، و این بخاطر آنست که قومی بی‌خردند ﴿۱۴﴾ همانند کسانی هستند که قبل از آنها کیفر عملکردشان را چشیدند و برای آنها عذاب دردناک است ﴿۱۵﴾ کار آنها چون شیطان است که به انسان گفت: [به حقایق] کافر شو، و چون کافر شد گفت: من از تو بیزارم زیرا از خداوند، پروردگار جهانیان، می‌ترسم! ﴿۱۶﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنظُرْ نَفْسٍ
 مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾
 وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ
 هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ
 الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفٰئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَو أَنزَلْنَا هٰذَا
 الْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خٰشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ
 اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾
 هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلِيمٌ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ
 الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ
 الْمُتَكَبِّرُ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ
 الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ
 لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

عاقبتشان آن شد که هر دو در آتش جاودانه بمانند! آری چنین است جزای ظالمان! ﴿۱۷﴾ ای اهل ایمان! حرمت خداوند را نگه دارید. و هرکس باید بنگرد که برای فردایش از پیش چه فرستاده است. و حرمت خداوند را نگاه دارید که خداوند به عملکردتان آگاه است ﴿۱۸﴾ از آن گروه نباشید که خدا را فراموش کردند و خدا نیز آنها را به خود فراموشی گرفتار کرد! زیرا آنها فاسقند! ﴿۱۹﴾ هیچگاه اهل آتش با اهل بهشت برابر نیستند! زیرا اهل بهشت رستگار و پیروزند! ﴿۲۰﴾ اگر این قرآن را بر کوهی نازل می‌کردیم آن را از خوف خداوند چنان خاشع می‌یافتی که از هم متلاشی شده است! این مثال‌ها را برای مردم می‌زنیم، امید آنکه اندیشه کنند! ﴿۲۱﴾ او خدایی است که هیچ معبودی جز او نیست، آگاه نهران و آشکار است، او بخشاینده و با رحمت است ﴿۲۲﴾ او خدایی است که هیچ معبودی جز او نیست، فرمانرواست، پاک است، سلام است، ایمن کننده است، مراقب است، عزیز است، با جبروت است، بزرگوار است، و منزّه است از شریکی که برایش می‌پندارند! ﴿۲۳﴾ او الله است، خالق است، آفریننده از عدم است، صورتگری تواناست، همه نام‌های نیک از آن اوست، و آنچه در آسمان‌ها و زمین است تسبیح گوی اوست و او قدرتمند و حکیم است! ﴿۲۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ
إِلَيْهِم بِالْمُودَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
وَآيَاتِهِ أَنْ تَقُولُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَدًا فِي سَبِيلِي
وَأَتَيْتُمْ مَرْضَاتِي لَسُرُونَ إِلَيْهِم بِالْمُودَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ
وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١﴾ إِنْ
يَشْقَوُكُمْ يَسْتَفْهِمُوا لَكُمْ أَعْدَاءَ وَيَسْطُورُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتُهُمْ
بِالسُّوءِ وَوَدُّوا أَنْ تُكْفَرُوا ﴿٢﴾ لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أَوْلَادَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصَلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾ قَدْ كَانَتْ
لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا
بُرءَاءُ أَوْ أَمْنِكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ ۗ وَالْأَقْوَلُ
إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ
رَبَّنَا عَلِّمْنَا لَكَ مَا تَشَاءُ وَتُعَلِّمُنَا لَكَ الْوَسْطَ الْعَاقِلَ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۗ إِنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾

سوره ممتحنه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای اهل ایمان! دشمنان من و دشمنان خودتان را به عنوان دوست اختیار مکنید! شما به آنها اظهار دوستی می‌کنید در حالی که آنها نسبت به آن چه به حق برایتان آمده، کافرند! آنها پیامبر و شما را به خاطر ایمان‌تان به الله که پروردگارتان است از دیارتان اخراج کردند! اکنون اگر برای جهاد در راه من و رضایت من بیرون آمده‌اید در نهان با آنها اظهار مودت نکنید، زیرا من به آنچه در نهان می‌کنید یا آشکارش می‌سازید آگاه‌ترم! چنانچه کسی از شما مرتکب چنین کاری شود بی‌شک راه درست و رستگاری را گم کرده است ﴿۱﴾ چنانچه بر شما مسلط شوند با شما چون دشمنان رفتار می‌کنند! و دست و زبان‌شان را برای آزار شما می‌گشایند زیرا دوست دارند که شما نیز کافر شوید ﴿۲﴾ نسبت‌های خویشاوندی و فرزندان‌تان در روز قیامت هیچ نفعی برای شما نخواهد داشت! زیرا [خدا] میان‌تان جدایی می‌افکند، و خداوند نسبت به عملکردتان بیناست ﴿۳﴾ برای شما الگوی خوبی در زندگی ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود دارد. آن هنگام که به قومشان گفتند: ما از شما و از آنچه به جای خدا می‌پرستید بیزاریم، به [اعتقادات باطل] شما کافریم! اکنون تا ابد بین ما و شما کینه و دشمنی افتاده، مگر آنکه به خداوند یکتا ایمان بیاورید! به جز آن سخن ابراهیم که به پدرش گفت: من برای تو طلب مغفرت می‌کنم با آن که در برابر خدا اختیار چیزی را برای تو ندارم! پروردگارا! بر تو توکل می‌کنیم و روی سوی تو می‌آوریم زیرا سرانجام‌ها به تو ختم می‌گردد ﴿۴﴾ پروردگارا! ما را مایه امتحان کافران قرار مده! و ما را پیامبر ای پروردگار ما! که تو قدرتمند و حکیمی ﴿۵﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
 وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾ عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ
 وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُم مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ
 ﴿٧﴾ لَا يَنْهَيْكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتُلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا
 مِّن دِينِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
 ﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَيْكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُواكُمْ
 مِن دِينِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ
 هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مَهْجِرَاتٍ
 فَامْتَحِنُوهُنَّ ۗ إِنَّهُنَّ عَلِمْنَ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِن عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا
 تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَأَهُنَّ لَهُنَّ وَلَا هُنَّ يُحِلُّونَ لَهُنَّ وَءَاثُوهُنَّ
 مَا أَنفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ
 وَلَا تَمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُوفَرِ وَسَلُّوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُم مَّا أَنفَقُوا
 ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ
 شَيْءٌ مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَانكحُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
 أَرْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِءِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

به راستی آنها الگوی خوبی برای شما هستند، برای هر آن کس که به خدا و روز قیامت امیدوارانه می‌نگرد. بدانید هر کس [از حقایق] روی بگرداند [به خود ضرر زده است] زیرا خدا بی‌نیاز و درخور ستایش است ﴿۶﴾ امید آنکه خداوند میان شما و دشمنان تان مودت و دوستی برقرار کند، زیرا خداوند تواناست. و خدا آمرزنده و بارحمت است ﴿۷﴾ خداوند شما را از نیکی کردن و عادلانه رفتار کردن نسبت به کسانی که با شما در دین جنگیده‌اند و از دیارتان بیرون نموده‌اند نهی نمی‌کند، زیرا خداوند عادلان را دوست دارد ﴿۸﴾ بلکه خداوند شما را از دوستی کردن با کسانی که با شما در دین جنگیدند و از دیارتان بیرون کردند، و نیز کسانی که در بیرون راندنتان همدستی کردند، نهی می‌کند! هر کس با آنها دوستی کند بی‌شک از ستم‌کاران است ﴿۹﴾ ای اهل ایمان! اگر زنان مومنی که مهاجرت کرده‌اند به سویتان آمدند، آنها را امتحان کنید. هر چند خداوند نسبت به ایمان آن زنان آگاه‌تر است. پس چنانچه به راستی فهمیدید زنانی با ایمانند آنها را به سوی اهل کفر بازنگردانید، زیرا آنها برای کافران حلال نیستند و کافران نیز برای آنها حلال نمی‌باشند! هر چه را همسران [کافرشان] برای این زنان هزینه کرده‌اند، پرداخت نمایید. و گناهی نیست اگر با آنها ازدواج کنید در صورتی که همسران را پرداخت نمایید. زنان کافره خود را نگه ندارید و مهتری را که پرداخت کرده‌اید از آنها مطالبه کنید همان‌گونه که کافران، مهر [زنانی] را که از آنها جدا شده‌اند از شما مطالبه می‌کنند. این حکم الله است که میان شما حکم می‌کند! بدانید که خداوند آگاه و حکیم است! ﴿۱۰﴾ و اگر بعضی از زنان شما به سوی کفر رفتند، و شما در پیکار پیروز شدید از غنایمی که به دست آورده‌اید به مردانی که زنانشان رفته‌اند به میزان مهتری که پرداختند بدهید! و حرمت خدایی را که به او ایمان دارید، نگاه دارید. ﴿۱۱﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعُنَّكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ
 شَيْعًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
 بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي
 مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 ﴿١٢﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ
 يَدْسُوا مِنْ الْآخِرَةِ كَمَا يَبْسُ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

سُورَةُ الصَّفِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 ﴿١﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾
 كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
 اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ
 بُنْيَانٌ مَرصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ
 تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا نَسَىٰ اللَّهُ
 أَنْزَلَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ ﴿٥﴾

ای پیامبر! اگر زنان اهل ایمان به سوی تو آمدند تا بیعت نمایند، به شرط آن که هیچ چیزی را شریک خدا قرار ندهند، [از اموال شوهرشان] دزدی نکنند، زنا مرتکب نشوند، و فرزندشان را نکشد، تهمت و افتزایی پیشی دست و پای خود نیاورند،^(۱) و نافرمانی تو را نکنند، با آنها بیعت کن و برای آنها از خداوند طلب آموزش کن، زیرا خداوند آموزنده و با گذشت است ﴿۱۲﴾ ای اهل ایمان! با مردمی که خدا بر آنها غضب کرده دوستی نکنید زیرا آنها از آخرت مأیوس اند همان‌گونه که کافرانی که اهل گورند مأیوسند! ﴿۱۳﴾

سوره صف

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن چه در آسمان‌ها و آن چه در زمین است تسبیح گوی خداوند است! بدانید او قدرتمند و حکیم است ﴿۱﴾ ای اهل ایمان! چرا چیزی را می‌گویید که به آن عمل نمی‌کنید؟! ﴿۲﴾ این نزد خداوند گناه بزرگی است که چیزی را بگویید و به آن عمل نکنید! ﴿۳﴾ خداوند کسانی را که در راه او در صفوفی که چون سدّی آهنین‌اند و می‌جنگند دوست دارد ﴿۴﴾ [به یاد آر] هنگامی که موسی به قومش گفت: ای قوم من چرا مرا آزار می‌دهید در حالی که خوب می‌دانید من پیامبر خدا بر شما هستم! پس هنگامی که از حق منحرف شدند خدا نیز دل‌هایشان را از حق محروم کرد زیرا خداوند زشت‌کاران بد سیرت را هدایت نمی‌کند ﴿۵﴾

۱. فرزندان را که متعلق به دخترانشان نیست به دروغ به آنها نسبت ندهند.

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا
 بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا
 جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَىٰ
 اللَّهِ الْكُذْبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
 ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ
 الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
 عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذْكَرٌ كَمَا عَلَىٰ
 تِجْرَةٍ تُحْجِجُكُمْ مِنْ عَذَابِ الْآلِيمِ ﴿١٠﴾ تَوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمُجْهِدُونَ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
 يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٍ
 طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ
 مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا
 أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ
 قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَنْتَ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
 وَكَفَرَت طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

و [یاد آر] هنگامی که عیسی ابن مریم گفت: ای بنی اسرائیل! من پیامبر خدا بر شما هستم. توراتی را که پیش از من آمده تأیید می‌کنم و شما را به پیامبری بشارت می‌دهم که بعد از من می‌آید، نام او احمد است! و چون آن پیامبر با دلایل روشنگر آمد گفتند: این جادویی آشکار است! ﴿٦﴾ چه کسی ظالم‌تر از کسی است که بر خدا دروغ می‌بندد؟! در حالی که او را به تسلیم شدن [در برابر حق] دعوت می‌کنند! [بدانید که] خداوند ظالمان را هدایت نمی‌کند ﴿٧﴾ آن‌ها می‌خواهند نور خدا را با دهان‌هایشان خاموش کنند! حال آن که خداوند، کامل‌کننده نور خویش است، هر چند کافران از آن کراهت داشته باشند! ﴿٨﴾ او کسی است که پیامبر خود را با هدایت و دین حق فرستاد تا بر تمامی دین چیره باشد، هر چند مشرکان کراهت داشته باشند! ﴿٩﴾ ای اهل ایمان! آیا می‌خواهید شما را به تجارتي [سودمند] راهنمایی کنم که شما را از عذاب دردناک نجات بخشد؟! ﴿١٠﴾ به خداوند و پیامبرش ایمان بیاورید، و در راه خدا با مال و جانتان جهاد نمایید، که اگر بفهمید این‌ها برای شما [از هر چیز دیگری] بهتر است! ﴿١١﴾ خداوند گناهانتان را می‌آمرزد و شما را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است در خانه‌هایی پاکیزه [و مملو از آرامش] وارد می‌کند، آن هم در بهشت‌های جاودانی! بدانید که این پیروزی بزرگ است ﴿١٢﴾ و نعمت دیگری که دوستش می‌دارید نصرتی الهی است و پیروزی نزدیک! اهل ایمان را مژده ده! ﴿١٣﴾ ای اهل ایمان! یاران خدا باشید هم چنان که عیسی ابن مریم به حواریون گفت: چه کسانی یاوران من در راه خدایند؟! حواریون گفتند: ما یاران خداییم. سرانجام گروهی از بنی اسرائیل ایمان آوردند و گروهی دیگر کفر ورزیدند. ما نیز کسانی را که ایمان آورند بر ضد دشمنان‌شان یاری کردیم تا پیروز شدند ﴿١٤﴾

سورة الجمعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ۝١ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِ نَبِيًّا رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا
مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝٢ وَعَآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝٣ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۝٤ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
۝٥ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّنَا أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَتَّوْا أَلْمُوتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝٦ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ
أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝٧ قُلْ
إِنَّ أَلْمُوتَ الَّتِي تَقْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلَكِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عَلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝٨

سورهٔ جمعه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن چه در آسمان‌ها و آن چه در زمین است تسبیح‌گوی خداوند است، همان فرمانروای پاک قدرتمند حکیم! ﴿۱﴾ او کسی است که در میان مردم درس ناخوانده، پیامبری از خودشان برانگیخت تا بر آن‌ها آیتش را تلاوت کند و پاکیزه‌شان گرداند و کتاب و حکمت تعلیم‌شان دهد، هر چند پیش از این در گمراهی واقعی بوده‌اند ﴿۲﴾ هم‌چنین بر دیگرانی که هنوز به آن‌ها نپیوسته‌اند! بدانید خداوند قدرتمند و حکیم است ﴿۳﴾ این فضل الهی است که به هر کس صلاح بداند عطا می‌کند، بدانید خداوند صاحب فضل بزرگی است ﴿۴﴾ مَثَل کسانی که تورات به آن‌ها عطا شده اما به آن عمل نمی‌کنند مثل خری است که بارش کتاب است! چه بد است مَثَل قومی که آیات الهی را تکذیب کرده‌اند! بدانید که خداوند ظالمان را به راه نجات هدایت نمی‌کند! ﴿۵﴾ بگو: ای یهودیان! اگر می‌پندارید که [فقط] شما دوستان خدایید نه مردم دیگر! اگر راست می‌گویید مرگ را آرزو کنید [تا زودتر به وصال خود برسند!] ﴿۶﴾ حال آن که به خاطر دستاوردهای هرگز مرگ را آرزو نمی‌کنند! و خداوند بر احوال ظالمان آگاه است ﴿۷﴾ بگو: این مرگی که شما همواره از آن می‌گریزید شما را ملاقات خواهد کرد! آن‌گاه به سوی دانای نهان و آشکار بازگردانده می‌شوید تا شما را از عملکردتان با خبر نماید ﴿۸﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿١﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا
مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢﴾
وَإِذَا رَأَوْا تِجْرَةً أَوْ بَعْتًا أَوْهَمُوا أَنْفُسَهُمْ بِاللَّيْئِ وَتَرَكُوا قَائِمًا قَلِيلًا مَا عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوَمِنْ التِّجْرَةِ وَاللَّهِ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣﴾

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ
لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا
أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا
تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُسْنَدَةٌ يُحَسِّبُونَ كُلَّ صَيِّحَةٍ
عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَتَلَهُمُ اللَّهُ أَنْى يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

ای اهل ایمان! هنگامی که برای نماز روز جمعه فرا خوانده شدید به سوی یاد خدا ختاب کنید و خرید و فروش را رها کنید که اگر بدانید این برای شما بهتر است! ﴿۹﴾ و هنگامی که نماز پایان گرفت در زمین پراکنده شوید و [رزق الهی را] از فضل خداوند طلب نمایید. و بسیار خدا را یاد کنید، امید آن که رستگار شوید! ﴿۱۰﴾ اما آن‌ها چون تجارت یا سرگرمی مشاهده کنند به سوی آن می‌روند؛ و تو را هم چنان که ایستاده‌ای رها می‌سازند! بگو: آن چه نزد خداوند است بهتر از بازیچه و تجارت است! بدانید که خداوند بهترین روزی دهندگان است ﴿۱۱﴾

سوره منافقون

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

هنگامی که منافقان نزد تو آیند، گویند: شهادت می‌دهیم که تو پیامبر خدا هستی! خدا می‌داند که تو پیامبرش هستی! اما خداوند شهادت می‌دهد که منافقان دروغ گویند! ﴿۱﴾ آن‌ها قسم‌هایشان را سپر کرده‌اند و مردم را از راه نجات بخش الهی باز می‌دارند، آن‌ها عملکردشان، بد و پلید است! ﴿۲﴾ این بدان خاطر است که آن‌ها ایمان آوردند و سپس کافر شدند، در نتیجه قلب‌هایشان از درک حقایق عاجز شد! و آن‌ها هیچ حقیقتی را درک نمی‌کنند ﴿۳﴾ هنگامی که آن‌ها را می‌بینی هیکل‌هایشان تو را به تعجب و ا می‌دارد! و چنانچه سخن بگویند و تو، به سخنان‌شان گوش فرا دهی خواهی دید که آن‌ها چوب‌های خشکی‌اند که به دیوار تکیه داده‌اند! هر فریادی را علیه خود می‌پندارند! آن‌ها دشمنان تو هستند پس از آن‌ها حذر کن! خدا بکشدشان! که چگونه از حق منحرف می‌شوند! ﴿۴﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّأْرُؤُا وَسَهْمٌ
 وَرَأَيْتَهُمْ يُصْذَبُونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
 أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمْ الَّذِينَ يَقُولُونَ
 لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ
 خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
 ﴿٧﴾ يَقُولُونَ لِنِ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ
 مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
 الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
 أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
 ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
 إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ
 يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود بیایید تا پیامبر برایتان طلب آموزش کند، سرهایشان را [از روی غرور] تکان می‌دهند! می‌بینی که آن‌ها از حق روی برمی‌گرداند و تکبر می‌کنند! ﴿۵﴾ چه برای آن‌ها استغفار کنی و چه نکنی، هر دو یکسان است! خداوند هرگز آن‌ها را نمی‌آمزد زیرا خداوند بزرگ، فاسقان را به راه نجات هدایت نمی‌کند! ﴿۶﴾ آن‌ها همان کسانی هستند که می‌گویند: به اطرافیان پیامبر خدا چیزی ندهید تا این که [از پیرامون او] پراکنده شوند! حال آن که خزائن آسمان‌ها و زمین از آن خداست، اما منافقان درک نمی‌کنند ﴿۷﴾ می‌گویند: اگر به مدینه بازگردیم صاحبان عزت، ذلیلان را از آنجا بیرون می‌کنند. حال آن که تمام عزت از آن خدا و پیامبرش و اهل ایمان است، اما منافقان نمی‌فهمند! ﴿۸﴾ ای اهل ایمان! [مراقب باشید که] پرداختن به اموال و فرزندان شما را از یاد خدا غافل نکند، زیرا کسی که این‌گونه رفتار کند بی‌شک از زیان‌کاران است! ﴿۹﴾ از آن‌چه روزیتان کردیم دیگران را بهره‌مند کنید قبل از آن که مرگ یکی از شما فرا رسد! که خواهد گفت: پروردگارا چرا مرگ مرا کمی به تأخیر نیانداختی، تا صدقه دهم و از نیکوکاران باشم! ﴿۱۰﴾ هنگامی که اجل کسی فرا رسد خداوند هرگز مرگ او را به تأخیر نمی‌اندازد، بدانید خداوند به عملکران آگاه است ﴿۱۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ
مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَاتَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَأَسْتَغْنَى
اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى
وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾
فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ يَمَاتَعْمَلُونَ حَبِيرٌ
﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

سوره تغابن

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن چه در آسمان ها و آن چه در زمین است تسبیح گوی خداوند است! فرمان روایی از آن اوست، ستایش از آن اوست و او بر هر کاری تواناست ﴿۱﴾ او کسی است که شما را خلق کرد، آنچنان که کافر از شماست و مؤمن نیز از شماست. ﴿۱﴾ بدانید که خداوند نسبت به عملکردتان بیناست! ﴿۲﴾ آسمان ها و زمین را به حق خلق کرد و به زیباترین وجهی شما را صورت گری نمود و سرانجام همه تان به سوی اوست ﴿۳﴾ نسبت به آن چه در آسمان ها و زمین است عالیم است. از آن چه نهان می دارید و یا آشکارش می نمایید آگاه است و خداوند به آن چه در سینه ها می گذرد داناست ﴿۴﴾ آیا سرگذشت کسانی که پیش از این [به حقایق] کافر شدند به شما نرسیده است؟! آن ها دستاورد بد کارهایشان را چشیدند و برای آن ها غذایی دردناک است ﴿۵﴾ این بدان خاطر است که پیامبران شان با دلائل روشن به سراغ شان آمدند اما آن ها گفتند: آیا بشری می خواهد ما را هدایت کند؟! پس کفر ورزیدند و از حق روی برگرداندند، حال آن که خداوند بی نیاز است زیرا او توانگر و در خور ستایش است ﴿۶﴾ کافران پنداشته اند که هرگز دوبار زنده نخواهند شد! بگو: آری به پروردگار قسم همه شما دوباره زنده برانگیخته خواهید شد و از عملکردتان اطلاع خواهید یافت! و این کار بر خدا سهل و آسان است ﴿۷﴾ پس به خدا و پیامبرش و این نوری که نازل کرده ایم ایمان بیاورید، و بدانید که خداوند از عملکردتان با خبر است! ﴿۸﴾ روزی که همه شما را برای «روز گردآوری» جمع نماید آن روز، روز مغبون شدگی ﴿۹﴾ خواهد بود! پس کسی که به خدا ایمان بیاورد و عملکرد نیک و شایسته داشته باشد خدا از گناهانش می گذرد و او را به بهشت هایی که نهرها در آن جاری است وارد می نماید تا جاودانه در آنجا بماند، و این همان پیروزی بزرگ است! ﴿۱۰﴾

۱. کفر و ایمان در خود ماست. درون ماست و سالک باید این کفر را از سینه بیرون کند. سران کفر را در وجود خویش شناسایی کند و با مجاهده و مراقبه از شرشان خلاص شود.

۲. روزی که معلوم می شود چه کسی مغبون و متضرر شده است.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
 خَالِدِينَ فِيهَا وَبَشِّرِ الْمَصِيرِينَ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ
 إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ
 شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ
 تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ
 إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَأْتِيهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا
 لَكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِن تَعَفَوْا وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا
 فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
 فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
 وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ
 شَحْنَ نَفْسِهِ، فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِنْ تَقَرَّبُوا
 اللَّهَ قَرَّبْنَا حَسَنَاتِكُمْ لَكُمْ وَغَفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
 حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

و کسانی که [نسبت به حقایق] کافر شدند و آیات نجات بخش ما را تکذیب کردند
 آن‌ها اهل آتشند و در آن جاودانه خواهند ماند، و چه بد سرنوشتی است! ﴿۱۰﴾
 بدانید که هیچ مصیبتی جز به فرمان خدا به کسی نمی‌رسد! پس اگر کسی به خدا
 ایمان بیاورد قلب او را [به راه نجات و آرامش] هدایت می‌کند. بدانید که خداوند بر
 هر چیزی آگاه است! ﴿۱۱﴾ از خداوند و پیامبر اطاعت کنید، و چنانچه روی برگردانید
 [به خود ضرر زده‌اید] بدانید که وظیفهٔ پیامبر ما جز یک ابلاغ روشن نیست! ﴿۱۲﴾
 این خداست که جز او معبودی نیست و اهل ایمان بر خداوند توکل می‌کنند ﴿۱۳﴾
 ای اهل ایمان! بعضی از همسران و فرزندان دشمنان شمایند، از آن‌ها حذر
 کنید! البته چنانچه عفو کنید و گذشت کنید و گناه‌شان را ببوشانید، بدانید که
 خداوند نیز آمرزنده و با رحمت است! ﴿۱۴﴾ بدانید اموال و فرزندان شما وسیلهٔ
 آزمایش شما هستند، حال آن که پاداش بزرگ نزد خداوند است! ﴿۱۵﴾ تا می‌توانید
 حرمت خداوند را نگاه دارید، و به حق گوش دهید، و از حق اطاعت کنید، و [در راه
 خدا] به سود خودتان انفاق کنید! بدانید هر کس از بخل خویش در امان بماند
 بی‌شک از رستگاران است! ﴿۱۶﴾ چنانچه به خداوند قرض الحسنه دهید برایتان
 دو چندان خواهد کرد، و شما را می‌آمزد، زیرا خداوند قدرشناس و بردبار است
 ﴿۱۷﴾ او آگاه از نهان و آشکار است، او قدرتمند و حکیم است ﴿۱۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ
وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ
يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ
فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۗ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ۝١
فَإِذَا بَلَغَنَّ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَأَشْهِدُوا ذَوَىٰ عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ
بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ
مَخْرَجًا ۝٢ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
فَهُوَ حَسْبُهُ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ ۗ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قَدْرًا ۝٣ وَالَّتِي يَبْسُنُ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ
أَرْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ يَحْضَنْ وَأُولَاتُ
الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۗ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝٤ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ بِالْحِكْمِ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنهُ سَيِّئَاتِهِ ۗ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ۝٥

سوره طلاق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای پیامبر! [بگو] هر گاه خواستید همسرانتان را طلاق دهید هنگامی که از عادت ماهیانه پاک هستند طلاق دهید، آن گاه حساب عده را داشته باشید و حرمت اوامر خدایی که پروردگارتان است نگاه دارید! نه شما [هنگام عده]، همسرانتان را از خانه هایشان بیرون کنید نه آن ها خود بیرون روند، مگر آن که کار زشت آشکاری مرتکب شوند! این ها حدود الهی است و هر کس از حدود الهی تجاوز کند به خودش ظلم کرده است. تو نمی دانی، شاید خداوند بعد از این فرمانی صادر کند! ﴿۱﴾ هنگامی که مدت شان به سر آمد، یا آن ها را به خوبی نگهدارید و یا به نیکوترین وجهی از آن ها جدا شوید، و [برای این کار] دو تن شاهد عادل از خودتان بگیرید! و همواره شهادت را برای خدا برپا نمایید، این چیزی است که به واسطه آن، کسی که به خدا و به روز قیامت ایمان دارد موعظه می شود، بدانید هر کس حرمت خدا را نگاه دارد او راه نجاتی برایش فراهم می کند! ﴿۲﴾ و او را از جایی که فکرش را هم نمی کند روزی می دهد! هر کس بر خداوند توکل کند او برایش کافی است! خداوند فرمان خویش را به انجام می رساند! بدانید که خداوند برای هر چیز اندازه ای مقرر کرده است ﴿۳﴾ زنانی از شما که یائسه شده اند اگر در وضع (قاعدگی) آن ها شک کردید، عده آن ها سه ماه است، هم چنین آن هایی که تا به حال قاعدگی ندیده اند [نیز عده شان سه ماه است]. و عده زنان باردار اینست که وضع حمل کنند. و هر کس حرمت اوامر الهی را نگاه دارد خداوند کار را بر او آسان می سازد! ﴿۴﴾ این امر خداست که آن را بر شما نازل می کند! بدانید کسی که حرمت خداوند را نگاه می دارد، گناهانش را می پوشاند و او را پاداشی بزرگ می دهد! ﴿۵﴾

أَسْكُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تَنْضَارُوا وَهَنْ لَتَضَيَّعْنَ أَعْيُنُهُنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمَلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأَتَمِّرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِن تَعَاسَرْتُمْ فَسَرِّضْهُ لَهٗ وَآخِرَى ﴿٦﴾ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِّرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيُّنَ مِّن قَرِيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَدَّ بِهَا عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَانفِقُوا اللَّهَ يَتَأُولَى الْآلِيبِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

هر جا سکونت اختیار کرده‌اید، آن‌ها را در حد توانایی خویش سکونت دهید^(۱) و به آن‌ها آزار مرسانید تا تحت فشارشان بگذارید! چنانچه باردار باشند نفقه آن‌ها را پرداخت کنید تا وضع حمل نمایند، و اگر [فرزند شما را] شیر دهند مزد آن را بپردازید. و به وجهی نیکو با یکدیگر توافق داشته باشید، و اگر به توافق نرسیدید زن دیگری شیر دادن طفل را به عهده بگیرد^(۲) هر که امکانات خوب مالی دارد باید از آن انفاق نماید، و کسی که تنگدست است از آن چه خداوند به او داده انفاق کند. بدانید خداوند هر کس را به اندازه توانایی که به او داده، تکلیف می‌کند. خداوند بزرگ بعد از سختی، آسانی قرار خواهد داد^(۳) چه بسیارند اهل شهرهایی که از اوامر پروردگار و پیامبرانش سر باز زدند و ما حساب سختی از آن‌ها کشیدیم و به عذاب بدی مجازاتشان کردیم^(۴) پس دستاورد اعمالشان را چشیدند و عاقبت کارشان زیان بود!^(۵) خداوند برای آن‌ها عذاب سختی مهیا کرده است. پس حرمت خداوند را نگاه دارید، ای خردمندانی که به حقایق ایمان آورده‌اید! حقیقتاً خداوند چیزی را که مایه پند و تذکر شماست نازل کرده است!^(۶) پیامبری به سوی تان فرستاده که آیات روشن الهی را بر شما تلاوت می‌کند تا کسانی را که به حقایق ایمان آورده و عملکرد نیک و شایسته دارند از تاریکی‌ها خارج و به سوی نور و روشنایی رهنمون گردد. بدانید هر کس به خدا ایمان آورد و عملکرد نیک و شایسته داشته باشد، خدا او را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد می‌کند تا جاودانه در آنجا بماند، زیرا خدا روزی ارزشمندی را برایش مهیا نموده است^(۷) این خداست که هفت آسمان و همانند آن‌ها از زمین، خلق کرده است! فرمان او پیوسته میان آن‌ها جاری است تا بدانید که خداوند بر هر کاری تواناست و علم او بر هر چیزی احاطه دارد!^(۸)

۱. در مورد زنان مطلقه‌ایست که عده خود را در خانه همسرانشان سپری می‌کنند.

سورة التحريم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمَ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَتَّغِي مَرَضَاتِ أَرْوَاجِكَ وَاللَّهُ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ
 الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَرْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا
 نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا
 نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾ إِنْ
 تَوْبَأَ إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ
 هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَلِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةَ بَعْدَ ذَلِكَ
 ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَرْوَاجًا خَيْرًا مِنْكَ
 مُسَلِّمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَلْبَسْنَ عِذَاتٍ سَخِيحَاتٍ ثِيَابَاتٍ
 وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا فُؤَادًا نَفْسَكُمُ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا
 وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ
 لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَا تَعْتَدِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

سوره تحریم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای پیامبر! چرا چیزی را که خداوند بر تو حلال کرده به خاطر جلب رضایت همسرانت بر خود حرام می‌کنی؟! بدان که خداوند آمرزنده و با رحمت است

① خداوند راه گشودن قسم‌هایتان را بیان کرده است، زیرا خداوند مولای شماست و او آگاه و حکیم است ② هنگامی که پیامبر با یکی از زنانش رازی در میان گذاشت و آن زن، راز را فاش کرد، خداوند پیامبر را آگاه نمود و پیامبر نیز قسمتی از آن را به زن گفت و قسمتی را بیان نکرد. پس آن هنگام که زن را آگاه کرد همسرش گفت: چه کسی این خبر را به تو رسانده؟! پیامبر گفت: خدای دانا و آگاه با خبرم کرد! ③ اگر شما [دو زن] توبه کنید برایتان بهتر است! [زیرا] دل‌هایتان از حق منحرف گشته است، و اگر برای آزار پیامبر همدست شوید بدانید که خدا مولای اوست و بعد از آن جبرئیل و مؤمنان شایسته و فرشتگان پشتیبان اویند! ④ شاید اگر او شما را طلاق دهد خداوند همسرانی بهتر از شما به او عطا کند! همسرانی مسلمان، مؤمن، فرمانبردار، توبه‌کار، عابد، خواه بیوه باشند خواه باکره! ⑤ ای اهل ایمان! خود و خانواده‌تان را از آتشی که هیزم آن از مردم و از سنگ است صیانت کنید! آتشی که مسؤلیت آن به فرشتگانی داده شده که خشن و سختگیرند و هرگز نافرمانی خدا نمی‌کنند و پیوسته کاری را انجام می‌دهند که بر آن مأمور شده‌اند! ⑥ ای کسانی که به حقایق کافرید! امروز عذرخواهی نکنید، زیرا شما مجازات عملکردتان را می‌کشید! ⑦

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تُوْبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ
 اَنْ يُكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا
 مَعَهُ ۗ نُوْرُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا
 اَتْمَمْنَا لَنَا نُوْرَنَا وَاغْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾
 يَأْتِيهَا النَّبِيُّ جِهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
 وَمَا وُنَّهُمْ جَهَنَّمَ وَيُسَّ السَّمِصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا
 لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَمْرَاتٌ نُّوحٌ وَاَمْرَاتٌ لُّوطٍ كَا تَاْتَا حَتّٰى
 عَبَدِيْنَ مِنْ عِبَادِنَا صٰلِحِيْنَ فَخَاْتَاهُمَا فَلَمْ يَغْنِيَا عَنْهُمَا
 مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيْلَ اَدْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾
 وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَمْرَاتٌ فِرْعَوْنٌ اِذْ
 قَالَتْ رَبِّ اَبْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِى الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ
 وَعَمَلِهٖ ۗ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١١﴾ وَمَرِيْمَ ابْنَتَ
 عِمْرَانَ الَّتِيْ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
 وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا وَاكْرَمْنَا مَرْيَمَ وَجَعَلْنَاهَا
 وَمَوْلَا لِنَا اِنَّ فِيْ هٰذَا لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿١٢﴾

ای اهل ایمان به سوی خداوند توبه کنید، یک توبه حقیقی! امید آن که پروردگارتان از گناهانتان درگذرد و شما را به بهشت‌هایی که نهرها در آن جاری است وارد نماید. همان روزی که خدا، پیامبر و کسانی را که با او ایمان آوردند خوار نمی‌کند، حال آن که نور وجودشان از جلو و سمت راست‌شان در حرکت است و می‌گویند: پروردگارا! نور ما را کامل کن و ما را بیامرز، زیرا تو بر هر کاری توانایی! ﴿۸﴾ ای پیامبر! با کفار و منافقان به جهاد برخیز و بر آن‌ها سخت بگیر، زیرا جایگاه آن‌ها جهنم است و چه بد سرنوشتی است [این جهنم!] ﴿۹﴾ خداوند برای اهل کفر، همسر نوح و همسر لوط را مثال می‌زند، در حالی که تحت سرپرستی دو بنده از بندگان شایسته ما بودند ولی به آن دو خیانت ورزیدند! و کاری از دست آن‌ها در برابر خدا ساخته نبود. و [به آن دو زن] گفته شد: هر دو وارد آتش شوید، آن هم با کسانی که وارد می‌شوند! ﴿۱۰﴾ و خداوند برای اهل ایمان، همسر فرعون را مثال می‌زند آن هنگام که گفت: پروردگارا! برای من خانه‌ای نزد خودت در بهشت بنا کن، و مرا از دست فرعون و عملکردش نجات بخش، و مرا از دست ظالمان برهان! ﴿۱۱﴾ و نیز مریم دختر عمران را مثال می‌زند، کسی که پاکدامنی خود را حفظ کرد و سرانجام ما نیز از روح خودمان در آن دمیدیم. مریم کلمات و کتاب‌های پروردگارش را تصدیق کرد، زیرا او از فرمانبرداران الهی بود ﴿۱۲﴾

سورة الملك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبْرَكَ الَّذِي يَدُهُ الْمَلَكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ① الَّذِي خَلَقَ
 الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّغُورُ
 ② الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ
 تَفَوُّتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ③ ثُمَّ أَرْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
 يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ④ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
 الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
 السَّعِيرِ ⑤ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيَسُوسُ الْمَصِيرُ
 ⑥ إِذَا الْقُوفُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ⑦ تَكَادُ تَمَيَّزُ
 مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧
 قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ
 إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
 السَّعِيرِ ⑩ فَأَعْرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحِقًا لأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪ إِنَّ
 الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑫

سوره ملک

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

با برکت است کسی که فرمانروایی مطلق به دست اوست و او بر هر کاری تواناست! ﴿۱﴾ همان کسی که زندگی و مرگ را خلق کرد تا همه شما را بیازماید و مشخص کند کدامتان علمکرد بهتری دارد! بدانید که او قدرتمند و آمرزنده است ﴿۲﴾ کسی که هفت آسمان را بر یکدیگر خلق کرد، آن چنان که در آفرینش خدای رحمان هیچ عیب و بی‌نظمی نمی‌بینی! پس بار دیگر بنگر! آیا خللی می‌بینی؟! ﴿۳﴾ سپس بار دیگر بنگر! اما سرانجام نگاه خسته و درمانده‌ات دوباره به سویت باز می‌گردد [زیرا هیچ خلل و بی‌نظمی نیافته است!] ﴿۴﴾ ما آسمان دنیا را با چراغ‌هایی زینت دادیم و آن را وسیله دفع شیاطین قرار دادیم، حال آن که برایشان آتش سوزان را تدارک دیده‌ایم ﴿۵﴾ و برای کسانی که به پروردگارشان کافر شدند جهنم است، و چه بد سرنوشتی است [این جهنم!] ﴿۶﴾ هنگامی که در جهنم افکنده شوند صدای رعب‌انگیزش را بشنوند در حالی که پیوسته می‌جوشد! ﴿۷﴾ نزدیک است که از خشم پاره پاره شود! و هنگامی که گروهی در آن افکنده شوند نگهبانان جهنم به آن‌ها گویند: آیا [پیامبر] هشداردهنده‌ای به سراغتان نیامد؟! ﴿۸﴾ گویند: آری [پیامبر] هشداردهنده به سراغمان آمد اما او را تکذیب کردیم و گفتیم: خدا هیچ چیز نازل نکرده است و شما در گمراهی بزرگی هستید! ﴿۹﴾ و گویند: اگر حقایق را می‌شنیدیم و عقل‌مان را به کار می‌انداختیم اکنون اهل آتش نبودیم! ﴿۱۰﴾ و سرانجام به گناهانشان اعتراف کردند. پس نفرین بر اهل آتش! ﴿۱۱﴾ کسانی که در نهان از پروردگارشان خوف دارند برایشان مغفرت و پاداشی بزرگ است ﴿۱۲﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا
 يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
 ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾
 ءَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾
 أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ
 كَيْفَ نَذِيرٍ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾
 أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَقَتْ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا
 الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ
 يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكُفْرَونَ إِلَّا فِي عُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَذَا
 الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ، بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَمَّنْ
 يَمْشِي مَكْبًا عَلًى وَجْهَهُ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلًى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
 وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي
 الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

چه سخنان خود را پنهان کنید و چه آشکارش سازید [تفاوتی نمی‌کند] زیرا او به آن چه در سینه‌ها می‌گذرد آگاه است! ﴿۱۳﴾ آیا کسی که آفرینش را به وجود آورده، آگاه نیست؟! او نکته سنج و باخبر است! ﴿۱۴﴾ او کسی است که زمین را رام شما کرده است. پس در فراخای آن رهسپار شوید و از رزق خدا بخورید و بدانید که بازگشت همه‌تان به سوی خداست! ﴿۱۵﴾ چگونه از مجازات آن که حاکم آسمان است ایمن نشسته‌اید که ناگاه زمین را به لرزه درآورد و همگی‌تان را در آن فرو برد؟! ﴿۱۶﴾ یا چگونه از مجازات حاکم آسمان ایمن نشسته‌اید که ناگاه تندیادی از سنگریزه بر شما فرستد؟! به زودی خواهید فهمید که بیم دادن من چگونه است! ﴿۱۷﴾ قبل از آن‌ها نیز کسانی حقایق را تکذیب کردند [تصور کنید] مجازات من چگونه بود! ﴿۱۸﴾ آیا پرندگانی را که بالای سرشان، گاه بال‌های خود را می‌گشایند و گاه جمع می‌کنند ندیده‌اند؟! جز خدای رحمان کسی آن‌ها را [در آسمان] نگه نمی‌دارد! و او بر هر چیزی بیناست ﴿۱۹﴾ آیا آن کسان که سپاه شما را می‌توانند شما را به جای خدای رحمان یاری کنند؟! بدانید کافران گرفتار فریبند! ﴿۲۰﴾ اگر خدایی که رزق و روزی شما را می‌دهد از ارسال روزی‌اش جلوگیری کند [چه کسی شما را تأمین می‌کند؟! نه! آن‌ها در سرکشی و فرار از حق لجاجت می‌کنند! ﴿۲۱﴾ آیا کسی که سینه خیز حرکت می‌کند به هدایت نزدیک تراست یا آن که راست قامت بر راه راست و درست است؟! ﴿۲۲﴾ بگو: او کسی است که شما را به وجود آورد و برایتان گوش و چشم و دل نهاد! و چه اندک و کم ارزش است شکرگزاریتان! ﴿۲۳﴾ بگو: او کسی است که شما را در زمین آفرید و عاقبت به سوی او محشور می‌گردید! ﴿۲۴﴾ می‌گویید: اگر راست می‌گویید این وعده کی تحقق می‌یابد؟! ﴿۲۵﴾ بگو: آگاهی از آن نزد خداوندست و من فقط یک هشداردهنده آشکارم! ﴿۲۶﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ
 بِهِ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكِنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا
 فَمَنْ يَجْزِي الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ
 عَمَّا تَتَّبِعُونَ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسْتَغَايِبُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
 ﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنْتَ بِبِعِزَّةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ
 لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ
 وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَيِّكُمْ الْمَقْتُولُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ
 عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ
 ﴿٨﴾ وُدُّوا لَوْ تَدَّهَنُ فِدَاهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعِ كُلَّ حَلَّافٍ مِهِينٍ
 ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾
 عُمَلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ
 ءَايَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾ سَنَسِفُهُ عَلَى الْحَرُومِ ﴿١٦﴾

هنگامی که [آن وعده الهی را] از نزدیک ببینند صورت شان زشت و کریه می‌گردد و به آن‌ها گفته شود: این همان چیزی است که آن را فرا می‌خواندید! ﴿۲۷﴾ بگو: به من خبر دهید اگر خداوند مرا و همراهان مرا هلاک کند و یا این که مشمول رحمت قرار دهد، چه کسی اهل کفر را از عذاب دردناک می‌رهاند؟! ﴿۲۸﴾ بگو: او خدای رحمان است و ما به او ایمان داریم و بر او توکل می‌کنیم، به زودی خواهید فهمید چه کسی در گمراهی واقعی بوده است! ﴿۲۹﴾ بگو: به من خبر دهید اگر آب‌تان به عمق فرو رود چه کسی به شما آب روان خواهد داد؟! ﴿۳۰﴾

سورة قلم

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

نون، قسم به قلم و [قسم به] آن چه که می‌نویسند، ﴿۱﴾ که تو [ای پیامبر] به برکت نعمت پروردگارت دیوانه نیستی! ﴿۲﴾ و برای تو پاداشی پایدار است ﴿۳﴾ زیرا تو اخلاقی بزرگوارانه داری! ﴿۴﴾ به زودی تو می‌بینی و آن‌ها نیز می‌بینند ﴿۵﴾ که کدام یک از شما دیوانه هستید! ﴿۶﴾ پروردگارت بهتر از هر کس دیگری می‌داند که چه کسی از راهش گمراه شده و چه کسی هدایت یافته است ﴿۷﴾ پس از تکذیب‌کنندگان حقایق اطاعت مکن! ﴿۸﴾ دوست دارند تا نسبت به آن‌ها نرمش نشان دهی تا آن‌ها نیز نسبت به تو نرمش نشان دهند ﴿۹﴾ از هیچ فرومایه‌ای که بسیار قسم می‌خورد اطاعت مکن! ﴿۱۰﴾ همان که بسیار عیب‌جو و سخن‌چین است! ﴿۱۱﴾ همان مانع خیر، آن متجاوز گنهکار! ﴿۱۲﴾ آن کینه‌توزِ خشن و بدنام! ﴿۱۳﴾ هر چند که صاحب مال و فرزند باشد! ﴿۱۴﴾ همان که چون آیات ما بر او تلاوت می‌شود گوید: افسانه پیشینیان است! ﴿۱۵﴾ به زودی بر دماغش داغ ننگ گذاریم ﴿۱۶﴾

۱. اهل معنی، نون را علم خداوند به همه موجودات می‌دانند. قلم، عقل فعال است که آنان را به عالم وجود می‌کشاند. «و ما یسطرون» همه آنچه که ظهور یافته را گویند. از این منظر هر کدام از ما، حرفی و کلمه‌ای در کتاب هستی که کتاب خداست، می‌باشیم.

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا لِيَصْرِمُوهَا مُصْبِحِينَ ﴿٧﴾ وَلَا
 يَسْتَنْتُونَ ﴿٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩﴾ فَأَصْبَحَتْ
 كَالضَّرِيحِ ﴿١٠﴾ فَتَنَادَ وَمُصْبِحِينَ ﴿١١﴾ أَنْ أَغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٢﴾ فَأَنْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ﴿١٣﴾ أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ
 مَسْكِينٌ ﴿١٤﴾ وَغَدَا عَلَىٰ حَرْدٍ قَادِرِينَ ﴿١٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَصَادِقُونَ
 ﴿١٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿١٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ
 ﴿١٨﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ
 يَتَلَوْمُونَ ﴿٢٠﴾ قَالُوا لَوِ يَكْفُلُنَا إِيَّاكَ كَمَا طَغِيْنَا ﴿٢١﴾ عَسَىٰ رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا
 خَيْرًا لَّئِنَّمَّا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٢٢﴾ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
 أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٣﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتِ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾
 أَفَجَعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٢٦﴾ أَمْ لَكُمْ
 كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٢٧﴾ إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَمَّا تَخَيَّرُونَ ﴿٢٨﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَيْنَانَا
 بَلِيغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنْ لَكُمْ لَمَّا تَحْكُمُونَ ﴿٢٩﴾ سَأَلَهُمْ أَيُّهُمْ بِذَلِكَ
 زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾ يَوْمَ
 يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيَدْعُونَ إِلَى الشُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

ما آن‌ها را امتحان کردیم همان‌گونه که صاحبان آن باغ را امتحان کردیم، آن هنگام
 که قسم خوردند صبحگاه میوه‌ها را خواهند چید! ﴿۱۷﴾ بدون این که «ان شاء الله»
 بگویند! ﴿۱۸﴾ پس بلایی بزرگ باغشان را احاطه کرد در حالی که در خواب بودند
 ﴿۱۹﴾ و آن باغ سرسبز چون شب تیره شد! ﴿۲۰﴾ صبحگاهان همدیگر را صدا زدند
 ﴿۲۱﴾ اگر می‌خواهید محصولات را بچینید به سوی مزارع خود حرکت کنید ﴿۲۲﴾
 آن‌ها رهسپار شدند در حالی که آهسته با هم سخن می‌گفتند: ﴿۲۳﴾ مراقب باشید
 امروز حتی یک فقیر به سراغ‌تان نیاید! ﴿۲۴﴾ آن‌ها صبحگاهان تصمیم داشتند که
 با قدرت از مستمندان جلوگیری کنند! ﴿۲۵﴾ هنگامی که باغ را دیدند گفتند: گویا
 راه‌را اشتباه آمده‌ایم! ﴿۲۶﴾ نه! ما از همه چیز محروم شده‌ایم! ﴿۲۷﴾ عاقل‌ترینشان
 گفت: آیا به شما نگفتم چرا خدا را تسبیح و ستایش نمی‌کنید؟! ﴿۲۸﴾ گفتند: پاک
 و منزّه است پروردگار ما، بی‌شک ما زندگی ظالمانه‌ای داشتیم! ﴿۲۹﴾ سپس آن‌ها
 رو به هم کردند و به ملامت یکدیگر پرداختند! ﴿۳۰﴾ گفتند: وای بر ما که طغیان‌گر
 بوده‌ایم! ﴿۳۱﴾ امیدواریم پروردگاران بهتر از آن را به ما عطا کند، زیرا اکنون به او
 دل بسته‌ایم ﴿۳۲﴾ این چنین است مجازات الهی! و مجازات آخرت بزرگ‌تر خواهد
 بود اگر درک کنند! ﴿۳۳﴾ حرمت‌گزاران حریم الهی نزد پروردگارشان، بهشت‌های
 پر نعمتی دارند ﴿۳۴﴾ آیا تسلیم‌شدگان به حق را همانند مجرمان می‌دانیم؟! ﴿۳۵﴾
 شما را چه شده است؟! چگونه حکم می‌کنید؟! ﴿۳۶﴾ آیا کتابی دارید که از آن درس
 می‌گیرید؟! ﴿۳۷﴾ و هرچه بخواهید در آن یافت می‌شود؟! ﴿۳۸﴾ شاید هم عهد و
 پیمان محکمی تا روز قیامت با ما دارید، و هرچه را اختیار می‌کنید حق شماس است!
 ﴿۳۹﴾ از آن‌ها بپرس (اگر این چنین است) کدام‌شان ضامن آنند؟! ﴿۴۰﴾ شاید هم
 معبودانی دارند! [اگر چنین است بگو] معبودان‌شان را بیاورند اگر راست می‌گویند!
 ﴿۴۱﴾ آن روزی که [از وحشت] ساق پایشان برهنه گردد، از آن‌ها دعوت می‌شود تا
 سجد کنند، اما قادر به آن نخواهند بود! ﴿۴۲﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِقُهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ
 سَاهُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
 مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ
 أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّعْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ
 ﴿٤٧﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْأُخْتِ إِذْ نَادَى
 وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ لَوْلَا أَنْ تَدَارَكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَبَدَّ بِالْعَرَاءِ
 وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَاجْتَبِهِ رَبُّهُ، فَجَعَلَهُ مِنْ الصَّالِحِينَ
 ﴿٥٠﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلْزِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا
 الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ
 بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ
 صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى
 الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ مُخْلِ خَاوِيَةٍ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

چشمانشان به زیرافزاده و ذلت و خواری سراپای وجودشان را فرا گرفته است. پیش از این نیز آن‌ها را در حالی که سالم و تندرست بودند به سجود فرا خوانده بودند! ﴿۴۳﴾ اکنون مرا با آن‌ها که این سخن را تکذیب می‌کنند واگذار! ما آن‌ها را از جایی که نمی‌فهمند تدریجاً به سوی عذاب می‌بریم! ﴿۴۴﴾ اکنون به آن‌ها مهلت می‌دهم زیرا تدبیر من، متین و حساب شده است! ﴿۴۵﴾ آیا از آن‌ها [به خاطر رسالت] مزدی طلبیده‌ای که پرداختش برای آن‌ها سنگین است؟! ﴿۴۶﴾ یا این که علم غیب دارند و می‌نویسند؟! ﴿۴۷﴾ در برابر حکم پروردگارت صبر داشته باش و مثل صاحب ماهی (یونس) مباش که با دلی پُر اندوه خدا را خواند! ﴿۴۸﴾ اگر برکت نعمت پروردگارش نبود قطعاً نکوهش شده [از شکم ماهی] به صحرای بی‌آب و علفی افکنده می‌شد! ﴿۴۹﴾ اما سرانجام پروردگارش او را انتخاب کرد و در زمره صالحان قرارش داد! ﴿۵۰﴾ اهل کفر هنگامی که قرآن را شنیدند نزدیک بود با چشم [و نیت پلید]شان تو را [از قرآن منحرف کرده و] به ورطهٔ هلاکت اندازند؛ و ادعا کنند که او دیوانه است! ﴿۵۱﴾ حال آن که قرآن فقط پند و تذکری برای جهانیان است! ﴿۵۲﴾

سورهٔ حاقه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن روز مُحَقَّق می‌شود! ﴿۱﴾ روز مُحَقَّق شدنی کدام است؟! ﴿۲﴾ و تو چه دانی که روز تحقق یافتنی چیست؟! ﴿۳﴾ قوم ثمود و عاد آن حادثه کوبنده را انکار کردند! ﴿۴﴾ اما قوم ثمود به خاطر نافرمانی‌شان هلاک شدند ﴿۵﴾ و اما قوم عاد به وسیله تندبادی مرگ‌بار نابود گشتند ﴿۶﴾ این تندباد مرگ‌بار را هفت شب و هشت روز به طور مستمر بر آنان مسلط کرد تا عاقبت آن قوم را می‌دید که چون تنه پوسیده و توخالی درختان نخل به زمین افتاده و مرده‌اند! ﴿۷﴾ آیا کسی از آن‌ها را می‌بینی که باقی مانده باشد؟! ﴿۸﴾

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ، وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْحَاطِطَةِ ﴿١﴾ فَعَصَا رَسُولَ
 رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً ﴿٢﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَا كُرْهُ فِي الْجَارِيَةِ
 ﴿٣﴾ لِنَجْعَلَهَا لُكْمًا تَذَكُّرًا وَتَعِيهَا أذُنٌ وَعِیَّةٌ ﴿٤﴾ فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ
 نَفْخَةً وَاحِدَةً ﴿٥﴾ وَحَمَلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ﴿٦﴾
 فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿٧﴾ وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿٨﴾
 وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿٩﴾
 يَوْمَئِذٍ نَعْرِضُونَ لَا تُخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٠﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ
 يَمِينِهِ ۖ يَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَبُ وَأَكْتَبِيَةٌ ﴿١١﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْتَقٍ حِسَابِيَةً
 ﴿١٢﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿١٣﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٤﴾ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿١٥﴾
 كُلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿١٦﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ
 كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ يَقُولُ يَلْبِثْتُ إِنِّي لَكُنْتُ مِنَ الْكٰتِبِينَ ﴿١٧﴾ وَلَمْ أَدْر مَا حِسَابِيَةَ
 ﴿١٨﴾ يَلْبِثُهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ﴿١٩﴾ مَا أَعْنَى عَنِّي مَالِيَةَ ﴿٢٠﴾ هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَةَ
 ﴿٢١﴾ خَذُوهُ وَفَعْلُوهُ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴿٢٣﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا
 سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٢٤﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٢٥﴾
 وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٢٦﴾ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ﴿٢٧﴾

فرعون و کسانی که قبل از او بودند و نیز اهل شهرهای ویران شده [قوم لوط] همه
 گناهکار آمدند! ﴿۹﴾ آن‌ها پیامبر پروردگارشان را نافرمانی کردند، خدا نیز آن‌ها را
 گرفتار عذاب سختی نمود ﴿۱۰﴾ هنگامی که آب طغیان کرد ما شما را سوار بر کشتی
 کردیم! ﴿۱۱﴾ و آن را برای شما عبرتی قرار دادیم [هر چند که می‌دانیم] گوش‌های شنوا
 آن را نگهداری خواهند کرد! ﴿۱۲﴾ هنگامی که یک بار در صورت دمیده شود ﴿۱۳﴾ زمین
 و کوه‌ها را از جا برکنند و به یک باره در هم بکوبند! ﴿۱۴﴾ آن روز که قیامت واقع شود
 ﴿۱۵﴾ در آن روز آسمان شکافته شده، سست گشته، فرو می‌ریزد! ﴿۱۶﴾ فرشتگان
 بر کناره‌های آن قرار می‌گیرند در حالی که عرش پروردگارت را هشت فرشته، بالای
 سرشان حمل می‌کنند ﴿۱۷﴾ در آن روز همه به پیشگاه خدا عرضه می‌شوند در حالی
 که هیچ کاری از کارهای شما مخفی نمانده است ﴿۱۸﴾ و اما کسی که نامه اعمالش
 به دست راستش داده شود [از خوشحالی] فریاد می‌زند: نامه اعمال مرا بگیرید و
 بخوانید! ﴿۱۹﴾ من یقین داشتم که روزی به پاداش اعمالم می‌رسم! ﴿۲۰﴾ او در یک
 زندگی خوشایندی به سرمی‌برد ﴿۲۱﴾ در بهشتی عالی و پرازش ﴿۲۲﴾ که میوه‌هایش
 در دسترس است ﴿۲۳﴾ بخورید و بیاشامید. به پاس عملکرد خوب گذشته‌تان
 گوارایتان! ﴿۲۴﴾ اما کسی که نامه اعمالش به دست چپش داده شود گوید: کاش نامه
 اعمالم را نداده بودند! ﴿۲۵﴾ و نمی‌دانستم که حساب اعمالم چیست! ﴿۲۶﴾ کاش
 فقط همان مرگ بود [و دگر هیچ]! ﴿۲۷﴾ اموالم نفعی به من نرساند! ﴿۲۸﴾ قدرت من از
 کف رفته است! ﴿۲۹﴾ [گویند:] بگیردش و به زنجیرش کشید! ﴿۳۰﴾ به جهنم روانه‌اش
 کنید! ﴿۳۱﴾ او را با زنجیرهایی که طولش هفتاد ذراع است بکشید! ﴿۳۲﴾ زیرا او به
 خداوند بزرگ ایمان نداشت ﴿۳۳﴾ و کسی را به اطعام مساکین ترغیب نمی‌کرد ﴿۳۴﴾
 امروز در این جا برای او هیچ دوست صمیمی وجود ندارد! ﴿۳۵﴾

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسِيلٍ ۖ ﴿٣٦﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۗ ﴿٣٧﴾ فَلَا أُقْسِمُ
بِمَا تُبْصِرُونَ ۗ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تَبْصِرُونَ ۗ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ، لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۖ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ
بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمَنُونَ ۗ ﴿٤١﴾ وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ
﴿٤٢﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۗ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ۗ ﴿٤٤﴾
لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۗ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ۗ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ
مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ۗ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ، لَتَذِكْرٌ لِّلْمُتَّقِينَ ۗ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا
لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ۗ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ، لِحَسْرَةٍ عَلَيَّ الْكُفْرِينَ ۗ ﴿٥٠﴾
وَإِنَّهُ، لِحَقُّ الْيَقِينِ ۗ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۗ ﴿٥٢﴾

سورة المعارج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۗ ﴿١﴾ لِّلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۗ ﴿٢﴾
مِّنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۗ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ
فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۗ ﴿٤﴾ فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا
﴿٥﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ، بَعِيدًا ۗ ﴿٦﴾ وَرَأَوْهُ قَرِيبًا ۗ ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ
كَالْمُهْلِ ۗ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۗ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْئَلُ حِمِيمًا ۗ ﴿١٠﴾

غذایش جز چرک و خون [جهنمیان] نمی‌باشد. ﴿۳۶﴾ غذایی که فقط گناهکاران از آن می‌خورند ﴿۳۷﴾ پس قسم به آن چه که می‌بینید ﴿۳۸﴾ و آن چه که نمی‌بینید! ﴿۳۹﴾ این سخن پیامبری گرامی است ﴿۴۰﴾ و سخن هیچ شاعری نیست! چه اندک است ایمانتان! ﴿۴۱﴾ و نیز سخن هیچ کاهنی نیست! چه اندک است پندپذیری‌تان! ﴿۴۲﴾ [قرآن] نازل شده از جانب پروردگار جهانیان است ﴿۴۳﴾ اگر پیامبر بعضی از سخنان را به دروغ به ما نسبت می‌داد ﴿۴۴﴾ او را با قدرت می‌گرفتیم ﴿۴۵﴾ سپس رگ قلبش را باره می‌کردیم! ﴿۴۶﴾ احدی از شما نمی‌توانست مانع شود! ﴿۴۷﴾ قرآن برای کسانی که حرمت خداوند را نگاه می‌دارند پند است ﴿۴۸﴾ ما به خوبی می‌دانیم کسانی از شما [قرآن را] تکذیب می‌کنند! ﴿۴۹﴾ قرآن مایهٔ حسرت اهل کفر است! ﴿۵۰﴾ قرآن حق و یقین است! ﴿۵۱﴾ پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی! ﴿۵۲﴾

سورهٔ معارج

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

کسی درخواست غذایی کرد که واقع شدنی است! ﴿۱﴾ حال آن که برای اهل کفر کسی نمی‌تواند آن را دفع کند ﴿۲﴾ آن هم در برابر خداوندی که صاحب جایگاهی بلند است! ﴿۳﴾ فرشتگان و روح به سوی او عروج می‌کنند در روزی که مدتش پنجاه هزار سال است! ﴿۴﴾ پس صبری زیبا پیشه کن ﴿۵﴾ آن‌ها آن روز را دور می‌دانند! ﴿۶﴾ و ما آن را نزدیک می‌بینیم! ﴿۷﴾ روزی که آسمان چون فلز گداخته شود ﴿۸﴾ و کوه‌ها چون پشم زده گردند ﴿۹﴾ هیچ دوست صمیمی از حال دوستش نپرسد! ﴿۱۰﴾

يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَحْبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصَّلَتْهُ أَلْفُ نَفْسٍ مِنْهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
ثُمَّ يَنْجِيهِ ﴿١٣﴾ كَلَّا إِنَّهَا لَأَنْتَ لَطْفِي ﴿١٤﴾ نَزَّاعَةً لِّلشَّوْىِ ﴿١٥﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ
وَتَوَلَّى ﴿١٦﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَى ﴿١٧﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٨﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ
جَزُوعًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢٠﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢١﴾ الَّذِينَ هُمْ
عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٢﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٣﴾ لِّلسَّائِلِ
وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٤﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ
رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿٢٦﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٨﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٢٩﴾ فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣٠﴾
وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ
﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٣﴾ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٤﴾
فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٥﴾ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
عِزِينَ ﴿٣٦﴾ أَيُطَمَعُ كُلُّ آفَرٍ مِنْهُمْ أَنْ يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٧﴾ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ
مِّمَّا يَعْمَلُونَ ﴿٣٨﴾ فَلَا أَقْسَمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٣٩﴾

حال آن که یکدیگر را در برابر هم می‌بینند! عذاب آن روز چنان خواهد بود که
 گناهکار دوست دارد فرزندان خود را فدای خود کند! ﴿۱۱﴾ همسرش و برادرش را،
 ﴿۱۲﴾ و قبیله‌اش که همواره از او حمایت می‌کردند! ﴿۱۳﴾ و حتی تمام مردم زمین را
 [فدا کند] تا خود را نجات دهد! ﴿۱۴﴾ هرگز این چنین نیست! آن شعله معیاست
 ﴿۱۵﴾ شعله‌ای که پوست سر را می‌کند! ﴿۱۶﴾ آن شعله هر کس را که به خدا پشت
 کرده [و از حق روی برگردانده است] صدا می‌زند! ﴿۱۷﴾ و نیز کسانی را که ثروت‌ها
 جمع کرده و اندوخته‌اند! ﴿۱۸﴾ حقیقتاً انسان حریص و کم‌طاقت آفریده شده است
 ﴿۱۹﴾ هر گاه شزی به او رسد بی‌قراری می‌کند ﴿۲۰﴾ و هر گاه خیری به او عطا شود
 بخیل می‌شود! ﴿۲۱﴾ مگر نمازگزاران ﴿۲۲﴾ همان کسانی که بر نمازشان مداومت
 دارند ﴿۲۳﴾ همانی کسانی که در اموالشان حق معلومی است، ﴿۲۴﴾ برای نیازمندان
 و محرومان ﴿۲۵﴾ همان کسانی که روز قیامت را باور دارند ﴿۲۶﴾ همان کسانی که
 از مجازات پروردگارش بیمناکند ﴿۲۷﴾ زیرا خود را از عذاب پروردگارش در امان
 نمی‌دانند ﴿۲۸﴾ همان کسانی که از پاکدامنی‌شان مراقبت می‌نمایند ﴿۲۹﴾ مگر با
 همسرانشان یا کثیرانشان، که در این صورت ملامت نخواهند شد ﴿۳۰﴾ و آنان که
 جز این را بجویند تجاوزکارند! ﴿۳۱﴾ کسانی که امانت‌ها و پیمان‌هایشان را رعایت
 می‌کنند، ﴿۳۲﴾ کسانی که همواره شهادت‌هایشان را به حق ادا می‌کنند ﴿۳۳﴾ همان
 کسانی که مراقب نمازهایشان هستند ﴿۳۴﴾ همه‌شان در بهشت، گرامی می‌باشند
 ﴿۳۵﴾ از چه روست که کافران به شتاب نزد تو می‌آیند؟! ﴿۳۶﴾ از طرف راست و چپ،
 آن هم گروه‌گروه! ﴿۳۷﴾ آیا طمع کرده‌اند که هر یک از آن‌ها را هم وارد بهشت پر
 نعمت کنند! ﴿۳۸﴾ هرگز این چنین نشود! ما آن‌ها را از آن چه خودشان می‌دانند
 آفریدیم! ﴿۳۹﴾ سوگند به پروردگار مشرق‌ها و مغرب‌ها، ما توانائیم ﴿۴۰﴾

عَلَىٰ أَنْ تَبَدَّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرَهُمْ
يَحْوِضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ
يَخْرَجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَتْهُمْ إِلَىٰ نُصْبٍ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾
خَشَعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِقُهُمْ ذَلَّةٌ ذَلِكِ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنْ أَعْبُدُوا
اللَّهَ وَأَتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِن آجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا
فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْدِعُهُمْ فِي
ءَادَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا وَاسْتَكْبَرُوا
﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ
لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

که جای آن‌ها را به مردمی بهتر از آن‌ها بدهیم، و ما هرگز عاجز نخواهیم شد ﴿۴۱﴾
 اکنون رهپیشان کن تا در اوهام خود فرو روند و سرگرم باشند تا زمانی که روز
 ملاقاتی را که به آن‌ها وعده داده شده ببینند! ﴿۴۲﴾ همان روزی که با شتاب از
 قبرها خارج می‌شوند! گویی به سوی بت‌هایشان شتابانند! ﴿۴۳﴾ چشم‌هایشان
 وحشت‌زده است و ذلت سراپایشان را فرا گرفت است این همان روزی است که
 به آن‌ها وعده داده شده بود! ﴿۴۴﴾

سورة نوح

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ما نوح را به سوی قومش فرستادیم تا آن‌ها را قبل از آن که عذاب دردناک
 گرفتارشان کند هشدار دهد! ﴿۱﴾ گفت: ای قوم! من برای شما پیامبری
 هشداردهنده و آشکارم ﴿۲﴾ خدا را بپرستید و حرمت او را نگاه دارید و از من
 اطاعت کنید ﴿۳﴾ تا خدا نیز گناهانتان را ببامرزد و شما را تا مدتی معین مهلت
 دهد. زیرا هنگامی که اجل الهی بیاید تأخیری در کارش نخواهد بود، اگر درک
 کنید! ﴿۴﴾ گفت: پروردگارا! من قوم خود را شب و روز [به سوی حق] دعوت کردم
 ﴿۵﴾ اما دعوت من جز بر فرارشان نیفزود! ﴿۶﴾ هر گاه من آن‌ها را فرا خواندم تا
 تو آن‌ها را ببخشی، انگشت‌هایشان را در گوش‌هایشان فرو کردند و جامه بر سر
 کشیدند و در مخالفت اصرار ورزیدند و متکبرانه رفتار نمودند! ﴿۷﴾ باز من آن‌ها
 را آشکارا [به توحید] دعوت کردم ﴿۸﴾ و باز هم به آشکار و هم در نپنهان آن‌ها را
 به سوی تو فرا خواندم ﴿۹﴾ و گفتم از پروردگارتان طلب مغفرت کنید که او بسیار
 آمرزنده است ﴿۱۰﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَنُمَدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ غَنِيٍّ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
وَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَ فَاكَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَمْعَ سَمَوَاتٍ
طَبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ
إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا
سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ
مَالَهُ وَوْلَدَهُ إِلَّا خُسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكْرُومًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا
لَا تَذَرْنَا يَا إلهتكم وَلَا تَذَرُنَّ وِدَاؤَنَا وَلَا سِوَاعَنَا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾
مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أُعْرِقُوا فَأَدْخَلُونَا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ
اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ
دِيَارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

بر شما از آسمان پی در پی باران می فرستد! ﴿۱۱﴾ و شما را با اموال و فرزندان
 مدد می دهد و برایتان باغ ها و نهرها آفریده است! ﴿۱۲﴾ شما را چه شده است
 که برای خداوند، شکوه و عظمت قائل نیستید؟! ﴿۱۳﴾ حال آن که همه تان را
 مرحله به مرحله آفرینش بخشیده است! ﴿۱۴﴾ آیا نمی بینید که چگونه هفت
 آسمان را بر یکدیگر خلق کرده است؟! ﴿۱۵﴾ و ماه را مایهٔ روشنی آسمان ها و
 خورشید را چراغ شان قرار داده است ﴿۱۶﴾ این خداست که شما را چون گیاهی
 از زمین رویاند! ﴿۱۷﴾ سپس شما را دوباره به زمین برمی گرداند و [زنده از قبرها]
 خارج می نماید! ﴿۱۸﴾ این خداست که زمین را چون فرشی به زیر پایتان قرار داد
 ﴿۱۹﴾ تا از راه های وسیع آن عبور کنید ﴿۲۰﴾ نوح گفت: پروردگارا! آن ها نسبت به
 من نافرمانی کرده اند و از کسی پیروی کردند که مال و فرزندش جز به زیانش
 نیفزوده است! ﴿۲۱﴾ و این ها فریب کاری بزرگی مرتکب شده اند ﴿۲۲﴾ و گفتند:
 خدایانتان را رها مکنید و از بت های وَدّ و سُواع و یَعُوث و یَعوق و نَسر دست
 بردارید! ﴿۲۳﴾ آن ها بسیاری را گمراه کردند. پس ظالمان را جز گمراهی میفرزا!
 ﴿۲۴﴾ بدینسان همگی به خاطر گناهانشان غرق شدند و در آتش وارد شدند و جز
 خداوند بزرگ هیچ یآوری نیافتند! ﴿۲۵﴾ نوح گفت: پروردگارا! هیچ کافری را در
 زمین زنده باقی مگذار! ﴿۲۶﴾ اگر آن ها را باقی بگذاری بندگان را از راه حق گمراه
 می کنند. و جز فرزندان فاجرو کافر به دنیا نخواهند آورد ﴿۲۷﴾ پروردگارا! مرا و پدر
 و مادر مرا و اهل ایمانی که به خانه من آمدند، و نیز جمیع مردان و زنان مؤمن را
 بیامرز، و ظالمان را جز هلاکت میفرزا! ﴿۲۸﴾

سورة الجن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا
 عَجَبًا ۝١ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝٢
 وَأَنَّهُ تَعَالَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝٣ وَأَنَّهُ كَانَ
 يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝٤ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَقُولَ الْإِنسَ
 وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝٥ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالِ
 مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝٦ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ
 اللَّهُ أَحَدًا ۝٧ وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا فِيهَا فَجْرًا حَرَسًا
 شَدِيدًا وَشُهُبًا ۝٨ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِّلسَّمْعِ فَمَن
 يَسْمِعُ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شُهَابًا رَّصَدًا ۝٩ وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ
 بِمَن فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝١٠ وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ
 وَمِمَّا دُونَ ذَلِكَ كُتَّابٌ لَّا يُقِرُّ قَدْرًا ۝١١ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَّعْجِزَ
 اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن نَّعْجِزَهُ وَهَرَبًا ۝١٢ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ
 آمَنَّا بِهِ ۝١٣ فَمَن يُؤْمِن بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَحْسَ آلِهِ وَلَا رَهَقًا ۝١٤

سوره جن

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بگو: به من وحی شده که گروهی از جنیان قرآن را شنیدند و اعتراف کردند: ما قرآن شگفتی را شنیده‌ایم. ﴿۱﴾ که به راه رشد و تکامل هدایت می‌کند! ما به آن ایمان آوردیم و احدی را شریک پروردگاران نمی‌دانیم! ﴿۲﴾ و این که بلندمرتبه است مقام پروردگار ما. نه همسری دارد و نه فرزندی اختیار کرده است ﴿۳﴾ سفیهان ما در مورد خدا سخنان ناروا می‌گفتند ﴿۴﴾ حال آن که می‌پنداشتیم آدمیان و جنیان هرگز در مورد خدا دروغ نمی‌گویند! ﴿۵﴾ در حالی که مردانی از جنس انسان به مردانی از جنس جن پناه می‌بردند و آن‌ها سبب افزایش گمراهی‌شان می‌شدند! ﴿۶﴾ آن‌ها همان‌گونه گمان می‌کردند که شما گمان می‌کردید، این که خداوند احدی را زنده بر نمی‌انگیزد! ﴿۷﴾ حال آن که ما همه آسمان را جست‌وجو کردیم و آنجا را پر از نگهبانان نیرومند و شهاب‌هایی [چون تیر] یافتیم! ﴿۸﴾ ما در جاهایی که شنیدن [اسرار عالم بالا] ممکن بود می‌نشستیم، اما اکنون هر که بخواهد گوش دهد شهابی [چون تیر] را در کمین خود می‌یابد! ﴿۹﴾ و ما نفهمیدیم آیا برای اهل زمین سزای اراده شده است یا این که پروردگارش اراده کرده به راه رشد هدایت‌شان کند! ﴿۱۰﴾ در میان ما، هم افراد صالح است و هم افراد غیر صالح! ما گروه‌های مختلفی هستیم! ﴿۱۱﴾ ما یقین داریم که نمی‌توانیم خداوند را در زمین عاجز کنیم و از [دست] او بگریزیم! ﴿۱۲﴾ ما هنگامی که سخنان هدایت‌آمیز را شنیدیم به آن ایمان آوردیم، پس هر کس به پروردگارش ایمان بیاورد نه از نقصان [یاداشش] می‌ترسد و نه از ظلم! ﴿۱۳﴾

وَأَنَا مِمَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِمَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ
 تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾
 وَالْوَالِدَاتُ يُغْضَبْنَ عَلَيْكُمْ وَلَا يَتَّبِعُهُمُ الْغَيْبُ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ عِنْدَهُ غَافِلِينَ ﴿١٦﴾ لَقَدْ خَلَقْتَهُمْ
 فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ
 الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ
 يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ
 بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي
 لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا ابْتَغَاءَ
 مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ
 خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ
 مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ
 أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَلِيمٌ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ
 أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ
 يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ
 رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

برخی از ما تسلیم خداییم و برخی ظالم، پس هر کس تسلیم خدا شود بدون شک خود را در راه رشد آزاد کرده است! ﴿۱۴﴾ اما ظالمان هیزم جهنم خواهند بود ﴿۱۵﴾ و اگر در راه ایمان صبر و استقامت بورزند ما آن‌ها را با آب فراوانی سیراب می‌کنیم ﴿۱۶﴾ تا آن‌ها را امتحان کنیم! پس هر کس از یاد پروردگارش روی بگرداند او را به عذاب سختی گرفتار می‌سازد ﴿۱۷﴾ بدانید که مساجد از آن خداست، همراه با خدا کس دیگری را بخوانید! ﴿۱۸﴾ چون بنده خدا (پیامبر) به عبادت برمی‌خاست و او را می‌خواند، گروهی بیرامون او به شدت ازدحام می‌کردند! ﴿۱۹﴾ بگو: من فقط پروردگارم را می‌خوانم و احدی را شریکش نمی‌سازم! ﴿۲۰﴾ بگو: من مالک زیان یا هدایتی برای شما نیستم! ﴿۲۱﴾ بگو: [اگر نافرمانی کنم] هیچ کس مرا در برابر مجازات خداوند پناه نمی‌دهد و پناهگاهی جز او نمی‌یابم! ﴿۲۲﴾ تنها وظیفه من ابلاغ پیام الهی است و رساندن رسالات اوست، پس هر کس نافرمانی خدا و پیامبرش نماید آتش جهنم از آن اوست و جاودانه در آنجا خواهد ماند! ﴿۲۳﴾ [مخالفت کفار ادامه می‌یابد] تا آن‌چه را به آن‌ها وعده داده شده است ببینند. در آن هنگام خواهند فهمید که چه کسی یاورش ضعیف‌تر و نیروهایش کمتر است! ﴿۲۴﴾ بگو: من نمی‌دانم آیا آن‌چه به شما وعده داده شده است نزدیک است یا پروردگارم فرصتی برای آن مقرر داشته است! ﴿۲۵﴾ دانای غیب اوست و هیچ کس را از اسرار غیبش مطلع نمی‌کند ﴿۲۶﴾ مگر از پیامبرانی که آن‌ها را برگزیده است. و او مراقبانی از جلو و پشت سر آن‌ها گمارده است. ﴿۲۷﴾ تا مشخص کند پیامبران، رسالت پروردگارشان را رسانده‌اند! هر چند او به آن‌چه نزد آن‌هاست آگاهانه احاطه دارد و هر چیزی را دقیقاً شمارش کرده است! ﴿۲۸﴾

سُورَةُ الْمَزْمَلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا الْمَزْمَلُ ① قِرْ لَيْلَ الْإِقْلِيلَا ② نِصْفَهُ وَأَوْنُقْصُ مِنْهُ قَلِيلَا
③ أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلَا ④ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلَا
ثَقِيلَا ⑤ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيلَا ⑥ إِنَّ لَكَ فِي
النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلَا ⑦ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلَا ⑧
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلَا ⑨ وَأَصْبِرْ
عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْبِطْهُمْ هَبْجًا جَمِيلَا ⑩ وَذَرِنِي وَالْمُكَذِّبِينَ
أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهْلَهُمْ قَلِيلَا ⑪ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمَا ⑫
وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمَا ⑬ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ
وَكَانَتْ الْجِبَالُ كَيْبَابًا مهِيلَا ⑭ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَهِيدَا
عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولَا ⑮ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلَا ⑯ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمَا
يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبَا ⑰ السَّمَاءُ مِنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولَا
⑱ إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلَا ⑲

سوره مزمل

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای تو که جامه به خود پیچیده‌ای! ﴿۱﴾ بیشتر شب را به عبادت بگذران و کمتر بخواب! ﴿۲﴾ یا نیمی از شب را، یا اندکی از نیمه کم کن ﴿۳﴾ یا بر آن اضافه کن و قرآن را با دقت و درایت بخوان! ﴿۴﴾ [آماده باش] زیرا به تو کلام سنگینی را القاء خواهم کرد ﴿۵﴾ حقیقتاً برخاستن در شب دارای آثار پا برجاتر و گفتار راستین‌تر است ﴿۶﴾ زیرا در روز کارهای بسیاری خواهی داشت ﴿۷﴾ نام پروردگار بزرگت را یاد کن، [دل از همه بر کن] و فقط به او بیبند! ﴿۸﴾ آن پروردگار مشرق و مغرب که جز او هیچ معبودی نیست، پس فقط او را وکیل و کارساز خود کن ﴿۹﴾ و بر آن چه می‌گویند صبر داشته باش و با هجرتی زیبا از آنان دوری گزین! ﴿۱۰﴾ تکذیب‌کنندگان نازپرورده و صاحب نعمت را به من واگذار! و کمی مهلت‌شان ده [تا بیشتر ماهیت‌شان را نشان دهند] ﴿۱۱﴾ زیرا زنجیرها و آتش جهنم نزد ماست! ﴿۱۲﴾ با غذاهای گلوگیر و عذابی دردناک! ﴿۱۳﴾ روزی که زمین و کوه‌ها به شدت به لرزه درآیند، کوه‌ها به تپه‌هایی از ریگ نرم تبدیل شوند ﴿۱۴﴾ ما به سوی شما پیامبری فرستادیم تا گواه شما باشد، چنان که به سوی فرعون نیز پیامبری فرستادیم ﴿۱۵﴾ فرعون با پیامبر مخالفت کرد و ما نیز او را گرفتار عذاب سختی کردیم ﴿۱۶﴾ اگر منکر حق شوی چگونه در آن روز سختی که حتی کودکان را پیر می‌گرداند در امان خواهید بود؟! ﴿۱۷﴾ روزی که آسمان شکافته شود و وعده الهی تحقق یابد! ﴿۱۸﴾ [تمام] این‌ها پند و تذکر است برای کسانی که [به دنبال سعادت و آرامش]، راهی به سوی پروردگارشان می‌جویند! ﴿۱۹﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ، وَثُلُثَهُ، وَطَائِفَةٌ
 مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَن لَّنْ نَّحْصُوهُ فَتَابَ
 عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُمْ مَّرْضَىٰ
 وَءَاخِرُونَ يَصْرَبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ وَءَاخِرُونَ
 يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا
 الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ نَّحْدُوهُ
 عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا مِن قَبْلِكُمْ عَفْوَ
 رٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الْمَدِّثْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأْتِيهَا الْمَدِّثُرُ ﴿١﴾ قُرْآنٌ نَّذِيرٌ ﴿٢﴾ وَرَبِّكَ فَكَبِيرٌ ﴿٣﴾ وَثِيَابُكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾
 وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمَنَّ أَنْ تَمُوتَ وَتَكُونَ مِّنَ الَّذِينَ نَسُوا ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾ فَإِذَا نَقَرَ
 فِي التَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ سِيرٍ ﴿١٠﴾
 ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتُ لَهُ، مَا لَمْ مَمْدُودًا ﴿١٢﴾ وَبَيْنَ
 شُهُودًا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدْتُ لَهُ، تَمْهِيدًا ﴿١٤﴾ تُرِيدُ طَمَعًا أَنِ ارْبِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّا إِنَّهُ،
 كَانَ لِأَيْتِنَا عَنِيدًا ﴿١٦﴾ سَازِغَهُ، وَصَعُودًا ﴿١٧﴾ إِنَّهُ، فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾

پروردگارت می‌داند که تو و گروهی که با تو همراه شده‌اند نزدیک دو سوم از شب، یا نیم آن و یا ثلث آن را [به عبادت] برمی‌خیزید. این خداست که اندازه شب و روز را معین می‌کند و می‌داند که شما هرگز از این محاسبات دقیق سر در نخواهید آورد. خدا توبه شما را پذیرفت! پس هر مقدار که برایتان میسر است از قرآن بخوانید! خدا خوب می‌داند چه کسانی از شما بیمار خواهند شد! و چه کسانی برای کسب روزی به سفر خواهند رفت! و چه کسانی در راه خدا به جنگ روانه می‌شوند. پس هر مقدار که برایتان میسر است از قرآن بخوانید! و نماز به پای دارید و زکات پرداخت نمایید و به خدا قرض الحسنه دهید. و بدانید هر خیری پیشاپیش برای خود بفرستید آن را به بهترین وجه و بزرگ‌ترین پاداش نزد خدا خواهید یافت! از خداوند بزرگ طلب مغفرت کنید زیرا خداوند آمرزنده و با گذشت است ﴿۲۰﴾

سوره مدثر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ای تو که جامه بر خود کشیده‌ای! ﴿۱﴾ برخیز و [جهانیان را] هشدار ده! ﴿۲﴾ و پروردگارت را به بزرگی یاد کن ﴿۳﴾ و جامه‌ات را تطهیر کن ﴿۴﴾ و از ناپاکی‌ها هجرت نما ﴿۵﴾ هیچ‌گاه منت مگذار و فزون طلب مباش ﴿۶﴾ و در راه پروردگارت صبور باش! ﴿۷﴾ زیرا هنگامی که در صور دمیده شود ﴿۸﴾ آن روز، روز سختی است ﴿۹﴾ و بر کافران آسان نخواهد بود ﴿۱۰﴾ و مرا با کسی که تنه‌ایش آفریدم واگذار! ﴿۱۱﴾ همان کسی که به او مال بسیار دادم ﴿۱۲﴾ و فرزندان‌ی که همواره در خدمت او بودند ﴿۱۳﴾ و وسایل زندگی را از هر نظر برای وی فراهم ساختم ﴿۱۴﴾ آن چنان که طمع می‌کرد تا نعمت‌ها را زیادتر کنم ﴿۱۵﴾ هرگز! زیرا او دشمن آیات ماست ﴿۱۶﴾ او را مجبور می‌کنم [تا از قلعه‌های موفقیت دنیا] بالا رود [سپس به زیرش می‌کشانم!] ﴿۱۷﴾ او [برای مخالفت با حق] فکر می‌کند و طرح می‌ریزد ﴿۱۸﴾

فَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١١﴾ ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٢﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿١٤﴾
ثُمَّ أَدْبَرَ وَأَسْتَكْبَرَ ﴿١٥﴾ فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَىٰ ﴿١٦﴾ إِنْ هَذَا
إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿١٧﴾ سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ﴿١٩﴾
لَا تُبْقَىٰ وَلَا تَذَرُ ﴿٢٠﴾ لَوَاحٍ لِّلْبَشَرِ ﴿٢١﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٢٢﴾ وَمَا جَعَلْنَا
أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا
لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَىٰ
لِّلْبَشَرِ ﴿٢٣﴾ كَلَّا وَالْقَمَرَ ﴿٢٤﴾ وَاللَّيْلَ إِذَا دَبَّرَ ﴿٢٥﴾ وَالصُّبْحَ إِذَا اسْفَرَفَ ﴿٢٦﴾ إِنَّهَا
لِإِحْدَى الْكُبْرَىٰ ﴿٢٧﴾ نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ ﴿٢٨﴾ لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ
﴿٢٩﴾ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهينَةٌ ﴿٣٠﴾ إِلَّا الْأَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣١﴾ فِي جَنَّتِ
يَتَسَاءَلُونَ ﴿٣٢﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٣٣﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٣٤﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ
مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٣٥﴾ وَلَمْ نَكُ نَطْعِمُ الْمَسْكِينِ ﴿٣٦﴾ وَكُنَّا نَحْوُ مَع
الْحَاطِيصِينَ ﴿٣٧﴾ وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٨﴾ حَتَّىٰ آتَانَا الْيَقِينَ ﴿٣٩﴾

مرگ براو که چگونه نقشه می‌کشد ﴿۱۹﴾ باز مرگ براو که چگونه نقشه می‌کشد! ﴿۲۰﴾ سپس نگاهی افکند! ﴿۲۱﴾ آن‌گاه چهره در هم کشید و شتابانه دست به کار شد ﴿۲۲﴾ بعد [به حقیقت] پشت کرد و تکبر ورزید ﴿۲۳﴾ و گفت این قرآن جز جادویی که به او آموخته‌اند چیز دیگری نیست! ﴿۲۴﴾ این چیزی جز سخن انسان نیست! ﴿۲۵﴾ او را وارد سقر خواهم کرد ﴿۲۶﴾ و تو چه دانی که سقر چیست؟! ﴿۲۷﴾ نه چیزی را باقی می‌گذارد و نه رهایش می‌کند! ﴿۲۸﴾ سوزاننده پوست است ﴿۲۹﴾ نوزده^(۱) [فرشته] بر آن نظارت دارند ﴿۳۰﴾ ماموران جهنم را فقط از فرشتگان [عذاب] قرار دادیم، و تعداد آن‌ها جز برای امتحان اهل کفر نیست! ﴿۳۱﴾ تا اهل کتاب یقین کنند و ایمان اهل ایمان افزایش یابد. تا نه اهل کتاب و نه اهل ایمان هیچ کدام [در حقانیت قرآن] شک و تردید به خود راه ندهند. و نیز تا کافران و کسانی که در دل هایشان بیماری (گمراهی) است نگویند: خداوند از بیان چنین مثلی چه چیز اراده کرده است؟! آری این چنین خداوند هر که را صلاح بداند در گمراهی می‌گذارد و هر که را صلاح بداند به راه نجات هدایت می‌کند. جز او هیچ کس شمار لشکریان پروردگارت را نمی‌داند. بنابراین بیان این نکات جز بند و اندرزی برای مردم نیست! ﴿۳۲﴾ نه چنین است! قسم به ماه ﴿۳۳﴾ و قسم به شب هنگامی که محو شود ﴿۳۴﴾ و قسم به صبح، هنگامی که ظاهر گردد ﴿۳۵﴾ که قیامت واقعه بزرگی است! ﴿۳۶﴾ برای بشر هشدار است ﴿۳۷﴾ برای هر کس از شما که پیشاپیش [نبی] بفرستد و یا عقب بماند! ﴿۳۸﴾ هر کس در گرو عملکرد خویش است ﴿۳۹﴾ مگر گروهی که خوشبخت حقیقی‌اند ﴿۴۰﴾ آن‌ها در بهشت از یکدیگر می‌پرسند، ﴿۴۱﴾ از حال مجرمان! ﴿۴۲﴾ که چه چیز شما را به جهنم کشاند؟! ﴿۴۳﴾ جواب دهند: به خطار آن که از نماز گزاران نبودیم! ﴿۴۴﴾ و هیچ مسکینی را اطعام نمی‌کردیم ﴿۴۵﴾ و با اهل باطل در اوهام خود فرو می‌رفتیم! ﴿۴۶﴾ و روز قیامت را انکار می‌نمودیم ﴿۴۷﴾ تا این که مرگمان فرارسید [و چشمانمان به حقیقت باز شد] ﴿۴۸﴾

۱. اهل معنی، هفت کوکب و دوازده برج سماوی را که مجموعاً نوزده می‌شوند، و هر کدام ککش و ویژگی خود را دارند، همان نیروهایی می‌دانند که بر این مقام مأمورند. هر کدام از این نیروها در وجود آدمی دارای نفوذ و نمایندگی هستند. گریز از این شبکه درهم تنیده شده جز به اذن خدا، ممکن نمی‌نماید. سالکان حق باید از مغناطیس جذاب آنان رها شوند تا به وحدت نائل آیند. این مهم با ترک تعلقات و بی‌خواهی و تسلیم محض، امکان‌پذیر است. قرائت فهیمانه بسم‌الله الرحمن الرحیم، این خلاصی را مهیا می‌کند. نوزده حرف بسم‌الله الرحمن الرحیم، خروج از سلطه آن نوزده را میسر می‌کند. عمل به بسم‌الله الرحمن الرحیم یک سلوک تمام است. انسان در این سلوک، بخشنده و یا رحمت است. چون خدایش، بخشنده و مهربان است.

۲. کافران به استهزاء گفتند این تعداد برای عذاب ما کم است! اشاره به این نکته، جواب آن هاست.

فَمَا تَفْعَلُهُمْ شَفَعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذِكْرِ مُعْرِضِينَ
 ﴿٤٩﴾ كَانَهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يَرِيدُ
 كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُّنشَرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ
 الْآخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذُكُرُونَ
 إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَعْرِفَةِ ﴿٥٦﴾

سورة القيامة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿١﴾ وَلَا أَقْسِمُ بِالنَّفِيسِ اللَّوَامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ
 الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿٣﴾ بَلَىٰ قَدَرِينٌ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾ بَلْ
 يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرَقَ
 الْبَصَرُ ﴿٧﴾ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ
 يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُكُ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبِّئُ
 الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾
 وَوَلَّىٰ أَلْفَىٰ مَعَادِيرَهُ ﴿١٥﴾ لَا تَحْرِكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾ إِنْ عَلَيْنَا
 جَمْعُهُمْ وَفُرْءَانُهُ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قُرَأَتْهُ فَاتَّبِعْ فُرْءَانَهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنْ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾

شفاعتِ شفاعت‌کنندگان هیچ نفعی برایشان ندارد ﴿۴۸﴾ آن‌ها را چه شده است که از این پندها روی می‌گردانند؟! ﴿۴۹﴾ گویی آن‌ها گورِ خرابی رمیده هستند! ﴿۵۰﴾ که از شیری [درنده] فرار می‌کنند! ﴿۵۱﴾ نه! هر یک از آن‌ها انتظار دارد صحیفهٔ مخصوصی از جانب خدا به او داده شود! ﴿۵۲﴾ هرگز! زیرا آن‌ها از آخرت نمی‌ترسند! ﴿۵۳﴾ این چنین نیست، بدانید که این [قرآن] پند و اندرز است ﴿۵۴﴾ برای هر کسی که بخواهد از آن پند گیرد ﴿۵۵﴾ و کسی پند نمی‌گیرد مگر آن که خداوند صلاح بداند! او شایستهٔ اینست که حرمتش نگاه دارند [هم‌چنان که] او شایستهٔ آموزش بندگان است ﴿۵۶﴾

سورهٔ قیامت

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

نه! قسم به روز قیامت ﴿۱﴾ و قسم به نفس سرزنش‌گر [که قیامت آمدنی است] ﴿۲﴾ آیا انسان می‌پندارد هرگز استخوان‌هایش را جمع نمی‌کنیم ﴿۳﴾ آری، ما حتی قادریم دوباره سرانگشتانش را موزون بسازیم ﴿۴﴾ نه! انسان [در آینده نیز] اراده بر انجام نگاه دارد! ﴿۵﴾ حال آن که می‌پرسد روز قیامت چه وقت است! ﴿۶﴾ هنگامی که چشم‌ها خیره بماند! ﴿۷﴾ و ماه تاریک شود! ﴿۸﴾ هنگامی که خورشید و ماه در یک نقطه گرد آیند! ﴿۹﴾ در آن روز انسان فریاد می‌زند: راه گریز کجاست؟! ﴿۱۰﴾ هرگز! هیچ راه گریز و پناهگاهی وجود ندارد ﴿۱۱﴾ قرارگاه همه در آن روز، تنها نزد پروردگارت است! ﴿۱۲﴾ در آن روز انسان از آن چه پیشاپیش فرستاده و یا از خود باقی گذاشته با خبر می‌شود ﴿۱۳﴾ هر انسانی بر نفس خویش، بصیرت دارد ﴿۱۴﴾ هر چند که عذر و بهانه بیاورد! ﴿۱۵﴾ زبانت را برای خواندن قرآنی که به تو وحی می‌شود شتابانه حرکت مده! ﴿۱۶﴾ زیرا گرد آوردن و خواندن آن به عهدهٔ ماست! ﴿۱۷﴾ هر گاه ما خواندیم تو هم از آن خواندن، پیروی کن! ﴿۱۸﴾ بیان و شرح آن نیز به عهدهٔ ماست! ﴿۱۹﴾

۱. از این آیه تا پایان آیهٔ ۱۹ گویی یک جمله معترضه است. بحث را قطع نموده و نکاتی را برای آرام شدن پیامبر ﷺ گوشزد می‌نماید، آن‌گاه دوباره به بحث مورد نظر می‌پردازد.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿١٥﴾ وَتَذُرُونَ الْآخِرَةَ ﴿١٦﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاصِرَةٌ ﴿١٧﴾
 إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿١٨﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿١٩﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا ﴿٢٠﴾
 فَاقْرَأْ ﴿٢١﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٢﴾ وَقِيلَ مِنْ رَأْسِهَا ﴿٢٣﴾ وَأَنَّهَا الْفِرَاقُ ﴿٢٤﴾
 وَانْتَفَتِ الْأَسَاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٥﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٢٦﴾ فَلَا ﴿٢٧﴾
 صَدَقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿٢٨﴾ وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٢٩﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَمْتَطِي ﴿٣٠﴾
 أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٢﴾ أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ ﴿٣٣﴾
 أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٤﴾ أَلَمْ يَكُنْ نَاطِقًا مِمَّنْ يَمْنَىٰ ﴿٣٥﴾ ثُمَّ كَانَ ﴿٣٦﴾
 عَاقِبَةً فَاخْلُقْ فَسَوَىٰ ﴿٣٧﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ ﴿٣٨﴾
 وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يُمْحَى الْمَوْتُ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الْاِنشَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا
 هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا ﴿٤﴾
 وَأَعْلَاقًا وَسَعِيرًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٦﴾

چنین نیست! بلکه شما این دنیای زودگذر را دوست دارید ﴿۲۰﴾ و آخرت را رها کرده‌اید ﴿۲۱﴾ در آن روز چهره‌هایی هستند که زیبا و شادمانند ﴿۲۲﴾ و نگاه‌شان به سوی پروردگارشان است! ﴿۲۳﴾ و چهره‌هایی هستند که در آن روز درهم و غمگین اند ﴿۲۴﴾ زیرا یقین دارند مجازاتی است که پشتشان را می‌شکند! ﴿۲۵﴾ آری هنگامی که جان به گلو رسد ﴿۲۶﴾ و گفته شود: آیا کسی هست که این [محتضر] را نجات دهد؟! ﴿۲۷﴾ یقین می‌کند که روز جدایی او از دنیا فرا رسیده است! ﴿۲۸﴾ ساق پاها به هم می‌پیچد! ﴿۲۹﴾ آن روز روزی است که همه به سوی پروردگارت روانه می‌شوند ﴿۳۰﴾ او صادقانه ایمان نیاورد و نماز نخواند! ﴿۳۱﴾ ولی [حق را] تکذیب کرد و از آن روی برگرداند! ﴿۳۲﴾ و هر گاه به سوی اهلش می‌رفت متکبرانه قدم برمی‌داشت! ﴿۳۳﴾ پس وای بر تو، وای بر تو [ای بنده ناسپاس]! ﴿۳۴﴾ باز هم وای بر تو، وای بر تو [ای بنده ناسپاس]! ﴿۳۵﴾ آیا انسان می‌پندارد به حال خود رها شده است؟! ﴿۳۶﴾ آیا انسان غیر از نطفه‌ای از منی که در رحم ریخته شد چیز دیگری بود؟! ﴿۳۷﴾ سپس لخته خونی شد و آن‌گاه خدایش قامتش را برافراشت! ﴿۳۸﴾ و از او زوج مذکر و مؤنث آفرید ﴿۳۹﴾ آیا چنین کسی قادر نیست مردگان را زنده کند؟! ﴿۴۰﴾

سوره انسان

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

به راستی زمانی طولانی بر انسان گذشت و او چیز قابل ذکری نبود! ﴿۱﴾ ما انسان را از نطفهٔ مختلطی آفریدیم و مورد امتحانش قرار دادیم، و آن‌گاه شنوا و بینایش نمودیم! ﴿۲﴾ حقیقتاً انسان را به راه نجات راهنمایی کردیم، خواه شاکر باشد خواه ناسپاس! ﴿۳﴾ و ما برای کافران زنجیرها و غل‌ها و آتش سوزان تدارک دیده‌ایم ﴿۴﴾ اما نیکان از جامی خواهند نوشید که [طعم آن] با عطر خوشی آمیخته شده است ﴿۵﴾

عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُؤْفُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَأْمُرُوا
 بِإِذْنِنَا إِذَا كَانُوا لِيَوْمِئَذٍ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٧﴾ وَيُطْعَمُونَ عَلَىٰ حَيْثُ مَسَّكِنَاتِنَا
 وَيَسْمُونَ وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لُجُوهَ اللَّهِ لَا نُزِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا نُكْفِرُكُمْ
 ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطِيرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَّهْمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ
 الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَهُ وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا وَجَزَّاهُمْ وَأَجَّتْ وَجَزَّاهُمْ
 مُتَّكِينَ فِيهَا عَلَىٰ الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمَهْرِيرًا ﴿١٢﴾
 وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَلِيلًا ﴿١٣﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِيَّةٍ
 مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ فَوَارِيرًا ﴿١٤﴾ فَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٥﴾
 وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٦﴾ عَيْنَا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسِيلًا ﴿١٧﴾
 ﴿١٨﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا ﴿١٩﴾
 وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمْرًا رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ
 خَضَرٌ وَسَاتِرٌ وَّحُلُوءٌ أَسَاوِرٌ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَّاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا
 طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا
 نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ
 مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

بندگان خاص خدا از چشمه‌ای می‌نوشتند که هر جا بخواهند جاریش کنند ﴿٦﴾
 آن‌ها به نذرهایشان وفادارند و از روزی که عذابش گسترده است می‌ترسند ﴿٧﴾
 لذا از طعامی که خوشایندشان است به مسکین و یتیم و اسیر می‌دهند ﴿٨﴾ و
 می‌گویند: ما شما را به خاطر وجه الله^(۱) اطعام می‌کنیم و از شما انتظار مزد و
 تشکر نداریم ﴿٩﴾ ما از پروردگاران در آن روز تلخ و سخت قیامت هراسانیم!
 ﴿١٠﴾ خداوند نیز آن‌ها را از شر آن روز صیانت می‌کند و آن‌ها را در حالی که با
 طراوت و شادمانند ملاقات می‌نماید ﴿١١﴾ بدانید خدا پاداششان را به پاس صبر
 و استقامتی که داشتند بهشت و حریر داده است ﴿١٢﴾ در آنجا به تخت‌هایی تکیه
 داده‌اند! نه حرارت آفتاب می‌بینند و نه سرمایی ﴿١٣﴾ سایه‌های درختان بهشت
 بر سرشان افتاده و میوه‌هایش کاملاً در دسترس‌شان است ﴿١٤﴾ به گرد آن‌ها
 ظرف‌هایی از نقره و قدح‌هایی از جنس بلور می‌گردانند! ﴿١٥﴾ جام‌هایی از نقره که
 آن‌ها را به اندازه مناسب آماده کرده‌اند ﴿١٦﴾ در آنجا از جام‌هایی سیراب می‌شوند
 که طعم شراب آن با زنجبیل آمیخته شده است ﴿١٧﴾ و نیز از چشمه‌ای بهشتی که
 نامش سلسبیل است ﴿١٨﴾ بر گرد آنان نوجوانانی جاودانی [به خدمت] می‌گردند
 که هر گاه آن‌ها را ببینی می‌پنداری مروارید پراکنده‌اند! ﴿١٩﴾ هنگامی که نگاه کنی
 آنجا را پر از نعمت و مُلک بزرگ می‌بینی ﴿٢٠﴾ بر اندام بهشتیان لباسی از حریر
 نازک سبز است و نیز با دیبایی ضخیم و با دستبندهایی از نقره آراسته شده‌اند
 و پروردگارشان از شراب طهور سیراب‌شان می‌کند ﴿٢١﴾ این پاداش شماس است،
 بی‌شک تلاش شما مورد قدردانی قرار می‌گیرد ﴿٢٢﴾ ما قرآن را بر تو نازل کرده‌ایم!
 ﴿٢٣﴾ پس در انجام حکم پروردگارت صبور باش و هیچ گناهارگی از آن‌ها را اطاعت
 مکن ﴿٢٤﴾ و نام پروردگارت را هر صبح و شام یاد کن! ﴿٢٥﴾

۱. وجه الله، تجلی نور خدا در ولی اوست. همان انسان کاملی که آدمیان برای نیل به حق، نیازمند اویند. چنانچه در برخی احادیث آمده است که امامان علیهم‌السلام اذعان داشته‌اند که: «نحن وجه الله». رجوع شود به اصول کافی فضل امامت.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ، وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ
يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ
وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ
هَٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَاءُونَ
إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يَدْخُلُ
مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِنَا وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَأَلْصَقْنَ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّشْرَاتِ نَشْرًا ﴿٣﴾
فَالْفَرَقَاتِ فَرَقًا ﴿٤﴾ فَالْمَلَقَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُدْرًا أَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا
تُوعَدُونَ لَوْفِعٌ ﴿٧﴾ فَإِذَا التُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُجِّتَتْ
﴿٩﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرُّسُلُ أُقْتَتَتْ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ
﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ يَهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُنَبِّئُهُمُ الْآخِرِينَ
﴿١٧﴾ كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

پاره‌ای از شب، خدا را سجده کن و زمانی طولانی از شب، او را تسبیح گوی! ﴿۲۶﴾
 اما اینان زندگی زودگذر دنیا را دوست دارند و آن روز سخت قیامت را رها کرده و
 پشت سر انداخته‌اند ﴿۲۷﴾ ما آن‌ها را آفریده‌ایم! و ما پیوندهای میانشان را محکم
 کرده‌ایم، و اگر بخواهیم به جای آن‌ها، قومی همانندشان بیاوریم! ﴿۲۸﴾ این یک
 اندرز است، پس هر کس بخواهد می‌تواند راهی به سوی پروردگارش انتخاب کند
 ﴿۲۹﴾ شما به جز آن چه خدا خواسته چیز دیگری نمی‌خواهید! بدانید خداوند آگاه
 و حکیم است ﴿۳۰﴾ هر کس را صلاح بداند به رحمت بیکرانش وارد می‌کند، حال آن
 که برای ظالمان عذاب دردناکی مهیا کرده است! ﴿۳۱﴾

سورهٔ مرسلات

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به فرشتگان حاملان خوبی، که پی در پی فرستاده می‌شوند ﴿۱﴾ قسم به
 فرشتگانی که چون تندباد حرکت می‌کنند ﴿۲﴾ قسم به فرشتگانی که می‌گسترانند ﴿۳﴾
 و قسم به فرشتگانی که جدا می‌کنند ﴿۴﴾ قسم به فرشتگانی که ذکر را القاء
 می‌کنند ﴿۵﴾ چه برای اتمام حجت باشد چه برای هشدار ﴿۶﴾ که آن چه به شما
 وعده داده شده محقق خواهد شد! ﴿۷﴾ آن هنگام که ستارگان بی‌فروغ گردند ﴿۸﴾
 و آسمان شکافته گردد ﴿۹﴾ آن هنگام که کوه‌ها از جا کنده شود ﴿۱۰﴾ و آن هنگام
 که زمان [شهادت دادن] پیامبران معین گردد! ﴿۱۱﴾ این کار تا چه روزی به تأخیر
 می‌افتد؟! ﴿۱۲﴾ تا روز داوری ﴿۱۳﴾ و تو چه دانی که روز داوری کدام است! ﴿۱۴﴾
 در آن روز وای به حال تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۱۵﴾ آیا ما، پیشینیان را هلاک
 نکردیم؟! ﴿۱۶﴾ پس بقیه را هم به دنبال آن‌ها می‌فرستیم! ﴿۱۷﴾ با مجرمان این‌گونه
 رفتار می‌کنیم ﴿۱۸﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۱۹﴾

۱. هر چیز منتشر شدنی، چون ابرو باد و گردۀ گیاهان و حتی آثار اعمال ما!

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ قَدَرٍ
 مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾
 أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوْاسِيَ
 شَمِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾
 أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي تِلْكَ
 شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ
 كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ جِمَلَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾
 هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ
 لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ﴿٣٨﴾ فَإِنْ كَانَ
 لَكُمْ كَيْدٌ فَيَكِيدُونَ ﴿٣٩﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ
 فِي ظِلٍّ وَعِیُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوْكَةٍ مِّمَّا يَسْتَهْوُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا
 بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيَلُّ
 يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ كُنتُمْ مُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيَلُّ
 يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا تَبْرَكُوا ﴿٤٨﴾
 وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَيَأْتِي حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

آیا ما شما را از آبی پست و بی مقدار خلق نکردیم؟! ﴿۲۰﴾ و آن را در قرارگاهی مطمئن نگذاشتیم؟! ﴿۲۱﴾ آن هم تا زمانی معین! ﴿۲۲﴾ ما توانایی این کار را داشتیم، پس توانای خوبی هستیم! ﴿۲۳﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۲۴﴾ آیا زمین را جایگاه مردم نساختیم؟! ﴿۲۵﴾ چه زنده و چه مرده! ﴿۲۶﴾ ما در زمین کوه‌های بلند پدید آوردیم و از آبی گوارا سیرابتان کردیم ﴿۲۷﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۲۸﴾ رهسپار شوید به سوی چیزی که انکارش می‌کردید! ﴿۲۹﴾ رهسپار شوید به سوی آن دود سه شعبه! ﴿۳۰﴾ که نه پناهتان است و نه دفع‌کننده شعله‌های آتش! ﴿۳۱﴾ جرقه‌هایی پرتاب می‌کند که مانند قصر است! ﴿۳۲﴾ و چون شتران زردرنگ‌اند ﴿۳۳﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۳۴﴾ امروز، روزی است که قادر به سخن گفتن نیستند! ﴿۳۵﴾ و به آن‌ها اجازه عذرخواهی داده نمی‌شود ﴿۳۶﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق ﴿۳۷﴾ این همان روز داوری است و ما همه شما و پیشینیان را گرد آورده‌ایم ﴿۳۸﴾ اگر نقشه نجاتی به نظرتان می‌آید اجرایش کنید! ﴿۳۹﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۴۰﴾ اما حرمت نگاهداران حریم الهی در زیر سایه‌ها کنار چشمه‌سارها هستند ﴿۴۱﴾ با میوه‌هایی که دلخواه‌شان است ﴿۴۲﴾ بخورید و بیاشامید به خاطر عملکردتان، گوارایتان باد! ﴿۴۳﴾ ما این چنین نیکوکاران را پاداش می‌دهیم ﴿۴۴﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۴۵﴾ اکنون [در دنیا] اندکی بخورید و لذت ببرید که شما مجرمید! ﴿۴۶﴾ در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۴۷﴾ همان‌هایی که وقتی به آن‌ها گویند [بر عظمت خدا] رکوع کنید و رکوع نمی‌کنند! ﴿۴۸﴾ پس در آن روز وای بر تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۴۹﴾ بعد از قرآن پس به کدامین سخن می‌خواهند ایمان بیاورند؟! ﴿۵۰﴾

۱. به نظر می‌رسد که اشاره به سه شعبه، کنایه از شکل پذیری است. اولین شکل هندسی، مثلث است که دارای سه ضلع است. از این منظر، جان‌هایی که رو سوی واحد ندارند و دلخوش به هواهای نفسانی و لذات دنیوی‌اند، در کالبد‌های سه بعدی زیرسپهر ماه و در زمین، در کیفیت جهنمی خویش به سر می‌برند.

سورة النبا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ۚ ١ عَنِ النَّبِيَّ الْعَظِيمِ ۚ ٢ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ۚ ٣
 كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۚ ٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۚ ٥ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا ۚ ٦
 وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ۚ ٧ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ۚ ٨ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا
 ٩ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ۚ ١٠ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۚ ١١ وَبَدَيْنَا
 فَوْقَكُمْ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ ۚ ١٢ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ۚ ١٣ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
 الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ۚ ١٤ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۚ ١٥ وَجَعَلْنَا
 الْأَفَاقَ ۚ ١٦ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَتًا ۚ ١٧ يَوْمَ يُفْعَلُ فِي الصُّورِ
 فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ۚ ١٨ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۚ ١٩ وَسُيِّرَتِ
 الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۚ ٢٠ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۚ ٢١ لِلطَّاغِينَ
 مَاءً أَبًا ۚ ٢٢ لَبِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ۚ ٢٣ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا
 ٢٤ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۚ ٢٥ جَزَاءً وَفَاقًا ۚ ٢٦ إِنَّهُمْ كَانُوا
 لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۚ ٢٧ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۚ ٢٨ وَكُلَّ شَيْءٍ
 أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۚ ٢٩ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۚ ٣٠

سوره نبا

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

از چه سوال می‌کنند؟! (۱) از آن خبر بزرگ! (۲) همان خبری که در موردش اختلاف دارند! (۳) چنین نیست! به زودی حقیقت را خواهند فهمید! (۴) باز هم چنین نیست! به زودی حقیقت را خواهند فهمید! (۵) آیا ما زمین را بستر آرامش‌تان نساختیم؟! (۶) و کوه‌ها را چون میخ [در آن فرو نکردیم]؟! (۷) ما شما را جفت آفریدیم (۸) و خواب را برایان مایه آرامش قرار دادیم (۹) و شب را پوشش شما کردیم! (۱۰) و روز را برایتان زمان طلب معیشت قرار دادیم (۱۱) و بالای سرتان هفت [آسمان] استوار بنا کردیم (۱۲) و در آن چراغی پرفروغ گذاشتیم (۱۳) و از ابرهای باران‌زا بارانی پیاپی فرستادیم (۱۴) تا دانه و گیاه را برویانیم (۱۵) و نیز باغ‌های پر درخت را پدید آوریم (۱۶) بدانید که روز داوری، میعادگاه شماست! (۱۷) همان روزی که در صور دمیده می‌شود و همه شما گروه‌گروه خواهید آمد! (۱۸) روزی که آسمان چون درهایی باز شود! (۱۹) روزی که کوه‌ها چون سرابی به حرکت افتند (۲۰) حقیقتاً جهنم در کمین است، (۲۱) که محل بازگشتی برای طغیان‌گران است! (۲۲) در آنجا زمان‌هایی دراز خواهند ماند (۲۳) در آنجا نه چیز خنکی می‌چشند نه آب گوارایی (۲۴) در آنجا فقط آبی سوزان و مایعی از چرک و خون می‌نوشند (۲۵) این مجازات برابر عملکردشان است! (۲۶) زیرا آن‌ها به روز حسابرسی امید و اعتقادی نداشتند (۲۷) و آیات به حق ما را لجوجانه تکذیب کردند (۲۸) در حالی که ما هر چیزی را در کتابی محاسبه کرده‌ایم! (۲۹) پس بچشید که غیر از عذاب چیز دیگری به شما اضافه نمی‌کنیم! (۳۰)

إِنَّ الْمُتَّقِينَ مَفَازًا ٣١ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ٣٢ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ٣٣ وَكَأَسَاءَ
 دِهَانًا ٣٤ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ٣٥ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً
 حِسَابًا ٣٦ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ
 مِنْهُ خِطَابًا ٣٧ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
 إِلَّا مَن أذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ٣٨ ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَن
 شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَابًا ٣٩ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ
 الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ٤٠

سورة التبا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّزِعَاتِ غَرْقًا ١ وَالنَّشِيطَاتِ نَشْطًا ٢ وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ٣
 فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا ٤ فَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا ٥ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاحِفَةُ ٦
 تَتَّبِعُنَّ الرِّادِفَةَ ٧ قُلُوبٌ يَوْمِيذٍ وَاجِفَةٌ ٨ أَبْصَرُهَا خَشَعَةٌ ٩
 يَقُولُونَ آءِ نَا لَمْرُدُّوْنَ فِي الْحَافِرَةِ ١٠ آءِ ذَا كُنَّا عِظْمًا نَّخِرَةٌ ١١ قَالُوا
 تِلْكَ إِذْ أُنزِلَتْ حَاسِرَةٌ ١٢ فِإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ١٣ فِإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ
 ١٤ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ١٥ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ١٦

کسانی که حرمت خداوند را نگاه داشتند برایشان رستگاری و پیروزی بزرگ است ﴿۳۱﴾ باغ‌ها و تاکستان‌ها ﴿۳۲﴾ و دختران نوری که وجودشان دلنشین است ﴿۳۳﴾ و جام‌های لبریز و پی‌در پی ﴿۳۴﴾ در آنجا نه حرف بیهوده‌ای می‌شنوند و نه دروغی ﴿۳۵﴾ این پاداش، عطایی است حساب شده از جانب پروردگارت ﴿۳۶﴾ همو که پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست. همان خدای رحمانی که بی‌اجازه‌اش کسی یارای سخن گفتن [و شفاعت کردن] ندارد ﴿۳۷﴾ روزی که روح و فرشتگان همگی به صف قرار می‌گیرند و هیچ نمی‌گویند، مگر آن که خدای رحمن به او اجازه داده باشد، [و هنگامی که بگوید] فقط سخن راست و صواب می‌گوید ﴿۳۸﴾ آن روز حق است. پس هر کس بخواهد راهی به سوی پروردگارش برگزیند! ﴿۳۹﴾ ما شما را نسبت به وقوع عذاب نزدیکی هشدار دادیم روزی که هر کس به دستاوردش می‌نگرد! و کافر می‌گوید: کاش خاک بودم! ﴿۴۰﴾

سورة نازعات

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به فرشتگانی که [جان‌های مجرمان را به شدت از بدن‌شان] برمی‌کشند ﴿۱﴾ و قسم به فرشتگانی که [جان‌های اهل ایمان را] به آرامی و مدارا برمی‌گیرند ﴿۲﴾ قسم به فرشتگانی که [برای انجام فرمان خداوند] به سرعت حرکت می‌کنند ﴿۳﴾ و از یکدیگر سبقت می‌گیرند ﴿۴﴾ قسم به فرشتگانی که تدبیر امور را بر عهده دارند ﴿۵﴾ در آن روز که زلزله‌های رعب‌آور همه چیز را می‌لرزاند ﴿۶﴾ و به دنبال آن حادثه دیگری می‌آید ﴿۷﴾ دل‌هایی در آن روز در اضطراب خواهند بود ﴿۸﴾ و نگاه‌هایشان فرو افتاده ﴿۹﴾ می‌گویند: آیا ما به زندگی مجدد باز خواهیم گشت؟! ﴿۱۰﴾ آن هم هنگامی که تبدیل به استخوان‌های پوسیده شده‌ایم؟! ﴿۱۱﴾ می‌گویند: اگر قیامتی در کار باشد بازگشت زبان باری خواهیم داشت! ﴿۱۲﴾ این بازگشت تنها با یک صیحه بزرگ انجام می‌شود! ﴿۱۳﴾ ناگاه همه در صحرای بزرگ خواهند بود! ﴿۱۴﴾ آیا ماجرای موسی به تو رسیده است؟! ﴿۱۵﴾ آن هنگام که پروردگارش او را در وادی مقدس طوی ندا داد ﴿۱۶﴾

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزْكَى ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيكَ
 إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ﴿١٩﴾ فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَى ﴿٢١﴾ ثُمَّ
 أَدْبَرَ يَسْعَى ﴿٢٢﴾ فَخَشَرَ فَنَادَى ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ
 اللَّهُ نَكَالَ الْأَخْرَقِ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى ﴿٢٦﴾
 ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ حَلَقًا أَمْ السَّمَاءُ بُدِّلَتْهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكُهَا فَسَوَّيَهَا ﴿٢٨﴾
 وَأَعْطَشَ لِيَالِهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾
 أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالُ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا تَعْمَلِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ
 مَا سَعَى ﴿٣٥﴾ وَبُرْزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ
 مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤١﴾
 يَسْتَلُونَاكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ
 ذِكْرِهَا ﴿٤٣﴾ إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَنِ يَخْشَاهَا
 ﴿٤٥﴾ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يُرَوُّهَا لِمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾

که به سوی فرعون رهسپار شو که او از مرز حق پا فراتر گذاشته است! ﴿۱۷﴾ و به
 او بگو: آیا دلت می‌خواهد پاکیزه گردی؟! ﴿۱۸﴾ و به سوی پروردگارت راهنمایت
 باشیم تا خشوع یابی! ﴿۱۹﴾ آن‌گاه موسی معجزه بزرگ را نشانش داد ﴿۲۰﴾ اما
 فرعون تکذیب کرد و عصیان ورزید ﴿۲۱﴾ و به حقیقت پشت کرد و به کوشش
 برخاست ﴿۲۲﴾ پس افرادش را جمع کرد و ندا داد ﴿۲۳﴾ و گفت: منم آن پروردگار
 بزرگ شما! ﴿۲۴﴾ سرانجام نیز خداوند او را به عذاب دنیا و آخرت گرفتار نمود ﴿۲۵﴾
 در این ماجرا برای کسی که [نسبت به خداوند] خاشع است عبرتی است ﴿۲۶﴾ آیا
 آفرینش شما سخت تر است یا این آسمانی که خدا بنا کرده است؟! ﴿۲۷﴾ سقش
 را برافراشت و آن را منظم نمود ﴿۲۸﴾ شبش را تاریک و روزش را روشن ساخت ﴿۲۹﴾
 و زمین را بعد از آن گسترش داد ﴿۳۰﴾ و از آن، آب و چراگاه‌هایش را بیرون آورد
 ﴿۳۱﴾ و کوه‌ها را استوار نمود ﴿۳۲﴾ آن هم برای بهره‌گیری شما و چهارپایانتان ﴿۳۳﴾
 هنگامی که حادثه بزرگ واقع شود ﴿۳۴﴾ در آن روز انسان عملکردهایش را به یاد
 خواهد آورد! ﴿۳۵﴾ و جهنم، خود را برای هر بیننده‌ای آشکار خواهد ساخت ﴿۳۶﴾
 آن‌گاه کسی که از مرز حق پا فراتر نهاده، ﴿۳۷﴾ و زندگی دنیا را انتخاب نموده ﴿۳۸﴾
 جایگاهش جهنم خواهد بود! ﴿۳۹﴾ و اما کسی که از مقام پروردگارش ترسیده و
 نفس خویش را از هواهای بی‌ارزش نهی نموده ﴿۴۰﴾ بهشت جایگاهش خواهد
 بود! ﴿۴۱﴾ از تو درباره زمان وقوع قیامت می‌پرسند ﴿۴۲﴾ دانستن آن زمان به چه
 کار تو آید؟! ﴿۴۳﴾ نهایت آن به سوی پروردگار توست! ﴿۴۴﴾ تو فقط برای کسانی
 که از وقوع آن هراسان هستند، هشداردهنده‌ای! ﴿۴۵﴾ چون در آن روز، قیامت را
 ببینند می‌پندارند که [در دنیا] جز شامگاه یا صبحگاهی نبوده‌اند! ﴿۴۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝١ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝٢ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزْكَى ۝٣
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۝٤ أَمَا مَنِ اسْتَعْنَى ۝٥ فَآنت لَهُ، وَصَدَى
 ۝٦ وَمَا عَلَيْكَ الْإِيْرَى ۝٧ وَأَمَا مَن جَاءَكَ يَسْعَى ۝٨ وَهُوَ يَخْشَى ۝٩
 فَآنت عَنْهُ تَأَهَى ۝١٠ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۝١١ فَمَن شَاءَ ذَكَرْهُ ۝١٢ فِي صُحُفٍ
 مُّكَرَّمَةٍ ۝١٣ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦
 قِيلَ الْإِنْسَنُ مَا أَكْفَرُهُ ۝١٧ مَن آي شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٨ مَن نُّظْفَةٍ
 خَلَقَهُ، وَفَقَدَرُهُ ۝١٩ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرُهُ ۝٢٠ ثُمَّ أَمَانَهُ، وَأَقَابَهُ ۝٢١ ثُمَّ إِذَا
 شَاءَ أَنشَرَهُ ۝٢٢ كَلَّا لَمَّا يُقِضْ مَا أَمَرُهُ ۝٢٣ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَنُ إِلَى طَعَامِهِ ۝٢٤
 أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبَابًا ۝٢٥ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۝٢٦ فَأَنْبَثْنَا فِيهَا
 حَبَابًا ۝٢٧ وَعَنَابًا وَقَضَبَابًا ۝٢٨ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝٢٩ وَحَدَائِقَ غُلْبَابًا ۝٣٠ وَفِكَهَةً
 وَأَبَابًا ۝٣١ مَتَعَالَى الْكُرُومِ ۝٣٢ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّآخَةُ ۝٣٣ يَوْمَ يَفِرُّ
 الْمَرْءُ مِّنْ أَخِيهِ ۝٣٤ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝٣٥ وَصَحْبَتِيهِ، وَبَنِيهِ ۝٣٦ لِكُلِّ
 أَمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُّغْنِيهِ ۝٣٧ وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٣٨
 ضَآحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٩ وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٤٠

سوره عبس

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

چهره در هم کشید و روی بگرداند، ۱ آن گاه که آن کور به سراغش آمد! ۲
تو چه دانی شاید او پاکی پیشه کند! ۳ و شاید پند بگیرد و این پند سودش
رساند! ۴ اما آن که خود را [از هدایت] بی نیاز می داند! ۵ تو به او روی می آوری
در حالی که اگر هم پاک نگردد مسؤولیتی بر عهده تو نخواهد بود! ۶
اما کسی که شتابان به سوی تو می آید، ۸ در حالی که ترسان است! ۹ تو از او
غافل می شوی [و به دیگری می پردازی]! ۱۰ هرگز این چنین مکن! زیرا این قرآن
پندنامه ای است ۱۱ برای هر که بخواهد پند بگیرد! ۱۲ در صحیفه های پر
ارزشی ثبت است ۱۳ بلندمرتبه و پاکیزه! ۱۴ به دست سفیرانی است ۱۵
گرامی و نیکوکار ۱۶ مرگ بر انسان، که چقدر ناسپاس است! ۱۷ مگر خدا
او را از چه چیز خلق کرده است؟! ۱۸ از نطفه ای او را آفرید و سپس مقدراتش
را عطا کرد! ۱۹ آن گاه راه را برای او آسان نمود ۲۰ سپس او را میراند و در
قبرش کرد! ۲۱ سرانجام، آن گاه که بخواهد، او را دوباره زنده اش می کند ۲۲
نه، هنوز آن چه را به او دستور داده به انجام نرسانده است! ۲۳ پس انسان باید
به طعامش بنگرد! ۲۴ ما باران فراوانی از آسمان فرو ریختیم! ۲۵ و زمین را به
خوبی شکافتیم ۲۶ و در آن دانه ها رویاندیم ۲۷ هم تاک و هم سبزی ۲۸
زیتون و هم نخل ۲۹ و باغ های انبوه ۳۰ هم میوه و هم چراگاه ۳۱ آن هم برای
بهره مندی شما و چهارپایانان ۳۲ چون بانگ رعب انگیز قیامت برآید ۳۳
روزی خواهد بود که هر کسی حتی از برادرش می گریزد! ۳۴ از مادرش و پدرش،
۳۵ و از همسرش و فرزندانش! ۳۶ در آن روز هر کس مشغول وضع و حال
خوبش است! ۳۷ چهره هایی در آن روز درخشان و شاداب اند ۳۸ خنده رو و
شادمانند ۳۹ و چهره هایی در آن روز غبارآلودند ۴۰

تَرَهَقَهَا قَاتِرَةٌ ﴿٤١﴾ أَوْلَيْتِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٢﴾

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ
﴿٥﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَإِذَا الْثُلُوفُ سُجِّتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا
الْمَوءُ رَدَدَتْهُ سَيْلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ نُتِبَتْ
﴿١٠﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾ وَإِذَا الْجَنَّةُ
أُزْلِقَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِالْخَنَاسِ ﴿١٥﴾
الْجَوَارِ الْكُنَاسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُطَاعٍ
ثَمَّ آمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَقَدْ رَأَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾
وَمَا هُوَ عَلَى الْعَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٢٥﴾
فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ
يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

و آن‌ها را تاریکی پوشانده است ﴿٤١﴾ اینان همان منکران حقایق و گنهکارانند! ﴿٤٢﴾

سوره نکویر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن‌گاه که خورشید در هم پیچد [و خاموش گردد] ﴿١﴾ و آن‌گاه که ستارگان بی فروغ شوند ﴿٢﴾ و کوه‌ها به حرکت درآیند ﴿٣﴾ و شتران آبستن رها گردند [چیزهای ارزشمند رها شوند] ﴿٤﴾ آن‌گاه که وحوش در یک نقطه جمع گردند ﴿٥﴾ آن‌گاه که دریاها آتش گیرند ﴿٦﴾ آن‌گاه که انسان با همسان خود قرین شود، ﴿٧﴾ در آن هنگام از دختران زنده به گور شده سوال شود: ﴿٨﴾ به کدامین گناه کشته شده‌اند؟! ﴿٩﴾ هنگامی که نامه‌های اعمال گشوده شود، ﴿١٠﴾ و پرده آسمان باز شود ﴿١١﴾ و آن‌گاه که جهنم شعله‌ور گردد ﴿١٢﴾ و بهشت نزدیک شود، ﴿١٣﴾ هر کس می‌فهمد که چه چیز حاضر کرده است! ﴿١٤﴾ قسم به ستارگانی که باز می‌گردند ﴿١٥﴾ همان‌هایی که می‌روند و ناپدید می‌شوند! ﴿١٦﴾ و قسم به شب هنگامی که پشت کند ﴿١٧﴾ و قسم به صبح آن هنگام که نفس زنان طلوع کند، ﴿١٨﴾ که این قرآن کلام فرستاده‌ای گرامی (جبرائیل) است ﴿١٩﴾ نیرومند است و در جوار پروردگار صاحب عرش، مقام والا دارد! ﴿٢٠﴾ در آنجا مورد اطاعت و امین است ﴿٢١﴾ بدانید هم صحبت شما (پیامبر) دیوانه نیست! ﴿٢٢﴾ او جبرائیل را در افاق روشن دیده است ﴿٢٣﴾ و او نسبت به آگاهی رساندن از غیب، بخیل نیست! ﴿٢٤﴾ این قرآن سخن شیطان مطرود نیست! ﴿٢٥﴾ پس به کدامین سو می‌زوید؟! ﴿٢٦﴾ قرآن فقط پندنامه‌ای است برای جهانیان! ﴿٢٧﴾ آن هم برای هر کدام از شما که بخواهد بر راه راست و درست گام بردارد ﴿٢٨﴾ بدانید شما همان چیزی را می‌خواهید که خداوند، آن پروردگار جهانیان اراده می‌کند! ﴿٢٩﴾

۱. خوبان یا خوبان و بدان یا بدان.

سورة الانفاطار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ① وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ② وَإِذَا الْجِبَارُ
 فُجِّرَتْ ③ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ④ عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
 وَأَخَّرَتْ ⑤ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ⑥ الَّذِي
 خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ⑦ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ⑧
 كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ⑨ وَإِنَّا عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ⑩ كَرَامًا
 كَاتِبِينَ ⑪ يِعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ⑫ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑬ وَإِنَّا
 الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ⑭ يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑮ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ
 ⑯ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑰ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ
 ⑱ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ⑲

سورة المطففين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيَلُّ لِّلْمُطَفِّفِينَ ① الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ②
 وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ زَنَوْهُمُ حَسِرُونَ ③ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ④

سوره انفطار

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن‌گاه که آسمان از هم شکافته شود ﴿۱﴾ و آن‌گاه که ستارگان پراکنده شده و ناپدید گردند ﴿۲﴾ و آن‌گاه که تمام دریاها [متلاطم شده] به هم بییوندند ﴿۳﴾ و آن‌گاه که قهرها زیر و رو گردند ﴿۴﴾ هرکس هم آنچه را که از پیش فرستاده می‌داند و هم آن چه را که هنوز انجام نداده! ﴿۵﴾ ای انسان! چه چیز تو را نسبت به پروردگار گرامیت مغرور کرده است؟! ﴿۶﴾ همان خدایی که تو را خلق کرد سامان داد موزونات ساخت ﴿۷﴾ و در هر صورتی که صلاح می‌دانست تو را سرشت! ﴿۸﴾ این چنین نیست که پنداشته‌اید! بلکه شما قیامت را انکار می‌کنید! ﴿۹﴾ بدانید که نگهبانانی بر شما گمارده‌ایم! ﴿۱۰﴾ نویسندگانی بزرگوار [که عملکردهای خوب و بد را می‌نویسند] ﴿۱۱﴾ و از تمامی عملکردتان آگاهند! ﴿۱۲﴾ بی‌شک نیکان غرق در نعمتند ﴿۱۳﴾ و بدکاران در جهنم ﴿۱۴﴾ در روز قیامت وارد آن می‌شوند ﴿۱۵﴾ [و همیشه در آن حاضرند] و هیچ‌گاه از آن غایب نمی‌شوند! ﴿۱۶﴾ و تو چه دانی که روز قیامت چیست؟! ﴿۱۷﴾ واقعاً تو چه دانی که روز قیامت چیست؟! ﴿۱۸﴾ روزی است که هیچ کس برای دیگری کاری از دستش ساخته نیست، زیرا همهٔ امور در آن روز در اختیار خداوند بزرگ است ﴿۱۹﴾

سوره مطففین

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

وای بر کم‌فروشان! ﴿۱﴾ هم آن‌هایی که وقتی از مردم برای خود پیمانہ می‌گیرند، آن را پُر و کامل می‌ستانند ﴿۲﴾ و هنگامی که برای مردم پیمانہ یا وزن می‌کنند، کم می‌گذارند! ﴿۳﴾ آیا آن‌ها گمان نمی‌کنند که برانگیخته خواهند شد؟! ﴿۴﴾

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ
 الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَرْفُومٌ ﴿٩﴾
 وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكَذِّبُ
 بِهِ إِلَّا كُلٌّ مُعْتَدٍ أَثِيمٌ ﴿١٢﴾ إِذِ اتَّخَذَ عَلَيْهِمْ ائْتِنَانَا قَالَ اسْطِطِرُوا الْاَوَّلِينَ
 ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ
 يَوْمَئِذٍ لَمَّحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا
 الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾
 وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَرْفُومٌ ﴿٢٠﴾ يُشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾
 إِنَّ الْاَبْرَارِ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي
 وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْمُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتْمُهُ
 مَسْكٌ وَفِي ذَٰلِكَ فَلَيْتِنَافِسِ الْمُتَنَفِّسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَرَاجُهُ مِنْ
 تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا
 مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ ﴿٣٠﴾
 وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا
 إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ﴿٣٣﴾

در آن روز بزرگ؟! ﴿۵﴾ همان روزی که مردم در برابر پروردگار جهانیان می ایستند؟! ﴿۶﴾ این چنین نیست [که پنداشته اند!] بی شک نامه اعمال مجرمان در سجّین است ﴿۷﴾ و تو چه دانی که سجّین چیست؟! ﴿۸﴾ کتابی نوشته شده است ﴿۹﴾ پس در آن روز وای به حال تکذیب‌کنندگان حقایق! ﴿۱۰﴾ همان کسانی که روز قیامت را انکار کردند! ﴿۱۱﴾ بدانید که فقط تجاوزکاران گناهکار، قیامت را انکار می‌کنند! ﴿۱۲﴾ [همان کسانی که] چون آیات ما بر آن‌ها خوانده شود گویند: این همان افسانه پیشینیان است! ﴿۱۳﴾ هرگز چنین نیست! بلکه دستاورد پلیدشان چون زنگاری بر دیواره قلب‌شان نشسته است [و حقایق را درک نمی‌کنند] ﴿۱۴﴾ این چنین نیست [که پنداشته اند!] آن‌ها در آن روز از پروردگارشان محجوبند [از دیدن جمال حق محرومند!] ﴿۱۵﴾ سرانجام به جهنم وارد می‌شوند ﴿۱۶﴾ سپس به آن‌ها گفته شود: این همان چیزی است که انکارش می‌کردید! ﴿۱۷﴾ چنین نیست! نامه اعمال نیکان در علّیین است ﴿۱۸﴾ و تو چه دانی که علّیین کدام است؟! ﴿۱۹﴾ کتابی نوشته شده است ﴿۲۰﴾ که فقط مقربان درگاه الهی در آن می‌نگرند! ﴿۲۱﴾ بی شک نیکان غرق در نعمتند ﴿۲۲﴾ برتخت‌ها تکیه زده و می‌نگرند ﴿۲۳﴾ در چهره‌هایشان شادابی برخوردار از نعمت را می‌بینی! ﴿۲۴﴾ از شرابی خالص و در بسته سیراب می‌شوند ﴿۲۵﴾ مَهر درهای آن شراب از مشک است، و مشتاقان برای رسیدن به آن بر یکدیگر پیشی می‌گیرند ﴿۲۶﴾ طعم آن شراب از تسنیم است ﴿۲۷﴾ چشمه‌ای که فقط مقربان درگاه الهی از آن می‌نوشند ﴿۲۸﴾ [در دنیا] گناهکاران به اهل ایمان می‌خندیدند! ﴿۲۹﴾ و هر گاه از کنار آن‌ها می‌گذشتند با حرکت چشم و ابرو مسخره‌شان می‌کردند! ﴿۳۰﴾ و هنگامی که به سوی خانواده خود می‌رفتند، شادمان رهسپار می‌شدند! ﴿۳۱﴾ و هنگامی که اهل ایمان را می‌دیدند می‌گفتند: این‌ها همه گمراهند! ﴿۳۲﴾ حال آن که آن‌ها مأمور به مراقبت از اعمال اهل ایمان نبودند! ﴿۳۳﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾ عَلَى
الْأَرَآئِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ تُوْبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ
﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَتَأَيَّهَا
الْإِنْسَنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلْقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ
كِتَابَهُ، وَبِئْمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا بَاسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ
إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ، وَرَأَىٰ ظَهْرَهُ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُوا سُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾
إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَا أَقْسَمُ
بِالشَّفَقِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾
لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ
عَلَيْهِمُ الْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢٢﴾
﴿٢٣﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٤﴾

اما امروز اهل ایمان به کافران می‌خندند ﴿۳۴﴾ بر تخت‌هایی تکیه داده و می‌نگرند ﴿۳۵﴾ آیا کافران پاداش عملکردشان را گرفتند؟! ﴿۳۶﴾

سوره انشاق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن‌گاه که آسمان از هم شکافته شود، ﴿۱﴾ گوش به فرمان پروردگارش است
حقاً هم سزاوار است این‌چنین باشد! ﴿۲﴾ و آن‌گاه که زمین کاملاً صاف و
گسترده شود ﴿۳﴾ و آن‌چه را که در درونش است بیرون بریزد و خالی شود،
﴿۴﴾ گوش به فرمان پروردگارش است، حقاً هم سزاوار است این‌چنین باشد!
﴿۵﴾ ای انسان، تو با رنج و تلاش به سوی پروردگارت می‌زوی، بی‌شک نیز او
را ملاقات خواهی کرد! ﴿۶﴾ و اما کسی که نامهٔ اعمالش به دست راستش داده
شود ﴿۷﴾ از او حساب آسانی خواهند کشید ﴿۸﴾ و شادمان به سوی خانواده‌اش
برمی‌گردد! ﴿۹﴾ اما کسی که نامهٔ اعمالش از پشت سر به او داده شود، ﴿۱۰﴾
خواهد گفت: وای بر من، که نابود شدم! ﴿۱۱﴾ و به آتش می‌سوزد ﴿۱۲﴾ زیرا او
در دنیا نزد کسانش شادمانه [در گناه] به سر می‌برد! ﴿۱۳﴾ و می‌پنداشت که
هرگز بازگشت نمی‌کند! ﴿۱۴﴾ اما پروردگارش نسبت به عملکردش بینا بود! ﴿۱۵﴾
پس قسم به شفق ﴿۱۶﴾ و قسم به شب که همه چیز را می‌پوشاند ﴿۱۷﴾ و قسم
به ماه آن هنگام که [هلالش] کامل شود، ﴿۱۸﴾ که همواره از آفرینشی به آفرینش
دیگر منتقل می‌شوید! ﴿۱۹﴾ پس آن‌ها را چه شده است که به حقایق ایمان
نمی‌آورند؟! ﴿۲۰﴾ و چون قرآن برایشان خوانده می‌شود سجده نمی‌کنند؟! ﴿۲۱﴾
نه! اهل کفر [آیات الهی را] تکذیب می‌کنند ﴿۲۲﴾ و خداوند از آن‌چه در دل دارند
به خوبی آگاه است ﴿۲۳﴾ پس آن‌ها را به عذابی دردناک مژده‌رسان! ﴿۲۴﴾

۱. شفق، آخرین روشنایی روز است که در شب ناپدید می‌شود.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿١٥﴾

سُورَةُ الْبُرُوجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾ قُلْ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ كَفَرُوا فَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ بَدِئُ وَيَعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَالٌ لِمَآ يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ فَرَقَ أَنْ يَجْعِدُ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

مگر کسانی که به حقایق ایمان آورده‌اند و عملکردی سراسر نیک و شایسته دارند
زیرا برای اینان پاداشی جاودانه است! ﴿۲۵﴾

سوره بروج

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به آسمان که برج‌های^(۱) بسیار دارد ﴿۱﴾ و قسم به روز موعود^(۲) و قسم به گواه و آن چه بدان گواهی دهند، ﴿۲﴾ که اصحاب آخود^(۳) (صاحبان گودال‌های آتشین) هلاک شدند! ﴿۴﴾ گودال‌های آتشین و شعله‌ور! ﴿۵﴾ آن هنگام که کنار [گودال‌ها] نشسته بودند ﴿۶﴾ و بر آن چه بر سر اهل ایمان می‌آوردند گواه بودند! ﴿۷﴾ اهل ایمان هیچ گناهی نداشتند جز آن که به خداوند قدرتمند و ستودنی ایمان آورده بودند! ﴿۸﴾ همان خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست و بر هر چیز گواه است! ﴿۹﴾ تمام کسانی که مردان و زنان اهل ایمان را شکنجه کردند و توبه نمودند، عذاب جهنم و عذاب آتش برایشان مهیاست ﴿۱۰﴾ و برای کسانی که به حقایق ایمان آوردند و عملکردی نیک و شایسته داشتند، بهشت‌هایی است که نهرها در آن جاری است. و این همان پیروزی بزرگ است! ﴿۱۱﴾ بدان که مجازات پروردگارت سخت و سنگین است! ﴿۱۲﴾ او کسی است که نخست خلق می‌کند و آن‌گاه باز می‌گرداند ﴿۱۳﴾ او آمرزنده و با محبت است ﴿۱۴﴾ صاحب عرش ارجمند و بزرگ است ﴿۱۵﴾ آن چه اراده کند به انجام می‌رساند ﴿۱۶﴾ آیا ماجرای سپاهیان را شنیده‌ای؟! ﴿۱۷﴾ سپاهیان فرعون و ثمود! ﴿۱۸﴾ آری، کسانی که به حقایق کافر شده‌اند همواره در انکار آتند! ﴿۱۹﴾ حال آن که خداوند از هر سو بر آن‌ها احاطه دارد! ﴿۲۰﴾ آری، این، قرآن مجید است ﴿۲۱﴾ در لوحی محفوظ! ﴿۲۲﴾

۱. برج‌ها را هم به معنای ستارگان گرفته‌اند و هم به معنای صورت‌های فلکی آسمان. هرچه باشد بی‌شک فضای بالای سر ما بسیار شگفت‌انگیز است، معادلات پیچیده و تودرتو، مدارهای منظم، حالات و تطورات عظیم و نیروهای شگرف که بشر همواره از درک کامل آن عاجز بوده است! مشابه همین عظمت، درون انسان نیز نهاده شده است!

۲. اصحاب آخود به جماعتی گفته می‌شود که در شمال یمن می‌زیستند و پادشاه‌شان ذوثواس بود. آن‌ها گودال‌هایی می‌کنند و آن را از آتش پر می‌کردند و مسیحیانی را که حاضر نبودند دست از دین خود بردارند در این گودال‌ها می‌انداختند!

سُورَةُ الطَّارِقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ① وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ② التَّجَمُّمُ النَّاقِبُ
 ③ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ④ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ⑤
 خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ⑥ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ⑦ إِنَّهُ عَلَى
 رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ⑧ يَوْمَ بُلَى السَّرَائِرُ ⑩ فَمَالَهُ، مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ
 ⑩ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ⑪ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ⑫ إِنَّهُ
 لَقَوْلٌ فَضْلٌ ⑬ وَمَا هُوَ بِأَنْهَزِلٌ ⑭ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ⑮
 وَأَكِيدُ كَيْدًا ⑯ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَمَهُلُهُمْ رُوَيْدًا ⑰

سُورَةُ الْأَعْلَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ① الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ② وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى
 ③ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ④ فَجَعَلَهُ، عُثَاءً أَحْوَى ⑤ سَنُقَرِّبُكَ
 فَلَا تَنْسَى ⑥ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ⑦ وَنُيَسِّرُكَ
 لِلْيُسْرَى ⑧ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى ⑩ سَيَذَكِّرْ مَنْ يَخْشَى ⑫

سوره طارق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به آسمان و قسم به «طارق» که شبانه در آید! ﴿۱﴾ و تو چه دانی آن چه شبانه درآید چیست؟! ﴿۲﴾ همان ستاره درخشان و نافذ در تاریکی هاست! ﴿۳﴾ که هر کس مراقب و نگهبانی دارد! ﴿۴﴾ انسان باید ببیند که از چه چیز خلق شده است! ﴿۵﴾ از یک آب جهنده خلق شده است ﴿۶﴾ آبی که از پشت و سینه‌ها خارج می‌شود ﴿۷﴾ [آن خدایی که این چنین خلقتش کرده]، هم او بر بازگرداندنش تواناست! ﴿۸﴾ در روزی که اسرار آشکار می‌گردد ﴿۹﴾ برای انسان هیچ نیرو و یاوری وجود ندارد! ﴿۱۰﴾ قسم به آسمان پر باران ﴿۱۱﴾ و قسم به زمین پُر شکاف [که رویانده است] ﴿۱۲﴾ که قرآن سخنی است جداکننده حق از باطل، ﴿۱۳﴾ هزل و شوخی نیست! ﴿۱۴﴾ آن‌ها همواره نقشه‌های فریبکارانه می‌کشند ﴿۱۵﴾ من نیز در برابرشان نقشه می‌کشم! ﴿۱۶﴾ پس کافران را مهلت ده، اندکی مهلت‌شان ده! ﴿۱۷﴾

سوره اعلی

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

نام پروردگار بلندمرتبه‌ات را به پاکی یاد کن! ﴿۱﴾ همان خدایی که آفرید و [آفریده را] موزون ساخت! ﴿۲﴾ همان خدایی که تقدیر کرد و سپس هدایت نمود! ﴿۳﴾ همان خدایی که چراگاه‌ها را رویاند! ﴿۴﴾ سپس خشک و سیاه‌شان گرداند! ﴿۵﴾ به زودی آیاتمان را بر تو می‌خوانیم، تا فراموش نکنی! ﴿۶﴾ مگر آن چه را خدا بخواهد، زیرا او بر نهان و آشکار، آگاه است ﴿۷﴾ ما کارها را بر تو آسان می‌کنیم ﴿۸﴾ اگر پند دادنت سود می‌رساند، پس [جهانیان را] پند ده! ﴿۹﴾ به زودی آن که خداترس است پند می‌گیرد ﴿۱۰﴾

وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١١﴾ الَّذِي يُصَلِّي النَّارَ الْكُبْرَى ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾
بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ
هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفٍ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْعَاشِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ ﴿١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَشَعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ
نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تَسْقَى مِنْ عَيْنٍ آيَةٍ ﴿٥﴾ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾ وَجُوهٌ
يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لَسَعِيَهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَا تَسْمَعُ
فِيهَا الْغِيَةَ ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾ وَأَكْوَابٌ
مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾ أَفَلَا يَنْظُرُونَ
إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى
الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾
فَذَكَرْنَا تَمَّا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ طِيلٍ ﴿٢٢﴾

ولی نگون بخت‌ترین مردم از آن دوری می‌کند ﴿۱۱﴾ همان کسی که به آتش بزرگی وارد می‌شود ﴿۱۲﴾ نه در آن می‌میرد و نه زنده می‌شود (همواره بین مرگ و زندگی دست و پا می‌زند)؛ ﴿۱۳﴾ هر کس [از آلودگی‌ها] پاک شد رستگار گردید ﴿۱۴﴾ همان که نام پروردگارش را یاد کرد و نماز گزارد ﴿۱۵﴾ اما شما، زندگی چند روزه دنیا را برگزیده‌اید ﴿۱۶﴾ حال آن که حیات جاودانه در آخرت بهتر و پایدارتر است ﴿۱۷﴾ این نکات در کتب آسمانی پیشینیان آمده است ﴿۱۸﴾ کتب ابراهیم و موسی ﴿۱۹﴾

سوره غاشیه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آیا داستان قیامت به تو رسیده است؟! ﴿۱﴾ چهره‌هایی در آن روز سرافکنده‌اند ﴿۲﴾ کار کردند و خسته شدند [ولی نتیجه‌ای عایدشان نشده است!] ﴿۳﴾ به آتش سوزان وارد شوند ﴿۴﴾ از آن چشمه سوزان سیراب‌شان کنند ﴿۵﴾ غذایی به جز خار تلخ ندارند ﴿۶﴾ غذایی که نه چاقشان می‌کند و نه گرسنگی‌شان را رفع می‌نماید! ﴿۷﴾ چهره‌هایی در آن روز با طراوت‌اند ﴿۸﴾ از تلاش و سعی‌شان راضی‌اند ﴿۹﴾ در بهشتی عالی جای دارند! ﴿۱۰﴾ که در آن هیچ سخن بیهوده‌ای نمی‌شنوند ﴿۱۱﴾ در آنجا چشمه‌ها جاری است ﴿۱۲﴾ در آنجا تخت‌های بلند قرار دارد ﴿۱۳﴾ و قح‌هایی آماده در کنار ﴿۱۴﴾ و پستی‌هایی مرتب و منظم ﴿۱۵﴾ و فرش‌هایی گسترده! ﴿۱۶﴾ آیا به آفرینش شتر نمی‌نگرند که چگونه خلق شده است؟! ﴿۱۷﴾ و به آفرینش آسمان که چگونه برافراشته گشته است؟! ﴿۱۸﴾ و به آفرینش کوه‌ها که چگونه در جای خود استوار گردیده‌اند؟! ﴿۱۹﴾ و به آفرینش زمین که چگونه گسترده شده است؟! ﴿۲۰﴾ پس [جهانیان را] تذکر ده، زیرا تو فقط تذکر دهنده‌ای! ﴿۲۱﴾ زیرا تو بر آن‌ها مسلط نیستی که مجبور به ایمان آوردن‌شان کنی! ﴿۲۲﴾

۱. نه برخوردار از یک زندگی کامل و جاوید است و نه به کل هیچ و نابود است. چیزی شبیه دنیایی که در آن به سرمی‌بریم، دارای امری نسبی است هم مرگ و هم زندگی بر آن سیطره دارند. نه این است و نه آن، هم این است و هم آن! و در عین حال هیچ!

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾
 إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ﴿١﴾
 وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ﴿٤﴾
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حَجْرِ ﴿٥﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾
 إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُودَ الَّذِينَ
 جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ طَغَوْا فِي
 الْبِلَادِ ﴿١١﴾ فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ
 عَذَابٍ ﴿١٣﴾ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ
 رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ، وَنَعَّمَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ
 فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ﴿١٦﴾ كَلَّا بَلْ لَا تُكْرَمُونَ
 الْيَتِيمَ ﴿١٧﴾ وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿١٨﴾ وَتَأْكُلُونَ
 الْثُرَاتِ أَكْلًا لَمًّا ﴿١٩﴾ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبَّاجِمًا ﴿٢٠﴾ كَلَّا إِذَا
 دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾

مگر آن که به حقایق پشت کند و انکار نماید ﴿۲۳﴾ چنین کسی را خداوند به اشد مجازات می‌رساند! ﴿۲۴﴾ زیرا بازگشت همه‌شان به سوی ماست! ﴿۲۵﴾ و سرانجام حساب عملکردشان بر عهده ما خواهد بود! ﴿۲۶﴾

سوره فجر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به سپیده‌دم ﴿۱﴾ و قسم به شب‌های ده‌گانه ﴿۲﴾ و قسم به زوج و فرد ﴿۳﴾ و قسم به شب، هنگامی که می‌رود، ﴿۴﴾ آیا در این قسم‌ها، قسم مهمی برای خردمندان نیست؟! ﴿۵﴾ آیا ندیده‌ای که پروردگارت با قوم عاد چه کرد؟! ﴿۶﴾ با کاخ‌های ارم که ستون‌ها داشت؟! ﴿۷﴾ همان‌هایی که همانندش در شهرهای دیگر نبود ﴿۸﴾ و قوم ثمود که سنگ‌های عظیم در آن وادی می‌بریدند؟! ﴿۹﴾ فرعونی که قدرتمند بود و شکنجه‌گر؟! ﴿۱۰﴾ همان جماعتی که در آن سرزمین پافراتر از حق گذاشتند، ﴿۱۱﴾ و همواره در آن فساد و تباهی به راه می‌انداختند. ﴿۱۲﴾ سرانجام پروردگار تو تازیانه عذاب را بر سرشان فرود آورد! ﴿۱۳﴾ بدان که پروردگار تو همواره در کمین است، ﴿۱۴﴾ اما این انسان هر گاه پروردگارش برای امتحان، او را اکرام کند و نعمتش بخشد، [مغرورانه] می‌گوید: پروردگارم مرا گرامی داشته است! ﴿۱۵﴾ و اما هنگامی که برای امتحان، رزق را بر او تنگ گیرد می‌گوید: پروردگارم مرا خوار کرده است! ﴿۱۶﴾ این چنین نیست [که می‌پندارید!] بلکه شما بی‌تیمان را مورد توجه قرار نمی‌دهید! ﴿۱۷﴾ و یکدیگر را بر اطعام مساکین ترغیب نمی‌کنید ﴿۱۸﴾ و میراث را جمع کرده حریصانه می‌خورید! ﴿۱۹﴾ و مال و ثروت را عاشقانه دوست دارید، ﴿۲۰﴾ این چنین نیست [که پنداشته‌اید] هنگامی که زمین به شدیدترین وجهی کوبیده شود! ﴿۲۱﴾ و پروردگارت فرا رسد، و فرشتگان صف در صف حاضر شوند ﴿۲۲﴾

وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى
 لَهُ الذِّكْرَى ۝٢٣ يَقُولُ يَلِيلَتِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ۝٢٤ فَيَوْمَئِذٍ
 لَا يُعَدِّبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ ۝٢٥ وَلَا يُوثِقُ وِقَاقَهُ أَحَدٌ ۝٢٦ يَا أَيُّهَا
 النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۝٢٧ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝٢٨
 فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۝٢٩ وَأَدْخُلِي جَنَّتِي ۝٣٠

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ۝١ وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ۝٢ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ
 ۝٣ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۝٤ أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ
 أَحَدٌ ۝٥ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا لُبَدًا ۝٦ أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ
 ۝٧ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۝٨ وَلسَانًا وَشَفَتَيْنِ ۝٩ وَهَدَيْنَاهُ
 النَّجْدَيْنِ ۝١٠ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۝١١ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۝١٢
 فَكٌ رَقَبَةٌ ۝١٣ أَوْ اطَّعِمْ فِي يَوْمِ ذِي مَسْغَبَةٍ ۝١٤ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ
 ۝١٥ أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۝١٦ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَصَّوْا
 بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۝١٧ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۝١٨

و جهنم را در آن روز مهیا سازند. آن هنگام، انسان پند می‌گیرد! اما پند در آن زمان او را چه سود؟! ﴿۲۳﴾ [انسان] گوید: کاش برای این زندگی چیزی را پیشاپیش می‌فرستادم! ﴿۲۴﴾ بدانید که در آن روز هیچ کس چون او عذاب نمی‌کند! ﴿۲۵﴾ و هیچ کس همانند او به بند نمی‌کشد! ﴿۲۶﴾ پس تو ای جان به آرامش رسیده! ﴿۲۷﴾ به سوی پروردگارت بازگرد، که هم تو از او راضی هستی و هم او از تو خشنود! ﴿۲۸﴾ در زمرهٔ بندگان خاص من داخل شو! ﴿۲۹﴾ و به بهشت من، در آی! ﴿۳۰﴾

سورهٔ بلد

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

نه! قسم به این شهر ﴿۱﴾ همین شهری که تو در آن ساکنی! ﴿۲﴾ و قسم به پدر و فرزندانش، ﴿۳﴾ که انسان را در رنج آفریده‌ایم! ﴿۴﴾ آیا می‌پندارد کسی بر او توانایی ندارد؟! ﴿۵﴾ می‌گوید: مال زیادی تباه کردم! ﴿۶﴾ آیا می‌پندارد کسی او را ندیده است؟! ﴿۷﴾ آیا ما دو چشم به او ندادیم، ﴿۸﴾ و یک زبان و دو لب برایش پدید نیاوردیم ﴿۹﴾ و او را به خیر و شرش راهنمایی نکردیم! ﴿۱۰﴾ ولی او از آن گذرگاه مهم عبور نکرد! ﴿۱۱﴾ و تو چه دانی که گذرگاه مهم کدام است؟! ﴿۱۲﴾ آزاد کردن بنده است! ﴿۱۳﴾ یا اطعام کردن در روزهای قحطی است! ﴿۱۴﴾ به ویژه تیممی که خویشاوند است! ﴿۱۵﴾ یا مسکینی به خاک افتاده است! ﴿۱۶﴾ تا از کسانی باشد که به حقایق ایمان آورده‌اند، و یکدیگر را به صبر و بخشایش سفارش کرده‌اند! ﴿۱۷﴾ آن‌ها خوشبختان حقیقی‌اند! ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْجَمَةِ ﴿١١﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿١٢﴾

سُورَةُ الشَّمْسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ﴿٣﴾
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾ وَالْأَرْضِ
وَمَا طَحَّهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾
كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطُغُونِهَا ﴿١١﴾ إِذِ ابْتِغَتْ شِقْطَهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ﴿٣﴾
إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿٦﴾
فَسَيَسِّرُهُ لِّلْيَسْرَى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ﴿٩﴾

و کسانی که به آیات ما کافر شدند، گروه بدبخت اند! ﴿۱۹﴾ بر آن‌ها آتشی است فراگیر ﴿۲۰﴾

سوره شمس

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به خورشید و نور فراگیرش ﴿۱﴾ و قسم به ماه که بعد از آن درآید، ﴿۲﴾ و قسم به روز که زمین را روشن می‌کند ﴿۳﴾ و قسم به شب که زمین را می‌پوشاند، ﴿۴﴾ و قسم به آسمان و کسی که آن را برافراشت، ﴿۵﴾ و قسم به زمین و کسی که آن را بگستراند، ﴿۶﴾ و قسم به نفس و آن کس که او را ساخته و پرداخته کرد ﴿۷﴾ و شز و خیرش را به او الهام کرد، ﴿۸﴾ بی‌شک هر کس نفس خود را پاک کرد، رستگار گردید! ﴿۹﴾ و هر کس نفس خود را آلود، نومید و محروم شد! ﴿۱۰﴾ قوم ثمود حقایق را از روی سرکشی انکار کردند ﴿۱۱﴾ آن‌گاه که شقی‌ترین آن‌ها برخاست! ﴿۱۲﴾ پیامبر الهی‌شان گفت: شتر الهی را به آبشخورش واگذارید! ﴿۱۳﴾ اما آن‌ها او را تکذیب کردند و شتر را کشتند و سرانجام نیز پروردگارشان به خاطر گناهی که مرتکب شدند آن‌ها را گرفتار عذاب نمود و سرزمین‌شان را با خاک یکسان کرد! ﴿۱۴﴾ و خدا هرگز از عاقبت‌شان بیم ندارد! ﴿۱۵﴾

سوره لیل

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به شب آن‌گاه که [همه چیز را] می‌پوشاند ﴿۱﴾ و قسم به روز آن‌گاه که آشکار می‌شود ﴿۲﴾ و قسم به کسی که نرو و ماده را آفرید، ﴿۳﴾ که سعی و تلاش شما متفاوت است! ﴿۴﴾ و اما کسی که می‌بخشد و حرمت خدا را نگاه می‌دارد ﴿۵﴾ و بهترین را تصدیق می‌نماید، ﴿۶﴾ کارها را بر او آسان می‌کنیم! ﴿۷﴾ و اما کسی که بخل ورزد و فزون طلبی کند! ﴿۸﴾ و بهترین کار را انکار نماید، ﴿۹﴾

۱. باید ذهن از تمامی وابستگی‌ها، عادات و شرطی‌شدگی‌ها، رهایی یابد. باید پاک شد، تزکیه همین است. انسان با توقف ذهن، این نفس کژاندیش، می‌تواند به ورای آن رود. آزاد شدن از سلطهٔ ذهن، رستگاری است. آن‌گاه می‌توانی از ذهن خلاص شوی که، الف) یاد‌گیری که همواره در «حال» باشی، نه در گذشته و آیندهٔ موهوم. ب) نگاهت بی‌فضاوت باشد (ج) بی‌خواهش شوی و آرزوهای دور و دراز را به دور اندازی.

فَسَيْئِرُهُ لِلْعُسْرَى ۝ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝ إِنَّ عَلَيْنَا
 لِلْهُدَى ۝ وَإِنَّ لَنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَى ۝ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ۝
 لَا يَصْلُهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝ وَسَيَجْزِبُهَا
 إِلَيْنَا ۝ الَّذِي يُوقِ مَالَهُ يَتَزَكَّى ۝ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ
 تُجْزَى ۝ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ۝ وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝

سورة الضحى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۝ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۝ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝
 وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى ۝ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
 فَتَرْضَى ۝ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۝ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝
 ۝ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۝ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝
 ۝ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۝ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝

سورة الشرح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝

کارها را بر او دشوار می‌کنیم! ﴿۱۰﴾ و چون نابودیش فرارسد اموالش به او سودی نخواهد رساند! ﴿۱۱﴾ هدایت بر عهدهٔ ماست ﴿۱۲﴾ دنیا و آخرت نیز از آن ماست ﴿۱۳﴾ من شما را نسبت به آتشی که زبانه می‌کشد هشدار می‌دهم! ﴿۱۴﴾ [آتشی که] به جز بدبخت‌ترین [مردم] در آن وارد نمی‌شوند! ﴿۱۵﴾ همان کسانی که حقایق را تکذیب کردند و از آن روی برگرداندند! ﴿۱۶﴾ آن آتش، از کسانی که بسیار حرمت خداوند را نگاه می‌دارند، دور است ﴿۱۷﴾ همان کسانی که مال خود را می‌بخشند و به دنبال پاکی اند! ﴿۱۸﴾ حال آن که هیچ کس بر او حقی ندارد تا بخواهد [با این انفاق] جبران‌ش کند! ﴿۱۹﴾ بلکه تنها هدفش جلب رضایت پروردگار بلندمرتبه‌اش است ﴿۲۰﴾ و به همین خاطر به زودی خشنود خواهد شد! ﴿۲۱﴾

سورهٔ ضحی

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به آفتاب فراگیر ﴿۱﴾ و قسم به شب آرام و آرامش بخش، ﴿۲﴾ که پروردگارت نه تو را رها کرده و نه بر تو خشم گرفته است! ﴿۳﴾ بی شک آخرت برای تو از دنیا بهتر است ﴿۴﴾ به زودی پروردگارت به تو نعمتی عطا کند تا خشنود شوی! ﴿۵﴾ آیا تو را یتیم نیافت و پناهت داد؟! ﴿۶﴾ آیا تو را گم‌گشته نیافت و راهنمایی‌ات کرد؟! ﴿۷﴾ آیا تو را عائله‌مند نیافت و بی نیازت ساخت؟! ﴿۸﴾ پس هیچ‌گاه دل یتیم را میازار، ﴿۹﴾ و نیازمند را از خود مران، ﴿۱۰﴾ و همواره از نعمت‌های پروردگارت سخن بگو! ﴿۱۱﴾

سورهٔ شرح

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آیا ما سینهٔ تو را گشاده نکردیم [و ظرفیت را بالا نبردیم]؟! ﴿۱﴾ و بار سنگین‌ات را برداشتیم؟! ﴿۲﴾

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۖ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۚ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝
 إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۖ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۖ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَب ۝

سُورَةُ التَّيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالتَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ ۝ وَطُورِ سِينِينَ ۝ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝
 لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝
 إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝
 فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۝

سُورَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ اقْرَأْ
 وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْإِنسَانَ
 مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝ كَلَّا إِنَّ الْإِنسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ۝ أَلَمْ نَجْعَلِ
 ۝ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ۝ عَبْدًا
 إِذَا صَلَّىٰ ۝ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۝ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝

همان باری که بر پشتت سنگینی می‌کرد! ﴿۳﴾ آیا تو را شهرهٔ آفاق نکردیم؟! ﴿۴﴾
بدان که با هر سختی، آسانی وجود دارد. ﴿۵﴾ حقیقتاً از بی هر سختی، آسانی وجود
دارد! ﴿۶﴾ پس هنگامی که از کاری فراغ شدی به کار نیک دیگری بپرداز! ﴿۷﴾ و با
اشتیاق به سوی پروردگار روی آور ﴿۸﴾

سورة نین

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به انجیر و زیتون ﴿۱﴾ و قسم به کوه طور با برکت ﴿۲﴾ و قسم به این شهر امن
﴿۳﴾ که انسان را در بهترین صورت آفریدیم! ﴿۴﴾ سپس او را به پایین‌ترین مرحلهٔ وجود
بازگردانیدیم ﴿۵﴾ مگر آن‌ها که به حقایق ایمان بیاورند و عملکردی خوب و شایسته
داشته باشند، که در این صورت برایشان پاداشی جاودانه است! ﴿۶﴾ با این همه چه چیز
تورا به انکار قیامت و امی دارد؟! ﴿۷﴾ آیا خداوند بزرگ بهترین حکم‌کنندگان نیست؟! ﴿۸﴾

سورة علق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بخوان به نام پروردگارت! [همان پرودگاری] که [همه را] خلق کرده است! ﴿۱﴾ همان
که آدمی را از لخته خونی آفرید! ﴿۲﴾ بخوان! که پروردگارت از همه بزرگوارتر است ﴿۳﴾
همان خدایی که نوشتن با قلم را آموخت ﴿۴﴾ و به انسان آن چه را که نمی‌دانست تعلیم
داد! ﴿۵﴾ حقیقتاً انسان طغیان‌گراست ﴿۶﴾ زیرا خود را بی‌نیاز می‌پندارد! ﴿۷﴾ حال آن
که بازگشت همه به سوی پروردگار توست ﴿۸﴾ آیا دیدی آن کس را که نهی می‌کرد، ﴿۹﴾
بنده‌ای را که داشت نماز می‌گزارد؟! ﴿۱۰﴾ به من خبر دهید اگر این بنده بر راه هدایت
باشد، ﴿۱۱﴾ و یا به پرهیزگاری فرمان دهد [آیا مستحق نهی کردن است؟! ﴿۱۲﴾]

۱. دقت کنید! می‌فرماید: «اسم» پروردگارت را بخوان! دانستن اسم پروردگار، علاوه بر آن که نشانهٔ معرفت است، دارای قدرت و خاصیت دگرگون‌کنندگی عظیم است. در بسیاری از نحله‌های باطنی و عرفانی، تلاش بر آن است که سالک، اسم رب خود را یافته و با آن مأنوس شود. لازم به ذکر است که اسماء خداوند، بسیار و اسماء حسنی را نود و نه اسم دانسته‌اند. از این منظر، هر کس از هر اسمی آمده به همان رجوع می‌کند. برای دریافت اسم رب، شیوه‌های گوناگونی مذکور است اما بهترین آن، معرفت یافتن به نفس خویش است. همچنان که پیامبر ﷺ فرمود: «من عرف نفسه فقد عرف ربه».

أَرَعَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ
لِنَسْفَعَنَّ بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾
سَدِّعُ الزَّيْبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تَطَّعُهَا وَأَسْجُدْ وَقَاتِرْ ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ نَزَّلَ الْمَلَكِيَّةُ وَالرُّوحُ فِيهَا
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ
تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾ رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾ فِيهَا كُتِبَ
فَيِّمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَاتَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾

چه می‌گویی اگر انسان طغیان‌گر حقیقت را انکار کند، و از آن روی بگرداند؟! ﴿۱۳﴾ آیا نمی‌داند که خدا [همه عملکردهای] او را می‌بیند؟! ﴿۱۴﴾ این چنین نیست که می‌پندارد! اگر از رفتار خویش دست برندارد رشته سرنوشتش را گرفته [و به جهنم می‌کشیم!] ﴿۱۵﴾ رشته تقدیر هر دروغ‌گوی گنهکار را! ﴿۱۶﴾ سپس هر که را می‌خواهد [به فریاد رسی] صدا زند! ﴿۱۷﴾ ما نیز ماموران جهنم را فرا می‌خوانیم! ﴿۱۸﴾ چنان نیست [که می‌پندارد!] او را هرگز اطاعت مکن و خدای را سجده نمای و به او نزدیک شو! ﴿۱۹﴾

سوره قدر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم ﴿۱﴾ و تو چه دانی که شب قدر چیست؟! ﴿۲﴾ شب قدر از هزار ماه [بی‌قدر] بهتر است! ﴿۳﴾ در آن شب فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان برای انجام تمامی دستورهایش نازل می‌شوند! ﴿۴﴾ [آن شب] تا طلوع صبح مملو از صلح و سلام است، ﴿۵﴾

سوره بینه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

کافرانِ اهل کتاب و مشرکان [گفته‌اند] از آیین خود دست برنمی‌دارند مگر آن که برایشان دلیل روشن بیاید، ﴿۱﴾ پیامبری از جانب خدا که کتاب‌های پاکی را بخواند، ﴿۲﴾ و در آن نوشته‌های ارزشمند باشد! ﴿۳﴾ اما اهل کتاب، تفرقه و اختلاف به پا نکردند مگر بعد از آن که دلیل روشن به سراغ‌شان آمده بود! ﴿۴﴾ حال آن که به آنان دستوری داده نشده بود جز آن که خداوند را عبادت کنند و دین‌شان را برای او خالص نمایند و شرک نوزند و نماز به پا دارند و زکات پرداخت کنند! و این چنین دینی دین ارزشمند است! ﴿۵﴾

۱. کسی که دینش را از طریق کتاب خداوند بشناسد، اگر کوه‌ها از جای خود بچینند او در دین خود متزلزل نشود و کسی که ندانسته عقیده‌ای را بپذیرد، ندانسته هم از آن خارج شود. امام صادق علیه السلام، بحارالانوار، ج ۲۳، ص ۱۰۳.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
 خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ٦ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ٧ جَزَاءُ هُمْ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ٨

سورة الزلزلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ١ وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَنْفُسَهَا ٢ وَقَالَ
 الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ٤ يَا نَبِيَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا
 ٥ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ٦ فَمَنْ يَعْمَلْ
 مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ٧ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ٨

سورة العاديات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ١ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ٢ فَالْمُغِيرَاتِ
 صُبْحًا ٣ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ٤ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ٥

بدون شک کافران اهل کتاب و مشرکان در آتش جهنم‌اند، و در آن جاودانه خواهند بود، زیرا آن‌ها بدترین موجودات‌اند! ﴿٦﴾ و کسانی که به حقایق ایمان آورده و عملکردی خوب و شایسته دارند، همه‌شان بهترین موجودات‌اند ﴿٧﴾ پادشاهان نزد پروردگارشان بهشت‌های جاویدی است که نهرها در آن جاری است و آن‌ها در آنجا جاودانه‌اند! خداوند از آن‌ها راضی است، آن‌ها نیز از او خشنودند. این [پادشاه] برای کسی است که نسبت به پروردگارش فروتن باشد! ﴿٨﴾

سوره زلزله

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن‌گاه که زمین به شدیدترین وجهی به لرزه درآید ﴿١﴾ و بارهای سنگین خود را بیرون بریزد ﴿٢﴾ در آن حال انسان گوید: زمین را چه شده است؟! ﴿٣﴾ در آن روز زمین اخبارش را بازگو کند، ﴿٤﴾ زیرا پروردگارت به او وحی کرده است! ﴿٥﴾ در آن روز مردم در گروه‌های مختلف [از گورها] خارج می‌شوند تا عملکردشان را به آن‌ها نشان دهند! ﴿٦﴾ پس هر کس به قدر ذره‌ای نیکی کرده باشد آن را می‌بیند! ﴿٧﴾ و هر کس به قدر ذره‌ای بدی کرده باشد آن را می‌بیند! ﴿٨﴾

سوره عادیات

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به نیروهای زنده و نفس‌زنده ﴿١﴾ قسم به نیروهایی که برانگیزاننده آتش شوق‌اند ﴿٢﴾ قسم به نیروهای واصل به نور صبح ﴿٣﴾ آنگاه که غبار تیره نفس را می‌پراکنند ﴿٤﴾ و آن را به تمامی به مهار خویش در می‌آورند؛ ﴿٥﴾

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ
الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمَاهِ فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾
وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَذْرَكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوْمَ
يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي
عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأُمَّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٩﴾
وَمَا أَذْرَكَ مَا هِيَ ﴿١٠﴾ نَارُ حَامِيَةٍ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكْوِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَكْمَلْ لَكَ التَّكْوِينِ ﴿١﴾ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ
كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿٦﴾
ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتَسْتَعْلَنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

که انسان در برابر نعمت‌های پروردگارش ناسپاس است! ﴿۶﴾ و خودش بر این معنی گواه است. ﴿۷﴾ زیرا او عاشق مال است! ﴿۸﴾ آیا نمی‌داند آن‌گاه که آن‌چه در گورهاست زنده گردد. ﴿۹﴾ و آن‌چه در سینه‌هاست برملا شود. ﴿۱۰﴾ بی‌شک پروردگارش در آن روز از همه چیزشان با خبر است؟! ﴿۱۱﴾

سوره قارعه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آن کوبنده ویرانگر! ﴿۱﴾ چیست کوبنده ویرانگر؟! ﴿۲﴾ و تو چه دانی که کوبنده ویرانگر کدام است؟! ﴿۳﴾ روزی است که مردم چون پروانه‌ها پراکنده‌اند! ﴿۴﴾ [روزی است که] کوه‌ها از هم گسیخته چون پشم زده شده‌اند! ﴿۵﴾ اما آن کس که کفه ترازویش [از عملکرد خوب] سنگین است! ﴿۶﴾ در یک زندگی پسندیده به سر می‌برد! ﴿۷﴾ و اما آن کس که کفه ترازویش [از عملکرد خوب] سبک است! ﴿۸﴾ جایگاهش «هاویه» است! ﴿۹﴾ و تو چه دانی که هاویه چیست؟! ﴿۱۰﴾ آتشی سوزنده است! ﴿۱۱﴾

سوره تکوین

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

فزون طلبی شما را سرگرم ساخت [و از حقایق دور کرد]! ﴿۱﴾ تا آنجا که به سراغ قبرها رفتید [و مرده‌شماری کردید]! ﴿۲﴾ این چنین نیست که پنداشته‌اید، به زودی حقیقت را خواهید فهمید! ﴿۳﴾ باز این چنین نیست که پنداشته‌اید، به زودی حقیقت را خواهید فهمید! ﴿۴﴾ چنین نیست! کاش علم‌الیقین داشتید! ﴿۵﴾ البته جهنم را خواهید دید! ﴿۶﴾ آن‌گاه به چشم یقین آن را خواهید دید! ﴿۷﴾ سپس [همه شما] در مورد نعمت‌هایی که از آن برخوردار بودید بازخواست خواهید شد! ﴿۸﴾

۱. قارعه کنایه است از روز قیامت کوبنده.

سُورَةُ الْعَصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ① إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ② إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ ③

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ① الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ② وَيَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③ كَلَّا لَيُنْبَذَتَ فِي الْخُطْمَةِ ④ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْخُطْمَةُ ⑤ نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ⑥ الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْنَدَةِ ⑦ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ⑧ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ⑨

سُورَةُ الْفِيلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِي تَرَكَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ① أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ② وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ③ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ④ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ⑤

سوره عصر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

قسم به زمان، بی‌شک انسان در حال زیان است! مگر کسانی که به حقایق ایمان بیاورند و عملکردی نیک و مفید داشته باشند و یکدیگر را به حق و صبر سفارش نمایند!

سوره همزه

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

وای بر هر هرزه‌زبان عیب‌جوی مسخره‌کننده! همان که مالی جمع کرد و شمارش نمود و پنداشت که آن مال جاودانه‌اش می‌کند! این چنین نیست [که پنداشته است] او را در «حُظْمه» اندازند و تو چه دانی حطمه چیست؟! آتش برافروخته الهی است، که شعله‌اش بر قلب‌ها مسلط است و آن‌ها را در محاصره خود گرفته است در ستون‌های کشیده و طولانی!

سوره فیل

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آیا ندیدی که پروردگارت با اصحاب فیل چه کرد؟! آیا نقشه‌شان را تباه نکرد؟! بر سر آن‌ها پرندگان را گروه گروه فرستاد! پرندگانی که آن‌ها را با سنگ‌های «سَجِیل» می‌زدند و [سرانجام خدا] آن‌ها را چون کاه نیم‌خورده نمود!

۱. آن را کلوخی دانسته که در آن سنگ‌ریزه باشد و آن کنایه از نیرویی از بین برنده است که باعث استحاله چیزی به چیز دیگر می‌شود.

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ① إِذْ لَفِيهِمْ رِحْلَةَ الْشِتَاءِ وَالصَّيْفِ
 ② فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
 مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ④

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ① فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ
 الْيَتِيمَ ② وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ③ فَوَيْلٌ
 لِلْمُصَلِّينَ ④ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
 ⑤ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ⑥ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ⑦

سُورَةُ الْكَوثرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْعَمْنَاكَ الْكَوثرِ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرِ ②
 إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ③

سوره قریش

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

برای ایجاد الفت میان قریش ﴿۱﴾ الفت‌شان در سفرهای زمستانی و تابستانی
﴿۲﴾ پس باید پروردگار این خانه را عبادت کنند! ﴿۳﴾ همان خدایی که آن‌ها را از
گرسنگی رهانید و از خوف و وحشت در امان‌شان داشت ﴿۴﴾

سوره ماعون

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

آیا آن که قیامت را انکار می‌کرد دیدی؟! ﴿۱﴾ او همان کسی است که یتیم را با قهر
از خود می‌راند ﴿۲﴾ و دیگران را بر اطعام مساکین ترغیب نمی‌نماید! ﴿۳﴾ پس وای
بر نمازگزاران، ﴿۴﴾ همان‌هایی که نسبت به حقیقت نمازشان سهل‌انگارند! ﴿۵﴾
همان کسانی که ریاکارند ﴿۶﴾ و دیگران را از نعمت‌های زندگی منع می‌نمایند! ﴿۷﴾

سوره کوثر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

ما به تو «کوثر»^(۱) را عطا کردیم ﴿۱﴾ پس برای پروردگارت نماز گزار و قربانی کنی! ﴿۲﴾
در واقع این دشمن توست که بی‌عقبه و بی‌ریشه است! ﴿۳﴾

۱. خیر کثیر و فراوان، حق، نهری در بهشت، وجود مقدس حضرت زهرا علیها السلام، و همانند این‌ها، برای اهل
حقیقت همه قابل جمعند و تعارضی باهم ندارند!

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ❶ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ❷
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ❸ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ❹
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ❺ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ❻

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ❶ وَرَأَيْتَ النَّاسَ
 يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ❷ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 وَأَسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ❸

سُورَةُ الْمَسَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ❶ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ❷
 سَيَصْلَىٰ نَارًا إِذْ أَتَىٰ لَهَبًا ❸ وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ❹
 فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ❺

سوره کافرون

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بگو: ای اهل کفر! ﴿۱﴾ آن چه را که شما عبادت می‌کنید عبادت نمی‌کنم، ﴿۲﴾ شما نیز آن چه را من عبادت می‌کنم عبادت نخواهید کرد! ﴿۳﴾ پس من پرستنده چیزی که شما پرستش می‌کنید نیستم! ﴿۴﴾ شما نیز پرستنده آن چه که می‌پرستم نیستید! ﴿۵﴾ پس دین شما برای شما، و دین من برای من! ﴿۶﴾

سوره نصر

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

هنگامی که نصرت و پیروزی الهی فرا رسد، ﴿۱﴾ و مردم را دسته‌دسته ببینی که وارد دین خدا می‌شوند ﴿۲﴾ پس به ستایش، پروردگارت را تسبیح گوی و از او طلب مغفرت نما، زیرا او بسیار توبه‌پذیر است! ﴿۳﴾

سوره مسد

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بی‌برکت باد دستان ابی‌لهب! ﴿۱﴾ مال و دستاوردش به حالش سودی نبخشید ﴿۲﴾ به آتش پرشعله‌ای در خواهد آمد! ﴿۳﴾ در حالی که همسرش آتش‌بیار معرکه است ﴿۴﴾ و در گردنش ریسمانی گرفتارکننده است! ﴿۵﴾

۱. مسد، هر بندی که به هم بافته و تابیده شود را گویند. بسیاری از این بندها باعث گرفتاری انسان در حوزه نفس اماره است. در جای دیگر نیز می‌فرماید که آن‌ها را با زنجیرهای ۷۰ ذراع می‌کشند. یک سالک باید زنجیرهای تعلقات و هواهای نفسانی را بگسلد.

سورة الإفلاخ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③
 وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

سورة الفلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ
 غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④
 وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

سورة الناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ
 النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي
 يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤
 مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

سوره اخلاص

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بگو: او خداوند یکتاست!^(۱) خداوند بی نیازی که همه نیازمند اویند^(۲) نه زابیده است و نه زاده شده^(۳) و هرگز احدی همتای او نیست^(۴)

سوره فلق

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بگو: پناه می برم به پروردگار سپیده دم^(۱) از شر مخلوقاتش^(۲) و از شر ظلمت چون درآید!^(۳) و از شر آن ها که در گره های جادو می دمند^(۴) و از شر هر حسودی که حسد می ورزد!^(۵)

سوره ناس

(به نام الله که بخشاینده و با رحمت است)

بگو: پناه می برم به پروردگار مردم^(۱) فرمانروای مردم^(۲) خدای مردم^(۳) از شر وسوسه گری که از نام خدا می گریزد!^(۴) همان که در سینه های مردم وسوسه به پا می کند^(۵) چه از جنیان باشد چه از مردمان!^(۶)

۱. سوره اخلاص، خلاص کننده است. رهاکننده است و آدمی را از ذهنیات و توهمات بی ارزش می رهااند. این سوره برای کسانی که در شبکه های تار عنکبوتی ذهنیات مختلف و شرطی شدگی ها گرفتار آمده اند، شفاست. باید نسبت به ذات حق تعالی، بی تصور بود. هر تصور و ذهنیتی اشتباه است و به شرک منجر می شود.

۲. آن ها که سحر و جادو می کنند و کار دیگران را به زعم خود مختل می نمایند.

عَلَامَاتُ الْوَقْفِ وَتَضَمُّنَاتُ الصَّبْطِ :

- م نَقِيدُ لِرُومِ الْوَقْفِ
- لا نَقِيدُ التَّهْمِي عَنِ الْوَقْفِ
- صل نَقِيدُ بَأَنَّ الْوَصْلَ أَوْلَى مَعَ جَوَازِ الْوَقْفِ
- قل نَقِيدُ بَأَنَّ الْوَقْفَ أَوْلَى
- ج نَقِيدُ جَوَازِ الْوَقْفِ
- ب نَقِيدُ جَوَازِ الْوَقْفِ بِأَحَدِ الْمَوْضِعَيْنِ وَليْسَ فِي كِلَيْهِمَا
- لِلدِّلَالَةِ عَلَى زِيَادَةِ الْحَرْفِ وَعَدَمِ التَّنْقِطِ بِهِ
- لِلدِّلَالَةِ عَلَى زِيَادَةِ الْحَرْفِ حِينَ الْوَصْلِ
- > لِلدِّلَالَةِ عَلَى سُكُونِ الْحَرْفِ
- م لِلدِّلَالَةِ عَلَى وُجُودِ الْإِقْلَابِ
- = لِلدِّلَالَةِ عَلَى إِظْهَارِ التَّنُونِ
- س لِلدِّلَالَةِ عَلَى الْإِدْعَامِ وَالْإِنْخِفَاءِ
- ع ن لِلدِّلَالَةِ عَلَى وُجُوبِ التَّنْقِطِ بِالْحَرْفِ الْمَتْرُوكَةِ
- س لِلدِّلَالَةِ عَلَى وُجُوبِ التَّنْقِطِ بِالسِّينِ بَدَلَ الصَّادِ
- وَإِذَا وَضِعَتْ بِالْأَسْفَلِ فَالتَّنْقِطُ بِالصَّادِ أَشْهَرُ
- لِلدِّلَالَةِ عَلَى لِرُومِ الْمَدِّ الزَّائِدِ
- 🏠 لِلدِّلَالَةِ عَلَى مَوْضِعِ الشُّجُودِ ، أَمَا كَلِمَةٌ وَجُوبِ الشُّجُودِ
- فَقَدْ وَضِعَ تَحْتَهَا خَطٌّ
- 🕌 لِلدِّلَالَةِ عَلَى بَدَايَةِ الْأَجْزَاءِ وَالْأَحْرَابِ وَأَنْصَافِهَا وَأَرْبَاعِهَا
- 🏠 لِلدِّلَالَةِ عَلَى نِهَآيَةِ الْآيَةِ وَرَقْمِهَا .

فَهْمُ سُوْرَاتِ السُّورِ وَبَيَانُ الْبَيَانِ الْمَدِينِيِّ مِنْهَا

السُّورَة	رَفْعُهَا	الصَّفْحَة	الْبَيَان	السُّورَة	رَفْعُهَا	الصَّفْحَة	الْبَيَان
الْقَائِحَة	١	١	مَكِّيَة	العنكبوت	٢٩	٣٩٦	مَكِّيَة
البَقَرَة	٢	٢	مَدِينِيَة	الرُّوم	٣٠	٤٠٤	مَكِّيَة
آلِ عِمْرَان	٣	٥٠	مَدِينِيَة	لُقْمَان	٣١	٤١١	مَكِّيَة
النِّسَاء	٤	٧٧	مَدِينِيَة	السَّجْدَة	٣٢	٤١٥	مَكِّيَة
المَائِدَة	٥	١٠٦	مَدِينِيَة	الأَحْرَاب	٣٣	٤١٨	مَدِينِيَة
الأَنْعَام	٦	١٢٨	مَكِّيَة	سَكَاة	٣٤	٤٢٨	مَكِّيَة
الأَعْرَاف	٧	١٥١	مَكِّيَة	فَاتِر	٣٥	٤٣٤	مَكِّيَة
الْأَنْفَال	٨	١٧٧	مَدِينِيَة	يَس	٣٦	٤٤٠	مَكِّيَة
التَّوْبَة	٩	١٨٧	مَدِينِيَة	الصَّافَات	٣٧	٤٤٦	مَكِّيَة
يُونُس	١٠	٢٠٨	مَكِّيَة	ص	٣٨	٤٥٣	مَكِّيَة
هُود	١١	٢٢١	مَكِّيَة	الرُّمُر	٣٩	٤٥٨	مَكِّيَة
يُونُس	١٢	٢٣٥	مَكِّيَة	عَافِر	٤٠	٤٦٧	مَكِّيَة
الرَّعْد	١٣	٢٤٩	مَدِينِيَة	فُصِّلَت	٤١	٤٧٧	مَكِّيَة
إِبْرَاهِيم	١٤	٢٥٥	مَكِّيَة	الشُّورَى	٤٢	٤٨٣	مَكِّيَة
الحِجْر	١٥	٢٦٢	مَكِّيَة	الرُّخُوف	٤٣	٤٨٩	مَكِّيَة
التَّحَلُّ	١٦	٢٦٧	مَكِّيَة	الدَّحَّان	٤٤	٤٩٦	مَكِّيَة
الإِسْرَاء	١٧	٢٨٢	مَكِّيَة	الجَاثِيَة	٤٥	٤٩٩	مَكِّيَة
الكَهْف	١٨	٢٩٣	مَكِّيَة	الأَحْقَاف	٤٦	٥٠٢	مَكِّيَة
مَرْيَم	١٩	٣٠٥	مَكِّيَة	مُحَمَّد	٤٧	٥٠٧	مَدِينِيَة
طه	٢٠	٣١٢	مَكِّيَة	الْفَتْح	٤٨	٥١١	مَدِينِيَة
الْأَنْبِيَاء	٢١	٣٢٢	مَكِّيَة	الحُجُرَات	٤٩	٥١٥	مَدِينِيَة
الحَجَّ	٢٢	٣٣٢	مَدِينِيَة	ق	٥٠	٥١٨	مَكِّيَة
المُؤْمِنُون	٢٣	٣٤٤	مَكِّيَة	الذَّارِيَات	٥١	٥٢٠	مَكِّيَة
السُّور	٢٤	٣٥٠	مَدِينِيَة	الطُّور	٥٢	٥٢٣	مَكِّيَة
الْفُرْقَان	٢٥	٣٥٩	مَكِّيَة	النَّجْم	٥٣	٥٢٦	مَكِّيَة
الشُّعْرَاء	٢٦	٣٦٧	مَكِّيَة	القَمَر	٥٤	٥٢٨	مَكِّيَة
النَّمْل	٢٧	٣٧٧	مَكِّيَة	الرَّحْمَن	٥٥	٥٣١	مَدِينِيَة
القَصص	٢٨	٣٨٥	مَكِّيَة	الْوَاقِعَة	٥٦	٥٣٤	مَكِّيَة

السورة	رقمها	الصفحة	البيان	السورة	رقمها	الصفحة	البيان
الحديد	٥٧	٥٣٧	مدنية	الطارق	٨٦	٥٩١	مكية
المجادلة	٥٨	٥٤٢	مدنية	الأعلى	٨٧	٥٩١	مكية
الحشر	٥٩	٥٤٥	مدنية	الغاشية	٨٨	٥٩٢	مكية
الممتحنة	٦٠	٥٤٩	مدنية	الفجر	٨٩	٥٩٣	مكية
الصف	٦١	٥٥١	مدنية	البكدة	٩٠	٥٩٤	مكية
الجمعة	٦٢	٥٥٣	مدنية	الشمس	٩١	٥٩٥	مكية
المنافقون	٦٣	٥٥٤	مدنية	الليل	٩٢	٥٩٥	مكية
التغابن	٦٤	٥٥٦	مدنية	الضحى	٩٣	٥٩٦	مكية
الطلاق	٦٥	٥٥٨	مدنية	الشرح	٩٤	٥٩٦	مكية
التخريم	٦٦	٥٦٠	مدنية	التين	٩٥	٥٩٧	مكية
الملئك	٦٧	٥٦٢	مكية	العلق	٩٦	٥٩٧	مكية
القلم	٦٨	٥٦٤	مكية	القدر	٩٧	٥٩٨	مكية
الحاقة	٦٩	٥٦٦	مكية	البيّنة	٩٨	٥٩٨	مدنية
المعارج	٧٠	٥٦٨	مكية	الزلزلة	٩٩	٥٩٩	مدنية
نوح	٧١	٥٧٠	مكية	العاديات	١٠٠	٥٩٩	مكية
الجن	٧٢	٥٧٢	مكية	القارعة	١٠١	٦٠٠	مكية
الزمل	٧٣	٥٧٤	مكية	التكاثر	١٠٢	٦٠٠	مكية
المدثر	٧٤	٥٧٥	مكية	العصر	١٠٣	٦٠١	مكية
القيامة	٧٥	٥٧٧	مكية	الهزلة	١٠٤	٦٠١	مكية
الإنسان	٧٦	٥٧٨	مدنية	الفيل	١٠٥	٦٠١	مكية
المرسلات	٧٧	٥٨٠	مكية	قريش	١٠٦	٦٠٢	مكية
النمل	٧٨	٥٨٢	مكية	الماعون	١٠٧	٦٠٢	مكية
التازعات	٧٩	٥٨٣	مكية	الكوثر	١٠٨	٦٠٢	مكية
عبس	٨٠	٥٨٥	مكية	الكافرون	١٠٩	٦٠٣	مكية
التكوير	٨١	٥٨٦	مكية	النصر	١١٠	٦٠٣	مدنية
الانفطار	٨٢	٥٨٧	مكية	المسد	١١١	٦٠٣	مكية
الطيفين	٨٣	٥٨٧	مكية	الإخلاص	١١٢	٦٠٤	مكية
الانشقاق	٨٤	٥٨٩	مكية	الفلق	١١٣	٦٠٤	مكية
البروج	٨٥	٥٩٠	مكية	الناس	١١٤	٦٠٤	مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

«نون، قسم به قلم و آنچه می‌نویسند، که تو [ای پیامبر] به برکت نعمت پروردگارت دیوانه نیستی، و برای تو پاداشی پایدار است». القرآن الکریم

مترجم توانسته است ترجمه‌ای که قدر اول تراجم قرآن کریم است ارائه دهد و شما اگر آرزوی داشتن چنین ترجمه‌ای دارید گوشه چشمی به آن بیندازید و بدانید که در این باغ سراسر گل و ریحان خواهید ماند. این ترجمه از سیاق دیگر است. زلال و روانی است که از قیل رقیع اندیشه سرازیر می‌شود و هفت و هفتاد کوه و دره ظاهر و باطن را با آهنگی موزون و روان در می‌نوردد و در اعماق دل می‌نشیند. گویی انسان در باغ بهشت سیر می‌کند و در عالم ملکوت به پرواز درآمده است، ترجمه بار امانت را به دوش می‌کشد. این نکته را نیز ناکفته نگذارم آنان که نمی‌توانند از این شجره طیبه بری گیرند هزاران نکته در مورد مسعود ریاعی و ترجمه‌اش خواهند گفت ولی باور کنید سلامت و روانی ترجمه مورد بحث همواره در ردیف مقدس تراجم قرآن دارای امتیازی درخور تمجید و ستایش است.

خدا کند قدر مسعود ریاعی را کسی نداند تا او باشد و خداوندش، او باشد و محبوبش تا گرفتار تفریط و انتقاد این و آن نگردد و از محبوب بازماند.

خدایش چنین بدارد

(دکتر علی مدرسی)

بسم الله الرحمن الرحيم

با علم به اینکه قرآن کریم - آن هم با لسانی مبین - غیر قابل نقل به زبانی دیگر است، ترجمه‌ای که نویسنده فاضل و مبتکر و خوش قریحه آقای مسعود رباعی با توفیقات الهی و با الهام گرفتن از عشقی عرفانی و با استفاده از ذوق خدادادی و با اتکا به علم اکتسابی در زبان و ادبیات عربی - که حاصل سال‌ها تلاش در راه آموختن آنست - موفق به ارائه آن شده است. مسلماً به خاطر زبان روان و ساده و تعبیرها و معادل‌های قابل فهم و درک آن، مورد توجه هر فارسی‌زبان - مخصوصاً طبقه جوان - قرار خواهد گرفت، و برای رعایت همین روانی و سادگی است که در بسیاری موارد در عین رعایت دقت و امانت در نقل مطالب، از رعایت فصاحت کلمه یا کلام صرف‌نظر شده است. یعنی بلاغت بر فصاحت مقدم داشته شده. در عین حال همانطور که انتظار می‌رفت این ترجمه همچون هر ابتکاری جدید خالی از نقص و اشکال نبوده و نیست که مترجم محترم با پشتکاری تحسین‌آمیز که ناشی از ایمان قوی به او ادای رسالت خویش است، به حک و اصلاح و تغییر بسیاری از عبارات و تعبیرات آن دست زده است که نتیجه آن ارائه دادن اثری است بسیار روان‌تر و شیواتر و دقیق‌تر از آنچه پیش از این بوده ...

و این راه ادامه خواهد یافت ان شاء الله تعالی

اجره عندالله

تهران - فروردین ماه ۱۳۸۳ هجری شمسی

(دکتر) سعید نجفی اسداللهی

باسمه تعالی

پروردگارا

با قرآن تو، خلق می‌شوم از گل، هبوط می‌کنم با آدم، طوفان زده می‌شوم با نوح، توحید می‌آموزم از ابراهیم، دریا را پشت سر می‌گذارم با موسی، جانی تازه می‌یابم با مسیح، تا تسلیم بودن را به تجربه آورم با محمد صلوات الله علیهم اجمعین

پروردگارا

قرآن تو روشن است روشن‌تر از آفتاب! پس کور باد اصحاب «بیغونها عوجا لیبصدا عن سبيله» همان‌هایی که آیات را سخت و پیچیده جلوه می‌دهند تا مردم را از راه نجات بخش تو بازدارند.

پروردگارا

کتاب تو، کتاب صلح و سلام است. کتاب کشتار نیست. چه تو خود گفتی که «الصلح خیر» (صلح بهترین است). پس جهاد ما، با نفس اماره ماست، با کینه و حسد و طمعی است که در وجود ماست. ما را در این جهاد موفق بدار.

پروردگارا

کفر و ایمان در خود ماست. «فمنکم کافر و منکم مؤمن». خیر و شر در وجود ماست، «فألهمها فجورها و تقواها». فرعون و هامان و قارون، اوصاف ناپسند ماست. همچنانکه قدرت‌طلبی و فریبکاری و ثروت‌اندوزی، بیماری ماست. پروردگارا، کتاب تو، کتاب سلوک است ما را در این سلوک همچنانگیز موفق بدار.

پروردگارا

مدد نما تا از برداشته‌های خویش خلاص شویم. «مخلص» شویم. ذهنیات‌مان را به دور بیندازیم و پاک و پاکیزه به آستان تو آئیم. ای مصور، نقش‌ها و نقشه‌های ما را کنار زن، و آن نقشی که بر فطرت خداخواه ما زده‌ای به ظهور رسان.

پروردگارا

تو آزادی، مشی تو، آزادی است. کارت آزادسازی انسان، از هر تعلق و ذهنیت است. ما را آزاد کن، آزاد از تعلقات، آزاد از زمان، آزاد از آشفتگی‌های درون، آزاد از برداشت‌ها، ذهنیات و قضاوت‌ها، آزاد از بند واژه‌ها و آزاد از «ماسواک» زیرا حقیقتاً هیچ خدایی جز تو نیست.

پروردگارا

هزاران سپاس تو را که این بنده کمترین را بدین کار گماشتی در هنگامه عصر اطلاعات و ارتباطات، آیاتت را به فارسی روان و امروزی برگردانم این منت را به جان می‌پذیرم و شکرگذارم.

پروردگارا

استادم یاری‌ام داد یاری‌اش ده. همان استاد بی‌ریا، آن عالم با عمل، آن «مُتَخَلِّقُ بِأَخْلَاقِ اللَّهِ» آن فهیم و نکته‌سنج دکتر سعید نجفی اسداللهی.

پروردگارا

دوستان خوبی دارم تنهائیم نگذاشتند تنهائیشان مگذار همان‌هایی که از حمایت و راهنمایی دریغ نکردند تا این ترجمه به بار نشیند.

پروردگارا

می‌دانم دعای اهل قُرب به اذن تو مایه نجات است پس این ترجمه را که در نیمه شعبان ۱۳۲۴ هجری قمری آغاز نمودم تقدیم می‌کنم به اسطوره صبر، تجسم اندیشه عدالت، آبروی تاریخ آدمیان «حضرت بقیة الله الاعظم»

پروردگارا

روز حسابرسی هر لحظه نزدیکتر می‌شود و ما هنوز در بازی روزمرگی‌مان سرگردانیم. پس دعای من چیزی نیست جز همان دعای موسی کنار چاه آب شهر مدین:

رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

(پروردگارا هر خیری که نصیبم کنی من به آن محتاجم)

مسعود ریاعی

شماره: ۹۵۰۹/۱۰۰۰
تاریخ: ۱۳۹۵/۱/۱۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا نَحْنُ مُرْتَلِّئَاتُ الذِّكْرِ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

این مصحف شریف شامل: سی جزء کامل

و با مشخصات:

خطاط	: عثمان طه
نوع خط	: نسخ
مترجم	: مسعود ریاضی
نوع ترجمه	: مقابل
زبان ترجمه	: فارسی
قطع	: جیبی (اندازه متن قرآن: ۱۵×۱۰ سانتیمتر)
تعداد ستور در هر صفحه	: پانزده
تعداد صفحات متن قرآن	: ۶۰۴ (تعداد صفحات قبل از متن: ۳- تعداد صفحات بعد از متن: ۱۰- مجموع صفحات: ۱۲۲۰)
نوبت چاپ	: اول
محل چاپ و چاپخانه	: قم- شریعت
تعداد	: دو هزار جلد

در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۴ از جهت صحت کتبات و انطباق با قرائت عاصم به روایت حفص در معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم سازمان دارالقرآن الکریم بررسی و تصحیح گردید که مراتب در پرونده شماره (۰۷۰۶۱۰۴۹۱۰۷۳۲۱۰۵۱۵۰۶۰۴۲۹) ثبت و چاپ آن توسط انتشارات کتاب آشنا با رعایت مقررات اعلام شده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع می باشد.

بدیهی است انتشار این مصحف شریف پس از چاپ منوط به دریافت مجوز نشر (توزیع) و تجدید چاپ آن مشروط به تأیید مجدد و صدور مجوز کتبی معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم خواهد بود.

و من الله التوفیق
سازمان دارالقرآن الکریم

قرآن کریم

ناشر:	کتاب آشنا
مترجم:	مسعود ریاعی
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۵
شمارگان:	۲۰۰۰ نسخه
خطاط:	عثمان طه
چاپ:	شریعت

شابک:

۹۷۸-۹۶۴-۸۰۰۱-۹۶-۹

تهران/امیدان انقلاب/خ کارگر جنوبی/خ شهید وحید نظری

بن بست بختیاری/شماره ۱ ط ۳

تلفن: ۰۹۱۲۸۸۸۲۸۹۷-۰۲۱۶۶۴۰۴۱۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره: ۹۰۹۱۰۰۰
تاریخ: ۱۳۹۵/۱/۱۴

إِنَّا نَحْنُ قُرْآنَنَا الْكَرِيمَ وَإِنَّا لَهُ لِعَاقِفُونَ

این مصحف شریف شامل: سی جزء کامل

و با مشخصات:

خطاط	: عثمان طه
نوع خط	: نسخ
مترجم	: سعید رباعی
نوع ترجمه	: مفاتیح
زبان ترجمه	: فارسی
قطع	: جیبی (نمازه متن قرآن: ۱۵×۱۰ سانتیمتر)
تعداد سطور در هر صفحه	: ۶۰۴ (تعداد صفحات قبل از متن: ۴- تعداد صفحات بعد از متن: ۱۰- مجموع صفحات: ۱۲۲۰)
تعداد صفحات متن قرآن	: ۶۰۴ (تعداد صفحات قبل از متن: ۴- تعداد صفحات بعد از متن: ۱۰- مجموع صفحات: ۱۲۲۰)
نوبت چاپ	: اول
محل چاپ و چاپخانه	: قم - شریف
تعداد	: دو هزار جلد

در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۴ از جهت صحت کتابت و تطبیق با قرائت عاصم به روایت حفصی در معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم سازمان دارالقرآن الکریم بررسی و تصحیح گردید که مراتب در پرونده شماره (۰۷۰۶۱۰۴۹۱۰۷۳۲۲۱۰۵۱۵۰۶۰۴۲۹) ثبت و چاپ آن توسط انتشارات کتاب آشنا با رعایت مقررات اعلام شده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلاسابق می باشد.

بدیهی است انتشار این مصحف شریف پس از چاپ منوط به دریافت مجوز نشر (توزیع) و تجدید چاپ آن مشروط به تأیید مجدد و صدور مجوز کتبی معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم خواهد بود.

و من الله التوفیق
سازمان دارالقرآن الکریم

